

7. ULUSLARARASI 18. ULUSAL
HEMŞİRELİK
KONGRESİ

DEDEMAN OTEL
22-25 EYLÜL 2022

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

“Hemşirelikte Değişimi Yönetmek:
Yeni Dünya, Yeni Zorluklar, Yeni Yollar”

7th

INTERNATIONAL

18th

NATIONAL

NURSING CONGRESS

DEDEMAN HOTEL

22-25 SEPTEMBER 2022

BOOK OF ABSTRACTS

**“Managing Change in Nursing:
New World, New Difficulties, New Methods”**

7. Uluslararası 18. Ulusal Hemşirelik Kongresi

22-25 Eylül 2022

KONYA

Davet

Değerli meslektaşlarım;

Sizleri Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi adına 23-25 Eylül 2022 tarihleri arasında düzenlenmesi planlanan 7. Uluslararası 18. Ulusal Hemşirelik Kongresi'ne davet etmekten mutluluk duyuyorum.

Yaşantımızın her alanında önemli değişimlere yol açan COVID 19 pandemisi etkinliklerin ertelenmesine neden oldu. Korona virüs nedeni ile ertelenen kongremizi 2022 yılında yapmayı planlıyoruz. Kongremizin ana teması **“Hemşirelikte Değişimi Yönetmek: Yeni Dünya, Yeni Zorluklar, Yeni Yollar”** olarak belirlenmiştir. Ana tema doğrultusunda sağlıklı bir toplum hedefine ulaşmak için araştırma, değişim, bilişim, etik, bakım gibi konularda bilimsel bilgilerin paylaşılması için ulusal ve uluslararası bilim insanlarının katılımı ile sizlerle birlikte olmayı hedeflemekteyiz.

Yeni bilimsel bilgi ve uygulamaları paylaşmak üzere, sizleri, geçmişin mirasını ve kültürel birikimini bugünle birleştirmiş, dünyanın “Mevlana” ile tanıdığı; hoşgörü ve sevgi şehri KONYA'ya davet ediyoruz. Sizleri aramızda görmekten mutluluk duyacağız.

Saygı ve sevgilerimizle **Konya'da** buluşmak üzere hoşçakalın.

Prof. Dr. Emel EGE
Kongre Başkanı

Düzenleme Kurulu

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Cem ZORLU - *Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü*

KONGRE BAŞKANLARI

Prof. Dr. Emel EGE - *NEÜ Hemşirelik Fakültesi Dekanı*

Prof. Dr. Emine GEÇKİL - *NEÜ Hemşirelik Fakültesi Dekan Yardımcısı*

Prof. Dr. Filiz HİSAR - *NEÜ Hemşirelik Fakültesi Dekan Yardımcısı*

BİLİMSEL SEKRETERYA

Doç. Dr. Kamile ALTUNTUĞ - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Gülden BASİT - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Semra KÖSE - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Prof. Dr. Emel EGE - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Prof. Dr. Emine GEÇKİL - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Prof. Dr. Filiz HİSAR - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Prof. Dr. Dilek ÖZMEN - *Manisa Celal Bayar Üniversitesi, HEPDAK*

Prof. Dr. Fatma TAŞ ARSLAN - *Selçuk Üniversitesi*

Doç. Dr. Kamile ALTUNTUĞ - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Doç. Dr. Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU - *Dokuz Eylül Üniversitesi, HEMED*

Doç. Dr. Selda ARSLAN - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Doç. Dr. Dilek CİNGİL - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Doç. Dr. Saide FAYDALI - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Doç. Dr. Serpil YÜKSEL - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Azize ATLI ÖZBAŞ - *Hacettepe Üniversitesi, THD*

Dr. Öğr. Üyesi Hamide AYGÖR - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Gülden BASİT - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Burcu CEYLAN - *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Aliye ÇAYIR - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÇETİN - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Nesibe GÜNAY MOLU - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Vesile KOÇAK - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Semra KÖSE - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Bilgen ÖZLÜK - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Raheleh SABETSARVESTANI - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Serpil SU - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Hilal TÜRK BEN POLAT - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Öğr. Gör. Dr. Nesime DEMİRÖREN - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Dr. Öğr. Gör. Fatma Zehra GENÇ - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Öğr. Gör. Kübra Sultan DENGİZ - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Öğr. Gör. Elanur KALECİ - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Öğr. Gör. Fatma ÖZKAL - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Öğr. Gör. Zeynep SAÇIKARA - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Öğr. Gör. Ayşe UÇAR - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Arş. Gör. Yeşim ANIK - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Arş. Gör. Asude GÜNEY - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Arş. Gör. Kübra Nur KÖSE ALABAY - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Arş. Gör. Fatma YENER ÖZCAN - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Arş. Gör. Selverhan YURTTUTAN - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Hem. Aysel KOÇAK - *Meram Tıp Fakültesi, Hemşirelik Hizmetleri Müdürü*

Bilimsel Kurul

- Prof. Dr. Belgin AKIN - Lokman Hekim Üniversitesi
Prof. Dr. Yeliz AKKUŞ - Kafkas Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel AKSU - Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Asiye AKYOL - Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu
Prof. Dr. Serap ALTUNTAŞ - Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Hediye ARSLAN ÖZKAN - Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Sultan AYAZ ALKAYA - Gazi Üniversitesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Derneği
Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCİ - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek AYGİN - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Rukuye AYLAZ - İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Zuhul BAHAR - İstanbul Kent Üniversitesi
Prof. Dr. Ülkü BAYKAL - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale, Yönetici Hemşireler Derneği
Prof. Dr. Sevim BUZLU - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale
Prof. Dr. H. Demet CABAR - Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Necla CANBULAT ŞAHİNER - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Prof. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU - Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Sevim ÇELİK - Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Ümran DAL - Yakın Doğu Üniversitesi
Prof. Dr. Ayten DEMİR - Ankara Üniversitesi, Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği
Prof. Dr. Yurdanur DİKMEN - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Selma DOĞAN - Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Zehra DURNA - Demiroğlu Bilim Üniversitesi Nöroloji Hemşireliği Derneği
Prof. Dr. Emel EGE - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Nülüfer ERBİL - Ordu Üniversitesi
Prof. Dr. Yurdagül ERDEM - Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel ERKAL İLHAN - Haliç Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma ETİ ASLAN - Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Zehra GÖÇMEN BAYKARA - Gazi Üniversitesi, Yara, Ostomi, İnkontinans Hemşireliği Derneği
Prof. Dr. Nermin GÜRHAN - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Elif GÜRSOY - Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi, Hemşirelikte Liderlik Derneği
Prof. Dr. Asiye GÜL - İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ - Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Rabia HACIHASANOĞLU AŞILAR - Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Nevin HOTUN ŞAHİN - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale, Kadın Sağlığı Hemşireliği Derneği
Prof. Dr. Arzu İLÇE - Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Rehabilitasyon Hemşireliği Derneği
Prof. Dr. Emine İYİGÜN - Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Prof. Dr. Sevgisun KAPUCU - Hacettepe Üniversitesi, Geriatri Hemşireliği Derneği
Prof. Dr. Ükke KARABACAK - Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi
Prof. Dr. Ayişe KARADAĞ - Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Mevlüde KARADAĞ - Yüksek İhtisas Üniversitesi
Prof. Dr. Azize KARAHAN - Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Mağfiret KAŞIKÇI - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Nezihe KIZILKAYA BEJİ - Biruni Üniversitesi
Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN - Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Prof. Dr. Nuran KÖMÜRCÜ - İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel KÜÇÜKOĞLU - Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Evşen NAZİK - Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe OKANLI - İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ - Hemşirelik Eğitimi Derneği
Prof. Dr. Nermin OLGUN - Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz ÖGCE - İzmir Ekonomi Üniversitesi, Türk Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireleri Derneği
Prof. Dr. Fatma ÖZ - Lokman Hekim Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireleri Derneği
Prof. Dr. Ayfer ÖZBAŞ - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale, Üroloji Hemşireleri Derneği

- Prof. Dr. Fugen ÖZCANARSLAN - Toros Üniversitesi
Prof. Dr. Leyla ÖZDEMİR - Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Nadiye ÖZER - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep ÖZER - Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Sevgi ÖZKAN - Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek ÖZMEN - Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Prof. Dr. Nurcan ÖZYAZICIOĞLU - Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan PASİNLİOĞLU - Sanko Üniversitesi
Prof. Dr. Sevinç POLAT - Yozgat Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Selma SABANCIOĞULLARI - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel SAKARYA - Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Sevim SAVAŞER - Biruni Üniversitesi
Prof. Dr. Merdiye ŞENDİR - Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Prof. Dr. Selmin ŞENOL - Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Prof. Dr. Fisun ŞENUZUN AYKAR - İzmir Tınaztepe Üniversitesi
Prof. Dr. Gülbu TANRIVERDİ - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kültürlerarası Hemşirelik Derneği
Prof. Dr. Fatma TAŞ ARSLAN - Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Sultan TAŞCI - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice TEL AYDIN - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Füsun TERZİOĞLU - Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Ayfer TEZEL - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya UÇAR - Nuh Naci Yazgan Üniversitesi
Prof. Dr. Hayriye ÜNLÜ - Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Ortopedi ve Travmatoloji Hemşireleri Derneği
Prof. Dr. Ayla ÜNSAL - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Saadet YAZICI - Atlas Üniversitesi
Prof. Dr. Aytolan YILDIRIM - Atlas Üniversitesi
Prof. Dr. Elanur YILMAZ KARABULUTLU - Erzurum Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Birsen YÜRÜGEN - İstanbul Okan Üniversitesi
Doç. Dr. Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU - Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Eğitimi Derneği
Doç. Dr. Türkan AKSOY KARACA - Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Serap BALCI - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale, Çocuk Hemşireliği Derneği
Doç. Dr. Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN - Hitit Üniversitesi, Hemşirelik Cinsel Sağlık Eğitim ve Danışmanlık Derneği
Doç. Dr. Arzu Kader HARMANCI SEREN - Fenerbahçe Üniversitesi
Doç. Dr. Rukiye HOBEL AKARSU - Yozgat Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Esra KARACA ÇİFTÇİ - Beykent Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep KARAMAN ÖZLÜ - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Nazan KILIÇ AKÇA - İzmir Bakırçay Üniversitesi
Doç. Dr. Gülten KOÇ - Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Emine KOL - Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Yeliz DOĞAN MERİH - Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İnovatif Hemşirelik Derneği
Doç. Dr. Aklime SARIKAYA - İstanbul Aydın Üniversitesi
Doç. Dr. Duygu SÖNMEZ DÜZKAYA - Tarsus Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Azize ATLI ÖZBAŞ - Hacettepe Üniversitesi, Türk Hemşireler Derneği
Dr. Öğr. Üyesi Nuran AYDIN ATEŞ - Medipol Üniversitesi, Hemşirelikte Bilişim Derneği
Dr. Öğr. Üyesi Serap BATI - NEÜ Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Rukiye BURUCU - NEÜ Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Işın CANTEKİN - NEÜ Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Hatice DÖNMEZ - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sibel KIYAK - NEÜ Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülbin KONAKÇI - İzmir Demokrasi Üniversitesi, Acil Hemşireleri Derneği
Dr. Öğr. Üyesi Tuba KORKMAZ ASLAN - NEÜ Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi İlker KÖSE - Medipol Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Deniz ORUÇ - Düzce Üniversitesi, İş Sağlığı Hemşireliği Derneği
Dr. Öğr. Üyesi Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN - Hacettepe Üniversitesi, Kalp Damar Cerrahi Hemşireleri Derneği

NOT:

- Düzenleme Kurulu Üyeleri unvanlarından sonra soy isim alfabetik sıralamaya göre sıralanmıştır.
- Bilim Kurulu Üyeleri unvanlarından sonra soy isim alfabetik sıralamaya göre sıralanmıştır.
- Bilim Kurulu Üyeleri; Hemşire Yöneticiler, Hemşire Bölüm Başkanları, Akademisyen Özel Dal Hemşirelik Dernek Başkanları ve Kongre Bilimsel programda yer alan konuşmacı öğretim üyelerinden oluşmuştur.

Uluslararası Bilim Kurulu Üyeleri

Jan ANDERSON - Caritas Coach Education Program Watson Caring Science Institute Faculty Associate, USA
Isabel ANTÓN SOLANAS, - Facultad de Ciencias de la Salud Universidad de Zaragoza, España
Prof. Dr. Ayhan AYTEKİN LASH - Northern Illinois University School of Nursing and Health Studies, USA
Howard CATTON, CEO, International Council of Nurses
Dr. Mohammad Ali CHERAGHİ - Tehran University of Medical Sciences, Iran
Pakize DURMAZ - New Cross Hospital, West Midlands, England
Dr. Zahra HADIAN SHIRAZI - Shiraz University of Medical Sciences, Iran
Prof. Dr. Gorill HAUGAN - Norwegian University of Science and Technology, Norway
Anette KENNEDY - President Emeritus International Council of Nurses, Switzerland
Stylios N. LAGARAKİS, Psychiatrist, - Center of Athenian Psychodramatic Encounters, Greece
Iris MEYENBURG-ALTWARG, - Com-P-Tense, Germany
Dr. Alireza NIKBAKHT NASRABADI - Tehran University of Medical Sciences, Iran
Nexhibe NUHIU - University of Tetova Faculty of Medical Sciences, North Macedonia
Maggie OZAN RAFFERTY - Loyola University Chicago, USA
Katalin PAPP - University of Debrecen Faculty of Health, Nyíregyháza, Hungary
Driton SELMANI - University of Tetova Faculty of Medical Sciences, North Macedonia
Dr. Khatere SILANI - Tehran University of Medical Sciences, Iran
Soner ŞENOL, Psychologist, - Center of Athenian Psychodramatic Encounters, Greece
Meltem YILDIRIM - University of Vic, Central University of Catalonia, Spain
Dr. Therese ZHANG - European University Association, EUA

NOT:

- *Scientific Committee names are listed in alphabetical order.

İNDEKS

Davet.....	4
Düzenleme Kurulu.....	5
Bilimsel Kurul.....	6
Uluslararası Bilim Kurulu Üyeleri.....	8
İNDEKS.....	9
DAVETLİ KONUŞMACI SUNUM ÖZETLERİ.....	32
Değişen Dünya, Göç ve Hemşirelik.....	33
Akılcı ilaç kullanımı.....	34
Değişen Dünyada Hemşirelikte Liderliğin Önemi - Klinik Boyutuyla.....	35
Liderlik Ve Mesleki Güç.....	36
Ticaretleştirme: Yenilikçi Ürünün İnovasyon Süreci.....	37
Chancing global health challenges in 21st century.....	38
21. Yüzyılda Değişen Küresel Sağlık Sorunları.....	38
Sağlıkta Çocuk Mucitler İş Başında Projesi.....	39
In Health Child Inventors At Work Project.....	39
Sağlıkta Değişim: Yapay Zekâ.....	41
Change in Health: Artificial Intelligence.....	41
Küresel Ruh Sağlığında Zorluklar Fıratlar.....	42
Serbest Bildiri.....	43
Sözlü Sunumlar.....	43
SS1.....	44
Watson İnsan Bakım Modeli Temelli Öz Şefkatli Farkındalık Programının Hemşirelik Öğrencilerinin Beden ve Ruh Sağlığına Etkisi.....	44
The Effect of Mindful Self Compassion Program Based on Watson Human Caring Theory on Nursing Students' Physical and Mental Health.....	44
SS2.....	45
Hemşirelerin Kendi Kendine İlaç Kullanım Davranışı: İlaç Kullanmaya İlişkin Tutum ve Sağlık Okuryazarlık İlişkisi.....	45
Self-medication Behavior of Nurses: Its the Relationship with Attitudes to Medicine Use and Health Literacy.....	45
SS3.....	46
Tip 1 Diabetes Mellitusu Olan Hastaların Cinsellik Algıları ve Cinsel Bakım Gereksinimleri.....	46
Sexuality Perceptions and Sexual Care Needs of Patients with Type 1 Diabetes Mellitus.....	46
SS4.....	47
Hemşirelik Yönetiminin Hastane Web Sayfasında Görünürlüğünün İncelenmesi.....	47
Examining the Visibility of Nursing Management on the Hospital Web Page.....	47
SS5.....	48
Hasta Memnuniyeti Kavramının Bilimsel Haritalama Yöntemi İle İncelenmesi.....	48
Examining The Concept Of Patient Satisfaction With Scientific Mapping Method.....	48
SS6.....	49
Gestasyonel Diyabetli Kadınlara Modele Dayalı Verilen Progresif Kas Gevşetme Eğitiminin Kaygı ve Kan Şekeri Düzeylerine Etkisi.....	49
The Effect of Model-Based Progressive Muscle Relaxation Training on Anxiety and Blood Sugar Levels to Women with Gestational Diabetes.....	49
SS8.....	50
Ameliyat Öncesi ve Sonrası Dönemde Termal Battaniye Kullanımının Hastaların Yaşam Bulguları, Titreme Düzeyi, Üşüme Durumu ve Sıcaklık Konfor Algısı Üzerine Etkisi.....	50
Effects of Thermal Blanket on Patients' Vital Signs, Shivering Level, Chill Status, and Thermal Comfort Perception in the Preoperative and Postoperative Period.....	50
SS9.....	51
Fibrosarkomlu Hastanın Hemipelvektomi Sonrası Henderson Hemşirelik Modeli'ne Göre Değerlendirilmesi, Olgu Sunumu.....	51

	<i>The Evaluation of the Patient with Fibrosarcoma according to the Henderson Nursing Model after Hemipelvectomy, A Case Report</i>	51
SS10		52
	<i>Eş Desteğinin Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri İle İlişkisi</i>	52
	<i>The Association Between Women's Perceived Spousal Support During Early Puerperium to Mother's Postpartum Sense of Security</i>	52
SS11		53
	<i>COVID-19 Nedeni İle Hastanede Yatan Çocukların Annelerinin Sosyal Destek ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi</i>	53
	<i>Investigation of Social Support and Anxiety Levels of Mothers of Children Hospitalized Due to COVID-19</i>	53
SS12		54
	<i>Böbrek Nakli Olan Bireylerde, COVID-19 Pandemisi Sürecinde, Sağlık Algısı Düzeyinin, İmmünespresif İlaç Kullanımına Uyum Düzeyi Üzerindeki Etkisi</i>	54
	<i>The Effect of Health Perception Level on the Level of Compliance with Immunosuppressive Drug Use in Individuals with Kidney Transplant During the COVID-19 Pandemic</i>	54
SS13		55
	<i>Akademisyenlerde Zoom Yorgunluğunun Zihinsel İş Yükü ve Yaşam Kalitesine Etkisi</i>	55
	<i>The Effect of Zoom Fatigue on Mental Workload and Quality of Life in Academicians</i>	55
SS15		56
	<i>Cerrahi Hastasında İstenmeyen Hipotermiyi Önlemek: Isıtma Yöntemi, Zamanı ve Süresi</i>	56
	<i>Preventing Unplanned Hypothermia in the Surgical Patient: Warming Method, Time and Duration</i>	56
SS16		57
	<i>Sağlık Kurumlarında Yöneticilerin Liderlik Yaklaşımları İle Hemşirelerin İş Doyumu Ve Performansı Arasındaki İlişki: Bir Meta Analiz Çalışması</i>	57
	<i>The Relationship Between the Leadership Approaches of Managers In Health Institutions And the Nurses' Job Satisfaction And Performance: A Meta Analysis Study</i>	57
SS17		58
	<i>Gebelerde Koronavirüs Anksiyetesi, Depresyon ve Stres Düzeylerinin Uyku Kalitesi ile İlişkisi</i>	58
	<i>Relationship between Coronavirus Anxiety, Depression and Stress Level with Sleep Quality among Pregnant Women</i>	58
SS18		60
	<i>Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracı: Metodolojik Çalışma</i>	60
	<i>A Tool for Assessing Oral Health in the Elderly: Methodological Study</i>	60
SS19		61
	<i>Yoğun Bakım Ünitelerinde Santral Kateter İlişkili Kan Dolaşımı Enfeksiyonlarını Önlemede Hemşire Merkezli Algoritmanın Etkisinin Değerlendirilmesi</i>	61
	<i>Evaluation of The Effect of Nurses-Driven Algorithm in Prevention of Central Catheter-Related Bloodstream Infections in Intensive Care Units</i>	61
SS20		62
	<i>Laparoskopik Kolesistektomi Sonrası Hastalara Yapılan Omuz Masajının Omuz Ağrısı Ve Uyku Kalitesine Etkisi</i>	62
	<i>Effect Of Shoulder Massage On Shoulder Pain And Sleep Quality After Laparoscopic Cholecystectomy</i>	62
SS21		63
	<i>Bir Aile Sağlığı Merkezi Bölgesinde 0-6 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Sağlık Okuryazarlık Düzeyi ile Çocukların Antropometrik Ölçümlerinin İlişkisi</i>	63
	<i>The Relationship between Health Literacy Level of Mothers with 0-6 Years-Old Children and Anthropometric Measurements of Children in a Family Health Center Region</i>	63
SS22		64
	<i>Hemşirelerin Hasta Güvenlik Kültürü Algıları ve Güvenlik Raporlama Sistemi Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi</i>	64
	<i>Evaluation of Patient Security Culture Perceptions of Nurses and Safety Reporting System Use</i>	64

SS23	65
<i>Covid-19 Döneminde Yoğun Bakımda Çalışan Hemşirelerin GETAT Yöntemlerine Yönelik Bilgi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi</i>	65
<i>Evaluation Of Knowledge And Applications Of Nurses Working In Intensive Care On GETAT Methods In The Covid-19 Period ..</i>	65
SS24	66
<i>Çocukların Gözüyle Bakım Kalitesi ve Hemşirelik Girişimlerine Karşı Duyulan Korku Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi</i>	66
<i>From The Perspective of Children Determining The Relationship Between Quality of Care and Fear of Nursing Initiatives</i>	66
SS25	67
<i>Kahkaha Terapisinin Hemşirelik Öğrencilerinin Genel Sağlık Durumu, Uyku Kalitesi ve Stres Düzeyine Etkisi</i>	67
<i>The Effect of Laughter Therapy on the General Health Status, Sleep Quality, and Stress Level of Nursing Students</i>	67
SS26	68
<i>Kronik Hastalığa Sahip Olan ve Dahili Kliniklerde Yatarak Tedavi Gören Bireylerin, Taburculuğa Hazır Olma Durumları ve Öğrenim Gereksinimlerinin Belirlenmesi; Tanımlayıcı Bir Çalışma</i>	68
<i>Determination of Readiness for Discharge and Educational Requirements of Individuals with Chronic Diseases and Inpatient Treatment in Internal Medical Clinics; A Descriptive Study</i>	68
SS27	69
<i>Hemşirelerin Fizik Muayeneye Yönelik Tutum ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi</i>	69
<i>The Evaluation of Nurse's Attitudes and Practices Towards Physical Examination</i>	69
SS29	70
<i>Pediyatrik Anestezi Sonrası Çocukların Ağrı Düzeyleri ve Hemşirelik Girişimlerinin Değerlendirmesi: Retrospektif Tanımlayıcı Çalışma</i>	70
<i>Pain Levels of Childs After Pediatric Anesthesia and Evaluation of Nursing Interventions: A Retrospective Descriptive Study</i> ...	70
SS30	71
<i>Ameliyathane Hemşirelerinin Bildirdiği Çevresel Sağlık Risk Faktörlerinin İncelenmesi</i>	71
<i>Investigation of Environmental Health Risk Factors Reported by Operating Room Nurses</i>	71
SS31	72
<i>Koroner Arter Baypas Graft Cerrahisi Geçiren Hastalarda Uyku ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi</i>	72
<i>Investigation of Sleep and Affecting Factors in Patients Undergoing Coronary Artery Bypass Graft Surgery</i>	72
SS32	73
<i>Anoreksiya Nervoza Sorularla Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu</i>	73
<i>Nursing Care with Questions for Anorexia Nervosa: A Case Report</i>	73
SS33	74
<i>Eşlerin Uyguladığı Sirt Masajının Menopozal Yakınmalar, Uyku Kalitesi Ve Eş Uyumuna Etkisi</i>	74
<i>The Effect of Back Massage Applied by the Spouses on Menopausal Complaints, Sleep Quality and Spouse Adjustment</i>	74
SS34	75
<i>Kritik Hastaların Yeterli Beslenmesinin Önündeki Bariyerlerin Değerlendirilmesi Ölçeği Revize Formunun Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi</i>	75
<i>Psychometric Evaluation and Adaptation to Turkish of the Revised Questionnaire to Assess Barriers to Adequate Nutrition in the Critically Ill</i>	75
SS35	76
<i>Pandemi Sürecinde Hemşirelerin Standart ve İzolasyon Önlemlerine Uyum Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler</i>	76
<i>Levels of Nurses' Compliance with Standard and Isolation Precautions and Affecting Factors During the Pandemic</i>	76
SS36	77
<i>İntestinal Stomalı Bireylerin Spiritüel İyi Oluşlarının Özetkililik Düzeylerine Etkisi</i>	77
<i>The Effect of Spiritual Well Being on The Self Efficacy Level of Individuals With Intestinal Stoma</i>	77
SS37	78

COVID-19 Pandemi Sürecinde Çocukların Yaşam Kalitesi ve Dijital Oyun Bağımlılığı: Web-Tabanlı Kesitsel Çalışma	78
Children's Quality of Life and Digital Game Addiction in the COVID-19 Pandemic Process: A Web-Based Cross-sectional Study	78
SS38	79
Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinde Yılmazlık ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	79
Relationship Between Resilience and Social Anxiety in University Students During COVID-19.....	79
SS39	80
Family Resilience and Caregiver Burden among Primary Caregivers of Patients with Lung Cancer: A Cross-sectional Study.....	80
SS40	81
Hasta Güvenliğinde "Hasta Katılım Aktiviteleri Anketi"nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	81
Turkish Validity and Reliability Study of Patient Participation Activities Questionnaire.....	81
SS41	82
Palyatif Bakım Hastalarına Bakım Veren Hasta Yakınlarının Spiritüalite ve Umutsuzluk Durumlarının İncelenmesi	82
Examination of the Spirituality and Hopelessness of the Relatives of Patients Who Care for Palliative Care Patients	82
SS42	83
Hastanelerde Gerçekleşen Düşmelere Yönelik Önleyici Programın Maliyet Etkililiği: Yarı Deneysel Bir Araştırma	83
Cost Effectiveness of Inpatient Fall Prevention Program: A Quasi-Experimental Evaluation	83
SS43	84
Tip I Diyabetli Çocuklarda Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının ve Öz-Bakım Gücünün Çocuğun.....	84
Hastalığa Yönelik Tutumuna Etkisinin İncelenmesi.....	84
Investigation of the Effect of Healthy Lifestyle Behaviors and Self-Care Attitudes towards the Disease in Children with Type I Diabetes	84
SS44	85
Hemşirelerin tıbbi hata eğilimlerine bilinçli farkındalık düzeylerinin etkisi	85
The Effect of Mindfulness Levels on Nurses' Tendency to Malpractice.....	85
SS45	86
Türkiye'de Hemşirelik Alanında Yazılmış Siberkondri ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	86
Analysis Of Postgraduate Theses On Cyberchondria Written In The Field Of Nursing In Turkey	86
SS46	87
Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi.....	87
Adaptation of the Nursing Practice Readiness Scale to Turkish culture and examination of its psychometric properties	87
SS47	88
Çocuklarda Ev Kazaları ile İlişkili Risk Faktörlerinin Belirlenmesi: Vaka- Kontrol Çalışması	88
Determination of Risk Factors Associated with Unintentional Injury in Children: Case-Control Study.....	88
SS48	89
Diz Protezi Cerrahisinde Bakım-Rehabilitasyon Algısı ve Evde Yaşanılan Sorunların Öngörücüsü Olarak Kırılganlık	89
Frailty as a Predictor of Problems Experienced at Home and Care-Rehabilitation Perception in Knee Replacement Surgery	89
SS49	90
Hemşirelik Öğrencilerinin COVID-19 Risk Algılarının Korunma Önlemlerine Uyumlarına Etkisi.....	90
The Effect of Nursing Students' COVID-19 Risk Perceptions on their Compliance to Prevention Guidelines	90
SS50	91
Organ Ve Doku Bağışi Koordinatörlerinin Covid-19 Tecrübeleri: Kalitatif Bir Çalışma.....	91
COVID-19 EXPERIENCES OF ORGAN AND TISSUE DONATION COORDINATORS: A QUALITATIVE STUDY.....	91
SS51	92
Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Madde Kullanım Riskine Etkisi	92
The Effect of Adolescents' Perceived Parental Attitudes on Substance Use Risk	92

SS52	93
<i>Merley Mishel'in Hastalıkta Belirsizlik Kuramı'nın Hemşirelik Araştırmalarında Kullanımı</i>	93
<i>Use of Merley Mishel's Uncertainty Theory of Disease in Nursing Research</i>	93
SS53	94
<i>Acil Servise Başvuran Yaşlıların COVID-19 Anksiyete ve Farkındalık Düzeylerinin Koronavirüs Korkusuna Etkisinin Belirlenmesi</i>	94
<i>Determination of the Effect of COVID-19 Anxiety and Awareness Levels on the Fear of Coronavirus of the Elderly Admitted to the Emergency Service</i>	94
SS54	95
<i>Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Bakım Veren Annelerde Problem Çözme Becerisi ve Evlilik Uyumu</i>	95
<i>Problem Solving Skills and Marital Adjustment in Mothers Caring for Children with Special Needs</i>	95
SS55	96
<i>Postpartum Dönemde Büyükanne Desteğinin Emzirme Öz Yeterlilik Düzeyine Etkisi: Kesitsel Bir Araştırma</i>	96
<i>The Effect of Grandmother Support on Breastfeeding Self-Efficacy Level in the Postpartum Period: A Cross-sectional Study</i>	96
SS56	97
<i>Hemşirelik Mesleğinde Kanıta Dayalı Uygulamaların Kullanımı</i>	97
<i>Use of Evidence-Based Practices in the Nursing Profession</i>	97
SS57	98
<i>Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Gözünden Aile Bireylerinin Evde Sağlık Davranışlarının Değerlendirilmesi</i>	98
<i>Evaluation of Family Members' Health Behaviors at Home in the Perspective of Nursing Students during the Covid-19 Pandemic Process</i>	98
SS58	99
<i>Hipertansiyon Hastalarına Verilen Eğitim Ve Telefon Danışmanlığının İlaç Tedavisi Uyumuna Ve Akılcı İlaç Kullanımına Etkisi: Tek Kör Randomize Kontrollü Çalışma</i>	99
<i>The Effect Of Education And Telephone Counseling Given To Hypertension Patients On Drug Medication Adherence And Rational Medication Use: Single-Blind Randomized Controlled Trial</i>	99
SS60	100
<i>Hemşirelerin İş Yükünün İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: İş Doyumu ve Örgütsel Özdeşleşmenin Aracı Rolü</i>	100
<i>The Effect of Workload on Nurses' Intention to Leave Work: The Mediating Role of Work Satisfaction and Organizational Identification</i>	100
SS61	101
<i>Postpartum Bir Yıllık Dönemdeki Kadınlarda Doğum Hafızası ve Hatırlama ile Travmatik Doğum Algısı Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler</i>	101
<i>Relationship Between Birth Memories and Recall and Perception of Traumatic Birth in Women in the Postpartum One-Year Period and Affecting Factors</i>	101
SS63	102
<i>Göçmenlere Yönelik Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi</i>	102
<i>Investigation Of Nursing Graduate Theses Related To Immigrant</i>	102
SS64	103
<i>Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastaların Yakınlarında Görülen Transfer Anksiyetesinin Bakım Vermeye Hazır Oluşluk ile İlişkisi</i>	103
<i>The Relationship Between Transfer Anxiety and Readiness to Provide Care in Relatives of Inpatients in the Intensive Care and Unit</i>	103
SS65	104
<i>Hemşirelerin Duygusal Zekâ ile Ahlaki Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi</i>	104
<i>Investigation of the Relationship Between Emotional Intelligence and Moral Sensitivity Levels of Nurses</i>	104
SS66	105

Astımlı Çocuğu Olan Ebeveynlere Verilen Hemşirelik Eğitiminin Ev Dizaynı Farkındalığı İle Çocuğun Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi	105
<i>The Effect of Nursing Education Given to Parents of Asthmatic Children on Home Design Awareness and Child's Quality of Life .....</i>	105
SS67	107
<i>Mesane Kanseri Tanısıyla İzlenen Hastasının Radikal Sistoprostatektomi Sonrası Roy Adaptasyon Modeline Göre Değerlendirilmesi, Olgu Sunumu.....</i>	107
<i>The Evaluation a Patient Followed with a Diagnosis of Bladder Cancer Patient after Radical Cytoprostatectomy According to Roy's Adaptation Model, A Case Report .....</i>	107
SS68	108
<i>Farklı Kuşaktaki Hemşirelerin Yaşam Boyu Öğrenme Motivasyonlarının Belirlenmesi.....</i>	108
<i>Determination of Lifelong Learning Motivations of Nurses from Different Generations.....</i>	108
SS69	109
<i>Yenidoğanlarda Uyku.....</i>	109
<i>Sleep in Newborns.....</i>	109
SS70	110
<i>Kemoterapi Alan Kanser Hastalarında Stres Yaratan Durumlar ve Stresle Baş Etme Stratejileri .....</i>	110
<i>Stressful Situations in Cancer Patients Receiving Chemotherapy and Strategies for Coping with Stress .....</i>	110
SS71	112
<i>Covid-19 Pandemisinden Korunmak için Kullanılan Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları: Türkiye'den Kesitsel Bir Çalışma .....</i>	112
<i>Traditional and Complementary Medicine Practices Used To Prevent Covid-19 Pandemic: A Cross-Sectional Study from Turkey .....</i>	112
SS72	113
<i>Hemşirelerin Venöz Tromboemboli Risk Faktörleri Ve Koruyucu Girişimlere Yönelik Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi .....</i>	113
<i>Determination of Nurses' Knowledge Levels on Venous Thromboembolism Risk Factors and Preventive Interventions .....</i>	113
SS73	115
<i>COVID-19 Pandemisinde Hemşirelerin Tükenmişlik ve Anksiyete Düzeyleri İle Başa Çıkma Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi .....</i>	115
<i>Investigation of the Relationship Between Burnout and Anxiety Levels of Nurses and their Coping Attitudes During COVID-19 Pandemic .....</i>	115
SS74	116
<i>Covid-19 Salgını Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Koronavirüs Anksiyetesi ve El Hijyeni İnançları Arasındaki İlişki: Kesitsel Bir Çalışma .....</i>	116
<i>The Relationship between the Nursing Students' Coronavirus Anxiety and Hand Hygiene Beliefs in the COVID-19 Outbreak Process: A Cross-sectional Study.....</i>	116
SS75	117
<i>Üniversite Öğrencilerinde Bağımlılık: Sigara, Alkol, Madde, Oyun ve İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi .....</i>	117
<i>Addiction in University Students: Determining the Levels of Cigarette, Alcohol, Substance, Game, and Internet Addiction .....</i>	117
SS76	118
<i>Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığının Yalnızlık Ve Depresyon İlişkisi.....</i>	118
<i>The Relationship Of Social Media Addiction And Loneness And Depression In Health Services Vocational School Students.....</i>	118
SS77	119
<i>Acil Cerrahi Hastasının Ameliyata Hazırlığında Kanıta Dayalı Uygulamalar .....</i>	119
<i>Evidence-Based Practices in Preparing the Emergency Surgery Patient for Surgery .....</i>	119
SS78	120

Diyabetik Ayak Nedeniyle Debridman Uygulanan Hastalarda Klorheksidin Solüsyonunun Mikroorganizma Üremesi Üzerine Etkisi.....	120
<i>The Effect of Chlorhexidine Gluconate on Microbial Growth in Patients Undergoing Debridement for Diabetic Foot .....</i>	120
SS80.....	121
<i>Çocuklarda Perioperatif Çok Boyutlu Anksiyete Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....</i>	121
<i>Perioperative Multidimensional Anxiety Scale in Children: A Turkish Validity and Reliability Study.....</i>	121
SS81.....	122
<i>Orogastrik Tüple Beslenme Sırasında Prematürelere Dinletilen Ninni ve Klasik Müziğin Bebeğin Serebral Oksijenizasyon Düzeyi, Vital Bulguları ve Rahatlığı Üzerine Etkisi .....</i>	122
<i>The Effect of Lullaby and Classical Music Played to Premature Babies During Orogastic Tube Feeding on Cerebral Oxygenation Level, Vital Findings and Comfort of the Infant .....</i>	122
SS82.....	123
<i>Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ve Transteoretik Modele Dayalı Sedanter Yaşam Biçimi Davranışları.....</i>	123
<i>Physical Activity Levels of University Students and Sedentary Lifestyle Behaviors Based on the Transtheoretic Model.....</i>	123
SS83.....	125
<i>Huzurevinde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Metabolik Sendrom ve Abdominal Obezite Durumu .....</i>	125
<i>Metabolic Syndrome and Abdominal Obesity Status of Elderly People Living in Nursing Homes.....</i>	125
SS84.....	127
<i>Lise Öğrencilerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Algıladıkları Stresin Gündüz Uykululuk Durumuna Etkisi .....</i>	127
<i>The Effect Of Stress Perceived By High School Students During The Covid-19 Pandemic During Day Sleep Status.....</i>	127
SS85.....	128
<i>Yaşlı Bireylerde Sağlık Kaderciliğinin Sağlığı Geliştirici Davranışlara Etkisi.....</i>	128
<i>Impact of Health Fatalism on Health Promoting Behaviors in Older Adults .....</i>	128
SS86.....	129
<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Pandemi Sonrası Pediatri Kliniği Deneyimleri.....</i>	129
<i>Post Pandemic Pediatric Clinic Experiences of Nursing Students.....</i>	129
SS87.....	130
<i>Serebral Palsili Çocuğa Bakım Veren Annelerin Yaşadıkları Deneyimler ve Baş Etme Mekanizmaları .....</i>	130
<i>The Experiences and Coping Mechanism of Mothers Caring for a Child with Cerebral Palsy .....</i>	130
SS88.....	131
<i>Hemşirelikte Kapnografi Kullanımı .....</i>	131
<i>Use of Capnography in Nursing .....</i>	131
SS89.....	132
<i>İnvaziv Mekanik Ventilator Desteğinde Takip Edilen COVID-19 Hastalarının Basınç Yaralanmasının Retrospektif İncelenmesi</i>	132
<i>Retrospective Analysis of Pressure Injury for COVID-19 Patients Tracked in Invasive Mechanical Ventilator Support .....</i>	132
SS90.....	133
<i>Düşme Korkusu Kaçınma Davranışının Yaşam Kalitesine Etkisinde Kırılganlığın Aracı Rolü .....</i>	133
<i>The Mediator Role of Frailty in the Effect of Fear of Falling Avoidance Behavior on Quality of Life .....</i>	133
SS91.....	134
<i>Aile İçi Şiddete Maruz Kalmanın Menstrüel Özelliklere Etkisinin İncelenmesi .....</i>	134
<i>Investigation of the Effect of Expose to Domestic Violence On Menstrual Charesteristics.....</i>	134
SS92.....	135
<i>Hemşirelerin Tıbbi Hata Tutumları ve Etkileyen Faktörler .....</i>	135
<i>Attitudes to Medical Errors and Affecting Factors Among Nurses. ....</i>	135
SS93.....	137

<i>Ergenlerde Benlik Saygısı İle Hayır Diyebilme Arasındaki İlişki .....</i>	<i>137</i>
<i>The Relationship Between Self-Esteem and Saying No in Adolescents .....</i>	<i>137</i>
SS94.....	138
<i>Üniversite Öğrencilerinin Namus Kavramına İlişkin Görüşleri: Karma Yöntemli Bir Çalışma .....</i>	<i>138</i>
<i>University Students' Views on the Concept of Honor: A Mixed Method Study .....</i>	<i>138</i>
SS95.....	140
<i>Yoğun Bakım Hemşirelerinin Yaşam Sonu Bakımda Algıladığı Engeller ve Destekleyici Davranışlarının İncelenmesi .....</i>	<i>140</i>
<i>Investigation Of Barriers And Supportive Behaviours Perceived By Intensive Care Nurses In End-Of-Life Care .....</i>	<i>140</i>
SS97.....	141
<i>Duyguların Gerçeklerin Önüne Geçmesini İfade Eden Yeni Bir Kavram: Post-truth .....</i>	<i>141</i>
<i>New Concept For Emotions That Obviate Of Reality: Post-Truth.....</i>	<i>141</i>
SS100.....	142
<i>Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin İş Yaşamı Kalitesinin İncelenmesi .....</i>	<i>142</i>
<i>Investigation of the Quality of Work Life of Nurses Working in a University Hospital .....</i>	<i>142</i>
SS101.....	143
<i>Temel Yaşam Desteği Eğitiminde Başarı; "Bireysel Eğitim Mi?", "Grup Eğitimi Mi?": Ön Test - Son Test Randomize Kontrollü Çalışma .....</i>	<i>143</i>
<i>Success in Basic Life Support Education; "Individual Education?", "Group Education?": Pretest Posttest Randomized Controlled Study .....</i>	<i>143</i>
SS103.....	144
<i>Covid-19 Pandemisinde Kadınlarda Kişilik Özelliklerinin Menopozal Semptomların Yaşanma Düzeyi ile İlişkisi .....</i>	<i>144</i>
<i>Relationship Between Personality Traits with Menopausal Symptoms Levels among Women in the Covid-19 Pandemic .....</i>	<i>144</i>
SS105.....	145
<i>Hasta Güvenliğine Bir Bakış: Hemşirelerin Bilgi Güvenliği Farkındalık Düzeyinin Değerlendirilmesi .....</i>	<i>145</i>
<i>An Overview of Patient Safety: Assessment of Nurses' Information Security Awareness Level.....</i>	<i>145</i>
SS107.....	146
<i>Gebelikte Cinsel Mitlerin Cinsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi .....</i>	<i>146</i>
<i>The Effect Of Sexual Myths On The Quality Of Sexual Life During Pregnancy .....</i>	<i>146</i>
SS108.....	147
<i>Covid-19 Tanılı Gebe Hastanın Yoğun Bakım Sürecinin Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu.....</i>	<i>147</i>
<i>Nursing Care According To Gordon's Model Of Functional Health Patterns Of The Intensive Care Process Of A Pregnant Patient Diagnosed With Covid-19: A Case Report .....</i>	<i>147</i>
SS109.....	148
<i>Acil Hemşirelerinde İkincil Travmatik Stres Yönetimi .....</i>	<i>148</i>
<i>Secondary Traumatic Stress Management in Emergency Nurses.....</i>	<i>148</i>
SS110.....	149
<i>Covid-19 Pandemisinin Yetişkinlerin Uyku Kalitesine Etkisi .....</i>	<i>149</i>
<i>Effect of Covid-19 Pandemic on Sleep Quality of Adults .....</i>	<i>149</i>
SS111.....	150
<i>Pandemi Sırasında İlk Kez Klinik Uygulamaya Çıkan Hemşirelik Öğrencilerinin Stres Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki .....</i>	<i>150</i>
<i>The Relationship Between Stress Levels and Problem Solving Skills of Nursing Students Going into Clinical Practice for the First Time During the Pandemic.....</i>	<i>150</i>
SS112.....	151

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Meme Kanseri, Kendi Kendine Meme Muayenesi Sağlık İnançları ve Meme Kanseri Korkusu	151
Breast Cancer, Breast Self-Examination Health Beliefs and Fear of Breast Cancer of Health Sciences Students	151
SS113	152
Cerrahi Hastada Postoperatif Deliryum ve Yönetimi	152
Postoperative Delirium and Its Management in the Surgical Patient.....	152
SS114	153
Epilepsi Hastalarına Uygulanan Progresif Kas Gevşeme Egzersizlerinin Depresyon Düzeyine, Uyku Ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Trial	153
The Effect of Progressive Muscle Relaxation Exercises on Depression Level, Sleep and Quality of Life in Patients with Epilepsy: A Randomized Controlled Trial.....	153
SS115	154
Duygusal Zeka ve Hemşirelik	154
Emotional Intelligence and Nursing	154
SS116	155
Tip 1 Diyabetli Ergenlerde Yeme Bozuklukları: Derleme	155
Eating Disorders In Adolescents With Type 1 Diabetes: Review	155
SS117	156
Yaşlıların Aile Bakım Vericilerinde Merhamet Yorgunluğunun Bilinmeyen Yüzü: Fenomenolojik Araştırma	156
The Unknown Face of Compassion Fatigue in Family Caregivers of the Elderly: Phenomenological Research	156
SS118	157
Erkeklerin Cerrahi Sterilizasyon Yöntemlerine Yönelik Tutum ve İnanışlarının İncelenmesi	157
Investigation of Men's Attitudes and Beliefs about Surgical Sterilisation Methods	157
SS119	158
Uzaktan Eğitimin Okul Çocuklarının Sağlık Davranışlarına ve İnternet Kullanımlarına Etkisi: Karma Araştırma	158
The Effect of Distance Education on Health Behaviors and Internet Use of School Children: Mixed Research	158
SS120	159
Hemşirelerin Öz-duyarlık Düzeyleri ile Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	159
Investigation of the Relationship Between Nurses' Self-Compassion Levels and Care Behavior	159
SS121	160
Gençlerde Ruh Sağlığı Okuryazarlığının Mental İyi Oluş Ve Yardım Arama Davranışı İle İlişkisi: Sistemantik Derleme Ve Meta-Analiz	160
The Association of Mental Health Literacy with Well-Being and Help-Seeking Behavior in Young People: a Systematic Review and Meta-Analysis	160
SS122	161
Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	161
Examining Nurses' Attitudes Towards Their Caregiving Roles	161
SS123	162
Rushton Ahlaki Dayanıklılık Ölçeğinin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	162
Turkish Validity and Reliability Study of the Rushton Moral Resilience Scale	162
SS124	163
Klinik Hemşirelerde Moral Distres ve Ahlaki Duyarlılık: Bir Yapısal Eşitlik Modelleme Çalışması	163
Moral Distress and Moral Sensitivity in Clinical Nurses: A Structural Equation Modeling Study.....	163
SS125	164
Türkiye'de Meme Kanserinden Kurtulan Kadınların Tedavi Sonrası Deneyimleri: Kalitatif Bir Çalışma	164
Post-Treatment Experiences of Breast Cancer Survivors in Turkey: A Qualitative Study	164

SS126	165
<i>Kanserli Çocukların Ebeveynlerinin Psikolojik Dayanıklılığı ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi .....</i>	<i>165</i>
<i>Resilience of Parents of Children with Cancer and Determination of Affecting Factors .....</i>	<i>165</i>
SS127	166
<i>Kadınlarda Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnanç ve Damgalamanın Kuşaklararası Aktarımı .....</i>	<i>166</i>
<i>Intergenerational Transmission of Beliefs and Stigma against Mental Illness to Women .....</i>	<i>166</i>
SS129	167
<i>Covid-19 Hastalarıyla Çalışan Yoğun Bakım Hemşirelerinin Deneyimleri: Türkiye'de Kalitatif Bir Çalışma .....</i>	<i>167</i>
<i>Experiences Of Intensive Care Nurses Working With Patients With Covid-19: A Qualitative Study in Turkey.....</i>	<i>167</i>
SS130	168
<i>Yoğun Bakım Hemşirelerinin Göz Bakımı Hakkındaki Görüşleri: Fenomenolojik Çalışma (2022) .....</i>	<i>168</i>
<i>Views of Intensive Care Nurses on Eye Care: A Phenomenological Study.....</i>	<i>168</i>
SS131	169
<i>Hemşirelerin Toplumsal Cinsiyet Hakkındaki Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma .....</i>	<i>169</i>
<i>Nurses' Experiences on Gender: A Phenomenological Study .....</i>	<i>169</i>
SS132	170
<i>Hemşirelikte Maneviyat ve Manevi Bakım .....</i>	<i>170</i>
<i>Spirituality and Spiritual Care in Nursing .....</i>	<i>170</i>
SS133	171
<i>Akciğer Kanseri Nedeniyle Operasyon Geçiren Hastalar İçin Geliştirilen Öz Etkililik Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği .....</i>	<i>171</i>
<i>Validity and Reliability of the Self-Efficacy Scale Developed for Patients who Underwent Operation Due to Lung Cancer .....</i>	<i>171</i>
SS134	172
<i>Covid-19 pandemisinin çocukların fiziksel aktivite düzeyi ve ekran süresi üzerindeki etkisi: bir sistematik derleme ve meta-analiz .....</i>	<i>172</i>
<i>The impact of the Covid-19 pandemic on children's physical activity level and screen time: a systematic review and meta-analysis .....</i>	<i>172</i>
SS135	173
<i>Primipar ve Multipar Gebelerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma .....</i>	<i>173</i>
<i>Investigation of Healthy Lifestyle Behaviours of Primiparous and Multiparous Pregnants: A Comparative Study .....</i>	<i>173</i>
SS137	174
<i>Farklı Kültürden Hastalara Bakım Veren Pediatri Hemşirelerinin Kültürlerarası Yeterliliğinin Bakım Verici Tutumları İle İlişkisi.....</i>	<i>174</i>
<i>The Relation of Intercultural Competence of Pediatric Nurses Caring for Patients from Different Cultures and Their Caregiver Attitudes .....</i>	<i>174</i>
SS138	175
<i>Hastanede Yatan Çocuklarda Oyuncak Hijyenini Sağlamada Yapılan Uygulamalar .....</i>	<i>175</i>
<i>Practices for Ensuring Toy Hygiene in Hospitalized Children .....</i>	<i>175</i>
SS139	177
<i>Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Dersi Alan Öğrencilerin Cinsel Sağlık Bilgi Durumları ve Etkileyen Faktörler .....</i>	<i>177</i>
<i>Sexual Health Knowledge Status Of Students Taking Sexual Health And Reproductive Health Course and Affecting Factors ..</i>	<i>177</i>
SS140	178
<i>Üreme Çağındaki Kadınlarda Algılanan Sosyal Desteğin, Covid-19 Pandemisine Yönelik Algı ve Tutumların Sağlık Arama Davranışına Etkisi.....</i>	<i>178</i>
<i>Effect of Perceived Social Support and Perceptions and Attitudes Towards Covid-19 Pandemic on Health Seeking Behavior among Women of Reproductive Age .....</i>	<i>178</i>
SS142	180
<i>Annelerin Sağlık Okuryazarlığı Düzeylerinin İshali Olan Çocuklarda Geleneksel Yöntem Kullanımına Etkisi .....</i>	<i>180</i>

	<i>The Effect of Health Literacy Levels of Mothers on Traditional Method Use in Children with Diarrhea</i>	180
SS143		181
	<i>Total Gastrektomi Ameliyatı Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu..</i>	181
	<i>Nursing Care of the Patient Who Underwent Total Gastrectomy According to The Model of Functional Health Patterns: Case Study</i>	181
SS144		182
	<i>Kronik Nörolojik Hastalıklarda Bakım Veren Yükü, Umutsuzluk Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi</i>	182
	<i>Examination of Caregiver Burden, Hopelessness Level and Related Factors in Chronic Neurological Diseases</i>	182
SS146		183
	<i>Intrakranial Hemoraji Tanısı İle Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastanın Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu</i>	183
SS147		184
	<i>Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Yaşlılığa Yönelik İnançları Ve Empati Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi</i>	184
	<i>Investigation Of The Relationship Between The Nursing Department Students' Behaviors About Aging And Empathy Levels</i> .	184
SS148		185
	<i>Kanser Hastasına Bakım Verenlerin Başa Çıkma Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi</i>	185
	<i>Evaluation of Factors Affecting the Coping Attitudes of Caregivers of Cancer Patients</i>	185
SS149		186
	<i>COVID-19 Yoğun Bakım Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma</i>	186
	<i>Experiences of Nurses Working in COVID-19 Intensive Care Clinics: A Qualitative Study</i>	186
SS150		187
	<i>Toplumda Bilinçli Farkındalık ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi</i>	187
	<i>Examining The Relationship Between Conscious Awareness and Life Satisfaction in Society</i>	187
SS151		189
	<i>Hastalığa Bağlı Presenteeism Ölçeği – Hemşire'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi</i>	189
	<i>Development, Validation and Psychometric Properties of Sickness Presenteeism Scale - Nurse</i>	189
SS152		191
	<i>Kırsal Kesimde Yaşayan Gebelerin Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi</i>	191
	<i>Determination of Anxiety Levels of Pregnant Women Living in Rural Areas</i>	191
SS153		192
	<i>Sağlık Bakım Hizmetlerinde Bilişim Teknolojileri Kullanımı</i>	192
	<i>The Use of Information Technologies in Health Care Services</i>	192
SS154		194
	<i>Kranioplasti Sonrası Hastanın Levine'nin Koruma Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımının Değerlendirilmesi: Olgu Sunumu</i>	194
	<i>Evaluation of Nursing Care of the Patient after Cranioplasty According to Levine's Protection Model: A Case Report</i>	194
SS155		195
	<i>Acil Hemşirelerinde Dayanıklılık ve Dayanıklılığın Güçlendirilmesi</i>	195
	<i>Resilience in Emergency Nurses and Strengthening Resiliency</i>	195
SS156		196
	<i>Koronavirüs Etki Ölçeği'nin Türkçe Geçerlik Ve</i>	196
	<i>Güvenirlilik Çalışması</i>	196
SS157		197
	<i>Dahili Kliniklerde Yatarak Tedavi Gören Hastaların Bakım Bağımlılıkları, Düşme Riskleri ve Etkileyen Faktörler; Tanımlayıcı Bir Çalışma</i>	197
	<i>Care Dependency, Fall Risks and Affecting Factors of Inpatients in Internal Clinics; A Descriptive Study</i>	197

SS158	198
<i>Sanal Gerçeklik Gözlüğünün Kolonoskopi Yapılan Hastalarda Yaşamsal Bulgular ve Anksiyete Üzerine Etkisi.....</i>	<i>198</i>
<i>The Effects of Virtual Reality Glasses on the Vital Signs and Anxiety in Patients Undergoing Colonoscopy .....</i>	<i>198</i>
SS159	200
<i>Yönetici Hemşirelerin Bireysel İş Performansına Çalışma Ortamı ve İşle İlgili Özelliklerin Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma .....</i>	<i>200</i>
<i>The Effect of Work Environment and Work-Related Characteristics on the Individual Work Performance of Nurse Managers: A Cross-sectional Study .....</i>	<i>200</i>
SS160	201
<i>Hemşirelik Hizmetlerinde Denetim Kültürü Ölçeği: Hemşire Versiyonunun Geliştirilmesi .....</i>	<i>201</i>
<i>Control Culture Scale in Nursing Services: Developing the Version for Nurses .....</i>	<i>201</i>
SS161	203
<i>Akciğer Kanseri Olan Hastaların Sigara İçme Arzusu ve Dispne Durumu: Kesitsel Tanımlayıcı Çalışma .....</i>	<i>203</i>
<i>Smoking Desire and Dyspnea Status of Patients with Lung Cancer: A Cross-sectional Descriptive Study .....</i>	<i>203</i>
SS162	204
<i>COVID-19 Pandemisinin Yaşlı Bireylerde Depresyon Üzerine Etkilerinin İncelenmesi.....</i>	<i>204</i>
<i>Investigation of the Effects of the COVID-19 Pandemic on Depression in Elderly Individuals .....</i>	<i>204</i>
SS163	205
<i>Tip 2 Diyabetli Bireylerde Sosyal Desteğin Hastalığı Kabul Düzeylerine Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma .....</i>	<i>205</i>
<i>The Effect of Social Support on Acceptance of Illness Levels in Type-2 Diabetes: A Cross-Sectional Study .....</i>	<i>205</i>
SS164	206
<i>Hemşireler Neden Göçüyor? Tanımlayıcı Bir Çalışma .....</i>	<i>206</i>
<i>Why Do Nurses Migrate? A Descriptive Study .....</i>	<i>206</i>
SS165	207
<i>Sorumlu Hemşirelere Yönelik Otantik Liderlik, Güçlendirme ve Hasta Güvenliğine Temellendirilmiş Eğitim Programının Değerlendirilmesi .....</i>	<i>207</i>
<i>Evaluation of the Training Program for Charge Nurses based on Authentic Leadership, Empowerment and Patient Safety....</i>	<i>207</i>
SS166	208
<i>COVID-19 Pandemi Sürecindeki Bireylerde COVID-19 Korkusu, Manevi Yönelim ve Umutsuzluk Arasındaki İlişki .....</i>	<i>208</i>
<i>Relationship Between Fear of COVID-19, Spirituality and Hopelessness in People During the COVID-19 Pandemic .....</i>	<i>208</i>
SS167	209
<i>Hemşirelik Öğrencilerinde Sağlık Okuryazarlığı ile Aşı Tereddütü Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi.....</i>	<i>209</i>
<i>Evaluation of the Relationship Between Health Literacy and Vaccine Hesitancy in Nursing Students.....</i>	<i>209</i>
SS169	210
<i>Hemşirelik Öğrencilerinde Konstipasyon ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi: Kesitsel Araştırma .....</i>	<i>210</i>
<i>Evaluation of Constipation and Affecting Factors in Nursing Students: Cross-Sectional Study .....</i>	<i>210</i>
SS170	211
<i>Covid-19 Pandemisi Sürecinde Kadınlarda Premenstrüel Sendrom ve Psikolojik Değişiklikler .....</i>	<i>211</i>
<i>Pre-menstrual Syndrome and Psychological Changes in Women During The Covid-19 Pandemic.....</i>	<i>211</i>
SS171	212
<i>Hemşirelerin Bireysel ve Mesleki Özellikleri ile Hemşirelik Çalışma Ortamının Hemşirelerin Tıbbi Hata Tutumlarına Etkisi .....</i>	<i>212</i>
<i>The Effect of Nurses' Individual and Professional Characteristics and Nursing Work Environment on Nurses' Attitudes towards Medical Errors.....</i>	<i>212</i>
SS172	213
<i>Doğum Eyleminde Uygulanan Kontrollü Masajın Doğum Ağrısı ve Konforuna Etkisi .....</i>	<i>213</i>
<i>The Effect of Controlled Massage Applied in Labor on Labor Pain and Comfort .....</i>	<i>213</i>

SS173	214
<i>Deliryumun Önlemesi ve Tespitinde Hemşirelik Bakımı .....</i>	<i>214</i>
<i>Nursing Care on Delirium Prevention and Detection .....</i>	<i>214</i>
SS174	215
<i>Kadınların Uyku Kalitesi ve İlişkili Faktörler .....</i>	<i>215</i>
<i>Sleep Quality of Women and Related Factors .....</i>	<i>215</i>
SS175	216
<i>Dahili Kliniklerde Yatan Hastaların Hemşirelik Bakımına Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Değerlendirilmesi .....</i>	<i>216</i>
<i>Evaluation of Satisfaction Levels of Nursing Care of Inpatients in Internal Clinics .....</i>	<i>216</i>
SS176	217
<i>Meme Kanseri Risk Faktörlerinin Belirlenmesinde Beslenme ve Fiziksel Aktivite: Vaka Kontrol Çalışması.....</i>	<i>217</i>
<i>Nutrition and Physical Activity in Determining Breast Cancer Risk Factors: A Case Control Study.....</i>	<i>217</i>
SS177	218
<i>Karşılanamayan Hemşirelik Bakımı: Kesitsel ve Çok Merkezli Bir Çalışma, Türkiye Örneği .....</i>	<i>218</i>
<i>Missed Nursing Care: A Cross-Sectional and Multi-Centric Study from Turkey .....</i>	<i>218</i>
SS178	219
<i>Hemşirelerin ve Hasta Yakınlarının Spiritüel İyi Oluş Durumları ile Hasta Mahremiyeti Tutumları .....</i>	<i>219</i>
<i>Attitudes of Spiritual Well-Being and Patient Privacy of Nurses and Relatives of Patients .....</i>	<i>219</i>
SS179	220
<i>Gebelerde Travmatik Doğum Algısı ve Etkileyen Faktörler.....</i>	<i>220</i>
<i>Perception of Traumatic Birth in Pregnant Women and Affecting Factors .....</i>	<i>220</i>
SS181	221
<i>Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği (ŞÇRKBÖ)'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması .....</i>	<i>221</i>
<i>Adaptation of Healthcare Professional Knowledge of Radiation Protection Scale (HPKRPS) into Turkish: A Validity and Reliability Study .....</i>	<i>221</i>
SS182	222
<i>Plasenta Perkreta Olgusunda Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu .....</i>	<i>222</i>
<i>Nursing Care in a Case of Placenta Percreta: A Case Report .....</i>	<i>222</i>
SS183	223
<i>Gençlerde Cinsel Sağlık Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması.....</i>	<i>223</i>
<i>Sexual Health Attitude Scale Development Study in Young People .....</i>	<i>223</i>
SS184	224
<i>Birinci Basamakta Yaşlı Bireylerin Sağlık Algısı Ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi.....</i>	<i>224</i>
<i>Evaluation of Elderly's Health Perception and Quality of Life in Primary Care .....</i>	<i>224</i>
SS186	225
<i>Terminal Dönem Hastaların Ailelerinin Manevi Bakım Beklentileri Ve Dini Başa Çıkma Yöntemleri.....</i>	<i>225</i>
<i>Spiritual Care Expectations and Religious Coping Methods of The Families of Terminal Period Patients .....</i>	<i>225</i>
SS188	226
<i>Trakeostomili Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Evde Bakımda Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi .....</i>	<i>226</i>
<i>Problems Experienced by Parents During the Home Care of Their Children with Tracheostomies.....</i>	<i>226</i>
SS190	227
<i>Periton Diyaliz Tedavisi Alan Hastalarda Beden İmajı ve Cinsel Yaşam; Tanımlayıcı Bir Çalışma.....</i>	<i>227</i>
<i>Body Image and Sexual Life in Patients Receiving Peritoneal Dialysis Treatment; A Descriptive Study.....</i>	<i>227</i>
SP1	228

Erkeklerin Prostat Kanseri Taramalarına İlişkin Tutumları ve Bilgi Düzeyleri	228
Male's Attitudes and Levels of Knowledge about Prostate Cancer Screening	228
SP2	229
Primer Beyin Tümörlü Hastalarda Önceliğe Alın(A)mayan Duygular: Ölüm Kaygısı ve Nüks Korkusu	229
Emotions That Are Not (or Can Not Be) Prioritized in Patients With Primary Brain Tumors: Death Anxiety and Fear of Relapse	229
SP3	230
Total Diz Protezi Ameliyatı Olan Hastalarda Covid-19 Sonrası Hızlandırılmış İyileşme (ERAS) Protokollerine Bakış	230
Overview of Accelerated Recovery After Covid-19 (ERAS) Protocols in Patients Undergoing Total Knee Replacement Surgery	230
SP4	231
Ortopedi Servisinde Yatan Bireylerde Görülen Psikososyal Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı	231
Psychosocial Problems in Inpatients in the Orthopedics Clinic and Nursing Care	231
SP5	232
Basınç Yaralarının Ağrı Yönetiminde Topikal Sevofluran	232
Topical Sevofluran In Pain Management Of Pressure Injuries	232
SP6	234
Sağlık İnsan Gücü Planlamasında Hemşire Yardımcıları	234
Nurse Assistants in Health Manpower Planning	234
SP7	235
Tekrarlı Lomber Disk Hernisi Cerrahisi Sonrası Güçlüklerle Başetme: Olgu Sunumu	235
Coping With Challenges After Recurrent Lumbar Disc Herniation Surgery: A Case Study	235
SP8	236
Kızlık Zarı İncelemesi ve Etik Boyutu	236
Hymen Analysis and Ethics	236
SP9	237
Demans Hastalarının Bakımında Yeni Bir Yaklaşım: Entegre Bakım	237
A New Approach to the Care of Patients with Dementia: Integrated Care	237
SP11	238
Çocuklarda Dijital Oyun Bağımlılığı	238
Digital Game Addiction in Children	238
SP12	239
Orem Öz Bakım Eksikliği Hemşirelik Kuramı'na Göre İntrakranial Kitle Cerrahisi Geçiren Hastanın Kavram Haritası İle Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	239
Nursing Care With A Concept Map Of Patients Undertaking Intracranial Mass Surgery According To Orem Self-Care Lack Of Nursing Theory: A Case Report	239
SP13	240
Evde Hastasına Bakım Verenlerde Stres Düzeyi ve Stresle Başa Çıkmada Sosyal Desteğin Etkisi	240
Stress Level in Home Caregivers and the Effect of Social Support on Coping with Stress	240
SP14	241
Papadopoulos Tilki Taylor (PTT) Kültürel Yeterliliği Geliştirme Modeli	241
Papadopoulos Tilki Taylor (PTT) Cultural Competence Development Model	241
SP15	243
Total Larenjektomi Ameliyatı Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	243
Nursing Care of the Patient Who Underwent Total Laryngectomy According to The Model of Functional Health Patterns: Case Report	243
SP16	244

Hemşirelikte Etik İlkeler ve Covid-19 Pandemisinde Hemşirelikte Etik İkilemler	244
Ethical Principles in Nursing and Ethical Dilemma in Nursing in the Covid-19 Pandemic.....	244
SP17	245
COVID-19 Pandemi Sürecinde Cerrahi Süreç ve Hasta Bakımı	245
Surgical Process and Patient Care in the COVID-19 Pandemic Process	245
KS1	246
COVID 19 Enfeksiyonu Geçiren ve Geçirmeyen Sağlık Çalışanlarında Depresyon, Anksiyete ve Stres	246
Depression, Anxiety and Stress in Healthcare Workers with and Without COVID 19 Infection	246
KS2	247
Onkoloji Kliniğine Yatan Hastalarda Oral Mukozit Görülme Sıklığı ve Etkileyen Faktörler	247
The Frequency of Oral Mucositis in Patients Admitted to the Oncology Clinic and Affecting Factors	247
KS3	248
Üriner İnkontinans Tanılı Yaşlı Kadınlara Uygulanan Kegel Egzersizi Odaklı Girişimin İnkontinansa Etkisi	248
The Effect of Kegel Exercise-Based Intervention on Incontinence in Elderly Women with Urinary Incontinence	248
KS4	249
Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formunun Geçerlilik ve Güvenirliliğinin İncelenmesi	249
Evaluation of the Validity and Reliability of Three Facet Mindfulness Questionnaire-Short Form in Pregnant Women	249
KS5	250
Türkiye’de Covid-19 Pandemisi Gerçeği Ve Hemşirelik Yönetimi: Bir Kamu Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Örneği	250
Covid-19 Pandemic Truth And Nursing Management In Turkey: An Example Of Public Training And Research Hospital	250
KS6	251
Endokrin Bozucular Tutum Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması	251
Endocrine Disruptors Attitude Scale: A Scale Development Study	251
KS7	252
Vajinal Doğuma Katılan Babaların Deneyimleri Üzerine Niteliksel Bir Araştırma: Gerçek Hayat Deneyimleri	252
A Qualitative Study on the Experiences of Fathers Involved in Vaginal Delivery: Real-Life Experiences	252
KS8	253
Salgın hastalarının hemşirelik iş yüküne etkisi: Literatür taraması	253
The effect of epidemic patients on nursing workload: Literature review	253
KS9	254
Sağlık Ekonomisinde Sağlık Harcamalarının Yeri Ve Önemi	254
The Role And Importance Of Health Expenditure In Health Economics	254
KS10	256
Erişkinlerin Koronavirüs Korku Düzeyi ile Aşı Olma Niyetlerinin Değerlendirilmesi	256
Evaluation of Adults' Coronavirus Fear Level and Intentions to Vaccinate.....	256
KS11	257
Sosyal Görünüş Kaygısı, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ve Beden İmajının Gebelikte Kozmetik Ürün Kullanımı Üzerine Etkisinin Belirlenmesi	257
Determining the Effects of Social Appearance Anxiety, Fear of Negative Evaluation, and Body Image on Use of Cosmetics During Pregnancy	257
KS12	258
Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	258
Examination of Nursing Students' Attitudes towards Healthy Nutrition	258
KS13	259
Maden İşçilerinin Covid-19 Salgınına Yönelik Algı ve Tutumları	259

	<i>Perceptions and Attitudes of Mine Workers towards the COVID-19 Outbreak</i>	259
KS14		260
	<i>Adölesanların Toplumsal Cinsiyet Rollerine Karşı Tutumlarının Sağlık Davranışlarında Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Etkisinin Belirlenmesi</i>	260
	<i>Determining the Effect of Adolescents' Attitudes Towards Gender Roles on the Level of Perceived Social Support in Health Behaviors</i>	260
KS16		261
	<i>Genç Kadınların Evlilik Öncesi Riskli Cinsel Davranışları ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi</i>	261
	<i>Identification of Risky Premarital Sexual Behaviors of Young Women and Associated Factors *</i>	261
KS17		263
	<i>Covid-19 Kaynaklı Pnömoni Hastalarında Derin Solunum ve Öksürme Egzersizlerinin Solunum Parametrelerine Etkisi</i>	263
	<i>The Effect of Deep Breathing and Coughing Exercises on Respiratory Parameters in Patients with Covid-19 Induced Pneumonia</i>	263
KS18		264
	<i>Hemşire Yardımcılığı: Türkiye’de ve Dünyada Güncel Durum</i>	264
	<i>Assistant Nurse: Current Situation in Turkey and in the World</i>	264
KS19		265
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Akreditasyon Algılarının Belirlenmesi</i>	265
	<i>Determining the Accreditation Perceptions of Nursing Students</i>	265
KS20		266
	<i>Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Aşılama Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Aşı Karşıtlığı</i>	266
	<i>Knowledge Level of Nursing Department Students about Vaccination and Opposition to Vaccination</i>	266
KS21		267
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Özgüven Düzeylerinin, Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerine Etkisi</i>	267
	<i>Impact of Self-Confidence of Nursing Students on Smartphone Addiction Levels</i>	267
KS22		268
	<i>Sağlık Çalışanlarında Güncel Konu İncelemesi: Beyin Göçü</i>	268
	<i>Current Issue Analysis in Healthcare Professionals: Brain Drain</i>	268
KS23		269
	<i>Acil Servis Hemşirelerinin Fiziksel Muayene Bilgi ve Becerilerini Kullanma Durumları</i>	269
	<i>The Situation of Emergency Nurses' Use of Physical Examination Knowledge and Skills</i>	269
KS24		270
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin ve Travma Sonrası Stres Belirtilerinin İncelenmesi</i>	270
	<i>Investigation of Psychological Resilience Levels and Post-Traumatic Stress Symptoms of Nursing Students</i>	270
KS25		271
	<i>Küresel Sağlık İşgücünde Toplumsal Cinsiyet</i>	271
	<i>Gender in the Global Health Workforce</i>	271
KS26		272
	<i>Covid-19 Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin Kişisel Koruyucu Ekipmanla İlgili Sorunları ve Başetme Yöntemleri</i> ...	272
	<i>The Problems and Coping Methods of Nurses who Work in Covid-19 Intensive Care Unite Regarding Personal Protective Equipment</i>	272
KS27		273
	<i>Yoğun Bakım Ünitesinde Hastası Olan Aile Üyelerinin Gereksinimlerinin Belirlenmesi</i>	273
	<i>Determining the Needs of Family Members With Patients in Intensive Care Units</i>	273
KS28		274

	<i>Yaşlılarda Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracının Türk Toplumunu İçin Geçerlilik ve Güvenirliği</i>	274
	<i>The Validity and Reliability of the Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool in Turkish Society</i>	274
KS29	.....	275
	<i>Hemşirelik Yayınlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Katkı Sağlama Durumu</i>	275
	<i>Contribution of Nursing Publications to Sustainable Development Goals</i>	275
KS30	.....	276
	<i>Covid-19 Pandemi Sürecinin Hemşirelik İmajı Üzerindeki Etkisi</i>	276
	<i>Examination of the Effect of the Covid-19 Pandemic on the Image of Social Nursing</i>	276
KS31	.....	277
	<i>Bakım Dengesi Modelinin Hemşirelik Kuramlarıyla İlişkisi ve Birey, Aile, Sağlık Sistemine Etkileri</i>	277
	<i>The Relationship of the Balance of Care Model with Nursing Theories and Its Effects on the Individual, Family, and Health System</i>	277
KS32	.....	278
	<i>Gebe ve Emziren Kadınlarda Koronavirüs (Covid 19) Korkusu ve Aşı Tereddütü</i>	278
	<i>Fear of Coronavirus (Covid 19) and Vaccine Hesitancy in Pregnant and Breastfeeding Women</i>	278
KS33	.....	279
	<i>Covid 19 Pandemisi Sürecinde Hemşirelerde Merhamet Yorgunluğu ve Empati Düzeylerinin Değerlendirilmesi</i>	279
	<i>Evaluation of Compassion Fatigue and Empathy Levels in Nurses During the Covid 19 Pandemic Process</i>	279
KS34	.....	280
	<i>Tip II Diyabetli Hastalarda Diyabet Farkındalığı Düzeylerinin İncelenmesi</i>	280
	<i>Examination Of Diabetes Awareness Levels In Patients With Type II Diabetes</i>	280
KS35	.....	281
	<i>Nomofobi ve Emzirme Öz- yeterliliği Arasındaki İlişki</i>	281
	<i>The Relationship Between Nomophobia and Breastfeeding Self-Efficacy</i>	281
KS36	.....	282
	<i>Kırsal Alanda Yaşayan Bireylerin Kolorektal Kanser Taramasına Yönelik Sağlık İnançları, Etkileyen Faktörler</i>	282
	<i>Health Beliefs and Affecting Factors for Colorectal Cancer Screening of Rural Women and Men</i>	282
KS37	.....	283
	<i>Türkiye'deki Hemşirelik Öğrencileri Arasında Covid-19 Aşı Kabulü, Tereddütü ve Reddi: Çok Merkezli Bir Anket Çalışması</i>	283
	<i>Covid-19 Vaccine Acceptance, Hesitation and Rejection Among Nursing Students in Turkey: A Multicenter Survey Study</i>	283
KS38	.....	284
	<i>Tip 2 Diyabeti Olan Yaşlı Bireylerde Öz-Etkililik ve Fiziksel Aktivitenin Bilişsel Düzey ile İlişkisi</i>	284
	<i>The Relationship of Self-Efficacy and Physical Activity with Cognitive Level in Older Adults with Type 2 Diabetes</i>	284
KS39	.....	285
	<i>Duygusal Özgürleşme Tekniği'nin Ebelik Öğrencilerinde Doğum Korkusu, Travmatik Doğum Algısı ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Üzerine Etkisi</i>	285
KS40	.....	286
	<i>Pandemi Döneminde Hemşirelerin Kişisel Koruyucu Ekipman Giyme -Çıkarma İşlem Basamaklarına Uyum Durumları; Gözlemsel Bir Çalışma</i>	286
	<i>Compliance of Nurses with Steps of Donning and Doffing Personal Protective Equipment During the Pandemic; an Observational Study</i>	286
KS41	.....	287
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Atık Yönetimi Konusundaki Bilgi Düzeyleri</i>	287
	<i>Knowledge Levels of Nursing Students on Waste Management</i>	287
KS42	.....	288

COVID-19 Pandemisinde Üniversite Öğrencilerinin Kan Bağışına Yönelik Uygulama ve Görüşlerinin Belirlenmesi.....	288
Determining the Practices and Opinions of University Students on Blood Donation in the COVID-19 Pandemic.....	288
KS43	289
Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sağlık Algıları İle Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	289
Investigation of the Relationship Between Health Perceptions and their Attitudes for Cigarette Addiction of Faculty of Health Sciences Students.....	289
KS44	291
Covid-19 Pandemisinde Üniversite Öğrencilerinin Bulaşma/Bulaştırma Korkusunun Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerine Etkisi.....	291
The Effect of Fear of Contagion/Being Contagious on Depression, Anxiety, and Stress Levels of University Students during the Covid-19 Pandemic	291
KS45	291
COVID-19 Pandemisinin Acil Hemşirelerinde Kaygı, Tükenmişlik Düzeyi ve Uyku Sorunlarına Etkisi.....	291
The Effect of COVID-19 Pandemic on Anxiety, Burnout and Sleeping Problems in Emergency Nurses	292
KS46	293
CPAP Uygulanan COVID-19 Hastalarının Ajitasyon Düzeyi ve Oksijen Satürasyonu Üzerine Uygulama Sırasında Dinletilen Müziğin Etkisi.....	293
The Effect of Music Listened During the Practice on the Agitation Level and Oxygen Saturation of COVID-19 Patients Applied to CPAP.....	293
KS47	295
Adölesanlarda Primer Dismenore Sıklığı Ve Baş Etmede Kullanılan Tamamlayıcı Ve Alternatif Yöntemler	295
Frequency of Primary Dysmenorea in Adolescents and Complementary and Alternative Methods of Coping	295
KP2	296
Yaşlanan Toplumda Palyatif Bakım Üzerine Bir Derleme	296
A Review on Palliative Care in an Aging Society	296
BS1	297
Kardiyak Operasyon Geçiren Bireylere Tele Hemşirelik Yoluyla Uygulanan Transteoretik Model Temelli Girişimlerin Sigara Bırakmaya Etkisi	297
The Effect of Telenursing Interventions Based on the Transtheoretical Model on Smoking Cessation among Individuals Undergoing Cardiac Surgery	297
BS2	298
Yatan Hasta Düşme Riski Önlemeye Yönelik Kanıta Dayalı Klinik Karar Destek Sistemi	298
Evidence-Based Clinical Decision Support System For Patient Fall Risk Prevention.....	298
BS3	299
Kanıta Dayalı Elektronik Karar Destek Sistemi Geliştirme Eğitimi Projesi.....	299
Evidence-Based Electronic Decision Support System Development Training Project.....	299
BS4	301
Pediyatri Hemşirelerinin Bireysel Yenilikçilik Profilleri	301
Individual Innovation Profiles of Pediatric Nurses	301
BS5	302
İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatörlü Hastaların Yaşam Deneyimleri: Nitel Bir Araştırma	302
Life Experiences of Patients with Implantable Cardioverter Defibrillator: A Qualitative Study	302
BS6	303
Dijital Oyun Destekli Web Temelli Emzirme Eğitim ve Danışmanlığının Emzirme Öz Yeterliliği, Emzirme Başarısı ve Meme Sorunlarına Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Çalışmanın Protokolü	303

	<i>The Effect of Digital Game Supported Web Based Breastfeeding Education and Counseling on Breastfeeding Self-Efficacy, Breastfeeding Success and Breast Problems: Protocol of a Randomized Controlled Study</i>	303
BS8		304
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Triyaj Uygulama Başarısı ve Karar Verme Becerilerinin Geliştirilmesinde Web Tabanlı Simülasyonun Etkisi</i>	304
	<i>The Effect of Web-Based Simulation on the Improvement of Nursing Students' Triage Practice Success and Decision-Making Skills</i>	304
BS9		305
	<i>Dijital Sağlık Teknolojilerinin Uygulanmasında Hemşirelik</i>	305
	<i>Nursing in the Application of Digital Health Technologies</i>	305
BS10		306
	<i>Hemşireler Yeniliğe Hazır Mı ? Gelecek Yüzyılda Hemşirelik Bilimi</i>	306
	<i>Are Nurses Ready For İnnovation? Nursing Science İn The Next Century</i>	306
BS11		307
	<i>Hemşirelik Eğitiminde Etkin Bir Model Örneği; Hemşirelikte İnovasyon Atölyesi</i>	307
	<i>An Effective Model in Nursing Education; İnnovation Workshop in Nursing</i>	307
BS12		308
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Tele-Hemşirelik Konusundaki Bilgi ve Algıları: Geleceğin Hemşireleri Tele-Hemşirelik İle Bakım Sunmaya Hazır Mı?</i>	308
	<i>Nursing Students' Knowledge and Perceptions on Telenursing: Are the Nurses of the Future Ready to Provide Care with Telenursing?</i>	308
BS13		309
	<i>Kardiyovasküler Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Uzayan Yatıştaki Hastaların Kuruma Maliyetinin Belirlenmesi</i>	309
	<i>Determination of the Institutional Cost of Patients with Prolonged Hospitalization in the Cardiovascular Surgeon Intensive Care Unit</i>	309
BS14		310
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinde Yenilikçi Davranışların Değerlendirilmesi</i>	310
	<i>Evaluation of İnnovative Behaviors in Nursing Students</i>	310
BS15		311
	<i>Dijital Hemşirelik Uygulamalarında Farklı Kuşakların Etkilerinin İncelenmesi</i>	311
	<i>İnvestigation of the Effects of Different Generations in Digital Nursing Practices</i>	311
BS16		312
	<i>Hemşirelerin Uygulama Eğitiminde Yeni Çağ: Sanal Gerçeklik</i>	312
	<i>A New Age In Nurses Practice Education: Virtual Reality</i>	312
BS18		314
	<i>Bariatrik Cerrahi Geçiren Hastalarda E-Mobil Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerinin Öz Bakım Gücü, Beden İmajı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi</i>	314
	<i>The Effects of E-Mobile Education and Counselling Services on Self-Care, Body Image and Quality of Life of Bariatric Surgery Patients</i>	314
BS19		315
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinde E-Sağlık Okuryazarlığı İle Sağlığı Geliştirici Ve Koruyucu Davranışları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi</i>	315
	<i>Determining the Relationship Between E-Health Literacy and Health Promotion and Protective Behaviors in Nursing Students</i>	315
BS20		316
	<i>Hastalara Yönelik Bilgi Güvenliği Sorunlarının Pareto Analizi İle Değerlendirilmesi: Hemşire ve Doktorların Görüşleri</i>	316
	<i>Evaluation of Information Security Problems for Patients with Pareto Analysis: Opinions of Nurses and Doctors</i>	316

BS21	317
<i>Doğum Sonu Dönemde Verilen Hemşirelik Bakımının ve E-Mobil Eğitimin Doğum Sonu Fiziksel Semptom ve Emzirme Öz-Yeterliliğe Etkisi</i>	317
<i>Effects Of The Nursing Care And E-Mobile Training Given In The Postpartum Period On The Postpartum Physical Symptoms And Breastfeeding Self-Efficacy</i>	317
BS22	318
<i>İnovatif Bir Ürünün Geliştirilmesi; Konforlu Doğum Masası (CONFODESK)</i>	318
<i>Development of an Innovative Product; Comfortable Birth Table (CONFODESK)</i>	318
BS23	319
<i>KİAB İşlemi Sırasında Yaşanan Anksiyete ve Ağrı Üzerine Sanal Gerçekliğin Etkisi</i>	319
<i>The Effect Of Virtual Reality On Anxiety And Pain Experienced During BMAB Procedure</i>	319
BS24	320
<i>Astımlı Hastalara Yönelik Geliştirilen Web Tasarımlı Eğitimin İlaç Uyumu, Astım Kontrolü ve Yorgunluk Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi</i>	320
<i>Evaluation of the effect of web-designed training developed for asthma patients on drug compliance, asthma control, and fatigue</i>	320
BP1	321
<i>Organ Nakli Olan Hastalarda Dijital Sağlık Uygulamaları</i>	321
<i>Digital Health Applications in Transplant Patients</i>	321
BP2	322
<i>Türkiye’de Mobil Sağlık Uygulamalarının Hasta Bakım Sonuçları Üzerine Etkilerini Değerlendiren Hemşirelik Tezlerinin İncelenmesi: Sistemik Derleme</i>	322
<i>Investigation of Nursing Theses Evaluating the Effects of Mobile Health Applications on Patient Care Outcomes in Turkey: A Systematic Review</i>	322
BP3	323
<i>Hemşirelik İnovasyon Merkezleri Ve Önemi</i>	323
<i>Nursing Innovation Centers and Their Importance</i>	323
BP4	324
<i>Hemşirelik Mesleğinde Yapay Zekâ Ve Robotların Kullanımı</i>	324
<i>The Use Of Artificial Intelligence And Robots In The Nursing Profession</i>	324
ES1	325
<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri, Algılanan Stres ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi</i>	325
<i>Investigation of Nursing Students' Views on Distance Education, Perceived Stress and Burnout Levels</i>	325
ES3	326
<i>Ameliyathanede Hasta Güvenliği: Pnömatik Turnikeler</i>	326
<i>Patient Safety in the Operating Room: Pneumatic Tourniquets</i>	326
ES4	327
<i>Öğrencilerin Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlara Yönelik Bilgileri ve Cinsel Eğitime Yönelik Tutumları</i>	327
<i>University Students' Information on Sexually Transmitted Infections and Attitudes Towards Sex Education</i>	327
ES5	328
<i>Ülkemizde En Sık Kullanılan Hemşirelik Tanıları:Sistemik İnceleme</i>	328
<i>The Most Commonly Used Nursing Diagnoses in Our Country:Sistematic Review</i>	328
ES6	329
<i>KOAH'lı Bireylere ROY Adaptasyon Modeline Göre Verilen Eğitimin Yaşam Kalitesine Etkisi</i>	329
<i>The Effect of Education Given to Individuals With COPD According to Roy Adaptation Model on Quality of Life</i>	329
ES7	330

Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	330
Casey-Fink Readiness for Practice Scale: Turkish Validity and Reliability Study	330
ES8.....	331
Covit-19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Alan Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi	331
Evaluation of the Attitudes and Satisfaction of Nursing Students Receiving Distance Education in the Covit 19 Process	331
ES9.....	332
Biyoistatistik Öğretiminde Ters Yüz Sınıf ve Kahoot Uygulamasının Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerine Etkisi.....	332
The Effect of Flipped Classroom and Kahoot Application on Students' Motivation Levels in Biostatistics Teaching	332
ES10.....	333
Manevi Bakım Eğitiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Manevi Bakım Algıları ve Ölüme Karşı Tutumlarına Etkisi.....	333
The Effect of Spiritual Care Education on Nursing Students' Perception of Spiritual Care and Attitudes towards Death	333
ES11.....	335
Eyleme Geçmek: Hasta Eğitiminin Ana Anahtarı	335
Moving into Action: The Master Key to Patient Education	335
ES12.....	336
Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Mizah Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	336
Investigation of the Relationship Between Nursing Students' Problem Solving Skills and Humor Styles	336
ES14.....	337
COVID-19 Pandemi Sürecinde Kadınların Meme, Serviks ve Kolorektal Kanser Tarama Programlarına Katılımları ve Etkileyen Faktörler.....	337
Participation of Women in Breast, Cervical and Colorectal Cancer Screening Programs during the COVID-19 Pandemic and Affecting Factors.....	337
ES15.....	338
Yaratıcı dramının hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik süreci bilgisi ve vaka analiz becerilerine etkisi	338
The impact of creative drama on nursing students' knowledge of nursing processes and case analysis skills	338
ES16.....	339
Covid-19 Pandemisinin Klinik Eğitim Üzerindeki Etkileri: İntörn Hemşirelik Öğrencilerinin Merceğinden Bakmak	339
The Effects of the Covid-19 Pandemic on Clinical Education: Looking Through the Lens of Intern Nursing Students	339
ES17.....	341
Türkiye'de Covid-19 Pandemisi İle İlgili Hemşirelik Alanında Yapılan Doktora-Yüksek Lisans Tezlerinin Değerlendirilmesi.....	341
Evaluation of Doctorate-Master Theses in Nursing Related to the Covid-19 Pandemic in Turkey	341
ES18.....	342
Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Öğrencilerinin Belirledikleri Hemşirelik Tanıları Ve Hemşirelik Tanıları Algılarının Belirlenmesi	342
Nursing Students Determined According To The Functional Health Patterns Model Determining Nursing Diagnosis And Nursing Diagnosis Perceptions.....	342
ES19.....	343
Hemşirelik Öğrencilerinin Gözünde Covid-19 Pandemisi'nin Hemşirelik İmajına Etkisi: Kesitsel Çalışma.....	343
The Effect of the Covid-19 Pandemic on Nursing Image in the Eyes of Nursing Students: A Cross-Sectional Study.....	343
ES22.....	344
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Alanında Simülasyon Yönteminin Kullanıldığı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi.....	344
Investigation of Postgraduate Theses Using Simulation Method in the Field of Obstetrics and Gynecology Nursing	344
ES23.....	345
Müziğin Hemşirelik Öğrencilerinde Beceri, Kaygı, Öz Güven Algısı ve Yaşam Bulguları Üzerine Etkisi.....	345
The Effect of Music on Skills, Anxiety, Self-Confidence Perceptions and Vital Signs in Nursing Students.....	345

ES24	346
<i>Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akran ve Öz Değerlendirme Becerilerinin Değerlendirilmesi.....</i>	<i>346</i>
<i>Evaluation of Peer and Self-Assessment Skills of Nursing First Year Students.....</i>	<i>346</i>
ES26	348
<i>KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı .....</i>	<i>348</i>
<i>KTO Karatay University School of Health Sciences Students' Perception of Gender .....</i>	<i>348</i>
ES27	349
<i>Ters Yüz Öğrenme Modeli ile Kan Basıncı Öğretiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgi Düzeyine ve Öz-Yönetimli Öğrenme Becerilerine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma .....</i>	<i>349</i>
<i>The Effect of Blood Pressure Teaching with the Flipped Learning Model on Nursing Students' Knowledge Level and Self-directed Learning Skills: A Randomized Controlled Study.....</i>	<i>349</i>
ES28	351
<i>Türkiye'de Deliryum ile İlgili Yapılan Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi.....</i>	<i>351</i>
<i>Investigation of Nursing Master's Theses Related to Delirium in Turkey.....</i>	<i>351</i>
ES30	352
<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline İlişkin Farkındalık Düzeyleri .....</i>	<i>352</i>
<i>The Awareness Levels of Nursing Students Regarding Child Abuse and Negligence .....</i>	<i>352</i>
ES31	353
<i>Okul Öncesi Öğretmenlerinin Gözüyle Pandemi Dönemini Yaşayan Çocukların Oyun Davranışlarının ve Eğilimlerinin Belirlenmesi.....</i>	<i>353</i>
<i>Determining the Game Behavior and Tendencies of Children Who Are Experiencing the Pandemic Period Through the Eyes of Preschool Teachers .....</i>	<i>353</i>
ES32	354
<i>Web Tabanlı Zihin Haritası Öğrenme Tekniğinin Öğrencilerin Hemşirelik Sürecine İlişkin Bilgilerine Etkisi .....</i>	<i>354</i>
<i>The Impact of a Web-Based Mind Map Learning Technique on Students' Nursing Knowledge of the Nursing Process .....</i>	<i>354</i>
ES33	355
<i>Sanal Oyun Simülasyonunun Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Tanısı Belirleme, Hedef Oluşturma ve Tanı Önceliklendirmesine Etkisi .....</i>	<i>355</i>
<i>The Effect of Virtual Game Simulation on Nursing Diagnosis Determination, Goal Setting and Diagnostic Prioritization of Nursing First Year Students.....</i>	<i>355</i>
ES35	356
<i>Hemşirelerin Mentorluk Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....</i>	<i>356</i>
<i>Evaluation of Nurses' Views on Mentoring Practice .....</i>	<i>356</i>
ES36	357
<i>İlkokul Öğrencilerinin Ruhsal Sağlık Durumu ve Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi, İstanbul: Tanımlayıcı ve İlişki Arayıcı Bir Çalışma .....</i>	<i>357</i>
<i>Examining The Mental Health Status and Lifestyle Behaviors of Primary School Students, Istanbul: A Descriptive and Cross- Sectional Study.....</i>	<i>357</i>
ES37	358
<i>Kadavradan Donör Kayıplarına Neden Olan Etkenlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Pilot Çalışma .....</i>	<i>358</i>
<i>Determining the Factors Causing Donor Loss in Deceased Donors: A Pilot Study .....</i>	<i>358</i>
ES38	359
<i>Klinik Dönem Öğrencilerin Hasta Güvenliğine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Belirlenmesi.....</i>	<i>359</i>
<i>Determination of Attitudes and Views of Clinical Term Students towards Patient Safety .....</i>	<i>359</i>
ES39	360
<i>Halk Sağlığı Hemşireliği Öğrencilerine Vaka Temelli Verilen Öğretim Yönteminin Mesleki Yetkinlik ve Klinik Karar Verme Düzeylerine Etkisi .....</i>	<i>360</i>

	<i>The Effect of Case-Based Teaching Method Given to Public Health Nursing Students on the Levels of Professional Competence and Clinical Decision Making</i>	360
ES40		361
	<i>"Yapıcı Değişim, Güçlü Etki": Hemşirelik Öğrencilerinin Proaktif Kişilik Özellikleri ve Bakım Davranışları</i>	361
	<i>"Constructive Change, Strong Impact": Proactive Personality Features and Care Behaviours of Nursing Students</i>	361
ES41		362
	<i>Kariyer Planlama Dersinin Hemşirelik Öğrencilerinin Kariyer Kararı Ve Yetkinliği Üzerine Etkisi</i>	362
	<i>The Effect Of Career Planning Course On Career Decision And Competency Of Nursing Students</i>	362
ES42		363
	<i>COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Eğitimi: Literatür Taraması</i>	363
	<i>Nursing Education in the COVID-19 Pandemic: A Literature Review</i>	363
ES43		364
	<i>Klinik Ortamda Fakülte Mezunları İle Son Sınıf Hemşirelik Öğrencilerinin Etkileşimi: Fenomolojik Bir Çalışma</i>	364
	<i>Interaction of Faculty Graduates and Senior Nursing Students in a Clinical Environment: A Phenomenological Study</i>	364
ES44		365
	<i>Yeni Mezun Hemşireler Kendilerini Kültürel Olarak Yeterli Hissediyorlar mı?: Fenomenolojik Nitel Araştırma</i>	365
	<i>Do newly graduated nurses feel culturally competent? : A phenomenological study</i>	365
ES46		366
	<i>Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Meslek Seçimine Etkisinin Belirlenmesi</i>	366
	<i>Determining the Effect of Nursing Students' Attitudes Towards Gender Roles on Choosing a Profession</i>	366
ES47		367
	<i>Hemşirelere Yönelik Temel EKG Eğitiminin Etkinliği</i>	367
	<i>Effectiveness of Basic ECG Training for Nurses</i>	367
ES48		368
	<i>Hemşirelik Eğitiminde Fotoses Uygulaması: Diyabet Hemşireliği Örneği</i>	368
	<i>Photovoice Application in Nursing Education: Diabetes Nursing Example</i>	368
ES49		369
	<i>Behçet Hastalığı Olan Bireylerde Algılanan Stres Düzeyi, Hastalık Aktivitesi Ve Uyku Kalitesi Arasındaki İlişki</i>	369
	<i>The Relationship Between Perceived Stress Level, Disease Activity And Sleep Quality In Individuals With Behçet's Disease</i>	369
ES50		370
	<i>Psychometric Properties Of The Turkish Version Of The Academic Nurse Self-Efficacy Scale (Anses)</i>	370
ES51		371
	<i>Türkiye'nin Doğusundaki ve Batısındaki İki Farklı Üniversitenin Hemşirelik Eğitimine Yönelik Örtük Programlarının Karşılaştırılması</i>	371
	<i>Comparison of the hidden curriculum for nursing education of two different universities in the east and west of Turkey</i>	371
ES52		373
	<i>Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Yaşam Sonundaki Bireye Bakım Verme, Ölüm ve Saygın Ölüm Kavramlarına Karşı Tutum ve Görüşleri: Karma Yöntem Çalışması</i>	373
	<i>Attitudes and Views of Senior Nursing Students toward Caring for Individuals at the End of Life, Dying with Dignity, and Death: A Mixed Methods Study</i>	373
ES53		374
	<i>14-19 Yaş Erkek Adölesanların Aile İçi İletişimlerinin Okula Uyum Düzeyleri İle İlişkisi</i>	374
	<i>The Relationship Between Family Communications And School Adjustment Levels Of Male Adolescents Aged 14-19</i>	374
EP1		376
	<i>Sağlık Bakım Uygulamaları, Hemşirelik ve Etik Duyarlılık</i>	376

<i>Health Care Practices, Nursing and Ethical Sensitivity</i>	376
EP29	377
<i>Turkcell Diyalog Müzesi” Gezisinin Üniversite Öğrencilerinin Engellilere Yönelik Tutumlarına Etkisi</i>	377
<i>”Turkcell Dialogue Museum” The Impact of University Students' Attitudes Towards Disabled People</i>	377
BİLİMSEL PROGRAM	378

DAVETLİ KONUŞMACI SUNUM ÖZETLERİ

Değişen Dünya, Göç ve Hemşirelik

Prof. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU

Evrensel bir olay olan göç; bir bireyin ya da grubun ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal nedenlerle geçici, yarı kalıcı ya da kalıcı süre ile buldukları yerden başka bir yere taşınmalarını kapsayan bir değişim sürecidir. Göç, tarih boyunca, yer edinme, yaşamı idame için gerekli faaliyet alanını genişletme, savaşlar, terör olayları, afetler, insan hakları ihlalleri gibi birçok bireysel, sosyal, ekonomik, siyasal nedenlerle gerçekleşebilmektedir. Göç olgusu toplumların ekonomik, sosyal, kültürel ve politik biçimlenmelerini ve bireylerin doğrudan ya da dolaylı olarak çok yönlü etkilenmelerine neden olmaktadır. Göç eden birey, biçimlerine göre göçmen, mülteci ve sığınmacı olarak farklı şekilde tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalardaki bireyleri bazı özelliklerine etkilenme boyutları değişse de ortak sorunlar farklı düzeylerde her grup için karşımıza çıkmaktadır. En son yayınlanan Dünya Göç Raporuna göre dünya çapındaki uluslararası göçmenlerin sayısının 281 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Dünya nüfusunun %3.6 sını oluşturan bu sayı her geçen gün artmakta ve ortaya çıkan sorunlarında etki alanı büyümektedir. Göç eden birey hem kendisi etkilenmekte hem de göç ettiği çevreyi etkilemektedir. Kişisel bağlardaki değişiklikler ve sosyal ağların yeniden yapılandırılması, sosyo-ekonomik ve kültürel bir sistemden diğerine geçiş sürecinin yaşanması, istihdam ve barınma sorunlarının ortaya çıkması ile yoksulluk ve yoksunluğun çoğalması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin aksaması bireylerin çok yönlü etkilenimine neden olur. Göç sonrası yaşanan sürecin yanında göç sırasında yaşanan olumsuz koşullar da bireylerin sağlığını etkileyebilmektedir. Hem toplumu hem bireyi derinden etkileyen bu süreçte sağlığın çok yönlü olarak korunması ve yükseltilmesi önem kazanmaktadır. Bu noktada bireyi tüm yönleriyle ele alan hemşirelerin bakım verici, danışman, eğitici, uygulayıcı, araştırmacı, koruyucu, sağlığı yükseltici gibi rolleri ile süreç içerisine dahil olması ve göç eden bireylerin dezavantajlı/hassas bir popülasyon olarak ele alınması gerekliliği görülmektedir. Göç sırasında ya da sonrasında yaşanan sağlıktan sapma durumları koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında, transkültürel ve bütüncül bakım anlayışı ile ele alınmalıdır. Göç ve etkilerinin sağlık açısından değerlendirilmesi, toplumsal yapı ve sağlığın sürdürülmesi açısından önemlidir. Bu süreçte hemşirelerin multidisipliner ekip yaklaşımına uygun biçimde sorumluluk alması gerekmektedir. Bunun yanı sıra hemşireler için konuya ilişkin güçlendirme faaliyetlerinin gerekliliği de unutulmamalıdır

Akılcı ilaç kullanımı

Prof. Dr. Ayşe Saide Şahin

DSÖ akılcı ilaç kullanımı kavramını kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre uygun ilaca, uygun süre ve dozda, kendilerine ve topluma en düşük maliyette almalarını gerektiren kurallar bütünü olarak tanımlamıştır. Bu kurallar ilacın üretilmesinden imha edilmesine kadar olan süreçte akılcı bir yaklaşım gerektirmektedir.

Akılcı olmayan ilaç kullanımı tüm dünyanın ortak sorunudur; hastaların tedaviye uyumunun azalmasına, ilaç etkileşimlerine, direnç gelişmesine, hastalıkların tekrarlamasına ya da uzamasına, advers etki görülme sıklığının ve tedavi maliyetlerinin artmasına neden neden olmaktadır. Türkiye 'de AİK'nin yaygınlaştırılması için sağlık çalışanları, hasta, hasta yakınları ve topluma yönelik çalışmalar yapılmasına rağmen ilaç kullanımı ile ilgili sorunlar halen devam etmektedir. Hasta ile yakın ve uzun süreli temasta olmaları, sağlık profesyonelleri içinde hemşirelere AİK konusunda önemli sorumluluklar yüklemektedir. Hemşirelik uygulamalarında AİK süreci reçete/istem alma, ilaçları muhafaza etme, ilacı uygulama, kayıt, izlem ve doğru şekilde imha edilmesi için uyulması gereken ilkeleri kapsamaktadır. Mevzuatta da hemşirenin ilaç uygulamaları başta olmak üzere AİK ile ilgili muhatapları bilgilendirme, eğitim, izlem, uygun ortam oluşturma, kriz yönetimi gibi konu başlıklarında mesleki ve yasal sorumluluklarının olduğu belirtilmektedir.

İlaçlar ile ilgili bilgiler her geçen gün hızla artmakta, değişim göstermekte ve yeni ilaçlar tedaviye girmektedir. İlaçların etkin ve güvenli kullanımı, advers etkilerinin ve etkileşimlerinin değerlendirilmesi ve bu konuda hasta ve hasta yakınlarının bilgilendirilmesi gibi konularda AİK'nin uygulanması ve yaygınlaştırılması tedavi hizmetlerinin kalitesini artıracaktır. Hem hekim hem de hasta ile iletişim içinde olan hemşirelik disiplini için mezuniyet öncesi ve sonrası AİK eğitimlerinin verilmesi bu konudaki bilgilerin pekiştirilmesi, güncelleştirilmesi ve farkındalık oluşturulması açısından önemli ve gereklidir.

Değişen Dünyada Hemşirelikte Liderliğin Önemi - Klinik Boyutuyla

Yönetici Hemşire Birgül ARMUTÇU

Liderlik, amaç, kültür, strateji, temel kimlikler ve kritik süreçler gibi örgütü var eden iyi düşünülmüş eylemleri yönetmek, geleceği yaratmak ve ekip kurmaktır. İnsan ilişkilerinde etkili olma önemli liderlik yetkinlikleri arasında yer alır. Bu özellik lideri, birlikte çalıştığı ekibi ve çevresindeki kişilerle amaca yönelik etkili iletişim kurmaya ve bu ilişkileri dengeli yönetmeye yetkin kılar. Liderlerin sahip olması gereken birtakım evrensel özellikler vardır ki bu özellikler liderliğin temelini oluşturmaktadır. Bunlar; yüksek standartlı ve pratik grup iletişimi kurabilmek, vizyon sahibi ve güvenilir olmak, tutarlı bir kişilik yapısına sahip olmak, disiplini akılcıca kullanmak ve kararlı olmak şeklinde özetlenebilir.

Kurum içerisinde liderin çeşitli fonksiyonları vardır ve bu fonksiyonların başında liderin uygulayıcı yani grup çalışmalarını koordine edici fonksiyonu yer alır. Lider kurum içerisinde çalışan bireylerin, etkinliklerini, grup amaçlarına uyumluluklarını kontrol ederek kontrolör olma rolünü üstlenir. Lider çalışanların ekibin amaçlarına veya kurallarına göre davranış değerlemesi yaparak yaptırım uygulayan kişi olarak, çalışanlara karşı ödüllendirici ve cezalandırıcı olmaktadır. Lider genel davranışı ile çalışanlarına neyi, nasıl yapacaklarını öğreten, üyelere örnek olan kişi durumundadır. Liderlik davranışları, hastane yöneticilerinin amaçlara ulaşma yönündeki eylemlerini içerir. Bu davranışların bilinmesi ve değerlendirilmesinin hastanelere egemen olan yönetici tipinin belirlenmesini ve örgütsel işleyişin gerçeklerinin ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Lider hemşire, sağlık sektöründe değişik hizmet disiplinlerinden katılımcıların faaliyetlerini bütünleştirmenin ötesinde çok yönlü ilişkilerin kurulmasının gerektirdiğinin farkında olmalıdır. Bağlantıların oluşturulması ve bütünleşme sağlama yolunda lider hemşire; var olan ve potansiyel işbirlikçileri belirleme, değişik koşullarda ve farklı ortamlarda çalışanlar arasında paylaşabilecek bir vizyon oluşturma, her katılımcının girişime, diğerlerine ve kendisine olabilecek faydaların değerini tanımlama, bilgiyi paylaşarak iletişimi sağlama, katılımları ödüllendirme ve doğru zamanda bu bütünleştirilmiş çabayı resmiyete dökme sorumluluklarına sahiptir.

Liderlik Ve Mesleki Güç

Prof. Dr. Elif GÜR SOY

Liderlik bir mesleğe bir gruba bir amaç etrafında yön vermek önderlik etmektir. Liderlik her zaman kolay bir iş değildir. Pek çok bakımdan, yönetmek liderlik yapmaktan daha kolaydır, çünkü yöneticilik çoğunlukla var olan düzeni korumak, rutini yerine getirmek, büyük oranda görevler ve prosedürlerle ilgilidir. Liderlik ise sürekli yenilik getirmek ve dönüşüm sağlamakla ilgili bir durumdur. Yöneticilik ve liderlik arasındaki en belirgin ayırım; “Yöneticilik bir işi doğru yapmaktır, Liderlik ise doğru işi yapmaktır”. Bu nedenle doğru nedir? sorusuna kafa yormak gerekir, rutin düzeni sürdürmek ya da rutin işleri doğru yapmak değildir. Bir şeye liderlik etmek onu ve çevrenizi geliştirmek esastır. Hemşirelik mesleğinde liderlikte bu nedenle önemlidir. Hem mesleğin hem de meslek üyelerinin güçlenmesi ise elzemdir. Özellikle de geçmişten günümüze hem yasal, hem görünürlük, hem entelektüel, hem de özlük hakları açısından sorunları olan hemşirelik mesleği için. Çünkü hemşirelik insan sağlığı ile uğraşan, kompleks ve kapsamlı hizmet sunan bir meslektir. Ayrıca siyaset, erkek ve doktor egemenliği ile karşı karşıya olan bir meslek olarak. Bu nedenle hemşirelikte liderliğin önemi konusunda farkındalık yaratılması ve meslek üyelerinin liderlik yönlerinin ve kapasitelerinin artırılması önemlidir. Özellikle yeni nesil hemşirelerin liderlik yönlerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu sunumda; mesleki liderlik ve mesleki güçlenmeye etkisi, mesleki zayıflıklarımız, güçlenmesi gereken yönlerimiz, mesleki liderlikte ulusal ve uluslararası gelişmeler ve bir liderde bulunması gereken özelliklere değinilecektir.

Ticaretleştirme: Yenilikçi Ürünün İnovasyon Süreci

Uzm.Hemşire Özlem OKTAY

İnovasyon, yeni fikirlerin ticari bir yarara dönüştürülmesi sürecidir. Yaratıcılığın, ticari ustalıklarla birleştirilmesidir ve geleceği yaratmakla ve sürdürülebilir kârlı büyüme sağlamakla ilgilidir. İnovasyon basit anlamı bir yenilenme değil, yenilenmenin kuramsal aşamasından başlayarak yenilik ürününü de içine alan ve pazarlanabilme aşamasını da gerçekleştiren bir süreçtir.

Beyin gücü, üniversite, planlama, olanaklar, sanayi, teknoloji, endüstri ve piyasa gibi tüm elemanlar inovasyonun içinde yer alır.

Neredeyse, bir ülkenin bilim ve teknolojisinin tüm elemanlarını içine alması gereken inovasyon etkinliğinin yürüyebilmesi, öncelikle toplumun her kesiminin ve iktidar erkinin bu olayı benimsemesi ve desteklemesi ile yürüyebilir.

Ürünün verimliliğinin ve pazarlanabilme gücünün yüksek olabilmesi için, tasarlanan ürün ile ilgili olarak, düşünülmesi gerekenler içinde;

yaşam içindeki hangi ihtiyacı karşıladığı,

alternatif yöntemler içindeki tercih edilme sebebi

kullanım kolaylığı ve anlaşılabilirliği,

alternatif ürünler arasındaki fiyat avantajı...v.b. olmalıdır.

Ayrıca; Sterilizasyon gerekli midir?, Temizleme koşulları nelerdir?, Raf ömrü ne kadardır?, İlk kullanımdan sonraki kullanım süresi nedir?, Tek kullanımlık sarf malzeme midir ya da çok kullanımlık mıdır?, Uzun süreli kullanım içinse yedek malzeme temini olacak mıdır?, Olası kullanım hataları var mıdır varsa risk derecesi nedir? gibi konuların da aydınlatılmış olması gerekir.

Avrupa Birliği üyesi her devlet ve Türkiye, tıbbi cihazlarla ilgili yayınlanmış Yönetmeliklerin gereklerini yerine getirerek, tıbbi cihazların kendi sınırları içerisindeki güvenliğini ve pazarlanmasını kontrol eder.

Yönetmelikler, ürünlerin uymak zorunda olduğu kuralları koymak suretiyle aynı zamanda hasta ve kullanıcılara da fayda sağlar. Söz konusu kurallar, cihazların hastanın, kullanıcının veya üçüncü kişilerin sağlığını tehlikeye sokmaması ve cihazla ilgili her türlü risklerin hastanın sağlığı ve korunması konusunda uyumunu sağlamaktadır.

Yönetmeliklerin kilit noktaları ise; CE Markası, Sınıflandırma, Yetkili Otorite, Onaylanmış Kuruluşlar, Klinik Araştırmalar, Olumsuz Vaka Bildirimi (şikayet), Tıbbi Cihaz Kayıt Sistemi' dir.

Yerine getirilmesi istenen kurallar, cihazları kullananların sağlığının tehlikeye atılmaması ve cihazla ilgili her türlü risklerin hastanın sağlığı ve korunması ile uyumlu olması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Her türlü yan etki, cihazın planlanan performansı ile kıyaslandığında kabul edilebilir olmalıdır. Bu şekilde Yönetmeliklere uygun olarak üretilen ve dağıtılan cihazlar CE işareti taşımakta ve bu işaret bir anlamda "Ürün Pasaportu" gibi işlem görmektedir ve anlaşılmaktadır.

Chancing global health challenges in 21st century

21. Yüzyılda Değişen Küresel Sağlık Sorunları

Prof. Dr. Sibel SAKARYA

Global health priorities for the 20th century have mainly focused on communicable diseases such as HIV, malnutrition disorders, maternal and child health, and war-related injury and trauma. As a result of improving living conditions, advances in medical science, and various interventions at the population level, a certain increase in life expectancy at birth has been achieved. Indeed, worldwide, while the average life expectancy at birth for a child born in 1955 was only 48 years, this increased to 66 years in 2000 and is projected to increase to 73 years by 2025 if past trends continue.

When we look at the remarkable public health achievements of the first decade of the 21st century, we can see that many of them relate to the problems of the previous century. For example, reductions in infant mortality, expansion of vaccination coverage, access to clean water and sanitation, prevention and control of malaria, HIV/AIDS and tropical diseases, tobacco control, cardiovascular disease prevention and motor vehicle safety.

In the 21st century, we see that the problems affecting human health are changing globally, and creating new and complex challenges for health systems such as population ageing, increase in disease burden caused by non-communicable diseases (NCDs), antimicrobial resistance, pandemics, climate change and natural disasters. In addition to these health problems that affect all countries globally, there is a double burden in developing countries in the 21st century due to the still high prevalence of malnutrition and communicable diseases. Another important fact is the increasing inequalities between countries despite the global improvements in health indicators, and therefore health inequalities are one of the most important health challenges of the 21st century.

The WHO released the top 10 global healthcare challenges in the coming decade. Global warming, conflict zones and unfair healthcare provision are among the main obstacles. The challenges of 21th century are interrelated and will require a coordinated international effort to overcome.

Sağlıkta Çocuk Mucitler İş Başında Projesi

Yeliz DOĞAN MERİH*

* SBÜ Hamidiye Hemşirelik Fakültesi / Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı / İnovatif Hemşirelik Derneği, İstanbul, Türkiye

*Sorumlu Yazar:yelizmrh@gmail.com

İnovatif Hemşirelik Derneği, hemşirelerin hizmet sunumlarında etkin ve istendik sonuçları yakalayabilmesi, sürekli değişime ayak uydurması ve inovasyon sürecini hizmetlerine entegre edebilmeleri konusunda danışmanlık verilmesi; hemşirelik uygulamalarında sağlığın desteklenmesi, hastalıkların önlenmesi, risk faktörlerinin tanımlanması, önlenmesi ve sağlığı geliştirici davranışların artırılması, bakım ve tedavinin daha nitelikli verilebilmesi için yeni bilgilerin/metotların/hizmetlerin bulunmasında inovasyonu desteklemek amacıyla 2016 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Dernek kurulduğu günden itibaren birçok okulda, hastanede "İnovatif Düşünme Eğitimleri" vermiş, bilimsel toplantılar düzenlemiş, bilimsel toplantılarda birçok sağlık profesyoneline ve öğrenciye inovasyon süreci (yaratıcı düşünme, ürün belgelendirme, destekler ve tanıtım süreci) eğitimleri vermiştir. Ayrıca inovatif atölye çalışmaları gerçekleştirmiştir. Dernek ayrıca her yıl inovatif ürün geliştirmeye yönelik sağlık profesyonellerinin ve öğrencilerin katılabileceği "İnovasyon Yarışmaları"ni düzenli olarak organize etmektedir. 10 yıldır yapılan bu yarışmalar sayesinde 536 tıbbi buluş geliştirilmiş, 120 patent / faydalı model belgesi alınmıştır. İnovasyon sürecine yönelik bilimsel kaynakların oluşturulması, 'Sağlıkta İnovasyon Akademisi'nin kurulması gibi süreçlere imza atan dernek, başarılı çalışmaları nedeniyle hem uluslararası platformlar hem de ulusal platformlardan birçok ödüle layık görülmüştür.

Yenilikçi düşünen, teknoloji geliştiren ve üreten, buluşlar yapan, her ne yapıyorsa yapsın en iyisini ve özgününü yapan inovatif bir nesil için bizlere elbette ki çok önemli görevler düşüyor. Her çocuğun içinde bir inovasyon ışığı var. Önemli olan içimizdeki bu inovasyon ışığını ve mucit olma düşüncesini beslemek, onunla öğrenmeye, geliştirmeye devam etmek ve yenilikler üretmek. Çocuklara inovasyon sürecini öğretmek ve onları motive etmek geleceğimiz için çok önemli. Bu amaçla derneğimiz bünyesinde sosyal sorumluluk kapsamında ve mesleğimizin her platformda görünürlüğünü sağlamak için "Sağlıkta; Çocuk Mucitler İş Başında Projesi"ni organize edilmiştir. Proje kapsamında ilköğretim dönemindeki çocuklarda inovasyon sürecini aktive etmek amacıyla çocuklara ve onları motive edecek öğretmenlerine inovasyon süreçlerine yönelik eğitimler verilmiş ve atölye çalışmaları yapılmıştır. Bu eğitimlerin bir devamı olarak her yıl dernek bünyesinde gerçekleştirilen "İnovasyon Yarışması" kapsamında 2021 yılında konu olarak yukarıda belirtilen gereklilikler nedeni ile "Öğrencilere Yönelik Sağlıkta İnovatif Buluşlar" ana teması belirlenmiştir.

Yarışmamıza ülkemiz genelinde birçok çocuk inovatif ürün fikirleri ile katılmıştır. 19.03.2022 tarihinde yapılan sempozyumda; inovasyon sürecine yönelik bilgilendirme sunumlarının yanında projeleri ile ödül alan çocuk mucitlere ödülleri verilmiş ayrıca ülkemiz genelinde yarışmaya en fazla proje gönderen okula ve süreci destekleyen öğretmenlere ödülleri takdim edilmiştir.

"Sağlıkta Çocuk Mucitler İş Başında Projesi" ile ilköğretim dönemindeki öğrencilerin ve öğretmenlerinin inovasyon süreci hakkında farkındalıkları geliştirilmiş, inovatif projeleri geliştirmeleri sağlanmış, ödül süreçleri ile motivasyonları sağlanarak inovasyon çalışmalarına katılımları artırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, İnovasyon, İnovatif Proje, Mucit, Sağlık

In Health Child Inventors At Work Project

Innovative Nursing Association, has been established in 2016 in Istanbul with the aims of attaining effective and desired results in the service provision of nurses, counseling nurses so that they can integrate the innovation process into their practices, supporting health in nursing applications, the prevention of diseases, the identification and prevention of risk factors, increasing health promoting behavior, and higher quality care and treatment.

Since the day it was founded, the association has given "Innovative Thinking Trainings" in many schools and hospitals, organized scientific meetings, and provided innovation process (creative thinking, product certification, supports and promotion process) trainings to many health professionals and students at scientific meetings. He also carried out innovative workshops. The association also regularly organizes "Innovation Contests" for the development of innovative products, in which healthcare professionals and students can participate every year. Thanks to these competitions held for 10 years, 536 medical inventions were developed and 120 patents / utility model certificates were obtained. The association, which has undertaken processes such as the creation of scientific resources for the innovation process and the establishment of the 'Innovation Academy in Healthcare', has been deemed worthy of many awards from both international and national platforms for its successful work.

Of course, we have very important duties for an innovative generation that thinks innovatively, develops and produces technology, makes inventions, and does what it does best and original. There is a light of innovation inside every child.

The important thing is to nurture this light of innovation and the idea of being an inventor, to continue to learn and develop with it, and to produce innovations. Teaching children the innovation process and motivating them is very important for our future. For this purpose, within the scope of social responsibility within our association and to ensure the visibility of our profession on every platform, "In Health; Child Inventors at Work Project" was organized. Within the scope of the project, in order to activate the innovation process in primary school children, trainings on innovation processes were given to the children and their teachers who would motivate them, and workshops were held. As a continuation of these trainings, the main theme of "Innovative Inventions in Health for Students" has been determined in 2021, due to the above-mentioned requirements, within the scope of the "Innovation Contest" held every year within the body of the association.

Many children across our country participated in our competition with their innovative product ideas. In the symposium held on 19.03.2022; In addition to the informative presentations on the innovation process, awards were given to the child inventors who received awards for their projects, and the schools that sent the most projects to the competition across our country and the teachers who supported the process were presented their awards.

"In Health Child Inventors At Work Project" the awareness of primary school students and teachers about the innovation process has been improved, they have been enabled to develop innovative projects, and their participation in innovation studies has been increased by providing motivation through award processes.

Keywords: *Child, Innovation, Innovative Project, Inventor, Health*

Sağlıkta Değişim: Yapay Zekâ

Yusuf Yalçın İleri¹

¹NEÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilişimi ABD.,
yileri@erbakan.edu.tr

Amaç: Bu çalışmanın amacı, hemşirelik pratiğinde uygulanan yapay zeka tabanlı teknolojilerde şu anda mevcut olan uygulamaları ve güncel çalışmaları literatür taraması yaparak incelemektir. Çalışma, bu kapsamda hemşirelikte mevcut yapay zeka uygulamalarının etkinliğini anlamayı ve hemşirelerin yapay zeka tabanlı teknolojik gelişim ve araştırmalara katılımını incelemeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Çalışma kapsamında PubMed, EBSCO, Web of Science veritabanları Mayıs 2022 içerisinde taranmıştır. Yazım dili Türkçe ve İngilizce olan, 2010 yılı sonrasında yayımlanan makaleler çalışmaya dahil edilmiştir. Tarama anahtar kelimeleri “hemşirelik” ve “yapay zeka veya derin öğrenme veya makine öğrenmesi veya yapay sinir ağları veya doğal dil işleme veya görüntü tanıma” şeklinde belirlenmiştir.

Bulgular: Çalışma sonuçlarına göre; hemşirelikte kullanılan güncel yapay zeka uygulamalarında sıklıkla kullanılan teknikler; derin öğrenme ve makine öğrenmesi tekniklerini içeren karar ağaçları, yapay sinir ağları, destek vektör uygulamaları, lojistik regresyon, Bayes ağları olarak sıralanabilmektedir. Bununla birlikte, çok az sayıda çalışmanın performans değerlendirmesini kullanıcı değerlendirmeleriyle birleştirerek teknolojik işlevsellik ve son kullanıcı algısı arasındaki ilişkiyi ele aldığı ve yapay zeka destekli uygulamaların hemşirelik hizmetlerinde potansiyel klinik değerlerinin çoğunlukla doğrulanmadığı görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelikte yapay zekanın kullanımı ile ilgili makalelerin geçmişi onlarca yıl öncesine dayanmakla birlikte, önemli ilerlemeler son 5 yıl içerisinde gerçekleşmiştir. Yapay zekanın insan-insan etkileşimini sekteye uğratacağından ve daha da ileride hemşirelerin yerini alabileceği endişesi son zamanlarda sıklıkla tartışılan konulardandır. Ancak yapay zeka geliştiricilerinin temel amacı, hemşireleri onları yoran ve değerli vakitlerini alan idari görevlerden kurtarmak, dikkatlerini ve çabalarını profesyonel bakım üzerinde yoğunlaştırmalarına imkan vermektir. Yapay zeka tabanlı teknolojilerin hemşirelik hizmetleri için beklenen faydayı sunabilmesinin yolu, onun hemşireliğe gerçek katma değer sağlayabileceği alanların belirlenmesinden geçmektedir. Dolayısıyla hemşirelikte yapay zeka çalışmaları, akıllı robotlar ve karar destek sistemleri geliştirilmesi öncesinde, amaç ve hedeflerin hemşirelerin beklenti ve istekleri yönünde doğru ve isabetli şekilde belirlenmesine öncelik vermelidir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Sağlık, Hemşirelik

Change in Health: Artificial Intelligence

Purpose: The aim of this study is to examine the current applications and current studies in artificial intelligence-based technologies applied in nursing practice by reviewing the literature. In this context, the study aims to understand the effectiveness of current artificial intelligence applications in nursing and to examine the participation of nurses in artificial intelligence-based technological development and research.

Method: Within the scope of the study, PubMed, EBSCO, Web of Science databases were searched in May 2022. Articles published after 2010, written in Turkish and English, were included in the study. The search keywords are “nursing” and “artificial intelligence or “deep learning” or “machine learning” or “artificial neural networks” or “natural tooth processing” or “image recognition”.

Results: According to the results of the study; techniques frequently used in current artificial intelligence applications used in nursing are; decision trees including deep learning and machine learning techniques, artificial neural networks, support vector applications, logistic regression and Bayesian networks. However, it is seen that very few studies combine performance evaluation with user evaluations to address the relationship between technological functionality and end-user perception, and the potential clinical value of artificial intelligence-supported applications in nursing services is mostly not confirmed.

Conclusion and Suggestions: Although the history of articles on the use of artificial intelligence in nursing dates back decades, significant progress has been made in the last 5 years. The concern that artificial intelligence will disrupt human-human interaction and that it may replace nurses in the future is one of the issues that has been frequently discussed recently. However, the main purpose of artificial intelligence developers is to free nurses from administrative tasks that tire them and take up valuable time, and to allow them to focus their attention and efforts on professional care. The way that artificial intelligence-based technologies can offer the expected benefit for nursing services is through identifying areas where it can provide real added value to nursing. Therefore, before the development of artificial intelligence studies, smart robots and decision support systems in nursing, priority should be given to the correct and accurate determination of goals and objectives in line with the expectations and wishes of nurses.

Keywords: Artificial Intelligence, Health, Nursing

Küresel Ruh Sağlığında Zorluklar Fıratlar

Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ

*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dekanı
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD Öğr. Üyesi
aysegul.donmez@ege.edu.tr*

Ruh Sağlığı; Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre ruh sağlığı, bireyin gücünü fark etmesi, zorluklarla baş etmesi, verimli çalışması ve çevreye katkı veren iyilik halinde olmasıdır.

DSÖ 2013-2030 Ruh Sağlığı Eylem Planı ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine göre; küresel hedeflere ulaşmak için ruh sağlığının, korunması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi gerekmektedir. Dünyada günümüzde 970 bin birey ruhsal sorun yaşamaktadır. Yeti yitimine neden olan hastalıklar arasında depresyon ve anksiyete bozuklukları ilk beş hastalık arasında yer almaktadır. Küresel ruh sağlığı zorlukları arasında damgalanma, kapasite eksikliği, etnik grupların zorlukları, göçmenler, cinsel ve toplumsal cinsiyet azınlıklarının zorlukları yer almaktadır. Küresel ruh sağlığı fırsatları arasında ise işbirliğine dayalı bakım, telepsikiyatri ve yeni teknolojiler, yaygın ruhsal bozuklukların tedavisini birinci basamağa entegre etme ve ruhsal bozuklukların önlenmesine yönelik uluslararası işbirliği yer almaktadır. Küresel ruh sağlığı iş gücünün %44'ünü psikiyatri hemşireleri oluşturmaktadır. Bu değer ruhsal hizmetlerin kapasitesini göstermektedir.

Küresel ruh sağlığının iyileştirilmesi için küresel ruh sağlığı zorlukları ve fırsatlarının bilinmesi ve gereken girişimlerin yapılması önemlidir

Serbest Bildiri

Sözlü Sunumlar

Watson İnsan Bakım Modeli Temelli Öz Şefkatli Farkındalık Programının Hemşirelik Öğrencilerinin Beden ve Ruh Sağlığına Etkisi

Gizem BIDİK¹ Fatma Nevin ŞİŞMAN²,

¹Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Ad Yüksek Lisans Programı, İstanbul, ,

²Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Sorumlu Yazar: gizem-bdk@outlook.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerine uygulanan Watson İnsan Bakım Modeli Temelli Öz Şefkatli Farkındalık Programı'nın öğrencilerin beden ve ruh sağlığına etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Randomize kontrollü tasarım olarak yürütülen araştırma İstanbul'daki bir üniversitenin 2. sınıf hemşirelik öğrencileri (N: 275) ile Aralık 2021-Haziran 2022 tarihlerinde yürütüldü. Araştırmanın örneklem sayısı yapılan power analiz sonucunda 80 olarak belirlendi. Katılımcılar araştırmadan bağımsız bir kişi tarafından deney ve kontrol gruplarına rastgele atandı. Literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan program haftada bir gün toplamda 6 oturum olarak uygulandı. Veriler, Sağlığı Geliştirici ve Koruyucu Davranışlar Ölçeği (SGKDÖ), Watson İyileştirici Öz-Değerlendirme Ölçeği (WİÖÖ), Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ) ve Öz Anlayış Ölçeği (ÖAÖ) ile program öncesinde, program sonunda ve programdan 5 ay sonra toplandı. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, kıkare, Mann Whitney U, Friedman ve Wilcoxon testleri kullanıldı. Anlamlılık düzeyi p<0.005 olarak alındı. Çalışma için etik kurul onayı (No: 19.04.2021-68), kurum izni ve katılımcılardan yazılı onam alındı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 19.76±0.97 olup %76.3'ü kadındır. Deney ve kontrol grubu arasında bireysel özellikleri ve ön test ölçek puanları arasında anlamlı fark yoktu ve iki grup benzer özelliklere sahipti (p>0.05). Program sonrası deney grubunun SGKDÖ, WİÖÖ, KPSÖ ve ÖAÖ izlem testi puanları kontrol grubundan anlamlı yüksek bulundu (p<0.05). Kontrol grubunun SGKDÖ, WİÖÖ, KPSÖ ve ÖAÖ ön test izlem testi puanları arasında anlamlı fark bulunmadı (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: Watson İnsan Bakım Modeli Temelli Öz Şefkatli Farkındalık Programı beden ve ruh sağlığını geliştirmek için uygulanabilir ve etkili bulundu. Uygulama alanlarında hemşirelik bakımı verilirken bireylerin beden ve ruh sağlığını geliştirmek adına programın kullanılması aynı zamanda hemşirelik eğitiminde hemşirelik bakımının öğretilmesi sürecinde programdan yararlanılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: İnsan bakım modeli, Öz Şefkatli farkındalık, hemşirelik öğrencileri, beden ve ruh sağlığı

The Effect of Mindful Self Compassion Program Based on Watson Human Caring Theory on Nursing Students' Physical and Mental Health

Purpose: This study was carried out to determine the Mindful Self Compassion Program Based on Watson Human Caring Theory applied to nursing students on physical and mental health.

Method: The research, which was carried out as a randomized controlled design, was conducted with 2nd year nursing students (N: 275) of a university in Istanbul between December 2021 and June 2022. The sample number of the study was determined as 80 as a result of the power analysis. Participants were randomly assigned to the experimental and control groups by an independent research assistant. The program, which was created in line with the literature and expert opinions, was applied once a week as a total of 6 sessions. Data were collected before, at the end of the program and 5 months after the program with the Health Promotion and Protective Behaviors Scale (HPPBS), Watson Caritas Self-Rating scale (WCSS), The Brief Resilience Scale (BRS) and Self Compassion Scale (SCS). Number, percentage, mean, standard deviation, chi-square, Mann Whitney U, Friedman and Wilcoxon tests were used to analyze the data. Significance level was taken as p<0.005. Ethics committee approval (No:19.04.2021-68), institutional permission and written consent from the participants were obtained for the study.

Results: There was no significant difference in individual characteristics and pretest scale scores between the experimental and control groups, and the two groups had similar characteristics (p>0.05). After the program, the experimental group's HPPBS, WCSS, BRS and SCS follow-up test scores were found to be significantly higher than the control group (p<0.05). There was no significant difference between the control group's HPPBS, WCSS, BRS and SCS pretest, follow-up test scores (p>0.05).

Conclusions and Suggestions: The program was found to be applicable and effective to improve physical and mental health. It is recommended to use the program in order to improve the physical and mental health of individuals while providing nursing care in the application areas, as well as to benefit from the program in the teaching of nursing care in nursing education.

Keywords: Human caring theory, mindful Self Compassion, Nursing Students, Physical and Mental Health

Hemşirelerin Kendi Kendine İlaç Kullanım Davranışı: İlaç Kullanmaya İlişkin Tutum ve Sağlık Okuryazarlık İlişkisi

Betül UÇAR¹, Esra KOÇ², Bekir ERTUĞRUL³, Feyza BARDAK⁴

¹Konya Numune Hastanesi

²Konya Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

³Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu İlk Ve Acil Yardım Programı

⁴Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Sorumlu Yazar: betlucemrem8@gmail.com

Amaç: Hemşirelerin kendi kendine ilaç kullanım durumlarının belirlenmesi ve kendi kendine ilaç kullanım oranları ile sağlık okuryazarlık düzeyi, ilaç kullanmaya ilişkin tutum ve hemşirelerin özellikleri arasındaki ilişkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Ankara ilinde bulunan üç hastanede çalışan 790 hemşire ile tanımlayıcı çalışma olarak yürütülmüştür. Bir üniversitenin klinik olmayan insan araştırmaları kurulundan etik kurul izni ve araştırmanın yapıldığı kurumlardan ve bireylerden gerekli izin alındıktan sonra veriler online olarak toplanmıştır. Veriler sosyodemografik özellikler, çalışma özellikleri, sağlık özelliklerini değerlendiren anket formu ve Sağlık Okuryazarlık Ölçeği ve İlaç Kullanımına İlişkin Sağlık İnanç Modeli Ölçeği ile toplanmıştır. Veriler ortalama, standart sapma sayı ve yüzde olarak özetlenmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde ki-kare, bağımsız gruplarda t testi ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 32.73±0.284'dir ve %58.5'i evlidir. Kendi kendine ilaç kullanan hemşirelerin (%50.9), geliri gider durumundan fazla olan (%55.9), covid-19 hastalığı geçirmiş olan (%54.9), yoğun bakımda çalışan (%60.1), aile bireylerine (%66.7) ve komşularına (%68.9) ilaç kullanmasını öneren grubun reçetesiz ilaç kullanım durumu diğer gruplara göre daha yüksektir. Hemşirelerin yaşı (-2.032 p=0.001) ve toplam çalışma süresi (-2.825 p=0.000) arttıkça reçetesiz ilaç kullanmama oranı azalırken; eğitim düzeyi arttıkça (2.037 p=0.008) reçetesiz ilaç kullanma oranı artmaktadır. Reçetesiz ilaç kullanmayan hemşirelerin Sağlık İnanç Modeli-İlaç kullanımına ilişkin tutumun değerlendirilmesinde yarar (t=-4.646 p=0.007) ve engel alt boyut puanı (t=-3.634 p=0.023) kendi kendine ilaç kullanımına sahip bireylere göre puanları daha yüksektir. Hemşirelerin sağlık okuryazarlık düzeyi ile ilaç kullanımına ilişkin tutum düzeyi arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir (r: 0.415, p=0.000).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin ilaç kullanımına ilişkin tutumları ile sağlık okuryazarlık düzeyi arasında ilişki olduğu belirlenmiştir. Kendi kendine ilaç kullanım oranları da yüksek düzeydedir. Hemşirelerin ilaç kullanımına ilişkin davranışlarını değiştirme ve akılcı ilaç kullanımını davranışı geliştirmek amacıyla hizmet içi eğitim artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kendi kendine ilaç kullanımı, Sağlık okuryazarlığı, Sağlık İnanç Modeli, Hemşire

Self-medication Behavior of Nurses: Its the Relationship with Attitudes to Medicine Use and Health Literacy

Purpose: This study was conducted to determine the self-medication use of nurses and to evaluate the relationship between self-medication use rates and health literacy level, attitudes towards medicine use and nurses' characteristics.

Method: It was conducted as a descriptive study with 790 nurses working in three hospitals in Ankara. The data were collected online after obtaining the ethics committee permission from the non-clinical human research committee of a university and the necessary permission from the institutions and individuals where the research was conducted. Data were collected with a questionnaire assessing sociodemographic characteristics, work characteristics, health characteristics, and Health Literacy Scale and Medicine Use Health Belief Model Scale. Data are summarized as mean, standart deviation number and percentage. Chi-square, independent groups t test and Pearson correlation analysis were used for statistical evaluation of the data.

Results: The mean age of the nurses participating in the study was 32.73±0.284 and 58.5% of them were married. Nurses who self-medicate (50.9%), whose income is higher than their expenditure (55.9%), who have had covid-19 disease (54.9%), who work in the intensive care unit (60.1%), family members (66.7%) of the group recommending medicine use and neighbors (68.9%), of the group recommending medicine use the non-prescription medicine use status of the group is higher than the other groups. As the age (-2.032 p=0.001) and total working time (-2.825 p=0.000) the nurses increased, the rate of not using non-prescription medicines decreased; As the level education increases (2.037 p=0.008), the rate of using over-the-counter medicines increases. Nurses who do not use non-prescription medicines have higher scores in the evaluation of Health Belief Model-Attitude towards medicine use compared to individuals with self-medication use (t=-4.646 p=0.007) and disability sub-dimension score (t=-3.634 p=0.023). It was determined that there was a weak positive correlation between the health literacy level of nurses and the level of attitude towards medicine use (r: 0.415, p=0.000).

Conclusions and Suggestions: It has been determined that there is a relationship between nurses' attitudes towards medicine use and health literacy level. It is recommended to increase in-service training in order to change the behavior of nurses regarding medicine use and to develop rational medicine use behavior.

Keywords: Self-medication, Health literacy, Health Belief Model, Nurse

Tip 1 Diabetes Mellitusu Olan Hastaların Cinsellik Algıları ve Cinsel Bakım Gereksinimleri

Şefika DEDEMOĞLU¹, Serpil İNCE¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye
Sorumlu Yazar: sdedemoglu@akdeniz.edu.tr

Amaç: Bu çalışmanın amacı, tip 1 diyabetli bireylerin cinsel işlevlerini değerlendirmek, cinsellik algılarını ve cinsel bakım ihtiyaçlarını belirlemektir.

Yöntem: Yakınsak paralel desenli karma yöntem araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini bir devlet ve özel hastanenin Endokrinoloji ve Metabolizma polikliniğine başvuran tip 1 diyabetli bireyler oluşturmuştur. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi Ölçeği, Ereksiyon İşlevi Uluslararası Değerlendirme Formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak sekiz gönüllü katılımcıdan toplanmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler, nitel verilerinin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %50'si erkektir. Erkeklerin tamamında erektil disfonksiyon, kadınların %25'inde cinsel fonksiyon bozukluğu saptanmıştır. Derinlemesine görüşme sonucunda "Anlamlandırma, İlişkide Yaşanılan Güçlükler, Profesyonel Destek Almanın Önündeki Engeller, Yardım Arama Davranışı, Cinsel Bakım Önerileri" ana temaları bulunmuştur. Ayrıca katılımcılar diyabetten önce ve sonra cinselliklerini tanımlamada bilişsel imgeler (metaforlar) üretmişlerdir. Diyabetten önce cinselliklerini yeni, güçlü, performansı yüksek, hızlı, sağlam nesnelere benzettirken diyabetten sonra benzettiği şeylerin yavaşlamış, eskimiş, kullanılmış hallerine benzetmişlerdir. Katılımcıların diyabet tanısı aldıktan sonra olumsuz metaforlar ürettikleri saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Tip 1 diyabetli bireylerin cinsel yaşamlarında fizyolojik ve psikolojik güçlükler yaşadıkları ve yaşadıkları bu güçlüklerle baş etmek için profesyonel destek almaktan ziyade çoğunlukla kendi kendilerine çözüm ürettikleri bulunmuştur. Ayrıca cinsellikle ilgili konuların standart diyabet bakımına entegre edilmesini istedikleri ve cinsel yaşamları konusunda sağlık profesyonellerinden destek bekledikleri saptanmıştır. Tip 1 diyabetli bireylere diyabetin cinsellik üzerine etkisi konusunda eğitimlerin planlanması, cinsel danışmanlık hizmetlerinin verilmesi ve bu konuların standart diyabet bakımına entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Tip 1 Diabetes Mellitus, Cinsellik, Diyabet ve Cinsel Yaşam, Karma Yöntem Araştırması, Hemşirelik*

Sexuality Perceptions and Sexual Care Needs of Patients with Type 1 Diabetes Mellitus

Sciences Students Purpose: The aim of this study was to evaluate the sexual functions of individuals with type 1 diabetes mellitus, determine their sexuality perceptions and sexual care needs.

Method: It is a mixed method research with convergent parallel design. The study population consisted of individuals with type 1 diabetes who applied to the Endocrinology and Metabolism outpatient clinic of a public and private hospital. Data were collected from eight volunteers by using Personal Information Form, Female Sexual Function Index Scale, Erection Function International Evaluation Form and semi-structured interview form. Descriptive statistics were used in the analysis of the quantitative data of the research, and descriptive analysis was used in the analysis of the qualitative data.

Results: 50% of the participants were male. Erectile dysfunction was found in all men, and sexual dysfunction was found in 25% of women. As a result of in-depth interview main themes of "Meaning, Difficulties in Relationship, Barriers to Getting Professional Support, Help Seeking Behavior, Sexual Care Recommendations". In addition, participants produced cognitive images (metaphors) to describe their sexuality before and after diabetes. Before diabetes, they likened their sexuality to new, strong, high-performance, fast, solid objects, while after diabetes they compared their sexuality to slowed down, outdated and used things. It was determined that the participants produced negative metaphors after being diagnosed with diabetes.

Conclusions and Suggestions: Individuals with type 1 diabetes face with physiological and psychological difficulties in their sexual lives. In order to cope with these difficulties, they prefer individuals' solution rather than getting professional support. In addition, patients desired that sexual issues should be integrated into standard diabetes care and sexual life should be supported by health care giver. It is recommended to plan trainings on the effects of diabetes on sexuality for individuals with type 1 diabetes, to provide sexual counseling services, and to integrate these issues into standard diabetes care.

Keywords: *Type 1 Diabetes Mellitus, Sexuality, Diabetes and Sexual Life, Mixed Method Research, Nursing*

Hemşirelik Yönetiminin Hastane Web Sayfasında Görünürlüğünün İncelenmesi

Ayşegül KORKMAZ DOĞDU¹, Ayşe YACAN KÖK¹, Gizem ÖZEN², Kamile ÇELİK², Emine KOL¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Akdeniz Üniversitesi Hastanesi

Sorumlu Yazar: ayseguldogdu@akdeniz.edu.tr

Amaç: Türkiye’de hemşirelik hizmetlerinin örgütlenme yapıları hastanelerde farklılık göstermektedir. 2011 yılında başhemşirelik pozisyonları yerine Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürlüğü getirilmiştir. Uluslararası alanda hastane web sayfalarında hemşirelik yönetimine ilişkin bilgilerin yer aldığı, Ülkemizde web sitelerinde hemşirelik yönetimine ilişkin bilgilerin bulunmadığı ya da düşük oranda yer aldığı görülmektedir. Araştırmanın amacı hastane web sayfasında hemşirelik hizmetlerinin ve üst düzey yönetimde görevli yönetici hemşirelerin mesleki olarak görünürlüğünü belirlemektir.

Yöntem: Araştırma örneklemini Türkiye il merkezinde bulunan Sağlık Bakanlığına bağlı 3. Basamak Sağlık Kurumlarının web siteleri (Eğitim Araştırma Hastaneleri (EAH), Özel Dal EAH, Devlet Üniversite Hastaneleri) oluşturmaktadır. Web siteleri Hemşirelik Yönetimi Web Sayfası Veri Toplama Formu ile incelenmiş, veriler IBM SPSS 23 programına kaydedilmiştir.

Bulgular: Toplam 141 EAH ve Üniversite Hastanesi web sitesi incelenmiştir. Hemşirelik yönetiminin %72,3 oranında “Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürü” olarak temsil edildiği, %36,2’sinin hemşire olduğu, %79,4’ünün başhekimliğe bağlı olduğu, %81,6’sının “yönetim” sekmesi altında yer aldığı, %34,8’inin 5. ve daha fazla sırada sekme altında, %30,5’inin ise 3. sekme altında yer aldığı belirlenmiştir. Web sitelerinin %90,8’inde hemşirelik yönetimine ilişkin tanıtıcı bilgilerin bulunmadığı görülmektedir. Yönetici hemşirelerin öz geçmişlerinin %36,9, fotoğrafının %88,7, eğitim bilgilerinin %37,6 ve iletişim bilgilerinin %17 oranında web sitelerinde bulunduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hastane web sitelerinde hemşirelik hizmetleri görünürlüğünün az olduğu, hemşirelik hizmetleri yönetimin felsefe, misyon ve vizyon bilgilerinin neredeyse hiç bulunmadığı, yönetici öz geçmişinde başarı ve tanınırlığını gösteren yayın ve bildirilerin ve yönetime ulaşılabilirliği gösteren iletişim bilgilerinin olmadığı görülmektedir. Hastane web sitelerinde hemşirelik yönetimini temsil eden etkinlik ve duyurulara, tanıtıcı bilgilere yer verilmesi, yönetici hemşirelerin öz geçmişlerinin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik yönetimi, hemşire, hastane, Web sitesi, görünürlük

Examining the Visibility of Nursing Management on the Hospital Web Page

Aim: Organizational structures of nursing services in Turkey differ in hospitals. In 2011, the Directorate of Health Care Services was replaced by the head nurse positions in hospitals. In Turkey, it is seen that there is no or low rate of information on nursing management on the websites. The aim of the study is to determine the professional visibility of nursing services and executive nurses in the hospital web page.

Method: The research sample consists of the websites of the 3rd Level Health Institutions (Training and Research Hospitals (EAH), Private Branch EAH, Public University Hospitals) affiliated to the Ministry of Health. The websites were examined with the Nursing Management Web Page Data Collection Form, and the data were recorded in the IBM SPSS 23 program.

Results: A total of 141 EAH and University Hospital websites were examined. Nursing management is represented as “Director of Health Care Services” by 72.3%, 36.2% is nurse, 79.4% is affiliated to the chief physician, 81.6% is under the “administration” tab, it was determined that 34.8% of them were under the 5th or more tab. It is seen that 90.8% of the websites do not contain introductory information about nursing management. It was determined that 36.9% of the nurses' resumes, 88.7% of the photographs, 37.6% of their educational information and 17% of their contact information were found on their websites.

Conclusion and Suggestions: It is seen that the visibility of nursing services is low on hospital websites, there is almost no information on the philosophy, mission and vision of the nursing services management, there are no publications and papers showing success and recognition in the manager's resume and contact information showing accessibility to the management. It is seen that there are no notifications, and there is no contact information showing accessibility to the management. It is recommended to include events and announcements representing nursing management, introductory information on hospital websites, and to organize the resumes of executive nurses.

Keywords: Nursing management, nurse, hospital, Web site, visibility

Hasta Memnuniyeti Kavramının Bilimsel Haritalama Yöntemi İle İncelenmesi

Ümmühan YALÇINER¹, Şerife Didem KAYA²

¹Selçuk Tıp Fakültesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: ummuhanyalcnrr@gmail.com

Amaç: 2017-2021 tarihleri arasında hasta memnuniyetine yönelik çalışmalarını analiz etmek.

Yöntem: Web of Science (WoS) 2017'den 2021'e kadar veri tabanında yer alan hasta memnuniyeti alıntılanan bilimsel çıktılarını görselleştirmek için tanımlayıcı bir çalışma tasarımı oluşturuldu. Toplanan veriler, WoS ve VOSviewer yazılımları kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: 2017-2021 yılları arasında toplam 14.289 makale yayımlandı ve 2021'de 3484 çalışma sayısı ile zirve yaptı. Konu ile ilgili en fazla yayına sahip ülke 4964 makale ile Amerika'dır. Journal of Arthroplasty dergisi en fazla sayıda makale yayınladı (n = 162) Hasta memnuniyeti konusunda en fazla yayını olan kurum ise 203 makale ile Harvard Üniversitesi'dir. Türkiye'den Sağlık Bilimleri Üniversitesi 60 yayımla ilk sıradadır. Hasta memnuniyeti literatürüne en çok katkıda bulunan yazar G. Benjamin Domb'dir.

Sonuç ve Öneriler: Hasta memnuniyeti alanındaki araştırmalarda artan bir eğilim vardır.

Anahtar Kelimeler: Hasta memnuniyeti, Ayaktan Hasta Memnuniyet Ölçeği

Examining The Concept Of Patient Satisfaction With Scientific Mapping Method

Purpose: To analyze the studies on patient satisfaction between 2017-2021. **Method:** A descriptive study design was created to visualize the stated scientific outcomes of patient satisfaction in the Web of Science (WoS) database from 2017 to 2021. Collected data were analyzed using WoS and VOSviewer software. **Results:** A total of 14,289 articles were published between 2017 and 2021, peaking in 2021 with 3484 studies. The country with the highest number of publications on the subject is the United States with 4964 articles. The Journal of Arthroplasty published the largest number of articles (n = 162) and the institution with the highest number of publications on patient satisfaction is Harvard University with 203 articles. Health Sciences University from Turkey ranks first with 60 publications. The author who contributed the most to the patient satisfaction literature is G. Benjamin Domb. **Conclusions and Suggestions:** There is an increasing trend in research in the field of patient satisfaction.

Keywords: Patient Satisfaction, Outpatient Satisfaction Scale

Gestasyonel Diyabetli Kadınlara Modele Dayalı Verilen Progresif Kas Gevşetme Eğitiminin Kaygı ve Kan Şekeri Düzeylerine Etkisi

Nilüfer TOK YANIK¹, Gül ERTEM², İlkay BOZ¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: nilufertokyanik@akdeniz.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, SİM modeli temel alınarak hazırlanan PKG uygulamasının GDM'li kadınlarda kan şekeri ve kaygı düzeyleri açısından etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır.

Yöntem: Sağlık Bilimleri Üniversitesi Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniği'nde ilk kez GDM tanısı alan 68 gebe örneklem grubunu oluşturmuştur. PKG uygulayan 34 gebe "müdahale grubu", PKG uygulamayan 34 gebe "kontrol grubu"nu oluşturmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden GDM kadınlara, müdahale öncesi, 4 ve 8 hafta sonrasında "Gebe Tanıtım Formu", "Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri-STAI" doldurulmuş, sabah açlık, tokluk 1. saat ve tokluk 2. saat kan şekeri değerleri ölçülmüştür. Progresif Kas Gevşetme Eğitimi verilen gebelere, haftada 5 gün olmak üzere 8 hafta süreyle PKG uygulanmıştır. Uygulamanın takibi "Evde PKG Uygulama Çizelgesi" ile takip edilmiştir.

Bulgular: Müdahale grubu gebelerden 22 kişi (%53,7), kontrol grubundan 19 kişi (%46,3) gebelikte diyabet ile ilgili kimseden bilgi almamıştır. Müdahale ve kontrol grubunda ilk izlem durumluk kaygı puanlarının ara ve son izlem durumluk kaygı puanlarından, müdahale grubunda, ilk izlem süreklilik kaygı puanlarının ara ve son ölçüm sürekli kaygı puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, açlık kan şekeri, tokluk 1. saat ve tokluk 2 saat kan şekeri değerlerinin ilk ölçümde, ara ve son ölçümde müdahale ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Müdahale grubunda 8 hafta süreyle diyet uyum sağlayanların ilk, ara ve son izlem tokluk 2. saat kan şekeri değerlerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: PKG'nin GDM 'lu gebelerde psikolojik açıdan kaygı düzeylerinde azalma sağladığı, fizyolojik açıdan açlık, tokluk 1. saat ve tokluk 2. saat kan şekeri düzeyleri üzerinde olumlu etkisinin olmadığı belirlenmiştir. GDM'lu gebelerde diyet kontrolünün yakından takip edilmesi ve diyet ve farklı yoğunlukta egzersiz programlarının uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gestasyonel Diyabet, Sağlık İnanç Modeli, Progresif Gevşetme Egzersizi, Kaygı, Kan Şekeri

The Effect of Model-Based Progressive Muscle Relaxation Training on Anxiety and Blood Sugar Levels to Women with Gestational Diabetes

Aim: This research is a randomized controlled experimental study that includes evaluation of the effects of PMR based on the SIM model in terms of blood sugar and anxiety levels in women with GDM.

Method: The sample group consisted of 68 pregnant women who were diagnosed with GDM for the first time in the Health Sciences University Antalya Training and Research Hospital Gynecology and Obstetrics Polyclinic. 34 pregnant women who applied PMR constituted the "intervention group" and 34 pregnant women who did not practice PMR constituted the "control group". The GDM women who agreed to participate in the study "Pregnant Identification Form", "STAI" were filled, morning fasting, postprandial 1st hour and 2nd hour postprandial blood glucose values were measured in pre-intervention, 4 and 8 weeks. Pregnant women who were given Progressive Muscle Relaxation Training performed PMR for 8 weeks, 5 days a week. The follow-up of the application was followed with the "PMR Application Chart at Home".

Findings: The intervention group women from 22 people (53.7%), 19 people in the control group (46.3%) were not receive any information about diabetes during pregnancy. In the intervention and control groups, it was determined that the first measurement state anxiety scores were higher than the intermediate and last measurement state anxiety scores and in the intervention group, it was determined that the first measurement state anxiety scores were higher than the intermediate and last measurement state anxiety scores. In the study, it was determined that there was no statistically significant difference between the intervention and control groups in the fasting blood glucose, fasting, postprandial 1. hour and 2. hour blood glucose values in the first measurement, intermediate and last measurement. It was determined that the first, intermediate and last follow-up postprandial 2nd hour blood glucose values were lower who adhered to the diet in all weeks in the intervention group.

Conclusions and Suggestions: It has been shown that PMR provides a decrease in psychological anxiety levels in pregnant women with GDM, and has no positive effect on physiologically fasting, postprandial 1st hour and 2nd hour postprandial blood sugar levels. It is recommended to follow diet control closely and apply diet and exercise programs of different intensity in pregnant women with GDM.

Keywords: Gestational Diabetesi, Health Belief Model, Progressive Relaxation Exercise, Anxiety, Blood Sugar

Ameliyat Öncesi ve Sonrası Dönemde Termal Battaniye Kullanımının Hastaların Yaşam Bulguları, Titreme Düzeyi, Üşüme Durumu ve Sıcaklık Konfor Algısı Üzerine Etkisi

İpek KÖSE TOSUNÖZ¹, Evşen NAZIK², Gülay İpek ÇOBAN³

¹Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Abd, Hatay, Türkiye

²Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Abd, Adana, Türkiye

³Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Abd, Erzurum, Türkiye
Sorumlu Yazar: kosepek@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma ameliyat öncesi ve sonrası dönemde termal battaniye kullanımının hastaların yaşam bulguları, titreme düzeyi, üşüme durumu ve sıcaklık konfor algısı üzerine etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü girişimsel bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın verileri Türkiye'nin güneyinde bir ilde eğitim ve araştırma hastanesinde Şubat 2021-Haziran 2021 tarihleri arasında planlı jinekolojik cerrahi geçiren hastalardan toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini randomizasyon ile belirlenen müdahale (n=22) ve kontrol (n=22) grubunda olmak üzere 44 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Hasta Bilgi Formu", "Hasta İzlem Formu", "Titreme Düzeyi Tanılama Formu" ve "Sıcaklık Konfor Algı Skalası" ile toplanmıştır. Her iki grup ameliyat öncesi ve sonrası dönemde pasif olarak ısıtılmıştır. Kontrol grubunda hastane prosedürü olan pamuklu pike, müdahale grubunda termal battaniye kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmanın sonucunda ameliyat sonrası ilk 60 dk. boyunca müdahale ve kontrol grubunun yaşam bulguları ve oksijen satürasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Ameliyat sonrası kontrol grubunun titreme düzeyi ve üşüme durumunun daha fazla olduğu ancak gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir (p>0,05). Müdahale grubundaki hastaların sıcaklık konfor algısı ortalamalarının 30, 60 ve 90.dk. değerlerinin, kontrol grubundakilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular termal battaniyenin vücut sıcaklığının korunmasında ve yükseltilmesinde, standart bakımda kullanılan pamuklu pikeye göre üstün olmadığını ancak konfor algısını artırmada etkili olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda termal battaniyenin ameliyat sırası da dahil olmak üzere tüm ameliyat dönemlerinde kullanımını içeren, her iki cinsiyetteki hastaları içerecek şekilde farklı hasta grupları ile ve daha geniş örneklemlerle araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hipotermi, Pasif Isıtma, Sıcaklık Konforu, Vücut Sıcaklığı

Effects of Thermal Blanket on Patients' Vital Signs, Shivering Level, Chill Status, and Thermal Comfort Perception in the Preoperative and Postoperative Period

Purpose: This study was carried out as a randomized controlled interventional study to determine the effects of the thermal blankets on patients' vital signs, shivering level, chill status, and temperature comfort perception in the pre-and postoperative period.

Method: The data of the study were collected from patients who underwent planned gynecological surgery between February 2021 and June 2021 in a training and research hospital in a province in the south of Turkey. The sample of the study consisted of 44 patients in the intervention (n=22) and control (n=22) groups determined by randomization. The data of the study were collected with the "Patient Information Form", the "Patient Follow-up Form", the "Shivering Level Diagnosis Form", and the "Thermal Comfort Perception Scale". Both groups were warmed passively before and after surgery. In the control group, cotton piqué, which is a hospital procedure, was used, and thermal blankets were used in the intervention group. The data obtained in the research were analyzed using the SPSS 24.0 program.

Results: As a result of the study, it was determined that there was no statistically significant difference between the vital signs and oxygen saturations of the intervention and control groups during the first 60 minutes after surgery. It was determined that the shivering level and coldness of the control group were higher in the postoperative period, but the difference between the groups was not statistically significant (p>0.05). It was determined that the mean thermal comfort perceptions of the patients in the intervention group at the 30th, 60th and 90th minutes were significantly higher than those in the control group (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: The findings showed that the thermal blanket is not superior to the cotton piqué used in standard care in maintaining and raising body temperature, but it is effective in increasing the perception of thermal comfort. In line with these results, it is recommended to conduct studies including the use of thermal blankets during all operating periods, including during surgery, with different patient groups and larger samples, including patients of both sexes.

Keywords: Nursing, Hypothermia, Passive Heating, Thermal Comfort, Body Temperature.

Fibrosarkomlu Hastanın Hemipelvektomi Sonrası Henderson Hemşirelik Modeli'ne Göre Değerlendirilmesi, Olgu Sunumu

İbrahim Hakkı ÇELİK¹, Samed KAPU¹, Saide FAYDALI¹, İbrahim ÇETİN¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ad, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: ibrahimhakki.celik@hotmail.com

Amaç: Bu olgu sunumunda 2010 yılından beri fibrosarkom nedeni ile tedavi olan ve 2021 yılında hemipelvektomi uygulanan hastanın hemşirelik kuramcılarında Henderson'un Hemşirelik Modeline göre bakım yönetiminin değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu olgu sunumunda veriler; Mayıs 2022 tarihinde verilerinin bilimsel ve eğitim amaçlı kullanılacağı ayrıntılı olarak açıklandıktan sonra yazılı bilgilendirilmiş onam alınan hastadan fiziksel muayene, hasta dosyası ve yüz yüze görüşme ile toplanmıştır. Veriler, hasta tanılama formuna kaydedilmiştir. Olgu sunumunda etik ilkelere bağlı kalınmıştır.

Bulgular: Hasta 2010 yılında Fibrosarkom tanısı almıştır. Medikal tedaviler (kemoterapi ve radyoterapi) uygulanan hastaya, prognozun kötüye gitmesi sonucu, sırasıyla kitle eksizyonu ve Kasım 2021 tarihinde hemipelvektomi yapılmıştır. Hastanın yapılan PET taraması sonucunda akciğer metastazları görülmüştür. Onkoloji ve ortopedi bölümlerinin birlikte tedavisi sürecini devam ettirdiği hastaya lobektomi yapılmış, kemoterapi tedavisi devam etmektedir. Hemipelvektomi yapılan hastaya yara yerinde kızarıklık, ısı artışı ve pürülan akıntı olması nedeniyle debridman işlemi uygulanıp Hemovac dren takılmıştır. 14 ögesi bulunan ve hastanın mümkün olduğunca bağımsız bir şekilde günlük yaşam aktivitelerini yapmasını amaçlayan Henderson Hemşirelik Bakım Modeline göre hemşirelik tanıları belirlenmiş ve girişimler planlanıp uygulanmıştır. Bakım verdiğimiz dönemde; "etkisiz solunum örüntüsü", "beslenmede dengesizlik; gereksiniminden az beslenme", "kronik ağrı", "bulantı", "konstipasyon", "fiziksel mobilitede bozulma", "öz bakım yetersizliği", "doku bütünlüğünde bozulma", "düşme riski", "kanama riski", "beden imajında bozulma", "ebeveynlikte yetersizlik", "etkisiz ilişki", "etkisiz rol performansı", "sosyal izolasyon" tanıları konulmuştur. Bakım ve izlem sonucunda sorunların birçoğunda gelişmeler olmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Henderson hemşirelik modelinin hemipelvektomi yapılan hastanın hemşirelik bakımını sunmada etkili olduğu saptanmıştır. Hasta bakımının planlanmasında model kullanımı önerilir.

Anahtar Kelimeler: Henderson Hemşirelik Bakım Modeli, Hemipelvektomi, Fibrosarkom, Hemşirelik Bakımı

The Evaluation of the Patient with Fibrosarcoma according to the Henderson Nursing Model after Hemipelvectomy, A Case Report

Aim: In this case report, it was aimed to evaluate the care management according to the Nursing Model of Henderson, one of the nursing theorists, of a patient who has been treated for fibrosarcoma since 2010 and underwent hemipelvectomy in 2021.

Method: The data in this case report; It was collected by physical examination, patient file and face-to-face interview written informed consent was obtained from the patient after explaining in detail that the data will be used for scientific and educational purposes on May 2022. The data were recorded in the patient identification form. Ethical principles were adhered to in the case report.

Results: The patient was diagnosed with Fibrosarcoma in 2010. The patient, who underwent medical treatments (chemotherapy and radiotherapy), underwent mass excision and hemipelvectomy in November 2021, respectively, as the prognosis worsened. As a result of the PET scan of the patient, lung metastases were observed. Lobectomy was performed on the patient, whose oncology and orthopedics departments continued to be treated together, and chemotherapy treatment continues. The patient who underwent hemipelvectomy was debrided and a Hemovac drain was inserted due to redness, increased temperature and purulent discharge at the wound site. Nursing diagnoses were determined and interventions were planned and implemented according to the Henderson Nursing Care Model, which has 14 elements and aims the patient to carry out daily life activities as independently as possible. In the period we provide care, "ineffective respiratory pattern", "imbalance in nutrition; undernutrition", "chronic pain", "nausea", "constipation", "impaired physical mobility", "inadequate self-care", "deterioration of tissue integrity", "risk of falling", "risk of bleeding", "impaired body image", "insufficiency in parenting", "ineffective relationship", "ineffective role performance", "social isolation" were diagnosed. As a result of care and monitoring, most of the problems have been solved.

Conclusion and Suggestions: It has been determined that the Henderson nursing model is effective in providing the nursing care of the patient who underwent hemipelvectomy. The use of models is recommended for planning patient care.

Keywords: Fibrosarcoma, Hemipelvectomy, Henderson Nursing Care Model, Nursing Care

Eş Desteğinin Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri İle İlişkisi

Gizem Nur KATI¹, Kamile ALTUNTUĞ²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: gizemkati4@gmail.com

Amaç: Bu çalışma erken lohusalık sürecinde algılanan eş desteğinin annelerin doğum sonu güvenlik hisleri ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini Konya İli Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesinde erken lohusalık döneminde olan, sağlıklı yenidoğana sahip olan ve herhangi bir komplikasyon gelişmemiş 204 anne oluşturmuştur. Veriler tanıtıcı bilgi formu, erken lohusalık sürecinde kadınların algıladıkları eş desteği ölçeği (ELSKAEDÖ) ve annelerin doğum sonu güvenlik hisleri ölçeği (ADSGHÖ) ile toplanmıştır. Veriler SPSS.22 programında yüzdeler, dağılım, ortalama, Pearson Korelasyon, T test, Mann-Whitney U, Doğrusal Regresyon, ANOVA, Kruskal-Wallis ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre annelerin yaş ortalaması 29,54±6,07 olup %54,4'ü lise mezunudur. Annelerin %92,6'sı erken lohusalık döneminde eş desteği almıştır. ELSKAEDÖ puan ortalaması 64.29±10.27 ve ADSGHÖ puan ortalaması 58.08±9.00 olarak belirlenmiştir. Araştırmamızda eş eğitim düzeyine ve son gebeliğin planlı olma durumuna bağlı olarak kadınların algıladığı eş desteğinde ve doğum sonu dönemdeki güvenlik hislerinde anlamlı fark bulunmuştur. İlde yaşayan, doğum sonu dönemde eğitim alan annelerin doğum sonu güvenlik hisleri istatistiksel olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ayrıca erken lohusalık sürecinde kadınların algıladıkları eş desteği ölçeği puan ortalaması ile doğum sonu güvenlik hisleri ölçeği toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır($r=0.513$)

Sonuç ve Öneriler: Erken lohusalık sürecinde kadınların algıladıkları eş desteği düzeyi ile annelerin doğum sonu güvenlik hisleri düzeyi ilişkili olduğu belirlenmiştir. Erken lohusalık sürecinde her zaman ailenin yanında olan hemşireler, bu süreçte kadınların eş desteğini değerlendirmeli, önemi konusunda kadın ve eşini bilgilendirmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Erken Lohusalık, Eş Desteği, Doğum Sonu Dönem, Güvenlik Hisleri

The Association Between Women's Perceived Spousal Support During Early Puerperium to Mother's Postpartum Sense of Security

Aim: With this study, it was aimed to determine the relationship of the women's perceived spousal support during early puerperium with the mother's postpartum sense of security

Methods: It is a descriptive-correlational study. The sample of the study was 204 mothers who had a healthy newborn and had no complications developed at the early puerperium period at the Meram Medical Faculty of Konya Necmettin Erbakan University. The data were collected by Personal Information Form, Spouse Support Scale Perceived by Women in Early Postpartum Period and Mothers' Sense of Security Scale in the postpartum first week. Data in SPSS.22 program, percentage, distribution, average, Pearson correlation, T-test, Mann-Whitney U, Linear regression has been analyzed by ANOVA, Kruskal-Wallis.

Results: According to the research findings, the average age of mothers is 29.54±6.07 and 54.4% are high school graduates. 92.6% of mothers received co-support during early puerperium. Women's perceived spousal support during early puerperium score average is 64.29 ± 10.27 and the postpartum mothers' sense of security score average is 58.08 ± 9.00. In our research, a significant difference was found in the co-training level and the security feelings of women in the end-of-birth period, based on the planned status of the last pregnancy. The postpartum security feelings of mothers living in the province, who have been trained in the end of childbirth period, have been statistically significant. In addition, a positive relationship has been established between the average of the peer support scale that women perceive in the early puerperium and the total point averages of the postpartum mothers' sense of security ($r=0,513$)

Conclusions and Suggestions: In the early puerperium, it was determined that the level of peer support that women perceive and the level of security feelings for mothers at the end of the east were related. Nurses are always with the family during the early puerperium process should evaluate the support of women in the early puerperium process, and inform women and their wives about their importance.

Keywords: Early Postpartum, Spousal Support, Postnatal Period, Sense of Security

COVID-19 Nedeni İle Hastanede Yatan Çocukların Annelerinin Sosyal Destek ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi

Hatice ÇETİN¹, Emine GEÇKİL²

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: Hatice42_92@hotmail.com

COVID-19 Nedeni İle Hastanede Yatan Çocukların Annelerinin Sosyal Destek ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi

Hatice ÇETİN^{*}, Emine GEÇKİL^{2*}

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Konya, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye, *Sorumlu Yazar:

Hatice42_92@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma COVID-19 nedeni ile hastanede yatan 0-18 yaş grubu çocukların annelerinin sosyal destek ile anksiyete düzeylerinin ve bunlar arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu çalışmanın örneklemini 2021 yılı Ocak-Eylül ayları arasında Konya il merkezinde bulunan Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları hastanesi Çocuk COVID-19 ve Çocuk Yoğun Bakım Kliniklerinde yatan çocukların anneleri oluşturmuştur (n=250). Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan sosyo-demografik ve tanıttıcı özelliklerin bulunduğu anne/çocuk bilgi formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) ve Durumluk Anksiyete Ölçeği (DKÖ) kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan annelerin yarısına yakını (%43,2) 20-29 yaş aralığındadır, yarısından fazlası (%60,8) en fazla ortaokul mezunudur, çoğunluğu (%83,2) ev dışında bir iş yapmamaktadır. Annelerin Sosyal Destek Ölçek puanının 59,41±19,03 olduğu, en yüksek puanı (24,49±6,03) aile alt boyutundan aldığı, bunu arkadaş (19,14±8,76) ve özel bir insan (15,78±9,16) alt boyut puanlarının takip ettiği görülmüştür. Hastanede yatan annelerin anksiyete puanının 41,8±6,02 olduğu, algılanan sosyal destek ile durumluk anksiyete düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: COVID-19 nedeniyle hastanede yatan çocukların annelerinin algıladığı sosyal destek iyi anksiyete ise orta düzeydedir. COVID-19 nedeniyle hastanede yatan çocuklara bakım veren hemşireler ziyaretçi kısıtlaması nedeniyle en büyük destek kaynakları olan ailelerinden alamadığı desteği annelere sağlama yönünde girişimlerde bulunabilir. Ayrıca anksiyetesi artmış annelerin anksiyetesini azaltmaya yönelik girişimlerde bulunabilirler.

Anahtar Kelimeler: Durumluk anksiyete, çocuk, ebeveyn, hemşirelik, sosyal destek

Investigation of Social Support and Anxiety Levels of Mothers of Children Hospitalized Due to COVID-19

Purpose: This study was conducted to examine the social support and anxiety levels of mothers of 0-18 age group children hospitalized due to COVID-19 and the relationship between them. **Method:** The sample of this descriptive and correlation-seeking study consisted of the mothers of children hospitalized in the Pediatric COVID-19 and Pediatric Intensive Care Clinics of the Obstetrics and Gynecology Hospital in Konya city center between January and September 2021 (n=250). The mother-child information form, which includes socio-demographic and descriptive features, prepared by the researcher, the Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS) and the State Anxiety Inventory (DSS) were used to collect the data. The data were analyzed in the SPSS program. **Results:** Nearly half (43.2%) of the mothers participating in the study are between the ages of 20-29, more than half (60.8%) are secondary school graduates, and the majority (83.2%) do not work outside the home. The mothers' Social Support Scale score was 59.41±19.03, the highest score (24.49±6.03) was obtained from the family sub-dimension, which was a friend (19.14±8.76) and a special person (15.78). ±9.16 sub-dimension scores followed. It was determined that the anxiety score of the hospitalized mothers was 41.8±6.02, and there was no significant relationship between perceived social support and state anxiety levels (p>0.05). **Conclusions and Suggestions:** Social support perceived by mothers of children hospitalized due to COVID-19 is good, anxiety is moderate. Nurses who care for children hospitalized due to COVID-19 can take initiatives to provide mothers with the support they cannot get from their families, which is their biggest source of support due to the visitor restriction. In addition, they can take initiatives to reduce the anxiety of mothers with increased anxiety.

Keywords: State anxiety, child, parent, nursing, social support

Böbrek Nakli Olan Bireylerde, COVID-19 Pandemisi Sürecinde, Sağlık Algısı Düzeyinin, İmmüsupresif İlaç Kullanımına Uyum Düzeyi Üzerindeki Etkisi

Ufuk AKKURT¹, Dilek ÇİLİNGİR², İsa ÇELİK³, Ayşe ÖZKAN⁴, Ebru GÜNER², Tuğba ÖZCAN²

¹Mersin Üniversitesi

²Karadeniz Teknik Üniversitesi

³Dokuz Eylül Üniversitesi

⁴İstinye Üniversitesi

Sorumlu Yazar: akkurt8385@gmail.com

Amaç: Bu araştırma Böbrek nakli olan bireylerde, COVID-19 pandemisi sürecinde, sağlık algısı düzeyinin, immüsupresif ilaç kullanımına uyum düzeyi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı, ilişki arayıcı ve kesitsel tasarıma sahip olan bu araştırma, 18 yaş ve üzeri 165 böbrek nakli olmuş birey ile gerçekleştirildi. Katılımcıların sağlık algısı düzeyi "Sağlık Algısı Ölçeği" immüsupresif ilaç kullanımına uyum düzeyi ise "İmmüsupresif İlaç Kullanımına Uyum Ölçeği" ile değerlendirildi. Çalışma verileri SPSS 26 programı ile analiz edildi. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri, tanımlayıcı analizler (yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma) ile değerlendirildi. Katılımcıların sağlık algısı düzeylerinin, immüsupresif ilaç kullanımına uyum düzeyleri üzerindeki etkisi basit doğrusal regresyon analizi ile incelendi.

Bulgular: Katılımcıların %67.9'u erkek, %46.7'si lise mezunu idi. Yaş ortalamaları 43.24 ± 12.59 idi. Katılımcıların %57.6'sı il merkezinde, %29.7'si ilçe ve %12.7'si ise köyde yaşamaktaydı. Katılımcıların Sağlık Algısı Ölçeği puan ortalamaları 53.84 ± 10.04 (min = 30, max = 75) İmmüsupresif İlaç Kullanımına Uyum Ölçeği puan ortalaması 48.18 ± 5.60 (min = 25, max = 55) idi. Katılımcıların sağlık algısı düzeyleri, immüsupresif ilaç kullanımına uyum düzeylerindeki varyansın %8.8'ini açıklamaktaydı ($F = 16.909$, $p < 0.001$, $R^2 = 0.094$, Adjusted $R^2 = 0.088$).

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma cinsiyet, eğitim durumu, yaşanan yer ve yaş grubu olarak popülasyonu iyi derecede temsil etmekteydi. Katılımcıların sağlık algısı düzeyi yükseldikçe immüsupresif ilaç kullanımına uyum düzeyleri iyileşmekteydi. Özellikle COVID-19 pandemisinde, nakil hastalarının ilaç kullanımına uyumları çok önemlidir. Bu nedenle sağlık algısı düzeyi düşük olan gruplar belirlenerek, olası immüsupresif ilaç uyumsuzluklarına yönelik önlemler alınabilir ve rejeksiyonların önemli bir kısmı engellenebilir.

Anahtar Kelimeler: Böbrek nakli, COVID-19, immüsupresif ajanlar, ilaç uyumu

The Effect of Health Perception Level on the Level of Compliance with Immunosuppressive Drug Use in Individuals with Kidney Transplant During the COVID-19 Pandemic

Aim: This research was carried out to examine the effect of the level of health perception on the level of compliance with the use of immunosuppressive drugs in individuals with kidney transplantation during the COVID-19 pandemic.

Method: This descriptive, correlational and cross-sectional study was conducted with 165 kidney transplant recipients aged 18 years and over. The level of health perception of the participants was evaluated with the "Health Perception Scale" and the level of compliance with the use of immunosuppressive drugs was evaluated with the "Scale of Adjustment to Immunosuppressive Drug Use". Study data were analyzed with the SPSS 26 program. The sociodemographic characteristics of the participants were evaluated by descriptive analyzes (percentage, frequency, mean and standard deviation). The effect of participants' health perception levels on their level of adherence to immunosuppressive drug use was analyzed by simple linear regression analysis.

Results: 67.9% of the participants were male and 46.7% were high school graduates. The mean age was 43.24 ± 12.59 years. 57.6% of the participants lived in the city center, 29.7% in the district and 12.7% in the village. Participants' Health Perception Scale mean score was 53.84 ± 10.04 (min = 30, max = 75) and Immunosuppressive Drug Adherence Scale mean score was 48.18 ± 5.60 (min = 25, max = 55). Health perception levels of the participants explained 8.8% of the variance in the level of adherence to immunosuppressive drug use ($F = 16.909$, $p < 0.001$, $R^2 = 0.094$, Adjusted $R^2 = 0.088$).

Conclusion and Recommendations: This research was well representative of the population in terms of gender, educational status, place of residence and age group. As the health perception level of the participants increased, their level of compliance with immunosuppressive drug use improved. Especially in the COVID-19 pandemic, it is very important for transplant patients to comply with drug use. For this reason, by identifying groups with low health perception levels, measures can be taken for possible immunosuppressive drug incompatibility and a significant portion of rejections can be prevented.

Keywords: Kidney transplantation, COVID-19, immunosuppressive agents, drug compliance

Akademisyenlerde Zoom Yorgunluğunun Zihinsel İş Yükü ve Yaşam Kalitesine Etkisi

Meltem MERİÇ¹, Hilal Merve BELEN¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: hilal.belen@lokmanhekim.edu.tr

Amaç: Araştırmanın amacı, akademisyenlerde zoom yorgunluğunun zihinsel iş yükü ve yaşam kalitesine etkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini Ankara'da bulunan devlet ve vakıf üniversitelerinde sağlık bilimleri alanında çalışan akademisyenler oluşturmaktadır. Mart 2022 tarihinde etik kurul izni alınan araştırmanın verileri halen toplanmaya devam etmektedir. Veriler; tanıtıcı bilgi formu, Çalışanlar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği, Zoom Yorgunluğu Ölçeği ve Carmen-Q Zihinsel İş Yükü Ölçeği kullanılarak toplanmış olup; araştırmanın veri analizleri çalışmaya katılmı gösteren 114 akademisyenin anketleri üzerinden yapılmıştır. Veriler SPSS-27 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Normal dağılıma uygunluk Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov Testi ile incelenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde değişkenler arasındaki ilişki analizi için Spearman's Korelasyon analizi, sayısal değişkenler için minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

Bulgular: Akademisyenlerin Zoom Yorgunluğu ölçeği toplam puan ortalaması 47.27±12.05, Çalışanlar İçin Yaşam Kalitesi ölçeği toplam puan ortalaması 92.83±11.80 ve Carmen-Q Zihinsel İş Yükü ölçeği toplam puan ortalaması 112.93± 15.92 olarak bulunmuştur. Akademisyenlerin Zoom Yorgunluk Ölçeği toplam puan ortalaması ile Carmen-Q Zihinsel İş Yükü Ölçeği toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (p<0.05). Zoom yorgunluğu alt ölçekleri toplam puan ortalamaları ile çalışanlar için yaşam kalitesi ölçeği mesleki tatmin alt ölçeği toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Akademisyenlerin zoom yorgunluğu ve yaşam kalitesi düzeylerinin orta düzeyde olduğu, zihinsel iş yüklerinin ise yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Akademisyenlerin zoom yorgunluk düzeyleri arttıkça zihinsel iş yüklerinin arttığı, mesleki tatminlerinin azaldığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, işleri gereği çoğu zaman uzun saatler bilgisayar başında eğitim veren, video konferans ve toplantılara katılan akademisyenlerin; yaşadıkları zoom yorgunluğunu önlemeye yönelik girişimler planlanmasının akademisyenlerin zihinsel iş yükleri ve mesleki tatminlerinin artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zoom Yorgunluğu, Zihinsel İş Yükü, Yaşam Kalitesi, Akademisyen

The Effect of Zoom Fatigue on Mental Workload and Quality of Life in Academicians

Sciences Students Purpose: The aim of the research is to determine the effect of zoom fatigue on mental workload and quality of life in academicians.

Method: The research was designed as descriptive and relation-seeking type.The universe of the research consists of academicians working in the field of health sciences at state and foundation universities in Ankara.The data of the study, whose ethics committee permission was obtained in March 2022, still continues to be collected.Datas; the introductory information form was collected using the Professional Quality of Life Scale, the Zoom Fatigue Scale, and the Carmen-Q Mental Workload Scale; the data analyzes of the research were made through the questionnaires of 114 academicians who participated in the study.The data were analyzed with the SPSS-27 statistical package program. Conformity to the normal distribution was examined using the Shapiro-Wilk and Kolmogorov-Smirnov Tests.In the evaluation of the data, Spearman's Correlation analysis was used for the analysis of the relationship between the variables, and minimum, maximum, mean and standard deviation were used for the numerical variables.

Results: Academics' Zoom Fatigue scale total score average was 47.27±12.05, Professional Quality of Life scale total score average was 92.83±11.80, and Carmen-Q Mental Workload scale total score average was 112.93± 15.92.A positive and moderately significant correlation was found between the Zoom Fatigue Scale total score average of the academicians and the Carmen-Q Mental Workload Scale total score mean (p<0.05).A moderately significant negative correlation was determined between the total mean scores of the zoom fatigue subscales and the total mean scores of the occupational satisfaction subscale of the quality of life scale for professional (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: It was determined that the zoom fatigue and quality of life levels of the academicians were moderate and their mental workload was high.It was determined that as the zoom fatigue levels of the academicians increased, their mental workload increased and their professional satisfaction decreased.As a result, academicians who often give long hours of computer training due to their jobs and attend video conferences and meetings; it is thought that planning initiatives to prevent the zoom fatigue they experience will contribute to increasing the mental workload and professional satisfaction of academicians.

Keywords: Zoom Fatigue, Mental Workload, Quality of Life, Academician

Cerrahi Hastasında İstenmeyen Hipotermiyi Önlemek: Isıtma Yöntemi, Zamanı ve Süresi

Fatma GÖK¹, Serpil YÜKSEL²

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Karaman, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,

Sorumlu Yazar: fatmagok123@gmail.com

Beden iç sıcaklığının 36°C'nin altına düşmesi hipotermi, cerrahi süreçte hastanın beden sıcaklığının 36°C'nin altına düşmesi ise istenmeyen hipotermi olarak tanımlanmaktadır. Cerrahi hastası, anestezi verilmeden önceki bir saat, cerrahi girişim süresi ve cerrahi sonrası ilk 24 saat, istenmeyen hipotermi açısından risk altındadır. Cerrahi girişim süresinin 2 saatten daha uzun sürmesi, 30 dakikadan daha uzun süre genel anestezi uygulanması ve büyük beden boşluklarının açılması gibi faktörler riski artırmaktadır. Yapılan çalışmalar cerrahi hastalarının %56.7-85.7'sinde istenmeyen hipotermi görüldüğünü ortaya koymuştur. Bu yüksek insidans oranları, miyokard enfarktüsü ve enfeksiyon riskinde artış ve kanama gibi ciddi komplikasyonlara neden olabilen istenmeyen hipotermi, cerrahi hastasının güvenliğini tehdit eden önemli bir sorun olduğuna dikkati çekmektedir. Bu nedenle, istenmeyen hipotermiyi önleme girişimlerine cerrahi girişim öncesi başlanmalı, cerrahi girişim sırasında ve sonrasında devam edilmelidir. İstenmeyen hipotermiyi önlemek amacıyla uygulanması gereken ısıtma yöntemleri ve ısıtma süresi, cerrahi girişim öncesi, sırası ve sonrası döneme, cerrahi girişimin türüne ve süresine göre farklılık gösterebilmektedir. Bu hastalara bakım veren hemşireler, kanıt değeri yüksek araştırmalar ve rehberler doğrultusunda uygulanması gereken ısıtma girişimlerini ve süresini planlayabilmelidir. Bu derlemede, cerrahi hastasında istenmeyen hipotermiyi önlemede etkili ısıtma yöntemlerini, ısıtma zamanını ve süresini mevcut rehberler ve güncel araştırmalar doğrultusunda tartışmak amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Aktif ısıtma, cerrahi hastası, istenmeyen hipotermi, pasif ısıtma

Preventing Unplanned Hypothermia in the Surgical Patient: Warming Method, Time and Duration

While the decrease of the core body temperature below 36°C is defined as hypothermia, the decrease of the patient's body temperature below 36°C during the surgical process is defined as unplanned hypothermia. The patient is at risk for unplanned hypothermia one hour before anaesthesia, during the surgical intervention, and the first 24 hours after surgery. Factors such as surgical interventions longer than 2 hours, the application of general anaesthesia for more than 30 minutes, and the opening of large body cavities increase the risk. According to some studies, unplanned hypothermia is seen in 56.7%-85.7% of surgical patients. They draw attention to the fact that undesirable hypothermia, which can cause serious complications such as high incidence rates, increased risk of myocardial infarction and infection, and bleeding, is a vital problem that threatens the safety of the surgical patient. Therefore, attempts to prevent unplanned hypothermia should be started before surgery and continued during and after surgery. The warming methods and duration required for preventing unplanned hypothermia may differ depending on the operation periods (pre, peri, post-operative), and the type and duration of the surgical intervention. Nurses who give care to these patients should be able to plan the warming interventions and their durations that should be applied in line with high-evidence-based guidelines. This collection aimed to discuss the effective warming methods, warming time and durations to prevent unplanned hypothermia in the surgical patient, in line with current guidelines and current research.

Keywords: Active warming, surgical patient, unplanned hypothermia, passive warming

Sağlık Kurumlarında Yöneticilerin Liderlik Yaklaşımları İle Hemşirelerin İş Doymu Ve Performansı Arasındaki İlişki: Bir Meta Analiz Çalışması

Tuğba GÜNGÖR¹, Ülkü POLAT²

¹Karabük Üniversitesi

²Gazi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: tugbagungor@karabuk.edu.tr

Sağlık kurumlarında hizmet kalitesini etkileyen faktörlerden biri olan çalışan davranışları, kurum yöneticilerinin sergiledikleri liderlik yaklaşımlarından doğrudan etkilenmektedir. Bu çalışma, kurum yöneticilerinin sergilediği liderlik davranışlarının sağlık çalışanlarının büyük çoğunluğunu oluşturan hemşirelerin bazı örgütsel davranışları üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla meta analiz yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bu bağlamda, literatürde liderlik yaklaşımları ile ilişkili olduğu bildirilen iş doymu ve performans değişkenleri ele alınarak yalnızca hemşire örnekleminde yürütülmüş uluslararası çalışmalar değerlendirildi. Çalışma için PROSPERO kaydı oluşturuldu ve protokol numarası (CRD42021282773) alındı. PICOS araştırma stratejisi oluşturuldu ve veri tabanları tarandı. Kalite değerlendirmesi JBI MASTARI kritik değerlendirme aracı ile yapıldı. Veriler kodlama formuna iki ayrı kodlayıcı tarafından kodlandı. Kodlayıcılar arası uyum Cohen's Kappa istatistiği ile test edildi ve 0,96 güvenilirlik katsayısı ile yüksek düzeyde uyumlu bulundu. Çalışmalar bias riski açısından değerlendirildi. Veriler CMA (Comprehensive Meta-Analysis) istatistik programı ile analiz edildi. Her iki değişken için ele alınan çalışmalarda yayın yanlılığı bulunmadığı tespit edildi. Yöneticilerin liderlik yaklaşımları ile hemşirelerin iş doymu arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir etki büyüklüğü ($r=0,28$) elde edildi. En büyük etki düzeyinin destekleyici liderlik yaklaşımına ait olduğu, pasif-kaçıncı liderlik yaklaşımının ise iş doymu ile negatif yönlü orta düzeyde ilişkili bulunduğu görüldü. Yöneticilerin liderlik yaklaşımları ile hemşirelerin performansı arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir etki büyüklüğü ($r=0,28$) elde edildi. En büyük etki düzeyinin babacan (paternalist) liderlik yaklaşımına ait olduğu görüldü. Bu bulgular ışığında, hemşirelerin iş doymu ve performansını artırarak kurumsal hizmet kalitesini arttırmak isteyen yöneticilerin, destekleyici ve babacan liderlik gibi astların duygusal ihtiyaçlarını karşılayan, onların gelişimini destekleyen, onları önemseyen, onlar için en iyisinin ne olduğu konusunda onlara rehberlik eden yardımsever liderlik yaklaşımlarını sergilemeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Liderlik, İş doymu, Performans

The Relationship Between the Leadership Approaches of Managers In Health Institutions And the Nurses' Job Satisfaction And Performance: A Meta Analysis Study

Employee behavior, which is one of the factors affecting the quality of service in health institutions, is directly affected by the leadership approaches of the institution managers. This study was conducted by using meta-analysis method in order to evaluate the effect of leadership behaviors exhibited by institution managers on some organizational behaviors of nurses, who make up the majority of health workers. In this context, only international studies conducted in the sample of nurses were evaluated by considering the variables of job satisfaction and performance, which are reported to be associated with leadership approaches in the literature. The PROSPERO record was created for the study and the protocol number (CRD42021282773) was obtained. The PICOS search strategy was created and databases were searched. Quality assessment was done with the JBI MASTARI critical assessment tool. The data were coded into the coding form by two separate encoders. Coherence between coders was tested with Cohen's Kappa statistics and it was found to be highly compatible with a reliability coefficient of 0.96. Studies were evaluated in terms of risk of bias. The data were analyzed with the CMA (Comprehensive Meta-Analysis) statistical program. It was found that there was no publication bias in the studies considered for both variables. A low positive effect size ($r=0.28$) was obtained between the leadership approaches of the administrators and the job satisfaction of the nurses. It was seen that the highest level of influence belonged to the supportive leadership approach, while the passive-avoidant leadership approach was found to be moderately negatively correlated with job satisfaction. A low positive effect size ($r=0.28$) was obtained between the leadership approaches of the administrators and the performance of the nurses. It was seen that the highest level of influence belonged to the paternalistic leadership approach. In the light of these findings, it can be suggested that managers who want to increase the quality of institutional service by increasing nurses' job satisfaction and performance should exhibit benevolent leadership approaches such as supportive and paternalist leadership that meet the emotional needs of their subordinates, support their development, care about them, and guide them about what is best for them.

Keywords: Nursing, Leadership, Job satisfaction, Performance

Gebelerde Koronavirüs Anksiyetesi, Depresyon ve Stres Düzeylerinin Uyku Kalitesi ile İlişkisi

Halime Esra MERAM², Ebru BEKMEZCİ², Züleyha Nur ÇİN¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi, Genel Pediatri Servisi, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye

Sorumlu Yazar: dgnzuleyhanur01@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, gebelerde koronavirüs anksiyetesi, depresyon ve stres düzeylerinin uyku kalitesi ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, web tabanlı tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmaya, 18 yaş ve üstü, tek fetüse sahip sağlıklı toplam 196 gebe (%95 güven düzeyi, %5 rölatif kesinlik ve Covid-19 pandemisi sürecinde gebelerle ilgili bir çalışmanın, %88 olarak bildirdiği kötü uyku kalitesi oranı baz alınarak) katılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Depresyon, Anksiyete, Stres Skalası (DASS-42)”, “Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ)”, “Koronavirüs Anksiyete Ölçeği Kısa Formu (KAÖ)” aracılığıyla sosyal medya grupları üzerinden 10 Şubat 2021 ile 10 Mayıs 2021 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde; tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplar arası t testi, tek yönlü varyans analizi, pearson korelasyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ baz alınmıştır.

Bulgular: Covid-19 pandemisi süresince katılımcıların %74,5’inin uyku kalitesi kötüydü (toplam PUKİ puanı 5-21), DASS-42’nin depresyon ve stres alt boyutu puanlarına göre sırasıyla %47,4’ü ve %41,3’ünün depresyon ve stres düzeyleri normaldi ve KAÖ toplam puanına göre %93,4’ünün Covid-19 anksiyetesi düzeyi düşüktü. Gebelerin %48’i, genel olarak Covid-19 pandemisinin uyku durumlarını olumsuz olarak etkilediğini bildirdi. PUKİ, KAÖ ve DASS-42 alt boyut puanları (depresyon ve stres) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmadı ($p > 0,05$). Gebelerin son dört hafta içinde sağlık sorunu yaşama, son zamanlarda yaşamını etkileyen önemli bir olay yaşama durumu ve Covid-19 pandemisinin genel olarak uykusunu olumsuz olarak etkilediğini bildirmesine göre PUKİ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardı ($p < 0,05$). Gebelerin eğitim düzeyi, medeni durumu, çalışma durumu, gelir algısı, aile tipi, boyun çevre, parite, gebelik haftası, gebeliğin planlı olma durumu, günde bir fincandan fazla çay ve kahve tüketimi, gebe kalma şekli, sigara içme, sosyal destek durumu, horlama, düzenli egzersiz yapma, olumsuz çevre koşulları ve gebenin kendisi veya birlikte yaşadığı kişilerin Covid-19 pozitif, temaslı, şüpheli olması veya Covid-19’a bağlı karantinada kalma durumuna göre ise PUKİ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($p > 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Gebelerin hemen hemen yarısı, uyku durumlarının Covid-19 pandemisinde olumsuz olarak etkilendiğini belirtti. Gebelerin uyku kalitesi, koronavirüs anksiyetesi, depresyon ve stres düzeyleri arasında herhangi bir ilişki saptanmadı. Gebelerin uyku kalitesini iyileştirmek için sağlık hizmeti sunucuları tarafından uygun bakım stratejileri geliştirilmelidir. Gebelerin uyku kalitesi ve psikolojik durumlarına yönelik müdahaleler, gebelerin uyku kalitesinin artırılmasına, stres, anksiyete ve depresyon düzeylerinin azaltılmasına yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, COVID-19, Depresyon, Stres, Uyku Kalitesi

Relationship between Coronavirus Anxiety, Depression and Stress Level with Sleep Quality among Pregnant Women

Purpose: This study aimed to determine the relationship between pregnant women's coronavirus anxiety, depression and, stress levels with their sleep quality.

Method: This study was conducted in an online survey descriptive and relationship-seeking. Total of 196 healthy pregnant women aged 18 years and over with a single fetus participated in the research (based on 95% confidence level, 5% relative certainty, and poor sleep quality rate reported as 88% by a study of pregnant women during the Covid-19 pandemic). Data includes “The Introductory Information Form” which was prepared by the researchers, “Depression, Anxiety, Stress Scale (DASS-42)”, “Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI)” and, “Coronavirus Anxiety Scale Short Form (CAS)” through social media groups and collected online between 10 February 2021 and 10 May 2021. In the statistical analysis of the data; descriptive statistics, independent samples test, one-way anova, pearson correlation analysis were performed. The statistical significance level was taken as $p < 0,05$.

Results: During the Covid-19 pandemic, 74.5 % of the participants had poor sleep quality (total PSQI score 5-21). According to the depression and stress sub-dimension scores of DASS-42, 47.4% and 41.3 % of the participants had normal depression and stress levels respectively. 93.4% of the participants had a low level of Covid-19 anxiety according to the total CAS score. 48% of pregnant women were reported that the Covid-19 pandemic had a negative impact on their sleep in general. There was not correlation between the total PSQI, CAS scores and DASS sub-dimensions scores (depression and stress) ($p > 0,05$). There was a statistically significant difference among the total PSQI score of all pregnant women according to the last four weeks, having a health problem, experiencing an important life-affirming event recently, and the pregnant woman thinking that the Covid-19 pandemic had a negative impact on her sleep in general ($p \leq 0,05$). There was not a statistically significant difference between the total PSQI score of all pregnant women according to the education level, marital status, employment status, income perceptions, family types, neck circumference, parity, gestational age, planned pregnancy status, intake of more than one cup of coffee and tea per day, mode of conception, smoking, social support status, snoring, regular exercise, adverse environmental conditions and covid- 19 positive, contact, suspected or quarantined due to Covid-19 ($p > 0,05$).

Conclusions and Suggestions: Almost half of the pregnant women stated that their sleep state was negatively affected by the Covid-19 pandemic. There was not correlation between pregnant women's sleep quality, coronavirus anxiety and depression and stress levels. Appropriate care strategies should be developed by healthcare providers to improve the sleep quality of pregnant women. Interventions for the sleep quality and psychological state of pregnant women can help increase the sleep quality of pregnant women and reduce the levels of stress, anxiety and depression.

Keywords: *Anxiety, COVID-19, Depression, Stress, Sleep Quality*

Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracı: Metodolojik Çalışma

Fatma Zehra GENÇ¹, Dilek CINGİL¹, Filiz HISAR¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: fgenc@erbakan.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada, “Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracı”nın Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Türkiye’de Konya ilinde toplumda ve huzurevinde yaşayan 65 yaş üzeri toplam 262 yaşlı birey araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verileri toplamak için sosyodemografik bilgileri ve ağız sağlığı davranışlarını içeren bir veri formu kullanılmıştır. Ayrıca Yaşlı Ağız Sağlığı Tanılama İndeksi ve Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracı kullanılmıştır. Uyarlanan araçta, ağız sağlığı ve fonksiyon durumunu yansıtan 10 madde mevcuttur. Her bir madde üç tanımlayıcıya sahiptir ve 3 puanlık bir derecelendirme yapılmaktadır. Her madde için ‘0’ puan sağlıklı ve ‘2’ puan sağlıklı ağız sağlığı olduğunu göstermektedir. Aracın Türkçe versiyonunu oluşturulmada kapsam geçerliği için çeviri-geri çevirisi yapılmış ve uzman görüşü alınmıştır. Son olarak, yapı geçerliliğini değerlendirmek için doğrulayıcı faktör analizi ve açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği, gözlemciler arası güvenilirlik ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $72,15 \pm 6,93$ ve diş sayısı ortalaması $13,12 \pm 4,97$ ’dir. Katılımcıların Yaşlı Ağız Sağlığı Tanılama İndeksi ortalaması $40,39 \pm 15,88$ (ortanca puanı 46,0, (min-max: 5-59)) iken Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracı ortalaması $5,4 \pm 4,32$ (ortanca puanı 5 (0 - 17))’dir. İki faktörlü 10 maddelik aracın Cronbach alfa değeri 0,86’dir. Faktörün ölçeğe ilişkin açıkladığı toplam varyansı %60,19, test-tekrar test güvenilirlik değeri 0,95’dir. Kapsam geçerlik indeksi 0,90, Kendall’s uyum katsayısı 0,97’dir. Ölçekler arası korelasyon katsayısı -0,719’dur.

Sonuç ve öneriler: Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracının Türkçe versiyonu, toplumda ve huzurevinde yaşayan 65 yaş ve üzeri bireylerde ağız sağlığını ölçmede geçerli ve güvenilirdir. Kapsamlı veriler elde etmek için gelecekteki çalışmalarda aracın Türkçe versiyonunun kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, ağız sağlığı, hemşirelik, uyarlama

A Tool for Assessing Oral Health in the Elderly: Methodological Study

Aim: This research aimed to assess the validity and reliability of the “Oral Health Assessment Tool for the Elderly” Turkish form. Tool was originally developed to assess oral health in the elderly.

Method: A total of 262 elderly individuals >65 years of age were included in the study. These individuals were selected from community-dwelling elderly and nursing home residents in the Konya province of Turkey. A data form containing sociodemographic information and oral health behavior was used to collect the data. In addition, the Geriatric Oral Health Assessment Index and the Oral Health Assessment Tool for the Elderly were used. The tool contains 10 items questioning oral health and functional status. Each item contains three descriptors and is scored between 0 and 2. For each item in the scale, “0” points indicate good and “2” points indicate poor oral health. To create the Turkish version of tool, the form was translated and back translated for content validity. Expert opinion was obtained for criterion validity. Lastly, confirmatory factor analysis and exploratory factor analysis were performed to evaluate construct validity. Test-retest reliability, interobserver reliability, and Cronbach’s alpha reliability coefficients were calculated.

Results: The mean age of the participants was 72.15 ± 6.93 years and the mean number of teeth was 13.12 ± 4.97 . The mean Geriatric Oral Health Assessment Index score obtained by the participants was 40.39 ± 15.88 (median 46.0, min-max: 5-59), while the mean Oral Health Assessment Tool for the Elderly score was 5.4 ± 4.32 (median 5, min-max: 0-17). The Tool Turkish form consisted of 10 items, 2 factors. The Cronbach’s alpha reliability coefficient was 0.86. The total variance explained by the items was 60.19%, and the test-retest reliability coefficient was 0.95. The content validity index was 0.90, and Kendall’s coefficient of concordance was 0.97. The correlation coefficient between the scales is -0.719.

Conclusion and recommendations: The Turkish version of tool is a valid and reliable tool to assess oral health in community-dwelling elderly individuals and those living in nursing homes. In order to obtain comprehensive data, it is recommended to use the Turkish version of the tool in future studies.

Keywords: Aged, oral health, nursing, reproducibility of results

Yoğun Bakım Ünitelerinde Santral Kateter İlişkili Kan Dolaşımı Enfeksiyonlarını Önlemede Hemşire Merkezli Algoritmanın Etkisinin Değerlendirilmesi

Aysun ACUN¹, Nurcan ÇALIŞKAN²

¹Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: aysunacun@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma, yoğun bakım ünitelerinde santral kateter ilişkili kan dolaşımı enfeksiyonlarını önlemede hemşire merkezli algoritmanın etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, bir müdahale araştırması olarak, T.C. Sağlık Bakanlığı Bilecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi 1, 2 ve 3 Nolu Yoğun Bakım Üniteleri (YBÜ)'nde 01 Temmuz 2021-31 Aralık 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır. YBÜ'lerin 2020 yılı Temmuz-Eylül aylarına ilişkin Santral Kateter İlişkili Kan Dolaşımı Enfeksiyonu (SKİ-KDE) hız oranları analiz edilmiş ve sonrasında SKİ-KDE'leri önlemede hemşire merkezli algoritma oluşturularak, hemşirelere algoritmaya ilişkin eğitimler verilmiştir. Araştırma algoritmanın oluşturulmasının ardından üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Hemşireler, araştırmanın müdahale döneminde (01 Temmuz 2021-30 Eylül 2021) algoritma ve araştırmacının danışmanlığı ile birlikte, izlem döneminde (01 Ekim 2021-31 Aralık 2021) ise araştırmacının danışmanlığı olmadan santral venöz kateter bakımı uygulamışlardır. Veriler, hemşire grubuna ilişkin tanıtıcı özellikler formu, hasta grubuna ilişkin tanıtıcı ve tıbbi özellikler formu, algoritma bilgi testi ve algoritma parametreleri izlem formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra araştırmaya katılan hemşirelerden onam alınmıştır. Araştırmada sayı, yüzde, Wilcoxon, Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testi değerleri kullanılmıştır.

Bulgular: SKİ-KDE'leri önlemede hemşire merkezli algoritma araştırması ile YBÜ'lerde SKİ-KDE hızları 1 000 kateter gününde; 1 Nolu YBÜ'de 2,48 iken 0'a, 2 Nolu YBÜ'de 2,32 iken 0'a, 3 Nolu YBÜ'de ise 2,85 iken 2'ye gerilemiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, kanıta dayalı klinik rehberler doğrultusunda hazırlanan, YBÜ'lerde SKİ-KDE'leri önlemede hemşire merkezli algoritmanın enfeksiyon hızlarını azalttığı görülmüştür. Klinik uygulamada, SKİ-KDE hızlarının azalması amacıyla YBÜ'lerde SKİ-KDE'leri önlemede hemşire merkezli algoritmanın kullanımının yaygınlaştırılması ve araştırmanın daha geniş örneklem grubu ile uzun süreli uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algoritma, Enfeksiyon Kontrolü, Kanıta Dayalı Hemşirelik, Santral Venöz Kateterizasyon

Evaluation of The Effect of Nurses-Driven Algorithm in Prevention of Central Catheter-Related Bloodstream Infections in Intensive Care Units

Purpose: This study was conducted to evaluate the effect of nurse-driven algorithm in preventing central catheter-related bloodstream infections in intensive care units.

Method: As an intervention research, the research, it was conducted by TR It was applied between 01 July 2021 and 31 December 2021 in 1, 2 and 3 Numbered the Intensive Care Units of the Ministry of Health Bilecik Training and Research Hospital. Central Catheter-Related Bloodstream Infection (CLABSI) rate rates of ICUs for the months of July-September 2020 were analyzed, and then a nurses-driven algorithm was created to prevent CLABSIs, and nurses were trained on the algorithm. The research was carried out in three stages after the creation of the algorithm. Nurses applied central venous catheter care in the intervention period (July 01, 2021-30 September 2021) together with the algorithm and the researcher's consultation, and in the follow-up period (01 October 2021-31 December 2021) without the researcher's consultation. The data were collected using the descriptive features form for the nurse group, the introductory and medical characteristics form for the patient group, the algorithm knowledge test and the algorithm parameters follow-up form. After obtaining the necessary permissions for the study, consent was obtained from the nurses participating in the study. Number, percentage, Wilcoxon, Kruskal-Wallis and Mann-Whitney U test values were used in the study.

Results: With nurse-driven algorithm research in preventing CLABSIs, the rates of infections in intensive care units in 1 000 catheter days decreased from 2.48 to 0 in No. 1, from 2.32 to 0 in No. 2, and from 2.85 to 2 in No. 3.

Conclusions and Suggestions: As a result, it has been seen that the nurse-driven algorithm, which was prepared in line with the evidence-based clinical guidelines, reduces the infection rates in preventing CLABSIs in ICUs. In clinical practice, it is recommended that the use of nurse-driven algorithms be extended to prevent CLABSIs in ICUs in order to decrease CLABSI rates and that the study should be applied for a long time with a larger sample group.

Keywords: Algorithms, Central Venous Catheterization, Evidence Based Nursing, Infection Control

Laparoskopik Kolesistektomi Sonrası Hastalara Yapılan Omuz Masajının Omuz Ağrısı Ve Uyku Kalitesine Etkisi

Melis Kübra DURAN¹, Şenay ÖZTÜRK¹

¹Üsküdar Üniversitesi Npistanbul Beyin Hastanesi, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu İstanbul
Sorumlu Yazar: meliskubra.duran@uskudar.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, laparoskopik kolesistektomi sonrası hastalara yapılan omuz masajının omuz ağrısı ve uyku kalitesine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Vaka kontrol gruplu bir çalışmadır. Araştırma evrenini, Ocak 2020-Mart 2021 tarihleri arasında, bir üniversite hastanesinde laparoskopik kolesistektomi operasyonu yapılan 132 hasta oluşturmuştur. Veri kayıpları da göz önünde bulundurularak araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 72 hastadan bazı hastaların dışlanmasıyla 30 müdahale 30 kontrol grubu olmak üzere 60 hasta örneklem grubunu oluşturmuştur. Kliniğe başvuran hastalar basit rastgele yöntemle gruplara atanmıştır.

Veriler, SPSS for Windows 22 paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre; müdahale grubunun ağrı puan ortalamaları incelendiğinde; birinci ve ikinci uygulamada masaj öncesi ve sonrası ağrı puan ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Grupların iki farklı zamanda ağrı değerlendirmelerinin karşılaştırması yapılmıştır. Grupların grup içi ilk ve ikinci ölçüm ağrı puan ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Uyku kalitesi puan ortalamalarının postop 1. günde karşılaştırılması yapıldığında; gruplar arasındaki postop 1. gün uyku kalitesi puan ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada; laparoskopik kolesistektomi ameliyatı sonrası hastaların çoğunluğunun referans ağrı türü olan omuz ağrısından yakındıkları ve parenteral yollarla verilen analjeziklerle birlikte omuza uygulanan klasik masajın kısa süreli rahatlamayla konforlarını sağladığı, uyku kalitelerinde artma ve kontrol grubu ile aralarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Müdahale grubuna dört farklı zaman diliminde yapılan ölçümlerde ağrı düzeyi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çalışmada, gruplar arasındaki postop 1. Gün uyku kalitesi puan ortalamaları farkı anlamlı bulunmuştur. Müdahale grubunun uyku kalitesi puan ortalaması daha yüksektir. Laparoskopik kolesistektomi ameliyatı sonrası yapılan klasik omuz masajı hastaların uyku kalitesini yükseltmektedir.

Anahtar Kelimeler: laparoskopi, kolesistektomi, omuz ağrısı, omuz masajı, uykukalitesi, hemşirelik, cerrahi hemşireliği.

Effect Of Shoulder Massage On Shoulder Pain And Sleep Quality After Laparoscopic Cholecystectomy

Sciences Students Purpose: This study was conducted to determine the effect of shoulder massage applied to patients after laparoscopic cholecystectomy on shoulder pain and sleep quality.

Method: It is a case-control group study. The research population consisted of 132 patients who underwent laparoscopic cholecystectomy in a university hospital between January 2020 and March 2021. Considering the loss of data, some patients were excluded from 72 patients who met the inclusion criteria, and 60 patients, 30 of which were the control group, formed the sample group. Kliniğe başvuran hastalar basit rastgele yöntemle gruplara atanmıştır.

Veriler, SPSS for Windows 22 paket programı ile analiz edilmiştir.

Results: According to the research findings; When the pain score averages of the intervention group were examined; In the first and second application, the difference between the mean scores of pain before and after the massage was found to be statistically significant. Pain assessments of the groups at two different times were compared. It was found that the difference between the first and second measurement pain scores of the groups within the group was statistically significant. When the sleep quality score averages were compared on the postoperative 1st day; It was found that the difference in the mean postoperative 1st day sleep quality scores between the groups was statistically significant.

Conclusions and Suggestions: In this study; After laparoscopic cholecystectomy surgery, it is seen that the majority of patients complain of shoulder pain, which is the reference pain type, and classical massage applied to the shoulder with parenterally administered analgesics provides comfort with short-term relief, increased sleep quality and there is a significant difference between the control group. The pain level was found to be statistically significant in the measurements made in the intervention group in four different time periods.

In the study, the difference in the mean postoperative 1st day sleep quality scores between the groups was found to be significant. The sleep quality mean score of the intervention group was higher. Classical shoulder massage performed after laparoscopic cholecystectomy surgery improves the sleep quality of patients.

Keywords: laparoscopy, cholecystectomy, shoulder pain, shoulder massage, sleep quality, nursing, surgical nursing.

Bir Aile Sağlığı Merkezi Bölgesinde 0-6 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Sağlık Okuryazarlık Düzeyi ile Çocukların Antropometrik Ölçümlerinin İlişkisi

Mine TOPÇU¹, Özcan AYGÜN²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar: minetopcu@posta.mu.edu.tr

Amaç: Bu araştırmanın amacı, 0-6 yaş arası çocuğu olan annelerin sağlık okuryazarlığı düzeyini belirlemek ve sağlık okuryazarlık düzeyleri ile çocukların antropometrik ölçümleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntem: Bu çalışma bir aile sağlığı merkezine kayıtlı olup, 0-6 yaş arasındaki çocuğu olan toplam 378 ebeveynle gerçekleştirildi. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile tanıtıcı bilgi formu, Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde sayı, yüzdeler, ki-kare testi ve ordinal regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılanların yaş ortalaması 30.92 ± 5.15 , çocuk sayısı ortalaması 1.72 ± 0.71 , çocuklarının yaş ortalaması 2.71 ± 1.36 'dır. Çalışmada, katılımcıların eğitim düzeyi, çalışma durumu, ekonomik düzey, genel sağlık durumu ve çocuklarının genel sağlık durumu, daha küçük yaş çocuğa sahip olma ve ilk başvuru sağlık kuruluşu olarak aile hekimliğini tercih etmemelerinin sağlık okuryazarlık düzeylerini istatistiksel olarak anlamlı derecede olumlu etkilediği belirlendi ($p < 0.05$). Katılımcıların eğitim ve ekonomik düzeylerinin yüksek olması, ilk başvuru yeri olarak aile hekimliğini tercih etmeleri, çocuklarının yaşa göre boy percentilinin kısa boylu olması, yaşa göre ağırlık percentil düzeylerifazla kilolu ve obez olması ile ebeveynlerin sağlık okuryazarlık düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı derecede ilişkili olduğu saptandı ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Katılımcıların eğitim ve gelir düzeyi arttıkça, çalışmaları durumunda, kendilerinin ve çocuklarının hissedilen genel sağlık düzeyleri yükseldikçe, birinci basamak sağlık kurumları ilk başvuru yeri olarak tercih edildiğinde, çocukların yaşa göre boy percentil düzeyleri düşük ve yaşa göre ağırlık percentil düzeyleri yüksek olduğunda katılımcıların sağlık okuryazarlık düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında çocukların aile hekimliği birimlerinde hem sağlık hem de sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı annelerin desteklenmesinin çocuk sağlığına olumlu katkı yapacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Anne, çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, sağlık okuryazarlığı

The Relationship between Health Literacy Level of Mothers with 0-6 Years-Old Children and Anthropometric Measurements of Children in a Family Health Center Region

Purpose: The aim of this study is to determine the health literacy level of mothers with children aged 0-6 and to determine the relationship between health literacy levels and anthropometric measurements of children.

Method: This study was carried out with a total of 378 parents with children aged 0-6 years who were registered to a family health center. The data were collected by face-to-face interview method using an introductory information form and the Turkish Health Literacy Scale. Number, percentile, chi-square test and ordinal regression analysis were used in the analysis of the data.

Results: The mean age of the participants in the study was 30.92 ± 5.15 , the average number of children was 1.72 ± 0.71 , the average age of their children was 2.71 ± 1.36 . In the study, it was determined that the participants' education level, employment status, economic level, general health status and general health status of their children, having younger children and not choosing family medicine as the first health institution applied to the participants had a statistically significant positive effect on their health literacy levels ($p < 0.05$). It was determined that the health literacy levels of the parents were statistically significantly correlated with the high education and economic levels of the

participants, their preference for family medicine as the first place of application, their children being short in height for age, their weight percentile levels for age, being overweight and obese ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: When the education and income level of the participants increase, when they work, when the perceived general health level of themselves and their children increases, when primary health care institutions are preferred as the first place of application, when the children's height percentile levels for age are low and weight percentiles for age are high. It has been determined that health literacy levels have also increased. In the light of these results, it is thought that supporting mothers who are both health and socio-economically disadvantaged in the family medicine units will make a positive contribution to the health of the children.

Keywords: Keywords: Mother, child health, child development, health literacy.

SS22

Hemşirelerin Hasta Güvenlik Kültürü Algıları ve Güvenlik Raporlama Sistemi Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi

Rabia ARSLAN ÇAKMAK¹, Bilgen ÖZLÜK¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: rabiaarslan29@gmail.com

Amaç: Bu çalışma bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin hasta güvenlik kültürü algıları ve güvenlik raporlama sistemi kullanım durumlarının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, bir üniversite hastanesinde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 94 hemşireden oluşmaktadır. Veriler tanımlayıcı bilgi formu ve Hasta Güvenliği Kültürü Ölçeği (HGKÖ) kullanılarak toplandı. Çalışma için, etik onam ve kurum izni alındı. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalamasının 30.43 ± 6.46 olduğu ve hemşirelikte çalışma yıl ortalamasının ise 8.35 ± 6.65 olduğu belirlendi. Hemşirelerin %72.3'ünün Güvenlik Raporlama Sistemi (GRS) hakkında bilgi sahibi olduğu, %68.1'inin bu konu ile ilgili eğitim aldığı ve nasıl kullanacağını bildiği saptandı. Hemşirelerin %51.1 çalıştıkları birimde GRS'yi etkin kullanmadıkları, %83'ünün GRS'de hiç bildirim yapmadığı ve %78.7'sinin ise bildirmesi gereken bir olayı bildirmediği tespit edildi. HGKÖ toplam puan ortalamasının 2.86 ± 0.35 olduğu ve ölçek alt boyutlarından alınan puan ortalamalarının en yüksekten en düşüğe göre sırasıyla; beklenmedik olay ve hata raporlama (2.92 ± 0.40), yönetim ve liderlik (2.88 ± 0.45), çalışanların eğitimi (2.85 ± 0.41), çalışan davranışı (2.83 ± 0.46) ve bakım ortamı alt boyutunun (2.79 ± 0.47) olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonucunda, hemşirelerin olumlu hasta güvenlik kültürü algılarına sahip olduğu belirlendi. Hemşirelerin yarısından fazlasının GRS hakkında eğitim almasına rağmen, çoğunun GRS'yi etkin kullanmadığı, GRS'de hiç bildirim yapmadığı ve bildirmesi gereken olayları bildirmediği saptandı. Hemşirelerde, hasta güvenlik kültürünün oluşturulması ve GRS'yi etkin kullanım farkındalığının artırılması için katılımcı yönetim anlayışı ve hizmetiçi eğitimlerin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta güvenlik kültürü, Hemşire, Güvenlik raporlama sistemi

Evaluation of Patient Security Culture Perceptions of Nurses and Safety Reporting System Use

Introduction and Objective: This study was carried out in order to evaluate the perceptions of the patient security culture and the use of the safety reporting system of nurses working in a university hospital.

Materials and Methods: This descriptive study consists of 94 nurses who work in a university hospital and agreed to participate in the research. The data was collected using the identification information form and the patient safety culture scale (PSCS). For the study, ethical consent and institution permission were obtained. In the analysis of the data, number, percentage, average, standard deviation, Kruskal Wallis and Mann Whitney U test were used.

Results: The average age of the nurses participating in the study was 30.43 ± 6.46 and the average year average in nursing was 8.35 ± 6.65 . It was found that 72.3 %of the nurses had information about the Security Reporting System (SRS), and 68.1 %of them received training on this issue and knew how to use it. 51.1 %of the nurses did not use SRS effectively in the unit where they work, 83 %of them did not report any notification in SRS and 78.7 %did not report an event that should be reported. PSCS is 2.86 ± 0.35 and the average score obtained from the sub -dimensions of the scale is 2.86 ± 0.35 , respectively; unexpected event and error reporting (2.92 ± 0.40), management and leadership (2.88 ± 0.45), training of employees (2.85 ± 0.41), employee behavior (2.83 ± 0.46) and the sub -dimension of the care environment (2.79 ± 0.47) was found to be.

Conclusion: As a result of this study, it was determined that nurses had positive patient security culture perceptions. Although more than half of the nurses were trained about SRS, most of them did not use SRS effectively, SRS did not report any notification and did not report the events that they had to be reported. In nurses, it is recommended to increase the patient security culture and to increase the awareness of the effective use of the SRS and to increase the participant trainings.

Keywords: Patient Security Culture, Nurse, Security Reporting System

Covid-19 Döneminde Yoğun Bakımda Çalışan Hemşirelerin GETAT Yöntemlerine Yönelik Bilgi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Hümeysra YÜKSEL¹, Dilek TALHAOĞLU², Mürüvvet BAŞER³

¹Nevşehir Devlet Hastanesi

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

³Erciyes Üniversitesi

Sorumlu Yazar: humeyragecici@gmail.com

Amaç: Bu çalışma yoğun bakım hemşirelerinin Covid-19 hastalığından korunmak ya da hastalığın tedavi sürecinde uyguladıkları Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) yöntemleri ile koruyucu uygulamalarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı çalışma olarak planlanmıştır.

Yöntem: Araştırma verileri 15 Eylül – 15 Aralık 2021 tarihleri arasında çevrimiçi anket formu (Google Form) kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinde 300 hemşireye katılım daveti gönderilmiş olup, araştırmayı kabul eden 100 hemşire araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmaya yalnızca yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşireler dahil edilmiştir. İki bölümden oluşan anket formunun ilk bölümünde hemşirelerin yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, kronik hastalık öyküsü ve yoğun bakım ünitelerinde çalışma sürelerini içeren beş soru bulunmaktadır. Anket Formunun Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalarına yönelik bölümü literatüre dayandırılarak oluşturulmuştur. Bu bölümde; yoğun bakım hemşirelerinin geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları ile ilgili eğitim alma, geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarını bilme ve kullanma durumu, yoğun bakım ünitelerinde sıklıkla kullanılan GETAT uygulamaları ve yoğun bakım hemşirelerinin Covid-19 sürecinde kullandıkları GETAT uygulamalarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Araştırmanın yapılabilmesi için Etik Kurulu onayı (Ek-IV; 14.07.2021/ Karar No: 277) ve katılımcı onayı alınmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin %84.0'ının çalışma süresi 1-10 yıl iken, yoğun bakımlarda 1-5 yıldır çalışanların yüzdesi 75'0'dır. Hemşirelerin en fazla bildiği uygulamaların masaj (%96.0), dua ve namaz (%90.0), akupunktur (%88.0), gevşeme teknikleri (%85)' hidroterapi ve kaplıca (%83.0), ozon tedavisi ve fitoterapi (%80.0) olduğu görülmektedir. Hemşirelerin %70'i dua ve namazı, %72'si masajı, %49.0'ı gevşeme tekniklerini ve %45'i de fitoterapiyi kendilerinin kullandığını ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan hemşireler; yoğun bakım hastaları için masaj (%29.0), ozon tedavisi (%27.0), müzik (%14'0) ve terapatik dokunma (%10.0) uyguladıklarını belirtmişlerdir. Covid 19 yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin tamamı (%100.0) masajı bilse de ($p<0.001$); çalışılan yer ile masaj yapma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Bu çalışma sonucunda, araştırmaya katılan hemşirelerin GETAT uygulamalarını yeterince bilmedikleri ve yoğun bakımlarda hastalarına uygulamadıkları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, GETAT yöntemleri, Hemşirelik uygulamaları

Evaluation Of Knowledge And Applications Of Nurses Working In Intensive Care On GETAT Methods In The Covid-19 Period

Objective: This study was planned as a descriptive study in order to prevent intensive care nurses from Covid-19 disease or to determine the traditional and complementary medicine (TCM) methods.

Method: Research data were collected between September 15- December 15, 2021, using an online questionnaire (Google Form). In the data collection process, 300 nurses were invited to participate, and 100 nurses who accepted the study. Only nurses working in intensive care units were included. In the first part of the questionnaire, which consists of two parts, there are five questions including the age, gender, education level, chronic disease history of the nurses and the length of time they worked in the intensive care units. In this chapter; It consists of questions to determine the training of intensive care nurses about TCM practices, their knowledge and use of TCM practices that intensive care nurses use during the Covid-19 process. Ethics Committee approval (Annex-IV; 14.07.2021 / Decision No: 277) and participant approval were obtained in order to conduct the research.

Results: While the working period of 84.0% of the nurses is 1-10 years, the percentage of those working in intensive care units for 1-5 years is 75.0. It is seen that the practices that nurses are most familiar with are massage (96.0%), prayer (90.0%), acupuncture (88.0%), relaxation techniques (85%), hydrotherapy (83.0%), ozone therapy and phytotherapy (80.0%). 70% of the nurses stated that they used prayer, 72% massage, 49.0% relaxation techniques and 45% phytotherapy themselves. Nurses participating in the study; stated that they applied massage (29.0%), ozone therapy (27.0%), music (14%) and therapeutic touch (10.0%) for intensive care patients. Although all of the nurses working in Covid 19 intensive care units (100.0%) knew massage ($p<0.001$); It was found that there was no significant difference between working place and massaging ($p>0.05$).

Conclusion: As a result of this study, it was concluded that the nurses participating in the study did not know enough about TCM applications and did not apply it.

Keywords: Covid-19, GETAT methods, Nursing practices

Çocukların Gözüyle Bakım Kalitesi ve Hemşirelik Girişimlerine Karşı Duyulan Korku Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Esra TEKİNYILDIZ¹, Selde YÜZER ALSAÇ²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi

²Yozgat Bozok Üniversitesi

Sorumlu Yazar: esratekinyildiz@sdu.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, hastanede yatan 6-12 yaş arasındaki çocukların gözüyle bakım kalitesi ve hemşirelik girişimlerine karşı duyulan korku arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, Yozgat ili hastanelerinin çocuk kliniklerinde yatan 6-12 yaş grubu çocuklar ve onların ebeveynleri ile Kasım 2019-Temmuz 2020 tarihleri arasında kesitsel tipte yapılmıştır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup 138 çocuk ve ebeveyni ile tamamlanmıştır. Veriler, çocuk ve ebeveyne yönelik hazırlanmış "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Çocukların Gözü İle Bakım Kalitesinin Değerlendirilmesi Ölçeği" ve "Çocuklarda Hemşirelik Girişimleri ve Kullanılan Materyallere Karşı Korku Ölçeği" kullanılarak yüz yüze görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için kurum izni ve etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre çocukların %71.7'sinin hastanede 2-4 gün yattığı, %45.7'sine eğitimleri süresince hastane ve sağlık personeli hakkında tanıtımın yapılmadığı ve %34.8'inin hastane ortamından korktuğu belirlenmiştir. Hastane ortamından korkan çocukların, hemşirelerin bakım kalitesini düşük düzeyde değerlendirdiği ve hemşirelik girişimlerine karşı duyduğu korkuyu artırdığı, okullarda hastane ve sağlık personeli hakkında tanıtım yapılan çocukların hemşirelik girişimlerine yönelik duyduğu korkuyu azalttığı saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Hastanede yatmaktan korkma, çocukların hemşirelik bakım kalitesi değerlendirme düzeyini azaltmaktadır. Çocukların hemşirelere yönelik bakım kalitesi değerlendirmesinin artması hemşirelik girişimleri ve kullanılan materyallere karşı duyulan korkuyu azaltmaktadır. Bu doğrultuda çocukların korkuyla baş edebilmesi için eğitim verilmesi ve hastanelerin tanıtılması, hemşirelik bakım kalitesinden memnuniyeti arttırmak için hemşirelerin holistik yaklaşım çerçevesinde bakım sağlaması önerilir.

Anahtar Kelimeler: bakım kalitesi, çocuk, hemşire, korku

From The Perspective of Children Determining The Relationship Between Quality of Care and Fear of Nursing Initiatives

Purpose: This research was conducted to determine the relationship between the quality of care and the fear of nursing interventions in the eyes of hospitalized children aged 6-12. **Method:** This cross-sectional study was conducted with children aged 6-12 and their parents hospitalized in the pediatric clinics of Yozgat province hospitals between November 2019 and July 2020. Sample selection was not made in the study, and it was completed with 138 children and their parents. The data were collected by face-to-face interview technique using the "Descriptive Information Form" prepared for the child and the parent, the "Assessment of the Quality of Care with the Eyes of Children Scale" and the "Scale of Fear of Nursing Interventions and Used Materials in Children". The data were analyzed in the SPSS program. Institutional permission and ethics committee approval were obtained to conduct the study. **Results:** According to the research findings, it was determined that 71.7% of the children were hospitalized for 2-4 days, 45.7% were not promoted about the hospital and health personnel during their education, and 34.8% were afraid of the hospital environment. It was determined that the children who were afraid of the hospital environment evaluated the nurses' quality of care at a low level and increased their fear of nursing interventions, while the children who were promoted about the hospital and health personnel in schools decreased their fear of nursing interventions (p<0.05). **Conclusions and Suggestions:** Fear of hospitalization reduces the assessment level of children's nursing care quality. The increase in the quality of care assessment of children towards nurses reduces the fear of nursing interventions and the materials used. In this direction, it is recommended that nurses provide care within the framework of a holistic approach in order to provide education for children to cope with fear, to introduce hospitals, and to increase satisfaction with the quality of nursing care.

Keywords: Quality of Care, Fear, Child, Nurse

Kahkaha Terapisinin Hemşirelik Öğrencilerinin Genel Sağlık Durumu, Uyku Kalitesi ve Stres Düzeyine Etkisi

Elif ÜNER¹, Hasibe KADIOĞLU²

¹Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

²Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Sorumlu Yazar: uner.elifnaz@gmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı kahkaha terapisinin hemşirelik öğrencilerinin ruh sağlığı, uyku kalitesi ve stres düzeyine etkisinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, randomize kontrollü deneysel olarak, İstanbul'da bir Üniversitesinin Hemşirelik Bölümü 1.ve 2. sınıf öğrencileri ile Şubat 2021- Mayıs 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Randomizasyon yöntemi olarak; önce cinsiyete göre tabakalı randomizasyon, ardından blok randomizasyon yapılmıştır. Çalışma 70 öğrenci (deney grubu n=35 kontrol grubu n=35) ile çevrimçi yürütülmüştür. Deney grubuna ortalama 45 dk'lık toplam 8 seans kahkaha terapisi uygulanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; Tanıtıcı Bilgi Formu, Genel Sağlık Anketi-28, Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi ve Algılanan Stres Ölçeği kullanılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda Mann Whitney U Testi, grup içi karşılaştırmalarda Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi kullanılmıştır. Grupların kategorik verilerini karşılaştırmak için ise ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Deney ve kontrol grubu arasında Algılanan Stres Ölçeği, Genel Sağlık Anketi, Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0.05$) son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.001$). Kahkaha terapisi algılanan stres, genel sağlık durumu ve uyku kalitesinin iyileştirilmesi üzerine büyük düzeyde etkili olmuştur (etki büyüklüğü $\cong 0.50$).

Sonuç ve Öneriler: Kahkaha terapisi; ruh sağlığı, uyku kalitesi ve algılanan stres üzerine olumlu etki sağlamıştır. Okul sağlığı hemşirelerinin, sağlığın korunması ve geliştirilmesi girişimlerine kahkaha terapisinin dahil edilmesi ve kullanımının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genel Sağlık, Hemşirelik Öğrencileri, Kahkaha Terapisi, Stres, Uyku Kalitesi

The Effect of Laughter Therapy on the General Health Status, Sleep Quality, and Stress Level of Nursing Students

Objective: The aim of this study is to determine the effect of laughter therapy on the general health status, sleep quality and stress level of nursing students.

Methods: The study has a randomized controlled experimental design. It was held between February 2021 and May 2021 with 1st and 2nd year students in the Nursing Department of a University in Istanbul. As a randomization method; stratified randomization according to gender first, followed by block randomization. The study, which was planned to be carried out online, was completed with the experimental group n=35 and the control group n=35. Considering the hours suitable for the experimental group, 8 sessions of laughter therapy were applied for an average of 45 minutes. As a data collection tool in the study; Introductory Information Form, General Health Questionnaire-28, Pittsburg Sleep Quality Index and Perceived Stress Scale were used. In comparisons between groups; Mann Whitney U Test, in group comparisons; Wilcoxon Signed Rank Test was used. The chi-square test was used to compare the categorical data of the groups.

Results: While there was no statistically significant difference between the Perceived Stress Scale, General Health Questionnaire, Pittsburgh Sleep Quality Index pretest scores between the experimental and control groups ($p>0.05$), there was a statistically significant difference between the posttest scores ($p<0.001$). Laughter therapy was highly effective on improving perceived stress, general health, and sleep quality (Effect Size $\cong 0.50$).

Conclusion: Laughter therapy had a positive effect on mental health, sleep quality, and perceived stress. It is recommended to include and increase the use of laughter therapy in the health protection and promotion intervention of school health nurses.

Keywords: General Health, Nursing Students, Laughter Therapy, Stress, Sleep Quality

Kronik Hastalığa Sahip Olan ve Dahili Kliniklerde Yatarak Tedavi Gören Bireylerin, Taburculuğa Hazır Olma Durumları ve Öğrenim Gereksinimlerinin Belirlenmesi; Tanımlayıcı Bir Çalışma

Rukiye BURUCU¹, Sefanur YILDIZ¹, Tuğçe UĞUR¹, Merve ŞAHİN¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: sefanuryildiz82@gmail.com

Amaç: Kronik hastalığa sahip ve dahili kliniklerde yatarak tedavi gören bireylerin öğrenim gereksinimleri ve taburculuğa hazır oluşukları ve aradaki ilişkinin belirlenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı bir çalışmadır. Uygulama öncesi etik kurul izni (06.10.2021/14-79) ve uygulama izni ile katılımcıların yazılı onamları alınmıştır. Araştırmada Helsinki Deklerasyonu'na uyulmuş, STROBE kontrol listesine uygun şekilde planlanmış, uygulanmış ve raporlanmıştır. Veriler, Kasım 2021/ Mart 2022 tarihleri arasında yüz yüze toplanmıştır. Örneklem, güç analizi ile belirlenmiştir (n: 123). Verilerin toplanmasında hasta öğrenim gereksinimleri ölçeği ve taburculuğa hazır oluşuk ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Grubun yaş ortalaması 57.3±17.66, beden kütle indeksi 28.42±7.25, hastanede ortalama yatış süresi 8.07±7.63 gün, hasta öğrenim gereksinimleri ölçeği puan ortalaması 205.38±20.15, hasta öğrenim gereksinimlerinin karşılanma durumu puan ortalaması 157.95±36.74 ve taburculuğa hazır oluşuk puanı 60.69±14.55'dir. Hastaların öğrenim gereksinimleri "çok önemli", karşılanma durumu ise "ne az ne çok önemli" olarak belirlenmiştir. Taburculuğa hazır oluşuk puanını; hastanede yatış deneyimi, tedavi olunan klinik, medeni durum ve eğitim düzeyi etkilemektedir. Yapılan korelasyon analizinde ölçek toplam puanları arasında bir korelasyon olmadığı, alt boyutlar arasında zayıf korelasyon tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Hastaların öğrenim gereksinimleri "çok önemli" düzeyde ve hemşirelere göre taburculuğa hazır oluşukları "orta" düzeydedir ve pek çok faktörden etkilenmektedir. Öğrenim gereksinimleri hastanın beklentisi oranında karşılanmamaktadır. Ölçek toplam puanları arasında bir ilişki yoktur. Hastaların öğrenim gereksinimlerinin iki ayrı yordayıcısı vardır.

Öneriler: Hemşirelerin hastalarının taburculuğundan önce öğrenim gereksinimlerini belirlemesi, bireye özgü planlamalar yapması, bu planlamalarda yaş, cinsiyet, eğitim durumu, hastanede yatış deneyimi ve yatış süresini göz önünde bulundurmasının uygun olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hasta öğrenim gereksinimi, taburculuğa hazır oluşuk, taburculuk, hemşire, bulaşıcı olmayan hastalık, kronik hastalık

Determination of Readiness for Discharge and Educational Requirements of Individuals with Chronic Diseases and Inpatient Treatment in Internal Medical Clinics; A Descriptive Study.

Objective: To determine the learning requirements and readiness for discharge of individuals with chronic diseases and receiving inpatient treatment in internal clinics and to determine the relationship between them. Decency of individuals with chronic diseases and inpatient treatment in internal clinics.

Method: This is a descriptive study. Prior to the application, the written consent of the participants was obtained with the permission of the ethics committee and the application permission. The research complied with the Helsinki Declaration, was planned, implemented and reported in accordance with the STROBE checklist. March Dec November 2021/ March 2022, the data were collected face to face. The sample was determined by power analysis (n: 123). Patient learning requirements scale and discharge readiness scale were used to collect the data.

Results: The mean age of the group was 57.3±17.66, body mass index was 28.42±7.25, mean hospitalization time was 8.07±7.63 days, mean score of the patient learning requirements scale was 205.38±20.15, mean score of the patient learning requirements was 157.95±36.74, and readiness score of the discharge was 60.69±14.55. The learning requirements of the patients were determined as "very important" and the satisfaction status was determined as "neither more nor less important". Readiness for discharge is influenced by the experience of hospitalization, the clinic being treated, marital status and educational level. In the Dec Deceleration analysis, it was determined that there was no correlation between the scale total scores and that there was a weak correlation between the sub-dimensions.

Conclusions: The learning requirements of the patients are at a "very important" level and their readiness for discharge is at a "moderate" level according to the nurses and is influenced by many factors. The education requirements are not met at the rate of the patient's expectation. There is no relationship between the total scores of the scales. There are two separate predictors of patients' learning needs.

Recommendations: It can be said that it would be appropriate for nurses to determine the learning requirements of their patients before discharge, to make individual-specific plans, to take into account age, gender, educational status, hospitalization experience and length of hospitalization in these plans.

Keywords: Patient education need, readiness for discharge, discharge, nurse, non-communicable disease, chronic disease.

Bu çalışma 2021 yılı 1. Dönem TÜBİTAK 2209-A üniversite öğrencileri araştırma projeleri destekleme programı tarafından desteklenmiştir (Proje destek sıra no: 1065).

Hemşirelerin Fizik Muayeneye Yönelik Tutum ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Azize ÖZDAŞ¹, Öznur GÜRLEK KISACIK¹

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Sorumlu Yazar: azize.ozdass@gmail.com

Amaç: Bu araştırmanın amacı hemşirelerin fizik muayeneye (FM) ilişkin tutum ve uygulamalarının değerlendirilmesidir

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma, 05.11.2020-15.04.2021 tarihleri arasında Afyonkarahisar ilinde yer alan bir devlet ve bir üniversite hastanesinin dahili ve cerrahi klinikleri, yoğun bakım üniteleri ve acil servis birimlerinde çalışan toplam 488 hemşire ile yürütüldü. Araştırma verileri Hemşire Bilgi Formu ve Hemşirelikte Fizik Muayene Tutum ve Uygulama Ölçeği ile elde edildi. Araştırma verilerinin istatistiksel analizi SPSS versiyon 22.0 programında, tanımlayıcı istatistikler ile bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi, pearson korelasyon analizi kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Araştırma kapsamına dahil edilen hemşirelerin yaş ortalamasının 28.51 ± 6.30 , %77.3'ünün kadın, %63.5'inin lisans mezunu olduğu saptandı. Hemşirelerin %88.1'inin FM ile ilgili bir eğitim almadığı, %62.7'sinin FM yöntemlerine yönelik "kısmen" bilgi sahibi veya "hiç" bilgi sahibi olmadıkları belirlendi. Hemşirelerin çoğunluğunun (%87.1) FM'yi hemşirelik uygulamalarının bir parçası olarak kabul ettiği ve FM'nin yapılmasını gerekli (%91.6) bulduğu saptanırken, sadece %25.8'inin FM'yi hasta bakımında kullandıkları belirlendi. Hemşirelerin FM uygulamalarını olumsuz etkileyen faktörler arasında çoğunlukla "zaman yetersizliği" (%22.7), "FM konusunda bilgi ve beceri eksikliği" (%20.7) gibi unsurların yer aldığı görüldü. Katılımcıların Hemşirelikte Fizik Muayene Tutum ve Uygulama Ölçeği toplam puan ortalaması 45.89 ± 10.32 olarak belirlendi. Hemşirelerin bireysel ve mesleki özelliklerine göre ölçek puan ortalamaları incelendiğinde, kadın, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip, FM konusundaki bilgilerini yeterli bulan, FM yöntemlerini bildiğini ifade eden, FM'yi kullanan ve FM'yi hemşirelik uygulamalarının bir parçası olarak kabul eden hemşirelerin anlamlı olarak daha olumlu tutuma sahip oldukları belirlendi ($p < 0.001$). Ayrıca hemşirelerin bakım verdikleri hasta sayısı arttıkça daha olumsuz tutuma sahip olabilecekleri görüldü ($p = 0.004$). Katılımcıların diğer mesleki özellikleri ile ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmadı ($p > 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, hemşirelerin klinik ortamda FM'nin uygulanmasına yönelik olumlu bir tutuma sahip olduklarını ancak, FM'ye ilişkin becerilerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri için bilgi ve becerinin güçlendirilmesine ve kurumsal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu ortaya koydu.

Anahtar Kelimeler: Fizik muayene, Hemşire, Tutum, Uygulama.

The Evaluation of Nurse's Attitudes and Practices Towards Physical Examination

Purpose: The aim of this study was to evaluate the attitudes and practices of nurses towards physical examination (PE).

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted with total of 488 nurses working in the medical, surgical clinics, intensive care units and emergency departments of state and university hospitals in Afyonkarahisar between 05.11.2020-15.04.2021. The study data were collected with the Nurse Information Form and the Physical Examination Attitude and Practice Scale in Nursing. Study data was performed using the SPSS version 22.0 program with the descriptive statistics and independent sample t-test, one-way analysis of variance, and Pearson correlation analysis.

Results: The mean age of the nurses was found to be 28.51 ± 6.30 years, 77.3% were female, 63.5% were undergraduates. While 88.1% of the nurses were found not to receive any training on PE, 62.7% of them had either partial or no knowledge about PE methods. The majority of nurses (87.1%) were determined to consider PE as a part of their nursing practice and found PE necessary to be performed (91.6%), while only 25.8% of them were found to use PE in patient care. It was observed that among the factors that negatively affected the FM practices of nurses, there were mostly factors such as "lack of time" (22.7%) and "lack of knowledge and skills about FM" (20.7%). The total mean score of the participants from the Physical Examination Attitude and Practice Scale in Nursing was found as 45.89 ± 10.32 . When the scale mean scores of the nurses were examined according to their individual and occupational characteristics, the nurses who were female, had undergraduate and graduate levels of education, consider their knowledge of PE sufficient, reported knowing PE methods, performed PE and considered PE as a part of their nursing practices were found to have a more positive attitude significantly ($p < 0.001$). Furthermore, it was observed that nurses may likely have a more negative attitude as the number of patients they provide care for increases ($p = 0.004$). There was no significant difference between the other professional characteristics of the participants and the mean scores of the scale ($p > 0.05$).

Conclusions and Suggestions: The results of this study revealed that nurses have positive attitude towards the PE practices in the clinical setting, however, there is need for improving knowledge and skills and institutional arrangements so that they can effectively use their skills related to PE.

Keywords: Physical examination, Nurse, Attitude, Practice.

Pedriatrik Anestezi Sonrası Çocukların Ağrı Düzeyleri ve Hemşirelik Girişimlerinin Değerlendirmesi: Retrospektif Tanımlayıcı Çalışma

Sevinç AKKOYUN², Fatma TAŞ ARSLAN¹

¹Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,

²Selçuk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: fatmatas61@hotmail.com

Amaç: Çalışmanın amacı, pediatrik anestezi sonrası 3-18 yaş grubundaki çocuk hastaların ağrı düzeylerinin ve uygulanan hemşirelik girişimlerinin retrospektif olarak belirlenmesidir.

Yöntem: Retrospektif, tanımlayıcı türde bir çalışmadır. Araştırma Konya ili bir kamu hastanesinin çocuk cerrahi servisinde yapıldı. Araştırmanın örneklemini, 01 Ocak 2019-31 Aralık 2020 tarihleri arasında hastanede çocuk cerrahi kliniğinde yatan, cerrahi girişim geçiren 3-18 yaş grubundaki toplam 2420 çocuk hastalar oluşturdu. Araştırma verilerinin toplanmasında Çocuk Bilgi Formu, hastane otomasyon sisteminde kayıtlı ağrı tanılama sistemi kullanıldı. Verilerin analizi sayı, yüzdeler hesaplamalar ve ortalamalar analizleri kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan 2420 çocukların %56,5'i 3-6 yaş grubunda, %96,4'ünün erkek, %92,9'una günübirlik cerrahi ameliyatı yapıldığı, %97,6'sına analjezik uygulanmadığı, %78'ine dikkati başka yöne çekme uygulamasının yapıldığı ve ağrı düzey ortalamalarının 2,17±0,71 olduğu saptandı. Çocukların yaş gruplarına göre tıbbi tanıları incelendiğinde, 3-6 yaş grubunda yer alan hastaların %96,1'inin günübirlik cerrahi operasyonu geçirdiği, hemşirelik girişimleri incelendiğinde 3-6 yaş grubunda yer alan hastaların %100'üne dikkati başka yöne çekme, 7-12 yaş grubunda yer alan hastaların %83,6'sına açıklayıcı bilgi verme, 13-18 yaş grubunda yer alan hastaların %100'üne açıklayıcı bilgi verme girişimlerinin yapıldığı ve 13-18 yaş grubunda yer alan hastaların 2,53±1,32 ile en yüksek ağrı düzeyine sahip olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda postoperatif dönemde çocuklarda ağrı düzeyinin düşük olduğu ve hemşirelerin ağrı yönetiminde nonfarmakolojik yöntemler aracılığıyla hemşirelik girişimlerini yaygın olarak çocuğun yaş özelliği dikkate alınarak uyguladıkları belirlendi. Çocukların farklı özelliklerini içeren ağrı ve hemşirelik girişimlerinin daha geniş olarak belirlendiği ve ağrı düzeyi ve hemşirelik girişimlerinin izlendiği çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Pediatrik Anestezi, Çocuk, Retrospektif Çalışma

Pain Levels of Childs After Pediatric Anesthesia and Evaluation of Nursing Interventions: A Retrospective Descriptive Study

Sciences Students Purpose: The aim of the study is to retrospectively determine the pain levels of pediatric patients aged 3-18 years and the nursing interventions applied after pediatric anesthesia. There should not be more space left between a cursor and words in the words. Turkish digits must be separated by a comma, not a decimal point.

Method: It is a retrospective, descriptive study. The research was carried out in the pediatric surgery service of a public hospital in Konya. The sample of the study consisted of 2420 pediatric patients in the 3-18 age group who were hospitalized in the pediatric surgery clinic and underwent surgical intervention between January 01, 2019 and December 31, 2020. The Child Information Form and the pain diagnosis system registered in the hospital automation system were used to collect the research data. Analysis of the data was evaluated using number, percentage calculations, and means analysis.

Results: Of the 2420 children who participated in the study, 56.5% were in the 3-6 age group, 96.4% were male, 92.9% had outpatient surgery, 97.6% were not administered analgesics, 78% were distracted. It was found that pulling to the side was applied and the mean pain level was 2.17±0.71. When the medical diagnoses of children are examined according to age groups, 96.1% of patients aged 3-6 years underwent day surgery, when the nursing interventions were examined, it was seen that 100% of the 3-6 year old patients were distracted, 83.6% of the 7-12 year olds were given explanatory information, and 13-18 years old 100% were explanatory information, and it was determined that 13-18 years of age had the highest pain level with 2.53±1.32.

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, it was determined that the level of pain in children was low in the postoperative period and that nurses commonly applied nursing interventions through non-pharmacological methods in pain management, taking into account the age characteristics of the child. It is recommended to carry out studies in which pain and nursing interventions involving different characteristics of children are determined more broadly and pain level and nursing interventions are monitored.

Keywords: Child, Pain, Pediatric Anesthesia, Retrospective Study

Ameliyathane Hemşirelerinin Bildirdiği Çevresel Sağlık Risk Faktörlerinin İncelenmesi

Çağla KUŞ², Aynur KOYUNCU¹, Kadiriye PEHLIVAN¹, Ayla YAVA¹

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep

²25 Aralık Devlet Hastanesi Acil Servis Bölümü, Gaziantep

Sorumlu Yazar: aynrkoyuncu@yahoo.com.tr

Amaç: Ameliyathane Hemşireleri (AH) çalışma ortamına bağlı çok fazla riske maruz kalır. AH'lerin çalışma ortamında karşılaştığı riskleri tanımlayan sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada AH'lerin ameliyathanelerde karşılaştıkları risk faktörlerinin belirlemeyi amaçladık

Yöntem: Bu çalışma prospektif tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışma Eylül 2019-Şubat 2020 tarihleri arasında Gaziantep İli Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği'ne bağlı altı hastanenin ameliyathanesinde çalışan ameliyathane hemşireleri ile gerçekleştirildi. Örneklem ölçütlerini sağlayan, araştırmaya katılmaya gönüllü 139 ameliyathane hemşiresi araştırmanın örneklemini oluşturdu. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen soru formu ve Mesleki Risk Faktörleri Ölçeği (MRFÖ) aracılığı ile toplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ değeri kabul edildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan AH'lerin çalışma ortamından kaynaklanan çeşitli risklere maruz kaldığı belirlendi. MRFÖ toplam puan ortalamalarının radyasyon ve biyolojik risk faktörleri için (sırasıyla 3.55 ± 0.93 , 3.40 ± 0.51) olduğu belirlendi. Ergonomik ve kimyasal risk faktörlerinin (sırasıyla 3.17 ± 0.75 , 2.93 ± 0.80), psikolojik ve fiziksel risk faktörlerinin ise (sırasıyla 2.54 ± 0.84 , 2.46 ± 0.63) olduğu belirlendi. MRFÖ'ye göre AH'lerinden sık karşılaştıkları riskler; enfeksiyon riski ile karşı karşıya olma (4.48 ± 0.69), radyasyona maruz kalma (4.29 ± 0.97), kimyasal maddelere maruz kalma (4.23 ± 1.01), sürekli ayakta çalışmak kas ve iskelet problemi yaşamak (4.18 ± 1.10), aşırı soğuğa maruz kalmak (3.50 ± 1.30), yoğun iş yükü altında bulunmaktır (3.12 ± 1.40). AH'lerin karşılaştıkları risk faktörlerinin yaşa, eğitim durumlarına, ameliyathanedeki deneyim süresine, ameliyathanedeki çalışma ve görevlendirilme şekline, ameliyathane eğitim sertifikası olma durumuna göre karşılaştırıldığında aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p < 0.05$).

Sonuç: AH'ler çalışma ortamında bulunan radyasyon ve biyolojik risklere yüksek, ergonomik ve kimyasal risklere orta, psikolojik ve fiziksel risklere düşük oranda maruz kaldıkları belirlendi. AH'lerin riskler ile karşılaşma oranlarının yaş, eğitim, deneyim, sertifika durumu, çalışma ve görevlendirilme şekli gibi faktörlere göre değişmektedir.

Öneriler: AH'lerin karşılaştıkları risk faktörleri tanımlanmalı, azaltılması konusunda önlem alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ameliyathane, Çalışan güvenliği, Hasta güvenliği, Hemşirelik, Mesleki riskler

Investigation of Environmental Health Risk Factors Reported by Operating Room Nurses

Objective: Operating Room Nurses (ORN) are exposed to a lot of risks related to the working environment. There are a limited number of studies describing the risks faced by ORN's in the work environment. In this study, we aimed to determine the risk factors faced by ORN's in operating rooms.

Method: This is a prospective descriptive study. The study was carried out with the operating room nurses working in the operating rooms of six hospitals affiliated to the General Secretariat of the Gaziantep Provincial Public Hospitals Association between September 2019 and February 2020. 139 operating room nurses who met the sampling criteria and volunteered to participate in the study constituted the sample of the study. The data were collected through a questionnaire developed by the researcher and the Occupational Risk Factors Scale (ORFS). A $p < 0.05$ value was accepted for statistical significance.

Results: It was determined that ORN's participating in the study were exposed to various risks arising from the working environment. It was determined that the mean ORFS total scores were for radiation and biological risk factors (3.55 ± 0.93 , 3.40 ± 0.51 , respectively). It was determined that there were ergonomic and chemical risk factors (3.17 ± 0.75 , 2.93 ± 0.80 , respectively), and psychological and physical risk factors (2.54 ± 0.84 , 2.46 ± 0.63 , respectively). According to ORFS, the most common risks faced by ORN's patients are; facing the risk of infection (4.48 ± 0.69), exposure to radiation (4.29 ± 0.97), exposure to chemical substances (4.23 ± 1.01), working constantly on foot, having muscle and skeletal problems (4.18 ± 1.10), exposure to extreme cold (3.50 ± 1.30), being under a heavy workload (3.12 ± 1.40). When the risk factors faced by ORN's are compared according to age, education level, experience in the operating room, working and assignment in the operating room, and having an operating room training certificate, the difference is statistically significant. detected ($p < 0.05$).

Conclusion: It was determined that ORN's were exposed to high levels of radiation and biological risks in the working environment, moderate to ergonomic and chemical risks, and low exposure to psychological and physical risks. The rate of encountering risks of ORN's varies according to factors such as age, education, experience, certificate status, working and assignment style.

Recommendations: Risk factors faced by ORN's should be defined and measures should be taken to reduce them.

Keywords: Keywords: Operating room, Employee safety, Patient safety, Nursing, Occupational risks

Koroner Arter Baypas Greft Cerrahisi Geçiren Hastalarda Uyku ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Raife GÖKBAYRAK², Aynur KOYUNCU¹, Ayla YAVA¹

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Seyhan Devlet Hastanesi Göğüs Hastalıkları Servisi Adana

Sorumlu Yazar: aynrkoyuncu@yahoo.com.tr

Amaç: Bu çalışmada koroner arter baypas greft cerrahisi uygulanan hastaların cerrahi sonrası erken dönemde uyku algıları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Araştırma 01 Eylül 2019-01 Şubat 2020 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin kalp-damar cerrahisi servisinde yapılan prospektif tanımlayıcı tasarımda bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini; elektif koroner arter baypas greft cerrahisi uygulanan, örneklem ölçütlerini sağlayan, araştırmaya katılmayı gönüllü 92 hasta oluşturdu. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen, tanıtıcı bilgiler, uykuyu etkileyen faktörler soru formu ve Richards Campbell Uyku Ölçeği aracılığı ile toplandı. Cerrahi sonrası ikinci, üçüncü dördüncü günler arasında; ölçek soruları araştırmacı tarafından okunarak hastalardan yanıtlamaları istendi. Hastaların ölçek sorularını yanıtlamaları yaklaşık 5-10 dakika sürdü. Veriler SPSS 22.0 paket programında analiz edildi. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ değeri kabul edildi.

Bulgular: Araştırmanın örneklemini oluşturan hastaların %73'ü erkek, yaş ortalaması 60.72 ± 8.95 , beden kitle indeksi 28.57 ± 4.22 dir. Cerrahi sonrası ikinci, üçüncü ve dördüncü günlerde; ağrı, sık yapılan izlem işlemleri, durumunun aniden kötüleşeceğini düşünme, ölüm korkusu, evden uzak alışılmadık ortamda bulunma gibi nedenler hastaların uykularını çok etkilediği belirlendi. Koroner arter baypas cerrahisi uygulanan hastalarda Richards Campbell Uyku Ölçeği RCUÖ toplam puanlarının cerrahinin ikinci gününde 15.88 ± 12.50 , üçüncü gününde 24.76 ± 7.50 , dördüncü gününde ise 32.35 ± 7.56 olduğu bulundu. RCUÖ toplam puanlarına göre hastaların uykularının cerrahi sonrası ikinci ve üçüncü günde çok kötü, dördüncü günde ise kötü olduğu belirlendi. Hastaların cerrahi sonrası 2-4. günlerde RCUA puanları yaş, cinsiyet, ve beden kitle indeksi ile karşılaştırıldığında aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p > 0.05$).

Sonuç: Cerrahi sonrası ikinci günde; üçüncü ve dördüncü günlere göre hastaların uykuya dalmanın güçleştiği, uyku derinliğinin azaldığı, uyanma sıklığı, uyanık kalma süresinin arttığı, uyku kalitesinin azaldığı ve gürültü seviyesinin yüksek olduğu belirlendi. Cerrahinin erken döneminde artmış olan uyku problemlerine yönelik önlem alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Baypas Cerrahisi, Uyku, Uyku kalitesi, Uyku bozukluğu, Hemşirelik

Investigation of Sleep and Affecting Factors in Patients Undergoing Coronary Artery Bypass Graft Surgery

Aim: In this study, it was aimed to determine the sleep perceptions and affecting factors in the early postoperative period of patients who underwent coronary artery bypass graft surgery.

Method: The research is a prospective descriptive study conducted in the cardiovascular surgery service of a training and research hospital between 01 September 2019-01 February 2020. The sample of the research; 92 patients who underwent elective coronary artery bypass graft surgery, met the sampling criteria, and volunteered to participate in the study. The data were collected by means of the introductory information, the factors affecting sleep questionnaire and the Richards Campbell Sleep Scale developed by the researcher. Between the second and third and fourth days after surgery; The scale questions were read by the researcher and the patients were asked to answer them. It took approximately 5-10 minutes for the patients to answer the scale questions. The data were analyzed in the SPSS 22.0 package program. A $p < 0.05$ value was accepted for statistical significance.

Results: 73% of the patients constituting the sample of the study were male, mean age was 60.72 ± 8.95 , and body mass index was 28.57 ± 4.22 . On the second, third and fourth days after surgery; It was determined that reasons such as pain, frequent follow-up procedures, thinking that his condition would suddenly worsen, fear of death, and being away from home in an unusual environment affected the sleep of the patients. In patients who underwent coronary artery bypass surgery, the Richards Campbell Sleep Scale RCSS total scores were found to be 15.88 ± 12.50 on the second day of surgery, 24.76 ± 7.50 on the third day and 32.35 ± 7.56 on the fourth day of surgery. Patients should be treated 2-4 days after surgery. When the RCSS scores were compared with age, gender, and body mass index, the difference was not statistically significant ($p > 0.05$).

Conclusion: On the second day after surgery; According to the third and fourth days, it was determined that it was difficult for the patients to fall asleep, the depth of sleep decreased, the frequency of waking up, the duration of being awake increased, the quality of sleep decreased, and the noise level was high. Precautions should be taken against increased sleep problems in the early period of surgery.

Keywords: Keywords: Bypass Surgery, Sleep, Sleep quality, Sleep disturbance, Nursing

Anoreksiya Nervozaya Sorularla Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Selen ÖZAKAR AKÇA¹, Ahu Pınar TURAN¹, Esmâ Nur ÇINAR¹, Cansu BALOĞLU¹

¹Hitit Üniversitesi

Sorumlu Yazar: selenozakar@hotmail.com

Amaç: Anoreksiya Nervozaya (AN), kişinin aşırı yeme davranışı veya besin alımını kısıtlamasından dolayı diyetle aldığı enerjinin azalması ile sonuçlanan, patolojik şekilde ağırlık kaybına neden olan psikiyatrik bir sorundur. Bu çalışma ile AN tanısı alan çocuklarda fonksiyonel sağlık örüntüleri modeline göre hemşirelik bakımının tartışılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışma bir olgu sunumu olup, olguyu Eğitim Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniğinde takip edilen 17 yaşında A.Y. adında bir kız çocuğu oluşturmaktadır.

Bulgular: A.Y. 17 yaşında lise öğrencisi bir kız çocuğudur. Anne, baba ve iki kardeşi ile birlikte çekirdek aileye sahip olan A.Y., okul başarısı iyi fakat okulda ve sosyal çevrede fazla arkadaş edinmeyen, bir kaç kez akran zorbalığına maruz kalmış bir lise öğrencisidir. A.Y. son 1 yıl içerisinde sinirli ve mükemmeliyetçi davranmakta, arkadaşlarıyla görüşmemekte ve kalabalık ortamlarda bulunmaktan hoşlanmamaktadır. 1 yıl öncesinde arkadaşlarının şişman (163 cm boyunda, 58 kilo ve beden kitle indeksi 20) olduğunu ima etmeleri üzerine zayıflamaya karar vermiş son 9 ay içerisinde 16 kilo kaybetmiştir. Giderek yeme miktarını ve öğünlerini azaltmaya başlayan A.Y.'de adet düzensizlikleri, saç dökülmesi ve okul başarısında düşme gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Annesi A.Y.'nin yemek yememesi, sürekli kendisinin şişman olduğunu belirtmesi ve kilo kaybetmesi üzerine çocuğunu psikiyatri polikliniğine getirmiştir. Değerlendirmeler sonucunda A.Y., AN tanısı almıştır. A.Y. çocuk psikiyatristi, psikoloğu, hemşiresi ve diyetisyeni tarafından düzenli olarak takip edilmektedir. **Sonuç ve Öneriler:** Olguda AN tanısı alan çocuğa fonksiyonel sağlık örüntüleri modeli doğrultusunda hemşirelik tanılarını (sağlığı etkisiz yönetme, beslenmede dengesizlik: gereksinimden az beslenme, konstipasyon, aktivite planlamada etkisizlik, uyku bozukluğu, düşünme süreçlerinde bozulma, durumsal düşük benlik saygısı, sosyal etkileşimde bozulma, etkisiz baş etme, spiritüel distres [manevi sıkıntı]) konulmuştur. Konulan bu tanılara yönelik hemşirelik girişimleri planlanmıştır. Planlanan hemşirelik girişimleri sonucunda çocuğun; sağlığını geliştirme / yönetme, beslenme, metabolik durumu, boşaltım biçimi (eliminasyon), aktivite ve egzersiz durumu, uyku, dinlenme, bilişsel algılama biçimi, kendini algılama ve kavrama durumunda iyileşmeler olduğu belirlenmiştir. AN ile ilgili yapılan kanıt dayalı çalışmalarda da tedavi ve bakıma yönelik; psikoterapi, aile merkezli bakım, aile desteği, psikofarmakoloji yöntemleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anoreksiya Nervozaya, , Olgu, Çocuk, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli, Hemşirelik Bakımı

Nursing Care with Questions for Anorexia Nervosa: A Case Report

Objective: Anorexia Nervosa (AN) is a psychiatric condition characterized by reduced energy due to overeating or restricted food intake, resulting in pathological weight loss. In this study, we aim to discuss nurse care according to the health pattern model of children with AN diagnosis.

Method: We report findings from a case study in which a 17-year-old female in Teaching and Research Hospital Psychiatry Service, A.Y., is observed.

Results: A.Y. is seventeen years old and a high school student. Her immediate family consists of her father, mother, and two siblings. Although she is successful at school, she does not have many friends in her social circle and has been bullied by her peers several times. Within the last year, A.Y. started to act irritable and perfectionist, avoid and show dislike for crowded places, and stopped meeting or contacting her friends. After her friends implied that she was fat (height 163 cm, weight 58 kg, and BMI 20) one year ago, she decided to lose weight and lost 16 kg within the last nine months. As she reduced the number of her meals and her food intake, A.Y. started to experience several issues, including irregularity in her menstrual cycle, hair loss, and a decrease in her success at school. Her mother consulted to psychiatry department due to A.Y. refusing food, qualifying herself as fat, and losing weight. According to evaluations, A.Y. has been diagnosed with AN, and she has been observed and followed up by a pediatric psychiatrist, a pediatric psychologist, a pediatric nutritionist, and a pediatric nurse.

Results & Suggestions: In this case, nursing diagnoses (ineffective management of health, nutritional imbalance: undernutrition, constipation, ineffectiveness in activity planning, sleep disorder, deterioration in thinking processes, low situational self-esteem, deterioration in social interaction, ineffective coping, spiritual distress) were made in line with the functional health patterns model of the child diagnosed with AN and nursing interventions were planned for these diagnoses. As a result of the registered nursing interventions, it has been determined that there are improvements in health promotion/management, nutrition, metabolic status, excretion form (elimination), activity and exercise status, sleep, rest, cognitive perception style, self-perception and comprehension of the child. Also, psychotherapy, family-centered care, family support, and psychopharmacology methods are recommended for treatment and care in the evidence-based studies on AN

Keywords: Anorexia Nervosa, Case Study, Child, Nursing Care, Functional Health Pattern Model

Eşlerin Uyguladığı Sırt Masajının Menopozal Yakınmalar, Uyku Kalitesi Ve Eş Uyumuna Etkisi

Didem KAYA¹, Mürüvvet BAŞER²

¹Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye.

²Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye.

Sorumlu Yazar: didemkaya86@gmail.com

Amaç: Araştırma klimakterik dönemdeki kadınlara eşlerin uyguladığı sırt masajının menopozal yakınmalar, uyku kalitesi ve eş uyumuna etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma kriterlerine uyan 33 çift müdahale ve 30 çift kontrol grubu olmak üzere 63 çift ile araştırma yürütülmüştür. Araştırma öncesinde müdahale ve kontrol grubundaki kadınlara ve erkeklere Kişisel Bilgi Formu, kadınlara Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ), Menopoz Semptomları Değerlendirme Ölçeği (MSDÖ) ve Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) ve eşlere de Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) doldurulmuştur. Müdahale grubundaki kadınların eşlerine sırt masajı öğretilmiş ve eşlerine haftada 2 kez olmak üzere 4 hafta boyunca uyku saatinden yarım saat önce 15 dakika süreyle sırt masajı yapmaları istenmiştir. Kontrol grubuna herhangi bir müdahale yapılmamıştır, 4 hafta sonra sırt masajı anlatılmıştır. Her iki gruba ölçekler 4 hafta sonra son kez doldurulmuştur. Veriler ShapiroWilk testi, Fisherexact testi, iki yönlü varyans analizi, Bonferroni testi ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada müdahale öncesi iki grubun MSDÖ, PUKİ, EUÖ ile eşlerin EUÖ puan ortalamaları birbirine benzerdir ($p > 0.05$). Masaj sonrası ise; MSDÖ toplam puan ortalaması müdahale grubunda 15.42 puan, kontrol grubunda 0.33 puan azalmıştır ($p < 0.001$). Müdahale grubunun PUKİ puan ortalaması yaklaşık 11 puan azalırken, kontrol grubunun puanında artış olmuştur ($p < 0.001$). Müdahale grubundaki çiftlerin evlilik uyumunun arttığı; kontrol grubundaki çiftlerin ise evlilik uyumunun azaldığı belirlenmiştir ($p < 0.001$).

Sonuç ve öneriler: Eşlerin uyguladığı sırt masajı, kadınların uyku kalitelerini ve evlilik uyumlarını artırmış, menopozal yakınmalarını azaltmıştır. Aynı zamanda erkeklerinde evlilik uyumlarını artırmıştır. Hemşireler sırt masajını öğretmek hem menopozal dönemde kadınların yaşadıkları semptomları azaltabilir hem de evlilik uyumlarını artırabilirler.

Anahtar Kelimeler: Klimakterik dönem, evlilik uyumu, menopozal yakınmalar, sırt masajı, uyku kalitesi.

The Effect of Back Massage Applied by the Spouses on Menopausal Complaints, Sleep Quality and Spouse Adjustment

Objective: The aim of this study is to determine the effect of back massage applied by the spouses of women in the climacteric period on the menopausal complaints, sleep quality and marital adjustment. **Method:** The study was carried out a total of 63 pairs which met the research criteria, of them 33 couples were intervention and 30 couples were as control group. At the beginning of the study, Personal Information Form was filled in the women and their spouses in the intervention and control group, and The Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI), Menopausal Symptoms Rating Scale (MSRS) and Marital Adjustment Scale (MAS) were also filled in the women in both groups. Back massage were taught the spouses of the women in the intervention group and were asked to apply half an hour before sleep over 15 minutes twice a week for 4 weeks. Women in the control group were not given any additional treatment, back massage was told after 4 weeks. The scales were implemented to both groups after 4 weeks. For statistical analysis, Shapiro-Wilk, Fisherexact, two-way analysis of variance, Bonferroni tests Pearson correlation analysis were used. The statistical significance levels were considered at $p < 0.05$.

Results: Before the intervention, the mean scores of MSRS, PSQI, MAS were similar in both groups ($p > 0.05$). After the massage, the mean total score of MSRS decreased by 15.42 points in the intervention group and by 0.33 points in the control group ($p < 0.001$). When the intervention group's PSQI score average decreased by 11 points, the score of the control group increased ($p < 0.001$). It was determined that marital adjustment increased for the couples in the intervention group; but it decreased for the couples in the control group ($p < 0.001$).

Conclusion and Suggestions: As a result, back massage applied by the spouses increased the sleep quality and marital adjustment of the women and decreased the menopausal complaints. At the same time, marital adjustment has increased in men. By teaching back massage, nurses can both reduce the symptoms experienced by women in the menopausal period and increase their marital adjustment.

Keywords: Climacteric period, marital adjustment, menopausal complaints, back massage, sleep quality.

Kritik Hastaların Yeterli Beslenmesinin Önündeki Bariyerlerin Değerlendirilmesi Ölçeği Revize Formunun Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi

Neşe YAVUZ¹, Rana Elçin SEZER CEREN², Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN²

¹Eskişehir Yunus Emre Devlet Hastanesi, Genel Yoğun Bakım Ünitesi, Eskişehir, Türkiye

²Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
Sorumlu Yazar: 95nese20@gmail.com

Amaç: Bu çalışma “Kritik Hastaların Yeterli Beslenmesinin Önündeki Bariyerlerin Değerlendirilmesi Ölçeği” nin Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirliğinin test edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışma metodolojik bir araştırmadır. Çalışmanın evrenini erişkin yoğun bakımda çalışan hemşireler oluşturmuştur. Çalışmaya 164 hemşire dahil edilmiştir. Çalışma verilerinin toplanmasında “Kritik Hastaların Yeterli Beslenmesinin Önündeki Bariyerlerin Değerlendirilmesi Ölçeği” ve “Hemşirelerde Nutrisyonel Değerlendirmenin Önemi, Nutrisyonel Bakıma İlişkin Bilgi Düzeyini ve Algılanan Nutrisyonel Bakım Kalitesini Değerlendirme Ölçeği Türkçe Formu” kullanılmıştır. Türkçeye uyarlanacak ölçeğin geçerliliğinin test edilmesinde kapsam geçerliliği, yapı geçerliliği, doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizi, eş zamanlı ölçüt geçerliliği; güvenilirliğinin test edilmesinde madde analizleri, iç tutarlılık analizi ve test-terkarar test yöntemleri kullanılmıştır.

Bulgular: Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 20 maddesi 4 alt boyut altında toplanmıştır. Bu alt boyutlar toplam varyansın %56,35’ini açıklamaktadır. Ölçeğin dört boyutlu faktör yapısı için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, ki-kare istatistiğinin serbestlik derecelerine oranı (χ^2/df) 2,034 ($\chi^2 = 329,45$; $df=162$; $p=0,000$); RMSEA=0,074; GFI= 0,878; CFI=0,899 olarak hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin uyum indeksleri kabul edilebilir değerler arasındadır. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,866 olarak hesaplanmıştır, bu değer ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Test-terkarar test sonucuna göre iki ölçüm arasındaki tutarlılık katsayısı 0,735 olarak bulunmuştur. İki ölçüm için katılımcıların verdikleri yanıtlar oldukça tutarlıdır. Test edilen ölçeğin alt boyut puanları ile ölçüt geçerliliği için kullanılan ölçeğin toplam puanı arasında negatif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: “Kritik Hastaların Yeterli Beslenmesinin Önündeki Bariyerlerin Değerlendirilmesi Ölçeği” Türkçe versiyonu geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır. Ölçeğin, kritik hastaların yeterli beslenmesinin önündeki engellerin belirlenmesinde kullanılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Kritik hasta, Nutrisyon, Bariyer, Ölçek, Güvenirlik ve geçerlik

Psychometric Evaluation and Adaptation to Turkish of the Revised Questionnaire to Assess Barriers to Adequate Nutrition in the Critically Ill

Purpose: This study was performed to adapt Revised Questionnaire to Assess Barriers to Adequate Nutrition in the Critically Ill into Turkish and to test its validity and reliability.

Method: This is a methodological study. The study sample consisted of nurses working in intensive care units. 164 nurses were included in the study. “Revised Questionnaire to Assess Barriers to Adequate Nutrition in the Critically Ill” and “The Turkish Form of Scale for Evaluating the Importance of Nutritional Assessment in Nurses, the Level of Knowledge on Nutritional Care and the Perceived Quality of Nutritional Care” were used to collect the study data. Content validity, construct validity, confirmatory and explanatory factor analysis, concurrent criterion validity were used to test the validity; item analysis, internal consistency analysis and test-retest method were used to test the reliability of the scale adapting Turkish.

Results: As a result of explanatory factor analysis, 20 items of the scale were grouped 4 sub-dimensions. The sub-dimensions explain 56.35% of the total variance. As a result of confirmatory factor analysis for the four-dimensional factor structure of the scale, the ratio of chi-square statistics to degrees of freedom is calculated as (χ^2/df) 2,034 ($\chi^2 = 329,45$; $df=162$; $p=0,000$); RMSEA=0,074; GFI= 0,878; CFI=0,899. Accordingly, the fit indices of the scale are among acceptable values. The Cronbach’s Alfa coefficient of the scale was calculated as 0.866 that showed the scale is quite reliable. According to test-retest result, the consistency coefficient between the two measurements was found to be 0.735. Responses from participants for the two measures are fairly consistent. Negative, low-level and significant correlations were found between the sub-dimension scores of the tested scale and the total score of the scale used for criterion validity ($p<0,05$).

Conclusions and Suggestions: The Turkish version of “Revised Questionnaire to Assess Barriers to Adequate Nutrition in the Critically Ill” is a valid and reliable measurement tool. It is recommended that the scale be used to identify barriers to adequate nutrition for critically ill patients.

Keywords: Critically ill, Nutrition, Barrier, Scale, Reliability and validity

Pandemi Sürecinde Hemşirelerin Standart ve İzolasyon Önlemlerine Uyum Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler

Meral TAŞKIN¹, Şerife KURŞUN KURAL²

¹Konya Şehir Hastanesi

²Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: merdal0742@gmail.com

Amaç: Bu çalışma; COVID-19 pandemi sürecinde çalışan hemşirelerin standart önlemler ve izolasyon önlemlerine uyum düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışmadır. Araştırma bir Şehir Hastanesi'nde çalışmakta olan 382 hemşireyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "Standart Önlemlere Uyum Ölçeği" ve "İzolasyon Önlemlerine Uyum Ölçeği" ile toplanmıştır. Veriler, SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 26,71±5,47 yıl, mesleki deneyim süreleri 45±65,01 aydır. Katılımcıların Standart Önlemler Uyum Ölçeği'nin toplam puanı 13,14±3,59, İzolasyon Önlemleri Uyum Ölçeği'nin toplam puanı ise 78,39±10,96 olup, iki ölçek arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki vardır ($p<0,05$). Hemşirelerin bazı özelliklerinin İzolasyon Önlemlerine Uyum Ölçeği toplam puanı üzerinde etkili olduğu, ayaktan (yataksız) birimlerde çalışanların, 40 saat üzerinde çalışanların, pandemi başlangıcında standart önlemlere ilişkin bilgisini yetersiz bulanların, pandemi sürecinde standart önlemlere yönelik hizmet içi eğitim almamış olanların, pandemi sürecinde izolasyon önlemlerine yönelik hizmet içi eğitim almamış olanların ve pandemi kliniğinde daha uzun çalışanların izolasyon önlemleri puanının daha düşük olduğu belirlendi. Yapılan ileri analizde, izolasyon önlemlerine uyum puanının %30'unun ($R^2= 0,300$), bağımsız değişkenler olan standart önlemlere uyum puanı, çalışılan birim, pandemi kliniğinde çalışma süresi tarafından açıklandığı belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda hemşirelerin izolasyon önlemlerine uyumlarının bireysel ve mesleki bazı faktörlerden etkilendiği saptandı. Bu bağlamda, çalışanların bireysel ve mesleki faktörleri dikkate alınarak standart ve izolasyon önlemlerine yönelik hizmet için eğitimlerin yapılması, çalışanların farkındalığının artırılmasına yönelik kurumsal politikaların oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire; İzolasyon Önlemleri; Pandemi; Standart Önlemler; Uyum.

Levels of Nurses' Compliance with Standard and Isolation Precautions and Affecting Factors During the Pandemic

Purpose: In this study, it is aimed to determine the level of compliance of nurses working during the COVID-19 pandemic with standard precautions and isolation measures as well as the affecting factors.

Method: This descriptive-relational study was conducted with 382 nurses working at a City Hospital. "Personal Information Form", "Scale for Compliance with Standard Precautions" and "Scale for Compliance with Isolation Precautions" were used to collect data. The data were analyzed in the SPSS programme.

Results: The mean age of the participants was 26.71±5.47 years and their professional experience was 45±65.01 months. The total score of the participants on the Standard Precautions Compliance Scale was 13.14±3.59 and the total score on the Isolation Precautions Adaptation Scale was 78.39±10.96, and there was a moderately positive correlation between the two scales. It was determined that those who work in outpatient units, those who work over 40 hours, those who find their knowledge of standard measures insufficient at the beginning of the pandemic, those who did not receive in-service training on standard and isolation precautions and those who work longer in the pandemic clinic had a lower isolation measures score ($p<0,05$). In further analysis, it was determined that 30% ($R^2= 0,300$) of the isolation measures compliance score was explained by the standard measures compliance score, the unit worked and the duration of work in the pandemic clinic.

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, it was determined that the compliance of nurses to the isolation measures was affected by some individual and professional factors. In this context, it is recommended to provide in-service trainings for standard and isolation measures taking into account the individual and professional factors of the employees and establishing institutional policies to increase the awareness of employees.

Keywords: Nurse; Isolation Precautions; Pandemic; Standard Precautions; Compliance.

İntestinal Stomalı Bireylerin Spiritüel İyi Oluşlarının Özetkililik Düzeylerine Etkisi

Hilal TÜRK BEN POLAT¹, Rukiye BURUCU¹

¹Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: hilaltpolat@hotmail.com

Amaç: Bu araştırmanın amacı intestinal stomalı bireylerin spiritüel iyi oluş durumları ve özetkililik düzeylerinin belirlenmesidir.
Yöntem: Tanımlayıcı bir çalışmadır. Veriler; Tanıtıcı Bilgi Formu, Stoma Özetkililik Ölçeği ve Üç Boyutlu Spiritüel İyi Oluş Ölçeği ile yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin tıp fakültesi hastanesi stomaterapi ünitesine takip ve tedavi için başvuran intestinal stomalı hastalar oluşturmuştur. Araştırmaya katılım kriterlerine uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 51 intestinal stomalı birey araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan araştırma izni alınmıştır (09.06.2021/41). Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimliği'nden yazılı izin alınmıştır. Katılımcılardan hem sözlü hem yazılı izin alınmıştır. COVID_19 pandemi sürecinde olunması sebebiyle görüşmeler pandemi şartlarına uygun olarak maske takılarak, sosyal mesafeyi sağlayarak gerçekleştirilmiştir.
Bulgular: Katılımcıların % 62.7 'si erkek, % 80.4'ü evlidir. Yaş ortalamaları 58.37± 14.77 yıldır. Stoma süresi ortalaması 21.19± 33.66 aydır. Katılımcıların stoma özetkililik düzeyleri 56.98±21.24 ortalama puan ile orta düzeydedir. Eğitim düzeyi stoma özetkililik durumunu etkilemektedir. Geçici stoma açılan bireylerin kalıcı stoma açılanlara göre stoma özetkililik düzeyleri anlamlı yüksektir. Katılımcıların spiritüel iyi oluş toplam puanı 106.25±10.71 olup, spiritüel iyi oluşları orta düzeydedir ve gelir durumundan etkilenmektedir. Katılımcıların spiritüel iyi oluşları ile stoma kullanım süresi arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon vardır (p=0.004, r=0.392). Yaş ile Spiritüel iyi oluş Aşgınlık alt boyutu puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon vardır (p=0.000, r=0.472)
Sonuç ve Öneriler: İntestinal stomalı bireylerin özetkililiklerinin artırılmasına yönelik araştırmalar yapılması ve ayrıca intestinal stomalı bireylere hemşireler tarafından eğitim verilmesi, psikososyal ve manevi desteğin sağlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: İntestinal Stoma, Spiritüel İyi Oluş, Stoma Özetkililik

The Effect of Spiritual Well Being on The Self Efficacy Level of Individuals With Intestinal Stoma

Objective: The aim of this study was to determine the spiritual well-being and self-efficacy levels of individuals with intestinal stoma.
Method: It was a descriptive study. Data were collected with Introductory Information Form, Stoma Self-Efficacy Scale and Three-Dimensional Spiritual Well-Being Scale through face-to-face interviews. The population of the study consisted of patients with intestinal stoma who applied to the stoma therapy unit of a university medical faculty hospital for follow-up and treatment. The sample of the study consisted of 51 individuals with intestinal stoma who met the criteria for participation in the study and agreed to participate in the study. The study was approved by the Health Sciences Scientific Research Ethics Committee (09.06.2021/41). Written permission was obtained from the Chief Physician of the Faculty of Medicine Hospital. Verbal and written consent was obtained from all participants. The interviewer and the interviewee wore masks and kept their distance during the interview due to the COVID-19 pandemic.
Results: 62.7 % of the participants were male and 80.4 % were married. The mean age is 58.37± 14.77 years. The mean stoma duration is 21.19± 33.66 months. The participants' stoma self-efficacy levels were moderate with an average score of 56.98±21.24. Education level affects stoma self-efficacy. Individuals with temporary stoma have significantly higher stoma self efficacy levels than those with permanent stoma. Spiritual well-being total score of the participants is 106.25± 10.71, their spiritual well-being is moderate and affected by income level. There was a significant positive correlation between the participants' Spiritual well-being and the duration of stoma use (p=0.004, r=0.392). There was a significant positive correlation between age and Spiritual well being "transcendence" subscale score (p=0.000, r=0.472)
Conclusions and Suggestions: It is recommended conducting research to increase the self-efficacy of individuals with intestinal stoma. Nurses should provide training and psychosocial and spiritual support to intestinal stoma patients.

Keywords: Intestinal Stoma, Spiritual Well Being, Stoma Self Efficacy

COVID-19 Pandemi Sürecinde Çocukların Yaşam Kalitesi ve Dijital Oyun Bağımlılığı: Web-Tabanlı Kesitsel Çalışma

Raziye ÇELEN², Sümeyye Nur GÜNEŞ¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

¹Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: sumeyyenurgunes42@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmada, Covid-19 pandemisinin çocukların yaşam kalitesi ve dijital oyun bağımlılığı üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türde olan bu çalışmanın evrenini 10 -14 yaş arası 300 çocuk oluşturdu. Çalışma pandemi kısıtlamalarının olduğu Şubat-Haziran 2021 tarihleri arasında Türkiye'nin merkezinde yer alan Konya ilinde yürütüldü. Katılımcılar çevrimiçi web-tabanlı platformlar kullanılarak kartopu örnekleme yöntemi aracılığıyla çalışmaya alındı. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Çocuklar İçin Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği ve çocukların KIDSCREEN-27 Sağlıkla İlişkili Yaşam Kalitesi kullanılarak toplandı. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, pearson korelasyon ve çoklu linear regresyon ile analiz yapıldı. Çalışmada etik ilkelere sadık kalındı.

Bulgular: Çalışma sonucunda çocukların dijital oyun bağımlılığı puan ortalamasının 53,32±20,84 olduğu ve çoğunluğunun (%39,7) dijital oyun bağımlılığı için düşük riskli grupta yer aldığı belirlendi. Dijital oyun bağımlılığı ile KIDSCREEN-27 ölçeği alt boyutları ve Covid-19 pandemisinde oyun amaçlı dijitalde geçirilen süre arasında zayıf ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptandı. Çocuğun duygusal iyilik durumunun düşük, okul ortamının kötü, yaşın küçük, cinsiyetinin erkek olması ve Covid-19 pandemisinde dijitalde oyunda geçirdiği sürenin artması dijital oyun bağımlılığını artıran etkili faktörler olduğu belirlendi (p<0,05). Etkili olan belirleyici faktörlerin dijital oyun bağımlılığının %32'sini açıkladığı saptandı.

Sonuç: Sonuç olarak, çocukların dijital oyun bağımlılığı düzeyinin pandemi sürecinde riskli grupta olduğu, oyun bağımlılığının yaşam kalitesi üzerine etkili bir değişken olduğu, bazı demografik özellikler, duygusal iyilik düzeyinden ve okul ortamından dijital oyun bağımlılığının etkilendiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Adölesanlar, Çocuklar, Covid-19, Dijital Oyun Bağımlılığı, Yaşam Kalitesi

Children's Quality of Life and Digital Game Addiction in the COVID-19 Pandemic Process: A Web-Based Cross-sectional Study

Aim: This study was aimed to examine the effect of the Covid-19 pandemic on health-related quality of life (HRQoL) children's and digital game addiction.

Methods: The population of this descriptive and cross-sectional study consisted of 300 children between the ages of 10 and 14. The study was carried out in Konya, located in the center of Turkey, between February and June 2021, when there are pandemic restrictions. Participants were recruited through snowball sampling method using online web-based platforms. Data were collected using Personal Information Form, Digital Game Addiction Scale for Children, and KIDSCREEN-27 for HRQoL. Data were analyzed by number, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation and multiple linear regression. Ethical principles were adhered to in the study.

Results: As a result of the study, it was determined that the mean score of children's digital game addiction was 53.32±20.84 and the majority (39.7%) were in the low-risk group for digital game addiction. A weak and moderate correlation was found between digital game addiction and KIDSCREEN-27 scale sub-dimensions and the time spent on digital gaming in the Covid-19 pandemic. It was determined that the psychological well-being is low, the school environment is bad, the age is small, the gender is male, and extended time spent on digital games during the Covid-19 pandemic, which are effective factors that increase digital game addiction (p<0.05). It was determined that effective predictive factors explained 32% of digital game addiction.

Conclusion: As a result, it was determined that the level of digital game addiction of children was in the risky group during the pandemic process, game addiction was an effective variable on HRQoL and digital game addiction was affected by some demographic characteristics, psychological well-being and school environment.

Keywords: Adolescents, Children, COVID-19, Digital Game Addiction, Quality of Life

Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinde Yılmazlık ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Figen TÜRK DÜDÜKCÜ¹, Berna BAYIR¹

¹Kto Karatay Üniversitesi

Sorumlu Yazar: figentd@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Yılmazlık; stres ve zorluklar karşısında başarılı bir şekilde uyum sağlama yeteneğidir. Sosyal kaygı; sosyal ortamlarda hissedilen huzursuzluk, korku ve kaygı olarak tanımlanır. Covid 19 pandemisi ile birlikte adölesanların sosyal kaygı düzeylerinde artış bildirilmektedir. Bu çalışmada pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinde yılmazlık düzeyi ve sosyal kaygı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yapıldı. Çalışma grubunu Orta Anadolu'da bir üniversitenin 657 Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu öğrencisi oluşturdu. Veriler tanıtıcı bilgi formu, Yılmazlık Ölçeği, Sosyal Kaygı Ölçeği kullanılarak toplandı. Çalışmada ortalama, standart sapma, ortanca değer, minimum, maksimum, yüzde, t testi, Shapiro-Wilk, Korelasyon ve regresyon testleri kullanılarak analizler yapıldı.

Bulgular: Yılmazlık Ölçeği toplam puanı 179,19±30,896, Sosyal Kaygı Ölçeği toplam puanı 41,25±26,014 olarak bulundu. Yılmazlık Ölçeği alt boyutlarından Güçlü Olma skor ortalaması 62,60±12,598 puan, Girişimci Olma skor ortalaması 30,80±5,855 puan, İyimser Olma skor ortalaması, 18,87±4,388 puan, İlişki Kurma skor ortalaması 15,58±3,414 puan, Öngörü skor ortalaması 10,87±2,374 puan, Amaca Ulaşma skor ortalaması 14,42±3,648 puan, Lider Olma skor ortalaması 18,33±3,676 puan, Araştırmacı Olma skor ortalaması 7,72±1,673 puan ve ölçek toplam puanı için elde edilen skor ortalaması 179,19±30,896 puan olarak bulundu. Sosyal Kaygı Ölçeği alt boyutlarından Sosyal Kaçınma skor ortalaması 16,31±11,750 puan, Kiritize edilme kaygısı skor ortalaması 16,17±8,861 puan, Değersizlik duygusu skor ortalaması 8,77±7,080 puan ve ölçek toplam puanı için elde edilen skor ortalaması 41,25±26,014 puan olarak bulundu. Sosyal Kaygı Ölçeği ile Yılmazlık Ölçeği arasındaki negatif yönlü orta düzey istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (p<0,05).

Sonuç: Covid pandemisi gibi tüm toplum için zor dönemlerde en hassas gruplardan biri olan adölesanların yılmazlık düzeylerinin artırılması ve sosyal kaygılarının azaltılması için desteklenmeleri gerekir.

Anahtar Kelimeler: Yılmazlık, Sosyal Kaygı, Pandemi, Üniversite Öğrencileri

Relationship Between Resilience and Social Anxiety in University Students During COVID-19

Introduction and Purpose: Resilience is the ability to adapt successfully to stress and difficulties. Social anxiety is defined as unease, fear, and anxiety felt in social environments as well as the fear of being watched and evaluated by others. It has been reported that the social anxiety levels of adolescents increase with the Covid 19 pandemic. In this study, it was aimed to determine the relationship between the level of resilience and social anxiety in university students during the pandemic process.

Methods: This study was conducted as descriptive and correlational. The study group consisted of 657 Health Sciences School students of a university in Central Anatolia. Data were collected using an introductory information form, Resilience Scale, and Social Anxiety Scale. In the study, analyzes were performed using mean, standard deviation, median value, minimum, maximum, percentage, t-test, Shapiro-Wilk, Correlation and regression tests.

Results: Resilience Scale total score was 179.19±30.896, Social Anxiety Scale total score was 41.25±26.014.

Results: From the sub-dimensions of Resilience Scale, Being Strong score average is 62.60±12.598 points, Being Entrepreneurial score average is 30.80±5.855 points, Being Optimistic is average score is 18.87±4.388 points, Establishing Relationship scoring average is 15.58±3.414 points, Foresight The mean score of 10.87±2.374 points, the mean score of Achievement of the Goal 14.42±3.648 points, the mean score of Leadership 18.33±3.676 points, the mean score of Being a Researcher 7.72±1.673 the score and the mean score of the scale total score It was found to be 179.19±30,896 points. The mean scores for Social Avoidance (a sub-dimension of the Social Anxiety Scale), Critical Anxiety, and Sense of Worthlessness are 16.31 ± 11.750, 16.17 ± 8.861, and 8.77 ± 7.080, respectively, whereas the mean score of the scale total is 41.25 ± 26.014 points. Moderately negative and statistically significant relationships between the Social Anxiety Scale and Resilience Scale (p < 0.05) with the lowest and highest correlations found between the sub-dimensions of Being an Investigator and Anxiety of Criticism and between the total scores of the Social Anxiety Scale and Resilience Scale.

Conclusion: Adolescents, who are one of the most vulnerable groups in difficult times for the whole society, such as the Covid pandemic, should be supported in order to increase their resilience level and reduce their social anxiety.

Keywords: Resilience, Social Anxiety, Pandemic, University Students

Family Resilience and Caregiver Burden among Primary Caregivers of Patients with Lung Cancer: A Cross-sectional Study

Pınar ZORBA BAHÇELİ¹, Mine KARACA²

¹*İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye*

²*Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi Göğüs Hastalıkları Hastanesi, İzmir, Türkiye*
Corresponding Author: pinar.bahceli@bakircay.edu.tr

Purpose: Family caregivers are critical sources of support to cancer patients, but they also need to cope with the distress brought by the caregiving process. This study ascertained the resilience and caregiver burden levels of the primary caregivers of patients with lung cancer and then examined the relationship between resilience and caregiver burden.

Method: This descriptive cross-sectional study was conducted between February and June 2022. The participants were recruited from in a university hospital's chemotherapy outpatient department in Turkey. The Connor-Davidson Resilience Scale-Short Form and Zarit Burden Interview were used to collect data from 112 primary caregivers of patients with lung cancer. Data analysis was performed by transfer to the program IBM SPSS Statistics 23.

Results: According to the study findings the primary caregivers reported low levels of resilience (19.16 ± 8.17) and moderate levels of caregiver burden (35.31 ± 11.54). It was determined that primary caregivers who were literate, whose income was lower than their expenses and who worked part-time had higher burden scores ($p < 0.05$). Also, it was stated that primary caregivers whose income is lower than their expenses had lower resilience ($p < 0.05$). There was a negative significant relationship between caregiver burden and resilience scores ($r = -0.468$; $p < 0.001$). Multiple regression model including duration of caregiving, educational level, income status, and employment status were able to explain 14% of variance in caregiver burden ($p = 0.002$). On the other hand, model including age, and income status were able to explain 11% of variance in resilience ($p = 0.001$).

Conclusions: The present findings underscore the direct and indirect predicting role of resilience on caregiver burden. Therefore, it is recommended that nurses provide counseling to increase the resilience and reduce the caregiver burden of primary caregivers of patients with lung cancer.

Keywords: Lung cancer, Caregivers, Caregiver burden, Resilience

Hasta Güvenliğinde “Hasta Katılım Aktiviteleri Anketi”nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Duru ÇETİN¹, Burcu CEYLAN²

¹Denizli Servergazi Devlet Hastanesi

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: hem.duru.cetin@gmail.com

Amaç: Araştırmada, Hwang ve arkadaşları tarafından 2019 yılında yapılan çalışmada kullanılan 20 maddelik bir ölçme aracı olan Hasta Katılım Aktiviteleri Anketi (Patient Participation Activities Questionnaire)’nin ulusal literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Metodolojik olarak gerçekleştirilen çalışmanın evrenini, İzmir ilinde bir üniversite hastanesinin kliniklerinde çalışan toplam 284 hemşire; örneklemini ise 202 hemşire oluşturmuştur. Anketin geçerlilik ve güvenilirlik aşamasında dil geçerliliği, kapsam geçerliliği ve test-tekrar test analizleri kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayıları ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada anketin kapsam geçerlilik indeks değerleri 20 maddenin 19’u için 0.80 ve üstü; bir madde için 0.77 olarak elde edilmiştir. Çalışmanın anket olarak nitelendirilmesi nedeniyle açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmamıştır. Maddelerin toplam korelasyonu ölçülünerek güvenilirlik çalışması yapılmış hem önem hem deneyim bölümü için 0.40 değerinin altında maddeye rastlanmamıştır ve Cronbach Alpha değeri 0.90 olarak bulunmuştur. Test- tekrar test analizinde sınıf içi korelasyon değeri önem bölümü için 0.87, deneyim bölümü için 0.93 olarak bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Hasta Katılım Aktiviteleri Anketi’nin Türkiye için geçerli ve güvenilir bir anket olduğu saptanmıştır. Bu anketin sağlık hizmetlerinde sağlık çalışanlarının hasta güvenliği uygulamalarına hastaların katılımını ve hasta katılımına verdikleri önemi belirlemeye yönelik yapılacak olan çalışmalarda kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta Güvenliği, Hasta Katılımı, Hemşirelik Bakımı, Geçerlik ve Güvenirlik

Turkish Validity and Reliability Study of Patient Participation Activities Questionnaire

Purpose: In the study, it was aimed to bring the Patient Participation Activities Questionnaire, which is a 20-question measurement tool used in the study conducted by Hwang et al. in 2019, to the national literature.

Method: The population of the study, which was carried out methodologically, consisted of 284 nurses working in the clinics of a university hospital in İzmir; The sample consisted of 202 nurses. Language validity, content validity and test-retest analyzes were used in the validity and reliability phase of the questionnaire. Internal consistency of the scale was evaluated with Cronbach's Alpha coefficients.

Results: In this study, the content validity index values of the questionnaire were 0.80 and above for 19 of the 20 items; It was obtained as 0.77 for one item. Explanatory and confirmatory factor analysis was not performed because the study was described as a questionnaire. The reliability study was conducted by measuring the total correlation of the items, and no item was found below the value of 0.40 for both the importance and experience section, and the Cronbach Alpha value was found to be 0.90. In the test-retest analysis, the intraclass correlation value was found to be 0.87 for the importance section and 0.93 for the experience section.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the Patient Participation Activities Questionnaire is a valid and reliable questionnaire for Turkey. It is recommended that this questionnaire be used in studies to determine the participation of health professionals in patient safety practices and the importance they attach to patient participation in health services.

Keywords: Patient Safety, Patient Participation, Nursing Care, Validity and Reliability

Etik kurul izni Katip Çelebi Üniversitesi ve Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi'nden alınmıştır.

Palyatif Bakım Hastalarına Bakım Veren Hasta Yakınlarının Spiritüalite ve Umutsuzluk Durumlarının İncelenmesi

Seda KARAMAN¹, Gülcan BAHÇECİOĞLU TURAN², Fatma DİNÇ³

¹Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

³Fırat Üniversitesi Hastanesi

Sorumlu Yazar: sd.krmn@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma, palyatif bakım hastalarına bakım veren hasta yakınlarının spiritüalite ve umutsuzluk durumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olan bu araştırma, Şubat-Aralık 2021 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda Elazığ'da bulunan bir üniversite hastanesinin palyatif bakım ünitesinde yatan hastalara bakım veren hasta yakınları oluşturmuştur. Araştırma, araştırma kriterlerine uyan ve araştırmayı kabul eden palyatif bakım hastalarına bakım veren 172 hasta yakını ile yürütülmüştür. Veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Manevi Yönelim Ölçeği (MYÖ)", "Beck Umutsuzluk Ölçeği (KPSÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın analizi için SPSS version 25.00 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bakım verenlerin MYÖ toplam puan ortalamasının 89.79±27.70, BUÖ toplam puan ortalamasının 5.37±3.17 olduğu belirlenmiştir. BUÖ alt boyutlarının puan ortalamaları; "Gelecek ile İlgili Duygu ve Beklentiler" alt boyutu için 1.23±1.30, "Motivasyon Kaybı" alt boyutu için 2.30±1.29, "Umut" alt boyutu için 1.83±1.62 olduğu bulunmuştur. MYÖ toplam puanın BUÖ, gelecekle ilgili duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut toplam puanı negatif yönde anlamlı bir şekilde etkilediği saptanmıştır (p<0.001).

Sonuç ve Öneriler: Palyatif bakım hastalarına bakım veren hasta yakınlarının manevi yönelimlerinin yüksek umutsuzluk düzeylerinin ise düşük olduğu belirlenmiştir. Palyatif bakım hastalarına bakım veren hasta yakınlarında manevi yönelim artıkça umutsuzluğun azaldığı bulunmuştur. Bu çalışma sonucuna göre, özellikle palyatif bakım hastası gibi hastalara bakım verenlere yönelik olarak destek birimlerinin oluşturulması ve bu birimlerin etkin olarak kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Palyatif Bakım, Hasta, Bakım Veren, Manevi Yönelim, Umutsuzluk

Examination of the Spirituality and Hopelessness of the Relatives of Patients Who Care for Palliative Care Patients

Purpose: This research was conducted to examine the spirituality and hopelessness of the relatives of patients who care for palliative care patients.

Method: This cross-sectional, descriptive and correlational study consisted of patient relatives who provided care to patients hospitalized in the palliative care unit of a university hospital in Elazig, eastern Turkey, between February and December 2021. The study was conducted with 172 relatives of patients who provided care to palliative care patients who met the research criteria and accepted the study. Data were collected using the "Descriptive Information Form", "Spiritual Orientation Scale (SOS), and "Beck Hopelessness Scale (BHS)". SPSS version 25.00 statistical package program was used for the analysis of the research.

Results: It was determined that the total mean score of the caregivers participating in the study was 89.79±27.70, and the total mean score of SOS was 5.37±3.17. The mean score of the BHS sub-dimensions; It was found that it was 1.23±1.30 for the "Future Feelings and Expectations" sub-dimension, 2.30±1.29 for the "Loss of Motivation" sub-dimension, and 1.83±1.62 for the "Hope" sub-dimension. It was determined that the total score of SOS significantly affected the total score of BHS, feelings and expectations about the future, loss of motivation and hope (p<0.001).

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the spiritual orientation of the relatives of the patients who care for palliative care patients is high and their hopelessness level is low. It was found that hopelessness decreased as the spiritual orientation increased in the relatives of the patients who care for palliative care patients. According to the results of this study, it is recommended to establish support units especially for those who care for patients such as palliative care patients and to use these units effectively.

Keywords: Palliative Care, Patient, Caregiver, Spiritual Orientation, Hopelessness

Hastanelerde Gerçekleşen Düşmelere Yönelik Önleyici Programın Maliyet Etkililiği: Yarı Deneysel Bir Araştırma

Veysel Karani BARIŞ¹, Şeyda SEREN İNTEPELER¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Sorumlu Yazar: veyselkaranibaris@gmail.com

Amaç: Bu araştırma ile birden fazla girişimden oluşan düşme önleyici programın hasta düşmelerinin önlenmesindeki maliyet etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma maliyet etkililik analizinin kullanıldığı bir ekonomik değerlendirmedir. Karar ağacı modellemesi kullanılarak geri ödeme kuruluşu perspektifi ile gerçekleştirilen maliyet etkililik analizi kapsamında araştırmanın yürütüldüğü hastanede normal koşullarda uygulanmakta olan düşme önleyici program ile bu programa ek olarak araştırma kapsamında geliştirilen düşme önleyici programın (hemşirelere eğitim verilmesi, hasta odaları ve tuvaletlerine bilgilendirici posterler asılması, hasta ve hasta yakınları tarafından daha anlaşılır yeni bir düşme riski simgesi kullanılması, tüm sağlık çalışanlarının odalarına bilgilendirici ve hatırlatıcı duvar takvimlerinin asılması) uygulanması karşılaştırılmıştır. Düşme önleyici programın etkililiği, bir eğitim araştırma hastanesinde 2018-2020 yılları arasında gerçekleştirilen yarı deneysel araştırma (girişim öncesi ve sonrası tasarım) ile değerlendirilmiştir. Girişim öncesi ve sonrası dönemdeki 1000 hasta günündeki düşme insidansı arasındaki fark Poisson regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Maliyet etkililik analizinde yarı deneysel çalışmadan elde edilen maliyet ve etkililik verileri kullanılmıştır. Maliyet ve etkililik verilerindeki belirsizliğin maliyet etkililik analizi sonucuna etkisi tek yönlü, çok yönlü (en-iyi, en-kötü senaryo) ve olasılıklı duyarlılık analiziyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamında geliştirilen düşme önleyici programın uygulanması ile düşme insidansında %66'lık azalma elde edilmiş ancak aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Maliyet etkililik analizi sonucunda ise normal koşullarda uygulanan düşme önleyici programa karşın bu programa ek olarak araştırma kapsamında geliştirilen programın da uygulanması düşmelerin önlenmesinde baskın maliyet etkili (İlave Maliyet Etkililik Oranı-İMEO = -\$621.83) bulunmuştur. Tek yönlü duyarlılık analizi kapsamında 'düşmelerin neden olduğu maliyet artışı' maliyet etkililik analizi sonucu üzerinde en fazla etkiye sahip parametre olarak belirlenmiştir. En kötü senaryo analizinde programın uygulanması baskın maliyet etkili saptanırken, en iyi senaryo analizinde İMEO = \$813.114 olarak hesaplanmıştır. Olasılıklı duyarlılık analizi sonucunda ödemeye isteklilik değeri \$0 olarak alındığında bile düşme önleyici programın maliyet etkili olma olasılığı %65.7 olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Gerçekleştirilen ekonomik değerlendirme sonucunda araştırma kapsamında geliştirilen düşme önleyici program hasta düşmelerinin önlenmesinde baskın maliyet etkili bulunmuştur. Bu sonuç hemşireleri ve hastane yöneticilerini düşme önleyici programları hayata geçirme konusunda teşvik edici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Düşme, Hasta Güvenliği, Maliyet Etkililik, Ekonomik Değerlendirme.

Cost Effectiveness of Inpatient Fall Prevention Program: A Quasi-Experimental Evaluation

Purpose: This study aims to analyze the cost-effectiveness of the fall prevention program incorporating multiple interventions.

Method: This study was an economic evaluation using cost-effectiveness analysis. The cost-effectiveness analysis performed from the reimbursement agency perspective using decision tree modeling was compared with the implementation of the fall prevention program (providing education to the nurses, hanging information posters on patients' rooms and bathrooms, using a new high fall risk icon and hanging reminder wall calendars on healthcare personnel's rooms) in addition to usual care and usual care. The effectiveness of the fall prevention program was evaluated before and after this study was conducted in a training and research hospital between 2018-2020. The difference between the incidence of falls in 1000 patient days before and after the intervention was evaluated by Poisson regression analysis. The base case cost-effectiveness analysis was performed using the cost and effectiveness data obtained from the before and after this study. The uncertainty in cost and effectiveness data was evaluated with one-way sensitivity analysis, best-worst case scenario and probabilistic sensitivity analysis.

Results: After implementing the fall prevention program, the incidence of falls decreased by 66% compared to before the intervention period, but the difference was not statistically significant. However, according to cost-effectiveness analysis, implementation of the fall prevention program in addition to usual care was dominantly cost-effective compared to the implementation of usual care alone (ICER: -\$621.83). As a result of the one-way sensitivity analysis, the parameter with the most influential on the cost-effectiveness result was 'cost of fall.' In the worst-case analysis, usual care was dominated by the fall prevention program. In the best-case analysis, ICER was \$813.114. per fall prevented. According to the probabilistic sensitivity analysis, even when the willing-to-pay per fall prevented value was \$0, the probability of being cost-effective was 65.7% for the fall prevention program.

Conclusions and Suggestions: Economic evaluation results showed that implementing the fall prevention program incorporating multiple interventions was the dominant cost-effective in the prevention of patient falls. The findings obtained in this study can encourage nurses and hospital administrators to implement fall prevention programs incorporating multiple interventions.

Keywords: Fall, Patient Safety, Cost Effectiveness, Economic Evaluation.

Tip I Diyabetli Çocuklarda Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının ve Öz-Bakım Gücünün Çocuğun

Hastalığa Yönelik Tutumuna Etkisinin İncelenmesi

Duygu YOKUŞ¹, Figen TÜRK DÜDÜKÇÜ²

¹Başakşehir Çam Ve Sakura Şehir Hastanesi

²Kto Karatay Üniversitesi

Sorumlu Yazar: duygu42yokus@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada Tip I Diyabetli Çocuklarda Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının ve Öz-Bakım Gücünün Çocuğun Hastalığa Yönelik Tutumuna Etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, ilişki arayıcı ve tanımlayıcı türde bir çalışmadır. Araştırmanın evreni Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi Endokrinoloji ve Metabolizma polikliniğine başvuran 12-18 yaş arası çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacı ile 'Çocuk Tanıtım Formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği, Çocuğun Hastalığına Yönelik Tutum Ölçeği ve Öz Bakım Gücü Ölçeği' kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Araştırmada kategorik ve sürekli değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, sayı ve yüzdelik dilim) verildi. Ayrıca parametrik testlerin ön şartlarından varyansların homojenliği "Kolmogorov-Smirnov" testi ile kontrol edildi. Normallik varsayımına "Shapiro-Wilk" testi ile bakıldı. Sürekli iki değişken arasındaki ilişki parametrik test ön şartları sağlanmadığından Spearman Korelasyon Katsayısı ile değerlendirildi. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için kullanılan tekniklerden bir diğeri regresyon analizi oldu.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre, araştırmaya katılan %53,9'u erkek, %46,1'i kız olan 128 Tip I diyabetli çocuktan oluşmaktadır. Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği toplam puan ortalaması 111,59±5,64, Öz Bakım Gücü Ölçeği toplam puanı ortalaması 98,42±21,18, Çocuğun Kendi Hastalığına Yönelik Tutumu Ölçeği puan ortalaması 2,77±0,55 puan idi. Özbakım Gücü Ölçeği toplam skor ortalaması ile Çocuğun Kendi Hastalığına Yönelik Tutumu Ölçeği arasında negatif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlendi. Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği toplam skoru ortalaması ile Çocuğun Kendi Hastalığına Yönelik Tutumu Ölçeği arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu bulundu (p>0,05).

Sonuç ve Öneriler: Çocuklarda sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını ve öz-bakım gücünü gibi faktörler kronik hastalıklara uyumu etkileyerek çocuğun hastalığa yönelik tutumunda önemli belirleyici faktörler arasındadır. Bu nedenle çocuğun diyabet hastalığına yönelik olumlu tutumu, hastalığına uyumu ve hastalığın yönetimi açısından desteklenmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Tip I Diyabet, çocuk, özbakım, sağlıklı yaşam biçimi davranışı, hastalığa yönelik tutum.

Investigation of the Effect of Healthy Lifestyle Behaviors and Self-Care Attitudes towards the Disease in Children with Type I Diabetes

Sciences Students Purpose: In this study, it was aimed to examine the Effect of Healthy Lifestyle Behaviors and Self-Care Strength on the Child's Attitude towards the Disease in Children with Type I Diabetes.

Method: This study is a relation-seeking and descriptive research. The population of the study consists of children aged 12-18 years who applied to the Endocrinology and Metabolism polyclinic of Necmettin Erbakan University Meram Medical Faculty Hospital. In order to collect data in the research, 'Child Introduction Form, Healthy Lifestyle Behaviors Scale, Child's Disease Attitude Scale and Self-Care Strength Scale' were used. The data were analyzed in the SPSS program. In the study, descriptive statistics (mean, standard deviation, minimum, maximum, number and percentile) were given for categorical and continuous variables. In addition, the homogeneity of variances, which is one of the prerequisites of parametric tests, was checked with the "Kolmogorov-Smirnov" test. Normality assumption was checked with the "Shapiro-Wilk" test. The relationship between two continuous variables was evaluated with Spearman's Correlation Coefficient since parametric test prerequisites could not be met. Another technique used to determine the relationship between variables was regression analysis.

Results: According to the research findings, it consists of 128 children with Type 1 diabetes, 53.9% of whom were boys and 46.1% were girls. The mean score of the Healthy Lifestyle Behaviors Scale was 111.59±5.64, the mean score of the Self-Care Scale was 98.42±21.18, and the mean score of the Child's Attitude Towards Own Disease Scale was 2.77±0.55. It was determined that there was a moderate negative correlation between the total mean score of the Self-Care Scale and the Child's Attitude Towards Own Disease Scale. It was found that there was a low positive correlation between the mean of the Healthy Lifestyle Behaviors Scale total score and the Child's Attitude towards Own Disease Scale (p>0.05).

Conclusions and Suggestions: Factors such as healthy lifestyle behaviors and self-care skills in children are among the important determining factors in the child's attitude towards the disease by affecting adaptation to chronic diseases. For this reason, it is important to support the child in terms of positive attitude towards diabetes, adaptation to the disease and management of the disease.

Keywords: Type I Diabetes, child, self-care, healthy lifestyle behavior, attitude towards the disease.

Hemşirelerin tıbbi hata eğilimlerine bilinçli farkındalık düzeylerinin etkisi

Elif AŞIK¹, Esra DOĞAN YILMAZ¹, Sevil ALBAYRAK²

¹Kırıkkale Üniversitesi

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Sorumlu Yazar: elifesenask@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelerin tıbbi hataya eğilimlerine bilinçli farkındalık düzeylerinin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde çalışan hemşirelerine tamamı (219 hemşire) oluşturmuştur. Araştırma 200 hemşire ile tamamlanmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği ve Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği ile toplanmıştır. Bilinçli Farkındalık Ölçeğinden alınan yüksek puanlar bilinçli farkındalığın yüksek olduğunu gösterir. Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeğinden alınan toplam puandaki yükselme tıbbi hataya eğilimin düşük olduğunu gösterir. Etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre hemşirelerin %70 kadınlardan oluşmaktadır. Yaş ortalaması 32.7 ± 7.62 'dir. Hemşirelerin %58.5'i evlidir ve %40.5'i lisans mezunudur. Hemşirelerin %47.0'si kritik birimlerde, %64.5'i haftada 40-45 saat ve %62.0'si vardiyalı çalışmaktadır. Bir vardiyada hemşirelerin %25.5'i 15-20 ve %21.0'i 21 ve daha fazla sayıda hastaya bakım vermektedir. Hemşirelerin %22.5'i meslek yaşantılarında en az bir kez tıbbi hata yaptıklarını belirtmişlerdir. Hemşirelerin bilinçli farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu ve tıbbi hataya eğilimlerinin az olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin özellikleri ile tıbbi hataya eğilim ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Sadece haftalık çalışma süresi ile tıbbi hata eğilim ölçeğinin hastane enfeksiyonları alt boyutu puan ortalaması arasında istatistiksel olarak fark bulunmuş diğer alt boyutlar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. Meslek yaşantıları boyunca en az bir kez tıbbi hata yapanların tıbbi hata eğilim ölçeğinin tüm alt boyutlarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha düşük puan aldıkları belirlenmiştir. Eğitim düzeyi, çalıştıkları birim ve haftalık çalışma süresi bilinçli farkındalık düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunurken diğer özellikler arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Hemşirelerin bilinçli farkındalık ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile hemşirelerin tıbbi hataya eğilim ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin bilinçli farkındalık düzeyleri yüksek, tıbbi hataya eğilimleri düşük olmakla birlikte arasında anlamlı ilişki olmadığı belirlenmiştir. Özel ve devlet hastanelerinde daha büyük örnekleme çalışmanın tekrarlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşireler, mindfulness, tıbbi hataya eğilim

The Effect of Mindfulness Levels on Nurses' Tendency to Malpractice

Purpose: This research was conducted to determine the effect of mindfulness levels on nurses' tendency to malpractice.

Method: It is a descriptive-correlational study. Population of the study is consisted of all of the nurses (219 nurses) working in Kırıkkale University Hospital. The research is completed with 200 nurses. Data are collected with Personal Information Form, The Mindful Attention Awareness Scale and Malpractice Trend Scale in Nursing. High scores on the Mindful Attention Awareness Scale indicate high mindfulness level. An increase in the total score obtained from the Malpractice Trend Scale in Nursing Scale indicates that the propensity to malpractice is low. Ethics committee approval and institutional permission were obtained. Data are analyzed in SPSS program.

Results: According to the research findings, 70% of the nurses are women. The mean age is 32.7 ± 7.62 . 58.5% of the nurses are married and 40.5% have a bachelor's degree. 47.0% of the nurses work in critical units, 64.5% work 40-45 hours a week and 62.0% work in shifts. In a shift, 25.5% of the nurse's care for 15-20 patients and 21.0% care for 21 or more patients. 22.5% of the nurses stated that they made a malpractice at least once in their professional life. It was determined that the mindfulness level of the nurses was high and their malpractice trend was low. There was no statistically significant difference between characteristics of the nurses and the mean scores of the sub-dimensions of the Malpractice Trend Scale in Nursing. A statistical difference was found only between weekly working time and hospital infections sub-dimension mean score of the Malpractice Trend Scale in Nursing, and the difference between the other sub-dimensions was not significant. It was determined that those who made a malpractice at least once during their professional life got statistically significantly lower scores from all sub-dimensions of the Malpractice Trend Scale in Nursing. While the difference between the level of education, the unit they work in and the weekly working time mindfulness levels was found to be statistically significant, there was no significant difference between other characteristics.

Conclusions and Suggestions: It was determined that although the mindfulness levels of the nurses were high and their tendency to malpractice was low, there was no significant relationship between them. It is recommended to repeat the study in a larger sample in private and public hospitals.

Keywords: nurses, mindfulness, tendency to malpractice

Türkiye’de Hemşirelik Alanında Yazılmış Siberkondri ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Özlem ÇİÇEK¹, Duygu ÇİÇEK¹

¹*İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: ozlem.cicek@bakircay.edu.tr*

Amaç: Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de hemşirelik alanında yazılmış siberkondri ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesidir.

Yöntem: Nitel tipteki bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi’ne kayıtlı tezler oluşturmuştur. Örneklem kriterlerini karşılayan tezler araştırmaya dahil edilmiştir. Örneklem kriterleri: hemşirelik alanında Türkçe yazılmış olma, “siberkondri” veya “siberkondria” anahtar kelimelerini içermeye ve tam metin erişime açık olmasıdır. Bu kriterlerle uyumlu tezler araştırmacılar tarafından hazırlanan tez değerlendirme formu doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma verileri Haziran-Temmuz 2022 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bulgular: İnceleme sonucunda üç teze ulaşılmış ve bu tezlerin tamamı yüksek lisans tezidir. Ülkemizde siberkondri ile ilgili yapılmış ilk tez 2019 yılında yapılmıştır. İncelenen tezlerin %66.6’sı tanımlayıcı kesitsel, %33.3’ü tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Tezlerin tamamı vakıf üniversitelerinde yapılmış ve ikisi hemşirelik anabilim dalında, biri ise iç hastalıkları hemşireliği anabilim dalında yapılmıştır. Tezlerin örneklemi oluşturan kişilerin; 331’inin kalp hastalığı olan kadın hasta, 345’inin kalp hastalığı olan hem erkek hem kadın hasta ve 212’sinin ise hemşire olduğu belirlenmiştir. Tezlerin ikisinde veri toplama aracı olarak McElroy ve Shevlin tarafından geliştirilen 33 maddelik Siberkondri Ciddiyet Ölçeği kullanılmıştır. Ancak bu ölçeği kullanan tezlerin birisinde Selvi ve arkadaşlarının (2016) geçerlik ve güvenilirliğini yaptığı ölçek kullanılmıştır. Üçüncü tezin verileri ise Siberkondri Ciddiyet Ölçeği’nin 15 maddelik kısa formu ile toplanmıştır. Cinsiyet, yaş, lise ve üstü eğitim durumu, kendisinin ya da yakınının kronik hastalığı olma, çalışanların, gelir düzeyi orta ve üzeri olanların, çocuğu olanların, ameliyat olmamış olanların, bir yıldan az süredir hastalık tanısı almış olanların, hastalığı ile ilgili internetten araştırma yaptığını belirtenlerin, internetteki bilgilerin doğru olduğuna inanan ve bu bilgilere göre bazen karar aldığı belirtenlerin siberkondri düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuçlar ve öneriler: Ülkemizde hemşirelik alanında siberkondri ile ilgili yazılan lisansüstü tezler yakın tarihlerde yapılmış ve sınırlı sayıda. Elde edilen bulgular siberkondri şiddetinin bazı sosyo-demografik faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. İnternet kullanımının artması ile birlikte bireylerin çevrimiçi sağlık arama davranışlarının artmaya devam edeceği ve internette güvenli olmayan bilgilerin bireylerin sağlık anksiyetesi üzerine olumsuz etki yaparak fiziksel ve psikolojik sağlık durumlarını da olumsuz etkileyebileceği göz önünde bulundurularak hemşirelik alanında farklı örneklem gruplarında da siberkondri düzeyi ve etkileri ile ilgili çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Siberkondri, Siberkondria, Hemşirelik, Lisansüstü tez*

Analysis Of Postgraduate Theses On Cyberchondria Written In The Field Of Nursing In Turkey

Purpose: The aim of this research; It is the examination of postgraduate theses on cyberchondria written in the field of nursing in Turkey. Method: In this qualitative study, document analysis method was used. The universe of the research consisted of the theses registered in the Thesis Center of the Council of Higher Education. Theses that met the sampling criteria were included in the study. Sampling criteria: being written in Turkish in the field of nursing, including the keywords "cyberchondria" or "cyberchondria", and being open to full-text access. Theses compatible with these criteria were examined in accordance with the thesis evaluation form prepared by the researchers. Research data were collected between Findings: As a result of the examination, three theses were reached and all of these theses are master's thesis. The first thesis on cyberchondria in our country was made in 2019. 66.6% of the examined theses are descriptive cross-sectional, 33.3% are descriptive and relationship-seeking type. All of the theses were done in foundation universities and two of them were done in the department of nursing and one of them was in the department of internal medicine nursing. The people who make up the sample of the theses; It was determined that 331 were female patients with heart disease, 345 were both male and female patients with heart disease, and 212 were nurses. In two of the theses, the 33-item Cyberchondria Severity Scale developed by McElroy and Shevlin was used as a data collection tool. However, in one of the theses using this scale, the scale that Selvi et al. (2016) Conclusions and recommendations: Postgraduate theses written on cyberchondria in the field of nursing in our country have been made recently and are limited in number. The findings show that the severity of cybercondylis is affected by some socio-demographic factors. It is suggested that with the increase in internet use, individuals online health-seeking behaviors will continue to increase and that unsafe information on the internet has a negative effect on health anxiety of individuals, and studies on the level and effects of cyberchondria in different sample groups in the field of nursing.

Keywords: *Cyberchondria, Nursing, Postgraduate thesis*

Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi

Veysel Karani BARIŞ¹, Ayşegül YILMAZ², İsa ÇELİK¹, Ayşe YILDIZ KESKİN³, Murat BEKTAŞ¹, Şeyda SEREN İNTEPELER¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

³Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: isacelik9125@gmail.com

Amaç: Bu araştırma Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Metodolojik tasarıma sahip olan çalışmada ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması ISPOR tarafından yayımlanan guidelines for translation rehberi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Uyarlanan ölçeğin içerik geçerliğinin değerlendirilmesi için 11 uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşleri sonrasında örnekleme benzer kişilerden oluşan 30 katılımcıyla pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Son haline karar verilen ölçek toplam 471 dördüncü sınıf hemşirelik öğrencisi ile son bir yıl içerisinde mezun olmuş hemşirelere uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ile ölçeğin faktör yapısı belirlenmiştir. Belirlenen yapı doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach a katsayısı ve madde toplam puan korelasyon değerleri hesaplanarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Uzman görüşleri analiz edilerek Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği'nin Ölçek İçerik Geçerlik İndeksi (S-CVI) 0.98 olarak hesaplanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği 'nin toplam varyansın %60.60'ını açıkladığı, 5 alt boyut altında toplam 35 maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Ölçeğin genel Cronbach'a katsayısı 0.966, alt boyutlara ait Cronbach a katsayıları ise 0.819 – 0.952 arasında hesaplanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma kapsamında Türk kültürüne uyarlanan Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlenmiştir. Ölçüm aracı kullanılarak son sınıf hemşirelik öğrencileri ve son bir yıl içerisinde mezun olmuş öğrencilerin hemşirelik uygulamalarına hazır oluşukları değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Uygulamaya hazır oluşuk, Hemşire, Yeni mezun, Kültürel adaptasyon

Adaptation of the Nursing Practice Readiness Scale to Turkish culture and examination of its psychometric properties

Purpose: This research was carried out to adapt the Nursing Practice Readiness Scale to Turkish culture and to examine its psychometric properties.

Method: The adaptation of the scale to Turkish culture in the study, which has a methodological design, was carried out in line with the guidelines for translation published by ISPOR. Opinions of 11 experts were taken to evaluate the content validity of the adapted scale. After expert opinions, a pilot application was carried out with 30 participants who were similar to the sample. The scale, which was decided to be final, was applied to a total of 471 fourth-year nursing students and nurses who graduated in the last year. The factor structure of the scale was determined by explanatory factor analysis. The determined structure was confirmed by confirmatory factor analysis. The reliability of the scale was evaluated by calculating the Cronbach's a coefficient and item-total score correlation values.

Results: By analyzing expert opinions, the Scale Content Validity Index (S-CVI) of Nursing Practice Readiness Scale was calculated as 0.98. As a result of the explanatory factor analysis, it was determined that Nursing Practice Readiness Scale explained 60.60% of the total variance and consisted of a total of 35 items under 5 sub-dimensions. The overall Cronbach's coefficient of the scale was calculated as 0.966, and the Cronbach's a coefficients for the sub-dimensions were calculated between 0.819 and 0.952.

Conclusion and Suggestions: It has been determined that Nursing Practice Readiness Scale, which was adapted to Turkish culture within the scope of the research, is a valid and reliable measurement tool. By using the measurement tool, the readiness of senior nursing students and students who graduated in the last year for nursing practice can be evaluated.

Keywords: Readiness for practice, Nurse, New graduate nurses, Cultural adaptation

Çocuklarda Ev Kazaları ile İlişkili Risk Faktörlerinin Belirlenmesi: Vaka- Kontrol Çalışması

Raziye ÇELEN¹, Tuba ÖZAYDIN¹, Alaaddin YORULMAZ¹

¹Selçuk Üniversitesi

Sorumlu Yazar: rturgut42@gmail.com

Amaç: Çalışmada, 0-6 yaş arası çocuklarda ev kazaları ile ilişkili risk faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Vaka-kontrol türde olan çalışmanın evrenini 0-6 yaş arası çocukların anneleri oluşturdu. Çalışma Mart 2020-Kasım 2021 tarihleri arasında Konya ilinde bulunan bir Tıp Fakültesi Hastanesinin Çocuk Acil Servisi ve çocuk polikliniklerinde yürütüldü. Araştırmaya 75 vaka ve 75 kontrol grubu olmak üzere 150 katılımcı dahil edildi. Vaka grubunu ev kazası geçiren, kontrol grubunu ise ev kazası geçirmeyen çocukların anneleri oluşturdu. Veri toplama aracı olarak tanıtıcı bilgi formu ve ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçeği kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde chi-square, Independent sample's t-test ve lojistik regresyon analizi kullanıldı. Çalışmada etik ilkeler sadık kalındı.

Bulgular: Vaka grubunun ev kazalarını önlemeye yönelik annelerin tutum puan ortalaması (177,72±15,53) kontrol grubundan (171,64±17,93) daha yüksektir. Doğum sırası son olanlara göre, ortanca çocukların ev kazası geçirme riski 3,72 kat (OR: 3,72; CI:1,042-13,267) artmaktadır. Engelli olmayan çocuklara göre, engelli çocukların ev kazası geçirme riski 5,89 kat (OR: 5,89; CI:1,173-29,599) fazladır. Annelerin ev kazalarını önlemeye yönelik tutum puanlarının artması çocukların ev kazası geçirme riskini 0,98 kat (OR: 0,98; CI: 0,958-0,998) azaltmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarına göre; kazaları önlemeye yönelik anne tutum düzeyleri, çocuğun doğum sırasının orta ve çocuğun engelli olması ev kazası ile ilişkili risk faktörleridir. Annelerin ev kazaları ile ilişkili risk faktörleri konusunda farkındalıkları artırılmalı ve geliştirilmelidir. Ayrıca birincil koruma düzeyinde annelere eğitim ve danışmanlık yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Ev kazası, Risk Faktörleri, Vaka-Kontrol

Determination of Risk Factors Associated with Unintentional Injury in Children: Case-Control Study

Purpose: The study aimed to determine the risk factors associated with unintentional injury in children aged 0-6 years.

Method: The target population of the case-control study consisted of mothers of 0-6-year-old children. The study was carried out in the Pediatric Emergency Service and pediatric outpatient clinics of a Medical Faculty Hospital in Konya between March 2020 and November 2021. A total of 150 participants (n:75 case group, n: 75 control group) were included in the study. The case group consisted of mothers of children who had unintentional injuries and the control group was composed of the mothers of children who did not have unintentional injuries. The Participant Information Form and the Identification of Safety Precautions of Mothers with 0-6-year-old Children for the Prevention of Unintentional Injuries Scale were used as the data collection tools. The Chi-square, Independent sample's t-test, and logistic regression analysis were used to analyze the data. Ethical principles were adhered to in the study.

Results: The mean attitude score of the mothers in the case group towards preventing unintentional injury (177.72±15.53) was found to be higher than that of the mothers in the control group (171.64±17.93). Compared to the last-born children, the middle-born children were found to have 3.72 times higher risk of having an unintentional injury (OR: 3.72; CI: 1.042-13.267). Compared to non-disabled children, the risk of having an unintentional injury was found to be 5.89 times (OR: 5.89; CI: 1.173-29.599) higher in children with disabilities. An increase in mothers' scores on preventing unintentional injury reduces the risk of children having unintentional injuries 0.98 times (OR: 0.98; CI: 0.958-0.998).

Conclusion and Suggestions: Our findings revealed that mothers' attitudes towards preventing injury, the birth order of the child, and having a disabled child are the risk factors associated with unintentional injuries. Awareness of mothers about risk factors associated with unintentional injuries should be increased. It is also recommended to provide education and counseling to mothers at the primary protection level.

Keywords: Children, Case-Control, Unintentional Injury, Risk Factors

Diz Protezi Cerrahisinde Bakım-Rehabilitasyon Algısı ve Evde Yaşanılan Sorunların Öngörücüsü Olarak Kırılgnlık

Dr. Öğr. Üyesi Rahşan Kolutek,¹ Dr. Öğr. Üyesi Gül den Küçükakça Çelik²

1: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı.

2: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı.

E posta: guldenkucukakca@hotmail.com

Amaç: Çalışma; diz protezi uygulanan 65 yaş ve üzeri hastalarda ameliyat öncesi kırılgnlık düzeyinin, ameliyat sonrası bakım ve rehabilitasyon algısı ile evde yaşanan sorunlar üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı özellikte olan çalışmanın örneklemini, diz protezi cerrahisi uygulanan 65 yaş ve üstü 104 hasta oluşturdu. Çalışma verileri; Hasta Tanıtıcı Özellikler Formu, Edmonton Kırılgnlık Ölçeği, Yaşlı Hastalarda Hasta Bakım ve Rehabilitasyon Algısı Ölçeği ve Evde Yaşanılan Sorunlar Formu kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplandı. Kırılgnlığın, ameliyat sonrası bakım ve rehabilitasyon algısı ile ilişkisi lineer regresyon, evde yaşanan sorunlar ile ilişkisi ise lojistik regresyon analizi ile değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların %76.0'sının şiddetli kırılgn düzeyde olduğu belirlendi ve kırılgnlık ölçek puan ortalaması 15.29±4.72, bakım ve rehabilitasyon algısı toplam puan ortalaması ise 55.19±11.84 olarak saptandı. Hastalarda kırılgnlık standart sapmasındaki bir birimlik artış, Bakım ve Rehabilitasyon Algısı standart sapması üzerinde 0.240 birim azalma ile ilişkiliydi. Ayrıca hastaların kırılgnlık düzeyi, bilgi ve katılım standart sapması üzerinde 0.229 birimlik azalış yönünde etkiliydi. Ameliyat sonrası evde deneyimlenen dolaşım ve boşaltım sistemi problemleri ile birlikte ağrı ve egzersiz uygulamalarına ilişkin sorunların artışında, hastaların ameliyat öncesi kırılgnlık düzeyi etkili bir faktördü (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Diz protezi cerrahisinde hastaların ameliyat öncesi kırılgnlık düzeyi, ameliyat sonrası bakım ve rehabilitasyon algılarını etkileyebilir ve kırılgnlık düzeyinde artış, hastaların evde deneyimledikleri sorunlarda artışı ile sonuçlanabilir. Bu doğrultuda diz protezi cerrahisi öncesi hastaların kırılgnlık düzeyinin değerlendirilerek bakım sürecinde eşlik edebilecek sorunların öngörülmesi, ameliyat sonrası hastane ve evde bakım hizmetleri müdahalelerin planlanmasında ilk adım olabilir.

Anahtar Kelimeler: Diz protezi, kırılgnlık, bakım-rehabilitasyon algısı, evde bakım, hemşirelik

Frailty as a Predictor of Problems Experienced at Home and Care-Rehabilitation Perception in Knee Replacement Surgery

Purpose: The aim of this study was to determine the effect of preoperative frailty level on post-operative care and rehabilitation perception and problems experienced at home in patients aged 65 and over who underwent knee replacement.

Method: The sample of the descriptive and correlational study consisted of 104 patients aged 65 years and older who underwent knee replacement surgery. The study data used by The Patient Descriptive Characteristics Form, Edmonton Frailty Scale, Patient Care and Rehabilitation Perception Scale in Elderly Patients, and Problems Experienced at Home Form were collected by face-to-face interview technique. The relationship of frailty with the perception of post-operative care and rehabilitation was evaluated with linear regression, and its relationship with problems experienced at home was evaluated with logistic regression analysis.

Results: It was determined that 76.0% of the patients were at the severely frail level, and the frailty scale mean score was 15.29±4.72, and the total score of perception of care and rehabilitation was 55.19±11.84. A one-unit increase in frailty standard deviation in patients was associated with a 0.240-unit decrease in the Perception of Care and Rehabilitation standard deviation. In addition, the frailty level of the patients had an effect on the knowledge and participation standard deviation by 0.229 units decrease. Preoperative frailty level of the patients was an effective factor in the increase of pain and exercise practices with the circulatory and excretory system problems experienced at home after the surgery (p<0.05).

Conclusion and Recommendations: Preoperative frailty level of patients in knee replacement surgery may affect their perceptions of post-operative care and rehabilitation, and increase in frailty may result with increase in the problems experienced by patients at home. In this respect, predicting the problems that may accompany the care process by evaluating the frailty level of the patients before knee replacement surgery may be the first step in planning the interventions in the post-operative hospital and home care services.

Keywords: Knee Replacement, frailty, perception of care-rehabilitation, home care, nursing

Hemşirelik Öğrencilerinin COVID-19 Risk Algılarının Korunma Önlemlerine Uyumlarına Etkisi

Esra DOĞAN YILMAZ¹

¹Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı
Sorumlu Yazar: esrayilmaz_71@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 risk algılarının korunma önlemlerine uyumlarına etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrenciler (N=348) oluşturmuş olup, evrenin tamamı örnekleme dahil edilmiştir. Veriler kişisel bilgi formu, COVID-19 Risk Algısı Ölçeği (C-RA) ve COVID-19 Korunma Önlemlerine Uyum Ölçeği (C-KÖU) ile toplanmıştır. Etik kurul onayı alınmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %39.1'inin hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiği, %82.2'sinin mesleği sevdiği, %22.7'sinin ailesinde sağlık çalışanı olduğu, %36.5'inin covid geçirdiği, %65.5'inin ailesinden birisinin covid geçirdiği, %18.4'ünün covid nedeniyle bir yakını kaybettiği ve %65.5'inin kendisine ya da ailesinden birine izolasyon uygulandığı belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin COVID-19 risk algısı puan ortalamalarının 22.70±5.34, COVID-19 korunma önlemlerine uyum puan ortalamalarının 35.22±5.23 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin risk algılarında sınıf, kendisi ya da ailesinde covid geçirme ve izolasyon uygulanması değişkenlerinin; korunma önlemlerine uyumlarında ise cinsiyet, sınıf ve hemşirelik mesleğini sevmeye değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı fark yarattığı bulunmuştur. Yapılan Pearson korelasyon analizine göre öğrencilerin COVID-19 risk algısı ve COVID-19 korunma önlemlerine uyum puanları arasında pozitif yönde %31 oranında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca kurulan hiyerarşik regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu, öğrencilerin COVID-19 risk algıları yükseldikçe COVID-19 korunma önlemlerine uyumlarının da arttığı saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin öğrencilerinin yaşanan COVID-19 pandemisine ilişkin risk algıları, korunma önlemlerine uyumlarını arttırmaktadır. Geleceğin önemli sağlık personelleri olan hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemisine ilişkin açık, net ve tutarlı bir şekilde bilgilendirilmesi, hastalığın ciddiyetinin vurgulanması, pandemi ile mücadeleye önemli katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 Pandemisi, Risk Algısı, Korunma Önlemlerine Uyum, Hemşirelik Öğrencileri

The Effect of Nursing Students' COVID-19 Risk Perceptions on their Compliance to Prevention Guidelines

Purpose: This study was conducted to determine the effect of nursing students' perceptions of COVID-19 risk on their compliance with prevention guidelines.

Method: It is a descriptive-correlational research. Population of the research consisted of students (N=348) studying in the nursing department of a university, and the entire universe was included in the sample. Data were collected with Personal Information Form, COVID-19 Risk Perception Scale (C-RP) and COVID-19 Prevention Guidelines Compliance Scale (C-PGC). Ethics committee approval was obtained. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: According to the research findings, it was determined that 82.2% of the students liked the profession, 22.7% of them were health workers in their family, 36.5% had a covid history. It was determined that 18.4% of the students lost a relative due to covid and 65.5% of them were isolated themselves or a family member. It was determined that the mean score of COVID-19 risk perception of the students participating in the study was 22.70±5.34, and the mean score of compliance with COVID-19 prevention guidelines was 35.22±5.23. It was found that the variables of class, a covid or isolation history in self or family members and made a statistically significant difference in students' risk perceptions. It was found that the variables of gender, class and liking the nursing profession made a statistically significant difference in students' compliance with protection measures. According to the Pearson correlation analysis, it was determined that there was a statistically significant 31% positive correlation between the students' COVID-19 risk perception and their compliance with COVID-19 prevention guidelines. In addition, it was determined that the hierarchical regression model established was statistically significant, and as the COVID-19 risk perceptions of the students increased, their compliance with the COVID-19 prevention guidelines increased.

Conclusions and Suggestions: The risk perceptions of the students of nursing students regarding the COVID-19 pandemic increase their compliance with prevention guidelines. Informing nursing students, who are important health personnel of the future, about the COVID-19 pandemic in a clear and consistent manner and emphasizing the severity of the disease will make a significant contribution to the fight against the pandemic.

Keywords: COVID-19 Pandemic, Risk Perception, Compliance with Prevention Guidelines, Nursing Students.

Organ Ve Doku Bağışi Koordinatörlerinin Covid-19 Tecrübeleri: Kalitatif Bir Çalışma

Ufuk AKKURT¹, İsa ÇELİK², Seçil DURAN³, Murat BEKTAŞ²

¹Mersin Üniversitesi

²Dokuz Eylül Üniversitesi

³Gümüşhane Üniversitesi

Sorumlu Yazar: akkurt8385@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, COVID-19 pandemisi sürecinde Türkiye’de aktif olarak görev yapan organ ve doku bağışi koordinatörlerinin (ODBK) yaşadığı deneyimleri değerlendirmek ve COVID-19 pandemisinin kadaverik donör süreci üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve kalitatif bir tasarıma sahiptir. Araştırma Ocak-Mayıs 2021 tarihlerinde Türkiye’de aktif olarak görev yapan ODBK ile gerçekleştirildi. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi ve yarı yapılandırılmış online veri toplama formu kullanıldı. Veri analiz süreci altı adımda gerçekleştirildi. Dört araştırmacının tümü, önce verilere aşina olmak için tüm veri dokümanlarını okudu (1). Daha sonra dokümanlar bölümlere ayırdı ve araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlandı (2). Ardından sürecin tutarlı ve güvenilir olmasını sağlamak için temalar arandı (3), gözden geçirildi (4), tanımlandı ve adlandırıldı (5). Daha sonra araştırmacılar, tüm sonuçları tartışarak ortak bir sonuca ulaşmıştı. Ardından tüm araştırmacılar tarafından raporlama süreci gerçekleştirildi (6). Şeffaflığı sağlamak için COREQ klavuzu kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya 73 organ nakli koordinatörü katıldı. Araştırmaya katılan koordinatörlerin % 71.2’si hemşire (n: 52), % 16.4’ü doktor (n:12) ve %12.3’ü diğer sağlık personeliydi (n: 9). Nitel verinin analizi sonrasında altı ana tema belirlendi. Bu temalar; yoğun bakımlardaki yoğunluk, Covid-19 pandemisinin koordinatörler üzerine olumsuz etkileri, tanı koyma sürecindeki değişiklikler, aile ile iletişimde yaşanan güçlükler, potansiyel donör sayısında azalma ve organ bağışi etkinliklerinin azalması idi.

Sonuç ve Öneriler: Pandemi sürecindeki belirsizlikler, enfekte hasta yoğunluğu, personellerin ve hastanelerin fiziki yetersizliği ve iletişim güçlükleri, donör sayılarında azalmaya neden olmuştur. Koordinasyon sürecinde çalışan personel sayısının artırılması, enfekte hastaların farklı merkezlerde takip edilmesi, koordinasyon sürecini kısaltacak yeni iş akış şemalarının geliştirilmesi, koordinasyon ekibinin sürekli eğitimi ve aile görüşmelerinde online yöntemlerin sıklaştırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Beyin ölümü, kadaverik donör, COVID-19, organ ve doku bağışi koordinatörleri, yoğun bakım.

COVID-19 EXPERIENCES OF ORGAN AND TISSUE DONATION COORDINATORS: A QUALITATIVE STUDY

Objective: This research was carried out to evaluate the experiences of organ and tissue donation coordinators (OTDC) who are actively working in Turkey during the COVID-19 pandemic and to reveal the impact of the COVID-19 pandemic on the cadaveric donor process.

Method: This research has a descriptive and qualitative design. The research was carried out with OTDC, which was active in Turkey between January-May 2021. Purposive sampling method and semi-structured online data collection form were used in the research. The data analysis process was carried out in six steps. All four researchers first read all data documents to become familiar with the data (1). Afterwards, the documents were divided into sections and coded separately by the researchers (2). The themes were then searched (3), reviewed (4), identified, and named (5) to ensure the process was consistent and reliable. Later, the researchers came to a common conclusion by discussing all the results. Then, the reporting process was carried out by all researchers (6). The COREQ guideline was used to ensure transparency.

Results: 73 organ transplant coordinators participated in the study. Of the coordinators participating in the study, 71.2% were nurses (n: 52), 16.4% were doctors (n: 12), and 12.3% were other health personnel (n: 9). After the analysis of the qualitative data, six main themes were determined. These themes are; The intensity of the intensive care units, the negative effects of the COVID-19 pandemic on the coordinators, the changes in the diagnosis process, the difficulties in communicating with the family, the decrease in the number of potential donors and the decrease in organ donation activities.

Conclusion and Recommendations: Uncertainties in the pandemic process, the density of infected patients, physical inadequacy of staff and hospitals, and communication difficulties have led to a decrease in the number of reported donors. It is recommended to increase the number of personnel working in the coordination process, to follow up infected patients in different centers, to develop new work flow charts that will shorten the coordination process, to continuously train the coordination team and to increase the frequency of online methods in family meetings.

Keywords: Brain death, cadaveric donor, COVID-19, organ and tissue donation coordinators, intensive care.

Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Madde Kullanım Riskine Etkisi

Sevil ALBAYRAK¹, Elif AŞIK², Hatice Kübra CANPOLAT³, Semanur ÇİMEN³, Sevde Nur GENÇ³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ankara, Türkiye,

²Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye,

³Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye,
Sorumlu Yazar: sevil.albayrak@sbu.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, ergenlerin algıladıkları anne baba tutumlarının madde kullanım riskine etkisinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Kırıkkale ili Merkez ilçesinde 7. sınıfta okuyan ergenler oluşturmuştur. Okullar mahallelere göre 9 kümeye bölünmüş ve her kümeden bir okul seçilerek 9 okula ulaşılmıştır. Toplam 486 ergen ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Madde Kullanımı Risk Profili Ölçeği ve Anne-Baba Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Etik kurul onayı alınmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Ergenlerin %52.0'i kızdır ve yaş ortalamaları 13.0±0.36'dır (min: 12, max:15). Annelerinin %37.1'i, babalarının %37.5'i lise mezunudur. Annelerinin %69.5'i çalışmamaktadır ve babaların 61.7'si serbest meslekle uğraşmaktadır. Ergenlerin %40.3'ü iki kardeştir. Ergenlerden beşinin annesi, 11'inin babası ve birinin hem annesi hem babası yoktur. Madde kullanım riski profil ölçeğinden bir alt boyutun bile yüksek olması madde kullanımı açısından öğrencilerin riskli olduğunu ortaya koymaktadır. Ergenlerin, madde kullanım risk profili ölçeğinin dört alt boyutundan da ortalamanın üstünde puan aldıkları belirlenmiştir. Ailelerini demokratik ve hoşgörülü olarak algılayan ergenlerin madde kullanım riski profil ölçeği toplam puanının ve alt boyutlarından olan kendinden hoşnutsuzluk ve dürtüsellik diğer aile tutumlarına göre daha yüksek olduğu ve bu durumun istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Madde kullanımında risk olabilecek anksiyete ve heyecan aramanın ise ergenlerin algıladıkları aile tutumlarıyla ilgili olmadığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Ergenlik dönemi madde kullanımı açısından riskli bir dönemdir. Bu araştırmada da bu sonuç görülmüştür. Ayrıca ailelerini demokratik ve hoşgörülü algılayanların daha dürtüsel olduğu ve kendilerinden hoşnut olmadığı belirlenmiştir. Ergenlik dönemindeki bireylerin sınırlarının net olması gereklidir. Bu sonuçların ailelerle paylaşılması ve ailelere yönelik eğitim planlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: 1 aile tutumu, 2 ergen, 3 madde kullanım riski

The Effect of Adolescents' Perceived Parental Attitudes on Substance Use Risk

Purpose: This research was carried out to determine the relationship between the substance use risks of adolescents and their perceived parental attitudes.

Method: It is a descriptive-correlational study. Population of the study is consisted of 7th grade students studying in secondary schools in the central district of Kırıkkale. The research was completed with a total of 486 students. Data were collected with Personal Information Form, Substance Use Risk Profile Scale and Parenting Style Scale. Ethics committee approval is obtained. The data are analyzed in the SPSS program.

Results: 52.0% of the adolescents are girls and their mean age is 13.0±0.36 (min: 12, max: 15). 37.1% of their mothers and 37.5% of their fathers are high school graduates. 69.5% of their mothers are not working and 61.7% of the fathers are self-employed. 40.3% of adolescents have two siblings. Five of the adolescents do not have a mother, 11 do not have a father, and one does not have both a mother and father. The fact that even one sub-dimension of the substance use risk profile scale is higher reveals that students are at risk in terms of substance use. It was determined that adolescents scored above the average in all four sub-dimensions of the substance use risk profile scale. It was determined that the total score of the substance use risk profile scale and the sub-dimensions of self-dissatisfaction and impulsivity of the adolescents who perceive their families as democratic and tolerant are higher than the other family attitudes, and this situation is statistically significant. It has been determined that anxiety and excitement seeking, which may be a risk in substance use, are not related to the family attitudes perceived by the adolescents.

Conclusion and Suggestions: Adolescence is a risky period for substance use. This result was also observed in this study. In addition, it was determined that those who perceive their families as democratic and tolerant are more impulsive and dissatisfied with themselves. The boundaries of individuals in adolescence should be clear. It can be recommended to share these results with families and to plan training for families.

Keywords: 1 family attitude, 2 adolescent, 3 substance use risk

Merley Mishel'in Hastalıkta Belirsizlik Kuramı'nın Hemşirelik Araştırmalarında Kullanımı

Ayşenur DEMİR¹, Serap SAYAR¹

¹Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: oranserap@gmail.com

Hemşirelik kuramları, hemşireliğin temel kavramlarını açıklayan ve bu kavramların birbiri ile olan ilişkilerini tanımlayan, hemşirelere problem çözme sürecinde, analiz ve sentez yoluyla sistematik bir görüş kazandıran, hemşirelerin çok boyutlu ve derinlemesine düşüncelerine olanak tanıyarak, hemşirelik uygulamalarını destekleyen ve rehberlik eden bilimsel bir çerçevedir. Hemşirelere yol gösterici olan bu kuramlardan, hasta bakımında ve yapılan hemşirelik araştırmalarında yararlanılması, mesleki olarak güçlenmeyi ve hasta odaklı yaklaşımı benimsemeyi sağlamaktadır. Bu anlamda hemşirelik uygulamalarına rehberlik eden kuramlardan biri de Mishel'in "Hastalıkta Belirsizlik Kuramı"dır. Bu derlemede, Mishel'in Belirsizlik Kuramı'nın açıklanması, araştırmalarda kullanımı ve yapılan araştırmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Mishel'in Belirsizlik Kuramı, hasta ve hasta yakınlarının hastalık sürecinde yaşadıkları belirsizliği açıklayarak bütüncül bakıma temel oluşturmakta ve rehberlik etmektedir. Kuramda, kronik ve yaşamı tehdit eden hastalıkların yarattığı dengesizliği ve bireylerin karşılaştıkları belirsizlikleri nasıl kendileri ile bütünleştirebilecekleri ve hastalıktan nasıl yeni bir anlam bulabilecekleri açıklanmaktadır. Yaşamın her boyutunda olan belirsizliğin hastalık sürecinde de yer alması ve özellikle de kronik hastalıklarda bu kuramdan yararlanılabileceğini göstermektedir. Bireyin yaşamını çok boyutlu değerlendiren Mishel'in kuramı; kronik böbrek yetmezliği, kanser, psikiyatrik hastalıklar gibi farklı hasta gruplarında kullanılabilen bir kuramdır. Yapılan literatür incelemesi kapsamında ülkemizde yapılan araştırmalarda Mishel'in Hastalıkta Belirsizlik Kuramından sınırlı olarak yararlanıldığı görülmektedir. Hemşirelerin Mishel'in belirsizlik kuramından yararlanması, hasta bireyin yaşamında yer alan belirsizliği fark etmesine yardımcı olmaya, bireyin hastalıktan anlam bulmasını sağlamaya ve hemşirelerin bakış açılarının genişlemesini sağlayarak hastayı ve hastalığı farklı boyutta düşüncelerine yarar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kuram, Mishel, Belirsizlik Kuramı, Hastalık

Use of Merley Mishel's Uncertainty Theory of Disease in Nursing Research

Nursing theories are a scientific framework that explains the basic concepts of nursing and defines the relationships between these concepts, provides nurses with a systematic view through analysis and synthesis in the problem-solving process, supports and guides nursing practices by allowing nurses to think in depth and multidimensionally. The use of these theories, which guide nurses, in patient care and nursing research, provides professional empowerment and adopting a patient-oriented approach. In this sense, one of the theories guiding nursing practices is Mishel's Theory of Uncertainty in Disease. In this review, it is aimed to explain Mishel's Uncertainty Theory, to use it in research and to examine the researches. Mishel's Uncertainty Theory explains the uncertainty experienced by patients and their relatives during the disease process, forming the basis and guiding holistic care. The theory explains how individuals can integrate with themselves the instability created by chronic and life-threatening diseases and the uncertainties they face, and how they can find new meaning from illness. The fact that uncertainty in every aspect of life is also involved in the disease process shows that this theory can be benefited from, especially in chronic diseases. Mishel's theory, which evaluates the individual's life in a multidimensional way; It is a theory that can be used in different patient groups such as chronic renal failure, cancer, and psychiatric diseases. Within the scope of the literature review, it is seen that Mishel's Theory of Uncertainty in Disease has been used limitedly in studies conducted in our country. The nurses' use of Mishel's uncertainty theory will help the patient to realize the uncertainty in his life, help the individual find meaning from the illness, and help the nurses to think about the patient and the disease in different dimensions by expanding their perspectives.

Keywords: Nursing, Theory, Mishel, Uncertainty Theory, Illness

Acil Servise Başvuran Yaşlıların COVID-19 Anksiyete ve Farkındalık Düzeylerinin Koronavirüs Korkusuna Etkisinin Belirlenmesi

Reha KARAKAYA², Tuba ÖZAYDIN¹

¹Selçuk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Abd

²Konya Şehir Hastanesi, Acil Servis, Hemşire

Sorumlu Yazar: tuba_demirel_70@hotmail.com

Amaç: COVID-19 virüsü toplumun tamamını etkilemektedir ancak bazı gruplarda daha fazla hasara yol açmaktadır. Özellikle yaşlı bireylerin en az bir kronik hastalıkları bulunduğundan salgın onlarda daha kötü sonuçlar doğurmaktadır. Bu çalışmada; pandemi sürecinde yaşlıların koronavirüs anksiyete ve farkındalık düzeylerinin koronavirüs korkusu üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ilişki arayıcı türde yapılmıştır.

Yöntem: Örneklem, Nisan – Ağustos 2021 tarihleri arasında Konya ilindeki bir hastanenin acil servisine başvuran 65 yaş üzeri 227 bireyden oluşmaktadır. Veriler, COVID-19 Korku Ölçeği, COVID-19 Anksiyete Ölçeği ve COVID-19 Farkındalık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Koronavirüs korku düzeyi ile medeni durum, yaşlımın kimlerle birlikte yaşadığı, yaşayan çocuk sayısı, en az bir kronik hastalığa sahip olma durumu, sürekli ilaç kullanım durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bekâr/dul olanların, çocuklarının yanında yaşayanların, yaşayan çocuk sayısı 3 ve üzerinde olanların, en az bir kronik hastalığa sahip olanların ve sürekli ilaç kullananların koronavirüs korkularının diğerlerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Koronavirüs korkusu; sürekli ilaç kullananlarda, bekar/dul olanlarda, yaşayan çocuk sayısı 3 ve üzerinde olanlarda, koronavirüs anksiyete puanı yüksek, koronavirüs farkındalık ölçeği- bulaşma tedbiri farkındalığı puanı yüksek ve koronavirüs farkındalık ölçeği- hijyen tedbiri farkındalığı puanı yüksek olanlarda artmaktadır.

Sonuç: Yaşlı bireylerin orta düzeyde koronavirüs korkusu olduğu saptanmıştır. Yaşlılara halk sağlığı hizmetleri vererek, COVID-19 korkusu yönünden izlemlerini yaparak ve ev ziyaretleri ile yakından izlenerek yaşlıların pandemiden etkilenme düzeyleri takip edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, farkındalık, Covid-19, yaşlılık, korku, pandemi

Determination of the Effect of COVID-19 Anxiety and Awareness Levels on the Fear of Coronavirus of the Elderly Admitted to the Emergency Service

Objective: The COVID-19 virus affects the whole society, but causes more damage to some groups. Especially since elderly individuals have at least one chronic disease, the epidemic has worse consequences for them. In this study; In order to determine the effect of the coronavirus anxiety and awareness levels of the elderly on the fear of coronavirus during the pandemic process, a descriptive relationship-seeking type was conducted.

Method: The sample consists of 227 individuals over the age of 65 who applied to the emergency department of a hospital in Konya between April and August 2021. Data were collected using the COVID-19 Fear Scale, the COVID-19 Anxiety Scale, and the COVID-19 Awareness Scale.

Results: It was determined that there was a statistically significant difference between the level of fear of coronavirus and marital status, which the elderly lived with, the number of living children, the status of having at least one chronic disease, and the status of continuous drug use ($p<0.05$). It was determined that those who are single/widowed, live with their children, have 3 or more living children, have at least one chronic disease, and are constantly taking medication have higher fears of coronavirus than others ($p<0.05$). fear of coronavirus; It increases in those who are continually taking medication, those who are single/widowed, those with 3 or more living children, those with a high coronavirus anxiety score, a high coronavirus awareness scale-contamination prevention awareness score, and a high coronavirus awareness scale-hygiene precaution awareness score.

Conclusion: Elderly individuals were found to have a moderate fear of coronavirus. By providing public health services to the elderly, monitoring them in terms of fear of COVID-19, and closely monitoring with home visits, the level of exposure of the elderly to the pandemic can be observed.

Keywords: Anxiety, awareness, COVID-19, elderly, fear, pandemics

Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Bakım Veren Annelerde Problem Çözme Becerisi ve Evlilik Uyumu

Muhammed Akif Sami TOKER¹, Nilüfer TUĞUT², Selma SABANCIOĞULLARI¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Suşehri Sağlık Yüksekokulu

²Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: akiftoker@cumhuriyet.edu.tr

Amaç: Bu çalışma zihinsel özel gereksinimi olan çocuğa bakım veren annelerin problem çözme becerisini ve evlilik uyumunu belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Sivas il merkezinde yer alan kamu/özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine kayıtlı zihinsel özel gereksinimi olan çocukların anneleri oluşturmakta olup (N=528), araştırmanın örneklemini evreni bilinen örneklem formülüne göre hesaplanmış ve 223 olarak belirlenmiştir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Problem Çözme Envanteri (PÇE) ve Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ) kullanılarak 233 anneden toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre annelerin problem çözme envanteri toplam puan ortalaması 96.15 ± 19.52 ve evlilikte uyum ölçeği toplam puan ortalaması 39.97 ± 8.20 olarak saptanmıştır. Araştırmaya katılan annelerin evlilik uyum ölçeği puanları kesme noktasına göre değerlendirildiğinde % 63.5'inin evliliğinin uyumsuz olduğu belirlenmiştir. Evliliği uyumsuz olan annelerin problem çözme puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Annelerin PÇE puanı ile EUÖ puanı arasında negatif yönde ve zayıf düzeyde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($p=0.002$; $r=-0.202$).

Sonuç ve Öneriler: Zihinsel özel gereksinimi olan çocukların annelerinin yarından fazlası evliliğinde uyumsuzluk yaşamaktadır. Problem çözme becerileri iyi olanların evlilik uyumlarının daha iyi olduğu belirlenmiştir. Zihinsel özel gereksinimli çocuğa bakım veren annelerin problem çözme becerilerini artıracak eğitim, destek ve danışmanlık programları ile evlilik uyumlarını etkileyen sorunlarla baş etme güçlerinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: zihinsel engelli çocuk, anneler, problem çözme, evlilik uyumu.

Problem Solving Skills and Marital Adjustment in Mothers Caring for Children with Special Needs

Purpose: The aim of this study is to determine the problem solving skills and marital adjustment of mothers who care for children with mental special needs and to examine the relationship between them.

Method: This study is of descriptive type. The population of the study consists of mothers of children with mental special needs registered in public/private education and rehabilitation centers located in Sivas city center (N=528), and the sample population of the study was determined as 223 according to the known sample formula. Data were collected from 233 mothers using the Personal Information Form, the Problem Solving Inventory (PSI), and the Marital Adjustment Test (MAT). The data were analyzed in the SPSS program and the significance level was taken as $p<0.05$.

Results: According to the research findings, the total mean score of the mothers' problem solving inventory was 96.15 ± 19.52 and the total mean score of the marital adjustment scale was 39.97 ± 8.20 . When the marital adjustment scale scores of the mothers participating in the study were evaluated according to the cut-off point, it was determined that 63.5% of the marriages were incompatible. It was found that the mean problem solving scores of the mothers whose marriage was discordant were statistically significantly higher ($p<0.05$). It was found that there was a negative and weakly significant relationship between the PSI score of the mothers and the MAT score ($p=0.002$; $r=-0.202$).

Conclusions and Suggestions: More than half of the mothers of children with mental special needs experience incompatibility in their marriage. It was determined that those with good problem-solving skills had better marital adjustment. It is recommended that mothers who care for children with mental special needs increase their ability to cope with problems affecting their marital adjustment through training, support and counseling programs that will increase their problem-solving skills.

Keywords: mentally retarded child, mothers, problem solving, marital adjustment

Postpartum Dönemde Büyükanne Desteğinin Emzirme Öz Yeterlilik Düzeyine Etkisi: Kesitsel Bir Araştırma

Gülşün AYRAN¹, Semra KÖSE²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: gulsun_ayran@hotmail.com

Amaç: Postpartum dönemde büyükanne desteğinin emzirme öz yeterlilik üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma, doğum sonrası 0-42 günlük bebeği olan 213 anne ile Ocak- Nisan 2022 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusundaki bir ilin araştırma hastanesinin Pediatri Polikliniği'nde yürütülmüştür. Veriler anket formu ve Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde, ortalama, Independent Samples T-test, Mann Whitney U Testi ve Spearman Korelasyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Annelerin yaş ortalamasının 28,55±5,61 olduğu belirlenmiştir. Büyükanne lohusalıkta yanında kalma süresinin ortalama 10,27±11,20 olduğu, %71,8'inin lohusalık sürecinde destek aldığı bulunmuştur. Büyükanne lohusalıkta %61'inin anne sütü dışında besin önerdiği, besin önerisinde bulunanların %43,4'ünün mama önerdiği, %74,4'ünün önerilen besinleri bebeğine verdiği tespit edilmiştir. Annelerin büyükanne desteği alma durumlarına göre emzirme öz-yeterlilik düzeyleri ve lohusalıkta kalma süreleri arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Annelerin bebeklerini SAS ile besleme süresi ile EÖYÖ-KF toplam puanı arasında ve büyükanne lohusalıkta yanında kalma süresi arasında pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Lohusalık döneminde büyükanne lohusalıkta yanında kalma süresi arttıkça annelerin bebeklerini SAS ile besleme sürelerinin ve emzirme öz yeterlilik düzeylerinin arttığı bulunmuştur. Bu sonuçlara göre emzirme eğitim ve danışmanlık programlarına büyükanne lohusalıklarında dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyükanne, destek, emzirme, hemşirelik, öz yeterlilik

The Effect of Grandmother Support on Breastfeeding Self-Efficacy Level in the Postpartum Period: A Cross-sectional Study

Purpose: This study was conducted to determine the effect of grandmother support on breastfeeding self-efficacy in the postpartum period.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted in the Pediatrics Outpatient Clinic of a research hospital in eastern Turkey, with 213 mothers with a 0-42-day-old postnatal baby between January and April 2022. Data were collected through a questionnaire and the Breastfeeding Self-Efficacy Scale. Percentage, mean, Independent Samples T-test, Mann Whitney U Test and Spearman Correlation analyzes were used to evaluate the data.

Results: It was determined that the mean age of the mothers was 28.55±5.61. It was found that the average duration of staying with the grandmothers in the puerperium was 10.27±11.20, and 71.8% of them received support during the puerperium. It was determined that 61% of the grandmothers offered food other than breast milk in the puerperium, 43.4% of those who made nutritional recommendations recommended formula, and 74.4% gave the recommended nutrients to their babies. It was determined that there was a significant difference between breastfeeding self-efficacy levels and the duration of stay in puerperium according to the mothers' receiving maternal support (p<0.05). It was determined that there was a positive correlation between the time the mothers fed their infants with SNS and the total score of EBSS-SF, and the time spent with the grandmothers in the puerperium (p<0.05).

Conclusion and Suggestions: It was found that as the duration of stay with the grandmothers in the puerperium increased, the duration of feeding their babies with SAS and the breastfeeding self-efficacy levels of the mothers increased. According to these results, it is recommended to include grandmothers in breastfeeding education and counseling programs.

Keywords: Grandmother, support, breast-feeding, nursing, self-sufficiency

Hemşirelik Mesleğinde Kanıta Dayalı Uygulamaların Kullanımı

Yavuz TANRIKULU¹, Ebru ESENKAYA¹, Emine PİRİNÇ BAYRAKTAR¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: yavuz.tanrikulu@lokmanhekim.edu.tr

Kanıta dayalı uygulamalar son yıllarda yaygın şekilde gündeme gelmektedir. Uygulamalar sağlık sektörü ve hemşirelik mesleğinde de yaygın şekilde kullanılmaktadır. Bu konuda kitap, kongre ve klinik rehberler yayınlanmaktadır. 2003 yılında ülkemizde yapılan hemşirelik kongrelerinde özellikle kanıta dayalı uygulamalar gündeme getirilmiştir. Gündem kanıta dayalı uygulamalar doğru yönelmişçe çeşitli tartışmalar da başlamıştır. Tartışmalar hemşirelerin kullandıkları uygulamaların kanıt temelli olup olmadığı ve yapılan çalışmaların kanıt değeri taşıyıp taşımadığı gibi soruları akıllara getirmiştir. Hemşirelik modern dönemde çağdaş ve profesyonel roller üstlenmektedir. Temel amaç hastalara bütüncül bir yaklaşımla en iyi bakımı sunmaktır. Bu doğrultuda bilimsel bakım yaklaşımı, yeterli problem çözme becerisi ve etkili karar verme basamaklarını içerisinde barındırmaktadır. Hemşirelik bakımında bakım uygulamalarına karar verilirken bilimsel araştırmalarla desteklenen ve hastanın da fikrinin önemsendiği bir sentez geliştirilmek istenmektedir. Bu sayede hemşirelik en iyi bakımı uygulamayı hedeflemektedir. Modern hemşirelik alışkanlık ve rutinlerin aksine en etkili ve verimli etkiye sahip bakım uygulamaları için kanıtlar ışığında girişimler uygulamaktır. Ulusal ve uluslararası yapılan çalışmalarla hemşirelik mesleğinde kanıta dayalı uygulamaların gerekliliği dile getirilmiştir. Uluslararası Hemşirelik Birliği (International Council of Nursing=ICN) hemşirelerin uygulamalarında kanıt temelli uygulamaları tercih etmeleri konusunda çalışmalar yürütmektedir. Bu aşamada yapılan bilimsel araştırmaların kanıt düzeyleri ve etkilerini incelemiştir. Uygulanan girişimlerin kanıt düzeylerinin belirlenmesiyle bu girişimlerin uygulanabilirliğini arttırmak amaçlanmaktadır. Ulusal düzeyde de yapılan girişimlerle 2010 yılında oluşturulan hemşirelik yönetmeliğinde hemşirelerin uygulamalarını bilimsel temellere dayandırması ve hastayı bu şekilde değerlendirmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu amaç doğrultusunda hemşirelik eğitiminin lisans ve lisansüstü derecelerinde hemşirelerin kanıt temelli uygulamaların belirlenmesi ve araştırılmasına yönelik eğitim programları düzenlenmiştir. Yapılan etkinlikler ve yasal düzenlemelerle hemşireler eğitim programlarından mezun olduktan sonra mesleğin gerekliliklerini bilmek ve bunları uygulamak zorundadır. Mezuniyetten sonra çalışma alanına göre yapılan uygulamalar düzenlenmeli, bilimsel temeller ışığında bakım planlanmalı, hastalar bütüncül olarak ele alınmalı ve tek olarak değil hastanın ailesinin de değerlendirilmesiyle bakım sonlandırılmalıdır. Belirlenen kanıta dayalı uygulamalar doğrudan hastalık ve/veya belirti ile ilgili olmakla birlikte hasta ve yakınları ile ilgili de olabilmektedir. Yapılan işlem ve uygulamalar kanıta dayalı olarak tercih edildiğinde hastanın hastanede yatış süresi, hastaların ve kurumların sağlık giderleri ve çalışan sağlık personelinin iş yükü azalmakta; personelin iş doyumunu, hasta memnuniyeti, kurumların tercih edilebilirliği ve en önemlisi bakım kalitesi artmaktadır. Belirtilen durumlar ışığında hemşirelik bakımının kalitesi artmakta ve hedeflenen optimal sağlık durumu daha olağan bir şekilde sağlanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik Bakımı, Kanıt, Kanıta Dayalı Uygulama

Use of Evidence-Based Practices in the Nursing Profession

Evidence-based applications can be made eligible for adoption assembly. Applications are also widely used in the health sector and women's profession. This standard book, congress and clinical guidelines are published. Evidence-based practices will be implemented at the operating room congresses held in 2003. The agenda has begun to reflect on moving towards evidence-based practices. It is based on the practices used by debatable women, designed to be carried out and geared towards training as you carry it in training. Nursing takes on contemporary and professional roles in the modern era. The main aim is to offer the best heater with a holistic facility. It may contain purposes of this nature. It is to develop an idea to benefit from the use while being used in the nursing heat. In this way, nursing is the best choice. For modern use, the use of routines shows the first passes to apply maintenance care at best. With its demonstrable applicability in the nursing profession with national and international studies. International Nursing Union (International Nursing Union = ICN) applied practices applied by women are preferred. The research that has been built in this world has been studied and studied in the global world. It is aimed to be able to practice this exercise by playing the game with the reward applied. It is created in 2010 with national-level design. In the basic training programs for the training of training programs prepared for this purpose. It has to be trained to be trained from graduation school. After graduation, it should be organized in applications for working personnel, and maintenance should be planned and preferred in terms of foundations. Evidence-based applications of identification may also be directly related to the disease and/or the patient and their relatives. In the review examination report based on the procedures and practices, the length of stay, living and health expenses, and the workload of the working personnel; Candidate job satisfaction, candidate, preferability and the best way should be preferred. The quality of the determined dressing can be obtained more fully and appropriately about the increasing optimal health status.

Keywords: Nursing, Nursing Care, Evidence, Evidence-Based Practice.

Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Gözünden Aile Bireylerinin Evde Sağlık Davranışlarının Değerlendirilmesi

Zeynep SAÇIKARA¹, Dilek CİNGİL¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: zeynep156hagar@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, COVID 19 pandemi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin gözünden evde aile bireylerinin sağlık davranışını takip ve izlemlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma retrospektif tipte tasarlanmış olup, 17 Şubat – 31 Mayıs 2020 tarihleri arasında 57 öğrencinin hazırladığı “sağlık davranışı takibi etkinlik raporu” kayıtları dikkate alınarak yürütülmüştür. Verilerin analizinde sayı, yüzde, median, frekans kullanılmıştır. Bu çalışmada verilerin özelliğinden dolayı analitik istatistikler yapılamamıştır.

Bulgular: Sağlık davranışı takip edilen bireylerin yaş ortalamasının 25.5 ± 16.6 olduğu belirlenmiştir. Takip edilen sağlık davranışı özelliklerine bakıldığında %28.6 sı beslenme, %21.1'i hijyen davranışını, %12,3' ü diş sağlığını ve %8.8 'i egzersiz davranışını takip etmiştir. Sağlığı geliştirme davranışı için tüm öğrenciler yorum yapmış ve girişim uygulamıştır. Öğrencilerin takip ettiği sağlık davranışı için %87.7' si 10 gün (9.6 ± 1.3) boyunca girişim uygulamış ve davranış hakkında yorum yapmıştır. Öğrencilerin takip ettikleri sağlık davranışlarını %52.6'sını sağlık inanç modeline ve %29.8'ini sağlığı geliştirme modeline dayandırdığı bulunmuştur. Öğrencilerin tamamı bir bilimsel kaynaktan yararlanarak projelerini hazırlamıştır. Öğrenciler sağlık davranışı takip edilen bireye %98.2' si gözlem, %87.7'si cesaretlendirme girişimlerinde bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda sağlığı geliştirme davranışı için tüm öğrenciler yorum yapmış ve girişim uygulamıştır. Sağlık davranışı değişikliği takibinde, sağlık davranışı değiştirme tekniklerinin, model ya da teorilerin kullanımının 6 ay gibi daha uzun zamanda takibi sağlanıp deneysel tasarımda çalışma planlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: sağlık davranışı, sağlığı geliştirme, hemşirelik

Evaluation of Family Members' Health Behaviors at Home in the Perspective of Nursing Students during the Covid-19 Pandemic Process

Purpose: This study was conducted to evaluate the health behavior of family members at home through the eyes of nursing students during the COVID 19 pandemic.

Method: The research was designed in a retrospective type and was carried out between 17 February and 31 May 2020, taking into account the "health behavior monitoring activity report" records prepared by 57 students. Number, percentage, median, and frequency were used to analyze the data. In this study, analytical statistics could not be made due to the nature of the data.

Results: It was determined that the mean age of individuals whose health behaviors were followed was 25.5 ± 16.6 . Considering the health behavior characteristics followed, 28.6% followed nutrition, 21.1% observed hygiene behavior, 12.3% followed dental health and 8.8% followed exercise behavior. For health promotion behavior, all students commented and implemented intervention. For the health behavior that the students observed, 87.7% of them applied intervention for 10 days (9.6 ± 1.3) and commented on the behavior. It was found that the students based the health behaviors they followed on the health belief model with 52.6% and the health promotion model with 29.8%. All of the students prepared their projects using a scientific source. 98.2% of the students made observations and 87.7% of them encouraged the individual whose health behavior was followed.

Conclusion and Suggestions: As a result of the study, all students commented on health promotion behavior and applied intervention. In the follow-up of health behavior change, it is recommended to follow up the use of health behavior modification techniques, models or theories for a more extended period, such as 6 months, and plan a study in an experimental design.

Keywords: health behavior, health promotion, nursing

Hipertansiyon Hastalarına Verilen Eğitim Ve Telefon Danışmanlığının İlaç Tedavisi Uyumuna Ve Akılcı İlaç Kullanımına Etkisi: Tek Kör Randomize Kontrollü Çalışma

Havagül AYRUK¹, Hacer GÖK UĞUR²

¹*Korgan Devlet Hastanesi, Korgan, Ordu*

²*Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ordu*

Sorumlu Yazar: ayrukhavagul@gmail.com

Amaç: Bu araştırma hipertansiyon hastalarına verilen eğitim ve telefon danışmanlığının ilaç tedavisi uyumuna ve akılcı ilaç kullanımına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tek kör randomize kontrollü deneysel çalışma olarak yapılmıştır. Araştırma Temmuz 2021- Haziran 2022 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Ordu İli Korgan Devlet Hastanesi Dâhiliye Polikliniği'ne başvuran hipertansiyon hastaları, örneklemini ise, dâhiliye polikliniğine başvuran, araştırma kriterlerine uyan 92 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Hasta Tanıtım Formu", "İlaç Tedavisine Uyum Öz-Etkililik Ölçeği" ve "Akılcı İlaç Kullanımı Ölçeği" ile toplanmıştır. Deney grubundaki hastalara bir kez eğitim ve 1.ayda 2 kez (2. ve 4. hafta), 2. Ayda (8.hafta) 1 kez ve 3.ayda (12.hafta) 1 kez olmak üzere toplam 4 kez telefon danışmanlığı yapılmıştır. Kontrol grubundaki hastalara araştırma süresince herhangi bir girişim uygulanmamıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, kayıp veri analizi, ki-kare testi, Yates düzeltmesi, Fisher's Exact testi, bağımsız iki örnek t testi, Mann-Whitney U testi, Spearman's rho korelasyon katsayısı ve iki yönlü Robust testi kullanılmıştır. Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan Etik Kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Deney ve kontrol grubu hastaların ilaç tedavisine uyum öz-etkililik ölçeği, akılcı ilaç kullanımı ölçeği, sistolik kan basıncı ve diyastolik kan basıncı ön test ve son test fark ortalama değerleri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada deney grubu hastalara yapılan eğitim ve telefon danışmanlığının hastaların ilaç tedavisine uyumlarını ve akılcı ilaç kullanımlarını artırdığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşireler tarafından hipertansiyon hastalarına ilaç kullanımı ve akılcı ilaç kullanımı konusunda eğitim verilmesi ve teknolojik tabanlı uygulamalar ile hastalara uzaktan destek olunması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Hipertansiyon, Tele-hemşirelik, Eğitim, Akılcı ilaç kullanımı, İlaç tedavisi uyum, Hemşirelik.*

The Effect Of Education And Telephone Counseling Given To Hypertension Patients On Drug Medication Adherence And Rational Medication Use: Single-Blind Randomized Controlled Trial

Aim: This study was conducted to determine the effects of education and telephone counseling given to hypertension patients on drug medication adherence and rational medication use.

Method: This study was conducted as a single-blind randomized controlled experimental study. The research was carried out between July 2021 and June 2022. The population of the study consisted of hypertension patients who applied to Ordu Korgan State Hospital Internal Medicine Polyclinic, and the sample consisted of 92 patients who applied to the internal medicine outpatient clinic and met the research criteria. The data of the study were collected with "Patient Information Form", "Compliance with Medication Self-Efficacy Scale" and "Rational Drug Use Scale". The patients in the experimental group received training and telephone counseling twice in the 1st month (2nd and 4th weeks), once in the 2nd month (8th week), and once in the 3rd month (12th week), a total of 4 times. No intervention was applied to the patients in the control group during the study. In the evaluation of the data; descriptive statistics, missing data analysis, chi-square test, Yates correction, Fisher's Exact test, two-independent t-test, Mann-Whitney U test, Spearman's rho correlation coefficient and bidirectional Robust test was used. Ethics Committee approval was obtained from Ordu University Clinical Research Ethics Committee.

Results: A difference was found between medication adherence self-efficacy scale, rational drug use scale, the systolic blood pressure and diastolic blood pressure pretest and posttest difference mean values of the experimental and control group patients ($p<0.05$).

Conclusion and Suggestions: In the study, it was determined that the education and telephone counseling provided to the experimental group patients increased their compliance with drug treatment and their rational drug use. In line with these results; It is recommended that nurses provide training on drug use and rational drug use to hypertension patients and provide remote support to patients with technological-based applications.

Keywords: *Hypertension, Tele nursing, Education, Rational medication use, Drug medication adherence, Nursing.*

Bu araştırma Ordu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından B-2124 proje numarası ile desteklenmiştir.

Hemşirelerin İş Yükünün İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: İş Doyumunu ve Örgütsel Özdeşleşmenin Aracı Rolü

Esmâ ASLAN SEKİ¹, Bilgen ÖZLÜK²

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: esmaseki@gmail.com

Amaç: Bu araştırma hemşirelerin iş yükünün işten ayrılma niyetine etkisinde iş doyumunu ve örgütsel özdeşleşmenin aracı rolünü incelemek amacı ile yürütülmüştür.

Yöntem: İlişkisel türdeki bu çalışma, Kasım 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında Konya ilinde çalışan 373 hemşire ile çevrimiçi yöntemle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan ve çevrimiçi olarak ulaşılan tüm hemşireler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada “İş Yükü Ölçeği”, “Minnesota İş Doyumunu Ölçeği”, “Örgütsel Özdeşleşme Ölçeği” ve “İşten Ayrılma Niyeti Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışma için etik onam ve katılımcılardan sözel onam alınmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel analiz, Pearson Korelasyon Analizi ve Yapısal Eşitlik Modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Pearson Korelasyon Analizi sonucunda hemşirelerin iş yükü puanları ile iş doyumunu ($r = -0.64$) ve örgütsel özdeşleşme ($r = -0.17$) puanları arasında negatif, işten ayrılma niyeti ($r = 0.48$) puanları arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Ayrıca hemşirelerin işten ayrılma niyeti puanları ile iş doyumunu ($r = -0.54$) ve örgütsel özdeşleşme ($r = -0.35$) puanları arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Yapısal eşitlik modeli sonucunda hemşirelerin iş yükünün işten ayrılma niyetini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur ($\beta = 0.55$). Yapısal eşitlik modeline aracı değişkenler dâhil edildiğinde hemşirelerin iş yükünün iş doyumunu negatif yönde ($\beta = -0.74$) ve iş doyumunun işten ayrılma niyetini negatif yönde ($\beta = -0.32$) etkilediği görülmüştür. Ayrıca hemşirelerin iş yükünün örgütsel özdeşleşmeyi negatif yönde ($\beta = -0.24$), örgütsel özdeşleşme işten ayrılma niyetini negatif yönde ($\beta = -0.24$) etkilediği görülmüştür. İş yükünün iş doyumunu ve örgütsel özdeşleşme aracılığı ile dolaylı etki katsayısının 0.29 olduğu ve elde edilen aracı etkinin istatistik olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada hemşirelerin iş yükünün işten ayrılma niyetine etki eden önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İş yükünün işten ayrılma niyetine ilişkin varyansın (R^2) %31’ini açıkladığı belirlenmiştir. Hemşirelerin iş yükünün işten ayrılma niyetine olan etkisinde iş doyumunun ve örgütsel özdeşleşmenin aracı role sahip olduğu bulunmuştur. Hemşire yöneticileri hemşirelerin işten ayrılmayı etkileyen faktörleri tespit etmeli ve hemşirelerin işten ayrılmasını engelleyen tedbirlerin alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Yükü, İş Doyumunu, İşten Ayrılma Niyeti, Hemşire, Örgütsel Özdeşleşme

The Effect of Workload on Nurses' Intention to Leave Work: The Mediating Role of Work Satisfaction and Organizational Identification

Sciences Students Purpose: This research was aimed to examine the mediating role of job satisfaction and organizational identification in the effect of nurses' workload on turnover intention.

Method: This relational study was conducted online with 373 nurses working in Konya between November 2020 and January 2021. All nurses who participated in the study voluntarily and reached online constituted the sample of the study. "Workload Scale", "Minnesota Job Satisfaction Scale", "Organizational Identification Scale" and "Intention to Leave Scale" were used in the research. Ethical consent was obtained for the study and verbal consent was obtained from the participants. Pearson Correlation Analysis and Structural Equation Model were used in the analysis of the data.

Results: As a result of Pearson Correlation Analysis, a negative correlation was found between nurses' workload scores and job satisfaction ($r = -0.64$) and organizational identification ($r = -0.17$) scores, and a positive correlation was found between their intention to leave ($r = 0.48$) scores. In addition, a negative significant relationship was found between the nurses' turnover intention scores and their job satisfaction ($r = -0.54$) and organizational identification ($r = -0.35$) scores. At the end of the structural equation model, it was found that nurses' workload positively affected their intention to leave ($\beta = 0.55$). When the mediating variables were included in the structural equation model, it was seen that nurses' workload negatively affected job satisfaction ($\beta = -0.74$) and job satisfaction negatively affected turnover intention ($\beta = -0.32$). In addition, it was observed that the workload of nurses affected organizational identification negatively ($\beta = -0.24$) and organizational identification negatively affected intention to leave ($\beta = -0.24$). It was observed that the indirect effect coefficient of workload through job satisfaction and organizational identification was 0.29 and the mediation effect obtained was statistically significant.

Conclusions and Suggestions: In the study, it was concluded that the workload of nurses is an important factor affecting the intention to leave. It was determined that workload explained 31% of the variance (R^2) regarding intention to leave. It has been found that job satisfaction and organizational identification have a mediating role in the effect of nurses' workload on intention to leave work. Nurse managers should determine the factors affecting nurses' leaving the job and it is recommended to take measures that prevent nurses from leaving the job.

Keywords: Intention to Leave Work, Organizational Identification, Nurse, Work Satisfaction, Workload

Postpartum Bir Yıllık Dönemdeki Kadınlarda Doğum Hafızası ve Hatırlama ile Travmatik Doğum Algısı Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler

Kamile ALTUNTUĞ², Sibel KIYAK¹, Emel EGE²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: sibel_kiyak15@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmada kadınların doğum hafızası ve hatırlama ile travmatik doğum algısı arasındaki ilişkiyi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikteki bu araştırma, bir devlet üniversitesi tıp fakültesinin pediatri bölümünde 285 katılımcı ile yürütülmüştür. Veriler katılımcı bilgi formu, Doğum Hafızası ve Hatırlama Ölçeği ve Travmatik Doğum Algısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. İstatistiksel analiz için One Way ANOVA, Independent Samples T testi, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testleri ve path analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmada kadınların doğum hafızası ve hatırlamalarının orta düzeyde olduğu, travmatik doğum algısı "yüksek" ve "çok yüksek" olanların oranının %45.9 olduğu belirlendi. Path analizine göre eğitim durumu (ilköğretim) travmatik doğum algısını etkilemektedir. Doğum Hafızası ve Hatırlama ölçek puanı üzerinde travmatik doğum algısı pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmaya katılanların yaklaşık yarısı doğum yapma deneyimini travmatik olarak algılamış, doğum hafızası ve hatırlamaları orta düzeydedir. Travmatik doğum algısı ve hafızada olumsuz olarak saklama doğum sonu dönemde ruh sağlığını etkileyebilir. Bu nedenle doğum hafızasının olumlu olması ve doğumunu hatırladığında olumlu duygular oluşması için kadınlar doğum sürecinde yeterince desteklenmeli ve bu deneyimlerini paylaşma fırsatı sunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Doğum Hafızası, Doğum Sonu Dönem, Hatırlama, Travmatik Doğum

Relationship Between Birth Memories and Recall and Perception of Traumatic Birth in Women in the Postpartum One-Year Period and Affecting Factors

Purpose: In this study, it was aimed to determine the relationship between women's birth memory and recall and the perception of traumatic birth and the affecting factors.

Method: This descriptive and correlational study was conducted with 285 participants in the pediatric department of a state university medical school. Data were collected using participant information form, Birth Memory and Recall Scale, and Traumatic Birth Perception Scale. One Way ANOVA, Independent Samples T test, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis tests and path analysis were used for statistical analysis.

Results: In the study, it was determined that the birth memory and recall of women were moderate, and the rate of those with "high" and "very high" perceptions of traumatic birth was 45.9%. According to the path analysis, educational status (primary education) affects the perception of traumatic birth. Traumatic birth perception has a positive and significant effect on Birth Memory and Recall scale scores.

Conclusions and Suggestions: Approximately half of the participants in the study perceived the experience of giving birth as traumatic, and their birth memory and recall were moderate. Perception of traumatic birth and negative storage in memory may affect mental health in the postpartum period. For this reason, women should be adequately supported during the birth process and given the opportunity to share these experiences in order to have a positive birth memory and create positive emotions when they remember their birth.

Keywords: Birth memories, postpartum, recall, traumatic birth

Göçmenlere Yönelik Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi

Hilal Merve BELEN¹, Meltem MERİÇ¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: hilal.belen@lokmanhekim.edu.tr

Amaç: Bu araştırma göçmenlere yönelik hemşirelik lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma doküman analizi yöntemi kullanılarak yapılmış olup 01-11 Ağustos 2022 tarihleri arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı taranmıştır. Anahtar kelime olarak “sığınmacı”, “göç”, “suriyeli”, göçmen”, “mülteci” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Araştırma ölçütü olarak; tezlerin başlığında anahtar kelimelerden birinin yer alması ve tezlerin hemşirelik alanında yapılmış olması belirlenmiştir. Toplamda 53 teze ulaşılmış, tekrarlı tezler çıkarıldığında toplam 36 tez incelemeye alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tezlerin yüksek lisans ya da doktora tezi oluşu, örneklem grubu, dizaynı, anabilim dalı ve sonuçları dikkate alınmıştır.

Bulgular: Ulaşılan tezlerin 6’sı doktora, 30’u yüksek lisans tezidir. Türkiye’de hemşirelik alanında göçmenlerle ilgili yapılan lisansüstü ilk tezin 2002 yılında yapıldığı ve 2017 yılından sonra alanda daha fazla tez çalışması yapıldığı belirlenmiştir. Tezlerin araştırma yöntemleri değerlendirildiğinde; 23 tanımlayıcı çalışma, 7 nitel çalışma, 5 kesitsel çalışma ve 1 adet de kalitatif-yarı deneysel çalışma olduğu görülmüştür. Tezlerin örneklem gruplarının göçmen kadınlar, göçmen üniversite öğrencileri, göçmen çocuklar, göçmen hasta yakınları, göçmen gebeler ve göçmenlere bakım veren sağlık profesyonellerinden (ebe, hemşire, hekim) oluştuğu belirlenmiştir. Tezlerin yapıldığı hemşirelik anabilim dalları değerlendirildiğinde; 4 tezin psikiyatri hemşireliği anabilim dalı, 12 tezin halk sağlığı hemşireliği anabilim dalı, 12 tezin hemşirelik anabilim dalı, 4 tezin doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği anabilim dalı, 2 tezin hemşirelikte yönetim anabilim dalı, 1 tezin çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği anabilim dalı ve 1 tezin de hemşirelik esasları anabilim dalı tarafından yürütüldüğü saptanmıştır. Tezlerin amaçları değerlendirildiğinde; sığınmacı çocuklar, ergenler ve üniversite öğrencilerine yönelik psikiyatrik hastalıklarının erken dönem teşhisi ve etkili tedavisinin yapılabilmesi, göçmenlerin uyum süreçlerini kolaylaştıracak uygulamaların planlanması, göçmen kadınlara yönelik kültüre özgü aile planlamasına yönelik eğitimlerin verilmesi ve psikolojik desteğin sağlanması, sağlık profesyonellerinin bakım verirken yaşadıkları dil ve kültürel güçlüklerin ortaya konmasının sağlanması olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Türkiye’de hemşirelik alanında göçmenlere yönelik yapılan 36 teze ulaşılmış ve tezlerde genel olarak, sağlık çalışanlarının göçmenlerin kültürel özelliklerinin farkında olup, uyum süreçlerini kolaylaştıracak yeterli desteği sağlamasının önemi vurgulanmıştır. Ayrıca hemşirelerin, göçmenleri psikososyal olarak değerlendirilmeleri ve iyi oluşlarının desteklenmesine yönelik daha fazla uygulamalı çalışma yapmaları da önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: Sığınmacı, Göçmen, Mülteci, Suriyeli, Hemşirelik

Investigation Of Nursing Graduate Theses Related To Immigrant

Sciences Students Purpose: This research was conducted to examine nursing graduate theses for immigrants.**Method:**The research was carried out using document analysis method,the database of YÖK National Thesis Center was scanned between 01-11 August 2022.The keywords "refugee","immigration","Syrian","migrant","refugee" were used as keywords.As a research criterion;it was determined that one of the keywords should be included in the title of the theses,that the theses were made in the field of nursing.A total of 53 theses were reached when the repeated theses were removed,a total of 36 theses were examined.In the evaluation of the data,whether the theses are master's or doctoral thesis,sample group,design,department,results were taken into consideration.**Results:**Of the theses reached,6 are doctoral theses,30 are master's theses.It has been determined that the first postgraduate thesis on immigrants in the field of nursing in Turkey was made in 2002,more thesis studies were carried out in the field after 2017.When the research methods of theses are evaluated there were 23 descriptive studies,7 qualitative studies,5 cross-sectional studies,1 qualitative-semi-experimental study.It was determined that the sample groups of the theses consisted of immigrant women,immigrant university students,immigrant children,immigrant patient relatives,immigrant pregnant women,health professionals (midwife, nurse, physician) who care for immigrants.When the nursing departments in which theses are made are evaluated;4 theses are psychiatric nursing department,12 theses are public health nursing department,12 theses are nursing department,4 theses are obstetrics,gynecology nursing,2 theses are nursing management department,1 thesis is child health,diseases nursing department, it was determined that 1 thesis was carried out by the nursing principles department.When the aims of the theses are evaluated;early diagnosis,effective treatment of psychiatric disorders for refugee children, adolescents,university students,planning practices that will facilitate the integration processes of immigrants,providing trainings on culture-specific family planning for migrant women,providing psychological support,it has been determined that the language,cultural difficulties experienced by health professionals while giving care are to be revealed.**Conclusions-Suggestions:**In Turkey, 34 theses for immigrants in the field of nursing have been reached,it has been emphasized that healthcare professionals are aware of the cultural characteristics of immigrants and provide adequate support to facilitate their adaptation processes.In addition,it is recommended that nurses conduct more practical studies to evaluate immigrants psychosocially to support their well-being.

Keywords: Expatriate, Immigrant, Refugee, Syrian, Nursing

Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastaların Yakınlarında Görülen Transfer Anksiyetesinin Bakım Vermeye Hazır Oluşluk ile İlişkisi

Elmas MERMER¹, Selda ARSLAN²

¹Konya Şehir Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: elmasmermer2015@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada, yoğun bakım ünitesinden servise transfer edilecek hastaların yakınlarında görülen transfer anksiyetesinin bakım vermeye hazır oluşluk ile ilişkisini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırma bir tıp fakültesi hastanesi dahiliye ve cerrahi birimlere bağlı erişkin yoğun bakımlara yatışı yapılan ve durumundaki iyileşme sebebiyle servise transferine karar verilen 184 hasta yakınından oluşmaktadır. Veriler hasta yakınlarına yönelik anket formu, Durumluluk Kaygı Ölçeği ve Bakım Vermeye Hazır Oluşluk Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için etik kurul izni, kurum izni ve hasta yakınlarının onamları alınmıştır. Verilerin istatistiğinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma olarak özetlenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde Mann Whitney U, Kruskal Wallis, bağımsız gruplarda t testi, korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre hasta yakınlarının yaş ortalaması (46,85±14,8) olup, %62,5'i kadındı. Hasta yakınlarının %76,6'sı hastalarının transferini istemektedir. Transfer sebebi olarak hastalarının yanında olma (%37,0) ve bakıma katılmayı isteme (%17,4) ilk sıralarda yer almıştır. Hasta yakınlarının durumluk kaygı ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında, yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları bulunmuştur (53,1±10,7). Demografik özelliklerin durumluk kaygı ölçeği üzerine etkisi değerlendirildiğinde yaş, cinsiyet, eğitim durumu, hastaya yakınlık derecesi ve süreç ile ilgili bilgilendirilmiş olma istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0,05). Hasta yakınlarının bakım vermeye hazır oluşu ile kaygı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan negatif yönlü ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır (-,781, p<0,01).

Sonuç ve Öneriler: Hasta yakınlarının bakım vermeye hazır oluşluk düzeylerinin artması ile durumluk kaygı düzeylerinin artması arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin hasta yakınlarının kaygılarının farkında olmaları, transfer süreci hakkında ve sonrasındaki bakıma yönelik bilgilendirmeleri yapmaları ve bu süreçte hasta yakınları ile daha etkili iletişim sağlamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelime: Yoğun bakım, Hasta yakını, Anksiyete, Bakıma hazır oluşluk,

The Relationship Between Transfer Anxiety and Readiness to Provide Care in Relatives of Inpatients in the Intensive Care and Unit

Sciences Students Purpose: This study aims to examine the relationship between transfer anxiety and readiness to provide care for the relatives of patients who will be transferred from the intensive care unit to the service.

Method: The current study is descriptive-relational research. The research consists of the relatives of 184 patients who were admitted to the adult intensive care units affiliated to the internal medicine and surgical units of a medical faculty hospital and whose transfer to the service was decided due to the improvement in their condition. The data were collected with a questionnaire for the relatives of the patients, the State Anxiety Scale and the Readiness to Care Scale. Ethics committee permission, institutional permission and patient relatives' consents were obtained for the conduct of the study. SPSS 22.0 program was used for the statistics of the data. Data are summarized as number, percentage, mean standard deviation. Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, independent groups t test, correlation analysis were used to evaluate the date.

Results: According to the research findings, the average age of the relatives of the patients was (46.85±14.8) years, and 62.5% of them were women. 76.6% of patient relatives want their patients to be transferred. Being with the patients (37.0%) and wanting to participate in the care (17.4%) were among the top reasons for transfer. When the state anxiety scale mean scores of the relatives of the patients were examined, it was found that they had a high level of anxiety (53.1±10.7). When the effects of demographic characteristics on the state anxiety scale were evaluated, age, gender, education level, degree of closeness to the patient and being informed about the process were found to be statistically significant (p<0.05). It was determined that there was a statistically negative and high level correlation between the readiness of the patient's relatives to provide care and their anxiety levels (-.781, p<0.01).

Conclusions and Suggestions: It has been determined that there is a negative relationship between the increase in the level of readiness to provide care of the relatives of the patients and the increase in the level of state anxiety. In line with these results, it is recommended that nurses be aware of the concerns of their relatives, inform them about the transfer process and the care after it, and provide more effective communication with the patient's relatives in this process.

Keywords: Keywords: Intensive care, Relatives, Anxiety, Readiness for care,

Hemşirelerin Duygusal Zekâ ile Ahlaki Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Merve YÜCEKAYA², Gülhan ERKUŞ KÜÇÜKKELEPÇE¹

¹Adıyaman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Adıyaman, Türkiye

²Gölbaşı Devlet Hastanesi, Adıyaman, Türkiye

Sorumlu Yazar: gulhanerkus@gmail.com

Amaç: Bu araştırma hemşirelerin duygusal zekâ ile ahlaki duyarlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı, ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmanın evrenini Adıyaman il merkezinde bulunan Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde çalışan hemşireler (N=600), örneklemini ise bu hastanelerde görev yapmakta olan 200 hemşire oluşturmuştur. Araştırma verileri Şubat-Mart 2022 tarihleri arasında 'Tanıtıcı Bilgi Formu', 'Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği' ve 'Ahlaki Duyarlılık Anketi' kullanılarak toplanmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, non-parametrik testler, Spearman's korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği toplam puan ortalaması 123.92 ± 12.56 ve Ahlaki duyarlılık anketi toplam puan ortalaması 76.90 ± 14.85 olarak saptanmıştır. Araştırmada Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi alt boyutunda medeni duruma göre, duyguların kullanımı alt boyutunda hemşirelik mesleğinin isteyerek seçme durumuna göre, duyguların kullanımı alt boyut ve toplam puanında ise hemşirelik mesleğinden memnun olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p < 0.05$). Ahlaki duyarlılık anketi toplam ve otonomi alt boyutu puan ortalamalarında öğrenim düzeyine göre, çatışma alt boyutu puan ortalamasında medeni duruma göre ve otonomi alt boyutu puan ortalamasında mesleki deneyim yılı değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p < 0.05$). Araştırmaya katılan hemşirelerin Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği duyguların değerlendirilmesi alt boyutu ile Ahlaki Duyarlılık Anketi bütüncül yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif ilişki saptanmıştır ($r = 0.152$; $p = 0.032$). Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği duyguların değerlendirilmesi alt boyutu ile Ahlaki Duyarlılık anketi çatışma alt boyutu arasında düşük düzeyde negatif korelasyon saptanmıştır ($r = -0.198$; $p = 0.005$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçları doğrultusunda, hemşirelerin duygusal zekâ ve ahlaki duyarlılık düzeylerini geliştirmeye yönelik eğitimlerin çalıştıkları kurum tarafından planlanması, hemşirelerin duygusal zekâlarının değerlendirilmesi ve kişiye uygun olan birimde çalıştırılması, duygusal zekâ ve ahlaki duyarlılık kavramlarının daha geniş örneklem gruplarında yeniden araştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki Duyarlılık, Duygusal Zekâ, Hemşireler, Hemşirelik.

Investigation of the Relationship Between Emotional Intelligence and Moral Sensitivity Levels of Nurses

Purpose: This research was conducted to examine the relationship between nurses' emotional intelligence and moral sensitivity levels.

Method: The research is descriptive, correlational type. The study population consisted of nurses working in Adıyaman Training and Research Hospital and Gynecology and Childhood Diseases Hospital located in Adıyaman city centre (N=600) and the sample consisted of 200 nurses working in these hospitals. Research data were collected between February and March 2022 using the 'Descriptive Information Form', 'Revised Schutte Emotional Intelligence Scale' and 'Moral Sensitivity Questionnaire'. Descriptive statistics, non-parametric tests, and Spearman's correlation analysis were used to evaluate the research data. In the study, the statistical significance level was accepted as $p < 0.05$.

Results: The total mean score of the Revised Schutte Emotional Intelligence Scale of the nurses participating in the study was 123.92 ± 12.56 , and the total mean score of the Moral Sensitivity Questionnaire was 76.90 ± 14.85 . In the study, statistically significant differences were determined according to marital status in the optimism/mood regulation sub-dimension of the Revised Schutte Emotional Intelligence Scale, according to the voluntary choice of the nursing profession in the utilization of emotions sub-dimension, and according to the satisfaction with the nursing profession in the utilization of emotions sub-dimension and total score ($p < 0.05$). It was determined that there were significant differences were found in the moral sensitivity questionnaire total and autonomy sub-dimension mean scores according to education level, in the conflict sub-dimension mean scores according to marital status, and in the orientation sub-dimension mean scores according to years of professional experience ($p < 0.05$). A low level of positive correlation was found between the appraisal of emotions sub-dimension of the Revised Schutte Emotional Intelligence Scale and the holistic approach sub-dimension of the Moral Sensitivity Questionnaire of the nurses participating in the study ($r = 0.152$; $p = 0.032$). A low level of negative correlation was found between the appraisal of emotions sub-dimension of the Revised Schutte Emotional Intelligence Scale and the conflict sub-dimension of the Moral Sensitivity Questionnaire ($r = -0.198$; $p = 0.005$).

Conclusions and Suggestions: In line with the study results, it is recommended that the trainings to improve the emotional intelligence and moral sensitivity levels of nurses should be planned by the institution, the emotional intelligence of the nurses should be evaluated and the nurses should be employed in the appropriate unit, and the concepts of emotional intelligence and moral sensitivity should be re-examined in larger sample groups.

Keywords: Emotional Intelligence, Moral Sensitivity, Nurses, Nursing.

Astımlı Çocuğu Olan Ebeveynlere Verilen Hemşirelik Eğitiminin Ev Dizaynı Farkındalığı İle Çocuğun Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi

Selen ÖZDEMİR¹, Sonay BİLGİN²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Mengücek Gazi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: seeleozdemir@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma, astımlı çocuğu olan ebeveynlere verilen hemşirelik eğitiminin ev dizaynı farkındalığı ile çocuğun yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Yarı deneysel nitelikte olan araştırma Mart-Temmuz 2021 tarihleri arasında Erzincan ilinde bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yürütüldü. Araştırmanın evrenini Mart-Temmuz 2021 tarihleri arasında çocuk hastalıkları polikliniğine başvuran ve çocuk hastalıkları servisinde yatan astım tanısı olan 42 çocuk ve ebeveynleri oluşturdu. Araştırmanın örneklem sayısını belirlemek amacıyla G*Power (v3.1.9.4) programı kullanıldı ve toplam 35 astımlı çocuk ve ebeveynleri örneklemi oluşturdu. Astımlı çocuk ve ebeveynleriyle toplamda dört görüşme yapılarak astıma neden olan faktörler ve korunmaya yönelik eğitim verildi. Yapılan görüşmeler sonucunda verilen hemşirelik eğitiminin çocukların yaşam kalitesi ile ebeveynlerin ev dizaynı farkındalıkları üzerine etkisi değerlendirildi. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Astımlı Çocuk Bilgi Formu", "Astımlı Çocuk Yaşam Kalitesi Ölçeği (AÇYKÖ)" ve "Astımlı Çocuklarda Ev Dizaynı Farkındalığı Ölçeği (AÇEDFÖ)" ile toplandı. Elde edilen veriler SPSS 25 programında yüzdelik, dağılım, ortalama, standart sapma, Paired samples t testi ve Will coxon işaret testi ile analiz edildi. Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi uygulandı.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre, araştırmaya katılan astımlı çocukların yaş ortalaması 11.26±3.08, %60'ının kız olduğu, %60'ının 2-4 yıldır astım tanısı aldığı belirlendi. Çocukların %44.1'inin hastalığa yönelik önceden eğitim aldığı, ebeveynlerin %65.7'sinin eğitimden önce astım atağını başlatan uyaranlar için evde önlem aldığı belirlendi. Araştırmaya katılan astımlı çocukların AÇYKÖ ile ebeveynlerin AÇEDFÖ alt boyut ve toplam puan ortalamaları ön test-son test olarak karşılaştırıldığında yapılan eğitimler sonrasında son test puan ortalamalarının bütün alt boyutlarda yükselme olduğu görülmüştür (p<0.05). Eğitim öncesi ve sonrası sırasıyla (r: 0.339, p: 0.046; r: 0.336, p: 0.049) AÇYKÖ toplam puanı ile AÇEDFÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çocukların ve ailelerinin sosyo-demografik özellikleri ile çocukların astıma yönelik özelliklerine göre verilen hemşirelik eğitimi sonrasında çocukların yaşam kaliteleri ile ebeveynlerin ev dizaynı farkındalıklarının arttığı belirlenmiştir. Astımlı çocukların etkene yönelik maruziyetinin önlenip yaşam kalitesi düzeyinin artırabilmesi için sağlık profesyonelleri tarafından eğitimlerin düzenli olarak verilmesi, çocuğun evde astımı tetikleyen etkenlerden korunması için ev dizaynıyla ilgili yapılması gereken düzenlemeler konusunda ailenin bilgilendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Astımlı Çocuk, Ev Dizaynı Farkındalığı, Hemşirelik, Yaşam Kalitesi

The Effect of Nursing Education Given to Parents of Asthmatic Children on Home Design Awareness and Child's Quality of Life

Sciences Students Purpose: This study was conducted to determine effect of nursing education given to parents with asthmatic children on home design awareness, quality of life of child.

Method: The quasi-experimental study was conducted between March-July 2021 in a Training and Research Hospital in Erzincan, after obtaining necessary ethics committee approval, institutional permission. The population of study consisted of 42 asthmatic children and their parents who applied to pediatric outpatient clinic, service between March-July 2021. G*Power (v3.1.9.4) program was used to determine sample size of study and 35 asthmatic children and their parents constituted sample. Four interviews were conducted with asthmatic children and their parents and education was given on the factors causing asthma, prevention. Consequently interviews, the effect of nursing education on children's quality of life, parents' awareness of home design was evaluated. Data were collected with "Asthmatic Child Information Form", "Pediatric Asthma Quality of Life Questionnaire", "Home Design Awareness Scale in Children with Asthma". The obtained data were analyzed with SPSS*25 program with percentage, distribution, mean, standard deviation, Paired samples t test, Will coxon sign test. Pearson correlation analysis was applied to examine relationship between variables. **Results:** It was determined that mean age of children with asthma was 11.26±3.08, 60% were girls, 60% had been diagnosed with asthma for 2-4 years. It was determined that 44.1% of children received about disease, 65.7% of parents took precautions at home for stimuli that started asthma attack. When PAQLQ asthmatic children participating in study and parents' HDASCA sub-dimension and total score averages were compared pre-test and post-test, it was observed that post-test mean scores increased in all sub-dimensions after education (p<0.05). Statistically significant, positive correlation was found between total score of PAQLQ and total score of HDASCA before (r: 0.339, p: 0.046) and after education (r: 0.336, p: 0.049). **Conclusion and Suggestions:** It was determined that after nursing education given according to socio-demographic characteristics of families, asthma-related characteristics of children, quality of life of children, awareness of parents' home design increased. In order to prevent exposure of children with asthma to agent, increase their quality of life, it is recommended that children and their families be regularly educated.

Keywords: *Child with Asthma, Home Design Awareness, Nursing, Quality of Life*

Mesane Kanseri Tanısıyla İzlenen Hastasının Radikal Sistoprostatektomi Sonrası Roy Adaptasyon Modeline Göre Değerlendirilmesi, Olgu Sunumu

Samed KAPU¹, İbrahim Hakkı ÇELİK¹, Saide FAYDALI¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ad, Konya, Türkiye.
Sorumlu Yazar: samedkapu1@gmail.com

Amaç: Bu olgu sunumunda mesane kanseri tanısı ile izlenen hastanın radikal sistoprostatektomi sonrası Roy Adaptasyon Modeline göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu olgu sunumu; hastanın çevresi, ailesi, sosyal ilişkileri ve kendisi ile uyumunu esas alan Roy Adaptasyon Modeline göre hazırlanmıştır. Elde edilen verilerinin bilimsel ve eğitim amaçlı kullanılacağı ayrıntılı olarak açıklandıktan sonra yazılı bilgilendirilmiş onam alınan hastadan veriler Mayıs 2022 tarihinde fiziksel muayene, hasta dosyası ve yüz yüze görüşme ile toplanmıştır. Veriler, hasta tanılama formuna kaydedilmiştir. Olgu sunumunda etik ilkelere bağlı kalmıştır.

Bulgular: Hasta ağustos 2021 yılında pollaküri ve hematüri şikayetiyle hastaneye başvurmuştur. Hastaya 3 kez aralıklı olarak Transüretral Mesane Kanseri Rezeksiyonu (TUR-MT) ve Nisan 2022 de Radikal Sistoprostatektomi uygulanmıştır. Hastanın Radikal Sistoprostatektomi operasyonu sonrasında mevcut durumuna adapte olmasını sağlamak için Roy Adaptasyon Modelini kullanarak içinde bulunduğu duruma uyumunun mümkün olan en üst seviyeye çıkarmak hedefiyle hemşirelik bakımını sunmak hedeflenmiştir. Hastanın verileri doğrultusunda akut ağrı, bulantı, fiziksel mobilitede bozulma, beden imajında bozulma, sözel iletişimde bozulma, bilgi eksikliği, anksiyete, kanama riski hemşirelik tanıları belirlenmiş ve tanımlara yönelik hemşirelik girişimleri uygulanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Mesane Ca tanısı ile izlenen hastanın ameliyat sonrası dönemde ki bakım sürecinde Roy Adaptasyon Modeli kullanımının etkin olduğu görülmüştür. Üriner sistem cerrahisi hemşirelik bakımında modelin kullanımı önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, Hemşirelik Bakımı, Roy Adaptasyon Modeli, Mesane Ca, Radikal Sistoprostatektomi

The Evaluation a Patient Followed with a Diagnosis of Bladder Cancer Patient after Radical Cystoprostectomy According to Roy's Adaptation Model, A Case Report

Aim: In this case report, it was aimed to evaluate the patient followed up with the diagnosis of bladder cancer after radical cystoprostectomy according to the Roy's Adaptation Model.

Method: This case report; It was prepared according to the Roy Adaptation Model, which is based on the patient's environment, family, social relations and harmony with himself. The data were collected through physical examination, patient file and face-to-face interview from the patient, whose written informed consent was obtained after it was explained in detail that the data would be used for scientific and educational purposes in May 2022. The data were recorded in the patient identification form. Ethical principles were adhered to in the case report.

Results: The patient was admitted to the hospital in August 2021 with complaints of pollakiuria and hematuria. The patient underwent Transurethral Bladder Cancer Resection (TUR-MT) 3 times intermittently and Radical Cystoprostectomy in April 2022. It is aimed to provide nursing care with the aim of maximizing the adaptation to the current situation by using the Roy Adaptation Model in order to enable the patient to adapt to his current situation after Radical Cystoprostectomy operation. Nursing diagnoses of acute pain, nausea, deterioration in physical mobility, deterioration in body image, deterioration in verbal communication, lack of information, anxiety, bleeding risk were determined in line with the patient's data, and nursing interventions were applied for the diagnoses.

Conclusion and Suggestions: It was observed that the use of the Roy's Adaptation Model was effective in the postoperative care process of the patient followed up with the diagnosis of bladder Ca. The use of the model is recommended in the nursing care of urinary system surgery.

Keywords: Bladder Ca, Nursing Care, Patient, Radical Cystoprostectomy, Roy's Adaptation Model

Farklı Kuşaktaki Hemşirelerin Yaşam Boyu Öğrenme Motivasyonlarının Belirlenmesi

Güliden BASIT¹, Dicle BAKIR²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar: guldenbasit@gmail.com

Amaç: Bu çalışma farklı kuşaktaki hemşirelerin yaşam boyu öğrenme motivasyonlarını belirleyerek, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı olarak tasarlanan araştırmaya, 1-31 Mart 2022 tarihleri arasında, bir üniversite hastanesinde çalışan 180 hemşire katılmıştır. Veriler, Tanıtıcı Özellikler Formu ve Çalışanların Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği ile yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Ölçeğin Türkçe formu 16 madde ve 3 alt boyuttan (tutku, korku ve hırs) oluşmaktadır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ile bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. **Bulgular:** Hemşirelerin %67,8'inin kadın, %72,7'sinin Y kuşağında, %71,1'inin lisans mezunu olduğu ve %58,3'ünün dahili birimlerde çalıştığı saptanmıştır. Hemşirelerin Çalışanların Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği puan ortalamaları 55,28±11,76 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin cinsiyet, kuşak, eğitim düzeyi ve çalıştıkları kliniğe göre ölçek puan ortalamalarında anlamlı farklılık saptanmamıştır. İstatistiksel anlamlı farklılık olmamakla beraber, Z kuşağında bulunan hemşirelerin ölçek toplam puan ortalamaları, X ve Y kuşağındaki hemşirelerden yüksek bulunmuştur. Mesleği isteyerek yapanların, tutku, hırs alt boyutu ve ölçek toplam puan ortalamaları ile son beş yıl içerisinde sertifika programına katılanların tutku alt boyutu puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur. **Sonuç:** Farklı kuşaktaki hemşirelerin yaşam boyu öğrenme motivasyonları buldukları kuşaklara göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir. Ancak mesleği isteyerek yapan ve son beş yıl içerisinde herhangi bir sertifika programına katılan hemşirelerin yaşam boyu öğrenme motivasyonlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin çalışma ortam ve koşullarının, yaşam boyu öğrenmelerini destekleyecek şekilde düzenlenmesi, mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak sürekli eğitim programlarına katılımlarının desteklenmesi ve çalışmanın daha geniş örnekleme tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hemşirelik, Yaşam boyu öğrenme, Kuşak, Kuşak farklılığı

Determination of Lifelong Learning Motivations of Nurses from Different Generations

Objective: This study was conducted to determine the lifelong learning motivations of nurses of different generations and to examine them in terms of various variables. **Method:** Between 1-31 March 2022, 180 nurses working in a university hospital participated in the descriptive study. The data were collected through face-to-face interviews with the Datasheet and the Employee Lifelong Learning Scale. The Turkish version of the scale consists of 16 items and three sub-dimensions (passion, fear and ambition). In the analysis of the data, descriptive statistics, independent sample t-test and one-way ANOVA were used. **Results:** It was determined that 67.8% of the nurses were women, 72.7% were Y generation, 71.1% were undergraduates, and 58.3% were working in internal departments. The mean score of the lifelong learning scale of the nurses was found to be 55.28±11.76. No significant difference was found in the mean scores of the scales according to the gender, generation, education level, and clinic they work in. Although there was no statistically significant difference, the scale total score averages of the nurses in the Z generation were higher than those in the X and Y generations. The passion, ambition sub-dimension and scale total score averages of those who do the profession willingly and the passion sub-dimension mean scores of those who participated in the certificate program in the last five years were statistically significantly higher. **Conclusion:** The lifelong learning motivations of nurses from different generations did not differ statistically significantly according to their generations. However, it was found that the lifelong learning motivation of the nurses who voluntarily did the job and participated in any certificate program in the last five years was higher. It is recommended that nurses' working environment and conditions be regulated to support their lifelong learning and participation in continuing education programs that will contribute to their professional development. The study should be repeated in a larger sample.

Keywords: Nurse, Nursing, Lifelong learning, Generation, Generation gap

Yenidoğanlarda Uyku

Edanur TAR¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

¹*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi*

²*Selçuk Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: edanurtar.1107@gmail.com

Yenidoğanların güvenlik, bakım, duygusal sıcaklık, uyarıcı çevre, dinlenme, kendini gerçekleştirme gibi temel gereksinimleri bulunmaktadır. Bu temel gereksinimlerden biri olan uyku; bilinç, uyanık olma halinin ve istemli hareketlerin kaybolduğu normal döngüsel nörofizyolojik bir durumdur ve en iyi dinlenme biçimlerindedir. Yaşamın ilk 3 ayı infantil uyku davranışı ve fizyolojisinin olgunlaşmasında oldukça önemli bir süreç olup bu süreçte uyku- uyanıklık döngüsünde değişiklikler meydana gelmektedir. Doğumdan hemen sonraki dönemde toplam uyku süresi günde yaklaşık 14-17 saat iken, kademeli olarak azalmakta ve bebeklerde 12-15 saat aralığına kadar düşmektedir. 3 aylık bir bebekte sirkadiyen ritmin oluşmasıyla uyku- uyanıklık düzeni daha belirgin hale gelmekte gündüz uyanıklık ve gece uyku süresi artmaktadır. Yenidoğanda düzenli bir gece- gündüz uyku uyanıklık döngüsünün oluşumu; optimum nöral olgunlaşma, fizyolojik denge, duygusal ve bilişsel bütünlüğün sağlanması için oldukça önemlidir. Yenidoğanların olgunlaşmamış sirkadiyen ritimleri ve sık beslenme periyotları nedeniyle düzensiz uyku- uyanıklık durumları gece ve gündüz boyunca devam etmektedir. Yenidoğanlarda, uyku-uyanıklık durumunun tanımlanması ve değerlendirilmesi uzun ve hızlı bir olgunlaşma dönemi olan bebeklik- çocuklukta ihtiyaç duyulan uyku düzeninin oluşturulmasında oldukça etkilidir. Tutarlı beslenme saatleri ve yatma zamanı rutinleri oluşturulmalı, bebeğin uykusunu olumsuz etkileyebilecek düzeyde ısı, yüksek yoğunluklu aydınlatma ve aşırı gürültü gibi faktörler elimine edilmeli ve uygun pozisyonlarda, yerde ve şartlarda güvenli bir uyku ortamı oluşturulmalıdır. Ayrıca uyku kalitesini artırmak için hemşireler "kanguru bakımı, bebek masajı ve müzik terapi" gibi uykuyu destekleyen ve geliştiren kanıta dayalı uygulama stratejilerinin ebeveynler ile birlikte uygulanmasını sağlamalıdır. Bebeklerde uykuyu değerlendirmek için davranışsal değerlendirme, kalp atış hızı değişikliği, polisomnografi, aktigrafi ve EEG gibi birçok yöntemin olduğu bilinmektedir. Bu bilgilerden yola çıkılarak bu çalışmada, uyku döngüsünün oluşumunda önemli bir aşama olan yenidoğan döneminde uyku, fizyolojisi, uykunun önemi, uykuyu etkileyen faktörler, uyku- uyanıklık durumunun değerlendirilmesi ve uykunun korunması, desteklenmesi ve geliştirilmesi için yapılması gerekenler güncel literatür doğrultusunda ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Hemşireliği, Sirkadiyen ritim, Uyku, Yenidoğan.

Sleep in Newborns

Newborns have basic needs such as safety, care, emotional warmth, stimulating environment, rest and self-actualization. One of these basic requirements is sleep; consciousness is a normal cyclical neurophysiological state in which alertness and voluntary movements are lost and is one of the best forms of rest. The first 3 months of life is a very important process in the maturation of infantile sleep behavior and physiology, and changes occur in the sleep-wake cycle in this process. While the total sleep time is approximately 14-17 hours a day in the period immediately after birth, it gradually decreases and falls to the range of 12-15 hours in infants. With the formation of the circadian rhythm in a 3-month-old baby, the sleep-wake pattern becomes more evident, and the daytime wakefulness and nighttime sleep time increase. Formation of a regular day-night sleep-wake cycle in the newborn; It is very important for optimal neural maturation, physiological balance, emotional and cognitive integrity. Due to the immature circadian rhythms and frequent feeding periods of newborns, irregular sleep-wake states continue throughout the day and night. Defining and evaluating sleep-wake status in newborns is very effective in establishing the sleep pattern needed in infancy-childhood, which has a long and rapid maturation period. Consistent feeding times and bedtime routines should be established, factors such as heat, high-intensity lighting and excessive noise that may adversely affect the baby's sleep should be eliminated, and a safe sleeping environment should be created in suitable positions, places and conditions. In addition, in order to improve sleep quality, nurses should ensure that evidence-based practice strategies that support and improve sleep such as "kangaroo care, baby massage and music therapy" are applied together with parents. It is known that there are many methods such as behavioral assessment, heart rate change, polysomnography, actigraphy and EEG to evaluate sleep in infants. Based on this information, in this study, in the neonatal period, which is an important stage in the formation of the sleep cycle, sleep, its physiology, the importance of sleep, the factors affecting sleep, the evaluation of sleep-wake status and the things to be done to protect, support and improve sleep are discussed in line with the current literature.

Keywords: Pediatric Nursing, Circadian rhythm, Sleep, Newborn.

Kemoterapi Alan Kanser Hastalarında Stres Yaratan Durumlar ve Stresle Baş Etme Stratejileri

Zuhal SERBEST¹, Serap SAYAR²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi Tıbbi Onkoloji Kliniği

²Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: zuhal.serbest34@gmail.com

Amaç: Bu çalışma kemoterapi alan kanser hastalarında stres oluşturan durumları ve hastaların stresle baş etme stratejilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türde bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Konya’da bir üniversite hastanesinin onkoloji kliniğinde yatan, kanser tanısı almış hastalar oluşturup, araştırmanın örneklemini ise 10 Ekim 2021- 30 Mart 2022 tarihleri arasında onkoloji kliniğinde yatan ve en az bir kür kemoterapi tedavisi alan, G-power analizine göre belirlenmiş 150 hasta oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Sosyodemografik, Klinik Özellikler ve Stres Yaratan Durumlara İlişkin Bilgi Formu” ve 5 alt boyut, 30 maddeden oluşan “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ)” kullanılmıştır. Veriler SPSS programında, Student’s t Test, Mann Whitney-U testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Kruskal Wallis kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan hastaların %62’si erkek, ortalama tanı süreleri 19,55±29,25 aydır. Hastalarda en fazla görülen kanser türü kolorektal kanser olup, tüm hastaların %61’inin kanseri dördüncü evrededir. Hastalarda kemoterapi tedavisinin yan etkilerinden en fazla bulantı-kusma (%47) ve yorgunluğun (%65) stres oluşturduğu belirlenmiştir. Hastalığın uzun süre tedavi gerektirmesi (%48) ve bilinmezlik duygusu (%44) psikososyal olarak stres oluşturan durumlardır. Hastalar en fazla kaygı (%45) ve belirsizlik (%47) yaşadıklarını ifade etmiştir. Hastaların %79’unun stresle baş etmek için namaz kılma, dua etme gibi manevi uygulamalar yaptığı, %70’inin duygu, düşünce ve sorunlarını yakın çevresiyle paylaştığı bulunmuştur. Hastaların kemoterapinin fiziksel yan etkileri ile baş etmek için en çok kullandıkları yöntemler; reçete edilen ilacı almak (%77) ve sağlık kuruluşuna başvurmaktır (%62). Hastalar, SBTÖ alt boyutlarından en fazla kendine güvenli yaklaşımı kullanmışlardır. Hastaların boyun eğici yaklaşım alt boyut puan ortalaması, eğitim durumuna ve yaş gruplarına göre; İyimser yaklaşım alt boyut puan ortalaması tanı süresi, medeni durum ve cinsel sorun yaşama durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Fiziksel sorunlar ile baş etmede profesyonel yardım alanların almayanlara göre çaresiz yaklaşım alt boyut puan ortalaması; psikososyal sorunlarla baş etmede dikkatini başka yöne çekme davranışı kullananların kullanmayanlara göre boyun eğici yaklaşım alt boyut puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Sonuç ve Öneriler: Bu sonuçlar doğrultusunda, eğitim düzeyi, yaş, medeni durum, tanı süresi stresle başa çıkma tarzları üzerinde etkilidir. 40 yaş altı hastaların, bekarların, eğitim durumu yüksek olanların, tanı aldığı süre 24 aydan az olanların, profesyonel yardım alanların ve dikkati başka yöne çekme tekniği kullananların stresle başa çıkma tarzları puanı yüksek bulunmuştur. Hastaların hemşireler tarafından psikososyal ve psikoedükatörel açıdan desteklenmesi, sosyal destek ve stresle baş etme düzeylerinin belirlenmesi ve güçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Hemşirelik, Stres, Stresle Baş Etme

Stressful Situations in Cancer Patients Receiving Chemotherapy and Strategies for Coping with Stress

Purpose: This study was performed to determine the stressors of cancer patients receiving chemotherapy and their strategies for coping with stress.

Method: It is a descriptive and cross-sectional study. The study population consisted of patients who were diagnosed with cancer in the oncology clinic of a university hospital in Konya, and the sample of the study was 150 patients who were hospitalized in the oncology clinic between October 10, 2021 and March 30, 2022 and received at least one cure of chemotherapy, determined according to G-power analysis. "Sociodemographic, Clinical and Stress-Creating Situations Information Form" and "Ways of Coping Inventory (WCI)" consisting of 5 sub-dimensions and 30 items were used as data collection tools. Data were analyzed using SPSS program, Student t Test, Mann-Whitney U test, One-way analysis of variance, Kruskal Wallis. **Results:** 62% of the patients participating in the study were male, and the mean diagnosis time was 19.55±29.25 months. It was determined that the most common side effects of chemotherapy treatment were nausea-vomiting (47%) and fatigue (65%). The long-term need for treatment (48%) and the feeling of uncertainty (44%) were psychosocial stressors. The patients stated that they experienced the most anxiety (45%) and uncertainty (47%). It was found that 79% of the patients did spiritual practices such as praying and praying to cope with stress, and 70% shared their feelings, thoughts and problems with their close circles. The patients used the self-confident approach the most among the WCI sub-dimensions. According to the sub-dimension scores of the patients' WCI submissive approach, education level and age

groups;optimistic approach sub-dimension mean score shows a statistically significant difference according to the duration of diagnosis, marital status and sexual problem.The average score of the helpless approach sub-dimension in coping with physical problems compared to those who did not receive professional help;Those who use distraction behavior in coping with psychosocial problems have a lower submissive approach sub-dimension score average than those who don't

Conclusion and Suggestions: In line with these results, education level, age, marital status, duration of diagnosis are effective on coping styles with stress.The score of coping with stress was found to be high in patients under the age of 40, singles, those with a high level of education, those with a diagnosis of less than 24 months, those who receive professional help and those who use distraction techniques cope with stress higher.It is recommended that the patients be supported by nurses in terms of psychosocial and psychoeducational aspects,and their levels of social support and coping with stress should be determined and strengthened.

Keywords: Cancer, Nursing, Stress, Coping with Stress

Covid-19 Pandemisinden Korunmak için Kullanılan Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları: Türkiye'den Kesitsel Bir Çalışma

Figen TÜRK DÜDÜKCÜ¹, Rabia ŞENER², Ayşe TÜRKMEN³, Canan GAZEL⁴

¹Kto Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

²Özel Emre Sağlık Kabini

³Etilik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

⁴Konya Medica Hastanesi

Sorumlu Yazar: figentd@hotmail.com

Amaç: COVID-19 pandemisi dünya genelinde etkisini göstermiş ve insanların zor zamanlar yaşamasına neden olmuştur. Bu çalışma, COVID-19'dan korunmak için uygulanan geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarını ve bunlara yönelik tutumları belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntemler: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel bir çalışmadır. 18 yaş ve üzeri bireyler çalışmaya dahil edildi. COVID-19 pandemisi nedeniyle ülke genelinde uygulanan tedbirler nedeniyle katılımcılara 1 Nisan – 30 Nisan 2021 tarihleri arasında sosyal medya üzerinden online olarak anket formu ulaştırıldı. Bu çalışmada kategorik ve sürekli değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, ortanca değer, minimum, maksimum, sayı ve yüzdelik) verilmiştir. Tek bir kategorik değişkenin oranları arasında fark olup olmadığı ve iki kategorik değişken arasındaki ilişkiler Fisher'in kesin ve ki-kare testleri kullanılarak analiz edildi. Bir $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Ankete katılanların yaklaşık yarısı COVID-19 salgını önlemek için geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları kullandı. Katılımcıların COVID-19'dan korunmak amacıyla kullandıkları Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama Yöntemlerine bakıldığında %53'ü öncelikli olarak fitoterapi, %28'i okuma, %10'u akupunkturdu. En çok kullanılan yöntem fitoterapi idi. Prevalans, cinsiyet ve önceki COVID-19 tanısı ile güçlü bir şekilde ilişkiliydi. Kadınların %79'u, erkeklerin %20,4'ü, daha önce COVID-19 tanısı alanların %22,1'i, tanı almayanların ise %77,9'u COVID-19'dan korunmak amacıyla Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama Yöntemleri kullanmıştı. Katılımcıların %71'i Geleneksel Ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalarının gerekli olduğuna inanıyordu.

Sonuç: Toplumların geleneksel ve tamamlayıcı tıp deneyimleri değerlidir ve öğrenmeye değerdir. COVID-19'un önlenmesi ve tedavisinde geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarının gerçek değerini test etme fırsatı oldu. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları kullanım sıklığı göz önüne alındığında bunun bir politika olarak sağlık profesyonelleri tarafından daha sık uygulanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp, korunma, pandemi

Traditional and Complementary Medicine Practices Used To Prevent Covid-19 Pandemic: A Cross-Sectional Study from Turkey

Objective: The COVID-19 pandemic has shown its effect worldwide and has caused people to experience hard times. This study aims to determine the traditional and complementary medicine (T&CM) practices applied to protect from COVID-19 and attitudes toward them.

Methods: This is a cross-sectional study. Individuals aged 18 years and older were included in the study. A questionnaire form was delivered between April 1 and April 30, 2021, to the participants online through social media due to the measures implemented throughout the country due to the COVID-19 pandemic. In this study, descriptive statistics (mean, standard deviation, median value, minimum, maximum, number, and percentile) were given for categorical and continuous variables. Whether there is a difference between the ratios of a single categorical variable and the relationships between two categorical variables were analyzed using Fisher's exact and chi-square tests. A $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Results: About half of those surveyed used T&CM to ward off the COVID-19 outbreak. The most used method was herbal mixtures. The prevalence was strongly associated with gender and previous diagnosis of COVID-19. Most of the participants believed that T&CM practices were necessary.

Conclusion: Societies' T&CM experiences are valuable and worth learning. There is an opportunity to test the true value of T&CM in prevention and treatment of COVID-19. Considering the frequency of use of T&CM practices, it can be suggested that this should be implemented more frequently by health professionals as a policy.

Keywords: COVID-19, Traditional and Complementary Medicine, protection, common illnesses

Hemşirelerin Venöz Tromboemboli Risk Faktörleri Ve Koruyucu Girişimlere Yönelik Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi

Elif KARAHAN¹, Suna UZUN²

¹Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar: elifim67@yahoo.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin venöz tromboemboli (VTE) risk faktörleri ve koruyucu girişimlere yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni bir devlet hastanesinde çalışan hemşireler oluşturmuş olup, evrenin tamamı (N=173) örnekleme dahil edilmiştir. Toplam 80 hemşireye ulaşılmıştır. Veriler bilgi formu, ve Venöz Tromboemboliye İlişkin Bilgi Düzeyini Değerlendirme Formu ile toplanmıştır. Formdan elde edilebilecek en üst puan 40 olup, puan arttıkça VTE bilgi düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Etik kurul izni, kurum izni alınmış olup gönüllü katılıma göre veriler elde edilmiştir. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalamasının 30,57±6,91, %66,3'ünün kadın, %83,8'inin lisans mezunu olduğu, %60'ı evli, %51,3'ünün mesleki deneyim süresinin 1-5 yıl arasında olduğu, %50'sinin cerrahi birimlerde görev yaptığı, %22,5'inin VTE konusunda hizmet içi eğitim aldığı, %12,5'inin tromboembolik sorun yaşadığı, %68,8'inin tromboemboli tedavisi konusunda ve %61,3'ünün tromboemboliye yönelik koruyucu girişimler konusunda bilgi düzeyini orta seviyede tanımladığı belirlendi. Hemşirelerin VTE'ye ilişkin bilgi düzeyi toplam puan ortalamasının 28,45±4,61 olduğu, alt boyutlarda; VTE ve risk faktörleri 4,78±1,73, farmakolojik olmayan koruyucu girişimler 3,35±1,21, farmakolojik girişimler ve izlem 4,16±0,97, hemşirelik girişimleri ve hasta eğitimi 16,15±2,53 olduğu saptandı. Hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerine göre VTE bilgi düzeyi değerlendirildiğinde çalışma süresi 1-5 yıl arasında olanların 1 yıldan az olanlara göre farmakolojik olmayan koruyucu girişimler alt boyutunda daha yüksek puan aldığı, tromboemboli tedavisi konusunda kendi bilgi düzeyini orta seviyede tanımlayan hemşirelerin bilgi seviyesini düşük seviyede tanımlayan hemşirelere göre VTE ve risk faktörleri alt boyutunda anlamlı olarak yüksek puan aldığı belirlendi. Diğer değişkenlere göre VTE bilgi düzeyi arasında anlamlı fark yoktu. Yaş ile VTE bilgi düzeyi arasında da anlamlı ilişki olmadığı görüldü.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin VTE, risk faktörleri, farmakolojik olmayan koruyucu girişimler, farmakolojik girişimler ve izlem, hemşirelik girişimleri ve hasta eğitimi konularında bilgi düzeyinin orta seviyede olduğu sonucuna varıldı. Bilgi düzeyinin artırılmasına yönelik hizmet içi eğitimlerin planlanması önerildi.

Anahtar Kelimeler: Venöz Tromboembolizm, Hemşire, Bilgi, Risk Faktörleri

Determination of Nurses' Knowledge Levels on Venous Thromboembolism Risk Factors and Preventive Interventions

Aim: This study was conducted to determine the knowledge level of nurses about venous thromboembolism (VTE) risk factors and preventive interventions.

Method: It is a descriptive-relation-seeking research. The universe of the research consisted of nurses working in a state hospital, and the entire universe (N=173) was included in the sample. A total of 80 nurses were reached. Data were collected with the information form and the Knowledge Level Evaluation Form on Venous Thromboembolism. The highest score that can be obtained from the form is 40, indicating that the higher the score, the higher the level of VTE knowledge. Ethics committee permission and institutional permission were obtained and data were obtained according to voluntary participation. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: The mean age of the nurses was 30.57±6.91, 66.3% were women, 83.8% were undergraduates, 60% were married, 51.3% had a professional experience of 1-5 years. Among them, 50% worked in surgical units, 22.5% received in-service training on VTE, 12.5% had thromboembolic problems. It was determined that 68.8% of the nurses defined the level of knowledge on thromboembolism treatment and 61.3% on preventive interventions for thromboembolism at a moderate level. In the sub-dimensions, the total mean score of the knowledge level of the nurses about VTE was 28.45±4.61; VTE and risk factors were found to be 4.78±1.73, non-pharmacological preventive interventions 3.35±1.21, pharmacological interventions and follow-up 4.16±0.97, nursing interventions and patient education 16.15±2.53.

When the level of VTE knowledge was evaluated according to the descriptive characteristics of the nurses, those with a working duration of 1-5 years scored higher in the non-pharmacological preventive interventions sub-dimension than those with a working duration of less than 1 year.

It was determined that nurses who defined their level of knowledge as medium level about thromboembolism treatment had significantly higher scores in VTE and risk factors sub-dimensions compared to nurses who defined their level of knowledge as low. There was no significant difference between VTE knowledge level according to other variables. There was no significant relationship between age and VTE knowledge level.

Conclusions and Suggestions: It was concluded that the level of knowledge of the nurses on VTE, risk factors, non-pharmacological preventive interventions, pharmacological interventions and follow-up, nursing interventions and patient education was at a moderate level. It was suggested to plan in-service trainings to increase the level of knowledge.

Keywords: Venous Thromboembolism, Nurse, Knowledge, Risk Factors

COVID-19 Pandemisinde Hemşirelerin Tükenmişlik ve Anksiyete Düzeyleri İle Başa Çıkma Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

İpek Simge ŞAHİN¹, Sevim ŞEN²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi

²Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: simgesahin_91@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma COVID-19 pandemisinde hemşirelerin tükenmişlik ve anksiyete düzeyleri ile başa çıkma tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma 09.02.2022-09.04.22 tarihleri arasında çevrim içi ortamda tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini bir üniversite hastanesinde çalışan, araştırmamıza katılmayı kabul eden ve dâhil edilme kriterlerini karşılayan 344 hemşire oluşturmuştur. Veriler Bilgi Formu, Tükenmişlik Ölçeği Kısa Formu, Koronavirüs Anksiyete Ölçeği Kısa Formu ve Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U, Kruskal Wallis H ve Dunn testi, Spearman korelasyonu kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 30.83±5.14, %65.4'ü kadın, %74.1'i lisans mezunu ve %54.7'si evlidir. Hemşirelerin başa çıkma tutumlarını değerlendirme toplam puan ortalaması 79.38±15.5, koronavirüs anksiyete toplam puan ortalaması 3.92±3.64, tükenmişlik toplam puan ortalaması 3.23±1.49 olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin anksiyete, tükenmişlik ve başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçümlerinde yüksek lisans mezunu ve kadınların istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturduğu bulunmuştur (p<0.05). Ayrıca katılımcıların başa çıkma tutumlarını değerlendirme ile anksiyete ve tükenmişlik arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın bulguları hemşirelerin eğitim durumu, cinsiyeti, çalıştığı servis ve gelir durumunun başa çıkma tutumlarını, anksiyete ve tükenmişlik düzeylerini etkilediğini göstermiştir. Ayrıca hemşirelerin anksiyete ve tükenmişlik düzeyleri arttığında başa çıkma tutum düzeylerinde de artış olacağı söylenebilir. Olası sağlık krizlerine yönelik afet eylem planlarının hazırlanması, psikolojik desteklerin sağlanması ve bu yönde hemşirelerin başa çıkma tutumlarını artırmaya yönelik sürekli eğitimlerin yapılması, benzer çalışmaların daha büyük örneklem gruplarında ve farklı değişkenler üzerinde nitel çalışma olarak yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, hemşire, anksiyete, tükenmişlik, başa çıkma tutumu

Investigation of the Relationship Between Burnout and Anxiety Levels of Nurses and their Coping Attitudes During COVID-19 Pandemic

Purpose: This study was conducted to examine the relationship between the burnout and anxiety levels of nurses and their coping attitudes in the COVID-19 pandemic.

Method: The research was conducted between 09.02.2022 and 09.04.22 in an online environment in descriptive and cross-sectional type. The sample of the study consisted of 344 nurses working in a university hospital, who agreed to participate in our study and met the inclusion criteria. Data were collected with Information Form, Burnout Scale Short Form, Coronavirus Anxiety Scale Short Form, and Coping Attitudes Evaluation Scale. Descriptive statistics, Mann Whitney U, Kruskal Wallis H and Dunn test, Spearman correlation were used in the analysis of the data.

Results: The mean age of the participants was 30.83±5.14, 65.4% were female, 74.1% were undergraduate graduates and 54.7% were married. It was determined that the total mean score of evaluating the coping attitudes of the nurses was 79.38±15.5, the mean score of coronavirus anxiety was 3.92±3.64 and the mean total score of burnout was 3.23±1.49. It was found that there was a statistically significant difference between postgraduate graduates and women in the assessment of nurses' anxiety, burnout and coping attitudes (p<0.05). In addition, it was determined that there was a positive and significant relationship between the evaluation of the participants' coping attitudes and anxiety and burnout (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: The findings of the study showed that the education level, gender, service and income status of the nurses affected their coping attitudes, anxiety and burnout levels. In addition, it can be said that when the anxiety and burnout levels of nurses increase, their coping attitude levels will also increase. It is recommended to prepare disaster action plans for possible health crises, to provide psychological support and to carry out continuous trainings to increase the coping attitudes of nurses in this direction, and to conduct similar studies with larger sample groups and as qualitative studies on different variables.

Keywords: COVID-19, Pandemic, Nurse, Anxiety, Burnout, Coping Attitude

Covid-19 Salgını Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Koronavirüs Anksiyetesi ve El Hijyeni İnançları Arasındaki İlişki: Kesitsel Bir Çalışma

Pınar BEKAR¹, Duygu ARIKAN²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Bucak/Burdur, Türkiye

²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Erzurum, Türkiye

Sorumlu Yazar: pinar_24xx@hotmail.com

Amaç: Araştırma, Covid-19 salgını sürecinde hemşirelik öğrencilerinin koronavirüs anksiyetesi ve el hijyeni inançları arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu çalışma, 1-14 Temmuz 2020 tarihleri arasında Türkiye'nin Akdeniz bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören, araştırma kriterlerine uygun ve araştırmaya katılmayı kabul eden 269 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, Google Forms üzerinden hazırlanan anket formu ile çevrimiçi olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "El Hijyeni İnanç Ölçeği" ile "Koronavirüs Anksiyete Ölçeği Kısa Formu" kullanılmıştır. Veriler, SPSS 22.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmada hemşirelik öğrencilerin yaş ortalaması 20.84±1.58 yıl, %74'ü kız ve %98.5'i bekadır. Hemşirelik öğrencilerinin El Hijyeni İnanç Ölçeği toplam puan ortalaması 80.16 ± 20.33'tür. Koronavirüs Anksiyete Ölçeği Kısa Formu toplam puan ortalaması ise 3.15 ± 4.20 olarak belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin El Hijyeni İnanç Ölçeği toplam puan ortalaması ile Koronavirüs Anksiyete Ölçeği Kısa Formunun toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p < 0.05).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, Covid-19 salgını sürecinde hemşirelik öğrencilerin koronavirüs anksiyetesi ile el hijyeni inançları arasında bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlara göre, orta düzeyde el hijyeni inançlarına ve düşük düzeyde koronavirüs anksiyetesine sahip oldukları söylenebilir. Öğrencilerin el hijyeni inançlarının düzenli aralıklarla değerlendirilmesi ve el hijyeni inançlarının olumlu yönde arttırılmasına yönelik eğitimlerin sık aralıklarla verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Covid-19, El Hijyeni, Hemşirelik Öğrencisi, İnanç

The Relationship between the Nursing Students' Coronavirus Anxiety and Hand Hygiene Beliefs in the COVID-19 Outbreak Process: A Cross-sectional Study

Purpose: The research was conducted to examine the relationship between the coronavirus anxiety and hand hygiene beliefs of nursing students during the Covid-19 outbreak process.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted with 269 students who were studying in the nursing department of a state university in the Mediterranean region of Turkey, who met the research criteria and agreed to participate in the research between 1-14 July 2020. The data of the research were collected online with a questionnaire form prepared on Google Forms. The "Personal Information Form", the "Hand Hygiene Belief Scale" and the "Coronavirus Anxiety Scale Short Form" were used to collect data. The data were analyzed using the SPSS 22.00 package program.

Results: In the study, the average age of the nursing students was 20.84±1.58 years, 74% of them were girls and 98.5% of them were single. Nursing students' Hand Hygiene Belief Scale mean total score was 80.16 ± 20.33. The total mean score of the Coronavirus Anxiety Scale Short Form was determined as 3.15 ± 4.20. No statistically significant correlation was found between the total mean score of the Hand Hygiene Belief Scale of the nursing students and the total mean score of the Coronavirus Anxiety Scale Short Form (p < 0.05).

Conclusions and Suggestions: In this study, it was determined that there was no relationship between the coronavirus anxiety of nursing students and their hand hygiene beliefs during the Covid-19 outbreak process. In addition, according to the scores of the students from the scales, it can be said that they have a moderate level of hand hygiene beliefs and a low level of coronavirus anxiety. It can be suggested that students' hand hygiene beliefs should be evaluated at regular intervals that trainings to increase hand hygiene beliefs in a positive way should be given at frequent intervals.

Keywords: Anxiety, Covid-19, Hand Hygiene, Nursing Student, Belief

Üniversite Öğrencilerinde Bağımlılık: Sigara, Alkol, Madde, Oyun ve İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi

Tuba KORKMAZ ASLAN¹, Serap BATI²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

²Tkorkmazaslan@Erbakan.edu.tr

Sorumlu Yazar: tkorkmazaslan@erbakan.edu.tr

Amaç: Yapılan bu araştırmada üniversite öğrencilerinin bağımlılık düzeylerinin ortalaması, farklı demografik değişkenlerin bağımlılık düzeyleri ve çeşitleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmaya Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir kampüs yerleşkesinde bulunan 783 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Veriler; Sosyodemografik Bilgi Formu, Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi, Kesi Testi (CAGE), Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği (DOBÖ-7) ve İnternet Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak yüz yüze toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin; %27,7'sinin sigara, % 14,8'nin de alkol, %2,6'sı ekstazi, %2,3'ü esrar, esrar %2,3, %1,4'ü uçucu madde, %1'i hap kullanmaktadır. FNBT, Dijital Oyun Bağımlılığı ve internet bağımlılığı ölçeği ortalama puanları sırası ile 3.80±2.55, 12.04±5.57 ve 43.56±15.73'tür ve %21.5'inde alkolün riskli kullanımı vardır. Öğrencilerin %2.2'si oyun, %3,8'i internet bağımlısıdır. Dijital oyun bağımlılığı, internet ve nikotin bağımlılığı arasında pozitif yönlü ilişki vardır. Nikotin bağımlılığı ve internet bağımlılığı arasında anlamlı ilişki yoktur. Alkolün riskli kullanımı olan bireylerde nikotin bağımlılık oranları daha yüksektir.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin bağımlılık oranları ülke geneli ile benzerlik göstermektedir. Yaşamın gençlik yıllarında kazanılan bağımlılıklar ileriki yaşlarda da devam etmekte ve birçok sağlık problemini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, üniversite öğreniminde bağımlılıkla mücadele konularına daha fazla yer verilmesi, konu ile ilgili çalışmaların artırılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Üniversite Öğrencisi, Sigara, Alkol, Oyun, İnternet

Addiction in University Students: Determining the Levels of Cigarette, Alcohol, Substance, Game, and Internet Addiction

Aim: This study aims to determine the average addiction levels of university students and the effects of different demographic variables on addiction levels and types.

Method: The study included 783 volunteer students in the Seydişehir campus of Necmettin Erbakan University. Data were collected face-to-face using Sociodemographic Information Form, Fagerström Test for Nicotine Dependence (FTND), Cut-off test (CAGE), Digital Game Addiction Scale (DGAS-7), and Internet Addiction Test (IAT).

Results: Of the students, 27.7% were using tobacco, 14.8% were using alcohol, 2.6% were using ecstasy, 2.3% were using cannabis, 1.4% were using inhalants, 1% were using pills. FTND, DGAS-7, and IAT mean scores were 3.80±2.55, 12.04±5.57, and 43.56±15.73, respectively, and 21.5% had risky alcohol use. Also, 2.2% were game addicts, 3.8% were internet addicts. Digital game addiction, internet addiction, and nicotine addiction were positively correlated. There was no significant relationship between nicotine and internet addictions. Individuals with risky alcohol use had higher rates of nicotine addiction.

Conclusion and Recommendations: Students' addiction rates were similar to the country in general. Addictions gained in the youth years continue in the following years and bring many health problems. Therefore, it is crucial to include the subject of combating addiction more in university education and increase studies on the subject.

Keywords: Addiction, University Student, Cigarette, Alcohol, Game, Internet

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığının Yalnızlık Ve Depresyon İlişkisi

Kübra AKCAN¹, Şerivan KARAKURT², Feray KABALCIOĞLU BUCAK³

¹Şırnak Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü, İlk Ve Acil Yardım Programı, Şırnak, Türkiye,

²Şırnak Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Programı, Şırnak, Türkiye,

³Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye
Sorumlu Yazar: kbr_akcn@outlook.com

Amaç: Bu çalışma sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığının yalnızlık ve depresyon ile ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni bir üniversitenin hizmetleri sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencileri oluşturmuş olup, evrende çalışmaya katılmayı kabul eden ve ulaşılabilen öğrencilerin tamamı örnekleme dâhil edilmiştir. Veriler kişisel bilgi formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF), UCLA Yalnızlık Ölçeği (UCLA-YÖ) ve Beck depresyon ölçeği (BDÖ) ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin katılımcıların %69,2'sinin kadın, %29,4'ünün dört ile altı arasında sosyal medya hesabına sahip olduğu, %28,4'ünün sosyal medya kullanım amacının vakit geçirme olduğu, %58,8'inin hafta içi iki ile dört saat arasında sosyal medyada zaman harcadığı, %37,4'ünün hafta sonu beş saat ve üzerinde sosyal medyada zaman geçirdiği belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin sahip oldukları sosyal medya sayıları BDÖ, SMBÖ-YF toplam puanları ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Katılımcıların sosyal medyayı kullanım amaçları ve hafta içi ve hafta sonu sosyal medyada geçirdikleri zaman ile SMBÖ-YF toplam puanları ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Katılımcıların cinsiyetleri ile SMBÖ-YF, UCLA-YÖ ve BDÖ toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin Katılımcıların SMBÖ-YF ve ST alt boyut puanı ile UCLA-YÖ ve BDÖ genel toplam puanları arasında anlamlı olarak pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığını azaltmak için eğitim programları düzenlenmesi ve üniversitelerde verilmekte olan medya okuryazarlık derslerinin zorunlu ders olarak verilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelime: Sosyal Medya Bağımlılığı, Yalnızlık, Depresyon, Üniversite Öğrencileri

The Relationship Of Social Media Addiction And Loneliness And Depression In Health Services Vocational School Students

Objective: This study was conducted to determine the relationship between social media addiction of health services vocational school students and loneliness and depression.

Method: This study is a descriptive-relational research. The universe of the research consisted of the students of the vocational school of health services of a university, and all of the students who accepted to participate in the study and could be reached were included in the sample. Data were collected with personal information form, Social Media Addiction Scale-Adult Form (SMDS-YF), UCLA Loneliness Scale (UCLA-YÖ), and Beck depression scale (BDÖ). The data were analyzed in the SPSS program.

Findings: According to the research findings, 69.2% of the participants were female, 29.4% had between four and six social media accounts, 28.4% of them were spending time on social media, 58.8% It was determined that the respondents spend between two and four hours on social media on weekdays, and 37.4% of them spend five hours or more on social media on weekends. It was found that there was a significant difference between the number of social media, BDÖ, SMDS-YF total scores and sub-dimensions of the students participating in the study ($p<0.05$). It was found that there was a significant difference between the participants' purposes of using social media and the time they spent on social media on weekdays and weekends, and the SMDS-YF total scores and sub-dimensions ($p<0.05$). It was found that there was no significant difference between the genders of the participants and the total scores of SMDS-YF, UCLA-YÖ and BDÖ ($p>0.05$).

Conclusion and Suggestions: It was concluded that there is a significant positive correlation between the participants' SMDS-YF and ST sub-dimension scores of health services vocational school students and their UCLA-YÖ and BDÖ overall scores. It is recommended to organize education programs in order to reduce students' social media addiction and to give media literacy courses as compulsory courses, which are given in universities.

Keywords: Keywords: Social Media Addiction, Lonely, Depression, University Students

Acil Cerrahi Hastasının Ameliyata Hazırlığında Kanıta Dayalı Uygulamalar

Zeliha BİRER¹, Saide FAYDALI²

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastanesi, Konya, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Konya, Türkiye

Sorumlu Yazar: zeliha.birer.48@gmail.com

Acil cerrahi tanılama ve tedavi süreci bakımından diğer cerrahi işlemlerden daha çok titiz çalışmayı ve hızlı olmayı gerektirir. Planlı cerrahide tüm ameliyat öncesi tetkik, görüntüleme ve tanılama aşamaları düzenli bir sistemle ilerletilebilmekte, acil cerrahi gerektiren durumlarda ise birçok tedavi ve bakım uygulaması için vakit bulunmamaktadır. Bu nedenle acil cerrahi hastasının bakımında American College of Chest Physicians'ın sınıflamasına göre kanıt düzeyleri incelendiğinde ilk güçlü öneri hastanın vakit kaybetmeden belirlenen uygun travma hastanesine sevk edilmesidir. Yaralanma ile ameliyat arasındaki sürenin en aza indirilmesi güçlü öneridir. Hastanın acil cerrahiye fiziksel ve psiko-sosyal hazırlık farkından başlayarak, hasar kontrol cerrahisi, hemostatik önlemler, doku oksijenasyonunun, normotermimin, kanama ve pıhtılaşma yönetiminin, beslenmenin, sıvı alımının sağlanması gibi başlıklar altında kanıta dayalı öneriler incelenmiştir. Kanıta dayalı uygulamalar cerrahi hastasının ameliyat öncesi hazırlığı, ameliyat sırası, sonrası komplikasyonların önlenmesi ve iyileşmenin sağlanmasında en etkili adımlardır. Bu sebeple olumlu bakım sonuçlarına ulaşılması için kanıta dayalı bakım önerileri uygulamalarımıza rehber olmaktadır. Bu derlemede acil cerrahide kanıta dayalı uygulamalar hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil, Cerrahi, Kanıta Dayalı Uygulamalar

Evidence-Based Practices in Preparing the Emergency Surgery Patient for Surgery

Emergency surgery requires more meticulous work and being fast than other surgical procedures in terms of diagnosis and treatment process. In planned surgery, all pre-operative examination, imaging and diagnosis stages can be advanced with a regular system, and in cases where emergency surgery is required, there is no time for many treatment and care applications. Therefore, when the level of evidence is examined according to the classification of the American College of Chest Physicians in the care of emergency surgery patients, the first strong recommendation is to refer the patient to the appropriate trauma hospital without wasting time. Minimizing the time between injury and surgery is a strong recommendation. Evidence-based recommendations were examined under the headings of damage control surgery, hemostatic measures, tissue oxygenation, normothermia, bleeding and coagulation management, nutrition, and fluid intake, starting from the difference in the patient's physical and psycho-social preparation for emergency surgery. Evidence-based practices are the most effective steps in the preoperative preparation of the surgical patient, the prevention of intraoperative and post-operative complications, and recovery. For this reason, evidence-based care recommendations guide our practices to achieve positive care results. In this review, information about evidence-based applications in emergency surgery is given.

Keywords: Emergency, Evidence Based Practices, Nursing, Surgery.

Diyabetik Ayak Nedeniyle Debridman Uygulanan Hastalarda Klorheksidin Solüsyonunun Mikroorganizma Üremesi Üzerine Etkisi

Dilek TALHAOĞLU¹, Gülsüm Nihal ÇÜRÜK²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

²İzmir Ekonomi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: dilektalhaoglu@gmail.com

Amaç: Araştırma, diyabetik ayak nedeniyle debridman uygulanan hastalarda klorheksidin solüsyonunun mikroorganizma üremesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma randomize kontrollü deneysel bir çalışma olarak planlanmıştır. Çalışmada örnekleme müdahale grubunda 30, kontrol grubunda 30 olmak üzere toplam 60 hasta oluşturulmuştur. Müdahale grubundaki hastalara debridman öncesi rutin uygulanan povidon iyotlu cerrahi bölge temizliğine ek olarak %0.05'lik klorheksidin solüsyonuyla yıkama yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızda müdahale ve kontrol grubundaki hastalar tanıtıcı özellikler ve diyabete ilişkin özellikler bakımından benzer bulunmuştur. Müdahale ve kontrol grubunda debridman öncesi mikroorganizma varlığı açısından fark bulunmazken, debridman sonrası müdahale grubunda daha az sayıda mikroorganizma ürediği tespit edilmiştir. Müdahale grubunda debridman öncesi ve sonrası bakteri üreme ortalaması sırasıyla 1.66±0.60 ve 0.60±0.67 olarak saptanmıştır. Kontrol grubunda debridman öncesi ve sonrası bakteri üreme ortalaması ise sırasıyla 1.06±0.58 ve 1.10±0.75 olarak tespit edilmiştir.

Sonuç ve öneriler: Araştırma bulgularımıza dayanarak, diyabetik ayağı olan bireylerde debridman öncesi uygulanan klorheksidin solüsyonunun debridman sonrası mikroorganizma sayısını azaltmada etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Diyabetik ayak, Preoparetif cilt hazırlığı, Enfeksiyon, Mikroorganizma, Hemşirelik

The Effect of Chlorhexidine Gluconate on Microbial Growth in Patients Undergoing Debridement for Diabetic Foot

Aims: The aim of this study was to determine the effect of chlorhexidine gluconate on microbial growth in patients undergoing debridement for diabetic foot.

Methods: The study had a randomized, controlled experimental design. The study sample included a total of 60 patients. Of 60 patients, 30 were randomly assigned into the experimental group and 30 were randomly assigned into the control group. In the experimental group, the surgical site was washed with chlorhexidine gluconate 0.05% before and after debridement in addition to routine cleaning with povidone iodine before debridement.

Results: The experimental and control groups were found to be similar in terms of descriptive characteristics and diabetes-related features. There was no difference in the presence of microorganisms before debridement between the experimental and control groups, but fewer microorganisms were isolated from the experimental group after debridement. The mean number of isolates per patient in the experimental group was 1.66±0.60 and 0.60±0.67 before and after debridement respectively. The mean number of isolates per patient in the control group was 1.06±0.58 and 1.10±0.75 before and after debridement respectively.

Conclusion and Suggestions: Based on our research findings, we can say that chlorhexidine solution applied before debridement is effective in reducing the number of microorganisms after debridement in individuals with diabetic foot.

Keywords: Diabetic foot, Preoperative skin preparation, Infection, Microorganism, Nursing

Çocuklarda Perioperatif Çok Boyutlu Anksiyete Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Sevim ÇELİK¹, Aylin KURT¹, Sibel KÖSTEKLİ¹, Özge UÇAR¹

¹Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bartın
Sorumlu Yazar: sevimakcel@gmail.com

Amaç: Bu araştırmanın amacı çocuklarda cerrahi sürece bağlı anksiyeteyi değerlendirmek için Çocuklarda Perioperatif Çok Boyutlu Anksiyete Ölçeği (ÇPÇBA)'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

Yöntem: Metodolojik tipte olan bu araştırma Bartın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde Eylül 2021-Mayıs 2022 tarihleri arasında ameliyat olan 7-10 yaş arası 50 çocuk ile gerçekleştirildi. Ameliyat öncesi, ameliyat günü ve ameliyattan bir ay sonra veri toplamak için özbildirime dayalı ÇPÇBA ve Çocuk Anksiyete Skalası-Durumluluk (ÇAS-D) kullanıldı. ÇPÇBA'nın iç tutarlılığı, test-tekrar test güvenilirliği, paralel form güvenilirliği ve içerik ve yapı geçerliliği test edildi.

Bulgular: ÇPÇBA, yüksek iç tutarlılık (Cronbach's alpha = 0.858, 0.916, 0.864) gösterdi. ÇPÇBA'nın madde toplam puan korelasyon değerleri ameliyat öncesi 0.58-0.71, ameliyat günü 0.77-0.83 ve ameliyattan bir ay sonra 0.60-0.80 arasındaydı. ÇPÇBA tek faktörlü yapıda ve açıkladığı varyans %65'ti. Ölçüm zamanlarına göre ÇPÇBA'nın ÇAS-D (paralel form) ile arasındaki korelasyon değerleri ameliyattan önce 0.474, ameliyat günü 0.528 ve ameliyattan bir ay sonra 0.599'du.

Sonuç ve Öneriler: Chow ve ark. tarafından geliştirilen ve orijinal dili İngilizce olan Çocuklarda Perioperatif Çok Boyutlu Anksiyete Ölçeği'nin ülkemiz için geçerlik ve güvenilirlik düzeyi yüksektir. Ölçeğin Türk toplumunda sağlık ekibi üyeleri tarafından çocuklarda cerrahi sürece bağlı anksiyeteyi değerlendirmede kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Cerrahi, Perioperatif Dönem, Anksiyete, Geçerlik, Güvenirlik

Perioperative Multidimensional Anxiety Scale in Children: A Turkish Validity and Reliability Study

Aim: The aim of this study is to perform the Turkish validity and reliability study of the Perioperative Multidimensional Anxiety Scale in Children (CPPS) in order to evaluate the anxiety related to the surgical procedure in children.

Methods: This methodological study was conducted with 50 children aged 7-10 years who underwent surgery at Bartın Gynecology and Childhood Hospital between September 2021 and May 2022. Self-reported CPPS and Pediatric Anxiety Scale-State (CAS-D) were used to collect data preoperatively, on the day of surgery, and one month after surgery. The internal consistency, test-retest reliability, parallel form reliability, and content and construct validity of the CPPS were tested.

Results: The CPPS showed high internal consistencies (Cronbach's alpha = 0.858, 0.916, 0.864). Item-total score correlation values of CPPS were between 0.58-0.71 preoperatively, 0.77-0.83 on the day of surgery, and 0.60-0.80 one month after surgery. The CPPS was in a single factor structure and the variance explained was 65%. Correlation values between CPMP and DAS-D (parallel form) according to measurement times were 0.474 before surgery, 0.528 on the day of surgery, and 0.599 one month after surgery.

Conclusion and Recommendations: Chow et al. The validity and reliability of the Perioperative Multidimensional Anxiety Inventory for Children, whose original language is English, is high for our country. It is recommended that the scale be used by healthcare team members in Turkish society to evaluate surgical anxiety in children.

Keywords: Child, Surgery, Perioperative Period, Anxiety, Validity, Reliability

Orogastrik Tüpü Beslenme Sırasında Prematürelere Dinletilen Ninni ve Klasik Müziğin Bebeğin Serebral Oksijenizasyon Düzeyi, Vital Bulguları ve Rahatlığı Üzerine Etkisi

Esra BAĞLI², Sibel KÜÇÜKOĞLU¹

¹Selçuk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Sorumlu Yazar: s_nadaroglu@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatan prematürelere orogastrik tüpü beslenme sırasında dinletilen ninni ve klasik müziğin, bebeklerin serebral oksijenizasyon düzeyi, vital bulguları ve rahatlığı üzerine etkilerini araştırmak amacıyla paralel grupta ön test-son test randomize kontrollü deneysel tasarımda yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma Konya ili Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde yatan 51 prematüre bebek ile Aralık 2020-Mayıs 2022 tarihleri arasında yürütüldü. Çalışmada bebekler randomize şekilde üç gruba ayrıldı. Müdahale grubunda yer alan prematüre bebeklere orogastrik tüpü beslenme sırasında anne sesinden ninni (Ninni Grubu=17), klasik müzik dinletisi (Klasik Müzik Grubu= 17) gerçekleştirildi. Kontrol grubunda rutin uygulamaya (n=17) devam edildi. Çalışmada veri toplama aracı olarak Yenidoğan Tanıtıcı Bilgi Formu, Vital Bulgular ve rSO₂ Takip Formu ve Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği kullanıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra Pearson ki-kare testi ve Fisher's Exact Testi, Bağımsız gruplarda t testi, Kruskal Wallis, Tekrarlı Ölçümlerde Karma Desen ANOVA analizi, etki büyüklüğünün değerlendirilmesinde Cohen d ve %95 güven aralığı kullanıldı.

Bulgular: Çalışma sonucunda; ninni dinleyen grupta kalp tepe atımı (p:0,002) ve oksijen saturasyonu değerlerinde stabilizasyon sağlandığı (p:0,002), hem ninni hem de klasik müzik grubunda serebral oksijenizasyon düzeyinin kontrol grubuna kıyasla anlamlı şekilde arttığı ve en yüksek değerler klasik müzik grubunda olduğu (p:0,001) görüldü. Konfor düzeyinin değerlendirilmesinde hem ninni hem de klasik müzik grubunda anlamlı artış olduğu ve en yüksek konfor düzeyinin klasik müzik grubunda olduğu belirlendi (p:0,040).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak ninni ve klasik müzik dinletisinin bebeğin serebral oksijen düzeyini ve konfor düzeyini artırdığı, ninni dinlemenin vital stabilizasyonu sağlamada etkisi olduğu görüldü. Bu olumlu etkileriyle yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde ninni ve klasik müzik dinletilerinin kullanımına daha fazla yer verilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: Prematüre, ninni, klasik müzik, YYBÜ, hemşirelik

The Effect of Lullaby and Classical Music Played to Premature Babies During Orogastric Tube Feeding on Cerebral Oxygenation Level, Vital Findings and Comfort of the Infant

Purpose: This study was conducted in a pre- and post-test randomized controlled experimental design in parallel groups to investigate the effects of lullabies and classical music played during orogastric tube feeding on the cerebral oxygenation level, vital findings, and comfort of infants.

Methods: The study was conducted with 51 preterm infants in the Neonatal Intensive Care Unit of Selçuk University Faculty of Medicine Hospital in the Province of Konya, Turkey, between December 2020 and May 2022. In the study, the infants were randomly divided into three groups. Preterms in one of the intervention groups were listened to a lullaby from their mothers' voice during orogastric tube feeding (Lullaby Group=17), while the other group listened to classical music (Classical Music Group= 17). The routine practice was continued in the control group (n=17). In the study, Neonatal Introductory Information Form, Vital Findings and rSO₂ Follow-up Form, and Neonatal Comfort Behavior Scale were used for data collection. In addition to descriptive statistics, Pearson chi-square test and Fisher's Exact Test, independent samples t-test, Kruskal-Wallis, Mixed Model Repeated Measures, ANOVA, and Cohen's D effect size and 95% confidence interval were used in the analysis of the data.

Results: As a result of the study, it was found that the peak heart rate (p:0,002) and oxygen saturation (p:0,002) values were stabilized in the group listening to the lullaby, the level of cerebral oxygenation was significantly increased in both the lullaby and the classical music groups, and the highest value was in the classical music group (p:0,001). In the evaluation of comfort level, it was found that there was a significant increase in both lullaby and classical music groups and that the highest comfort level was in the classical music group (p:0,040).

Conclusions and Suggestions: As a result, listening to lullabies and classical music was found to increase the cerebral oxygen level and comfort level of the infants, and listening to lullabies was found to be effective in ensuring vital stabilization. Based on these positive effects, it is recommended to allow more opportunities for the use of lullabies and classical music in the NICU.

Keywords: Keywords: Preterm, lullaby, classical music, NICU, nursing

Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ve Transteoretik Modele Dayalı Sedanter Yaşam Biçimi Davranışları

Gözde ÖZDEMİR¹, Saime EROL²

¹Beykent Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü, Ameliyathane Hizmetleri Programı

²Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: gozdeozdemir@beykent.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin UAFAA göre fiziksel aktivite düzeyleri ve Transteoretik Modele (TTM) dayalı sedanter yaşam biçimi davranışlarını (SYBD) ve tutumlarını belirlemek amacı ile yürütüldü.

Gereç-yöntem: Araştırma tanımlayıcı tasarım ile Eylül-Aralık 2021 tarihleri arasında İstanbul'da bir üniversitenin meslek yüksekokulunda yürütüldü. Evreni, 18-25 yaş aralığında, gönüllü olan, iletişim ve dil engeli olmayan, 657 öğrenci oluşturdu. Basit rastgeleme örnekleme yöntemi ile 638 öğrenciden veri online olarak toplandı. Ölçeklerdeki kontrol sorularını yanlış cevaplayan 134 form çıkarıldıktan sonra araştırma 504 öğrenci ile tamamlandı. Veriler; sosyo-demografik özellikler anket formu, Transteoretik Model-Sedanter Yaşam; değişim aşamaları anketi, Değişim Süreci, Öz Etkililik ve Karar Alma ölçekleri ile Uluslararası Fiziksel Aktivite Değerlendirme Anketi (UFAA) kullanılarak toplandı. Veriler, Kruskal Wallis Varyans analizi, Mann Whitney-U testi ve Ki-Kare testi ile değerlendirildi. Anlamlılık düzeyi $p < 0.005$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Yaş ortalaması 20.03 ± 2.09 olan öğrencilerin %82.9'u kadın, %18.9'u hafif şişman ve obez bulundu. UAFAA verilerine göre öğrencilerin % 31.3'ü inaktif, %45.7'si minimal aktif ve %23.0'ü çok aktif bulundu ve %18.2'si günde sekiz saat ve üzeri oturma süresine sahipti. Kadınların büyük çoğunluğu (%58.9) minimal aktif, erkeklerin büyük çoğunluğu (% 45.3) çok aktifti ($p < 0.05$). UFAA kategorileri ile cinsiyet, çalışma durumu, sigara kullanma ve fiziksel aktiviteye ihtiyaç hissetmeme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p < 0.05$). TTM Sedanter yaşam değişim aşamaları-1 anketine göre öğrencilerin %81'i düzenli fiziksel aktivite yapmıyordu ve değişim aşamaları-2'ye göre öğrencilerin büyük çoğunluğu sedanter davranış değiştirme hazırlık (%27.8) aşamasında bulundu. Sınıf ile TTM-SY tüm ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p < 0.05$). Fiziksel aktivite için yönlendiren kişi olduğunu ifade eden öğrencilerin yarar algı puanları düşük bulundu ($p < 0.05$).

Sonuç: UFAA kategorilerine göre; kadınlar, birinci sınıflar, çalışmayanlar, inaktif yaşam tarzı açısından riskli grupta bulundular. Kadınların, ikinci sınıfların, obez olanların, FA için uygun çevre olmayanların, aktiviteye yönlendiren biri olmayanların ve ailesinde FA yapmayanların TTM-sedanter yaşam yarar algısı puanları daha yüksek bulundu ($p < 0.05$). Bu nedenle öğrencilerin SYBD yönelik farkındalık kazandırılması ve aktif bir yaşam biçimini benimseyebilecekleri FA programlarının düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Transteoretik Model, sedanter yaşam, üniversite öğrencileri, fiziksel aktivite, hemşirelik

Physical Activity Levels of University Students and Sedentary Lifestyle Behaviors Based on the Transtheoretic Model

Objective: This study was carried out to determine the physical activity levels of university students according to IPQA and their sedentary lifestyle behaviors (SLSB) and attitudes based on the Transtheoretic Model (TTM).

Materials-methods: The research was conducted with a descriptive design between September and December 2021 in a vocational school of a university in Istanbul. The population consisted of 657 students aged between 18-25, who volunteered and had no communication or language barriers. Data were collected online from 638 students using simple random sampling method. After removing 134 forms that incorrectly answered the control questions on the scales, the study was completed with 504 students. Data; socio-demographic characteristics questionnaire, Transtheoretic Model-Sedentary Life; The stages of change questionnaire were collected using the Change Process, Self-Efficacy, and Decision-Making scales, and the International Physical Activity Assessment Questionnaire (IPQA). Data were evaluated with Kruskal Wallis analysis of variance, Mann Whitney-U test and Chi-Square test. Significance level was accepted as $p < 0.005$.

Results: 82.9% of the students with a mean age of 20.03 ± 2.09 were female, and 18.9% were slightly overweight and obese. According to IPQA data, 31.3% of the students were found to be inactive, 45.7% minimally active, 23.0% very active, and 18.2% had sitting for eight hours or more per day. The majority of women (58.9%) were minimally active, and the majority of men (45.3%) were very active ($p < 0.05$). A statistically significant difference was found between IPQA categories and gender, employment status, smoking and not feeling the need for physical activity ($p < 0.05$). According to the TTM Sedentary Life Change Stages-1 questionnaire, 81% of the students were not doing regular physical activity, and according to the change stages-2, the majority of the students were in the sedentary behavior change preparation stage (27.8%). A statistically significant difference was found between grade and TTM-SY mean scores of all scales ($p < 0.05$). Benefit perception scores of the students who stated that they were the person who directed them for physical activity were found to be low ($p < 0.05$).

Conclusions: According to IPQA categories; women, first class, unemployed, inactive lifestyle were in the risk group. TTM-sedentary life benefit perception scores of women, second graders, obese people, those who were not suitable for PA, those who did not direct them to activity, and those who did not do PA in their family were found to be higher ($p < 0.05$). For this reason, it is recommended to raise awareness of students' SLSB and to organize PA programs in which they can adopt an active lifestyle.

Keywords: Transtheoretic Model, sedentary life, university students, physical activity, nursing

Huzurevinde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Metabolik Sendrom ve Abdominal Obezite Durumu

Berna DİNCER², Elif YILDIRIM AYAZ³, Banu MESCİ⁴, Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR¹, Sadrettin PENÇE¹, Işıl MARAL¹, Yaşar SERTBAŞ⁴, Emel METE¹, Reyhan KAYGUSUZ⁵, Gülser CİNBAZ¹, Esra KARACAN⁶, Hatice İKİŞİK⁴, Nesrin İLHAN¹, Erkan MESCİ⁴, İsmail Hakan AKBULUT⁴, Aysu OKTAY⁴

¹*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*

²*İstanbul Medeniyet Üniversitesi*

³*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sultan Abdülhamid Han Eğitim Ve Araştırma Hastanesi*

⁴*Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi*

⁵*Demiroğlu Bilim Üniversitesi*

⁶*Marmara Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: aynur.ozdemir@medeniyet.edu.tr

Amaç: Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin metabolik sendrom ve obezite durumunu belirlemek.

Yöntem: Bu tanımlayıcı kesitsel çalışma, 19.02.2022-19.06.2022 tarihleri arasında İstanbul Maltepe Huzurevi ve İstanbul Prof. Dr. Fahrettin Kerim-Nilüfer Gökay Huzurevi'nde yaşayan, 65 yaş ve üzeri, çalışmaya katılmayı kabul eden, 120 katılımcı ile yapıldı. Araştırmaya katılan tüm bireylere, araştırmacılar tarafından birebir görüşme ile sosyodemografik özellikleri, komorbiditeleri ve metabolik kontrol parametreleriyle ilgili tanımlayıcı bilgileri içeren bir anket formu uygulandı. Tıbbi bilgileri, son 3 ay içerisinde yapılmış tüm tetkikleri hasta kayıtlarından elde edilerek kaydedildi. Tartı ölçümleri, antropometrik ölçümler, tansiyon ölçümleri yapıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan yaşlı kadınların ortalama VKİ değerinin 31.52 ± 5.8 kg/m² yaşlı erkeklerin 28.2 ± 4.89 kg/m² dir. Metabolik kontrol parametrelerinden kadınların HbA1c ortalaması 7.12 ± 2.12 olup, kan lipid parametrelerine bakıldığında ortalama yüksek dansiteli lipoprotein (HDL) değerinin 45 ± 8.52 mg/dL, düşük dansiteli lipoprotein (LDL) değerinin 165.8 ± 12.6 mg/dL, trigliserid düzeyinin de 355 ± 20.12 mg/dL olduğu görülmüştür. Erkeklerin ise, Metabolik kontrol değerlerinden HbA1c ortalaması 7.58 ± 1.96 olup, ortalama HDL'nin 48 ± 7.85 mg/dL, LDL'nin 158.9 ± 14.7 mg/dL, trigliserid düzeyinin de 349 ± 18.5 mg/d olduğu belirlenmiştir. Yaşlı bireylerin beden kitle indeksine (BKİ) göre dağılımları değerlendirildiğinde %6 'sının normal kilonun altında, %23.3'ü normal kilolu, %35.3'ünün aşırı kilolu, %24'ünün obez, %11.4'ü nün morbid obez olduğu görülmüştür. Geriatrik Popülasyonun % 34'nde metabolik sendrom olduğu saptandı.

Sonuç ve öneriler: Sonuç olarak; huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerde metabolik sendrom ve abdominal obezite olduğu belirlendi. Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylere kardiyovasküler hastalıklardan korunmaları amacı ile beslenme ve fiziksel egzersiz eğitimleri verilmelidir. Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylere kardiyovasküler hastalıklardan korunmaları amacı ile beslenme ve fiziksel egzersiz eğitimlerin verilmesi ve bu konu hakkında daha fazla literatüre katkı sağlayacak çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı birey, metabolik sendrom, obezite, huzurevi

Metabolic Syndrome and Abdominal Obesity Status of Elderly People Living in Nursing Homes

Aim: To determine the prevalence of metabolic syndrome and obesity in elderly people living in nursing homes.

Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted between 19.02.2022-19.06.2022 in Istanbul Maltepe Nursing Home and Istanbul Prof. Dr. Fahrettin Kerim-Nilüfer Gökay Nursing Home The study was conducted with 120 participants aged 65 and over, living in the nursing homes, who agreed to participate in the study. All individuals participating in the research were interviewed by the researchers one-on-one. A questionnaire form containing descriptive information about sociodemographic characteristics, comorbidities and metabolic control parameters was applied. Medical information and all examinations performed in the last 3 months were obtained from patient records and recorded. Weight measurements, anthropometric measurements, blood pressure measurements were made.

Results: The mean BMI value of the elderly women participating in the study is 31.52 ± 5.8 kg/m² and 28.2 ± 4.89 kg/m² for the elderly men. Among the metabolic control parameters, the mean HbA1c of women is $7.12 \pm 2.12\%$, and when the blood lipid parameters are considered, the mean high-density lipoprotein (HDL) value is 45 ± 8.52 mg/dL, the low-density lipoprotein (LDL) value is 165.8 ± 12.6 mg/dL, and the triglyceride level is 355 ± 20.12 mg/dL. It was found to be 20.12 mg/dL. In males, the mean of HbA1c, one of the metabolic control values, was $7.58 \pm 1.96\%$, mean HDL was 48 ± 7.85 mg/dL, LDL was 158.9 ± 14.7 mg/dL, triglyceride level was 349 ± 18.5 mg/d. When their distribution according to mass index (BMI) was evaluated, it was observed that 6% were under normal weight, 23.3% were normal weight, 35.3% were overweight, 24% were obese, 11.4% were morbidly obese. Metabolic syndrome was found in 34% of the geriatric population

Conclusion and recommendations: It was determined that metabolic syndrome and abdominal obesity were present in elderly people living in nursing homes. Nutrition and physical exercise training should be given to elderly people living in nursing homes in order to protect them from cardiovascular diseases. It is recommended to provide nutrition and physical exercise trainings to elderly people living in nursing homes in order to protect them from cardiovascular diseases and to conduct studies that will contribute to more literature on this subject.

Keywords: *Elderly person, metabolic syndrome, obesity, nursing home*

Bu bildiri Üsküdar Belediyesi ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi işbirliği ile yürütülen "Yeşil Egzersizle Sağlıklı Yaşlan" projesi kapsamında hazırlanmıştır.

Lise Öğrencilerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Algıladıkları Stresin Gündüz Uykululuk Durumuna Etkisi

Gözde TEVRAT YILDIRIM¹, Gökçe DEMİR²

¹Nevşehir Devlet Hastanesi

²Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Sorumlu Yazar: gozdeyildirim@hotmail.com

Tüm dünyayı ve Türkiye'yi etkisi altına alan COVID-19 pandemisi adölesanlarda endişe, korku ve strese neden olurken pandemi döneminde alınan önlemler adölesanların algıladıkları stres düzeyinin artmasına, uyku problemleri yaşamasına ve gündüz uykululuğuna neden olmaktadır. Bu araştırma Kırşehir il merkezinde bulunan liselerde öğrenim gören adölesanların COVID-19 pandemi sürecinde algıladıkları stresin gündüz uykululuk durumuna etkisini ortaya çıkarmak amacı ile yapılmıştır. Tanımlayıcı türde olan bu araştırma Kırşehir merkezinde bulunan devlet liselerinde 396 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler "Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bilgi Formu", "Algılanan Stres Ölçeği" ve "Epworth Uykululuk Ölçeği" kullanılarak 08.11.2021-28.11.2021 tarihleri arasında online ve yüz yüze olarak toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Algılanan Stres Ölçeği toplam puan ortalaması $29,35 \pm 7,34$, "Epworth Uykululuk Ölçeği" puan ortalaması ise $5,56 \pm 4,31$ olarak saptanmıştır. Öğrencilerin %17,9'unun gündüz uykululuk problemi yaşadığı belirlenmiştir. Öğrenim görülen lise türü ve kafeinli içecek tüketiminin gündüz uykululuğunu artırdığı ancak algılanan stresi etkilemediği saptanmıştır. COVID-19 aşısı yaptıрма durumu, COVID-19'a yakalanma durumu, COVID-19 sebebi ile şüpheli hasta olarak evde veya hastanede karantina uygulaması yapma durumu ve COVID-19 olmaktan korktuğu için uyuyamama durumunun algılanan stres ve gündüz uykululuğu ortalamasını etkilemediği belirlenmiştir. Ekonomik durum algısını kötü-orta düzey olarak belirten ve son zamanlarda etkilendikleri bir olay yaşadıklarını belirten öğrencilerin algıladıkları stresin daha yüksek olduğu ancak gündüz uykululuk durumunun etkilendiği tespit edilmiştir. Cinsiyeti kız olanların algılanan stres ve gündüz uykululuğu ölçek puanı yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak lise öğrencilerinin COVID-19 pandemi sürecinde algıladıkları stres düzeyi arttıkça gündüz uykululuğunun da arttığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Ergen, Gündüz Uykululuğu, Stres, Uyku

The Effect Of Stress Perceived By High School Students During The Covid-19 Pandemic During Day Sleep Status

The COVID-19, which has taken over the world and Turkey, has caused anxiety, fear and stress in pandemic times, while measures in the pandemic period have caused adolescent stress levels to increase, experience sleep problems and sleep during the day. This research was made to search out the impact of the stress that adolescents studying in high schools in Kırşehir province have detected during the COVID-19 pandemic process in the day's sleep state. This descriptive research was done with 396 students at public high schools in Kırşehir. The data was collected online and face-to-face between 08.11.2021 and 28.11.2021 using the "Information Form for identifying features", "Perceived Stress Scale" and "Epworth Sleepiness Scale". The total average Perceived Stress Scale of the students participating in the study if was 29.35 ± 7.34 the average of the students' Epworth Sleepiness Scale was 5.56 ± 4.31 . It has been determined that 17.9% of the students have had daytime sleep problems. It has been determined that the high school type and caffeinated beverage consumption increased daytime sleep, but did not affect the perceived stress. COVID-19 vaccination status, COVID-19 capture, COVID-19 cause and condition of quarantine treatment at home or hospital as a suspected patient, and inability to sleep as a COVID-19 were not affected by perceived stress and average daytime sleep. It has been found that the stress that students perceive is greater but does not affect the day-to-day sleep situation, which indicates the perception of the economic situation as poor-medium and indicates that they have experienced an incident that has recently affected them. The perceived stress and daytime sleep of the female gender were found to have a high scale rating. As a result, during the COVID-19 pandemic period, it was determined that as the stress level of high school students perceived increased, daytime sleep increased.

Keywords: Adolescent, COVID-19, Daytime Sleepiness, Sleep, Stress

Bu tez çalışması Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SYO.A4.21.002 no'lu proje ile desteklenmiştir.

Yaşlı Bireylerde Sağlık Kaderciliğinin Sağlığı Geliştirici Davranışlara Etkisi

Öznur ADADIOĞLU¹, Fatma ÖZKAL², Sena DURMUŞ³

¹Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Bölümü

³Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Lisans Öğrencisi
Sorumlu Yazar: oznuradadioglu@sakarya.edu.tr

Amaç: Bu araştırma Türkiye’de yaşlı bireylerde sağlık kaderciliğinin sağlığı geliştirici davranışlara etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel olarak gerçekleştirilen araştırma bir aile sağlığı merkezinde takipli 165 yaşlı birey ile yapılmıştır. Veriler; Haziran-Ekim 2021 tarihleri arasında Tanıtıcı Özellikler Formu, Sağlık Kaderciliği Ölçeği (SKÖ) ve Yaşlı Sağlığının Geliştirilmesi Ölçeği (YSGÖ) kullanılarak toplanmıştır. Veriler, SPSS programında analiz edilmiş ve tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t testi, Tek yönlü ANOVA, Pearson korelasyon testleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %58,8’i kadın, %83,0’ü 65-74 yaş arasında, %50,9’u ilkokul mezunu, %71,5’i evli, %3,6’sı çalışmaktadır. Yaşlı bireylerin, %17,0’si sigara, %10,3’ü alkol kullandığını, %66,7’si kronik hastalığı bulunduğunu, %60’ı kendisini orta yaşlı olarak gördüğünü ve %46,1’i sağlığını iyi olarak değerlendirdiğini ifade etmiştir. Sağlığı geliştirici davranışlar ve sağlık kaderciliği puan ortalamaları sırasıyla 60,65±9,46 ve 49,45±20,03 olarak belirlenmiştir. Yaşlı bireylerin sağlık kaderciliği anlayışı ile sağlığı geliştirici davranışları arasında negatif bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Bireylerin cinsiyet, eğitim, medeni durum, sağlığını değerlendirme ve yaşımı algılama durumu sağlığı geliştirici davranışları anlamlı etkileyen faktörler olarak belirlenmiştir. Sağlık kaderciliği anlayışı ile cinsiyet, yaş, eğitim, medeni durum, sigara, alkol kullanımı, sağlığını değerlendirme ve yaşımı algılama durumu arasında önemli farklılıklar saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, yaşlı bireylerin sağlık kaderciliği anlayışı artıkça sağlığı geliştirici davranışlarının azaldığı bulunmuştur. Sağlık profesyonellerinin, yaşlı bireylerde sağlığı geliştirici davranışları artırmak ve sağlıkta kaderciliği en aza indirmek için eğitim programları düzenlemeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı bireyler, sağlık kaderciliği, sağlığı geliştirici davranışlar

Impact of Health Fatalism on Health Promoting Behaviors in Older Adults

Purpose: This study sought to determine the impact of health fatalism on health-promoting behaviors in older adults in Turkey.

Method: The researchers conducted the study in a descriptive cross-sectional design with 165 older adults followed in a family health center. They collected the data using the Introductory Characteristics Form, Health Fatalism Scale (HFS), and Elderly Health Promoting Scale (EHPS) between June and October 2021. The researchers analyzed the data in the SPSS program and evaluated them via descriptive statistics, independent samples t-test, One-way ANOVA and Pearson’s correlation tests.

Findings: Of the participants, 58.8% were female, 83.0% were aged 65 to 74 years, 50.9% were primary school graduate, 71.5% were married and 3.6% were employed. Of the older adults, 17.0% stated that they smoked, 10.3% used alcohol, 66.7% had a chronic illness, 60% considered themselves middle aged and 46.1% evaluated their health to be good. The mean health promoting behaviors and health fatalism scores were 60.65±9.46 and 49.45±20.03, respectively. The study found a negative correlation between health fatalism conception and health promoting behaviors of the older adults ($p < 0.05$). Gender, education, marital status, health evaluation and age perception of the individuals were factors significantly affecting health promoting behaviors. The study found significant differences between health fatalism conception and gender, age, education, marital status, smoking, alcohol use, health evaluation and age perception ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendation: The present study found that as health fatalism conception of the older adults increased, their health promoting behaviors decreased. It is recommended for healthcare professionals to arrange training programs in order to increase health promoting behaviors and minimize health fatalism in older adults.

Keywords: Older adults, health fatalism, health promoting behaviors

Hemşirelik Öğrencilerinin Pandemi Sonrası Pediatri Kliniği Deneyimleri

Selmin ŞENOL¹, Betül YAVUZ¹, Canan Sümeyra GÜN¹

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
Sorumlu Yazar: canansumeyra.gun@ksbu.edu.tr

Amaç: Bu çalışma sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik 3. sınıf öğrencilerinin pandemi sonrasında, pediatri kliniğinde deneyimlerini açıklamak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yönteminin fenomenoloji deseni ile yürütülmüştür. Derinlemesine görüşme tekniği ile yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veri toplanmıştır. Görüşmeler ses kaydına alınarak, 12 katılımcı ile doyum noktasına ulaştığında tamamlanmıştır. Veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların beşi erkek, yaş ortalamaları 26'dır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu ağırlıklı olarak gözlem yaptıklarını ve ebeveynlere eğitim verdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin pandemi sonrası pediatri kliniğindeki deneyimleri beş temada değerlendirilmiştir; hemşirelik tanısı girişimi, gözlem, pediatrik ilaç dozu ayarlama, bakım ve eğitim. Yaşanan bu deneyimlerin güçlükleri ise üç temada tanımlanmıştır; çocuğun çocukluk özelliklerinden kaynaklanan zorluklar, bakım verici kaynaklı fiziksel kısıtlılık, klinik kaynaklı maske, sosyal mesafe kısıtları.

Çocuğun çocukluk özelliklerinden kaynaklanan zorluklar ana temasında çocuğun hastane ortamında ve pek çok girişimle karşılaştığı tedavi sürecinde fiziksel özelliklerinden biri olan ağlama eylemini sergilemiş olması öğrencinin korkmasını ve cesareti kırılarak çocuğa bakım vermesinde ciddi bir zorluk olarak tanımlanmıştır. "Beni beyaz önlükle gördüğünde çocuğun ağlamaya başlaması cesaretimi kırdı". "Çocuk ağladı ve ağlama sesi çok yüksek olduğu için korktum".

Bakım verici kaynaklı fiziksel kısıtlılık ana temasında özellikle kronik hastalık tanısı ile tedavi gören olgularda bakım verici rolündeki annelerin öğrencilere "çocuğuma yaklaşmayın, yatağa yaklaşmayın, odanın dışında görüşelim" vb. ifadelerini kullanmış olmaları ile pandemi döneminin tehdit edici bulgularının pandemi sonrasında da hala etkisini gösterdiği saptanmıştır.

Klinik kaynaklı maske, sosyal mesafe kısıtları ana temasında kliniğin çalışma ilkelerinde yer alan enfeksiyona karşı koruyucu önlemler politikasının zaman zaman öğrencilerin çocuk ile iletişim kurmalarında bir engel oluşturduğu belirlenmiştir. "Çocuklarla çok fazla temas halinde bulunamadık. Sosyal mesafe, maske gibi kısıtlar bizim iletişimimizi olumsuz etkiledi".

Sonuç ve Öneriler: Çalışma bulguları göstermiştir ki pandeminin sosyal mesafe, maske etkileri klinikte halen bir önlem olmakla birlikte öğrencilerin klinik deneyimlerinde cesaret kırıcı ve motivasyonu düşürücü bir engel yaratmıştır. Çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel gelişim özelliklerinin son derece özgün olduğu düşünüldüğünde eğitim sürecindeki bu engelin aşılması için konuya ilişkin öğrenci farkındalığını artıracak eğitici eğitimi ve klinik çalışanları eğitimi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencileri, Pediatri, Pandemi

Post Pandemic Pediatric Clinic Experiences of Nursing Students

Purpose: This study was conducted to explain the experiences of 3rd year nursing students at the faculty of health sciences in the pediatric clinic after the pandemic.

Method: The study was carried out with the phenomenology pattern of the qualitative research method. Data were collected using in-depth interview technique and a semi-structured interview form. The interviews were audio-recorded and completed when they reached the saturation point with 12 participants. The data were evaluated by content analysis.

Results: Five of the participants are male, their average age is 26. The majority of the participants stated that they mainly observed and gave training to parents. The experiences of the students in the post-pandemic pediatric clinic were evaluated in five themes; nursing diagnosis intervention, observation, pediatric drug dosing, care and education. The difficulties of these experiences were defined in three themes; difficulties arising from the childhood characteristics of the child, physical limitations caused by the caregiver, mask originating from the clinic, social distance restrictions.

It has been determined that the policy of preventive measures against infection, which is included in the working principles of the clinic, in the main theme of clinic-based masks and social distance restrictions, from time to time creates an obstacle for students to communicate with the child. "We didn't have much contact with the children. Restrictions such as social distance and masks negatively affected our communication".

Conclusion and Recommendations: The study findings showed that the social distance and mask effects of the pandemic, although still a precaution in the clinic, created a discouraging and demotivating obstacle in the clinical experience of the students. Considering that the child's physical, emotional and mental development characteristics are extremely unique, training of trainers and clinical staff training that will increase student awareness on the subject can be recommended in order to overcome this obstacle in the education process.

Keywords: Nursing Students, Pediatrics, Pandemic

Serebral Palsili Çocuğa Bakım Veren Annelerin Yaşadıkları Deneyimler ve Baş Etme Mekanizmaları

Raheleh SABET SARVESTANI¹, Semra KÖSE¹, Abdullah CANBAL², Emine GEÇKİL¹

¹Neü Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Ad

²Neü Meram Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Ad

Sorumlu Yazar: semraak_88@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma serebral palsili çocuğa bakım veren annelerin yaşadıkları deneyimlerinin ve baş etme mekanizmalarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, Mayıs-Ağustos 2021 tarihleri arasında tanımlayıcı keşfedici nitel içerik analizi yaklaşımı ile yapılmıştır. Çalışmaya amaçlı örnekleme yoluyla 10 anne seçilmiştir. Araştırmaya 3 yıldan uzun süredir serebral palsili çocuğa bakım veren, özel bir ruhsal hastalığı olmayan, akıcı Türkçe konuşabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan anneler dahil edilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Verilerin nitel içerik analizini yapmak için MAXQDA10 yazılım programı kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Çalışmada veri analizinden iki ana tema ve üç kategori ortaya çıkmıştır. Elde edilen temalar "Adanmışlık" ve "Arayış"tır. Kategoriler ise; tamamen bağımlı (bakım bağımlılığı, fiziksel, ekonomik bağımlılık, sosyal olamama vb.), kendine odaklanma (sessizlik arayışı, manevi arayış, kendini geliştirme vb.) ve soruna odaklanma (pozitif olma, destek arama, problemi çözme vb)'dir. Elde edilen analizde, anneler bakımın tüm yönleriyle meşgul oldukları için bu süreçte yaşadıkları deneyimde özverili oldukları saptanmıştır. Annelerin baş etme mekanizmalarına bakıldığında, kendine odaklanma ve soruna odaklanma olarak iki arama yöntemiyle var olan durumu değiştirmek adına çözüm aradıkları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Serebral palsili bir çocuğa bakım veren annelerin kendilerini çocuklarının bakımına adadıkları belirlenmiştir. Bu nedenle hemşirelerin; serebral palsili çocuğu olan fedakar anneleri tanımaları, kültürel ve dini inançları göz önünde bulundurmaları, acılarını dindirmek için gerekli destek ve eğitimi sağlamaları ve onlara rehberlik etmeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anne, Baş etme mekanizması, Nitel araştırma, Serebral palsy

The Experiences and Coping Mechanism of Mothers Caring for a Child with Cerebral Palsy

Objective: This research was conducted to determine the experiences and coping mechanisms of mothers who care for children with cerebral palsy.

Method: This research was conducted between May-August 2021 with descriptive exploratory qualitative content analysis approach. 10 mothers were selected for the study through purposeful sampling. Mothers who cared for a child with cerebral palsy for more than 3 years, did not have a special mental illness, could speak fluent Turkish and volunteered to participate in the study were included in the study. Data were collected through semi-structured interviews. The MAXQDA10 software program was used to analyze the qualitative content of the data. Ethics committee approval was obtained before starting the study.

Results: Two main themes and three categories emerged from the data analysis in the study. The themes obtained are "Dedication" and "Seeking". The categories are; totally engaged (care addiction, physical, economic dependence, social inability, etc.), self-focus seeking (seeking silence, spiritual pursuit, self-development, etc.) and problem-focus seeking (being positive, seeking support, problem solving, etc.). In the analysis obtained, it was determined that mothers were self-sacrificing in their experience in this process, as they were busy with all aspects of care. Looking at the mothers' coping mechanisms, it was determined that they sought solutions in order to change the existing situation with two search methods, focusing on themselves and focusing on the problem.

Conclusion and Suggestions: It has been determined that mothers who care for a child with cerebral palsy dedicate themselves to the care of their children. For this reason, it can be recommended that nurses get to know devoted mothers who have children with cerebral palsy, consider cultural and religious beliefs, provide the necessary support and education to relieve their pain, and guide them.

Keywords: Cerebral palsy, Coping mechanism, Qualitative research, Mother

Hemşirelikte Kapnografi Kullanımı

Çiğdem BERK ÖZCAN¹

¹Selçuk Üniversitesi

Sorumlu Yazar: cigdemberk03@gmail.com

Amaç: Günümüzde kapnografi, ameliyathane ve yoğun bakım üniteleri (YBÜ'ler) dahil olmak üzere çeşitli klinik ortamlarda hasta izleme aracı olarak uygulanmaktadır. Temel amacı, hemşirelerin hastaların soluk sonu karbondioksit (ETCO₂) düzeylerini değerlendirmesine yardımcı olmaktır (Conway ve ark., 2018). AHA yönergelerine göre, kapnografi gibi yeni ve yenilikçi teknolojilerin kullanımının, hastaların koşullarındaki değişiklikleri değerlendirme ve izlemede standart bakım olması beklenmektedir (Panchal ve ark., 2019).

Bulgular: Kapnografi, solunum sıkıntısı, entübasyon belirti ve semptomları ile başvuran ve KPR müdahalesi gerektiren hastalarda kullanılmaktadır (Panchal ve ark., 2019). Hemşirelerin kapnografi bilgilerinin artması, kardiyopulmoner resüsitasyon sırasında kapnografi kullanımının artmasıyla ilişkilidir (Kodali, 2013; Whitaker & Benson, 2016). Ameliyat sonrası ortamda hava yolu güvenliği, ameliyat sonrası hemşirelerin klinik değerlendirmelerinde sahip olduğu en önemli endişelerden biridir (Ladha ve ark., 2015). Kapnografi, karbondioksitin ekshalasyonunu ölçer. Laktat seviyeleri arttıkça ETCO₂ seviyeleri düşer (Hunter ve diğerleri, 2013; Guirgis ve diğerleri, 2014; Hunter ve diğerleri, 2014; Widmeier & Wesley, 2014; Arroyo, 2016; Hunter ve diğerleri, 2016; Lee & An, 2016). Laktat ve ETCO₂ düzeylerinin bu ilişkisi mortalite riskinin prognostik göstergesidir. Mortalitedeki artış, laktat düzeylerindeki artışla doğrudan ilişkilidir. 25 milimetre cıvanın (mmHg), ETCO₂, litre başına 6 milimole (mmol/L) kadar olan laktat seviyeleri ölüm oranındaki artışı temsil eder. Serum laktat düzeyi sepsisin erken tanımlanmasında da kapnografinin kullanılması önerilmektedir (Hunter, Silvestri, Ralls, Bright ve Papa, 2014; Widmeier ve Wesley, 2014; Arroyo, 2016; Hunter ve diğerleri, 2016). Metabolik asidoz tanısı için ağırlı, zaman alıcı arteriyel kan uygulamasına alternatif olmakla birlikte ETCO₂ ve HCO₃ seviyeleri arasında pozitif bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Hunter ve ark., 2016; Guirgis ve ark., 2014; Taghizadieh ve ark., 2016).

Sonuç ve Öneriler: Kapnografi, perfüzyon ve ventilasyon değerlendirmesi için halihazırda standart bir ekipmandır. Hemşirelerin kapnografi bilgilerinin ve farkındalık düzeylerinin artması KPR sırasında ve kapnografinin klinik ortamlarda uygulama alanlarını genişletecektir.

Anahtar Kelimeler: Kapnografi, Kardiyak arrest, ETCO₂

Use of Capnography in Nursing

Sciences Students Purpose: Today, capnography is applied as a patient monitoring tool in a variety of clinical settings, including operating rooms and intensive care units. Its main purpose is to help nurses evaluate patients' end-tidal carbon dioxide (ETCO₂) levels (Conway et al., 2018). According to the AHA guidelines, the use of new and innovative technologies such as capnography is expected to be standard of care in assessing and monitoring changes in patients' conditions (Panchal et al., 2019).

Method: Capnography is also used in patients who present with respiratory distress, signs and symptoms of intubation and require CPR intervention (Panchal et al., 2019). The increase in the nurses' knowledge of capnography is associated with the increase in the use of capnography during CPR (Kodali, 2013; Whitaker & Benson, 2016). Airway safety in the postoperative setting is one of the most important concerns that the postoperative nurse has in her assessments (Ladha et al., 2015). Capnography measures the exhalation of carbon dioxide. As lactate levels increase, ETCO₂ levels decrease (Hunter et al., 2013; Guirgis et al., 2014; Hunter et al., 2014; Widmeier & Wesley, 2014; Arroyo, 2016; Hunter et al., 2016; Lee & An, 2016). Correlation of lactate and ETCO₂ levels is also a prognostic indicator of increased mortality risk. The increase in mortality is directly related to the increase in lactate levels. Of 25 millimeters of mercury (mmHg), ETCO₂ represents an increase in lactate levels of up to 6 millimoles per liter (mmol/L) of mortality. The use of capnography is also recommended for the early identification of serum lactate level sepsis (Hunter, Silvestri, Ralls, Bright and Papa, 2014; Widmeier and Wesley, 2014; Arroyo, 2016; Hunter et al., 2016). Although it is an alternative to painful and time-consuming arterial blood administration for the diagnosis of metabolic acidosis, it is stated that there is a positive relationship between ETCO₂ and HCO₃ levels (Hunter et al., 2016; Guirgis et al., 2014; Taghizadieh et al., 2016).

Results: Capnography is currently standard equipment for perfusion and ventilation evaluation. Increasing the nurses' knowledge and awareness of capnography will expand the application areas of capnography during CPR and in clinical settings.

Keywords: Capnography, Cardiac Arrest, ETCO₂

İnvaziv Mekanik Ventilatör Desteğinde Takip Edilen COVID-19 Hastalarının Basınç Yaralanmasının Retrospektif İncelenmesi

Zilan BARAN¹, Dilek ÖZDEN²

¹İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Nöroloji Yoğun Bakım, İzmir, Türkiye

²Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye
Sorumlu Yazar: zilan.baran@outlook.com

Amaç: Çalışmada invaziv mekanik ventilatör desteğinde takip edilen COVID-19 hastalarının basınç yaralanması ve ilişkili faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, retrospektif tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte bir araştırmadır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş olup veriler 30.04.2020- 30.04.2022 arasında COVID-19 tanısı ile yoğun bakımda entübe takip edilen 438 hastanın kayıtlı bulunan dosyaları incelenerek toplanmıştır. Toplanan veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) programı kullanılarak tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra normal dağılım gösteren grupların karşılaştırılmasında Bağımsız Örneklem T Testi; normal dağılmayan gruplarda ise Ki-Kare Testi, Mann-Whitney U Test ve Kruskal Wallis Testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre verilerin toplandığı aralıkta entübe edilen 438 hastanın; %58.2'sinin erkek olduğu, yaş ortalamasının 69±14 olduğu, Beden Kitle İndeksinin 24.7±3.8 olduğu, %80.4'ünün ek hastalığı olduğu, %62.8'inin vazopressör desteği aldığı, Braden Basınç Yaralanması Risk Değerlendirme Puanının 11.49±2.2 olduğu, ortalama 13.1±9.9 gün yoğun bakımda kaldığı ve %36.3'ünde toplam 305 basınç yaralanması olduğu belirlenmiştir. Basınç yaralanması oluşan hastaların (n:159); basınç yaralanmalarının %46.6'sının sakrumda olduğu, %56.7'sinin 2. evre olduğu ve %74.8'ine 2 saatte bir pozisyon verildiği saptanmıştır. İnvaziv mekanik ventilatör desteğinde takip edilen COVID-19 hastalarında entübasyon süresinin basınç yaralanması oluşumunu hızlandırdığı, hastaların yoğun bakımda kalış süreleri, ek hastalık sayısı, albumin düzeyi, Braden Basınç Yararı Risk Değerlendirme Puanı, beslenme durumu, glutamin takviyesi ve vazopressör kullanımı ile basınç yaralanması sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: İnvaziv mekanik ventilatör desteğinde takip edilen COVID-19 hastalarının basınç yaralanması oranının yüksek olduğu, hastaların yoğun bakımda kalış süreleri, ek hastalık sayısı, düşük albumin düzeyi ve vazopressör kullanımının basınç yaralanması oluşumunu arttırdığı saptanmıştır. Bu bağlamda, entübe takip edilen COVID-19 hastalarının basınç yaralanması risk düzeylerinin sık sık değerlendirilmesinin yapılması ve değerlendirmelere göre hemşirelik girişimlerinin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, basınç yaralanması, entübasyon, hemşirelik bakımı

Retrospective Analysis of Pressure Injury for COVID-19 Patients Tracked in Invasive Mechanical Ventilator Support

Objective: The study aims to examine pressure injury and associated factors in COVID-19 patients followed under invasive mechanical ventilator support.

Method: The study is a retrospective descriptive and correlational research. Sample selection was not made in the study, and the data were collected by examining the files of 438 patients who were intubated in the intensive care unit with the diagnosis of COVID-19 between 30.04.2020-30.04.2022. The collected data were compared using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) program, in addition to descriptive statistics, in comparison of normally distributed groups; Independent Sample T Test; and the groups that were not normally distributed were analyzed using the Chi-Square Test, Mann-Whitney U Test and Kruskal Wallis Test.

Results: According to the research findings, of the 438 patients who were intubated during the data collection period; 58.2% were male, the mean age was 69±14, the Body Mass Index was 24.7±3.8, 80.4% had an additional disease, 62.8% received vasopressor support, Braden Pressure Injury Risk Assessment Score was 11.49±2.2, they stayed in the intensive care unit for an average of 13.1±9.9 days, and a total of 305 pressure injuries occurred in 36.3% of them. Patients with pressure injuries (n:159); it was determined that 46.6% of the pressure injuries were in the sacrum, 56.7% were in the second stage, and 74.8% were positioned every 2 hours. It was found that the duration of intubation accelerated the formation of pressure injuries in COVID-19 patients followed up with invasive mechanical ventilator support, and there was a significant correlation between the duration of stay in the intensive care unit, the number of additional diseases, albumin level, Braden Pressure Injury Risk Assessment Score, nutritional status, glutamine supplementation and vasopressor use, and the number of pressure injury count (p<0.05).

Conclusion: It has been determined that the rate of pressure injury in COVID-19 patients followed under invasive mechanical ventilator support was high, the length of stay in the intensive care unit, the number of additional diseases, low albumin level and the use of vasopressors increase the occurrence of pressure injury. In this context, frequent evaluation of pressure injury risk levels in intubated COVID-19 patients and implementation of nursing interventions according to the evaluations are recommended.

Keywords: COVID-19, pressure injury, intubation, nursing care

Düşme Korkusu Kaçınma Davranışının Yaşam Kalitesine Etkisinde Kırılganlığın Aracı Rolü

Damla ÖZTÜRK¹, Zülfünaz ÖZER¹

¹Istanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: damlaozturk75@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, yaşlı bireyde düşme korkusu kaçınma davranışının yaşam kalitesine etkisinde kırılganlığın aracı rolünü belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu araştırma, İstanbul'da bir Devlet Hastanesi'nde polikliniğine başvuran 65 yaş ve üzeri 312 birey ile Haziran- Ekim 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma verileri, Hasta Bilgi Formu, Edmonton Kırılganlık Ölçeği (EKÖ), Düşme Korkusu Kaçınma-Davranış Anketi (DKKDA), SF-12 Yaşam Kalitesi Ölçeği (SF-12) ile yüz yüze görüşme yolu ile toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların, yaş ortalaması 72.7±7.38 yıl, %54.5'i kadın, %65.4'ü evli, %48.4'ü okuryazar, %54.2'sinin geliri gidere denktir. Katılımcıların, %38.8'i eşi ile birlikte yaşamakta, %86.9'unun kronik hastalığı bulunmakta, %69.6'sı yardımcı araç kullanmakta, %39.4'ü düzenli egzersiz yapmakta, %76.6'sının düşme öyküsü bulunmakta, %11.5'inin düşmeye bağlı yatış öyküsü bulunmakta ve %81.9'unun kronik hastalığı hipertansiyondur. Düşme sayı ortalaması 2.98±1.71'dir. EKÖ puan ortalaması 7.06±3.69, DKKDA puan ortalaması 17.84±15.3, SF-12 Fiziksel alt boyut puan ortalaması 34.21±25.12, SF-12 Mental alt boyut puan ortalaması 41.81±17.87 bulunmuştur. DKKDA yaşam kalitesine olan etkisinde EKÖ aracı rol oynamakta ve DKKDA yaşam kalitesine olan negatif etkisini güçlendirmektedir. Bu iki değişkenin yaşam kalitesini açıklamadaki yordayıcı etkisi %55.6 olarak tespit edilmiştir.

Sonuç: Katılımcıların kırılganlık şiddeti orta düzeyde, düşme korkusuna bağlı faaliyet sınırlama ve katılım kısıtlaması düşük, fiziksel ve mental boyutta yaşam kaliteleri düşük bulunmuştur. Kaçınma davranışının yaşam kalitesi üzerinde doğrudan ve kırılganlığın rolüyle birlikte dolaylı etkisi bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Düşme Korkusu, Kaçınma, Kırılganlık, Yaşlı Birey, Yaşam Kalitesi

The Mediator Role of Frailty in the Effect of Fear of Falling Avoidance Behavior on Quality of Life

Objective: The aim of this research was to determine the mediator role of frailty in the effect of fear of falling avoidance behavior on quality of life in the elderly.

Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted with 312 individuals aged 65 and over presenting to the outpatient clinic of a public hospital in Istanbul between June and October 2021. Research data were collected through face-to-face interviews with the Patient Information Form, Edmonton Frail Scale (EFS), Fear of Falling Avoidance Behavior Questionnaire (FFABQ) and the SF-12 Quality of Life Scale (SF-12).

Results: The mean age of the participants was 72.7±7.38 years, 54.5% were women, 65.4% were married, 48.4% were literate, and 54.2% had an income equal to their expenses. 38.8% were living with their spouses, 86.9% had a chronic condition, 69.6% were using assistive vehicles, 39.4% were exercising regularly, 76.6% had a history of falling and 11.5% had a history of hospitalization due to falling, and 81.9% had chronic hypertension. The mean number of falls was 2.98±1.71. The mean EFS score was 7.06±3.69 and FFABQ mean score was 17.84±15.3. SF-12 physical component mean score was 34.21±25.12 and SF-12 mental component score was 41.81±17.87. EFS plays a mediating role in the effect of FFABQ on quality of life and strengthens its negative effect on quality of life. The predictive effect of these two variables in explaining the quality of life was found as 55.6%.

Conclusions: The frailty severity of the participants was moderate, activity limitation and participation restriction due to fear of falling were low, and their quality of life in physical and mental components was low. Avoidance behavior has a direct effect on quality of life and an indirect effect with the role of frailty.

Keywords: Fear of Falling, Avoidance, Frailty, Elderly Individual, Quality of Life

Aile İçi Şiddete Maruz Kalmanın Menstrüel Özelliklere Etkisinin İncelenmesi

Semenay GEYLANI¹, Özlem CAN GÜRKAN¹

¹Marmara Üniversitesi

Sorumlu Yazar: semenay_95@hotmail.com

Amaç: Çalışma şiddete maruz kalan ve kalmayan kadınlar arasında menstrüel özellik, premenstrüel sendrom, menstrüel ağrı şiddeti yaşama durumları arasındaki farklılıkların değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki çalışmanın evrenini, Ocak 2022- Temmuz 2022 tarihleri arasında İstanbul' da bulunan bir Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 18- 49 yaş grubundaki kadınlar oluşturmuştur. Örneklem kriterlerine uyan toplam 285 kadınla çalışma tamamlanmıştır.

Araştırmanın, etik kurul izni Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'ndan (17.05.21-75), kurum izni ise İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünden alınmıştır. Veriler, katılımcıların öz bildirimine dayalı olarak elde edilmiştir. Veriler Tanımlayıcı Bilgi Formu, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tarama Formu, Premenstrüel Semptom Ölçeği ve Görsel Değerlendirme Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması $33,21 \pm 6,84$ yıldır. Katılımcıların % 80'i (n=228) son bir yılda eş şiddetine maruz kalmıştır. Son bir yıl içinde eş şiddetine maruz kalan katılımcıların menstrüel ağrı yaşama durumları Görsel Kıyaslama Ölçeği ile değerlendirildiğinde; şiddete uğrayanların $6,21 \pm 2,40$, uğramayanların $2,95 \pm 2,06$ oranında menstrüel ağrı yaşadıkları ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlendi (p=0,00). Son bir yıl içinde şiddete maruz kalan kadınların %42,5 (n=97) oranında; uğramayanların ise % 1,8 (n=1) oranında şiddetli premenstrüel sendrom yaşadıkları ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlendi ($X^2=44,35$; p=0,00).

Sonuç ve Öneriler: Eş şiddetine maruz kalmanın menstrüel ağrı yaşama ve premenstrüel ağrı yaşama durumunu arttırdığı söylenebilir. Menstrüel ağrı şikayeti olan ve şiddetli premenstrüel şikayetler yaşayan kadınların hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri tarafından eş şiddetine maruz kalma durumları açısından değerlendirilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, menstrüel ağrı, premenstrüel sendrom

Investigation of the Effect of Expose to Domestic Violence On Menstrual Charesteristics

Objective: The aim of study is to evaluate the difference of menstrual properties, premenstrual syndrome and menstrual pain severity between the cases whom have been exposed to violence or have not been exposed to violence.

Materials and Methods: All women whom are registered with a family health center in İstanbul between the ages of 18 and 49 years old are enrolled in this descriptive and cross –sectional study between January 2022 and July 2022. The total 285 women completed the study.

The study's ethical approval received from Universty of Marmara, Health Sciences Institute Ethics Committee (number: 17.05.21-75), the institutal approval received from the provincial health directorate. The data is collected by the cases own declaration. The data are gain via the descriptive informational form, the screening form of domestic violence against women, premenstrual symptom scale and visual rating form.

Results: The mean age of participants was 33.21 ± 6.84 . 80 % of cases had been exposed to partner's violence during the last year. In the evaluation of menstrual pain status of women being exposed to partner's violence during the last year via visual analog scale; they had pain as 6.21 ± 2.40 in being exposed to violence, as 2.95 ± 2.06 in being not exposed to violence; respectively and statistically important between groups (p= 0.00). 42.5 % (n=97) of women being exposed to violence during the last year and 1.8% of women being not exposed to violence experienced severe premenstrual syndrome and resulted in statistically important difference ($X^2 = 44,35$; p=0.00).

Conclusions and Suggestions: It is impartable for domestic violence against women to increase menstrual pain experience ans Premenstrual syndrome. The nurses and other health professionals should evaluate the cases with menstrual pain and severe premenstrual complaints in terms of being exposed to partner's violence.

Keywords: domestic violence, menstrual pain, premenstrual syndrome

Hemşirelerin Tıbbi Hata Tutumları ve Etkileyen Faktörler

Merve TARHAN¹, Pınar DOĞAN¹

¹Istanbul Medipol Üniversitesi

Sorumlu Yazar: mtarhan@medipol.edu.tr

Amaç: Hemşirelerin tıbbi hatalara yönelik tutumlarının belirlenmesi, tıbbi hataların önlenmesi ve sağlık bakım hizmetlerinin kalite ve güvenliğinin artırılmasına yönelik stratejilere yol göstermesi açısından önemlidir. Bu araştırma, hemşirelerin tıbbi hatalara yönelik tutumları ve etkileyen faktörleri incelemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki araştırma, Aralık 2021 ve Ocak 2022 tarihleri arasında İstanbul'da özel bir hastane grubundaki dört hastanede gerçekleştirildi. Lisans düzeyinden mezun olmak, en az üç ay süreli çalışmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmak üzere üç dahil edilme kriterini karşılayan hemşireler, araştırmanın evrenini oluşturdu. Örneklem büyüklüğü, özel bir hastanede çalışan hemşirelerin tıbbi hata tutumlarını inceleyen önceki bir araştırmaya göre %80 güven düzeyi ve %5 hata payı ile 385 hemşire olarak belirlendi. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ve Tıbbi Hatalarda Tutum Ölçeği kullanıldı. Anketler, yaklaşık %20'lik bir yanıtızlık düzeyine izin vermek için rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak 430 hemşireye dağıtıldı. Eksik veya doldurulmamış anketler çıkarıldıktan sonra 406 anket analiz edildi. Tanımlayıcı testler, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis-H varyans analizi ve Spearman korelasyon analizi kullanılarak veriler analiz edildi. Çalışma protokolü bir vakıf üniversitesinin etik kurulu tarafından onaylandı (Tarih: 14.10.2021, Sayı: E-10840098-772.02-5209) ve hastanelerden yazılı onay alındı.

Bulgular: Hemşirelerin, %23,4'ü son 12 ay içinde tıbbi hata yaptığını belirtti. Hemşireler, tıbbi hataların başlıca nedenlerini 10 üzerinden ortalama 8 puan ile yorgunluk ve uykusuzluk, fazla çalışma saatleri, tükenmişlik, mesleki bilgi ve beceri yetersizliği olarak bildirdi. Hemşirelerin, tıbbi hata tutumları, 3.68 (3.43-3.93) medyan puanı ile orta-yüksek düzeydeydi. Alt boyutlar ise yüksekten düşüğe doğru tıbbi hata nedenleri (4,14 (3,71-4,42)), tıbbi hata yaklaşımı (3,57 (3,28-3,85)) ve tıbbi hata algısı (3,00 (2,50-3,00)) şeklinde sıralandı. Özellikle birimlerde ($p<0,001$) ve gündüz vardiyasında ($p<0,01$) çalışan, günlük ortalama dört altında hastaya bakım veren ($p<0,05$), tıbbi hatalara ilişkin tanıklığı ($p<0,01$) ve deneyimi ($p<0,01$) olmayan hemşirelerin tıbbi hata tutumları anlamlı derecede daha yüksekti. Hemşirelerin tıbbi hata tutumları ile iletişim ve iş birliği ($r_s=0,24$; $p<0,001$), uyum eğitimi ($r_s=0,22$; $p<0,001$), hizmet içi eğitim ($r_s=0,24$; $p<0,001$), mesleki deneyimsizlik ($r_s=0,28$; $p<0,001$) ve psikososyal sorunlar ($r_s=0,21$; $p<0,001$) gibi tıbbi hata nedenleri ile ilgili algıları arasında pozitif ilişki bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Tıbbi hata ve riskler ile ilgili farkındalığı geliştirmeyi amaçlayan yenilikçi hizmet içi ve uyum eğitimlerinin düzenlenmesi önerilmektedir. Bu eğitimlerin hedef kitlesi, özellikle ayakta ve yatan birimlerde ve gece ya da dönüşümlü vardiyada çalışan hemşireler olmalıdır. Ayrıca yönetici hemşireler, vardiyaları düzenlerken hemşirelik takımındaki üyelerin bireysel ve mesleki açıdan güçlü ve zayıf yönlerini göz önünde bulundurmalıdır.

Anahtar Kelimeler: hemşire, hemşirelik, tıbbi hata, tutum

Attitudes to Medical Errors and Affecting Factors Among Nurses.

Aim: Determining nurses' attitudes towards medical errors is important in terms of guiding strategies for preventing medical errors and improving the quality and safety of healthcare services. This study was conducted to examine the attitudes towards medical errors and affecting factors among nurses.

Method: The descriptive study was carried out between December 2021 and January 2022 in four hospitals at a private hospital group in Istanbul. The population of this study consisted of nurses who met the three inclusion criteria: graduating from the undergraduate level, working for at least three months, and volunteering to participate in the study. The sample size was determined as 385 nurses with an 80% confidence level and a 5% margin of error, according to a previous study examining the medical error attitudes of nurses working in a private hospital. Personal Information Form and the Attitude Scale for Medical Errors were used to collect data. Questionnaires were distributed to 430 nurses using a random sampling method to allow for a non-response level of approximately 20%. Data were obtained from 406 nurses after the incomplete or unfilled questionnaires were excluded. Data were analyzed using descriptive tests, Mann-Whitney U test, Kruskal Wallis-H variance analysis, and Spearman correlation analysis. The study protocol was approved by an ethics committee of a foundation university (Date: 14.10.2021, Number: E-10840098-772.02-5209) and written approval was obtained from the hospitals.

Results: Of nurses, 23.4% made a medical error in the last 12 months. Nurses reported the main causes of medical errors as fatigue and insomnia, overtime, burnout, and lack of professional knowledge and skills, with a mean of 8 points out of 10. Nurses' attitudes toward medical error were at a moderate-high level with a median score of 3.68 (3.43-3.93). The sub-scales were listed from the highest to lowest as medical error causes, medical error approach, and medical error perception. Nurses working in specialized units ($p<0.001$) and day shifts ($p<0.01$), caring for less than four patients daily ($p<0.05$), and having no medical error witness an experience in the last

12 months ($p<0.01$) had significantly higher attitudes towards medical errors. There was a positive correlation between nurses' attitudes toward medical errors and perceptions related to medical errors causes such as communication and collaboration ($r_s=0.24$; $p<0.001$), orientation education ($r_s=0.22$; $p<0.001$), in-service education ($r_s=0.24$; $p<0.001$), professional inexperience ($r_s=0.28$; $p<0.001$), and psychosocial problems ($r_s=0.21$; $p<0.001$).

Conclusion: Organizing innovative in-service and orientation education aimed at improving awareness about medical errors and risks is recommended. The target audience of this education should be especially nurses working in outpatient and inpatient units and night shifts or rotating shifts. In addition, nurse managers should consider the individual and professional strengths and weaknesses of members of the nursing team in organizing shifts.

Keywords: nurse, nursing, medical error, attitude

Ergenlerde Benlik Saygısı İle Hayır Diyebilme Arasındaki İlişki

Sevil ALBAYRAK¹, Elif AŞIK², Beyza AYDOĞDU², Ayşenur YAMAN², Enes ÜSTÜN³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ankara, Türkiye

²Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye

³Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Türkiye

Sorumlu Yazar: sevil.albayrak@sbu.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, ergenlerde benlik saygısı ile hayır diyebilme arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreninin Kırıkkale ili Merkez ilçesinde 6. ve 7. sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Okullar mahallelere göre 9 kümeye bölünmüş ve her kümeden bir okul seçilerek 9 okula ulaşılmıştır. Toplam 1004 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler öğrencilerden Kişisel Bilgi Formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ve Çocuklar İçin “Hayır” Diyebilme Becerisi Ölçeği (HÖ) aracılığı ile toplanmıştır. Etik kurul onayı alınmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %50.8’i erkektir, yaş ortalamaları 12.4±0.72’dir (min:10 max: 16). Erkekler kızlara göre daha yüksek benlik saygısına sahiptir. Hayır diyebilme ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0,05). Benlik saygısı arttıkça hayır diyebilme ölçeği alt boyutları olan direnme ve reddetme artmaktadır. Ölçeklerin puan ortalamaları arasında düşük pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin benlik saygılarının yüksek olması hayır diyebilmeyi artırmaktadır. Öğrencilerin benlik saygılarını artırmak için girişimlerde bulunulması önerilir.

Anahtar Kelimeler: 1benlik saygısı, 2 ergen, 3 hayır diyebilme

The Relationship Between Self-Esteem and Saying No in Adolescents

Purpose: This study was conducted to determine the relationship between self-esteem and being able to say no in adolescents.

Method: It is a descriptive-correlational study. Population of the study is consisted of 6th and 7th grade students studying in secondary schools in the Center district of Kırıkkale. The schools were divided into 9 clusters according to the neighborhoods and 9 schools were reached by choosing one school from each cluster. The research was completed with a total of 1004 students. The data were collected from the students through the Personal Information Form, the Rosenberg Self-Esteem Scale (RBSS), and the Ability to Say “No” for Children Scale (AS). Ethics committee approval is obtained. The data are analyzed in the SPSS program.

Results: 50.8% of the students were male, their mean age was 12.4±0.72 (min:10 max: 16). Boys have higher self-esteem than girls. A statistically significant relationship was found between being able to say no and self-esteem (p<0.05). As self-esteem increases, resistance and rejection, which are the sub-dimensions of being able to say no, increase. There was a low positive correlation between the mean scores of the scales.

Conclusions and Suggestions: Students' high self-esteem increases their ability to say no. It is recommended to take initiatives to increase students' self-esteem.

Keywords: 1 self-esteem, 2 adolescent, 3 ability to say no

Üniversite Öğrencilerinin Namus Kavramına İlişkin Görüşleri: Karma Yöntemli Bir Çalışma

Kübra AKCAN¹, İpek TURHAN², Merve Gül ŞAHİN², Mürüvvet BAŞER³

¹Öğr. Gör. Şırnak Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlk Ve Acil Yardım Programı Şırnak, Türkiye

²Bilim Uzm. Kayseri Şehir Hastanesi, Kayseri

³Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Doğum-Kadın Sağ Ve Hastalıkları Hemşireliği Ad., Kayseri

Sorumlu Yazar: kbr_akcn@outlook.com

Amaç: Bu araştırma üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namus kavramına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada öğrencilerin namus kavramı ile ilgili görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla nicel ve nitel veri toplama yöntemlerinin beraber kullanıldığı karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda tanımlayıcı desen kullanılmıştır. Nicel boyutunda, bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören tüm öğrencilerden (n= 520) çalışmaya katılmayı kabul edenler (n= 277, evrenin % 53) çalışmaya dahil edilmiştir. Nicel veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Araştırmanın nitel boyutunda ise durum çalışması deseni kullanılmış olup amaçlı örneklemin bir türü olan ölçüt örnekleme ile katılımcılar belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutuna araştırmaya katılmayı kabul eden, kadına ilişkin namus anlayışı ölçeğinden alınan puanlar doğrultusunda geleneksel tutuma sahip olan bir, kararsız tutuma sahip olan dört ve eşitlikçi tutuma sahip olan sekiz öğrenci olmak üzere toplam 13 kişi katılmıştır. Veriler kişisel bilgi formu, Kadına İlişkin Namus Anlayışı Ölçeği (KİNATÖ) ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanmıştır. Nitel verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin KİNATÖ puan ortalaması 98,6±15,5 alt boyut puan ortalamaları; geleneksel namus 36,0±8,1, eşitlikçi yaklaşım 48,4±5,4 ve evlilik öncesi namus anlayışı 14,2±5,4 olarak hesaplanmıştır. Ölçek toplamına göre yapılan puanlamaya göre öğrencilerden bir kişi geleneksel, 20'si (%7,2) kararsız, %92,4'ünün (n=256) eşitlikçi tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda namus kavramı ve evlilik öncesi cinsellik isimli iki tema belirlenmiştir. Namus kavramı temasının altında namusun tanımı, kadına yüklediği sorumluluklar, erkeğe yüklediği sorumluluklar ve namus nesne benzetmesi olmak üzere dört kategori yer almaktadır. Evlilik öncesi cinsellik teması altında ise kadın için cinsellik ve erkek için cinsellik olmak üzere iki kategori belirlenmiştir. Nicel boyutta eşitlikçi tutuma sahip olduğunu belirten öğrenciler yapılan görüşmelerde namus kavramının sadece kadına ait olduğunu ve kadının giyimine dikkat etmesi gerektiğini düşündükleri söyleyerek aslında farklı bakış açılarına sahip oldukları ifade etmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerinin büyük bir kısmı eşitlikçi tutum sergilemekle birlikte; derinlemesine görüşmelerde farklı bakış açılarına sahiptirler. Bu çalışma bulgularına göre farklı bakış açılarını ortaya çıkartmak için derinlemesine inceleme imkânı sağlayan nitel araştırma yönteminin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Namus, Üniversite Öğrencileri, Tutum, Hemşirelik

University Students' Views on the Concept of Honor: A Mixed Method Study

Purpose: This research was conducted to determine the attitudes of university students towards the concept of honor towards women.

Method: In this study, a mixed research method, in which quantitative and qualitative data collection methods are used together, was used in order to examine the students' views on the concept of honor in depth. Descriptive design was used in the quantitative dimension of the study. In the quantitative dimension, all students (n= 520) who were studying at a University's Vocational School of Health Services were included in the study (n= 277, 53% of the population). Quantitative data were analyzed in the SPSS program. In the qualitative dimension of the research, the case study design was used and the participants were determined with the criterion sampling, which is a type of purposive sampling. A total of 13 students, including one with a traditional attitude, four with an indecisive attitude, and eight students with an egalitarian attitude, who agreed to participate in the research, and who agreed to participate in the research, in line with the scores obtained from the scale of the concept of honor towards women, participated in the qualitative dimension of the study. (KİNATÖ) and semi-structured interview questions. Descriptive analysis was used in the evaluation of qualitative data.

Results: The mean KINATO score of the students participating in the study was 98.6±15.5 sub-dimensions; traditional honor was calculated as 36.0±8.1, egalitarian approach 48.4±5.4, and premarital honor understanding as 14.2±5.4. According to the scoring made according to the scale total, it was determined that one of the students had a traditional attitude, 20 (7.2%) were undecided, and 92.4% (n=256) had an egalitarian attitude. In the qualitative dimension of the research, two themes, namely the concept of honor and premarital sexuality, were determined. Under the theme of the concept of honor, there are four categories: the definition of honor, the responsibilities attributed to women, the responsibilities attributed to men, and the analogy of honor object. Under the theme of premarital sexuality, two categories were determined as for women and for men. Students, who stated that they have an egalitarian attitude in quantitative terms, stated that they think that the concept of honor belongs only to women and that women should pay attention to their clothing, and they actually have different perspectives.

Conclusion and Suggestions: Although most of the students have egalitarian attitude; have different perspectives in-depth interviews. According to findings this study, it is recommended to use qualitative research method, which provides in-depth analysis to reveal different perspectives.

Keywords: Honor, University Students, Attitude, Nursing

Yoğun Bakım Hemşirelerinin Yaşam Sonu Bakımda Algıladığı Engeller ve Destekleyici Davranışlarının İncelenmesi

Elif ASTAM¹, Zülünaz ÖZER¹

¹*İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: elif.astam98@gmail.com

Bu çalışma, yoğun bakım hemşirelerinin yaşam sonu bakımda algıladığı engeller ve destekleyici davranışlarını incelemek amacıyla yapıldı. Tanımlayıcı tipteki çalışma Eylül-Aralık 2021 tarihleri arasında İstanbul'da bulunan dört Eğitim Araştırma Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde çalışan 201 hemşireyle gerçekleştirildi. Araştırma verileri, "Kişisel Bilgi Formu" ve "Yoğun Bakım Hemşirelerinin Yaşam Sonu Bakımda Algılanan Engeller ve Destekleyici Davranışlar Ölçeği" ile yüz yüze görüşme yoluyla toplandı. Hemşirelerin yoğun bakımda çalışma süresi 38,94±32,81 ay, günlük bakılan hasta sayısı 2,87±1,36, %91'i terminal dönemde hastaya bakım vermiş, %56,2'sinin terminal dönemde hastası olmuş, %32,3'ü terminal dönemde olan yakınına bakım vermiş, %44,8'i ölmekte olan hastanın fiziksel bakımını vermekte ve hastaya dokunmakta zorluk yaşamış, ölmekte olan hastaya bakım verirken en çok üzüntü (%62,2), çaresizlik (%37,8) ve acı (%32,8) duygusunu yaşamıştır. Algılanan Engeller Davranışlar (PIS) puanı 5,88±2,43; Algılanan Destekleyici Davranışlar (PSBS) puanı 4,71±2,83'dür. PIS puanı en yüksek 3 madde; "Aileler hastanın kötü prognozunu kabullenmek istemez", "Aile ziyaret saatleri oldukça kısıtlayıcıdır" ve "Ailenin yas süreci yeni hasta yatışlarındaki zamana kadar sınırlıdır". PSBS puanı en yüksek 3 madde; "Hekimler hastanın ölümünden sonra aile üyeleri ile görüşürler", "Sağlık çalışanı aile üyeleri tarafından imzalatılacak olan tüm evrakları üniteden ayrılmadan önce hazır hale getirir" ve "Hemşireler birbirlerine destekleyen sözler ifade etmektedirler". Ailelerin hastanın kötü prognozunu kabullenmemesi, ziyaret saatlerinin ve yas sürecinin kısıtlı olması yoğun bakım hemşirelerinin yaşam sonu bakıma yönelik algıladıkları engelleyici davranışlar; hekimlerin hastanın ölümünden sonra aile üyeleriyle görüşmeleri, aile üyelerine imzalatılacak belgelerin önceden hazırlanması ve hemşirelerin birbirlerine destekleyen sözler söylemesi yoğun bakım hemşirelerinin yaşam sonu bakıma yönelik algıladıkları destekleyici davranışlar olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Destek, Engeller, Hemşire, Yaşam Sonu, Yoğun Bakım.

Investigation Of Barriers And Supportive Behaviours Perceived By Intensive Care Nurses In End-Of-Life Care

This study was conducted to examine the perceived barriers and supportive behaviours of intensive care nurses in end-of-life care. The descriptive and cross-sectional study was conducted with 201 nurses working in the intensive care units of four training and research hospitals in Istanbul between September and December 2021. Research data were collected through face-to-face interviews with the "Personal Information Form" and the "Perceived Barriers and Supportive Behaviours Scale of Intensive Care Nurses in End-of-Life Care". The mean duration the nurses worked in the intensive care unit was 38.94±32.81 months, the number of patients cared for daily was 2.87±1.36. 91% have given care to a terminal patient, 56.2% have had a terminal patient, 32.3% of them have provided care to their relatives who were terminally ill, 44.8% had difficulty in giving physical care to the dying patient and touching them, and experienced mostly sadness (62.2%), helplessness (37.8%) and pain (32.8%), respectively, while providing care to a dying patient. Their mean score from Perceived Barriers Behaviours (PIS) was 5.88±2.43 and 4.71±2.83 from Perceived Supportive Behaviours (PSBS). The 3 items with the highest PIS score were "Families do not want to accept the poor prognosis of the patient", "Family visiting hours are very restrictive" and "The family can only grieve until a new patient is admitted." The 3 items with the highest PSBS score were "Physicians talk to family members after the death of the patient", "Healthcare worker prepares all documents to be signed by family members before leaving the unit" and "Nurses say supportive words to each other". The barrier behaviours towards end-of-life care the intensive care nurses perceived included families not accepting the poor prognosis of the patient and limited visiting hours and the grieving, while the supportive behaviours they perceived were physicians talking to family members after the patient's death, preparing documents to be signed by family members in advance, and nurses saying supportive words to each other.

Keywords: Support, Barriers, Nurse, End of Life, Intensive Care.

Duyguların Gerçeklerin Önüne Geçmesini İfade Eden Yeni Bir Kavram: Post-truth

Fatma ÖZ¹, Hilal Merve BELEN¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: fatma.oz@lokmanhekim.edu.tr

Giriş: Sosyal medyanın hayatımızdaki belirleyici rolü arttıkça yalan haberler, bilgi kirliliği ve yanlış yönlendirilmeler de aynı oranda artmaktadır. Bu durumun her alana etki etmesiyle de her geçen gün literatüre yeni kavramlar eklenmektedir. Bunlardan biri 2016 yılı Oxford University ve The Society for The German Language in Wiesbaden tarafından yılın kelimesi seçilen “post-truth” dur. Post-truth epistemiyoloji, etik, insan doğası ve politika gibi birçok alt disiplinde tartışılmaktadır. Bu kavram ilk defa antikçağda İskenderiye Kütüphanesi’nin yakılmasıyla ortaya çıkmıştır. Kavram; nesnel gerçeklerin belirli bir konu üzerinde kamuoyunu belirlemede duygulardan ve kişisel kanaatlerden daha az etkili olması durumu olarak tanımlanmaktadır. Bilme, bilgiyi arama yollarına göre ise nasıl bileceğini bilmemek, bilmenin yanılabilir yolları, gerçeği umursamamak ve nasıl öğrenileceği konusunda anlaşılamamak olarak açıklanmaktadır. Post-truth durumu sosyo-teknolojik, siyasi, ekonomik ve bilimsel birçok etkileşimli faktöre bağlanmaktadır. Hemşirelerin de toplumu bütüncül olarak değerlendirme ve koruyucu rolleri açısından post-truth kavramına ilişkin farkındalıklarının olması oldukça önemlidir.

Amaç: Bu derlemede, “post-truth” kavramının tanımları ve hemşirelik mesleği için farkındalığın önemini açıklanması amaçlanmaktadır.

Sonuç-Öneriler: Bu derlemede, post-truth kavramının çeşitli tanımlamaları ve etkileşimde olduğu faktörler tartışılmıştır. Hemşirelerin koruyucu, savunucu ve araştırmacı rollerinin etkili sürdürülebilmeleri ve toplumu bütüncül olarak değerlendirmeleri açısından post-truth durumuna farkındalıklarının artırılması önerilmektedir.

Ahahtar Kelimeler: Post-truth, Hemşirelik

New Concept For Emotions That Obviate Of Reality: Post-Truth

Introduction: As the decisive role of social media in our lives increases, fake news, information pollution and misdirections increase at the same rate. As this situation affects every field, new concepts are added to the literature every day. One of them is "post-truth" which was chosen as the word of the year in 2016 by the University of Oxford and the German Language Association in Wiesbaden. Post-truth epistemology is discussed in many sub-disciplines such as ethics, human nature, and politics. This concept appeared for the first time in antiquity with the burning of the Library of Alexandria. The concept is defined as the situation in which objective facts are less effective than emotions and personal convictions in determining public opinion on a particular issue. The concept is defined as the situation in which objective facts are less effective than emotions and personal convictions in determining public opinion on a particular issue. Knowing is explained as knowing how to know, fallible ways of knowing, ignoring the truth and disagreeing on how to learn. The post-truth situation is attributed to many interacting factors socio-technological, political, economic and scientific. It is very important for nurses to be aware of the concept of post-truth in terms of evaluating the society holistically and their protective roles. **Sciences Students Purpose:** In this review, it is aimed to explain the definitions of the concept of “post-truth” and the importance of awareness for the nursing profession. **Conclusions and Suggestions:** In this review, various definitions of the concept of post-truth and the factors with which it interacts are discussed. It is suggested that nurses increase their awareness of the post-truth situation in terms of maintaining their protective, advocacy and investigative roles effectively and evaluating society holistically.

Keywords: Post-truth, Nursing

Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin İş Yaşamı Kalitesinin İncelenmesi

Bilgen ÖZLÜK², Esmâ ASLAN SEKİ¹

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: esmaseki@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin iş yaşamı kalitesinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma Aralık 2017-Şubat 2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmanın evrenini bir üniversite hastanesinde çalışan tüm hemşireler oluşturmuştur. Herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden tüm evrene ulaşılması hedeflenmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 252 hemşireden veriler toplanarak çalışma tamamlanmıştır. Çalışmanın verileri İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği ile toplanmıştır. Çalışma için üniversitenin etik kurulundan ve başhekimliğinden yazılı onam, katılımcılardan ise sözel onam alınmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalamasının 30.82±6.66 olduğu, %77'sinin kadın, %50.8'inin lisans mezunu, %23.4'ünün dâhili ve %22.2'sinin cerrahi servislerde çalıştığı belirlenmiştir. Hemşirelerin İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği toplam puanının madde ortalaması 2.87±0.53 olduğu saptanmıştır. Beş alt boyutlu ölçekten alınan puan ortalamaları en yüksekte en düşüğe sırasıyla; 3.48±0.65 ile iş algısı, 3.28±0.76 ile destek hizmetler, 3.23±0.64 ile yöneticilerle ilişkiler, 2.54±0.71 ile iş/çalışma ortamı ve 2.38±0.64 ile iş koşulları alt boyunda olduğu görülmüştür. Ölçek toplam puanı ile hemşirelerin sosyo-demografik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonucunda, hemşirelerin iş yaşamı kalitelerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin iş yaşamlarında, meslek algı düzeylerinin yüksek olduğu fakat çalıştıkları ortamda iş koşulları düzeyinin ise düşük olduğu görülmüştür. Hastane ve ulusal düzeydeki yöneticilerin hemşirelerin iş yaşamı kalitesinin artırılması ve iyileştirilmesine destek sağlayacak stratejiler ve politikalar geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hastane, İş Yaşamı Kalitesi, Memnuniyet.

Investigation of the Quality of Work Life of Nurses Working in a University Hospital

Purpose: This study was carried out to examine the quality of work life of nurses working in a university hospital.

Method: This descriptive study was conducted between December 2017 and February 2018. The universe of the study consisted of all nurses working in a university hospital. It was aimed to reach the whole universe without using any sampling method, and the study was completed by collecting data from 252 nurses who voluntarily participated in the study. The data of the study were collected with the Quality of Work Life Scale. Written consent was obtained from the university's ethics committee and the chief physician, and verbal consent was obtained from the participants for the study. Descriptive statistics, t-test for independent groups and one-way analysis of variance were used in the analysis of the data.

Results: It was determined that the mean age of the nurses was 30.82±6.66, 77% of them were women, 50.8% of them were undergraduates, 23.4% of them were working in internal medicine and 22.2% of them were working in surgical services. The item average of the Nurses' Work Life Quality Scale total score was found to be 2.87±0.53. The mean scores from the five sub-dimensions are, in order, from the highest to the lowest; 3.48±0.65 for job perception, 3.28±0.76 for support services, 3.23±0.64 for relations with managers, 2.54±0.71 for work/working environment and 2.38±0.64 for work conditions. There was no statistically significant difference between the scale total score and the socio-demographic characteristics of the nurses (p>0.05).

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, it was determined that the quality of work life of the nurses was moderate. It has been observed that the level of perception of the profession is high in the work life of the nurses, but the level of work conditions in the environment where they work is low. It is recommended that hospital and national level managers develop strategies and policies that will support the improvement and improvement of the quality of work life of nurses.

Keywords: Hospital, Nurse, Quality of Work Life, Satisfaction.

Temel Yaşam Desteği Eğitiminde Başarı; “Bireysel Eğitim Mi?”, “Grup Eğitimi Mi?": Ön Test - Son Test Randomize Kontrollü Çalışma

Maide YEŞİLYURT², Saide FAYDALI¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

²Aksaray Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sdfydl@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada bireysel ve küçük grup çalışması şeklinde iki farklı teknikte hemşirelik öğrencilerine simülasyon ortamında verilen temel yaşam desteği eğitiminin(TYD) öğrenme düzeyine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Deneysel düzende yürütülen araştırma, Simülasyon ve Modelleme Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde 2018-2019 eğitim öğretim yılı güz döneminde yürütülmüştür. Araştırma örneklemini ilk yardım dersini alan 92 üçüncü sınıf hemşirelik lisans öğrencisi oluşturmuştur. TYD ile ilgili sınıf ortamında eğitim verildikten sonra tüm öğrencilere sınıf ortamında öntest gerçekleştirilmiştir. Simülasyon uygulamasına başlamadan tabakalı randomizasyon yöntemine göre, öğrenciler akademik ortalamaları yönünden eş değer olacak şekilde rastgele sayılar tablosu kullanılarak gruplara (46'şar kişi) atanmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan soru formu ve kontrol listesi kullanılmıştır. Simüle ortamda gerçekleştirilen uygulamalar bireysel olanlarda öğrenci başına 5 dk, küçük grup ile gerçekleştirilen uygulama ortalama 3 dakika sürmüştür. Simülasyon deneyiminden 30 gün sonra sontest gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için ilgili kurumlar ve katılımcıların yazılı izni alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin eğitim öncesi ve sonrası TYD uygulama düzeyleri incelenmiş; eğitim sonrası bireysel grupta puan ortalamalarının 8.97±2.46'dan 15.28±1.75'e, grup eğitimi alanların puan ortalamalarının 8.47±2.04'den 14.04±2.74'e yükseldiği görülmüştür. Her iki gruptaki öğrencilerinde TYD uygulama ortalama puanları benzer şekilde anlamlı artış gösterirken (p<0.05), iki grup öntest-sontest sonuçları arasında anlamlı fark bulunmamıştır (p≥0.05). Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerinin, TYD eğitimi başarısı üzerinde anlamlı etkisi bulunmamıştır (p≥0.05).

Sonuç: TYD eğitiminde iki teknik karşılaştırıldığında uygulama becerisini öğrenme düzeylerinde fark olmadığı saptanmıştır. Ancak küçük grup eğitiminin uygulama süresinden kazandırdığı, eğitime beceriyi tekrarlatabilme ya da daha fazla kişiyi eğitime alabilme imkanı sağladığı için avantajlı olarak önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, hemşire, öğrenci, simülasyon, temel yaşam desteği

Success in Basic Life Support Education; "Individual Education?", "Group Education?": Pretest Posttest Randomized Controlled Study

Aim: In this study, it was aimed to determine the effect of basic life support(BLS) training given to nursing students in a simulation environment with two different techniques, individual and small group work, on the learning level.

Method: The experimental study was conducted at the Simulation and Modeling Application and Research Center in the fall semester of the 2018-2019 academic year. The research sample consisted of 92 third year nursing undergraduate students who took the first aid course. After the training on BLS was given in the classroom environment, all students were given a pre-test in the classroom environment. Before starting the simulation application, according to the stratified randomization method, students were assigned to groups (46 students each) using the random numbers table to be equivalent in terms of their academic averages. In collecting the data, a questionnaire and checklist prepared by the researchers in line with the literature were used. Applications performed in a simulated environment took 5 minutes per student for individual applications and 3 minutes on average for small group applications. The posttest was performed 30 days after the simulation experience. Written permission of the relevant institutions and participants was obtained in order to conduct the research.

Results: The BLS application levels of the students before and after the education were examined; After the training, the mean score of the individual group increased from 8.97±2.46 to 15.28±1.75, and the mean score of those who received group training increased from 8.47±2.04 to 14.04±2.74. While the mean BLS application scores of the students in both groups increased significantly (p<0.05), there was no significant difference between the pretest-posttest results of the two groups (p≥0.05). The descriptive characteristics of the students did not have a significant effect on the success of BLS education (p≥0.05).

Conclusion: When the two techniques were compared in BLS training, it was determined that there was no difference in the learning levels of the application skill. However, small group training can be advantageously recommended as it saves time in practice, allows the trainer to repeat the skill or train more people.

Keywords: Education, nurse, student, simulation, basic life support,

Covid-19 Pandemisinde Kadınlarda Kişilik Özelliklerinin Menopozal Semptomların Yaşanma Düzeyi ile İlişkisi

Halime Esra MERAM¹, Ebru BEKMEZCI², Hediye KARAKOÇ³, Hava ÖZKAN⁴

¹Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,

³Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Ebelik Bölümü

⁴Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

Sorumlu Yazar: esrakal87@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, kadınlarda kişilik özelliklerinin, menopozal semptomların yaşanma düzeyi ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, web tabanlı tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmaya, 45-64 yaş arasında, cerrahi menopoza girmemiş ve hormon replasman tedavisi almayan toplam 202 kadın katılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Cervantes Kişilik Ölçeği (CKÖ)" ve "Menopoz Semptomları Değerlendirme Ölçeği (MSDÖ)" aracılığıyla sosyal medya grupları üzerinden 10 Temmuz 2020 ile 10 Ocak 2021 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır.

Bulgular: Covid-19 pandemisi süresince katılımcıların MSDÖ puan ortalaması 19,15±8,60'di. Kadınların %56'sı, Covid-19 pandemisinin menopozal yakınmalarını etkilemediğini, yarıya yakını ise (biraz %19, orta düzeyde %12 ve çok %12) etkilediğini bildirdi. Kadınların MSDÖ toplam puanları ile CKÖ'nün tutarlı/tutarsız olma alt boyutu puanları arasında zayıf ve negatif yönde, duygusal denge/nörotizm alt boyutu puanları arasında ise zayıf ve pozitif yönde bir ilişki vardı ($p<0.05$). Kadınların paritesi, günde bir fincandan fazla çay tüketimi, sosyal destek durumu, genel olarak kaygılı ve stresli bir yapıya sahip olması, Covid-19 pandemisinin genel olarak menopozal yakınmalarını ve bu yakınmalarıyla başetme düzeyini olumsuz olarak etkilediğini bildirmesine göre MSDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardı ($p<0.05$). Kadınların yaş, öğrenim düzeyi, medeni durumu, çalışma durumu, gelir algısı, aile tipi, BKİ, düşük/kürtaj öyküsü, günde bir fincandan fazla kahve tüketimi, kronik hastalık, sürekli ilaç kullanımı, son dört hafta içinde sağlık sorunu yaşama, son zamanlarda yaşamını etkileyen önemli bir olay yaşama durumu, sigara içme ve menopoz yılına göre ise MSDÖ puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($p>0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Kadınların hemen hemen yarısında menopozal yakınmaları Covid-19 pandemiden olumsuz olarak etkilendi. Kadınlarda negatif kişilik özellikleri baskın oldukça menopozal yakınmalar arttı. Bu bulgular, kadınlarda menopozal yakınmaları iyileştirmek için uygun stratejilerin belirlenmesinde ileri araştırmalar için bilimsel bir temel oluşturmaktadır. Kişilik özelliklerinin göz önünde tutularak bireyselleştirilmiş bakımın uygulanması, kadınların menopozal yakınmalarını azaltmaya yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Özellikleri, COVID-19, Menopoz, Pandemi.

Relationship Between Personality Traits with Menopausal Symptoms Levels among Women in the Covid-19 Pandemic

Purpose: This study aimed to determine the relationship between women's personality traits with their menopausal symptoms.

Method: This study was conducted in an online survey descriptive and relationship-seeking. Total of 202 women aged 45-64 years, not undergoing surgical menopause, and not taking hormone replacement therapy participated in the research. Data includes "Cervantes Personality Scale (CPS)", "Menopause Rating Scale (MRS)" and "introductory information form" which was prepared by the researchers through social media groups and collected online between 10 July 2020 and 10 January 2021.

Results: During the Covid-19 pandemic, MRS mean score of participants was 19.15±8.60. 56 % of women reported that the Covid-19 pandemic did not affect their menopausal symptoms, while nearly half of them (some 19%, moderately 12%, and very 12%) were affected. There was a weak negative correlation between the total MRS score and consistency/inconsistency of CPS sub-dimensions scores. Also, there was a weak positive correlation between the total MRS score and emotional stability/neurotism of CPS sub-dimensions scores ($p<0.05$). There was a statistically significant difference among the total MRS score of all women according to parity, intake of more than one cup of tea per day, social support status, generally anxious and stressed and, the women's reporting that the Covid-19 pandemic negatively affects their menopausal complaints and the level of coping with these complaints in general ($p<0.05$). There was not a statistically significant difference between the total MRS score of all women according to the age, education level, marital status, employment status, income perceptions, family types, BKI, the last four weeks, having a health problem, experiencing an important life-affirming event recently, smoking and, menopausal age ($p>0.05$).

Conclusions and Suggestions: Almost half of the women's menopausal complaints were negatively affected by the Covid-19 pandemic. As negative personality traits became dominant in women, menopausal complaints increased. These results provide a scientific basis for further research in identifying appropriate strategies to improve menopausal symptoms in women. The application of individualized care, considering the personality traits, may help reduce women's menopausal complaints.

Keywords: Personality Traits, COVID-19, Menopause, Pandemic.

Hasta Güvenliğine Bir Bakış: Hemşirelerin Bilgi Güvenliği Farkındalık Düzeyinin Değerlendirilmesi

Bilgen ÖZLÜK¹, Melek ÇAKIR²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye

²Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Göğüs Yoğun Bakım Ünitesi, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar: bilgenozluk@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, bir kamu hastanesinde çalışan hemşirelerin bilgi güvenliği farkındalığını değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma Haziran- Temmuz 2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Çalışmanın evrenini Ankara ilinde bulunan bir kamu hastanesinde çalışan hemşireler oluşturdu. Evreni bilinen örneklem yöntemiyle olası kayıplar da dikkate alınarak 297 hemşirenin katılımıyla çalışma tamamlandı. Veriler Bilgi Güvenliği Ölçeği ile toplandı. Çalışmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum onayı, hemşirelerden ise sözel onam alındı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanıldı.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalamasının 30.97 ± 7.06 olduğu, %73.5'inin kadın, %71.1'inin lisans mezunu, %33'ünün yoğun bakımda ve %31.3'ünün dahili servislerde çalıştığı belirlendi. Bilgi güvenliğine yönelik eğitim alan hemşirelerin oranının %52.7 olduğu saptandı. Hemşirelerin %97.6'sının hastane bilgi sistemine girişte kimlik belirleme yöntemi olarak şifre kullandığı tespit edildi. Hemşirelerin kendi kliniklerinde yatan hastaların kimlik bilgilerine ulaşma oranlarının %100 olduğu saptanırken, %33.3'ünün ise diğer klinikte yatan hastaların bilgilerine kolaylıkla ulaştığı belirlendi. Bilgi güvenliğinin artırılması için şifrenin kesinlikle paylaşılmaması, uygun kalitede şifre seçimi, anti-virüs programının kullanılması ve yazılım ve donanımın ihtiyaca göre güncellenmesi gibi önlemler alınması gerektiği hemşireler tarafından ifade edildi. Bilgi güvenliği ölçeği toplam ortalama puanının 3.21 ± 0.53 olduğu belirlendi. Ölçek alt boyutlarından alınan puan ortalamaları ise en yüksekte en düşüğe göre; Hizmet Sunumu (3.50 ± 0.85), Erişim ve Yetkilendirme (3.38 ± 0.63), Güvenlik Uygulamaları (3.08 ± 0.73), Örgütsel Güvenlik (3.04 ± 0.78) ve Güvenlik Politikası (2.93 ± 0.85) olduğu saptandı. Hemşirelerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve çalıştıkları birim ile Bilgi Güvenliği Ölçeği toplam ve alt boyut ortalama puanları arasında istatistik olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlendi ($p > 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonucunda hemşirelerin bilgi güvenliği farkındalık düzeyinin yüksek olduğu belirlenirken, kurumdaki bilgi güvenliği güvenlik politikalarına yönelik farkındalık düzeylerinin düşük olduğu bulundu. Bilgi güvenliği konusundaki girişimlerin gerçekçi şekilde uygulanabilmesi için uygulamalı eğitimler düzenlenmesi, eğitim öncesi ve sonrası düzeyleri ölçen deneysel tasarımda araştırmalar yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelime: Bilgi Güvenliği, Farkındalık, Hasta Güvenliği, Hemşire.

An Overview of Patient Safety: Assessment of Nurses' Information Security Awareness Level

Method: This descriptive study was conducted between June and July 2022. The population of the study consisted of nurses working in a public hospital in Ankara. The study was completed with the participation of 297 nurses, taking into account possible losses with the sampling method. Data were collected with the Information Security Scale. Ethics committee and institutional approval were obtained for the study and verbal consent was obtained from the nurses. Number, percentage, mean, standard deviation, independent samples, t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used to evaluate the data.

Results: The mean age of the nurses was 30.97 ± 7.06 years, 73.5% were female, 71.1% had a bachelor's degree, 33% worked in intensive care and 31.3% worked in internal services. The rate of nurses who received training on information security was 52.7%. It was determined that 97.6% of the nurses used a password as an identification method to access the hospital information system. It was determined that the rate of nurses accessing the identity information of patients hospitalized in their own clinics was 100%, while 33.3% of them easily accessed the information of patients hospitalized in other clinics. The nurses stated that measures such as never sharing passwords, choosing appropriate quality passwords, using anti-virus programs, and updating software and hardware according to needs should be taken to increase information security. The mean scores obtained from the sub-dimensions of the scale were found to be; Service Delivery (3.50 ± 0.85), Access and Authorization (3.38 ± 0.63), Security Practices (3.08 ± 0.73), Organizational Security (3.04 ± 0.78) and Security Policy (2.93 ± 0.85). It was determined that there was no statistically significant difference between the age, gender, education level and the unit where the nurses worked and the total and sub-dimension mean scores of the Information Security Scale ($p > 0.05$).

Conclusion and Recommendations: As a result of this study, it was found that nurses had a high level of information security awareness, while their level of awareness of information security and security policies in the organization was low. It is recommended that applied trainings should be organized for realistic implementation of interventions on information security and experimental design studies should be conducted to measure the levels before and after the training.

Keywords: Keywords: Information Security, Awareness, Patient Safety, Nurse.

Gebelikte Cinsel Mitlerin Cinsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi

Melike ŞAHİNGÖZ¹, Emel EGE²

¹Gülhane Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye,

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,

Sorumlu Yazar: melike.shngz@gmail.com

Amaç: Gebelik cinsel ilişkisinin sonucuyken, eşler tarafından kadının cinselliği farklı değişimlerin bir arada yaşandığı bu süreçte göz ardı edilmektedir. Gebelikte cinsel yaşam birçok faktörden etkilenmekte ve dolayısıyla cinsel yaşam kalitesi üzerinde olumsuz sonuçlar oluşturmaktadır. Cinsel yaşam kalitesini etkileyen faktörler arasında cinsellik konusuyla ilgili yanlış inanış ve mitler, bilgi eksikliği ve cinsel eğitimde eksiklikler yer almakta ve bu durum çiftlerin cinsel yaşamlarını etkilemektedir. Bu çalışma gebelikte cinsel mitlerin cinsel yaşam kalitesi üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, tanımlayıcı türde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 18-49 yaş arası, 157 gebe oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu ve “Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği-Kadın/CYKÖ-K formu” kullanılmıştır. Verilerin analizinde; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 26,96±5,63 yıl ve CYKÖ-K toplam puan ortalaması 85,06±13,37 olarak bulunmuştur. CYKÖ-K puanlarının hiç çocuğu olmayanlarda ($p<0.05$) ve gebelik sırasında cinsellikle ilgili kendisine bilgi verilenlerde ($p<<0.05$) daha yüksek ve gruplar arasında fark olduğu saptanmıştır. Çalışmada en az bir cinsel mit için “Evet/Olabilir” diyen katılımcıların yüzdesinin %85,4 olduğu ve en az bir cinsel mit için “Evet/Olabilir” diyen katılımcıların CYKÖ-K puan ortalaması ile “Hayır/Olamaz” diyen katılımcıların CYKÖ-K puan ortalaması arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Çalışmada en fazla inanılan üç mitin sırasıyla “gebelikte cinsel ilişki enfeksiyona neden olabilir” (%66,9), “gebe kadınlarda sık cinsel ilişki erken doğuma neden olabilir” (%58,0) ve “gebe kadınlarda sık cinsel ilişki düşük yapmaya neden olabilir” (%54,8) miti olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, gebelik döneminde cinsel mitlere inanan gebelerin, inanmayanlara göre cinsel yaşam kalitesi olumsuz etkilenmektedir. Bu sonuç doğrultusunda çiftlere danışmanlık hizmeti verilmesi ve bu danışmanlık hizmetinin cinsel konuları da içermesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik, cinsel mitler, cinsel yaşam kalitesi, gebelik.

The Effect Of Sexual Myths On The Quality Of Sexual Life During Pregnancy

Sciences Students Purpose: Sex life during pregnancy is affected by many factors and therefore has negative consequences affecting the quality of it. Factors affecting the quality of sex life include false beliefs and myths about sexuality, lack of knowledge, and deficiencies in sex education. This condition affects the sex lives of couples. This study was conducted to evaluate the effect of sexual myths on the quality of sexual life during pregnancy.

Method: This research was conducted in a descriptive type. The sample of the study consisted of 157 pregnant women aged 18-49. The survey form created by the researcher and the “Sex Quality Of Life Scale-Female/ (SQLQ-F)” were used in the collection of the data. The analysis of the data has been used in number, percentage, mean, standard deviation, T test, one-way variance analysis, Mann Whitney U and Kruskal Wallis variance analysis.

Results: Average age of participants was 26,96±5,63 and the average score of “The Sexual Quality of Life Questionnaire” scale showed 85.06±13.37. In the study, the percentage of the participants answering the questionnaire with at least one “Yes/Maybe” was %85,4 and the difference between the mean SQLQ-F score of the participants answering with at least one “Yes/Maybe” and the mean SQLQ-F score of the ones answering with “No/Never” was found statistically significant. In the study, It was found that the three most believed myths respectively were “sexual intercourse during pregnancy can cause infection” (66,9%), “frequent sexual intercourse during pregnancy can cause premature birth” (58,0%) and “frequent sexual intercourse during pregnancy can cause miscarriage” (54,8%).

Conclusions and Suggestions: As a result, the quality of sexual life of pregnant women who believe in sexual myths during pregnancy is negatively affected compared to those who do not. With the findings in the study it was found significant to provide counseling for couples and for those counseling services to include sexual topics.

Keywords: Pregnancy, sexuality, sexual quality of life, sexual myths

Covid-19 Tanılı Gebe Hastanın Yoğun Bakım Sürecinin Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Yusuf MARANKOZ², Zümrüt AKGÜN ŞAHİN¹

¹Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Ağrı Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Sorumlu Yazar: zumrut8136@hotmail.com

Dünya Sağlık Örgütü, Koronavirüs salgını nedeni ile pandemi ilan etmiştir. Dünyada ve ülkemizde en fazla risk altındaki grup, hastaların bakım ve tedavi gereksinimlerini karşılayan hemşireler olmuştur. Bu amaçla başta hemşireler olmak üzere sağlık personellerine önemli sorumluluklar düşmüştür. Gerekli izolasyon önlemlerini alarak hastalara hemşirelik bakım süreci doğrultusunda bakım vermek bu sorumluluklarının başında gelmektedir. Bu olgu analizinde acil servise başvuran ve Covid-19 tanısı alan gebe hastanın yoğun bakım süreci Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Hemşirelik Bakım Modeli ve NANDA hemşirelik tanıları ile değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, koronavirüs, fonksiyonel sağlık örüntüleri, hemşirelik bakımı

Nursing Care According To Gordon's Model Of Functional Health Patterns Of The Intensive Care Process Of A Pregnant Patient Diagnosed With Covid-19: A Case Report

The World Health Organization declared a pandemic due to the Coronavirus outbreak. Nurses who meet the care and treatment needs of patients are the most at risk group in the world and in our country. For this purpose, important responsibilities have fallen to health personnel, especially nurses. Taking the necessary isolation measures and providing care to patients in line with the nursing care process is one of these responsibilities. In this case analysis, the intensive care process of a pregnant patient who applied to the emergency room and was diagnosed with Covid-19 was evaluated with Gordon's Functional Health Patterns Nursing Care Model and NANDA nursing diagnoses.

Keywords: COVID-19, coronavirus, functional health patterns, nursing care

Acil Hemşirelerinde İkincil Travmatik Stres Yönetimi

Zeynep METE MERDİN¹, Büşra ÇIRAK SAĞDIÇ², Sevil GÜLER³

¹Lokman Hekim Üniversitesi

²Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Ve Araştırma Hastanesi

³Gazi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: zeynmete@gmail.com

Acı verici olaylar yaşayan kişileri bilerek veya tanıklık ederek travmatik stresi deneyimlemeleri sonucu hemşirelerde ikincil travmatik stres görülmektedir. Acil hemşirelerinin çalışma ortamı ve karşılaştıkları güçlükler ikincil travmatik stres riskini arttırmaktadır. Güncel bir durum olmaya devam eden pandeminin etkisi ile hastaların yoğunluklu olarak acile başvurmaları, hasta ile en yakın temasta olan kişinin hemşire olması ve ölümlerin artması travmatik stresi arttıran bir faktör olmuştur. Hemşirelerin ikincil travmatik stres düzeyine bakıldığında orta düzeyde olduğu görülmektedir. Travmatik olaylarla karşılaşmak kişinin yaşantısını etkileyebildiği gibi ruhsal ve fiziksel iyilik halini de bozmaktadır. Stres sonucu hemşirelerde enerji azlığı, kilo değişimleri, tansiyon düzensizlikleri, mide ağrısı, baş ağrısı, immün sistemde zayıflama, depresyon, tükenmişlik ve merhamet yorgunluğu gibi durumların arttığı görülmektedir. ICN 2022 temasının da belirttiği gibi; küresel sağlığı güvence altına almak için hemşireliğe yatırım yapılması gerektiği açıklanmaktadır. Hemşirelerin sağlığının korunması ve hastalara kaliteli bakımın verilebilmesi için stres yönetimini sağlamaya yönelik uygulamalar yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda hemşirelerin yaşam kalitesinin artırılması, mesleki tatmini artırıcı uygulamalar yapılması, psikolojik dayanıklılığının artırılması, stresle başa çıkma mekanizmalarının öğretilmesi, hizmet içi eğitimlerin artırılması ve hemşirelerin ruh sağlığını korumaya yönelik ülke çapında politikalar geliştirilmesi ile travmatik strese karşı dayanıklılığın artırılması sağlanacaktır. Literatür incelendiğinde travmatik stres yönetiminin yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu bildirinin amacı, güncel literatür ve kanıtlar doğrultusunda, acil hemşirelerinde ikincil travmatik stresi oluşturan durumları ve bu durumların yönetimini açıklamaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, ikincil travmatik stres, stres yönetimi

Secondary Traumatic Stress Management in Emergency Nurses

Secondary traumatic stress is seen in nurses as a result of experiencing traumatic stress by knowing or witnessing people who have experienced painful events. The working environment and the difficulties faced by emergency nurses increase the risk of secondary traumatic stress. With the effect of the pandemic, which continues to be a current situation, the fact that patients apply to the emergency department, the nurse being the person in close contact with the patient, and the increase in deaths have been factors that increase traumatic stress. Considering the secondary traumatic stress level of nurses, it is seen that it is at a moderate level. Encountering traumatic events can affect a person's life as well as impair mental and physical well-being. As a result of stress, it is seen that conditions such as lack of energy, weight changes, blood pressure irregularities, stomach pain, headache, weakening of the immune system, depression, burnout and compassion fatigue increase in nurses. As the ICN 2022 theme states, it is explained that investment in nursing is needed to secure global health. In order to protect the health of nurses and to provide quality care to patients, it is necessary to implement stress management practices. In this direction, it will be possible to increase the resilience against traumatic stress by increasing the quality of life of nurses, carrying out practices that increase professional satisfaction, increasing their psychological resilience, teaching stress coping mechanisms, increasing in-service training and developing nationwide policies to protect nurses' mental health. When the literature is examined, it is seen that traumatic stress management is insufficient. The aim of this paper is to explain the situations that cause secondary traumatic stress in emergency nurses and the management of these situations in line with the current literature and evidence.

Keywords: Nursing, secondary traumatic stress, stress management

Covid-19 Pandemisinin Yetişkinlerin Uyku Kalitesine Etkisi

Nazike DURUK¹, Ferzan KALAYCI EMEK²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Eskişehir Türkiye

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Uygulama Ve Araştırma Hastanesi, Eskişehir, Türkiye

Sorumlu Yazar: nduruk20@gmail.com

Amaç: Araştırmada Covid-19 Pandemi sürecinin yetişkin bireylerde uyku kalitesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı düzende yapılmıştır. Araştırma evrenini Türkiye’de yaşayan, akıllı telefona sahip, 18 yaş ve üzeri bireyler oluşturmuştur. Araştırmacıların telefon rehberlerinde kayıtlı olup akıllı telefon kullanan 18 yaş ve üstü yetişkin bireyler (827) ve bu bireylerin telefonunda kayıtlı olup akıllı telefon kullanan 18 yaş ve üstü bireylerden araştırmaya katılan 300 birey araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırma verileri Google Forms uygulaması ile Ağustos 2020-Eylül 2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Form çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Çoktan seçmeli sorulara verilen cevaplar sayı yüzde olarak, açık uçlu sorulara verilen cevaplar sorunlar ve çözümler olmak üzere 2 başlık altında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 30,9 olup, %52,2’si kadın, %50,7’si bekâr, %49,3’ü lisans mezunu ve %63,8’i profesyonel meslek mensubudur. Sorunlar başlığında Covid-19 nedeni ile psikolojik ve ekonomik sorunların uyku kalitesini etkilediğine; çözümler başlığında uyku sorununa çözüm bulunamadığı ya da geleneksel yöntemlerin kullanıldığına ilişkin ifadeler yer almıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, bireylerin Covid-19 Pandemi Sürecinin yarattığı kaygı ve ekonomik sorunlar nedeniyle uyku kalitesinin etkilendiği; uyku sorununa çözüm bulamadığı ya da çözüm olarak geleneksel yöntemleri kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Covid-19 destek hattı benzeri bir uygulama ile bireylerin uzman desteği alabilmelerinin sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Uyku, Uyku bozukluğu, Pandemi.

Effect of Covid-19 Pandemic on Sleep Quality of Adults

Sciences Students Purpose: This study aims to examine the effect of the Covid-19 Pandemic on the sleep quality of adult individuals.

Method: The study was conducted with cross-sectional and descriptive methods. Individuals living in Turkey, having a smartphone, and aged 18 and over formed the universe of the study. Of the adult individuals aged 18 and over (827), who use smartphones and whose phone numbers were saved on the researchers' phones and individuals aged 18 and over, who use smartphones and whose phone numbers were saved on the phones of these individuals, 300 individuals who agreed to participate in the study constituted the sample of the study. The data of the study were collected between August 2020 and September 2020 via Google Forms. The form consists of multiple choice and open-ended questions. The answers to the multiple-choice questions were evaluated as percentages, and the answers to the open-ended questions were evaluated under two headings: problems and solutions.

Results: The mean age of the participants was 30.9. Of the participants, 52.2% were women, 50.7% were single, 49.3% were undergraduate graduates and 63.8% were professionals who are experts in their fields. In the section on the problems, participants stated that the psychological and economic problems caused by Covid-19 affect sleep quality, and in the section on the solutions, it was stated that there is no solution to the sleep problem or traditional methods were used.

Conclusions and Suggestions: This study found that the sleep quality of individuals was affected due to the anxiety and economic problems caused by the Covid-19 Pandemic. In addition, it was determined that individuals could not find a solution to their sleep problem or use traditional methods as a solution. Providing expert support in this regard with an application similar to the Covid-19 support line is recommended.

Keywords: Sleep, Sleep Disorder, Pandemics.

SS111

Pandemi Sırasında İlk Kez Klinik Uygulamaya Çıkan Hemşirelik Öğrencilerinin Stres Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki

Serap SAYAR¹, Fatma GÜNDOĞDU¹, Ayşenur DEMİR¹

¹Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: aysenurdemir1903@gmail.com

Amaç: Bu çalışma pandemi sırasında ilk kez klinik uygulamaya çıkan hemşirelik öğrencilerinin stres düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin hemşirelik bölümü 2020-2021 eğitim-öğretim güz ve bahar yılında ilk kez klinik uygulamaya çıkan, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur (n=196). Araştırmanın örneklemini pandemi sırasında ilk kez klinik uygulamaya çıkacak, araştırmaya katılmaya gönüllü 168 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, "Sosyodemografik Bilgi Formu", "Klinik Stres Anketi (KSA)" ve "Problem Çözme Envanteri (PÇE)" kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %83'ü kadın, %57'si ikinci sınıftır. Öğrencilerin %34'ü, klinikte strese yol açan durumları hastalar olarak belirtirken, %39'u hemşireler, hastalar, doktorlar ve öğretim elemanları olarak hepsini stres faktörü olarak tanımlamıştır. Klinik strese ilişkin, öğrencilerin %57'si mesleki bilgi ve becerilerinin uygulama için yeterli olmadığı, %38'i öğretim elemanları tarafından değerlendirilme korkusu, %79'u hastaya zarar verme korkusu gibi sebeplerden dolayı klinik stres yaşayacağını düşüncesinde olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %66'sı kendisini klinik uygulamaya hazır hissetmektedir ve %58'i ise klinik uygulama sırasında Covid-19 bulaş korkusu yaşamaktadır. Öğrencilerin KSA toplam puan ortalaması 26,15±8,46 ve PÇE toplam puan ortalaması 79,65±17,77'dir. Öğrencilerin KSA puan ortalamaları ile PÇE puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve orta düzey negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır (p<0.05). Öğrencilerin KSA puan ortalamaları ile PÇE aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım ve kendine güvenli yaklaşım alt boyut puan ortalamaları arasında negatif yönlü, orta düzey ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır(p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Pandemi sırasında ilk kez klinik uygulamaya çıkan hemşirelik öğrencilerinin düşük düzeyde stres yaşadıkları bulunmuştur. Öğrencilerin klinik stres düzeyi arttıkça problem çözme becerilerinin azaldığı bulunmuştur. Öğrencilerin özgüvenlerini arttırmak ve klinik streslerini azaltmak için, öğrencilere klinik uygulama ile ilgili yetersiz hissettikleri konularda eğitim verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öğrenci, Klinik Uygulama, Pandemi, Stres, Problem Çözme Becerisi

The Relationship Between Stress Levels and Problem Solving Skills of Nursing Students Going into Clinical Practice for the First Time During the Pandemic

Purpose: This study was performed to examine the relationship between the stress levels and problem solving skills of nursing students who went into clinical practice for the first time during the pandemic.

Method: It is a descriptive-correlational study. The population of the study consisted of second, third and fourth year students of a university's nursing department who went into clinical practice for the first time in the 2020-2021 academic fall and spring years (n=196). The sample of the study consisted of 168 students who will go into clinical practice for the first time during the pandemic. "Sociodemographic Information Form", "Clinical Stress Questionnaire (KSQ)" and "Problem Solving Inventory (PSI)" were used to collect data.

Results: 83% of the students participating in the study were female and 57% were in the second year. While 34% of the students stated the situations that cause stress in the clinic as patients, 39% defined all of them as stress factors as nurses, patients, doctors and lecturers. Regarding clinical stress, 57% of the students stated that their professional knowledge and skills were not sufficient for practice, 38% thought that they would experience clinical stress due to the fear of being evaluated by the instructors, and 79% of them due to the fear of harming the patient. 66% of the students feel ready for clinical practice and 58% of them have fear of Covid-19 contamination during clinical practice. The students' total mean score of KSQ was 26.15±8.46 and the mean total score of PSI was 79.65±17.77. There was a statistically significant and moderate negative correlation between students' mean KSQ scores and PSI mean scores (p<0.05). There is a negative, moderate and statistically significant difference between the students' mean scores of KSQ and PSI hasty approach, thinking approach and self-confident approach sub-dimension (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: Nursing students who went into clinical practice for the first time during the pandemic were found to experience low levels of stress. It was found that as the clinical stress level of the students increased, their problem solving skills decreased. In order to increase students' self-confidence and reduce their clinical stress, it is recommended to train students on the subjects they feel inadequate about clinical practice.

Keywords: Nursing, Student, Clinical Practise, Pandemic, Stress, Problem Solving Skills

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Meme Kanseri, Kendi Kendine Meme Muayenesi Sağlık İnançları ve Meme Kanseri Korkusu

Serap SAYAR¹, Fatma KOYAK¹

¹Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: oranserap@gmail.com

Amaç: Bu çalışma sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesine (KKMM) ilişkin inançlarını ve öğrencilerin meme kanseri korkusunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin sağlık bilimleri yüksekokulunda 2020-2021 yarı yılı bahar döneminde eğitim gören kadın öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, gelişi güzel örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiş 446 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, 1 Mart-30 Mayıs 2021 tarihinde, sosyodemografik ve tanıtıcı özellikler formu, Champion Sağlık İnanç Modeli Ölçeği ve Meme Kanseri Korku Ölçeği (MKKÖ) kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısına yakını (%46,2) hemşirelik bölümünde eğitim görmekte olup, çalışmaya katılan tüm öğrencilerin %31'i birinci sınıf, %31'i ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %42,2'sinin KKMM'ni hiç yapmadığı belirlenmiştir. Bölümler arasında KKMM'ni düzenli olarak yapma ve yapmama durumu farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Öğrencilerden KKMM'ni düzenli olarak yapanların hiç yapmayanlara göre ve öğrencilerin sınıf düzeyine göre; yarar, güven, engeller ve sağlık motivasyonu algısı alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$). Ailede meme kanseri öyküsü olanların olmayanlara göre ve daha önce memeleri ile ilgili sağlık sorunları yaşayanların yaşamayanlara göre duyarlılık algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$). Öğrencilerin MKKÖ puan ortalamaları 23,57±8,73 olup, MKKÖ puan ortalamaları ile duyarlılık, ciddiye ve engel algısı puan ortalamaları arasında pozitif yönde, güçlü ve anlamlı bir ilişki vardır ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin diğer bölümlere göre daha yüksek oranda ayda bir KKMM yaptığı bulunmuştur. Öğrencilerin KKMM'ni düzenli olarak yapanların hiç yapmayanlara göre; yarar, güven, sağlık motivasyonu algısı yüksek olup, engel algıları daha düşüktür. Sınıf düzeyi arttıkça, yarar, güven, sağlık motivasyonu artmakta ve engel algıları düşmektedir. Öğrencilerin meme kanseri korkusu orta düzeydedir ve meme kanseri korkusu duyarlılık, ciddiye ve engel algılarını etkilemektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, KKMM'nin sağlık inançlarını etkilediği görülmektedir. Öğrencilere yönelik müfredat programlarına sağlıklı koruma davranışlarına ilişkin eğitimlerin eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Kendi Kendine Meme Muayenesi, Meme Kanseri, Hemşirelik, Öğrenci

Breast Cancer, Breast Self-Examination Health Beliefs and Fear of Breast Cancer of Health Sciences Students

Purpose: This study was performed to determine the beliefs of health sciences school students about breast cancer and breast self-examination(BSE) and their fear of breast cancer.

Method: It is a descriptive-correlational study. Population of the study is composed of female students studying at a university's health sciences school in the spring term of the 2020-2021 semester. The sample of the study consisted of 446 students selected using the convenience sampling method. Data were collected from March 1-May 30, 2021 using the sociodemographic and descriptive characteristics form, the Champion Health Belief Model Scale, and the Breast Cancer Fear Scale (BCFS).

Results: Nearly half (46.2%) of the students participating in the study were studying in the nursing department, and 31% of all students participating in the study were first-year students and 31% were second-year students. It was determined that 42.2% of the students had never done BSE. Regularly performing BSE and not performing differed between departments ($p<0.05$). According to the students who do BSE regularly, compared to those who never do it, and according to the grade level of the students; there was a statistically significant difference between the mean scores of the sub-dimensions of benefits, confidence, barriers, and perception of health motivation ($p<0.05$). There was a statistically significant difference between the mean scores of sensitivity perception of those who have a family history of breast cancer compared to those who do not have, and those who have had health problems related to their breasts before ($p<0.05$). The mean BCFS score of the students was 23.57±8.73, and there was a positive, strong and significant relationship between the mean scores of BCFS and the mean scores of sensitivity, seriousness and barriers perception ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: According to those who do BSE regularly and those who never do it; perceptions of benefits, confidence, and health motivation were high, and perceptions of barriers were lower. As the grade level increases, the perception of benefits, confidence, health motivation increases and the perception of barriers decreases. The students' fear of breast cancer was at a moderate level and the fear of breast cancer affected their perceptions of sensitivity, seriousness and barriers. In line with these results, it was seen that BSE affected health beliefs. It is recommended to add training on health protection behaviors to the curriculum for students.

Keywords: Belief, Breast Self-Examination, Breast Cancer, Nursing, Student

Cerrahi Hastada Postoperatif Deliryum ve Yönetimi

Şenay GÖKDEMİR¹, Saide FAYDALI²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: gokdemirsenay@gmail.com

Postoperatif deliryum, hastanede işlem sonrası 1 haftaya kadar veya taburcu olana kadar (hangisi önce gerçekleşirse) gelişen ve DSM-5 tanı kriterlerini karşılayan durum olarak tanımlanır. American Nurses Association'a (ANA) göre ise; "deliryum, genellikle cerrahi, enfeksiyon, dehidratasyon veya bazı ilaçlar gibi vücuda yapılan saldırıların ardından kafa karışıklığı ve rahatsız bir düşünce süreci ile karakterize akut, ciddi ve sıklıkla önlenebilir tıbbi bir durumdur" şeklinde tanımlanmıştır. ANA'nın aktardığına göre; hastanede tedavi gören tüm hastalarda %25, yanık hastalarında %77, yoğun bakım hastalarında %75, cerrahi hastalarında %50, bakımevinde kalanlarda %20'ye varan oranlarda görülmektedir. Postoperatif deliryum semptomları genellikle ameliyattan kısa bir süre sonra ortaya çıkar ve birkaç gün devam eder. Ancak bazı durumlarda, birkaç haftaya kadar sürebilir. Bu durum daha uzun süre yoğun bakım ünitesinde veya hastanede kalış, daha yüksek hastane maliyetleri ve 30 günlük mortalite artışı ile ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle deliryum oranları tüm Dünya'da sağlık hizmeti kalitesinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Deliryum, hastaların klinik durumunu, bakımını ve tedavi sürecini olumsuz etkileyen sendromlardan biri olduğundan, erken tanınması oldukça önemlidir. Hastaların davranışlarındaki değişiklikleri genellikle ilk gözlemleyen sağlık profesyonelleri hemşireler olduğundan, deliryum gelişen hastanın tedavisinde ve bakımında önemli rol ve sorumluluklar üstlenirler. Hastaların tanınması, önleyici girişimlerin uygulanması, deliryum gelişen hastanın ikincil problemlerinin önlenmesi (düşmeler, çarpmalar, yaralanmalar vb.) hemşirenin dikkatle ele alması gereken durumlardır. Hemşirelerin deliryum konusunda bilgi düzeylerinin yüksek olması, deliryum gelişmesinde önleyici olabilir; böylece komplikasyonlar önlenebilir, hastaların bakım kalitesi artırılabilir, tedavi ve bakım maliyetleri düşürülebilir. Bu amaçtan yola çıkarak derlemede; deliryum ve belirtileri, deliryum türleri, cerrahi hastada deliryumun saptanması, yönetimi ve güncel uygulamalardan bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deliryum, Sağlık Hizmeti Kalitesi, Cerrahi İşlem, Cerrahi Sonrası Hemşirelik

Postoperative Delirium and Its Management in the Surgical Patient

Postoperative delirium is defined as a condition that develops in the hospital up to 1 week after the procedure or until discharge (whichever happens first) and meets the DSM-5 diagnostic criteria. According to the American Nurses Association (ANA); "Delirium is an acute, serious, and often preventable medical condition characterized by confusion and a disturbed thought process, usually following an attack on the body such as surgery, infection, dehydration, or certain medications." According to ANA; It is seen in 25% of all hospitalized patients, 77% in burn patients, 75% in intensive care patients, 50% in surgical patients, and up to 20% in nursing home patients. Postoperative delirium symptoms usually appear shortly after surgery and persist for several days. But in some cases, it can take up to several weeks. This has been associated with longer ICU or hospital stays, higher hospital costs, and increased 30-day mortality. For this reason, delirium rates are accepted as an indicator of health care quality all over the world. Since delirium is one of the syndromes that negatively affect the clinical condition, care and treatment process of patients, its early diagnosis is very important. Since the nurses are the first to observe the changes in the behavior of the patients, they assume important roles and responsibilities in the treatment and care of the patient who develops delirium. Diagnosis of patients, implementation of preventive interventions, prevention of secondary problems (falls, bumps, injuries, etc.) of the patient who develops delirium are the situations that the nurse should handle carefully. The high level of knowledge of nurses about delirium may be preventive in the development of delirium; Thus, complications can be prevented, the quality of care of patients can be increased, and treatment and care costs can be reduced. Based on this purpose, in the compilation; delirium and its symptoms, delirium types, detection and management of delirium in a surgical patient and current practices are mentioned.

Keywords: Delirium, Health Care Quality, Surgical procedure, Post-surgical Nursing

Epilepsi Hastalarına Uygulanan Progresif Kas Gevşeme Egzersizlerinin Depresyon Düzeyine, Uyku Ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Trial

Beyan ÖZDEN², Gülcan BAHÇECİOĞLU TURAN¹

¹Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Elazığ, Türkiye

²Fırat Üniversitesi Diş Hastanesi

Sorumlu Yazar: glcnbah@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma epilepsi hastalarına uygulanan progresif gevşeme egzersizlerinin depresyon düzeyine, uyku ve yaşam kalitesine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma, kontrol gruplu ön test-son test uygulamalı randomize kontrollü girişimsel bir çalışma olarak yapıldı. Araştırmanın evrenini, Kasım 2021-15 Nisan 2022 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi Hastanesi'nin Nöroloji Polikliniği ve Kliniği'ne başvuran epilepsi tanısı almış hastalar oluştururken; örneklemini tanımlanan evrenden randomize şekilde alınan, araştırmaya katılmayı onaylayan ve araştırma kriterlerini sağlayan 35 girişim ve 35 kontrol olmak üzere toplam 70 epilepsi hastası oluşturdu. Girişim grubunda bulunan hastalardan 4 hafta boyunca haftada 3 gün olacak biçimde toplam 12 seans progresif gevşeme egzersizlerini yapmaları istendi. Kontrol grubunda bulunan hastalara araştırma esnasında hiçbir girişimde bulunulmadı. Verilerin toplanmasında "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ)", "Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)" ve "Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği (QOLIE-31)" kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelik, median değerleri, standart sapma, aritmetik ortalama, ki kare testi, Pearson ki-kare testi, Fisher Friedman Holtan Exact Testi, bağımlı gruplarda t testi, bağımsız gruplarda t testi, Wilcoxon testi, Mann Whitney U testi ve regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Uygulama sonrası girişim grubundaki hastaların kontrol grubundaki hastalara göre PUKİ toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları ile BDÖ toplam puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde azaldığı belirlendi ($p<0.05$). Ayrıca uygulama sonrası girişim ve kontrol grubu hastalarının QOILE-31 toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında önemli bir fark bulunurken ($p<0.05$), girişim grubu puan ortalamalarının kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Progresif kas gevşeme egzersizlerinin epilepsi hastalarında depresyon düzeyini azaltıp uyku ve yaşam kalitesini arttırdığı saptandı. Progresif kas gevşeme egzersizlerin epilepsi tedavisinde tamamlayıcı bir hemşirelik girişimi olarak kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Epilepsi, Progresif Kas Gevşeme Egzersizleri, Uyku, Yaşam Kalitesi.

The Effect of Progressive Muscle Relaxation Exercises on Depression Level, Sleep and Quality of Life in Patients with Epilepsy: A Randomized Controlled Trial

Purpose: This study was carried out to determine the effect of progressive muscle relaxation exercises applied to patients with epilepsy on the level of depression

Methods: The study was conducted between November 2021 and 15 April 2022 as a randomized controlled experimental study with a control group and pre-test and post-test application. While the population of the study consisted of patients diagnosed with epilepsy who referred to Fırat University Hospital Neurology Polyclinic and Clinic, the sample consisted of 70 epilepsy patients, 35 in the intervention group and 35 in the control group, who were randomly selected from the identified population, who agreed to participate in the study and who met the study criteria. The patients in the intervention group were asked to perform a total of 12 sessions of progressive muscle relaxation exercises, 3 days a week for a total of 4 weeks. No interventions were made on the control group during the study. 'Personal Information Form', 'Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI)', 'Beck Depression Inventory (BDI)', and 'Quality of Life in Epilepsy Inventory (QOLIE -31)' were used to collect data. Percentage, median values, standard deviation, arithmetic mean, Chi-square test, dependent groups t test, independent groups t test, Wilcoxon test, Mann Whitney U test and regression analysis were used in data assessment.

Results: It was found that the mean BDI and PSQI total scores and factor scores of the patients in the intervention group decreased statistically significantly after the intervention when compared with the control group ($p<0.05$). In addition, while a significant difference was found between mean QOILE-31 total scores and factor scores of the patients in the intervention and control group after the intervention ($p<0.05$), mean scores of the intervention group were found to be significantly higher than those of the control group ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: It was found that progressive muscle relaxation exercises had a positive effect on patients with epilepsy ' depression, sleep and quality of life. For this reason, progressive muscle relaxation exercises can be used to decrease depression and increase quality of life in patients with epilepsy and it can be recommended to use progressive muscle relaxation exercises as a complementary method to increase the effectiveness of treatment in nursing interventions.

Keywords: Depression, Epilepsy, Progressive Muscle Relaxation Exercises, Sleep, Quality of life

Duygusal Zeka ve Hemşirelik

Hacer DURAN¹, Gülnur AKKAYA²

¹Bursa Kestel Devlet Hastanesi, Hemşire

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Sorumlu Yazar: hcryldrm@hotmail.com

Duygusal zekâ kavramı son yıllarda tartışılan ve araştırılan bir kavramdır. Salovey ve Mayer ilk kez 1990 yılında bu kavramdan bahsetmiştir. Salovey ve Mayer duygusal zekâyı ‘Duygularla anlayabilme ve sorgulayabilme, duyguları düşünce içinde özümseyebilme yeteneği’ olarak tanımlamıştır. Bu kavramın ortaya atılmasından bu yana araştırmacılar tarafından birçok model geliştirilmiştir. Salovey ve Mayer’in geliştirdikleri model yetenek modeli, Bar-On, Cooper ve Sawaf, Daniel Goleman’ın geliştirdiği modeller ise karma model olarak isimlendirilmiştir. Duygusal zekâsı yüksek olan bireylerin yaptıkları işten ve yaşamdan doyum aldıkları yapılan çalışmalarda kanıtlanmıştır. Duygusal zekâ gelişiminde yaşanan sıkıntılar beraberinde kişilerarası iletişimde sorunları, mesleki başarısızlıkları getirir. Duygusal zekâ gelişimindeki aksaklıklar iş yaşamını etkilediği gibi duygusal zekâsı yüksek olan bireyler zor koşullarda kendi kendini motive ederek başarıyı yakalar. Odak noktası insan olan hemşirelik mesleğinde, hemşireler insanlarla iletişim ve etkileşim halinde olduğu için duygusal zekâ becerilerine sahip olması önemli bir yer tutar. Hemşireler için hasta bakımında hastanın gereksinimlerini anlayabilme, karşılıklı iletişimi sağlıklı yürütebilme ve işlerini profesyonel düzeyde yapıp stres anlarını yönetebilme için duygusal zekâ becerisi gereklidir. Duygusal zekâsını tanıyan ve buna ilişkin farkındalıkları olan hemşireler, hasta ve ekip arkadaşları ile güvene dayalı ilişkiler kurabilir, fikirlerini doğrudan ve açık şekilde ifade edebilir, zor koşullarda dahi olumlu düşünce biçimini koruyarak çalışma ortamında motivasyonunun artmasını sağlayabilir. Bununla birlikte duygusal zekâ, hasta bakım uygulamalarında ve çalışma ortamında yaşanabilecek çatışmaları yönetebilme, olumlu atmosferi sürdürebilme ve uygun çözümler üretebilme açısından önemli bir unsurdur. Bu durumda hemşirelerin duygularının farkında olabilen ve duygularını yönetebilen, empati gösterebilen, kendi ve ekibini güdüleyen, etkin iletişim becerilerine sahip, duygusal zekâsı gelişmiş bireyler olmaları beklenilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Duygusal zeka, Hemşirelik*

Emotional Intelligence and Nursing

The concept of emotional intelligence is a concept that has been discussed and researched in recent years. Salovey and Mayer first mentioned this concept in 1990. Salovey and Mayer defined emotional intelligence as “the ability to understand and question with emotions and assimilate emotions in thought”. Since the introduction of this concept, many models have been developed by researchers. The model developed by Salovey and Mayer is called the talent model, and the models developed by Bar-On, Cooper and Sawaf, and Daniel Goleman are called the mixed model. It has been proven in studies that individuals with high emotional intelligence get satisfaction from their work and life. Problems experienced in the development of emotional intelligence bring along problems in interpersonal communication and professional failures. Defects in the development of emotional intelligence affect business life, and individuals with high emotional intelligence achieve success by motivating themselves in difficult conditions. In the nursing profession, which focuses on people, it is important for nurses to have emotional intelligence skills as they communicate and interact with people. Emotional intelligence skills are necessary for nurses in order to understand the needs of the patient in patient care, to conduct mutual communication in a healthy way, and to perform their work at a professional level and manage stress moments. Nurses who recognize their emotional intelligence and are aware of it can establish trust-based relationships with patients and teammates, express their ideas directly and clearly, maintain a positive way of thinking even in difficult conditions, and increase their motivation in the working environment. However, emotional intelligence is an important element in terms of managing conflicts that may occur in patient care practices and working environment, maintaining a positive atmosphere and producing appropriate solutions. In this case, nurses are expected to be individuals who can be aware of and manage their emotions, show empathy, motivate themselves and their team, have effective communication skills, and have developed emotional intelligence.

Keywords: *Emotional intelligence, Nursing*

Tip 1 Diyabetli Ergenlerde Yeme Bozuklukları: Derleme

Harun ÖZBEY¹, Meral BAYAT¹

¹Erciyes Üniversitesi

Sorumlu Yazar: ozbeyharun@outlook.com

Giriş ve Amaç: Yeme bozuklukları Tip 1 diyabetli (T1DM) ergenlerde en yaygın görülen psikiyatrik bozukluklardan biridir. T1DM'li ergenlerde yeme bozukluklarının prevalansı diyabeti olmayan ergenlere göre yaklaşık iki kat fazladır. Akut ve kronik komplikasyonlar için bir risk faktörü olduğundan, ergenlerin mümkün olan en kısa sürede yeme bozuklukları açısından taranması son derece önemlidir. Bu çalışmada, T1DM'li ergenlerde görülen yeme bozuklukları ile ilgili çalışmaların sistematik biçimde incelenerek sunulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada, T1DM'li ergenlerde görülen yeme bozuklukları ile ilgili bilgiler, bilimsel kanıtlardan yararlanılarak sunulmuştur. Bunun için konu ile ilgili yayınlar geriye dönük olarak taranmıştır. Taramalar, "Pubmed, Cochrane Library, CINAHL ve ScienceDirect" arama motorlarında "Tip 1 Diyabet" için "Type 1 Diabetes" veya "Type One Diabetes" ve "Yeme Bozuklukları" için, "Eating Disorders", "Anorexia Nervosa", "Bulimia Nervosa", "Binge Eating Disorder", "Pica", "Avoidant or Restrictive Food Intake Disorder", "Rumination Disorder" ve "Night Eating Syndrome" anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 2018-2022 yılları arasında yayınlanmış makaleler taranmış olup 10 araştırmaya ulaşılmıştır. Çalışma kriterlerine uyan 8 araştırma (7 tanımlayıcı, 1 müdahale kontrol) çalışma kapsamına alınmıştır.

Bulgular: Çalışmalarda, yeme bozukluğu düzeylerinin T1DM'li ergenlerde yüksek olduğu belirlenmiştir. Depresyon, düşük beden imajı, kadın cinsiyeti, yüksek HbA1c seviyesi, geç ergenlik dönemi, pompa kullanmama, katkı maddesi içeren gıda tüketimi, diyabetik ketoasidoz sıklığının artması ve şiddetli hipogliseminin T1DM'de yeme bozuklukları için güçlü yordayıcılar olduğu saptanmıştır. Sağlık çalışanlarının yarısından fazlasının T1DM'de yeme bozukluklarını tanılamada yetersiz kaldığı, yaklaşık dörtte üçünün tanılamada tarama aracı kullanmadığı ve klinik rehberlere başvurmadığı belirlenmiştir. İnternet tabanlı müdahale programlarının yeme bozukluklarını önlemede etkili olduğu bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Yeme bozukluklarının T1DM'li ergenler için ciddi bir risk faktörü olduğu, sağlık çalışanlarının teşhis ve tedavide yetersiz kaldığı, geçerli ve güvenilir tarama araçlarının kullanılmadığı ve yeterli müdahale programlarının geliştirilmediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, sağlık çalışanlarına ve ailelere bu konuda eğitimler verilerek farkındalık ve yeterliliklerinin sağlanması önerilebilir. Gelecek araştırmalarda geçerli ve güvenilir ölçüm araçları kullanılarak taramaların yapılıp, geçerli müdahale programların uygulanması sağlanabilir. Ayrıca, T1DM ve yeme bozuklukları olan ergenlere kanıta dayalı bir tedavi hizmeti sağlayan, çok disiplinli, işbirlikçi bir klinik yaklaşım modeli kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Ergen, tip 1 diyabet, yeme bozuklukları

Eating Disorders In Adolescents With Type 1 Diabetes: Review

Aim: In this study, it was aimed to systematically examine and present studies on eating disorders in adolescents with T1DM.

Method: In this study, information about eating disorders seen in adolescents with T1DM is presented by using scientific evidence. For this reason, publications related to the subject were reviewed retrospectively. Searches for "Type 1 Diabetes" or "Type One Diabetes" and "Eating Disorders" for "Type 1 Diabetes", "Eating Disorders", "Anorexia Nervosa", "Bulimia" in the search engines "Pubmed, Cochrane Library, CINAHL and ScienceDirect" Nervosa", "Binge Eating Disorder", "Pica", "Avoidant or Restrictive Food Intake Disorder", "Rumination Disorder" and "Night Eating Syndrome" keywords. In the study, articles published between 2018-2022 were scanned and 10 researches were reached. Eight studies (7 descriptive, 1 intervention control) meeting the study criteria were included in the study.

Results: In studies, it was determined that the levels of eating disorders were higher in adolescents with T1DM. Depression, low body image, female gender, high HbA1c level, late puberty, not using a pump, consumption of food containing additives, increased frequency of diabetic ketoacidosis and severe hypoglycemia were found to be strong predictors for eating disorders in T1DM. It has been determined that more than half of the healthcare professionals are inadequate in diagnosing eating disorders in T1DM, nearly three quarters of them do not use a screening tool in diagnosis and do not refer to clinical guidelines. Internet-based intervention programs have been found to be effective in preventing eating disorders.

Conclusion and Recommendations: It has been determined that eating disorders are a serious risk factor for adolescents with T1DM, healthcare professionals are inadequate in diagnosis and treatment, valid and reliable screening tools are not used, and adequate intervention programs are not developed. In this direction, it can be recommended to provide awareness and competence by providing training to health workers and families on this subject. In future research, using valid and reliable measurement tools, screening can be done and valid intervention programs can be implemented. In addition, a multidisciplinary, collaborative clinical approach model can be used to provide an evidence-based treatment service to adolescents with T1DM and eating disorders.

Keywords: Adolescent, type 1 diabetes, eating disorders

Yaşlıların Aile Bakım Vericilerinde Merhamet Yorgunluğunun Bilinmeyen Yüzü: Fenomenolojik Araştırma

Yeşim CEYLANTEKİN¹, Şerife Didem KAYA², Dilek CİNGİL³

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

³Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: ceylan-tekim@hotmail.com

Amaç: Afyonkarahisar ili merkezde evde sağlık hizmetlerine kayıtlı yaşlıların aile bakım vericilerinin bakım verme duygu durumu, merhamet yorgunluğu yaşayıp yaşamama durumları ve merhamet yorgunluğunun bakıma etkisi ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni tasarımıyla planlandı. Araştırmada örneklem tayinine gidilmedi. Araştırma verileri, tanıtıcı özellikler soru formu ve yarı yapılandırılmış açık uçlu derinlemesine bireysel görüşme formu kullanılarak toplandı. Araştırma verileri, 10 yaşlıya bakım veren aile bakım vericiden toplandı. Nitel veriler görüşme yöntemi kullanılarak değerlendirildi. Verilerin analizinde içerik analizi kullanıldı. Çalışmada etik izin ve kurum izni ile aile bakım vericilerinden bilgilendirilmiş onam alındı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 58.1±11.3, %50'si kadın ve ev hanımıdır. Bakım vericilerin hastalarına bakım verme ile ilgili ifadelerden yapılan içerik analizinde üç tema belirlendi. Bunlar sırasıyla; bakım vericilerin hastalarına bakım verme ile ilgili görüşleri, merhamet yorgunluğunun belirleyicileri, merhamet yorgunluğu ve bakım süreci ilişkisi şeklindedir.

Sonuç ve öneriler: Çalışmada, aile bakım vericilerinin 6 tanesi hastasına isteyerek, 1 kişi hem isteyerek hem de sorumluluk gereği, 1 kişi ise zorunluluktan dolayı bakım verdiğini ifade etti. Merhamet yorgunluğunun gelişimine bakım vericilerin yaşadığı merhamet stresi etkili olduğu belirlendi. Aile bakım vericileri "elinden geldiğince, yeterince, olabildiğince, vicdan azabı gibi kodlarını kullandılar. Aile bakım vericilerin hiçbiri bakımda kendini yeterli hissetmemektedir. Aile bakım vericilerine merhamet yorgunluğunun üstesinden gelecek kendi yaşam kalitelerini arttırabilecek stratejilerin geliştirilmesinin katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile bakım verici, merhamet yorgunluğu, nitel çalışma, yaşlılık.

The Unknown Face of Compassion Fatigue in Family Caregivers of the Elderly: Phenomenological Research

Sciences Students Purpose: The aim of this study is to evaluate the opinions of family caregivers of the elderly registered to home health services in Afyonkarahisar city center about their caregiving mood, whether they have compassion fatigue or not, and the effects of compassion fatigue on care.

Method: This research was planned in the design of phenomenology pattern, one of the qualitative research methods. No sample assignment was made in the study. Research data were collected using a descriptive features questionnaire and a semi-structured open-ended in-depth individual interview form. Research data were collected from family caregivers caring for 10 elderly people. Qualitative data were evaluated using the interview method. Content analysis was used in the analysis of the data. In the study, informed consent was obtained from family caregivers with ethical permission and institutional permission.

Results: The mean age of the participants was 58.1±11.3, 50% of them were women and housewives. Three themes were identified in the content analysis of caregivers' statements about giving care to their patients. These are respectively; The views of caregivers about giving care to their patients are the determinants of compassion fatigue, compassion fatigue and the relationship between the care process.

Conclusions and Suggestions: In the study 6 of family caregivers stated that they gave care to their patients willingly, 1 person both willingly, due to responsibility, 1 person gave care because of necessity. It was determined that compassion stress experienced by caregivers was effective on the development of compassion fatigue. Family caregivers "used their codes as much as they could, enough, as much as they could, remorse-like. None of the family caregivers feel competent in care. It is thought that developing strategies that can increase the quality of life of family caregivers by overcoming compassion fatigue will contribute.

Keywords: Family caregiver, compassion fatigue, qualitative study

Erkeklerin Cerrahi Sterilizasyon Yöntemlerine Yönelik Tutum ve İnanışlarının İncelenmesi

Şeyda Sinem YAR¹, Özlem CAN GÜRKAN¹

¹Marmara Üniversitesi

Sorumlu Yazar: seydasinemyar@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, evli erkeklerin tüp ligasyon ve vazektomiye dair tutumlarını ve inanışlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki çalışma Haziran 2021 – Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini İstanbul ilinde ikamet eden tüm erkekler oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü, evreni bilinmeyen örneklem formülüyle hesaplanmıştır. Bu hesaplama sonucunda, çalışmaya en az 150 kişinin alınması gerektiği belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemine 18-49 yaş aralığında, evli ve cerrahi sterilizasyon yaptırmamış sağlıklı gönüllü erkekler alınmıştır. Çalışmada kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Etik kurul onayı, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Girişimsel Olmayan Klinik Çalışmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan (protokol no:17.05.2021-74) alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu aracılığıyla Google Drive üzerinden elde edilmiştir. Veriler SPSS 22 programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya toplam 164 katılımcı dâhil edildi. Yaş ortalamaları 33,28±6,24 yıldır. Katılımcıların % 39,60'sı lisans, %23,20'si ortaokul mezunuydu. Katılımcıların tüp ligasyon işlemiyle ilgili olarak; %14,60'ı tüp ligasyon işleminin kadınları erken menopoza soktuğunu, %32,30'u kadınların tüp ligasyon işlemi yaptırması için sezaryen ameliyatı yaptırması gerektiği, %12,80'i kadınlık imajının olumsuz etkileneceğini ve %17,10'u dini inancına uygun olmadığını ifade etti. Vazektomiyle ilgili olarak ise katılımcıların %15,90'ı vazektomi yaptırılan erkeğe karşı saygısının azalacağını, 23,80'i kadının erkeğe olan saygısının azalacağına inandığını ve %18,90'ı ise dinen uygun bir yöntem olmadığını ifade etmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bulgularımız doğrultusunda, erkeklerin hem tüp ligasyon hem de vazektomiyle ilgili yanlış tutum ve inanışlara sahip olabilecekleri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, özellikle aile planlaması hemşirelerinin erkeklerin tüp ligasyon ve vazektomiyle ilgili yanlış tutum ve inanışlarını düzeltecek eğitim programlarını uygulamaları ve konuyla ilgili daha kapsamlı çalışmalar yapmaları önerilir.

Anahtar Kelimeler: Tüp Ligasyon, Vazektomi, Tutum, İnanış.

Investigation of Men's Attitudes and Beliefs about Surgical Sterilisation Methods

Science Purpose: This study was aimed to investigate attitudes and beliefs of married man about contraceptive sterilisation methods namely tubal ligation and vasectomy.

Method: The descriptive and cross-sectional study was made between June 2021 – June 2022. The whole men who lived in İstanbul has created the population of study. The sample size was calculated with the sample formula of unknown population. Result of this calculation, it was determined that minimum 150 people should be included in the study. The sample of the research consisted of healthy volunteer men between the ages of 18 and 49, who were married and hadn't surgical sterilisation. In the study, it was used snowball sampling method. Ethics committee approval is taken by Marmara University Institute of Health Sciences, Non-Invasive Clinical Studies Ethics Committee Presidency (protocol number: 17.05.2021-74). The data were obtained via Google Drive through a questionnaire made by the researchers. The data were analyzed in SPSS 22 program.

Results: 164 participants were included in the study of total. Mean of the ages is 33,28±6,24 years. 39,60% of the participants were bachelor's degree and 23,20% were secondary school graduate. About the tubal ligation procedure; 14,60% of participants expressed that the tubal ligation procedure puts women in early menopause, 32,30% of participants expressed that women should have caesarean section for being tubal ligation, 12,80% of participants expressed that image of the femininity would be negatively affected and 17,10% of participants expressed that tubal ligation is not suitable with their religious belief. About vasectomy procedure; 15,90% of participants expressed that their respect would decline against the man who had vasectomy, 28,80% of participants believe that women's respect will decline for man who had vasectomy and 18,90% of participants expressed that vasectomy is not suitable with their religious belief.

Conclusions and Suggestions: As a result of our research outputs, it has been specified that men may have wrong attitudes and beliefs about as well as tubal ligation and vasectomy. In line with the results obtained; it is recommended that especially family planning nurses apply training programs that will fix men's wrong attitudes and beliefs about tubal ligation and vasectomy, and work through more extensive studies on this subject.

Keywords: Tubal ligation, Vasectomy, Attitude, Belief.

Uzaktan Eğitimin Okul Çocuklarının Sağlık Davranışlarına ve İnternet Kullanımlarına Etkisi: Karma Araştırma

Seher YURT¹, Hasibe KADIOĞLU², Nurcan KOLAÇ², Fisun KUBILAY³

¹*İstanbul Kent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü*

²*Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü*

³*Şehit Öğretmen Hasan Akan İlkokulu*

Sorumlu Yazar: seher.yurt@kent.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada, COVID-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimin okul çocuklarının sağlık davranışlarına ve internet kullanımlarına etkisinin karma araştırma yöntemi ile belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmada karma araştırma yöntemi kullanıldı. Araştırmanın evreni bir ilkokuldaki öğrenciler (n=246), veliler (n=876) ve öğretmenler oluşturmuştur. Nitel araştırma için öğrenci, veli, öğretmen ile odak grup görüşmesi (n=7-10) uygulandı. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu, sağlık durumu anketi, Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanıldı. Nitel bölüm içerik analizi ile, nicel veriler tanımlayıcı istatistikler ile değerlendirildi. Araştırma için etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre pandemide ebeveynlerin ailesel yüklerinde artış, öğrenci-veli-öğretmende uyumlanma stresi yoğun görülmüştür. Çocukların rutin sağlık davranışları bozulduğu belirlendi. Kilo alma (%34,9), hareketsizlik (%61,3), İnternette geçirilen sürede artış (%68,3), iştahta artış (%28,5), uyku düzeninde bozulma (%27,1), endişe-kaygı- korku (28,9), göz problemlerinde artış (%26,4), postür bozukluğu (%38,2), kas gücünde azalma (%27,2), sosyal etkileşimde azalma (57,7), akademik başarıda azalma (%26,8) görüldüğü bulundu. Öğrencilerin %0,6'sının internet bağımlılığı, %7,1 'inin sınırlı internet bağımlılığı semptomu gösterdiği belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Pandemi döneminde ilkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimle ekran önünde eğitime katılmak durumunda kalmaları fiziksel, ruhsal ve sosyal sorunlar yaşamalarına yol açmıştır. Gelecekte bu tür uzaktan eğitim durumlarına yönelik öğrencileri aktive edecek, sağlık sorunları yaşamalarını azaltacak eğitim ve programların oluşturulmasına, uzaktan destek sistemlerinin eğitim sistemi içine alınmasına, bunların erişilebilir olmasına öncelik verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, İlkokul Öğrencisi, Sağlık Davranışı, İnternet Bağımlılığı

The Effect of Distance Education on Health Behaviors and Internet Use of School Children: Mixed Research

Purpose: In this study, it was aimed to determine the effect of distance education on school children's health behaviors and internet use during the COVID-19 pandemic period by using mixed research method.

Method: It is a descriptive study. It was used midede study design in this study. The study population consisted of students(n=246), parents (n=876) and teachers in a primary school. In the qualitative research, focus group interviews were conducted with students, parents, and teachers (n=7-10). Semi-structured interview form, health status questionnaire, Parent-Child Internet Addiction Test were used in the study. Qualitative part was evaluated with content analysis and quantitative data were evaluated with descriptive statistics. Ethics committee approval was obtained for the study.

Results: According to the research findings, an increase in the familial burden of parents and adjustment stress in student-parent-teacher were observed intensely during the pandemic. Children's routine health behaviors are disrupted. It was found weight gain (34.9%), inactivity (61.3%), increase in time spent on the Internet (68.3%), increase in appetite (28.5%), deterioration in sleep patterns (27.1%), anxiety-anxiety-fear (28.9%), increase in eye problems (26.4%), posture disorder (38.2%), decrease in muscle strength (27.2%), decrease in social interaction (57.7), decrease in academic achievement (%26,8). It was determined that 0.6% of the students showed internet addiction and 7.1% showed limited internet addiction symptoms.

Conclusions and Suggestions: The fact that primary school students had to participate in education in front of the screen with distance education during the pandemic period led to physical, mental and social problems. It is recommended that priority should be given to the creation of education and programs that will activate students and reduce their health problems, to include distance support systems in the education system and to make them accessible in the future for such distance education situations.

Keywords: Distance Education, Primary School Student, Health Behavior, Internet Addiction

Hemşirelerin Öz-duyarlık Düzeyleri ile Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Arif ÖZPARLAK¹, Dudu KARAKAYA¹, Hilal UÇAN², Esra ÇELİK¹

¹Akdeniz Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

²Sağlık Bakanlığı Korkuteli Devlet Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, Antalya, Türkiye

Sorumlu Yazar: arifozparlak@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelerin öz-duyarlık düzeyleri ile bakım davranışları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan kesitsel bir çalışmadır.

Yöntem: Araştırma, Mart 2022 ile Nisan 2022 tarihleri arasında Türkiye'nin Antalya şehrindeki bir hastanede 331 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu, öz-duyarlık ölçeği (ÖDÖ) ve bakım davranışları ölçeği (BDÖ-24) kullanılmıştır. Veriler, SPSS 23.0 (Statistical Package for Social Sciences for Windows) programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Veri analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre hemşireler, öz-duyarlık ölçeğinden ortalama 3.50±0.61 puan, bakım davranışları ölçeğinden ise ortalama 5.21±0.56 puan almıştır. Öz-duyarlık ölçeği toplam puanı ile bakım davranışları ölçeği toplam puanı arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, yoğun bakımda çalışıyor olmak, hemşirelik mesleğini isteyerek yapma ve öz-duyarlık ölçeği alt boyutlarından bilinçlilik, bakım davranışlarının anlamlı bir yordayıcısı olarak belirlenmiştir. Söz konusu değişkenler hemşirelerde bakım davranışları varyansının %19.4'ünü açıklamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonuçları hemşirelerin öz-duyarlık ve bakım davranışları algısının yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca hemşirelerde öz-duyarlık ile bakım davranışları arasında pozitif bir ilişki vardır. Hemşirelerin öz-duyarlık düzeylerinin yüksek olması iş stresi ile daha etkin baş etmelerini ve hastalara daha etkin ve duyarlı bakım vermelerini sağlayabilir. Tüm alanlarda hemşirelerin öz-duyarlık düzeyini arttıracak programların tasarlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik Bakımı, Öz-duyarlık

Investigation of the Relationship Between Nurses' Self-Compassion Levels and Care Behavior

Purpose: This research is a cross-sectional study aiming to examine the relationship between nurses' self-compassion levels and their care behaviors.

Method: The research was carried out with 331 nurses in a hospital in Antalya, Turkey, between March 2022 and April 2022. Personal information form, self-compassion scale (SAS) and caring behaviors inventory (BDI-24) were used to collect data. The data were evaluated using the SPSS 23.0 (Statistical Package for Social Sciences for Windows) program. Descriptive statistical methods, pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis were used in data analysis.

Results: According to the research findings, it was seen that nurses scored an average of 3.50±0.61 points from the self-compassion scale and an average of 5.21±0.56 points from the caring behaviors scale. It was found that there was a low level of positive correlation between the total score of the self-compassion scale and the total score of the care behavior scale. According to the results of the multiple linear regression analysis, being working in the intensive care unit, doing the nursing profession willingly, and mindfulness from the sub-dimensions of the self-compassion scale were determined as a significant predictor of caring behaviors. These variables explain 19.4% of the variance of care behaviors in nurses.

Conclusions and Suggestions: The results of this study show that nurses have a high perception of self-compassion and care behaviors. In addition, there is a positive relationship between nurses' self-compassion and care behaviors. The high level of self-compassion of nurses may enable them to cope with work stress more effectively and to provide more effective and sensitive care to patients. It is recommended to design and implement programs that will increase the self-compassion level of nurses in all areas.

Keywords: Nursing, Nursing Care, Self-Compassion

Gençlerde Ruh Sağlığı Okuryazarlığının Mental İyi Oluş Ve Yardım Arama Davranışı İle İlişkisi: Sistematik Derleme Ve Meta-Analiz

Arif ÖZPARLAK¹, Dudu KARAKAYA¹, Zeynep ÖZER²

¹Akdeniz Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

²Akdeniz Üniversitesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Sorumlu Yazar: arifozparlak@gmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı, gençlerde ruh sağlığı okuryazarlığı ile mental iyi oluş ve yardım arama davranışı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarını sistematik derleme ve meta-analiz temelinde sentezlemektir.

Yöntem: Literatür taraması, Mayıs 2022'de Web of Science, PubMed, Science Direct, EBSCOhost CINAHL Complete, Cochrane Library, Springer Link, Scopus, Wiley Online Library, Ovid, Taylor & Francis ve ProQuest Dissertations & Theses Global veri tabanlarında herhangi bir yıl sınırlaması olmaksızın gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması, "ruh sağlığı okuryazarlığı", "okuryazarlık" "mental iyi oluş", "yardım arama davranışı", "tutum", "niyet" ve "genç insanlar" MeSH anahtar kelimeleri ve bunların kombinasyonları kullanılarak yapılmıştır. Veri sentezi, Comprehensive Meta-Analysis (CMA) yazılımı (version 3) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Etki büyüklüğünü hesaplamak için Pearson korelasyon katsayısı (r) kullanılmıştır. Heterojenlik testi için Cochran'ın Q ve I² istatistikleri uygulanmıştır. Yayın yanlılığını belirlemek için, huni grafikleri ve Egger regresyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Toplam 13.019 katılımcıya sahip 21 çalışma sistematik derleme ve meta-analize dahil edilmiştir. Çalışmalara katılan bireylerin yaş ortalaması, 13.7 ile 24.5 arasında değişmektedir. Çalışmalar, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Suudi Arabistan, İngiltere, İrlanda, Kore, Malezya, Norveç ve Ürdün'de kesitsel araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Meta-analiz sonuçlarına göre, ruh sağlığı okuryazarlığı ile yardım arama tutumu (r = 0.53, CI = 0.33 – 0.68) ve yardım arama niyeti (r = 0.23, CI = 0.12 – 0.34) arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Anksiyete okuryazarlığı ile yardım arama tutumu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r = 0.18, CI = 0.07 – 0.28). Ruh sağlığı okuryazarlığı ile mental iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür (p>0.05). Ayrıca depresyon okuryazarlığı ile yardım arama tutumu, niyeti ve davranışı arasında ilişki yoktur (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonuçları gençlerde ruh sağlığı okuryazarlığının yardım arama tutumu ve niyeti ile ilişkili olduğunu, ruh sağlığı okuryazarlığı ile mental iyi oluş arasında ilişki olmadığı göstermektedir. Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi yüksek olan gençler, ruhsal sorunları daha erken fark edebilir ve profesyonel yardım aramak için daha hızlı davranabilir. Ulusal çapta gençlerin ruh sağlığı okuryazarlığını geliştirecek programların planlanması, uygulanması ve uygulama sonuçlarının araştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençler, İyi Oluş, Ruh Sağlığı, Sağlık Okuryazarlığı, Yardım Arama Davranışı

The Association of Mental Health Literacy with Well-Being and Help-Seeking Behavior in Young People: a Systematic Review and Meta-Analysis

Purpose: The aim of this study is to synthesize studies examining the relationship between mental health literacy, mental well-being and help-seeking behavior in young people on the basis of systematic review and meta-analysis.

Method: Literature search conducted in May 2022 in Web of Science, PubMed, Science Direct, EBSCOhost CINAHL Complete, Cochrane Library, Springer Link, Scopus, Wiley Online Library, Ovid, Taylor & Francis, and ProQuest Dissertations & Theses Global databases without any year limitation. The literature review was conducted using the MeSH keywords "mental health literacy", "literacy", "mental well-being", "help seeking behavior", "attitude", "intention" and "young people" and their combinations. Data synthesis was performed using Comprehensive Meta-Analysis (CMA) software (version 3). Pearson correlation coefficient (r) was used to calculate the effect size. Cochran's Q and I² statistics were applied for the heterogeneity test. Funnel plots and Egger regression test were used to determine publication bias.

Results: 21 studies with a total of 13,019 participants were included in the systematic review and meta-analysis. The average age of the individuals participating in the studies ranged from 13.7 to 24.5. Studies were conducted in a cross-sectional research design in the United States, Australia, Saudi Arabia, England, Ireland, Korea, Malaysia, Norway, and Jordan. According to the meta-analysis results, a positive and significant relationship was determined between mental health literacy and help-seeking attitude (r = 0.53, CI = 0.33 – 0.68) and help-seeking intention (r = 0.23, CI = 0.12 – 0.34). A positive and significant relationship was found between anxiety literacy and help seeking attitude (r = 0.18, CI = 0.07 – 0.28). There was no significant relationship between mental health literacy and mental well-being (p>0.05). In addition, there was no relationship between depression literacy and help seeking attitude, intention and behavior (p>0.05).

Conclusions and Suggestions: The results of this study show that mental health literacy is related to help-seeking attitude and intention, and there is no relationship between mental health literacy and mental well-being. Young people with a high level of mental health literacy may notice mental problems earlier and act more quickly to seek professional help. It is recommended to plan, implement and investigate the results of the programs that will improve the mental health literacy of young people on a nationally.

Keywords: Health Literacy, Help-Seeking Behavior, Mental Health, Well-being, Young People

Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi

Saadet ERZİNCANLI¹, Funda ÇETİNKAYA¹

¹Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: saadeterzincanli@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin bakım verici rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini, Mart-Mayıs 2018 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde çalışan araştırmaya katılmayı kabul eden 235 hemşire oluşturmuştur. Veriler "Kişisel Bilgi Formu" ve "Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği (HBRTÖ)" ile toplanmıştır. Araştırma için Etik Kurul izni (No:2018/5) ve araştırmanın yapıldığı kurumdan izin alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı-yüzde hesaplamaları, Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 34.68 ± 6.47 'dir. Hemşirelerin %81.7'si kadın, %61.3'ü lisans mezunudur. Ayrıca hemşirelerin %66.4'ü vardiyalı, %52.3'ü haftalık 41-45 saat çalışmaktadır. Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği toplam puan ortalamasının 55.44 ± 12.14 olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin HBRTÖ "hemşirenin özbakım gereksinimlerinin giderilmesi ve danışmanlık rolüne ilişkin tutum" alt ölçek toplam puan ortalaması 24.11 ± 5.46 , "hemşirenin bireyi koruma ve haklarına saygılı olma rolüne yönelik tutum" alt ölçek toplam puan ortalaması 14.16 ± 3.33 , "hemşirenin tedavi sürecindeki rollerine ilişkin tutum" alt ölçek toplam puan ortalaması 17.17 ± 3.85 'dir. Hemşirelerin cinsiyetine, eğitim düzeyine, meslekte çalışma süresine, çalışma şekline, haftalık ortalama çalışma süresine göre HBRTÖ toplam ve alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$). Hemşirelerin çalıştıkları bölüme göre ise HBRTÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin bakım verici rollerine ilişkin tutumlarının olumlu yönde olduğu, acil serviste çalışan hemşirelerin bakım verici rollerine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin bakım verici rollerine ilişkin tutumlarını geliştirmeye yönelik hizmet içi eğitim programlarının oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım Verici Rol; Tutum; Hemşire; Bakım; Hemşirelik Bakımı

Examining Nurses' Attitudes Towards Their Caregiving Roles

Purpose: This study was conducted to examine the attitudes of nurses towards their caregiver roles.

Method: The sample of the descriptive study consisted of 235 nurses who agreed to participate in the study working in a training and research hospital between March and May 2018. The data were obtained via Personal Information Form and Attitude Scale for Nurses in Caregiving Roles (ASNCR). Ethics Committee permission (Number: 2018/5) and permission from the institution where the research was conducted were obtained for the research. In the evaluation of the data; number-percentage calculations, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used. In statistical analysis, the level of significance was taken as $p < 0.05$.

Results: In the study was 34.68 ± 6.47 mean age of the nurses. This study 81.7% of the nurses are women and 61.3% are undergraduates. In addition, 66.4% of the nurses work in shifts, 52.3% of them work 41-45 hours per week. It was determined that the total mean score of the Attitude Scale for Nurses in Caregiving Roles was 55.44 ± 12.14 . The mean score of the nurses' ASNCR "attitude towards the nurse's self-care needs and the role of counseling" was 24.11 ± 5.46 , and the total score of the subscale of "attitude towards the role of the nurse to protect the individual and respect their rights" was 14.16 ± 3.33 "attitude towards the role of the nurse in the treatment process" subscale total score average was 17.17 ± 3.85 . There was no statistically significant difference between the total and subscale mean scores of ASNCR according to the gender, education level, duration of work in the profession, type of work, and average weekly working time of the nurses ($p > 0.05$). According to the department where the nurses work, a statistically significant difference was found between the mean ASNCR scores ($p < 0.05$).

Conclusions and Suggestions: It was found that the attitudes of nurses towards their caregiver roles were positive, while the attitudes of nurses working in the emergency department towards their caregiver roles were more positive. It is recommended to create in-service training programs to improve nurses' attitudes towards their caregiver roles.

Keywords: Caregiver Role; Attitude; Nurse; Care; Nursing Care

Rushton Ahlaki Dayanıklılık Ölçeğinin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Mustafa Sabri KOVANCI¹, Azize ATLI ÖZBAŞ¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Sorumlu Yazar: msabri.kovanci@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada amaç, Rushton Ahlaki Dayanıklılık Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenirliliğinin test edilmesidir.

Yöntem: Metodolojik ve tanımlayıcı-yordayıcı tipte çalışmadır. Araştırma evrenini ulusal hemşire derneklerine üye olan hemşireler oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme kullanılmış, ulusal hemşirelik dernekleri aracılığıyla online olarak ulaşılmış ve ilk 255 klinik hemşire araştırma örneklemini oluşturmuştur. Veriler Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Rushton Ahlaki Dayanıklılık Ölçeği (RADÖ) ve Sağlık Çalışanları İçin Moral Distres Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ölçeğin, dil ve kapsam geçerliği yapıldıktan sonra, yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile belirlenmiştir. Güvenirlik ise, tüm madde ve alt boyutlar için Cronbach's Alpha kat sayısı ve madde bütün korelasyonu kullanılarak değerlendirilmiştir. Ahlaki dayanıklılığın moral distres düzeyleri üzerindeki yordayıcılığı çoklu regresyon analizi kullanılarak tahmin edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS ve AMOS Versiyon 23.0 istatistik programları kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 34.5±9.1 yıl ve profesyonel çalışma yılı 12.6±10.1 yıldır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde uygun olan dört modifikasyon yapılarak uyum indeksleri $\chi^2/df=2.027$, GFI=.906, CFI=.929, AGFI=.875, SRMR=.075 ve RMSEA=.070 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.555-0.826 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmada, katılımcıların ahlaki dayanıklılık toplam puanı (2,76±,48) iken, moral distres yoğunluğu (1.92±.76) ve sıklığı puanları (1.92±.77) olarak bulunmuştur. Ayrıca, ahlaki dayanıklılık toplam puanı, ahlaki olumsuzluklara verilen yanıtlar ve ilişkisel bütünlük alt boyutlarının moral distres toplam, yoğunluk ve sıklık düzeyleri anlamlı bir şekilde yordadıkları bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda, RADÖ dört faktörlü yapısı Türk dili ve kültürü için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu saptanmıştır. Ahlaki dayanıklılığın moral distresi azaltıcı bir etkisi bulunmaktadır. Çalışma verileri doğrultusunda, klinik hemşirelerde moral distresi azaltmaya yönelik çalışmalarda ahlaki dayanıklılığı göz önünde bulundurulması önerilmektedir. Ayrıca, ahlaki dayanıklılık ile moral distress arasındaki yapının daha net bir şekilde anlaşılması için nitel ve nicel yapıda çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki Dayanıklılık, Hemşirelik, Etik, Moral Distres, Geçerlik, Güvenirlik.

Turkish Validity and Reliability Study of the Rushton Moral Resilience Scale

Purpose: The aim of this study is to test the Turkish validity and reliability of the Rushton Moral Resilience Scale.

Method: It is a methodological and descriptive-predictive study. The research population consists of nurses who are members of national nurse associations. Purposeful sampling was used in the research, it was reached online through national nursing associations and the first 255 clinical nurses formed the research sample. Data were collected using the Socio-Demographic Information Form, the Rushton Moral Resilience Scale (RMRS), and the Moral Distress Scale for Healthcare Professionals. After the language and content validity of the scale, the construct validity was determined by confirmatory factor analysis. Reliability was evaluated using Cronbach's Alpha coefficient and item-whole correlation for all items and sub-dimensions. The predictor of moral resilience on moral distress levels was estimated using multiple regression analysis. SPSS and AMOS Version 23.0 statistical programs were used to analyze the data.

Results: The mean age of the participants was 34.5±9.1 years and the professional working year was 12.6±10.1 years. Four appropriate modifications were made in the confirmatory factor analysis, and the fit indices were found as $\chi^2/df=2.027$, GFI=.906, CFI=.929, AGFI=.875, SRMR=.075, and RMSEA=.070. The Cronbach's Alpha coefficient of the scale was found to vary between 0.555 and 0.826. In the study, the total moral resilience score of the participants was (2.76±.48), while the intensity of moral distress (1.92±.76) and frequency (1.92±.77) were found. In addition, moral resilience total score, responses to moral negativities, and relational integrity sub-dimensions were found to significantly predict moral distress total, intensity, and frequency levels.

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, it was determined that the four-factor structure of RMRS is a valid and reliable measurement tool for the Turkish language and culture. Moral resilience has a reducing effect on moral distress. In line with the study data, it is recommended to consider moral resilience in studies aimed at reducing moral distress in clinical nurses. In addition, qualitative and quantitative studies are needed to understand the structure between moral resilience and moral distress more clearly.

Keywords: Moral Resilience, Nursing, Ethics, Moral Distress, Validity, Reliability

Klinik Hemşirelerde Moral Distres ve Ahlaki Duyarlılık: Bir Yapısal Eşitlik Modelleme Çalışması

Mustafa Sabri KOVANCI¹, Azize ATLI ÖZBAŞ¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Sorumlu Yazar: msabri.kovancil@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada amaç, klinik hemşirelerinin moral distres düzeyleri ile ahlaki duyarlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada, Measure of Moral Distress – Healthcare Professionals (MMD-HP) geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. İkinci aşamada ise, moral distres ile ahlaki duyarlılık arasında tanımlayıcı-ilişkisel tipte bir yapısal eşitlik modeli analizi yapılmıştır. Araştırma evrenini, ulusal hemşire derneklerine üye olan hemşireler oluşturmuştur. Araştırmaya 302 klinik hemşire katılmıştır. Veriler Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Ahlaki Duyarlılık Ölçeği ve Sağlık Çalışanları İçin Moral Distres Ölçeği kullanılarak online olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS ve AMOS Versiyon 23.0 istatistik programları kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 35.7 + 8.2 yıl ve mesleki tecrübeleri 14.2 + 9.2 yıldır. MMD-HP yapı geçerliği açımlyıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda orijinal ölçek yapısı ile paralel dört faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Dört faktörlü yapının, toplam varyansın %57.21'ünü açıkladığı belirlenmiştir. MMD-HP Cronbach Alfa katsayıları 0.73-0.93 arasında değiştiği bulunmuştur. Katılımcıların moral distres yoğunluğu (2.90±.76) ve sıklığı (2.24±.77) puanları yüksek ve orta düzeydedir. Ahlaki duyarlılığın moral distresin yoğunluğu üzerinde doğrudan ve anlamlı bir negatif etkisi olduğu görülmüştür ($\beta=-.12$, $p<.01$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda, MMD-HP'nin dört faktörlü yapısının Türk dili ve kültüründe geçerli ve güvenilir olduğunu tespit edilmiştir. Klinik hemşirelerin moral distresi yüksek veya orta derecede deneyimledikleri bulunmuştur. Ahlaki duyarlılık moral distresin sıklığını etkilemiyor gibi görünse de moral distresin yoğunluğunu doğrudan artırır ve moral distres toplam puanını dolaylı olarak artırmaktadır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre klinik hemşireleri arasında moral distresi anlamaya yönelik çalışmalarda ahlaki duyarlılığın dikkate alınması ve moral distres ile başa etmeye yönelik müdahalelerde moral distresi düzeyini düşürmek yerine etik eylemleri kolaylaştıracak müdahalelerin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki Duyarlılık, Hemşirelik, Etik, Moral Distres, Yapısal Eşitlik Modeli

Moral Distress and Moral Sensitivity in Clinical Nurses: A Structural Equation Modeling Study

Purpose: The aim of this study is to examine the relationship between clinical nurses' moral distress levels and moral sensitivity levels.

Method: The research was carried out in two stages. In the first stage, Measure of Moral Distress – Healthcare Professionals (MMD-HP) validity and reliability analyzes were performed. In the second stage, a descriptive-relational type structural equation model analysis was conducted between moral distress and moral sensitivity. The research population consisted of nurses who were members of national nurse associations. 302 clinical nurses participated in the study. Data were collected online using the Socio-Demographic Information Form, Moral Sensitivity Scale, and Moral Distress Scale for Healthcare Professionals. SPSS and AMOS Version 23.0 statistical programs were used in the analysis of the data.

Results: The average age of the participants was 35.7 + 8.2 years and their professional experience was 14.2 + 9.2 years. MMD-HP construct validity was tested with exploratory factor analysis. As a result of the analysis, a four-factor structure has emerged in parallel with the original scale structure. It was determined that the four-factor structure explained 57.21% of the total variance. MMD-HP Cronbach Alpha coefficients were found to vary between 0.73-0.93. The moral distress intensity (2.90±.76) and frequency (2.24±.77) scores of the participants were high and moderate. Moral sensitivity was found to have a direct and significant negative effect on the intensity of moral distress ($\beta=-.12$, $p<.01$).

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, it has been determined that the four-factor structure of the MMD-HP is valid and reliable in Turkish language and culture. Clinical nurses were found to experience high or moderate moral distress. Although moral sensitivity does not seem to affect the frequency of moral distress, it directly increases the intensity of moral distress and indirectly increases the total score of moral distress. According to the results of this study, it is recommended to consider moral sensitivity in studies aimed at understanding moral distress among clinical nurses and to plan interventions that will facilitate ethical actions instead of reducing the level of moral distress in interventions to cope with moral distress

Keywords: Moral Sensitivity, Nursing, Ethics, Moral Distress, Structural Equation Model

Türkiye'de Meme Kanserinden Kurtulan Kadınların Tedavi Sonrası Deneyimleri: Kalitatif Bir Çalışma

Ayyüce Tuba KOÇAK1, Selda ARSLAN2 Yeter İLİK

¹Selçuk Üniversitesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: ayyuce_akdeniz14@outlook.com

Amaç: Bu çalışma, ülkemizde meme kanserinden kurtulan kadınların tedavi sonrası deneyimlerini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma, Şubat-Nisan 2020 tarihleri arasında Konya'da bir üniversite hastanesinde tedavisi tamamlanan 18 meme kanserli kadın ile yürütülmüştür. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile bireysel derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak toplanmış ve yedi aşamalı Colaizzi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmayı raporlamak için Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) kontrol listesi kullanılmıştır.

Bulgular: Yarı yapılandırılmış görüşmeler analiz edildiğinde (1) semptom yönetimi, (2) duygusal tepkiler, (3) yaşama dair değişiklikler ve (4) sağlık hizmetlerinde yaşanan güçlükler olmak üzere dört ana temanın ortaya çıktığı görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma ile meme kanserinden kurtulan kadınların tedaviyi tamandıktan sonra günlük hayatlarını etkileyecek şekilde semptom deneyimledikleri, hayatlarında fiziksel, sosyal, zihinsel ve duygusal açıdan çok çeşitli değişimler yaşadıkları ve kapsamlı bir sağlık hizmeti desteğine ihtiyaç duydukları görülmüştür. Meme kanserinden kurtulan kadınların tedavi sonrası kapsamlı bakım programlarına dahil edilmesini ve bu programlarda, semptom yönetimine, aile ve yakın çevreyi sürece dahil etmeye, kontrollü akran desteğine, benlik saygısını değerlendirmeye ve bütüncül sağlık hizmetine yer verilmesini öneriyoruz.

Anahtar Kelimeler: Kadın Sağlığı, Kalitatif Araştırma, Kanser Sağ Kalanları, Meme Kanseri.

Post-Treatment Experiences of Breast Cancer Survivors in Turkey: A Qualitative Study

Purpose: This study aimed to explore the post-treatment experiences of breast cancer survivors in Turkey.

Method: The study was conducted between February to April 2020 with 18 breast cancer survivors who completed the treatment process in Konya, in a university hospital. The data were collected using the individual in-depth interview method with the semi-structured interview form. The interviews were analyzed using the seven-step Colaizzi method. The Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) checklist was used to report the study.

Results: Based on the questions in the semi-structured interview form, four main themes emerged which are (1) symptom management, (2) emotional responses, (3) change in life, and (4) challenges in health care.

Conclusions and Suggestions: Our study revealed that women who survived breast cancer experience symptoms that affect their daily lives after completing the treatment, they experience a wide variety of physical, social, mental and emotional changes in their lives, and they need comprehensive health care support. In line with these results, we recommend that women survivors of breast cancer be included in comprehensive post-treatment care programs that include symptom management, emotional experiences, family and friends, controlled peer support, spirituality, self-esteem assessment and holistic health care in survival care.

Keywords: Breast Cancer, Cancer Survivors, Qualitative Research, Women's Health

Kanserli Çocukların Ebeveynlerinin Psikolojik Dayanıklılığı ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Eda ATAY¹, Özlem IŞIL²

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi

²Gedik Üniversitesi

Sorumlu Yazar: eda.acikgoz@hku.edu.tr

Amaç: Bu araştırma kanser tanısı almış çocuğa sahip ebeveynlerin psikolojik dayanıklılığını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı tipte olup 15 Temmuz 2021-30 Aralık 2021 tarihleri arasında bir araştırma ve uygulama hastanesinin başvuran pediatrik hematoloji onkoloji servisinde yataklı tedavi hizmeti alan 81 çocuk hastanın ebeveynlerinden oluşmaktadır. Araştırmada “Tanıtıcı Bilgi Formu”, Connor-Davidson Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği”, “Zarit Bakım Verici Yükü Ölçeği”, “Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” ve “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” kullanıldı. Veriler IBM SPSS Statistics for Windows, Version 23.0 New York Lisanlı paket programı ve LISREL by Scientific Software International, Inc. Version: 8.8. programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan ebeveynlerin %81.5’i kadın, %76.5’i evli, %48.1’i ilköğretim mezunu, %81.5’i çalışmakta, %65.1’i çekirdek aileye sahip, %54.3’ünün eşi çalışmaktadır. Ebeveynlerin tedavi gören çocuklarının %51.9’u erkek, %35.8’i 10 yaş ve üzerinde ve %82.7’si hastanede daha önce yataklı tedavi hizmeti almıştır. Ebeveynlerin psikolojik dayanıklılık puan ortalaması 62.96±18.46, bakım verme yükü puan ortalaması 39.17±16.19, algılanan sosyal destek puan ortalaması 57.90±18.33, psikolojik iyi oluş puan ortalaması 39.59±11.02’dir. Yapısal Eşitlik Modellemesi sonucunda kanserli çocukların ebeveynlerinin algıladığı sosyal desteğin ($\beta=0.35$, $t=3.49$) ve psikolojik iyi oluşun ($\beta=0.35$, $t=3.17$) psikolojik dayanıklılığı etkilediği, bakım verici yükünün ($\beta=0.06$, $t=0.54$) psikolojik dayanıklılık üzerinde etkili olmadığını belirledi. Modele ait uyum indeksleri $X^2=16.94$, $X^2/sd=2.82$, RMSEA=0.027, $p=0.00$ CFI=0.91, GFI=0.93, NFI=0.87 olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Kanserli çocuğa sahip ebeveynlerin psikolojik dayanıklılığının ebeveynlerin algıladıkları sosyal destek ve psikolojik iyi oluşundan etkilendiği ancak bakım verici yükünün etkili olmadığını belirledi. Bu nedenle kanser tanısı olan çocuğa sahip ebeveynlerin psikolojik dayanıklılığının artırılmasına yönelik müdahalelerin sosyal destek ve bireysel psikolojik iyi oluşa odaklanarak planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, çocuk, ebeveyn, psikolojik dayanıklılık

Resilience of Parents of Children with Cancer and Determination of Affecting Factors

Objective: This study was conducted to determine the psychological resilience of parents with a child diagnosed with cancer and the factors affecting it.

Method: This study is of descriptive-cross-sectional type and consists of the parents of 81 pediatric patients who received inpatient treatment in the pediatric hematology oncology service of a research and practice hospital between July 15, 2021 and December 30, 2021. In the study, “Descriptive Information Form”, Connor-Davidson Resilience Scale”, “Zarit Caregiver Burden Scale”, “Perceived Social Support Scale” and “Psychological Well-Being Scale” were used. Data IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0 New York Licensed package program and LISREL by Scientific Software International, Inc. Version: 8.8. evaluated using the program.

Results: Of the parents participating in the research, 81.5% are women, 76.5% are married, 48.1% are primary school graduates, 81.5% are working, 65.1% have a nuclear family, 54.3% are working. 51.9% of the children of the parents who received treatment were male, 35.8% were 10 years and older, and 82.7% had received inpatient treatment at the hospital before. The mean score of psychological resilience of the parents was 62.96±18.46, the mean of caregiving burden was 39.17±16.19, the mean of perceived social support was 57.90±18.33, and the mean of psychological well-being was 39.59±11.02. As a result of Structural Equation Modeling, perceived social support ($\beta=0.35$, $t=3.49$) and psychological well-being ($\beta=0.35$, $t=3.17$) of parents of children with cancer affected psychological resilience, and caregiver burden ($\beta=0.06$, $t=0.54$) psychological resilience. was found to be ineffective. Fit indices of the model were determined as $X^2=16.94$, $X^2/sd=2.82$, RMSEA=0.027, $p=0.00$ CFI=0.91, GFI=0.93, NFI=0.87.

Conclusion and Suggestions: It was determined that the psychological resilience of parents with a child with cancer was affected by the perceived social support and psychological well-being of the parents, but the burden of caregivers was not. For this reason, it is recommended that interventions to increase the psychological resilience of parents with a child diagnosed with cancer should be planned by focusing on social support and individual psychological well-being.

Keywords: Cancer, child, parent, resilience

Kadınlarda Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnanç ve Damgalamanın Kuşaklararası Aktarımı

Ayşe Nur FİLİK¹, Burcu CEYLAN²

¹*Istanbul Galata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

²*Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye*

Sorumlu Yazar: aysenurfilikk@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, kadınlarda ruhsal hastalıklara yönelik inanç ve damgalamanın kuşaklararası aktarımını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kadın cinsiyeti üzerinden tanımlayıcı olarak planlanan bu araştırma, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü öğrencileri (n=79), kuşaklararası aktarımı belirlemek amacıyla öğrencilerin iki üst kuşak ebeveynleri olan anne (n=60) ve anneanne (n=28) ile yapılmıştır. Veriler bilgi formu, Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeği ve Damgalama Ölçeği ile toplanmıştır. Veriler ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde olarak özetlenmiştir. Analizlerde, ki-kare analizi, fisher exact testi, tek yönlü varyans analizi, post hoc, bağımsız gruplarda t testi, korelasyon analizi ile lineer regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin, annelerin ve anneannelerin sırasıyla Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnanç Ölçeği puan ortalamaları (48,06±13,55; 53,25±17,86; 57,60±16,56) ve Damgalama Ölçeği puan ortalamaları (49,78±9,11; 53,43±12,43; 58,35±20,61)'dir. Kuşaklara göre ruhsal hastalıklara yönelik inanç toplam puanları ile çaresizlik ve kişilerarası ilişkilerde puanları, damgalama toplam puanları ile ayrımcılık ve dışlama puanları, etiketleme puanları, psikolojik sağlık puanları istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Kuşakların, ruhsal hastalıklara yönelik inanç (β=4,855) ve damgalama (β=4,158) düzeyini arttırdığı saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Üst kuşaklarda ruhsal hastalıklara yönelik inanç ve damgalama eğiliminin alt kuşağa göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kuşak ruhsal hastalıklara yönelik inanç ve damgalama düzeyini arttırmaktadır. Kuşaklararası psikopatolojik kısır döngünün kesintiye uğraması amacı ile ruhsal hastalıklar ve damgalama ile ilgili ailelere ve farklı yaş gruplarına yönelik eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Damgalama, Hemşirelik Öğrencileri, İnanç, Kuşaklararası Aktarım, Ruhsal Hastalıklar*

Intergenerational Transmission of Beliefs and Stigma against Mental Illness to Women

Sciences Students Purpose: This research was conducted to determine the intergenerational transmission of belief and stigma towards mental illnesses in women.

Method: This descriptive study, which was planned based on the female gender, was conducted with the students of Konya Necmettin Erbakan University, Department of Nursing (n=79), two upper-generation parents of the students (n=60), and the grandmother (n=28) to determine the intergenerational transmission. Data were collected with an information form, Beliefs on Mental Illnesses Scale and Stigma Scale. Data are summarized as mean, standard deviation, number, and percentage. Chi-square analysis, Fisher's exact test, one-way analysis of variance, post hoc, independent groups t-test for independent groups, correlation analysis, and linear regression analysis were used in the analysis.

Results: The mothers and grandmothers of the students participating in the study, respectively, (48.06±13.55; 53.25±17.86; 57.60±16.56) and Stigma Scale mean scores (49.78±9.11; 53.43±12.43; 58.35±20.61). There are statistically significant differences in belief total scores for mental illnesses and helplessness and interpersonal relations scores, stigmatization total scores, discrimination and exclusion scores, labeling scores, and psychological health scores according to generations (p<0.05). It has been determined that generations increase the level of belief (β=4.855) and stigmatization (β=4.158) towards mental illnesses.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the belief and stigmatization tendency towards mental illnesses is higher in the upper generations than in the lower generations. The generation increases the level of belief and stigma towards mental illnesses. To interrupt the psychopathological vicious circle between generations, it is recommended to provide training for families and different age groups on mental illnesses and stigma.

Keywords: *Stigmatization, Nursing Students, Belief, Intergenerational Transmission, Mental Illness*

Covid-19 Hastalarıyla Çalışan Yoğun Bakım Hemşirelerinin Deneyimleri: Türkiye'de Kalitatif Bir Çalışma

Elif GÜRİSOY², Havva YEŞİLDERE SAĞLAM², Nurgül ŞİMAL YAVUZ¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: nurgulsimal@gmail.com

Amaç: Çalışmanın amacı pandemi sürecinde Covid-19 hastalarına bakım veren yoğun bakım hemşirelerinin bu süreçteki deneyimlerini ve algılarını incelemektir.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemiyle yapılan bu araştırmanın verileri Mayıs -Eylül 2021 tarihleri arasında yoğun bakımda Covid-19 hastalarına bakım veren 11 hemşireyle yarı yapılandırılmış görüşme formu ile derinlemesine görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Çalışma verileri, tematik analiz kullanılarak belirlenen temalara göre içerik analizi yapılmış ve yorumlanmıştır.

Bulgular: Covid-19 hastalarına bakım veren yoğun bakım hemşirelerin deneyimleri altı ana temada özetlenmiştir: zorlayıcı çalışma koşulları (1), yorgunluk (2), izolasyon ve yalnızlık (3), korku ve çaresizlik (4), yönetim desteği eksikliği (5) beklentiler ve ihtiyaçlar (6).

Sonuç: Türkiye'de Covid-19 hastalarına bakım veren yoğun bakım hemşireleri pandemi sürecinden fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak çok fazla olumsuz etkilenmiştir. Hemşirelerin zorlayıcı çalışma koşulları altında fiziksel ve psikolojik olarak yıprandığı, yönetim tarafından desteklenmediği, yorgunluk, tükenmişlik, yalnızlık, umutsuzluk ve çaresizlik gibi pek çok duyguyu birlikte yaşadıkları görülmüştür.

Hemşirelik ve sağlık politikası için çıkarımlar: Bu çalışma, pandemi sürecinin yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşireler üzerindeki fiziksel, psikolojik ve sosyal etkilerine odaklanmaktadır. Bu süreçte yönetimin sağlayacağı maddi ve manevi desteğin iyileştirilmesi son derece önemlidir. Politika yapımcılar ve yöneticiler, pandemi sürecinin hemşireler üzerindeki fiziksel, psikolojik ve sosyal etkilerini, deneyimlerine odaklanarak ve uygun önlemleri alarak azaltmaya çalışmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, kalitatif çalışma, yoğun bakım, hemşire, pandemi, Türkiye

Experiences Of Intensive Care Nurses Working With Patients With Covid-19: A Qualitative Study in Turkey

Aim: The aim of the study is to examine the experiences and perceptions of intensive care nurses who care for Covid-19 patients during the pandemic process.

Method: The data of this study, which was carried out with the qualitative research method, were collected by semi-structured interview form and in-depth interview technique with 11 nurses who care for Covid-19 patients in the intensive care unit between May and September 2021. The study data were analyzed and interpreted according to the themes determined using thematic analysis.

Results: The experiences of intensive care nurses caring for Covid-19 patients were summarized in six main themes: challenging working conditions (1), fatigue (2), isolation and loneliness (3), fear and helplessness (4), lack of management support (5) expectations and needs (6).

Conclusion: Intensive care nurses who care for Covid-19 patients in Turkey have been adversely affected physically, psychologically and socially by the pandemic process. It has been observed that nurses are physically and psychologically worn out under challenging working conditions, are not supported by the management, and experience many emotions such as fatigue, burnout, loneliness, hopelessness and helplessness.

Implications for nursing and health policy: This study focuses on the physical, psychological, and social effects of the pandemic on nurses working in the intensive care unit. It is extremely important to improve the financial and moral support to be provided by the management in this process. Policymakers and managers should try to reduce the physical, psychological, and social effects of the pandemic process on nurses by focusing on their experiences and taking appropriate measures.

Keywords: COVID-19, qualitative work, intensive care, nurse, pandemic, Turkey

Yoğun Bakım Hemşirelerinin Göz Bakımı Hakkındaki Görüşleri: Fenomenolojik Çalışma (2022)

Ayşegül Tuğba YILDIZ¹, Özlem CEYHAN²

¹Nuh Naci Yazgan Üniversitesi

²Erciyes Üniversitesi

Sorumlu Yazar: ayildiz@nny.edu.tr

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Yoğun Bakım Ünitesi'nde (YBÜ) görev yapmakta olan hemşirelerin göz bakımına ilişkin deneyim ve görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yönteminin bir deseni olan fenomenoloji ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma İç Anadolu Bölgesi'nde bir hastanenin YBÜ'sinde görev yapan yedi hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir.

Bulgular: Yapılan görüşmelerde yoğun bakım hemşirelerinin lisans eğitiminden itibaren, göz bakımına ilişkin bilgi eksiklerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca YBÜ çalışan hemşirelerin bir bakım rehberi ve özel eğitime olan ihtiyaçları da tespit edilmiştir.

Sonuç: Hemşirelik lisans eğitiminde teorik bilginin sahada etkin kullanılabilmesi için, beceriye yönelik eğitim içeriği hazırlanmalı; mezun durumundaki öğrenciler YBÜ'de göz bakımına ilişkin girişimleri bilerek mezun olmalıdır.

Öneriler: Mezun durumundaki hemşireler için göz bakımı rehberi oluşturulmalı ve göz bakımına ilişkin özel eğitimler ile bilgi eksiklikleri kapatılmalı; lisans eğitimi ders içeriğinde Yoğun Bakım Servisleri'nde çalışacak nitelikte öğretim içeriği oluşturulmalı şeklinde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yoğun Bakım Ünitesi, Hemşire, Öz Bakım, Göz Bakımı

Views of Intensive Care Nurses on Eye Care: A Phenomenological Study

Aim: The aim of this study is to reveal the experiences and opinions of nurses working in the Intensive Care Unit (ICU) regarding eye care.

Method: The study was carried out with phenomenology, which is a pattern of qualitative research method. The study was carried out with seven nurses working in the ICU of a hospital in the Central Anatolia Region. Data were collected by semi-structured interview. The collected data were analyzed by content analysis.

Results: In the interviews, it was concluded that intensive care nurses had a lack of knowledge about eye care since their undergraduate education. In addition, a care guide and special education needs of nurses working in ICU were determined.

Conclusion: In order for the theoretical knowledge to be used effectively in the field of nursing undergraduate education, training content for the skill should be prepared; Graduate students should graduate with knowledge of eye care initiatives in ICU.

Recommendations: An eye care guide should be created for nurses who are graduates, and special trainings on eye care and knowledge deficiencies should be covered; In the undergraduate education course content, suggestions were made that teaching content should be created to work in Intensive Care Services.

Keywords: Intensive Care Unit, Nurse, Self Care, Eye Care

Hemşirelerin Toplumsal Cinsiyet Hakkındaki Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma

İpek TURHAN¹, Kübra AKCAN², Oktay BEKTAŞ³, Mehmet DOLANBAY⁴

¹Kayseri Şehir Hastanesi, Kayseri, Türkiye

²Şırnak Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü İlk Ve Acil Yardım Programı, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Şırnak, Türkiye

³Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik Ve Fen Eğitimi, Kayseri, Türkiye

⁴Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastaneleri, Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye
Sorumlu Yazar: ipekturhan38@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada hemşirelerin toplumsal cinsiyet hakkındaki deneyimlerinin incelenerek toplumsal cinsiyetle ilgili eksikliklerinin ortaya konulması ve bu eksikliklerin ilerleyen çalışmalara yol göstermesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmada nitel araştırma yönteminden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme içerisinde yer alan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet hastanesinde çalışan ve toplumsal cinsiyet hakkında deneyim yaşamış olan 5 kadın 5 erkek hemşire oluşturmaktadır. Görüşme soruları uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Görüşmeler katılımcıların rızası doğrultusunda ses kaydı alınarak yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla 3 gün boyunca toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre toplumsal cinsiyet isimli bir tema belirlenmiştir. Bu temanın altına 10 tane kategori ve 2 tane alt kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler şunlardır; toplumsal cinsiyetin anlamı, aile ve çevre yaşantısında kadının rolü, aile ve çevre yaşantısında erkeğin rolü, kadın olmanın zorluğu, erkek olmanın zorluğu, kadınlar ile ilgili sözler, erkekler ile ilgili sözler, ailenin yetiştirme biçimi, rollerin çalışma hayatına etkisi ve algı kazanma yolları. Bu kategorilerin altına katılımcıların cevaplarından belirlenen kodlar yerleştirilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin toplumsal cinsiyet algılarının olumlu olduğu ancak yetiştirilme biçimi, kadına ve erkeğe verilen rollerde geleneksel yaklaşım sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Toplumsal cinsiyet ile ilgili yeterli eğitim almadıkları sonucuna ulaşılmış ve toplumsal cinsiyet eğitimlerinin Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ders içeriklerine eklenmesi önerisinde bulunulmuştur. Ayrıca hemşirelerin toplumsal cinsiyet açısından istedik düzeyde olmamalarından dolayı deneysel veya eylem araştırmaları ile belirlenen bu sorunun çözülmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, hemşirelik, nitel araştırma

Nurses' Experiences on Gender: A Phenomenological Study

Sciences Students Purpose: In this study, it is aimed to reveal the deficiencies related to gender by examining the experiences of nurses about gender and to guide the future studies of these deficiencies.

Method: In the study, phenomenology design from the qualitative research method was used. Criterion sampling included in purposive sampling was used in the selection of the study group. The study group of the research consists of 5 female and 5 male nurses working in a state hospital and having experience about gender. Interview questions were prepared in line with expert opinions. Interviews were conducted face-to-face with voice recording in line with the consent of the participants. In the study, data were collected through semi-structured interviews for 3 days. The collected data were analyzed by descriptive analysis.

Results: According to the research findings, a theme named gender was determined. Under this theme, 10 categories and 2 subcategories were determined. These categories are; the meaning of gender, the role of women in family and environmental life, the role of men in family and social life, the difficulty of being a woman, the difficulty of being a man, the words about women, the words about men, the way the family is raised, the effects of roles on working life and ways of gaining perception. Codes determined from the answers of the participants were placed under these categories.

Conclusions and Suggestions: It has been concluded that nurses have positive gender perceptions, but they show a traditional approach in their upbringing and roles given to women and men. It was concluded that they did not receive sufficient education about gender and it was suggested that gender education should be added to the content of the Gynecology and Gynecology Nursing course content. In addition, due to the fact that nurses are not at the desired level in terms of gender, it has been suggested to solve this problem, which was determined by experimental or action research.

Keywords: Gender, nursing, qualitative research

Hemşirelikte Maneviyat ve Manevi Bakım

Siyabe ARSLAN¹, Sezer AVCI²

¹*İslahiye Devlet Hastanesi*

²*Hasan Kalyoncu Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: siyabe.arslan@std.hku.edu.tr

Maneviyat (spiritüalite) kavramı hem birey hem de hemşirelik bakımı için çok önemli bir kavramdır. Maneviyat bireyin hayata bağlılığını, iyileşme hızını, psikolojik iyi oluşunu ve tedaviye uyumunu artırmaktadır. Fakat bu kavram yeni soyut, öznel, kültürel ve toplumsal olarak değişebilen bir kavramdır. Bu nedenle tanımlanması ve anlaşılması güç bir kavram olmuştur. Bu güçlüklerden ve manevi bakıma yönelik bilgi, deneyim, zaman gibi eksikliklerden ötürü hemşirelik bakımında maneviyata gereken önem verilmemiştir. Dolayısıyla her hemşire manevi bakım hakkında bilgi sahibi olmalıdır ve manevi bakımı uygulamalıdır. Bu nedenle bu derlemede manevi bakımın ve maneviyatın ne olduğunu, manevi bakımın önündeki eksiklikleri ve hemşirelerin manevi bakım uygulamaları hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Maneviyat, Spiritüalite, Manevi Bakım, Hemşirelik*

Spirituality and Spiritual Care in Nursing

The concept of spirituality is a very important concept for both individual and nursing care. Spirituality increases the individual's commitment to life, recovery speed, psychological well-being and compliance with treatment. However, this concept is a new abstract, subjective, culturally and socially changeable concept. For this reason, it has been a difficult concept to define and understand. Due to these difficulties and lack of knowledge, experience and time for spiritual care, the necessary importance has not been given to spirituality in nursing care. Therefore, every nurse should have knowledge about spiritual care and should practice spiritual care. Therefore, in this article, it is aimed to give information about what spiritual care and spirituality are, the deficiencies in front of spiritual care and the spiritual care practices of nurses.

Keywords: *Spirituality, Spirituality, Spiritual Care, Nursing*

Akciğer Kanseri Nedeniyle Operasyon Geçiren Hastalar İçin Geliştirilen Öz Etkililik Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliliği

Pınar AYKAÇ¹, Rabia SAĞLAM AKSÜT²

¹Uzman Hemşire, İstanbul Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul/Türkiye

²Dr. Öğr. Üyesi, Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul/Türkiye
Sorumlu Yazar: pinaraykac16@gmail.com

Amaç: Akciğer kanseri toplumda oldukça yaygın olarak görülen kanser türlerinden biridir. Akciğer kanseri nedeniyle operasyon geçiren hastaların öz etkililiklerinin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıyla belirlenmesi, operasyon sonrası hastaların yaşam kalitesine katkıda bulunan ve hastaların hastalığa uyumunu ve öz etkililiklerini artırmayı hedefleyen hemşirelik bakımının planlanması açısından son derece önemlidir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, Akciğer Kanseri Nedeniyle Operasyon Geçiren Hastalar İçin Geliştirilen Öz Etkililik Ölçeğinin Türk dilinde geçerlik ve güvenirliliğinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Metodolojik tipte yapılan bu araştırmanın evrenini İstanbul'da bulunan bir kamu hastanesinin göğüs cerrahisi kliniğinde Ocak 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında akciğer kanseri nedeniyle operasyon geçiren hastalar oluşturdu. Geçerlik güvenirlilik çalışmalarında örneklem sayısının ölçek madde sayısının 5-10 katı olması gerektiği bildirildiğinden araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 135 hasta araştırmanın örneklemi oluşturdu. Araştırmanın verileri Hasta Tanıtım Formu ve Akciğer Kanseri Nedeniyle Operasyon Geçiren Hastalar İçin Geliştirilen Öz Etkililik Ölçeği kullanılarak yüz yüze ve telefonla görüşme yöntemi kullanılarak toplandı.

Bulgular: Ölçeğin dil geçerliliği çeviri-geri çeviri yöntemi kullanılarak sağlandı. Uzman görüşleri eşliğinde Davis tekniği kullanılarak kapsam geçerliliği değerlendirilen ölçeğin maddelerine ait KGİ skorları 0,8-1,0 arasında değişmekte idi. Faktör analizi öncesinde örneklem yeterliliğini belirlemek ve verinin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Barlett's testleri yapıldı. Ölçeğin KMO değeri 0,894; Barlett's testi sonucu ise $\chi^2=6553,948$; $p=0,000$ olarak bulundu. Faktör analizi sonucunda ölçek maddelerine ait faktör yüklerinin 0,520-0,934 arasında değiştiği ve ölçeğin Türkçe versiyonunun orijinalinden farklı olarak tek alt boyutlu olduğu belirlendi. Ölçeğin Cronbach α katsayısı ise 0,984 olarak bulundu. Ayrıca, ölçek maddelerine yönelik madde toplam korelasyonlarının 0,40'ın üzerinde olduğu ve herhangi bir maddenin silinmesinin ölçeğin Cronbach α katsayısında önemli bir yükselmeye sebep olmadığı belirlendi. Bu nedenle ölçekten herhangi bir madde çıkarılmadı ve ölçek tek alt boyutlu ve 27 maddeli olarak kabul edildi.

Sonuç: ve Öneriler: Sonuç olarak 27 maddeli ve tek alt boyuttan oluşan Akciğer Kanseri Nedeniyle Operasyon Geçiren Hastalar İçin Geliştirilen Öz Etkililik Ölçeğinin Türk dilinde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu tespit edildi. Kültürler arası farklılıklar olabileceği göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışmanın Türkiye'nin farklı bölgelerinde farklı örneklem grupları ile yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri, Geçerlik, Güvenirlilik, Hemşirelik, Öz etkililik

Validity and Reliability of the Self-Efficacy Scale Developed for Patients who Underwent Operation Due to Lung Cancer

Purpose: Determining the self-efficacy of patients who underwent operation due to lung cancer with a valid and reliable measurement tool is highly important in terms of planning nursing care that contributes to the quality of life of the patients and aims to increase the patient's adaptation to the disease and their self-efficacy. The aim of this study is to evaluate the validity and reliability of the Self-Efficacy Scale Developed for Patients who Underwent Operation Due to Lung Cancer in Turkish language.

Method: The population of this methodological study consisted of patients undergoing operation due to lung cancer in a public hospital in Istanbul between January 2021 and January 2022, and 135 patients constituted the sample of the study. The data of the study were collected using the Patient Identification Form and the Self-Efficacy Scale Developed for Patients who Underwent Operation Due to Lung Cancer.

Results: The linguistic validity of the scale was ensured using the translation-back translation method. The CVI scores of the items of the scale ranged from 0.8 to 1.0. Before the factor analysis, Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) and Barlett's tests were performed to determine the sample adequacy and the suitability of the data for factor analysis. The KMO value of the scale was 0.894 and Barlett's test result was found to be $\chi^2=6553,948$; $p=0.000$. It was determined that the factor loads of items varied between 0.520 and 0.934, and the Turkish version of the scale had a single sub-dimension, unlike the original. Cronbach α coefficient of the scale was found to be 0.984. In addition, it was determined that the item total correlations for the scale items were above 0.40. Therefore, no item was removed from the scale and it was accepted as a single sub dimension and 27 items.

Conclusion and Suggestions: As a result, it was determined that the Self-Efficacy Scale Developed for Patients who Underwent Operation Due to Lung Cancer, which consists of 27 items and a single sub-dimension, is a valid and reliable measurement tool in the Turkish language. It can be suggested that this study be conducted with different sample groups in different regions of Turkey.

Keywords: Lung cancer, Validity, Reliability, Nursing, Self-efficacy

Covid-19 pandemisinin çocukların fiziksel aktivite düzeyi ve ekran süresi üzerindeki etkisi: bir sistematik derleme ve meta-analiz

İsa ÇELİK¹, Seçil DURAN², Murat BEKTAŞ¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Gümüşhane Üniversitesi Şiran Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Sorumlu Yazar: isacelik9125@gmail.com

Amaç: Amacımız covid-19 pandemisinin çocukların fiziksel aktivite düzeyleri ve ekran süreleri üzerindeki etkisi ile ilgili mevcut kanıtları sentezlemek ve analiz etmektir.

Yöntem: Bu sistematik derleme ve meta – analiz çalışması için MEDLINE, PubMed, EBSCO, Web of Science, Scopus ve Google Scholar’da arama yaptık. Aramalarımızı 01 Ocak 2020 ile 30 Nisan 2021 tarihleri aralığında gerçekleştirdik. Covid-19 pandemisinde gerçekleştirilen çocukların veya ergenlerin fiziksel aktivite düzeyi veya ekran sürelerini sayısal olarak değerlendiren çalışmalar uygun araştırmalar olarak belirlendi. İki araştırmacı standart bir form kullanarak çalışmaların metodolojik kalitesini bağımsız olarak değerlendirdi. Araştırma sonuçlarının meta-analizleri için rastgele etkiler modeli kullandık. Etki büyüklüklerinin heterojenliğini test etmek için Q ve I² testlerini kullandık. Bu sistematik derleme ve meta-analizin protokolü PROSPERO’da kayıtlıdır.

Bulgular: Uygunluk kriterlerini sağlayan 363 çalışma belirlendi. Bu çalışmalardan 18 tanesi çocukların veya ergenlerin covid -19 pandemi sürecindeki fiziksel aktivite düzeylerini veya ekran sürelerini covid-19 pandemiden önceki dönem ile sayısal olarak karşılaştırdığı için meta – analize dahil edildi. Bu 18 çalışma içerisinde 15 çalışma ile fiziksel aktivite düzeyi için 12 çalışma ile ekran süresi için meta – analiz yapıldı. Analiz sonuçlarına göre covid-19 pandemisi çocukların ve ergenlerin fiziksel aktivite düzeylerinde azalmaya (Hedges’ s g = -0.117, 95% CI = -0,187 to 0,047, I² = 91,024) ekran sürelerinde ise artışa (Hedges’ s g = 0,472, 95% CI = 0,327 to 0,617, I² = 96,025) neden oldu.

Sonuç ve Öneriler: Bu süreçte birçok farklı ülke popülasyonunu içeren 18 çalışmayı analiz etmesinden dolayı önemlidir. Kanıtlar Covi-19 pandemisinin çocukların ve ergenlerin fiziksel aktivite düzeylerini ve ekran sürelerini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu sonuçlar bilim insanlarının ve politika yapımcılarının Covid-19 pandemisinin etkisini fark etmelerine ve gerekli önlemler almaya yönelik stratejiler geliştirmelerine katkı sağlayacaktır. Eğer gerekli önlemler alınmazsa covid-19 pandemisi atıltsa bile bu tür olumsuz etkileri kalıcı olabilir. Bundan sonraki Covid-19 benzeri krizlerde de aynı durumlar yaşanabilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Ekran Süresi, Fiziksel Aktivite, Çocuk

The impact of the Covid-19 pandemic on children's physical activity level and screen time: a systematic review and meta-analysis

Aim: Our aim is to synthesize and analyze the available evidence regarding the impact of the covid-19 pandemic on children's physical activity levels and screen time.

Method: We searched MEDLINE, PubMed, EBSCO, Web of Science, Scopus, and Google Scholar for this systematic review and meta-analysis study. We conducted our searches between 01 January 2020 and 30 April 2021. Studies that numerically evaluated the physical activity level or screen time of children or adolescents during the Covid-19 pandemic were determined as appropriate studies. Two researchers independently assessed the methodological quality of the studies using a standardized form. We used a random effects model for meta-analyses of research results. We used the Q and I² tests to test the heterogeneity of effect sizes. The protocol of this systematic review and meta-analysis is registered in PROSPERO.

Results: 363 studies were identified that met the eligibility criteria. Eighteen of these studies were included in the meta-analysis because they numerically compared the physical activity levels or screen time of children or adolescents during the covid-19 pandemic with the period before the covid-19 pandemic. Among these 18 studies, a meta-analysis was performed for 15 studies and 12 studies for physical activity level and screen time. According to the results of the analysis, the covid-19 pandemic caused a decrease in the physical activity levels of children and adolescents (Hedges's g = -0.117, 95% CI = -0.187 to 0.047, I² = 91,024) and an increase in screen time (Hedges's g = 0.472, 95% CI = 0.327 to 0.617, I² = 96,025) caused.

Conclusion and Recommendations: It is important because it analyzed 18 studies involving populations of many different countries in this process. Evidence shows that the COVID-19 pandemic negatively impacts physical activity levels and screen time of children and adolescents. These results will contribute to scientists and policy makers to realize the impact of the Covid-19 pandemic and to develop strategies to take necessary precautions. If the necessary precautions are not taken, such negative effects may be permanent, even if the covid-19 pandemic is overcome. The same situations may occur in the next Covid-19-like crises.

Keywords: Covid-19, Screen Time, Physical Activity, Children

Primipar ve Multipar Gebelerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma

Melike Beyza AKKAŞ¹, Emel EGE²

¹Karaman Eğitim Araştırma Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: melikecumbul@xn--htmailcom-vpb

Amaç: Gebelik dönemindeki sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve uygulamalarının anne ve bebek sağlığı üzerinde etkileri oldukça fazladır. Bu çalışma ile primipar ve multipar gebelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını karşılaştırmak amaçlanmıştır. Gereç ve **Yöntem:** Araştırma karşılaştırmalı-tanımlayıcı türde yapılmıştır. Çalışma Karaman'da bir kamu hastanesinin kadın doğum polikliniklerine başvuran 140 primipar ve 140 multipar toplam 280 gebe ile gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan 26 soruluk anket formu ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II (SYBDÖ) formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) programı ile değerlendirilmiştir. Bulgular: Primipar ve multipar gebelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları karşılaştırıldığında primipar gebelerin SYBDÖ toplam puan ortalaması (138.58±16.72 sd:278) sağlık sorumluluğu, fiziksel aktivite, beslenme, manevi gelişim, kişilerarası ilişkiler ve stres yönetimi alt boyut puan ortalamaları, multipar gebelerin puan ortalamalarına (123.51±19.04) göre yüksek ve aradaki fark ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur (p<.001). Sonuç: Sonuç olarak primipar gebelerin multipar gebelere göre daha sağlıklı davranışlar sergiledikleri görülmüştür. Gebelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile ilgili konularda bilgilendirilmesi ve deneyimli olmaları nedeniyle multipar gebelerin göz ardı edilmemesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: primipar, multipar, SYBD

Investigation of Healthy Lifestyle Behaviours of Primiparous and Multiparous Pregnants: A Comparative Study

Objectives: The effects of healthy lifestyle behaviours and practices during pregnancy on maternal and infant health are quite high. The aim of this study was to compare the healthy lifestyle behaviours of primiparous and multiparous pregnant women. **Materials and Methods:** The research was conducted in a comparative-descriptive type. The study was carried out with a total of 280 pregnant women, 140 primiparous and 140 multiparous, who applied to the obstetrics and gynecology outpatient clinics of a public hospital in Karaman. The data were collected using a 26-question questionnaire created by the researcher and the healthy lifestyle behaviours scale II (HPLP) form. The data were evaluated in computer environment with SPSS (Statistical Package for Social Sciences) program. **Results:** When comparing the healthy lifestyle behaviours of primiparous and multiparous pregnant women, HPLP total score average (138.58±16.72 sd:278), health responsibility, physical activity, nutrition, spiritual development, interpersonal relations and stress management sub-dimension mean scores of primiparous pregnant women were found to be significantly higher (p<.001) than the mean scores of multiparous pregnant (123.51±19.04). **Conclusion:** As a result, it has been observed that primiparous pregnant women exhibit healthier behaviours than multiparous pregnant. It can be recommended that multiparous pregnant women should not be ignored, as pregnant women are informed about healthy lifestyle behaviours and they are experienced.

Keywords: primiparous, multiparous, HPLP

Farklı Kültürden Hastalara Bakım Veren Pediatri Hemşirelerinin Kültürlerarası Yeterliliğinin Bakım Verici Tutumları İle İlişkisi

Gizem KIVRAK^{*1}, Hacer ORUÇOĞLU², Semra KÖSE³

¹ Konya Şehir Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Konya, Türkiye

² Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Çocuk Yoğun Bakım Ünitesi, Konya, Türkiye

³ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Konya, Türkiye,

* Sorumlu Yazar: gizemynlc@gmail.com

Amaç: Bu çalışma farklı kültürden hastalara bakım veren pediatri hemşirelerinin kültürlerarası yeterliliğinin bakım verici tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma Mayıs-Ağustos 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Konya’da bulunan hastanelerin pediatri kliniklerinde çalışan hemşireler oluşturmuş olup, araştırmanın örneklemini belirtilen tarihlerde internet erişimine sahip araştırmaya katılmaya gönüllü hemşireler oluşturmuştur. Veriler, “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Sağlık Profesyonellerinin Kültürlerarası Yeterliliği Ölçeği” ve “Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Formlar, Konya’da bulunan hastanelerin pediatri kliniklerinde çalışan hemşirelerle online olarak kartopu yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, ortalama, bağımsız gruplarda t testi vb. gerekli istatistiksel analizler kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı alınmıştır. Çalışmada örneklem büyüklüğünü hesaplamak amacıyla “G.Power 3.1.9.2” programı kullanılacaktır. Altınbaş ve İster’in çalışmasından (2020) elde edilen veriler ile 0.6 orta etki büyüklüğü, % 95 güç ve 0,05 hata payı ile toplam örneklem büyüklüğü n=156 hesaplandı. Çalışma 167 hemşire ile tamamlandı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %90,4’ü kadın, 62,9’u evli, %10,8’i lisans mezunu ve yaş ortalaması 32,17±7,03’dür. Hemşirelerin %41,9’u 3-6 yıldır pediatri kliniğinde, %71,3’ü ise YYBÜ’nde çalışmaktadır. Hemşirelerin %32,9’u yabancı dil bilmekte, %53,9’u farklı kültürden hastalara bakmak, %48,5’i ise farklı kültürden hastalarla iletişim halinde olmak istemektedir. SPKYÖ puan ortalaması 53,77±10,21; HBVRİTÖ puan ortalaması ise 68,71±9,69’dur. Hemşirelerin cinsiyeti, medeni durumu, farklı kültürden hastalara bakmak istemesi, farklı kültürden hastalarla iletişim halinde olmak istemesi ve onlara hizmet vermenin motivasyonunu, verimliliğini ve bakım kalitesini düşürdüğünü düşünmesi kültürlerarası yeterlilik ölçeğinde; medeni durumu ise bakım verici rollerine ilişkin tutum ölçeğinde etkili olduğu saptandı (p<0.05). Farklı kültürden hastalara bakım veren pediatri hemşirelerinin kültürlerarası yeterliliği ile bakım verici tutumları arasında ilişki saptanmadı.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada farklı kültürden hastalara bakım veren pediatri hemşirelerinin kültürlerarası yeterliliği ile bakım verici tutumları arasında ilişki saptanmadı. Ancak bazı değişkenlerin kültürlerarası yeterlilik ve bakım verici rollerinde etkili olduğu belirlendi.

Anahtar Kelime: Bakım, Hemşire, Kültürlerarası yeterlilik, Pediatri, Tutum

The Relation of Intercultural Competence of Pediatric Nurses Caring for Patients from Different Cultures and Their Caregiver Attitudes

Aim: This study was conducted to determine the impact of cross-cultural competencies of pediatric nurses who care for patients from different cultures on their caregiver attitudes.

Method: This descriptive study was carried out between May and August 2022. The population of the research is formed by the nurses employed in the pediatric clinics of hospitals in Konya, and the nurses who volunteered to participate in the survey with internet access on the specified dates produced the sample of the study. The data were collected using the “Descriptive Information Form”, “Cross-cultural Competence Scale of Health Professionals”, and “Attitude Scale for Nurses’ Caregiver Roles”. The forms were gathered online using the snowball method from the nurses working in the pediatric clinics of the hospitals in Konya. Essential statistical analyzes such as descriptive statistics, t-tests in average independent groups, etc. were used during the assessment phase of the collected data. Ethics committee approval was received before the research began. G.Power 3.1.9.2 software will be used to calculate the study’s sample size. Total sample size ‘n’ was calculated as 156 (n:156) with medium effect size of 0.6, power of 95%, and 0.05 tolerance associated with the data obtained from Altınbaş and İster’s study (2020). The study was completed with 167 nurses.

Findings: In this study, 90.4% of the nurses participated in this survey is women, 62.9% is married, 10.8% is undergraduate students and the average age is 32.17±7.3. 41.9% of the nurses have been working in the pediatric clinic for 3-6 years, and 71.3% in the NICU. 32.9% of the nurses know a foreign language, 53.9% want to care for patients from different cultures, and 48.5% want to be in contact with patients from different cultures. SPKYS average score is 53.77±10.21; The mean HBVRIT score is 68.71±9.69. It is found that the nurses’ gender, marital status, wanting to care for patients from different cultures and wanting to be in contact with patients from various cultures and provide service to them which reduces their motivation, productivity, and quality of care is effective in the intercultural competence scale; marital status, on the other hand, is effective in the attitude scale regarding caregiver roles (p<0.05). No correlation was found between the intercultural competence of pediatric nurses who care for patients from different cultures and their caregiver attitudes.

Results and Suggestions: In the study, no relationship was found between the intercultural competence of pediatric nurses who care for patients from different cultures and their caregiver attitudes. However, some variables were found to be effective in intercultural competence and caregiver roles.

Keywords: Caring, Nurse, Cross-cultural Competence, Pediatrics, Behavior

Hastanede Yatan Çocuklarda Oyuncak Hijyenini Sağlamada Yapılan Uygulamalar

Oyagül AKSAY¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

¹Konya Şehir Hastanesi Enfeksiyon Kontrol Komitesi

²Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: oyagulaksay@hotmail.com

Amaç: Oyun; çocuklara yaparak yaşayarak öğrenme ortamları sunan, sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel yönden gelişimini sağlayan, deneyim kazandıran, nesnelere kullanma, bedenini kontrol etme becerisi kazandırıp, hayal güçlerini geliştiren etkinliklerdir. Oyun oynama çocuk hasta olduğunda veya hastaneye yattığında kesintiye uğrayabilmektedir. Hastaneye girmek birçok çocuk için yabancı bir dünyaya girmek gibidir. Hastanede yatan çocuğun aile, arkadaş ve okul gibi etmenlerle ilişkisi kesilir ve birçok ağırlı işleme maruz kalabilir. Çocuğun iç dünyasını olumsuz etkileyen bu süreç çocuğun gelişimsel gerilik göstermesine, yeme-içme ve uyku bozukluklarına, hayali korkular üretmesine, aşırı bağımlık göstermesine, saldırgan davranışlar sergilemesine neden olabilir. Hastaneye yatırılan çocuklar, gelişimsel olarak, eğlence amacıyla ve tıbbi tedavinin travmatik etkisinden uzaklaşmak için oyuncaklarla oynamaya teşvik edildiklerinde, oyuncaklar hastane ortamlarında bakteriyel ve viral patojenlerle kontamine olabilirler. Bu çalışmada hastanede yatarak tedavi gören çocuk hastaların yanında bulunan oyuncakların hijyenini sağlamaya yönelik kliniklerde yapılan uygulamaları araştıran çalışma sonuçlarını derlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma klasik derleme olarak tasarlanmıştır. Araştırmada hastanede yatan çocukların oyuncak hijyenini sağlamaya yönelik yapılan uygulamaları araştıran çalışma sonuçları "hastane, çocuk, oyuncak, hijyen" anahtar kelimeleri kullanılarak Pubmed, Web of Science, Google scholar ve ulusal tez merkezi veri tabanlarından taranarak derlenmiştir.

Bulgular: Yapılan çalışmalar oyuncakların önemli ölçüde patojen mikroorganizma barındırdığını ve hastane kaynaklı enfeksiyonların yayılmasında etkili olabileceğini gösterirken, bu oyuncakların dezenfeksiyonu ile ilgili literatürün ve hastane uygulamalarının oldukça kısıtlı olduğunu vurgulamıştır. Oyuncaklarda meydana gelen veya gelebilecek kontaminasyonu önlemek ve oluştuğunda ortadan kaldırmak için çalışmalarda bazı uygulamalar önerilmiştir. Peluş tarzı yumuşak oyuncakların en az 60°C' de yıkanmasının, sahip oldukları bakteriyel yükte kayda değer düşüşe neden olduğu ileri sürülmüştür. Sert oyuncakların, kaba temizlikleri yapıldıktan sonra 2.5 g/L konsantrasyondaki hipoklorit çözeltisine 1 saat boyunca daldırılmasının etkin bir dekontaminasyon sağladığını belirten çalışma bulguları vardır. Ancak özellikle ulusal literatür incelendiğinde ülkemizde oyuncakların çocuk kliniklerinde temizliği ile ilgili rutin hijyen uygulamalarının olmadığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçları oyuncaklarla enfeksiyöz etkenlerin transferini önlemek için hastanelerde oyuncak hijyenine yönelik yapılan uygulamaların sınırlı olduğunu göstermiştir. Oyuncak hijyenine yönelik politikaların, rehberlerin oluşturulması gerektiği açıktır. **Anahtar Kelimeler:** Çocuk, Oyuncak, Hijyen, Hastane.

Practices for Ensuring Toy Hygiene in Hospitalized Children

Purpose: Games are activities that provide children with learning environments by doing and living, providing their social, emotional, mental and physical development, gaining experience, giving them the ability to use objects, control their body, and develop their imaginations. Playing is interrupted when the child is sick or hospitalized. Entering the hospital is like entering an alien world for many children. The hospitalized child is cut off from factors such as family, friends and school and may be exposed to many painful procedures. This process, which negatively affects the inner world of the child, may cause the child to show developmental delay, eating-drinking and sleep disorders, producing imaginary fears, excessive dependence, and aggressive behaviors. Although hospitalized children are encouraged to play with toys for developmental, recreational purposes, and to distract from the traumatic effects of medical treatment, toys can be contaminated with bacterial and viral pathogens in hospital settings. In this study, it was carried out to compile the results of the study investigating the practices made in the clinics to ensure the hygiene of the toys next to the child patients who are hospitalized.

Method: This study was designed as a classical review. In the study, the results of the study investigating the practices to ensure the hygiene of toys for hospitalized children were reviewed by scanning the databases of Pubmed, Web of Science, Google scholar and national thesis center using the keywords "hospital, child, toy, hygiene".

Results: While the studies showed that the toys contain a significant amount of pathogenic microorganisms and may be effective in the spread of hospital-acquired infections, they emphasized that the literature and hospital practices related to the disinfection of these toys are quite limited. Some applications have been suggested in studies to prevent and eliminate contamination that occurs or may occur in toys. It has been suggested that washing plush-style soft toys at at least 60°C causes a significant reduction in their bacterial load. There are study findings indicating that immersing hard toys in a hypochlorite solution of 2.5 g/L concentration for 1 hour after rough cleaning provides effective decontamination. However, especially when the national literature is examined, it has been determined that there are no routine hygiene practices related to the cleaning of toys in children's clinics in our country.

Conclusions and Recommendations: The results of the study showed that the practices for toy hygiene in hospitals are limited in order to prevent the transfer of infectious agents with toys. It is clear that policies and guidelines for toy hygiene should be established.

Keywords: Child, Toy, Hygiene, Hospital

Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Dersi Alan Öğrencilerin Cinsel Sağlık Bilgi Durumları ve Etkileyen Faktörler

Kamile ALTUNTUĞ¹, Vesile KOÇAK¹, Emel EGE¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi
Sorumlu Yazar: andsile@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma; cinsel sağlık/üreme sağlığı dersi alan hemşirelik ve sağlık yönetimi öğrencilerinin cinsel sağlık bilgi durumlarının incelenmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma ön test- son test yarı deneysel türde yapılmıştır. Örneklemi 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde cinsel sağlık üreme sağlığı dersi ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden hemşirelik (132) ve sağlık yönetimi (60) öğrencileri oluşturmuştur. Veriler "Anket Formu" ve "Cinsel Sağlık Bilgi Testi" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik dağılım, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplarda t testi ve Ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %65.3'ü 21 yaş üzeri %69.8'si hemşirelik bölümünde eğitim görmekte, %57.3'ü ilde ikamet etmekte, %51.3'ü iç Anadolu bölgesinde yaşamaktadır. Öğrencilerin %83.9'u çekirdek aileye sahiptir. Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Dersi öncesi cinsel bilgi tutumları değerlendirilen öğrencilerin ön test puan ortalaması 24,80±5.77 iken son test puan ortalaması 31,32±5.28 olarak belirlenmiştir. Hemşirelik bölümünde okuyan, kardeş sayısı bir ve aşağısı olan, aile tipi çekirdek aile olan ve babası herhangi bir işte çalışan öğrencilerin anlamlı derecede daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir (p<0.05). Bölgelere göre bakıldığında ise yurt dışından gelen öğrencilerin bilgi puan ortalaması anlamlı derecede daha düşük düzeyde bulunmuştur (p<0.05). Çalışmaya katılan öğrencilerin sırasıyla ön test ve son test puanları 25.29±5.31 ve 31.32±5.28 olarak bulunmuş ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma sonucunda, cinsel sağlık üreme sağlığı almanın öğrencilerin cinsel bilgi puan ortalamasında anlamlı bir farklılık yarattığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsel sağlık, cinsellik, eğitim, öğrenci,

Sexual Health Knowledge Status Of Students Taking Sexual Health And Reproductive Health Course and Affecting Factors

Aim: The aim of this study was to examine the sexual health knowledge status of nursing and health management students taking sexual health/reproductive health course and to determine the affecting factors.

Method: The research was conducted in a pretest-posttest quasi-experimental type. The sample consisted of nursing (132) and health management (60) students who volunteered to participate in the sexual health reproductive health course and the research in the spring semester of 2021-2022 academic year. The data were collected with the "Survey Form" and "Sexual Health Information Test". Percentage distribution, mean, standard deviation, t-test for independent groups and Chi-square test were used to evaluate the data.

Results: 65.3% of the students over the age of 21, 69.8% study in the nursing department, 57.3% reside in the province, 51.3% live in the Central Anatolia region. 83.9% of the students have a nuclear family. While the pre-test mean score of the students whose sexual knowledge attitudes were evaluated before the Sexual Health Reproductive Health Course was 24.80±5.77, the post-test mean score was 31.32±5.28. It was determined that students studying in the nursing department, having one or less siblings, family type nuclear family, and fathers working in any job had a significantly higher mean score (p<0.05). Considering the regions, the knowledge point average of the students coming from abroad was found to be significantly lower (p<0.05). The pre-test and post-test scores of the students participating in the study were found to be 25.29±5.31 and 31.32±5.28, respectively, and the difference was found to be statistically significant.

Conclusion: As a result of the research, it was found that having sexual health and reproductive health created a significant difference in the mean scores of students' sexual knowledge.

Keywords: Sexual Health; Sexuality; Education; Student.

Üreme Çağındaki Kadınlarda Algılanan Sosyal Desteğin, Covid-19 Pandemisine Yönelik Algı ve Tutumların Sağlık Arama Davranışına Etkisi

Halime Esra MERAM², Ebru BEKMEZCİ², Ümmügülsüm ÇELİK¹, Delaram AZAMİ

¹Kulu Devlet Hastanesi

²Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar: ugur23ummu@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, üreme çağındaki kadınlarda algılanan sosyal desteğin, Covid-19 salgınına yönelik algı ve tutumların sağlık arama davranışına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, web tabanlı tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmaya, 18-49 yaş arasında toplam 302 kadın katılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Covid-19 Salgınına Yönelik Algı ve Tutumları Değerlendirme Ölçeği", "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS)" ve "Sağlık Arama Davranışı Ölçeği (SADÖ) aracılığıyla sosyal medya grupları üzerinden 10 Mart-16 Haziran 2021 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır.

Bulgular: Covid-19 pandemisi süresince katılımcıların SADÖ toplam ve alt boyutlarının (profesyonel SAD, geleneksel SAD ve online SAD) puan ortalamaları sırasıyla 3,44±0,60, 3,75±0,91, 3,41±0,92 ve 3,30±0,84 idi. Kadınların SADÖ toplam, profesyonel SAD ve geleneksel SAD puanları ile MSPSS toplam puanı ve MSPSS aile, arkadaş ve özel insan alt boyutlarının puanları arasında zayıf ve pozitif bir ilişki vardı (p<0.05). Kadınların Covid-19'a yönelik "genel algı" alt ölçeği toplam puanları ile online SAD puanları arasında zayıf ve negatif bir ilişki, "kontrol algısı" "alt ölçeği toplam puanları ile SADÖ toplam puanları ve geleneksel SAD puanları arasında zayıf ve pozitif bir ilişki, "kaçınma davranışları" alt ölçeği toplam puanları ile profesyonel SAD puanları arasında zayıf ve pozitif bir ilişki, online SAD puanları ile ise zayıf ve negatif bir ilişki vardı (p<0.05). Kadınların öğrenim düzeyine göre geleneksel SAD puan ortalamaları arasında, gelir algısına göre profesyonel SAD puan ortalamaları arasında, sağlık durumu ile ilgili genel algısına göre online SAD puan ortalamaları arasında, son bir ay içinde kendisi veya birlikte yaşadığı kişilerin Covid-19 pozitif veya şüpheli olan bireylerle yakın temas olma durumuna göre SADÖ puan ortalamaları ve geleneksel SAD puan ortalamaları arasında, son bir ay içinde kendisi veya birlikte yaşadığı kişilerin Covid-19 pozitif veya vaka teması olmaya bağlı zorunlu karantinada kalma durumuna göre profesyonel SAD puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardı (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Kadınlarda Covid-19 pandemisi süresince en fazla profesyonel en az online olmak üzere genel olarak yüksek bir sağlık arama davranışı görülmüştür. Algılanan sosyal destek, Covid-19'a yönelik kontrol algısı ve kaçınma algısı arttıkça sağlık arama davranışı artmıştır. Bu bağlamda, kadınların sağlık hizmeti sunucuları tarafından kaliteli ve nitelikli sağlık hizmetlerine erişimi artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Sağlık Arama Davranışı, Sosyal Destek, Pandemi.

Effect of Perceived Social Support and Perceptions and Attitudes Towards Covid-19 Pandemic on Health Seeking Behavior among Women of Reproductive Age

Purpose: This study aimed to determine the effect of perceived social support, perceptions and attitudes towards Covid-19 pandemic on health-seeking behavior among women of reproductive age.

Method: This study was conducted in an online survey descriptive and relationship-seeking. Total of 302 women aged 18-49 years participated in the research. Data includes "introductory information form" which was prepared by the researchers, "Perceptions and Attitudes towards COVID19 Pandemic Questionnaire", "Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS)", and "Health Seeking Behavior (HSBS)" through social media groups and collected online between 10 March-16 June 2021.

Results: During the Covid-19 pandemic, HSBS total and HSBS sub-dimensions (professional HSB, traditional HSB and online HSB) mean score of participants were 3.44±0.60, 3.75±0.91, 3.41±0.92 ve 3.30±0.84, respectively. There was a weak positive correlation between the total HSBS score, professional HSB, and traditional HSB with total MSPSS score and family, friend and special person of MSPSS sub-dimensions scores (p<0.05). There was a weak negative correlation between women's total score on the "general perception" subscale towards COVID-19 Pandemic and online HSB score, a weak positive correlation between women's total score on the "control perception" subscale with the total HSBS score and traditional HSB, a weak positive correlation between women's total score on the "avoidance behavior" subscale and professional HSB score, also a weak negative correlation between online HSB score (p<0.05). There was a statistically significant difference between the traditional HSB mean score of all women according to their education levels, between the professional HSB mean score of all women according to their income perceptions, between the online HSB mean score

of all women according to their general perception of health, between the total HSBS and traditional HSB mean score of all women according to themselves or their cohabitants being in close contact with people who are positive or suspicious of Covid-19 in the last month, between the professional HSB mean score of all women according to their compulsory quarantine status of themselves or their cohabitants due to being Covid-19 positive or case contact in the last month ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: In general, a high health-seeking behavior has been observed in women during the Covid-19 pandemic, with the most professional being the least online. As perceived social support, perception of control and avoidance towards Covid-19 pandemic increased, health-seeking behavior increased. In this context, women's access to qualified health services should be increased by health service providers.

Keywords: COVID-19, Health Seeking Behavior, Social Support, Pandemic.

Annelerin Sağlık Okuryazarlığı Düzeylerinin İshali Olan Çocuklarda Geleneksel Yöntem Kullanımına Etkisi

Edanur TAR¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

²Selçuk Üniversitesi

Sorumlu Yazar: edanurtar.1107@gmail.com

Amaç: Bu araştırma annelerin sağlık okuryazarlığı düzeylerinin ishali olan çocuklarda geleneksel yöntem kullanımına etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türde yürütülen bu araştırmanın evrenini Osmaniye’de bulunan bir devlet hastanesinin pediatri kliniğinde ishal tanısı alan çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Örneklem sayısı ise literatürde araştırmamızla paralellik gösteren bir çalışma referans alınarak G*Power 3.1. programında hesaplanmış ve 164 ebeveyn çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler annelerle yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu ve Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği (TSOY-32) kullanılmış ve SPSS ile analiz edilmiştir. Etik ilkelere çalışma boyunca sadık kalınmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre annelerin, %28.0’inin Yetersiz Sağlık Okuryazarlığı, %36.0’sının Sorunlu-Sınırlı Sağlık Okuryazarlığı, %26.2’sinin Yeterli Sağlık Okuryazarlığı, %9.8’inin Mükemmel Sağlık Okuryazarlığı düzeyine sahip olduğu ve %67.7’sinin ishal tedavisinde geleneksel yöntem kullanımını tercih ettiği belirlenmiştir. İshali olan çocukların annelerinin ishal tedavisinde geleneksel olarak kullandıkları yöntemler incelendiğinde çocuklarına; %48.8’inin muz, %34’ünün haşlanmış patates, %30.9’unun yoğurt, %13.6’sının pirinç lapası, %13.6’sının leblebi yedirdiği, %12.3’ünün koyu çay- nane limon karışımı içirdiği, %9.9’unun yumurta sarısı, %8.0’inin kuru kahve ve %4.9’unun aspirin kola karışımı verdiği tespit edilmiştir. Annelerin TSOY-32 toplam puan ortalamaları üzerinde ishal tedavisinde geleneksel yöntem kullanımının etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Annelerin demografik özelliklerinden aile tipi, ekonomik durum algısı, sağlıkla ilgili bilgilere ulaşılan kaynaklar ve çocuğun cinsiyeti ile ishal durumunda herhangi bir geleneksel yöntem kullanma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Annelerin büyük çoğunluğunun sorunlu- sınırlı sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip oldukları ve yaklaşık üçte ikisinin ishali olan çocuklarının tedavisinde geleneksel yöntemleri kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Annelerin sağlık okuryazarlık düzeyleri ile herhangi bir geleneksel yöntem kullanımları arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir. Sağlık-okuryazarlığı aracılığıyla faydalı geleneksel uygulamaların teşvik edilmesi, çocuk için zararlı olabilecek geleneksel yöntemlerin anneler tarafından uygulanmasının önüne geçilmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Geleneksel Yöntem, İshal, Sağlık Okuryazarlığı.

The Effect of Health Literacy Levels of Mothers on Traditional Method Use in Children with Diarrhea

Purpose: This study was conducted to determine the effect of mothers' health literacy levels on the use of traditional methods in children with diarrhea.

Method: The population of this descriptive study consists of the parents of children diagnosed with diarrhea in the pediatric clinic of a state hospital in Osmaniye. The number of samples was calculated in the G*Power 3.1. program with reference to a study in the literature that was in line with our research, and 164 parents were included in the study. Personal Information Form and TSOY-32 were used as data collection tools and analyzed with SPSS. Ethical principles were adhered to throughout the study.

Results: According to the research findings mothers, it was determined that 28.0% of them had Inadequate Health Literacy, 36.0% of them had Problem-Limited Health Literacy, 26.2% of them had Adequate Health Literacy, 9.8% of them had Excellent Health Literacy and 67.7% of them preferred the use of traditional methods in the treatment of diarrhea. When the traditional methods used in the treatment of diarrhea by mothers of children with diarrhea are examined; it was determined that 48.8% ate banana, 34% ate boiled potatoes, 30.9% ate yogurt, 13.6% ate rice porridge, 13.6% ate chickpeas, 12.3% of them drank a mixture of dark tea-mint lemon, 9.9% of them gave egg yolk, 8.0% of dry coffee and 4.9% a mixture of aspirin cola. It was determined that the use of traditional methods in the treatment of diarrhea was not an effective variable on the mothers' TSOY-32 total score averages (p>0.05). It was determined that there was a statistically significant difference between the demographic characteristics of the mothers, the family type, the perception of the economic situation, the sources from which health-related information was accessed, the gender of the child, and the use of any traditional method in case of diarrhea (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: It was concluded that the majority of the mothers had a problematic-limited level of health literacy, and nearly two-thirds of them used traditional methods in the treatment of their children with diarrhea. It was determined that there was no relationship between mothers' health literacy levels and traditional method use. It is very important to encourage beneficial traditional practices through health-literacy and to prevent mothers from applying traditional methods that may be harmful to the child.

Keywords: Pediatric Nursing, Circadian rhythm, Sleep, Newborn.

Total Gastrektomi Ameliyatı Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Nursena KARAOĞLAN¹, Sevil GÜLER², Burcu OPAK YÜCEL²

¹Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye
Sorumlu Yazar: nursenakaraoglan.1997@gmail.com

Giriş ve Amaç: Mide kanseri, dünya çapında önemli bir sağlık sorunu olmakla birlikte, kansere bağlı ölümlerin önde gelen nedenlerinden biridir. Türkiye’de bir yıl içinde tanı konulan tüm kanser türlerinin yaklaşık %5,6’sını mide kanseri oluşturmakta ve en sık 60-70 yaş aralığında görülmektedir. Mide kanserinin tedavisinde sıklıkla total gastrektomi ameliyatı yapılmakta ve hastalar tanı ve tedavi sürecinde fiziksel, psikososyal ve ekonomik sorunlar yaşamakta, yaşam kaliteleri olumsuz etkilenmektedir. Bu olgu sunumunun amacı; total gastrektomi ameliyatı olan hastanın hemşirelik bakımının Gordon’un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli doğrultusunda ve kavram haritası yöntemi kullanılarak sunulmasıdır.

Olgu: M.A., 76 yaşında, bekar, üç çocuk sahibi bir ev hanımıdır. Şubat 2022’de yutma güçlüğü, bulantı kusma ve şiddetli sırt ağrısı şikayetleri ile Ankara il merkezindeki bir devlet hastanesine başvuran hastaya burada tanı konulamamış ve üniversite hastanesine sevk edilmiştir. Üniversite hastanesinde yapılan muayene ve tetkikler sonucunda mide adenokarsinomu tanısı alan hasta için önce cerrahi tedavi ardından kemoterapi planlanarak 01.04.2022 tarihinde Genel Cerrahi Kliniğine yatışı yapılmıştır. Kliniğe yatışından dört gün sonra hastaya Total Gastrektomi + Roux-en Y Gastrojejunostomi ve D1 Lenf Nodu Diseksiyonu ameliyatı yapılmıştır. Hasta ameliyat sonrası bir gün yoğun bakım ünitesinde izlendikten sonra bir hafta süreyle Genel Cerrahi Kliniğinde takip edilmiştir. Bu süreçte hastaya; akut ağrı, beden gereksiniminden az beslenme, öz bakım eksikliği, uyku örüntüsünde bozulma, rol performansında bozulma, konstipasyon, sağlığı sürdürmede etkisizlik, anksiyete mevcut hemşirelik tanıları ile oral müköz membranda bozulma riski, solunumu sürdürmede yetersizlik riski, yara iyileşmesinde gecikme riski, düşme riski, enfeksiyon riski ve kanama riski olası hemşirelik tanılarına yönelik hemşirelik girişimleri uygulanmıştır. Hasta klinikte 10 gün süreyle izlenmiş ve son üç gün evde bakımına yönelik eğitim verilerek taburcu edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Total gastrektomi nedeniyle ameliyat olan hastaların karşılaştığı sorunların giderilmesinde Gordon’un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli ve kavram haritasıyla yapılandırılmış hemşirelik bakımı, eğitim ve danışmanlık verilmesi hastanın sorunları kapsamlı olarak ele alınması ve çözümlenmesine yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gastrektomi, Hemşirelik Bakımı, Hemşirelik Modeli, Kavram Haritası, Postoperatif Bakım

Nursing Care of the Patient Who Underwent Total Gastrectomy According to The Model of Functional Health Patterns: Case Study

Introduction and Purpose: Gastric cancer is a major health problem worldwide and is one of the leading causes of cancer-related deaths. Gastric cancer constitutes approximately 5.6% of all cancer types diagnosed annually in Turkey and is the most common in the 60-70 age group. Total gastrectomy surgery is frequently operated on the treatment of gastric cancer and the patients experience physical, psychosocial and economical problems throughout the diagnosis and treatment process hence their quality of life is affected adversely. The aim of this case report is to present the nursing care of a patient who underwent total gastrectomy surgery with Gordon's Functional Health Patterns Model and using the concept map method.

Case: M.A. 76 years old, single housewife with three children. In February 2022, she applied to a state hospital in Ankara with complaints of dysphagia, nausea, vomiting and severe back pain. However she could not be diagnosed here and was transferred to the university hospital. As a consequence of the examinations and tests performed there she was diagnosed with gastric adenocarcinoma. On April 1st, 2022 she was hospitalized in the General Surgery Clinic by planning surgical treatment followed by chemotherapy. Four days after her admission to the clinic, the patient underwent Total Gastrectomy + Roux-en Y Gastrojejunostomy + D1 Lymph Node Dissection. She was followed up in the ICU for a day postoperatively then followed up in the General Surgery Clinic for a week. In this process, acute pain, less nutrition than body requirements, lack of self-care, impaired sleep pattern, ineffective role performance, constipation, ineffective health maintenance and anxiety were diagnosed as current nursing diagnoses. In addition, risk of inability to sustain spontaneous ventilation, risk of impaired oral mucous membranes, risk of delay in wound healing, risk of fall, risk of infection and risk of bleeding were determined as potential nursing diagnoses.

Conclusion and Recommendations: For the patients undergoing total gastrectomy operation providing nursing care and patient education structured with Gordon's Functional Health Patterns Model and concept map ease to solve and discuss the problems faced by the patients thoroughly.

Keywords: Gastrectomy, Nursing Care, Nursing Model, Concept Map, Postoperative Care

Kronik Nörolojik Hastalıklarda Bakım Veren Yükü, Umutsuzluk Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi

Kübra YENİ¹, Sümeyye MUTLU¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: sumeyyemutlu05@gmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı kronik nörolojik hastalığı olan bireylerde bakım veren yükünü, umutsuzluk düzeylerini ve ilişkili faktörleri incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı nitelikte olan bu çalışma Haziran-Temmuz 2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Araştırmanın örneklemini bir üniversite hastanesinin nöroloji kliniğinde tedavi gören kronik nörolojik hastalığa sahip 105 hasta ve bu hastalara primer bakım veren bireyler oluşturmuştur. Veri toplamak amacıyla kişi tanılama formu, Zarit Bakıcı Yükü Ölçeği (ZBYÖ) ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Hastalar için ise hasta tanılama formu, Barthel Günlük Yaşam Aktiviteleri (GYA) İndeksi, Nöroyaşam Kalitesi- Stigma Ölçeği ve Beck Depresyon Envanteri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen hastaların (N=105) yaş ortalaması 50.2 (±16.5) idi ve yarıdan fazlasını (%58.1) erkek hastalar oluşturmaktaydı. Hastaların büyük çoğunluğu (%40.0) inme tanısına sahipti. Bakım verenlerin yaş ortalaması ise 40.5 (±15.3) ve yarıdan fazlasının (%55.2) kadın cinsiyet olduğu saptandı. Ayrıca bakım verenlerin büyük çoğunluğunu eş (%40.0) ve çocuklar (%30.5) oluştururken, yaklaşık yarısı (%42.9) bakım için destek alabileceği bir kişi/kurum olmadığını bildirmiştir. ZBYÖ puan ortalaması 23.5±14.2 ve umutsuzluk ölçeği puan ortalaması ise 5.7±4.9 olarak bulunmuştur. ZBYÖ puan ortalaması hastaya ait bazı sosyodemografik ve klinik veriler ile karşılaştırıldığında hastanın cinsiyetine (Z=-3.041 p=0.002), gelir düzeyine (KW=7.709 p=0.021) ve tanısına (KW=15.306 p=0.009) göre anlamlı farklılaştığı saptandı. Ayrıca bakım veren bireylerin yaşı arttıkça bakım yükünün arttığı (r=0.236 p=0.015) ve ebeveynlerin (anne-baba) en yüksek bakım yükü puan ortalamasına sahip olduğu görüldü (KW=12,341 p=0.005). ZBYÖ'nin hastadan elde edilen fonksiyonel durum ölçekleri ile ilişkisi incelendiğinde Barthel GYA puan ortalaması ile negatif, stigma ve depresyon ölçekleri ile pozitif korelasyon gösterdiği belirlendi (p<0.001). Ayrıca bakım yükü arttıkça bakım verenlerin umutsuzluk düzeyleri de anlamlı olarak artmaktaydı (p<0.001).

Sonuç ve Öneriler: Nörolojik hastalığa sahip olan bireylerde bakım veren yükünün hastaya ve bakım verene ait bir çok faktör ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bakım yükünü azaltmak amacıyla hastanın ve bakım verenlerin kapsamlı olarak değerlendirilmesi ve girişim planlarken bu faktörlerin göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nörolojik hastalıklar, Bakıcı yükü, Umutsuzluk

Examination of Caregiver Burden, Hopelessness Level and Related Factors in Chronic Neurological Diseases

Objective: The purpose of this study was to examine the burden of care, levels of hopelessness and related factors in patients with chronic neurological disease.

Method: This descriptive cross-sectional study was carried out from June to July 2022. The study sample was created by 105 patients with a chronic neurological disease treated in the neurology clinic of a university hospital and individuals who gave primary care to these patients. Person information form, Zarit Caregiver Burden Scale (ZBI) and Beck Hopelessness Scale (BHS) were used to collect data. Also, for patients, the patient information form, Barthel Index for Activities of Daily Living (ADL), Neuroquality - Stigma Scale and Beck Depression Inventory were used.

Results: The mean age of patients included in the study (N=105) was 50.2 (±16.5) and more than half (58.1%) were male patients. The majority of patients (40.0%) had the diagnosis of stroke. The mean age of the caregiver was 40.5 (±15.3), and more than half (55.2%) female gender. In addition, while the majority of caregivers were spouses (40.0%) and children (30.5%), approximately half (42.9%) reported that there was no person/institution from which they could receive care support. The mean ZBI score was 23.5 (±14.2), and the BHS was 5.7 (±4.9). When the mean ZBI score was compared with some sociodemographic and clinical data of the patient, it was found that there was a significant difference according to the patient's gender (Z=-3.041 p=0.002), income (KW=7.709 p=0.021) and diagnosis (KW=15.306 p=0.009). In addition, it was observed that the age of the caregivers was correlated to the burden of care (r=0.236 p=0.015), and the parents had the highest mean score for caregiving (KW=12.341 p=0.005). When the relationship between ZBI and functional status scales obtained from the patient was examined, it was determined that there was a negative correlation between the score Barthel ADL score and a positive correlation with the stigma and depression scales (p<0.001). In addition, as the caregiver burden increased, the hopelessness levels of the caregivers increased significantly (p<0.001).

Conclusion and Suggestions: It has been determined that the burden of caregivers in individuals with neurological disease is related to many factors belonging to the patient and the caregiver. In order to reduce the burden of care, it is recommended that the patient and caregivers be evaluated comprehensively, and these factors should be taken into account when planning the intervention.

Keywords: Neurological diseases, Caregiver burden, Hopelessness

İntrakranial Hemoraji Tanısı İle Yoğun Bakım Ünitesin'nde Yatan Hastanın Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Yusuf MARANKOZ², Zümrüt AKGÜN ŞAHİN¹

¹Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Ağrı Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Sorumlu Yazar: zumrut8136@hotmail.com

İntrakranial Hemoraji sonrası hastalar Yoğun Bakım Ünitelerinde tedavi ve bakım almaktadırlar. Dolayısıyla bu hastaların bakım ve tedavilerinin yürütülmesinde, hasta ve ailesine etkin psikososyal destek verilmesinde ve hastanın yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde önemli rolü olan hemşirelerin hastalara sağladıkları bakımın kalitesi oldukça önemlidir.

Bu çalışma İntrakranial Hemoraji tanısı alan olguda hastanın gereksinimleri Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri modeline göre değerlendirilerek, bu kapsamda hemşirelik bakımı planlanmıştır. Çalışmada; 31 yaşındaki kadın hasta, sağ tarafta güçsüzlük ve konuşamama, bilinç bulanıklığı şikayetleri nedeniyle hastaneye başvurmuş olup, yoğun bakım ünitesine yatırılarak izlenmiştir. Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli, hastaların, yoğun bakım sürecindeki bakım gereksinimlerinin tespit etmede ve gerekli hemşirelik bakımının uygulanmasında kullanılan bir modeldir. Model kullanılarak elde edilen hasta verileri hem hemşirelere tanıya özgü bakım vermelerini, hem de verilen bakımın etkinliğini değerlendirme ve kayıt altına alma imkanı sunmaktadır. Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri modeline göre on bir sağlık fonksiyon alanları değerlendirilerek hemşirelik bakım planı uygulanmıştır.

Bu olgu sunumu İntrakranial Hemoraji tanısı ile Yoğun Bakım Ünitelerinde yatan hastanın ihtiyaçlarını belirlenip uygun hemşirelik bakımı verilerek literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İntrakranial Hemoraji, yoğun bakım, hemşirelik

Nursing Care According To Gordon's Model Of Functional Health Patterns Of Patient With The Diagnosis Of Intracranial Hemorrhage In The Intensive Care Unit: A Case Report

After Intracranial Hemorrhage, patients receive treatment and care in Intensive Care Units. therefore, the quality of care provided by nurses, who have an important role in the care and treatment of these patients, in providing effective psychosocial support to the patient and her family, and in improving the patient's quality of life, is very important. In this case report, it is aimed to contribute to the literature by determining the needs of the patients hospitalized in the Intensive Care Units with the diagnosis of Intracranial Hemorrhage and providing appropriate nursing care. In the study; A 31-year-old female patient was admitted to the hospital with complaints of weakness on the right side, inability to speak, and confusion. She was hospitalized in the intensive care unit and followed up. The Functional Health Patterns Model is a model used to determine the care needs of patients in the intensive care process and to apply the necessary nursing care. Those who are given special care for women with the patient data obtained from the model, and those who offer their evaluation and registration. According to the Functional Health Patterns model, eleven health function areas were evaluated and a nursing care plan was applied.

In this study, the needs of the patient with the diagnosis of Intracranial Hemorrhage were evaluated according to the Functional Health Patterns model, and nursing care was planned in this context.

Keywords: Intracranial Hemorrhage, intensive care, nursing

Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Yaşlılığa Yönelik İnançları Ve Empati Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sümevra Mihrap İLTER¹, Özlem OVAYOLU²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

²Gaziantep Üniversitesi

Sorumlu Yazar: mihrap_7091@windowslive.com

Amaç: Araştırma hemşirelik bölümü öğrencilerinin yaşlılığa yönelik inançları ve empati düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı yapıldı.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı yöntem ile yapıldı. Araştırma öncesi etik kurul izni, kurum izni ve öğrencilerden izin alındı. Araştırma verileri 10.03.2022-18.03.2022 tarihleri arasında online soru formu ile toplandı. Araştırmanın evrenini; fakültede okuyan tüm hemşirelik öğrencileri, örneklemini ise; araştırmaya katılmaya istekli 205 öğrenci oluşturdu. Veriler soru formu, Lamoşen Yaşlılık İnanç Ölçeği ve Toronto Empati Ölçeği ile toplandı. Lamoşen Yaşlılık İnanç Ölçeği genelinden alınabilecek toplam puan 25 ile 125 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanın artması yaşlılığa yönelik olumsuz inançların da artması anlamına gelmektedir. Toronto Empati ölçeği genelinden alınabilecek puan 13 ile 65 arasında değişmektedir. Yüksek puanlar yüksek empati düzeyi ile ilişkilidir. Elde edilen veriler Student t, One Way Anova, Kruskall Wallis, Mann Whitnay U ve korelasyon analizi ile değerlendirildi.

Bulgular: Öğrencilerin %73.7'sinin kadın, %67.8'inin çekirdek aile yapısına sahip, %38.4'ünün daha önce yaşlı aile üyeleri ile yaşadığı, %31.2'sinin huzur evi ziyareti yaptığı belirlendi. Öğrencilerin %24.5'i yaşlılığı bağımlılık, %22.9'u hastalık olarak tanımladığı tespit edildi. Öğrencilerin Lamoşen Yaşlılık İnanç Ölçeği Puan Ortalaması 71.36±6.92, Toronto Empati Ölçeği puan ortalaması 39.47±5.09 olarak tespit edildi. Cinsiyet, lisans sınıf derecesi değişkenleri ile Lamoşen Yaşlılık İnanç Puan Ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki belirlendi (p<0.05). Cinsiyet değişkeni, daha önce yaşlı bireyler ile yaşama durumları ile Toronto empati ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edildi. Lamoşen Yaşlılık İnanç Puan ortalaması ve Toronto empati puan ortalaması arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki belirlendi (p<0.05).

Sonuç Ve Öneriler: Sonuç olarak öğrencilerin yaşlılık inançlarının olumlu düzeyde olduğu ve empati düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edildi. Ayrıca öğrencilerin empati düzeyi arttıkça yaşlılık ile ilgili olumlu düşüncelerinin de arttığı belirlendi. Öğrencilerin büyük bir kısmının yaşlılık kavramını hastalık ve bağımlılık kavramı ile ilişkilendirdiği tespit edildi. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrenci hemşirelere yaşlılık dönemi ile ilişkili teorik ve uygulamalı derslerin verilmesi, klinik uygulamalarda yaşlı bireyler ile tedavi ve bakım uygulamalarına ek olarak öğrencilerin yaşlı bireyler ile zaman geçirmelerini sağlayacak programlar oluşturulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Empati, Hemşire, Yaşlılık İnanç, Öğrenci

Investigation Of The Relationship Between The Nursing Department Students' Behaviors About Aging And Empathy Levels

Aim: The research was conducted in a descriptive cross-sectional manner in order to examine the relationship between the nursing department students' beliefs about aging and their empathy levels.

Method: The research was carry out by descriptive method. Ethics committee permission, institutional permission and permission from the students were obtained before the research. Research data were collected between 10.03.2022- and 18.03.2022 with an online questionnaire. The universe of the research; all nursing students studying at the faculty, the sample is; consisted of 205 students willing to participate in the research. Data were collected with a questionnaire, Lamoşen Aging Belief Scale and Toronto Empathy Scale. The total score that can be obtained from the Lamoşen Aging Belief Scale varies between 25 and 125. An increase in the score obtained from the scale means an increase in negative beliefs about old age. The overall score that can be obtained from the Toronto Empathy scale ranges from 13 to 65. High scores are associated with high empathy levels..

Results: The students' Lamoşen Aging Belief Scale mean score was 71.36±6.92, and the Toronto Empathy Scale mean score was 39.47±5.09. A statistically significant relationship was determined between the variables of gender, undergraduate class and Lamoşen Old Age Belief Mean Score (p<0.05). A statistically significant relationship was found between the gender variable, the status of living with elderly individuals and the Toronto empathy scale mean score. A statistically negative significant correlation was determined between Lamoşen Aging Belief Score mean and Toronto empathy score mean (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: As a result, it was determined that the old age beliefs of the students were at a positive level and their empathy levels were moderate. In addition, it was determined that as the empathy level of the students increased, their positive thoughts about old age also increased. It was determined that most of the students associated the concept of old age with the concept of disease and addiction. In line with these results, it can be suggested that student nurses should be given theoretical and practical courses related to the old age period, and in addition to treatment and care practices with elderly individuals in clinical applications, programs that will enable students to spend time with elderly individuals can be recommended.

Keywords: Aging, Empathy, Nurse, Belief in Old Age, Student

Kanser Hastasına Bakım Verenlerin Başa Çıkma Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi

Gözde ÖZDEMİR¹, Ayşe ÖZKARAMAN²

¹Beykent Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu, Ameliyathane Hizmetleri Programı

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: gozdeozdemir@beykent.edu.tr

Amaç: Bu araştırma kanser hastasına bakım verenlerin baş etme tutumlarını etkileyen faktörleri değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Gereç-yöntem: Kesitsel tipte bu araştırma 01.11.2017-31.02.2018 tarihleri arasında İstanbul'da bir üniversite hastanesinin medikal onkoloji ve hematoloji poliklinik ve kliniklerinde kanser nedeniyle takip ve tedavi edilen hastaların 18 yaş üzeri, okuma yazma bilen ve araştırmaya katılmayı kabul eden bakım verenleri ile yürütüldü (n=238). Araştırma verileri kişisel veri toplama formu ve Baş Etme Tutumları Değerlendirme Ölçeği kullanılarak yüz yüze toplandı. Veriler Spearman Korelasyon analizi, Kruskal Wallis Testi, Dunn's Testi ve Mann Whitney U testleri ile analiz edildi. Anlamlılık düzeyi p<0.005 olarak kabul edildi.

Bulgular: Araştırmada bakım verenlerin %63'ü kadın; %40.3'ü 21-40 yaş grubunda; %30.7'si lise mezunu; %64.3'ü evli; %39.3'ü hastanın çocuğu ve %72.7'nin geliri giderine denkti. Bakım verenlerin başa çıkma tutumları toplam puanı; hastanın klinik tanısına, hastalık süresine, uygulanan tedaviye, bakım verenlerle iş birliği yapma durumuna, bakım verenlerle aynı evde yaşama durumuna, ikinci bir bakım verenin varlığına, bakım verenlerin maddi yardım alma durumuna ve hastayı sürekli hastaneye/bakım evine bırakma arzusuna göre istatistiksel anlamlı farklı değildi (p>0.05). Bakım verenlerin başa çıkma tutumları ölçeği toplam medyan puanının ise bakım verenin yaşadığı yer, kronik hastalık durumu, hastasının hastalık evresine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu saptandı (p<0.05). İlçede yaşayan, kronik hastalığı olan, ortaokul ve üniversite mezunu olan bakım verenler ile evre 4 hastalığı olan hastaya bakım verenlerin başa çıkma tutum puanları diğerlerine göre daha yüksekti.

Sonuç: Bakım verenlerin baş etme tutumları bakım verenin yaşadığı yere, kronik hastalık varlığına, eğitim düzeyine ve bakım verdiği hastasının evresine göre değişiklik göstermektedir. Bu nedenle hemşirelerin her bakım verenin başa çıkma tutumlarının benzer olduğunu bilmesi ve her bir bakım verene özgü destekleyici bakım hizmetlerini planlaması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Kanser Hastası, Başa Çıkma Tutumları, Hemşirelik

Evaluation of Factors Affecting the Coping Attitudes of Career of Cancer Patients

Objective: This study was conducted to evaluate the factors affecting the coping attitudes of caregivers of cancer patients.

Materials-methods: This cross-sectional study was conducted between 01.11.2017-31.02.2018, with caregivers over 18 years of age, literate and who agreed to participate in the study of patients who were followed up and treated for cancer in the medical oncology and hematology outpatient clinics and clinics of a university hospital in Istanbul (n=238). Research data were collected face-to-face using the personal data collection form and the Coping Attitudes Evaluation Scale. Data were analyzed with Spearman Correlation analysis, Kruskal Wallis Test, Dunn's Test and Mann Whitney U tests. Significance level was accepted as p<0.005.

Results: 63% of caregivers in the study were women; 40.3% are in the 21-40 age group; 30.7% of them are high school graduates; 64.3% are married; 39.3% were the children of the patient and the income of 72.7% was equal to their expenses. The total score of caregivers' coping attitudes; There was no statistically significant difference according to the patient's clinical diagnosis, duration of illness, treatment applied, cooperation with caregivers, living in the same house with caregivers, presence of a second caregiver, financial assistance of caregivers, and the desire to constantly leave the patient in the hospital/nursing home. (p>0.05). The total median score of the caregivers' coping attitudes scale was found to be statistically significantly different according to the caregiver's place of residence, chronic disease status, and the disease stage of the patient (p<0.05). The coping attitude scores of the caregivers living in the district, with chronic diseases, secondary school and university graduates, and those who care for patients with stage 4 disease were higher than the others.

Conclusion: The coping attitudes of caregivers vary according to the caregiver's place of residence, presence of chronic disease, education level and the stage of the patient they care for. For this reason, it is recommended that nurses know that each caregiver has similar coping attitudes and plan supportive care services specific to each caregiver.

Keywords: Cancer, Cancer Patient, Coping Attitudes, Nursing

COVID-19 Yoğun Bakım Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma

Zilan BARAN¹, Melike TEKİNDAL², Dilek ÖZDEN³

¹*İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Nöroloji Yoğun Bakım, İzmir, Türkiye*

²*İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İzmir, Türkiye*

³*Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye*
Sorumlu Yazar: zilan.baran@outlook.com

Amaç: Bu çalışma, COVID-19 yoğun bakım kliniklerinde aktif çalışan hemşirelerin yaşadıkları deneyimleri görünür kılmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kapsamında fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Çalışmanın verileri bir üniversite hastanesinde toplanmıştır. Katılımcılar amaçsal örnekleme yönteminden kriter örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Katılımcılar COVID-19 yoğun bakım kliniklerinde aktif görev yapan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 13 hemşireden oluşmaktadır. Bireylerle yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak görüşme sağlanmış ve görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Veriler MAXQDA22 ile tematik içerik analizi yapılarak oluşturulmuştur. Araştırmanın raporlanmasında Nitel Çalışmaların Raporlama için Kriterler (COREQ) ve Nitel Araştırmaların Raporlanmasında Standartlar (SRQR) kontrol listesi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma analizi ile “hemşire ve yoğun bakım hemşiresi olmak”, “COVID-19 deneyimleri” ve “öneriler” ana temaları ortaya çıkmıştır. Hemşire ve yoğun bakım hemşiresi olmak ortak görüş olarak vicdan, özveri ve doyum noktası şeklinde ifade edilmiştir. COVID-19 deneyimleri incelendiğinde en çok fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan etkilendikleri belirtilmiştir. Çalışmada hemşireler çalışma koşullarının zorluğu, iş yükü, bulaş/bulaşma korkusu, kişisel koruyucu ekipman ile çalışmada zorluk yaşadığı, pandemi süresince toplumdaki izolasyon nedeniyle çok yalnızlaştıkları, ölüm korkusunun ve endişelerinin ilerlemesi ile birçoğunun depresyon tedavisi gördüğü belirlenmiştir. Hemşireler ayrıca mesleki bağlılıklarını arttırmaları ve bunun için örgütlenmeleri, kurum yöneticilerinin görev yükünü eşit ve adil dağıtması gerektiği, çalışanlara maddi ve manevi destek sağlamaları, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, pandemi gibi olağanüstü koşullar için ekipman ve malzeme temininde hazırlıklı olmaları, politikacıların hemşirelik mesleğinin icrası ve yönetimi için hemşirelerle iş birliği yapmaları, hemşirelerin özlük haklarının iyileştirilmesini önermektedirler.

Sonuç: COVID-19 yoğun bakım kliniğinde çalışan hemşirelerin genel olarak COVID-19 sürecinde ağır ve olumsuz deneyimler yaşamışlardır. Bu olumsuz deneyimler nedeni ile hemşirelerin mesleklerine olan düşüncelerine ve bağlılıklarına yönelik olumsuz yönde beyanlarda bulunmalarına sebep olmuştur. Tüm sağlık çalışanları ile birlikte hemşirelerin de mesleki bağlılıklarını arttıracak psikososyal ve ekonomik mikro, mezo ve makro uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, hemşire, yoğun bakım, nitel araştırma

Experiences of Nurses Working in COVID-19 Intensive Care Clinics: A Qualitative Study

Aim: This study was conducted to make visible the experiences of nurses working actively in COVID-19 intensive care clinics.

Method: In this study, phenomenological approach was used within the scope of qualitative research method. The data of the study were collected in a university hospital. Participants were determined according to the criterion sampling method from the purposive sampling method. The participants consisted of 13 nurses who were active in COVID-19 intensive care clinics and volunteered to participate in the study. Individuals were interviewed using semi-structured in-depth interview technique and the interviews were recorded with a voice recorder. The data were created by performing thematic content analysis with MAXQDA22. The Criteria for Reporting Qualitative Studies (COREQ) and the Standards for Reporting Qualitative Research (SRQR) checklist were used in reporting the study.

Results: The themes of “being a nurse and intensive care nurse”, “COVID-19 experiences” and “recommendations” emerged with the study analysis. Being a nurse and being an intensive care nurse are expressed as conscience, self-sacrifice and satisfaction point. When their COVID-19 experiences were examined, they stated that they were most affected physically, socially and psychologically. In the study, it was determined that the nurses had difficulty in working conditions, workload, fear of contamination/ contamination, difficulty in working with personal protective equipment, they became very lonely due to isolation from the society during the pandemic, and many of them were treated for depression due to progression of fear of death and anxiety. The nurses also recommend that they increased their professional all egiance and organize, that institution managers need to distribute the burden of duty equally and fairly, that they provide material and moral support to the employees, that they ensure better working conditions, that they prepare for equipment and supplies for extraordinary conditions such as pandemics, that politicians collaborate with nurses to perform and manage the nursing profession, and that nurses improve their specialized rights.

Conclusion: Nurses working in the COVID-19 intensive care clinic generally had heavy and negative experiences during the COVID-19 process. Due to these negative experiences, nurses made negative statements about their thoughts and commitment to their profession. Psychosocial and economic micro, mezo and macro practices that will increase the professional commitment of nurses as well as all health professionals should be implemented.

Keywords: COVID-19, nurse, intensive care, qualitative research

Toplumda Bilinçli Farkındalık ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gülcan KENDİRKIRAN¹, Esra USLU²

¹Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar: gulcank_87@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, toplumda bilinçli farkındalık ile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı desende tasarlanan bu çalışmanın verileri bir çevrimiçi anket uygulaması ile Temmuz 2022 tarihinde Türkiye genelinde ve kartopu yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmada, TÜİK verileri doğrultusunda Türkiye’de bulunan 18 yaş üstü 50,536,250 birey evreni belirlenirken, örnekleme ise çalışmaya katılmayı kabul eden ve evreni bilinen örneklem yöntemine göre hesaplanan 384 birey olarak belirlenmiş olup toplam 387 kişinin katılımı ile araştırma tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri; Kişisel Bilgi Formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde normal dağılım gösteren verilerde Independent Sample-t, ANOVA, normal dağılım göstermeyen verilerde Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H ve Bonferroni düzeltmesi kullanılmıştır. Normal dağılıma sahip olmayan iki nicel değişkenin ilişkilerinin incelenmesinde “Spearman” korelasyon katsayısı kullanılmıştır

Bulgular: Araştırma bulgularına göre katılımcıların %28,4’ü 35-44 yaş aralığında, %67,4’ü kadın, %52,2’si evli, %57,6’sı eğitim düzeyinin üniversite olduğunu, %45’i gelirinin giderine eşit olduğunu, %75,5’i kronik bir hastalığının olmadığını, %70,8’i kendisini anda hissedebildiğini, %68,2’si yaşamdan doyum sağlamadığını belirtmiştir. Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalamaları 13,27 (min:5, maks:24), Bilinçli Farkındalık Ölçeği puan ortalamaları 56,26 (min:21, maks:88) olarak bulunmuştur. Katılımcılardan, 35-44 yaş aralığında olanların, evli olanların, geliri giderinden fazla olanların, eğitim düzeyi lisansüstü olanların, anda hissedenlerin ve yaşamdan doyum sağladığını belirtenlerin yaşam doyumu istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Geliri giderinden fazla olanların, anda hissedenlerin ve yaşamdan doyum sağladığını belirtenlerin bilinçli farkındalık düzeyi istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Yaşam doyumu ile bilinçli farkındalık arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0,251$; $p=0,000$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda, bireylerin büyük bir oranı kendilerini anda hissettiklerini belirtmelerine karşın yarıdan fazlası da yaşamdan doyum almadıklarını ifade etmişlerdir. Bireylerin bilinçli farkındalık düzeyi arttıkça yaşam doyumu artmaktadır. İlgili girişimler planlanırken bilinçli farkındalık ve yaşam doyumu ile ilişkili değişkenler dikkate alınması önerilmektedir. Toplumda bilinçli farkındalık hakkında bilgilendirmeler yapılarak bilinçli farkındalık temelli uygulamalar için olanak sağlanması, yaşam doyumu ve bilinçli farkındalığı belirlemeye yönelik farklı desenlerde araştırmaların planlanması, ayrıca toplumda yaşam doyumunu arttırmaya yönelik politikaların belirlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Yaşam Doyumu, Toplum

Examining The Relationship Between Conscious Awareness and Life Satisfaction in Society

Purpose: This study aimed to examine the relationship between mindfulness and life satisfaction in society.

Method: The data of this study, designed in a descriptive-relationship-seeking pattern, were collected with an online survey application in July 2022 across Turkey and by snowball method. In the study, the population of 50,536,250 individuals over the age of 18 in Turkey was determined in line with the data of TÜİK. In comparison, the sample was determined as 384 individuals who agreed to participate in the study and whose universe was calculated according to the known sampling method. The study was completed with the participation of a total of 387 people. The data of the research; The Personal Information Form was collected with the Conscious Awareness Scale and the Life Satisfaction Scale. In the data analysis, Independent Sample-t and ANOVA were used for data with normal distribution, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H, and Bonferroni correction for data that did not show normal distribution. “Spearman” correlation coefficient was used to examine the relationships between two quantitative variables that do not have a normal distribution.

Results: According to the research findings, 28.4% of the participants were in the 35-44 age range, 67.4% were women, 52.2% were married, 57.6% had a university education, and 45% had an income equal to their expenses. 75.5% of them stated that they did not have a chronic disease, 70.8% of them stated that they could feel themselves at the moment, and 68.2% of them were not satisfied with their life. Satisfaction with Life Scale mean scores were 13.27 (min:5, max:24), and the Conscious Awareness Scale mean scores were 56.26 (min:21, max:88). Among the participants, those aged 35-44, married, those with a higher income than their expenses, those with a postgraduate education level, those who felt in the moment and those who stated that they were satisfied with life, were found to be statistically significantly higher ($p<0.05$).

The level of mindfulness of those whose income is more than their expenses, those who feel in the moment, and those who state that they are satisfied with life, was found to be statistically significantly higher ($p < 0.05$). A statistically significant positive correlation was found between life satisfaction and mindfulness ($r = 0.251$; $p = 0.000$).

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, although a large proportion of individuals stated that they felt themselves at the moment, more than half of them stated that they were not satisfied with life. As the level of conscious awareness of individuals increases, their life satisfaction increases. It is recommended to consider the variables related to mindfulness and life satisfaction when planning related interventions. It can be suggested to provide opportunities for mindfulness-based practices by informing society about mindfulness, planning research in different designs to determine life satisfaction and mindfulness, and determining policies to increase life satisfaction in society.

Keywords: *Conscious Awareness, Life Satisfaction, Society*

Hastalığa Bağlı Presenteeism Ölçeği – Hemşire'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Veysel Karani BARIŞ¹, Şeyda SEREN İNTEPELER¹, Aysun ÜNAL²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi

²Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: veyselkaranibaris@gmail.com

Amaç: Performans ve verimliliğe en fazla hastalığa bağlı presenteeism etki etmektedir. Buradaki hastalık kavramı diyabet, hipertansiyon gibi kronik sağlık sorunlarına ek olarak baş ağrısı, baş dönmesi gibi akut sağlık sorunlarını da kapsamaktadır. Hastalığa bağlı presenteeism'in hemşirelerin performans ve verimlilikleri üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi hasta güvenliği ve sağlık bakım hizmeti kalitesi için çok önemlidir. Ancak var olan bazı araçlar hastalığa bağlı presenteeism'in hemşirelerin hasta güvenliği uygulamalarını da içerecek şekilde genel iş performansı üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinde yetersiz kalmaktadır. Araştırmanın amacı Hastalığa Bağlı Presenteeism Ölçeği – Hemşire (HBPÖ-H)'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma metodolojik tasarıma sahiptir. İlk aşamasında detaylı literatür taraması ve 35 deneyimli hemşire ile gerçekleştirilen kalitatif araştırmanın bulguları doğrultusunda 76 aday madde oluşturulmuştur. Sonrasında 23 uzmanın görüşleri ile yüzey geçerliği değerlendirilmiş, 10 uzmanın görüşleri doğrultusunda içerik geçerliği hesaplanmış, 30 hemşirenin katılımıyla ise pilot araştırma gerçekleştirilmiştir. Tüm bu süreçler sonucunda 44 aday madde çıkartılmış, bazılarıysa revize edilmiştir. Psikometrik analizler için toplam 619 hemşireye ölçek uygulanmış ve sonrasında örneklem random olarak iki yarıya ayrılmıştır. Böylelikle ölçeğin faktör yapısı birbirinden farklı örneklem grubunun verileriyle gerçekleştirilen Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi'yle belirlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğinin değerlendirilmesinde 'birleşim ve ayrışım geçerliği' hesaplanmış, 'eş zaman geçerliği' kapsamında Algılanan Stres Ölçeği(ASS)'yle arasındaki korelasyon incelenmiştir. Güvenirlik, Cronbach's alpha katsayısı, düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonu, kompozit güvenirlik ve iki eşdeğer yarıya bölme yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Uzman görüşleri doğrultusunda HBPÖ-H'nin içerik geçerliğinin yüksek olduğu saptanmıştır (I-CVI = 0.90–1.00, S-CVI Ave = 0.963). Açıklayıcı faktör analizi sonucunda HBPÖ-H'nin dört alt boyut ve 21 maddeden oluştuğu ve toplam varyansın 57.9'unu açıkladığı belirlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi ile belirlenen bu faktör yapısı doğrulanmıştır. Eş zaman geçerliği kapsamında HBPÖ-H ile ASS arasında orta düzeyde korelasyon saptanmış, birleşim ve ayrışım geçerliğinin ise kısmi olarak karşılandığı belirlenmiştir. Ölçeğe ait genel Cronbach's a katsayısı 0.928, alt boyutlara ait Cronbach's a katsayıları 0.815–0.903 arasında, kompozit güvenirlik değerleri ise 0.804–0.903 arasında hesaplanmıştır. İki eşdeğer yarıya bölme yöntemi kapsamında Cronbach's alpha değerli 0.852–0.867, Spearman-Brown Katsayısı (Eşit Olmayan Uzunluk) 0.955 olarak bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: HBPÖ-H hemşirelerin hastalığa bağlı presenteeism davranışının iş performansı üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır. Ölçekten elde edilecek veriler hemşirelerin performansını artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesinde yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Presenteeism, Hastalık, Hemşire, Ölçek geliştirme, Psikometrik özellikler.

Development, Validation and Psychometric Properties of Sickness Presenteeism Scale - Nurse

Aims and Objectives: Sickness presenteeism affects performance and productivity the most. The concept of sickness includes acute health problems such as headache and dizziness, in addition to chronic health problems such as diabetes and hypertension. Evaluation of the effect of sickness presenteeism on nurses' performance and productivity is very important for patient safety and health care service quality. However, some existing tools are insufficient to evaluate the impact of sickness presenteeism on nurses' overall work performance, including patient safety practices. Aim of this study to develop Sickness Presenteeism Scale–Nurse (SPS-N) and test its psychometric properties.

Method: The study has a methodological design. In the first phase, 76 candidate items were created in based on the findings of detailed literature review and qualitative research conducted with 35 experienced nurses. In the next phase, face validity was evaluated with the opinions of 23 experts, content validity was calculated based on the opinions of 10 experts, and a pilot study was conducted with the participation of 30 nurses. In all these processes, 44 candidate items were removed and some were revised. The scale was administered to a total of 619 nurses for psychometric analyses, and then the sample was randomly divided into two halves. Thus, the factor structure of the scale was determined by Explanatory and Confirmatory Factor Analysis, which was carried out with the data of different sample groups. In the evaluation of the construct validity of the scale, 'convergent and discriminant validity' was calculated and its correlation with the Perceived Stress Scale (PSS)

was examined for the 'concurrent validity'. Reliability was evaluated using Cronbach's alpha coefficient, corrected item-total score correlation, composite reliability, and split-half reliability.

Results: According to expert opinions, SPS-N has a good Content Validity (I-CVI = 0.90–1.00, S-CVI Ave = 0.963). As a result of the exploratory factor analysis, it was determined that the SPS-N consisted of four factors and 21 items and explained 57.9 of the total variances. This factor structure was confirmed by confirmatory factor analysis. Within the scope of concurrent validity, a moderate correlation was found between SPS-N and PSS, and it was determined that the convergent and discriminant validity was partially confirmed. Cronbach's a coefficient of overall the scale was calculated as 0.928, the Cronbach's a coefficient of the factors was between 0.815 and 0.903, and the composite reliability values were between 0.804 and 0.903. Cronbach's alpha value was found to be 0.852–0.867 and Spearman-Brown Coefficient (Unequal Length) 0.955 within the scope of the split-half reliability.

Conclusion: SPS-N is a valid and reliable tool that can be used to evaluate the effect of nurses' sickness presenteeism on job performance. The data to be obtained from the scale can guide the development of strategies to increase the performance of nurses.

Keywords: *Presenteeism, Sickness, Nurse, Scale development, Psychometric properties*

Kırsal Kesimde Yaşayan Gebelerin Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi

Sezer AVCI¹, Dilek KAYTAN²

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sbf, Hemşirelik Bölümü

²Çakallı Hasanağa Sağlık Evi'nde Ebe

Sorumlu Yazar: sezer.2744@gmail.com

Amaç: Araştırma Türkiye'nin Akdeniz Bölgesinde yer alan bir ilin bir ilçesindeki köylerinde yaşayan gebelerin kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırma Aralık 2020-Nisan 2021 tarihleri arasında 16., 22. ve 35. haftada olan 230 gebeye yapılmıştır. Veri toplama araçları "Gebe Tanıtım Formu" ve "Cambridge Kaygı Ölçeği (CKÖ)" nden oluşmaktadır. Veriler bilgisayar ortamında sayı, yüzde, ortalama, standart sapma varyans analizi, Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Gebeliği 16. haftada olan gebelerin eşlerinin yaş grubuyla, ev halkı hane sayısı, gelir durumlarıyla ve gebelik sayısı ile CKÖ'nden aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Şu anki gebeliğinde riskli durumu olduğunu ifade eden 16., 22. ve 35. haftada olan tüm gebelerin CKÖ puan ortalamaları gebeliğinde riskli durum olmadığını ifade edenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olarak bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak gebelik haftası arttıkça gebelerin kaygı düzeyinin arttığı ve gebelerde kaygıyı arttıran bazı değişkenlerin olduğu görülmüştür. Sağlık çalışanları, gebedeki kaygıya sebep olan durumları belirleyip ona göre duyarlı davranmalı, eğitim ve danışmanlık hizmeti vermelidir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Kaygı, Kırsal Bölge

Determination of Anxiety Levels of Pregnant Women Living in Rural Areas

Purpose: The research was carried out to determining the anxiety levels of pregnant women living in a village in a region located in the Mediterranean Region of Turkey.

Method: It is a cross-sectional study. The research took part between December 2020 and April 2021 with 230 women who were 16, 22, and 35 weeks pregnant. Data collection tools consist of the "Pregnant Identification Form" and "Cambridge Anxiety Scale (CAS)." The data were assessed by number, percentage, mean, standard deviation analysis of variance, Kruskal Wallis H, and Mann Whitney U tests in a computer environment.

Results: A statistically significant difference was determined between the age group of the spouses of the pregnant women, household size, income status and the number of pregnancies at 16 weeks of pregnancy, and the mean scores they got from the CAS ($p<0.05$). All pregnant women at 16, 22, and 35 weeks who stated that they had a risky situation in their current pregnancy had mean CAS scores that were statistically significantly higher than those who stated that there was no risky situation in their pregnancy ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: Consequently, it was observed that as the week of pregnancy increased, the anxiety level increased as well, and there were some variables that increased anxiety in pregnant women. Health professionals should determine the situations causing anxiety in pregnant women and act sensitively accordingly and provide training and consultancy services.

Keywords: Pregnancy, Anxiety, Rural Area.

Sağlık Bakım Hizmetlerinde Bilişim Teknolojileri Kullanımı

Hilal UĞUZ¹, Ayşenur ÇETİN ÜÇERİZ²

¹*Istanbul Başakşehir Çam Ve Sakura Şehir Hastanesi*

²*Istanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi*

Sorumlu Yazar: hilalluguz@gmail.com

Amaç: Sağlık verileri kullanımı, güvenli ve kaliteli bir şekilde yönetilmelidir. Güvenli ve kaliteli yönetimi sağlamak amacıyla sağlık bilgi sistemleri günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır. Günümüzde sağlık bakımı veren sağlık profesyonelleri içinde güvenli, yeterli ve kaliteli sağlık bakımını ileri teknolojik ve dijital bir ortamda sunan profesyonellerin %80'i hemşirelerdir. Bu çalışma da, hemşirelik uygulama sürecinde bilişim teknolojileri kullanımına ilişkin yapılan çalışmalar incelenerek mevcut durumun belirlenmesi, bilişime yönelik araştırma önceliklerinin saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem: MEDLINE, CINAHL, PubMed, Google Scholar, PsycINFO, SocINDEX and Cochrane arama motorlarını kullanarak 2017-2022 yılları arasında Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan, araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun toplam 24 çalışma ele alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dahil yayınlar incelendiğinde, bilgi ve iletişim teknolojilerinin tüm mesleklerde olduğu gibi hemşirelikte de doğru ve etkin kullanımı büyük önem taşımaktadır. Hemşirelik kuruluşları teknolojiyi, uygulamalarının temel yapı taşı olarak kabul etmekte ve teknolojiyi etkili olarak kullanabilme, bilgi, beceri ve tutuma sahip olmayı hemşirelikte aranan bir nitelik olarak vurgulamaktadır. Hemşirelik kuruluşları özellikle hemşirelik uygulamalarının güncel bilgiler ışığında gerçekleştirilmesinin sağlanmasında bilgisayar kullanımının önemli bir yeri olduğunu belirtmektedir. Bilgisayar kullanımına ilişkin yeterli bilgi ve beceriye sahip olmanın hemşirelerde istenen bir nitelik olduğunu özellikle belirtmektedir. Örneğin "İngiltere Ulusal Sağlık Hizmeti Bilgi Merkezi" kendi birimlerinde çalışacak olan hemşirelerde "Avrupa Bilgisayar Kullanım Lisansı"ni aramaktadır. Ülkemizde, hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir araştırmaya göre bilgisayar kullanımına yönelik tutumu yüksek olan öğrencilerde klinik karar verme becerisinin de yüksek olduğu görülmüştür. 2020 yılında Saray ve Ünsal tarafından 290 hemşireyle gerçekleştirilen bir diğer araştırmaya göre yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalışma yılı, çalışma şekli ve kurumun yeterli teknolojik donanımları, bu konuda eğitim alma gibi durumların hemşirelerin teknolojiye ilişkin tutumlarını etkileyen faktörler olarak belirlenmiştir. Hemşirelik mesleğin özü olan bakımı kaliteli sunmak, kronik hastalıkların takip ve tedavisini daha az zaman/maliyet/iş gücüyle yapabilmek, profesyonelleşebilmek, eğitimdeki ve klinik alandaki eksiklikleri dikkatli bir şekilde tespit edebilmek ve bu eksiklikleri giderecek yenilikçi çözümler üretebilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip olabilmek için yenilikçi yaklaşımlardan biri olarak bilişim teknolojilerinin kullanılması ve desteklenmesi gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Günümüzde profesyonel sağlık bakımı için bilişim teknolojilerini kullanarak kanıta dayalı karar verebilen hemşirelere ihtiyaç duyulmaktadır. Hemşirelerin bilişim teknolojilerinin kullanımı konusundaki yeterliliklerinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir. İncelenen çalışmalar doğrultusunda, bilişim teknolojilerinin sağlık bakım hizmetlerinde etkin bir şekilde kullanımının sağlanabilmesi için, hemşirelerin lisans eğitimi ve sonrasında sağlık bakım hizmetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı konusunda eğitim almaları, görevlendirildikleri birimlerde kullanabilmeleri için desteklenmesi, gerekli imkanların sağlanması ve yetkililer tarafından kullanımalarının uygunluğunun denetlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Bilişim, hemşirelik, teknoloji*

The Use of Information Technologies in Health Care Services

Objective: The use of health data must be managed in a secure and quality manner. In order to provide safe and quality management, health information systems are widely used today. Today, 80% of the health professionals who provide safe, adequate and quality health care in an advanced technological and digital environment are nurses. In this study, it is aimed to determine the current situation by examining the studies on the use of information technologies in the nursing practice process and to determine the research priorities for informatics.

Results: When the publications included in the research are examined, the correct and effective use of information and communication technologies in nursing as in all professional professions is of great importance. Nursing organizations accept technology as the basic building block of nursing practices and emphasize that using technology effectively and having knowledge, skills and attitudes is a sought-after qualification in nursing. The World Health Organization states that improving clinical decision-making should be the gold standard in nursing education. Nursing organizations state that the use of computers has an important place in ensuring that nursing practices are carried out in the light of current information. It specifically states that having sufficient knowledge and skills related to computer use is a desirable quality in nurses. For example, the "UK National Health Service Information Centre" is looking for a "European Computer Use License" in nurses who will work in their units. According to a study conducted with nursing students in our country, it was seen that students with high attitudes towards computer use also had high clinical decision-making skills. According to another research conducted by Saray and Ünsal with 290 nurses in 2020, age, marital status, education status, working year, working style and adequate technological equipment of the institution were determined as factors affecting the attitudes of nurses about technology. According to another study, the number of universities offering nursing informatics courses at undergraduate and graduate levels in our country is very small. Information technologies should be used and supported as one of the innovative approaches in order to provide quality care, which is the essence of the nursing profession, to be able to follow up and treat chronic diseases with less time

/ cost / labor force, to become professional, to carefully identify the deficiencies in education and clinical field and to have the knowledge, skills and equipment to produce innovative solutions to eliminate these deficiencies.

Conclusion and Recommendations: Today, there is a need for nurses who can make evidence-based decisions using information technologies for professional health care. For this reason, nurses should have a high level of competence in the use of information technologies. In line with the data obtained from the studies examined, in order to ensure the effective use of information technologies in health care services, nurses should be trained in the use of information and communication technologies in health care services after undergraduate education, supported so that they can use them in the units they are assigned to, provided the necessary facilities and checked the suitability of their use by the authorities.

Keywords: *Informatics, nursing, technology*

Kranioplasti Sonrası Hastanın Levine'nin Koruma Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımının Değerlendirilmesi: Olgu Sunumu

Zeliha BİRER¹, Saide FAYDALI²

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastanesi, Konya, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: zeliha.birer.48@gmail.com

Bu olgu sunumu Levine'nin Koruma Modeli'ne göre hemşirelik bakımını planlayıp, bakım süreci ile ilgili literatüre katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır. Kranioplasti, beyin dokusunu korumak ve estetik görünüm sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Kraniektomi sonrası kemik fleb, derin dondurucuda veya hastanın kendi vücudunda saklanmaktadır. Kranioplasti, beyin korunması ve nörolojik düzeyde iyileşmenin hızlandırılması için sıkça kullanılan bir ameliyat yöntemidir. Bu olguda motosiklet kazası sonucu yatışı yapılan ve yoğun bakımda takip edilen hastaya beyin dokusunda ödem varlığı sebebiyle kranioplasti yapılmış, hastanın kemik flebi kendi vücudunda saklanmıştır. Ayrıca hastada beyin dokusunda verteks düzeyinde peteşiyal hemoraji, subaraknoid hemoraji de bulunmaktadır. Hemşirelik kuramları ile hasta geniş çerçevede gözlemlenir. Kuramların bilgi birikimi ile bakım sınırları kişiye özel planlanması sağlanmaktadır. **Levine'nin Koruma Modeli** ile kranioplasti sonrası hastanın bakımı planlanmış, uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. Olgu sunumumuz standardize edilmiş bakım planlarının hazırlanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Hemşirelik Bakımı, Kranioplasti, Levine'nin Koruma Modeli,

Evaluation of Nursing Care of the Patient after Cranioplasty According to Levine's Protection Model: A Case Report

This case report has been prepared in order to plan nursing care according to Levine's Protection Model and to contribute to the literature about the care process. Cranioplasty is used to protect the brain tissue and provide an aesthetic appearance. After craniectomy, the bone flap is stored in the freezer or in the patient's own body. Cranioplasty is a frequently used surgical method to protect the brain and accelerate recovery at the neurological level. In this case, hospitalized as a result of a motorcycle accident and hospitalized in the intensive care unit. The patient who was followed up underwent cranioplasty due to the presence of edema in the brain tissue, and the patient's bone flap was hidden in his own body. In addition, the patient also has petechial hemorrhage at the vertex level and subarachnoid hemorrhage in the brain tissue. With nursing theories, the patient is observed in a broad framework. With the knowledge of the theories, personal planning of care limits is provided. With the knowledge of the theories, personal planning of care limits is provided. With Levine's Conservation Model, the care of the patient after cranioplasty was planned, implemented and the results were evaluated. Our case report will contribute to the preparation of standardized care plans.

Keywords: Cranioplasty, Levine's Conservation Model, Nursing Care, Surgical

Acil Hemşirelerinde Dayanıklılık ve Dayanıklılığın Güçlendirilmesi

Büşra ÇIRAK SAĞDIÇ¹, Zeynep METE MERDİN², Sevil GÜLER³

¹Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Lokman Hekim Üniversitesi

³Gazi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: busraacirakk@gmail.com

Acil servisler, kesintisiz hizmet vermeleri, iş kazalarının ve mesleki risklerin en yoğun olduğu birimler olması, ölüm oranlarının yüksek olması, sık şiddet olayları, belirsizlik gibi yoğun duyguların yaşanması nedeniyle hastanelerde mesleki stresin en yüksek olduğu birimlerdir. Literatürde; iş stresine bağlı problemlerin yönetiminde ve stresini önleme girişimlerinde hemşirelerin dayanıklılığına artırma önerisi sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Dayanıklılık, zorlu bir ortam karşısında uyum sağlama, değişimleri kabul ederek uygulamalarına ya da günlük yaşantısına entegre edebilme yeteneği ve kişinin stres toleransıdır. Acil servislerin zorlayıcı çalışma şartlarının ve iş stresinin yoğun olarak yaşandığı birimler olması sebebiyle, bu birimde çalışan hemşirelerin dayanıklılığının güçlü olması ve geliştirilmesi oldukça önemlidir. Dayanıklılığın güçlendirilebilmesi için dayanıklılığı etkileyen faktörlerin iyi tanınması ve anlaşılması gerekmektedir. Hemşirelerde dayanıklılık, öz yeterlilik, esneklik, problem çözme yeteneği ve duygusal dayanıklılık gibi bireysel özellikler ve örgütsel destek gibi kurumsal yapılandırılmalar ile korunabilmektedir. Korunan ve güçlendirilen dayanıklılık sonucunda hemşireliğin mesleki gelişimi, hemşirelerde tükenmişliğin ve işten ayrılmaların azaltılması, hasta memnuniyetinin artırılması ve iş doyumunun artırılması gibi olumlu sonuçlar görülmektedir. Bu derlemede; güncel literatür doğrultusunda acil servis hemşirelerinde dayanıklılık, dayanıklılığı etkileyen faktörler ve güçlendirme yöntemleri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Acil servis, hemşirelik, dayanıklılık, güçlendirme

Resilience in Emergency Nurses and Strengthening Resiliency

Emergency services are the units with the highest occupational stress in hospitals due to their uninterrupted service, being the units with the highest occupational accidents and occupational risks, high death rates, frequent violence events and intense emotions such as uncertainty. In the literature; In the management of problems related to work stress and in attempts to prevent stress, the suggestion to increase the resilience of nurses is frequently encountered. Resilience is the ability to adapt to a challenging environment, accept changes and integrate them into their practice or daily life, and a person's stress tolerance. It is very important that the resilience of the nurses working in this unit is strong and developed, since the emergency services are units where challenging working conditions and work stress are experienced intensely. In order to strengthen resilience, the factors affecting resilience must be well recognized and understood. In nurses, resilience can be protected by individual characteristics such as self-efficacy, flexibility, problem-solving ability and emotional resilience, and institutional structures such as organizational support. As a result of the preserved and strengthened resilience, positive results such as professional development of nursing, reduction of burnout and turnover in nurses, increasing patient satisfaction and increasing job satisfaction are seen. In this review; In line with the current literature, resilience, factors affecting resilience and strengthening methods in emergency nurses will be presented.

Keywords: Emergency department, nursing, resilience, empowerment

Koronavirüs Etki Ölçeği'nin Türkçe Geçerlik Ve

Güvenirlilik Çalışması

Elif ÇİÇEK¹, Hacer GÖK UĞUR²

¹Giresun A. İlhan Özdemir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ordu

Sorumlu Yazar: elifcicek5858@gmail.com

Amaç: Bu çalışma "Koronavirüs Etki Ölçeği'nin" Türkçe geçerlik ve güvenirliliğinin yapılarak ülkemize yeni bir ölçme aracı kazandırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma metodolojik olarak Temmuz 2021- Haziran 2022 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini, Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran hastalar, örneklemini ise Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran ve araştırma kriterlerine uyan 500 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu" ve Stoddard ve Kaufman (2020) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlanan "Koronavirüs Etki Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, korelasyon testi, t testi, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ve cronbach α güvenirlilik katsayıları kullanılmıştır. Bir Üniversitenin Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan Etik Kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Ölçeğin Türkçe uyarlamasında çeviri-geri çeviri tekniği kullanılmıştır. Uzman görüşleri sonucunda ölçeğin geneline ilişkin kapsam geçerlik puanının 0.98 olduğu bulunmuştur. Ölçeğin KMO katsayısının 0.734 olduğu ve Bartlett testine ilişkin ki-kare değerinin $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçlarına göre $\chi^2 = 67.170$; $sd = 42$ ve $p = 0.000$ olarak bulunmuştur. Modelde $\chi^2/sd = 1.599$ olduğu ve modelin uyumlu olduğu belirlenmiştir. Modelde S-RMR=0.028, CFI=0.923, AGFI=0.959, GFI=0.974 ve RMSEA=0.035 değerleri mükemmel uyumda bulunmuştur. Ölçeğin toplam cronbach $\alpha = 0.704$, birinci yarı cronbach $\alpha = 0.702$ ve ikinci yarı cronbach $\alpha = 0.620$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin Spearman-Brown=0.628 ve Guttman Split-Half=0.624 testleri olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan analizler sonucunda Koronavirüs Etki Ölçeği'nin Türk toplumu için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; Koronavirüs Etki Ölçeğinin farklı hasta gruplarında ya da kişiler üzerinde kullanılarak toplumda koronavirüs etkisinin belirlenmesi ve etkilere yönelik gerekli önlemlerin alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, Etki, Güvenirlilik, Geçerlik, Ölçme aracı, Hemşirelik.

Turkish Validity And Reliability Study Of The Coronavirus Impact Scale

Aim: This study was carried out in order to provide a new measurement tool for our country by making the Turkish validity and reliability of the "Coronavirus Impact Scale".

Material and Method: The methodological study was carried out between July 2021 and June 2022. The population of the study consisted of patients who applied to the Family Medicine Polyclinic of a Training and Research Hospital, and the sample consisted of 500 patients who applied to the Family Medicine Polyclinic and met the research criteria. The data of the research is "Personal Information Form" and Stoddard and Kaufman (2020) and adapted into Turkish with the "Coronavirus Impact Scale". Number, percentage, arithmetic mean, standard deviation, correlation test, t test, explanatory and confirmatory factor analysis and cronbach α reliability coefficient were used in the evaluation of the data. Ethics Committee approval was obtained from the Clinical Research Ethics Committee of a University.

Results: Translation-back translation technique was used in the Turkish adaptation of the scale. As a result of expert opinions, the content validity score of the overall scale was found to be 0.98. It was determined that the KMO coefficient of the scale was 0.734 and the chi-square value of the Bartlett test was significant at the $p < 0.05$ level. According to the Confirmatory Factor Analysis results, $\chi^2 = 67.170$; $SD = 42$ and $p = 0.000$. It has been determined that $\chi^2/sd = 1.599$ in the model and the model is compatible. S-RMR=0.028, CFI=0.923, AGFI=0.959, GFI=0.974 and RMSEA=0.035 values were found in perfect agreement in the model. The total cronbach α of the scale was found to be 0.704, the first half cronbach's $\alpha = 0.702$ and the second half cronbach's $\alpha = 0.620$. The scale was determined as Spearman-Brown=0.628 and Guttman Split-Half=0.624 tests.

Conclusions and Suggestions: As a result of the analyzes made, it was found that the Coronavirus Impact Scale is a valid and reliable measurement tool for the Turkish society. In line with these results; It is recommended to use the Coronavirus Impact Scale on different patient groups or individuals to determine the impact of coronavirus in the society and to take the necessary measures for the effects.

Keywords: Coronavirus, Impact, Reliability, Validity, Measuring tool, Nursing.

Dahili Kliniklerde Yatarak Tedavi Gören Hastaların Bakım Bağımlılıkları, Düşme Riskleri ve Etkileyen Faktörler; Tanımlayıcı Bir Çalışma

Rukiye BURUCU¹, Rumeysa ÇÖMLEKÇİ¹, Şeyma SAĞLAM¹, Yasemin PINAR¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: rumeysacomlekci7@gmail.com

Amaç: Dahili kliniklerde yatan hastaların bakım bağımlılıkları, düşme riskleri, etki eden faktörler ve bakım bağımlılığı ile düşme riski arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışmadır. Araştırmanın yapılması için bilimsel araştırmalar etik kurulundan araştırma izni ve verilerin toplanacağı hastaneden de uygulama izni alınmıştır. Helsinki Deklerasyonu'na STROBE standartlarına uyulmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından yüz yüze toplanmıştır. Örneklem, güç analizi ile belirlenmiştir (n: 148). Verilerin toplanmasında Bakım Bağımlılığı Ölçeği ve İtaki Düşme Riski Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 56.41±16.386, hastanede yattığı gün ortalaması 8.44±16.276, düşme riski puan ortalaması 9.55±6.138, bakım bağımlılığı puan ortalaması 77.81±12.09'dur. Bu çalışmada hastaların bağımlılık düzeyi "çok az bağımlı", düşme riski yüksektir.

Sonuç: Bakım bağımlılığı ve düşme riski; cinsiyet, kronik bir hastalığın varlığı, eğitim durumu ve çocuklarıyla birlikte yaşama, bazı fiziksel engellerden (konuşma, yürüme vb.) etkilenmiştir. Bireylerin bakım bağımlılığı arttıkça düşme riski azalmıştır.

Öneriler: Bakım bağımlılığı az olan hastaların düşme riski taşımayacağı düşünülmemelidir. Çocukları ile birlikte yaşayan bireylerin düşme riski ve bakım bağımlılığı yönünden ayrıntılı değerlendirilmesi uygun olabilir. Düşme riskini azaltmaya yönelik girişimlerle bu girişimlerin bakım bağımlılığına etkisinin değerlendirildiği yeni çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bakım bağımlılığı, düşme riski, dahili klinikler, hemşire

Care Dependency, Fall Risks and Affecting Factors of Inpatients in Internal Clinics; A Descriptive Study

Purpose: It was aimed to determine the care dependencies, fall risks, affecting factors and the relationship between care dependence and fall risk of patients hospitalized in internal medical clinics.

Method: It is a descriptive and relation-seeking study. In order to conduct the research, research permission was obtained from the ethics committee for scientific research and application permission was obtained from the hospital where the data will be collected. Complied with the Declaration of Helsinki and STROBE standards. The data were collected face to face by the researchers. The sample was determined by power analysis (n: 148). The Care Dependency Scale and the Ittaki Fall Risk Scale were used to collect the data.

Results: The mean age of the participants was 56.41±16.386, the mean of hospitalization day was 8.44±16.276, the mean of fall risk score was 9.55±6.138, and the mean of care dependency score was 77.81±12.09. In this study, the addiction level of the patients was "very little dependent" and the risk of falling was high.

Conclusion: Care dependency and falling risk was affected by; gender, the presence of a chronic disease, educational status and living with their children, some physical disabilities (speaking, walking, etc.). As the dependence of individuals on care increases, the risk of falling also decreases.

Recommendations: It should not be thought that patients with low care dependency do not have the risk of falling. It may be appropriate to evaluate individuals living with their children in detail in terms of fall risk and care dependency. It may be recommended to conduct new studies evaluating the effects of interventions to reduce the risk of falling and the effects of these interventions on care dependence.

Keywords: Care dependency, fall risk, internal medical clinics, nurse

Bu çalışma 2021 yılı 2. Dönem TÜBİTAK 2209-A üniversite öğrencileri araştırma projeleri destekleme programı tarafından desteklenmiştir (Proje destek sıra no: 2980).

Sanal Gerçeklik Gözlüğünün Kolonoskopi Yapılan Hastalarda Yaşamsal Bulgular ve Anksiyete Üzerine Etkisi

Esra DOĞAN YILMAZ¹, Nigar ÜNLÜSOY DİNÇER²

¹Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: esrayilmaz_71@hotmail.com

Amaç: Bu Araştırma, sanal gerçeklik gözlüğünün kolonoskopi yapılan hastalarda yaşamsal bulgular ve anksiyete üzerine etkisinin incelenmesi amacıyla randomize kontrollü deneysel olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, 2 Ocak 2020-28 Eylül 2020 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin endoskopi ünitesinde sedasyonsuz kolonoskopi için başvuran, dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 44 hasta ile yürütülmüştür. Hastalar cinsiyet ve daha önce kolonoskopi yaptırma durumlarına göre homojen olarak deney (n=22) ve kontrol (n=22) grubuna ayrılmıştır. Deney grubundaki hastalara kolonoskopi işlemi sırasında, yaklaşık 15-20 dakika boyunca, sanal gerçeklik gözlüğü ile doğa görüntüleri ve seslerini içeren atmosferik müzik fonlu 360° Virtual Reality video izletilmiş, kontrol grubundaki hastalara işlem sırasında herhangi bir uygulama yapılmamıştır. Araştırmada veriler "Tanıtıcı Özellikler Formu", "Visual Analog Scale-Anxiety" kullanılarak ve yaşamsal bulguların ölçülmesiyle elde edilmiştir. Yaşamsal bulgulardan kan basıncı, nabız hızı ve periferik oksijen saturasyonu (SpO₂) ölçümleri monitör ile yapılmış, solunum sayısı araştırmacı tarafından sayılmış ve beşinci yaşamsal bulgu olan ağrı değerlendirmesinde "Visual Analog Scale-Pain" kullanılmıştır. Her iki gruba da işlem öncesi tüm ölçekler uygulanmış ve yaşamsal bulguları izlenmiştir. İşlem sonrası ise her iki grubun anksiyete, ağrı ve diğer yaşamsal bulguları tekrar değerlendirilmiştir. Ayrıca deney grubuna işlem sonrası "Sanal Gerçeklik Gözlüğü Uygulamasına İlişkin Memnuniyet Değerlendirmesi" formu uygulanmıştır. Çalışma için etik kurul onayı, kurum ve hastaların yazılı izinleri alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, Ki-Kare testi, Wilcoxon testi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda deney grubundaki hastaların kontrol grubuna göre işlem sonrası sistolik kan basıncı (D:112.57±15.50; K:128.30±19.59) ve solunum hızı ortalamalarının (D:18.95±1.75; K:21.61±2.19), ağrı (D:1.71±1.06; K:3.57±1.70) ve anksiyete (D:1.76±1.89; K:3.70±2.03) düzeylerinin anlamlı olarak düştüğü, periferik oksijen saturasyonunun (D:95.76±2.17; K:94.09±2.68) anlamlı olarak yükseldiği bulunmuştur (p<0.05). Sanal gerçeklik gözlüğü kullanılan deney grubundaki hastaların çoğunluğunun (%72.7) uygulamadan memnun olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, sanal gerçeklik gözlüğünün kolonoskopi yapılan hastalarda yaşamsal bulgular ve anksiyete üzerine olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda sanal gerçeklik gözlüğünün kolonoskopi sırasında hemşireler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, anksiyete, kolonoskopi, sanal gerçeklik gözlüğü, yaşamsal bulgular

The Effects of Virtual Reality Glasses on the Vital Signs and Anxiety in Patients Undergoing Colonoscopy

Objective: The present study was conducted as a randomized controlled trial with the aim of examining the effects of virtual reality glasses on the vital signs and anxiety in patients undergoing colonoscopy.

Method: The present study was conducted with 44 patients who applied to the Endoscopy Unit of a university hospital for sedation-free colonoscopy between January 2, 2020 and September 28, 2020, met the inclusion criteria and agreed to participate in the study. The patients were homogeneously divided into experimental (n=22) and control (n=22) groups based on their gender and history of colonoscopy. The patients in the experimental group watched a 360° Virtual Reality video with atmospheric background music over images and sounds of nature through virtual reality glasses for 15-20 minutes during the colonoscopy, while no application was performed for the patients in the control group during the procedure. Data were collected using a demographic characteristics questionnaire and the Visual Analog Scale-Anxiety (VAS-A) and measuring vital signs. Blood pressure, pulse rate and peripheral oxygen saturation (SpO₂) measurements, which are vital signs, were measured using a monitor. The respiratory rate was counted by the researcher. The Visual Analog Scale-Pain (VAS-P) was used for pain assessment, which is the fifth vital sign. All scales were administered to both groups before the procedure and their vital signs were monitored. After the procedure, anxiety, pain and other vital signs of both groups were re-evaluated. In addition, the "Satisfaction Evaluation of the Virtual Reality Glasses Application" form was applied to the experimental group after the procedure. For the study, an ethics committee approval was obtained in addition to written consent by the institutions and patients. Numbers, percentages, the Chi-square test, the Wilcoxon test and the Mann-Whitney U test were used for data analysis.

Results: As a result of the study, it was found that the patients in the experimental group had significantly lower levels of pain (D:1.71±1.06; C:3.57±1.70), anxiety (D:1.76±1.89; C:3.70±2.03), mean systolic blood pressure (D:112.57±15.50;

C:128.30±19.59), and mean respiratory rate (D:18.95±1.75; C:21.61±2.19) compared to the patients in the control group ($p<0.05$). It was found that the patients in the experimental group had significantly higher peripheral oxygen saturation (D:95.76±2.17; C:94.09±2.68) compared to the patients in the control group ($p<0.05$). It was determined that the majority of the patients in the experimental group (72.7%), who used virtual reality glasses, were satisfied with the application.

Conclusions and Suggestions: In conclusion, it was determined that the use of virtual reality glasses had positive effects on the vital signs and anxiety in patients undergoing colonoscopy. In line with these results, it is recommended to establish the widespread use of virtual reality glasses by nurses during colonoscopy.

Keywords: Anxiety, colonoscopy, pain, virtual reality glasses, vital signs

Yönetici Hemşirelerin Bireysel İş Performansına Çalışma Ortamı ve İşle İlgili Özelliklerin Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma

Tuğba YEŞİLYURT², Emine TÜRKMEN², Nilgün GÖKTEPE¹, Nuray ERDEMİR ÇAKMAK³, Eda Özlem ÜNAL³, Esra ADIGÜZEL⁴, Ramiz İŞÇİ³

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ordu, Türkiye

²İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul Türkiye

³Medikal Park Hastaneler Grubu, İstanbul, Türkiye

⁴Gebze Medikal Park Hastanesi, Gebze Türkiye

Sorumlu Yazar: nilgungoktepe@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma yönetici hemşirelerin çalışma ortamı ve işle ilgili özelliklerinin bireysel iş performansları üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, kesitsel ve tanımlayıcı bir çevrimiçi anket çalışmasıydı ve Mart -Mayıs 2022 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmaya Türkiye’de bir özel zincir hastane grubundan 219 birim yöneticisi hemşire katıldı. Veri toplamada, demografik ve mesleki özellikler formu, Yönetici Hemşire Çalışma Ortamı Ölçeği ve Bireysel İş Performansı Ölçeği kullanıldı. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler, Spearman korelasyon analizi ve çoklu linear regresyon (backward) analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %80.4’ü kadın olup yaş ortalaması 31.8± 8.7 ve yöneticilik deneyim süresi ortalaması 4.2 ± 4.3 yıl bulundu. Yönetici hemşire çalışma ortamı ölçeği ortalama puanı 4.94± 0.74 ve bireysel iş performans ölçeği puanı 4.24± 0.54 belirlendi. Her iki ölçek puanı arasında pozitif yönde ve anlamlı korelasyon vardı (r: .453, p < 0.001). Regresyon analizinde, yönetici hemşirelerin bireysel iş performans düzeyini beş bağımsız değişkenin (Yönetici Hemşire Çalışma Ortamı Ölçeğinin 1., 3. ve 8. alt boyutu, yönetici deneyim süresi ve yaş) etkilediği ve bu değişkenlerin toplam varyansın %32.3’ünü açıkladığı belirlendi (R²: 0.323 F: 16.889, p < 0.001, Durbin–Watson: 1.963).

Sonuç ve Öneriler: Bu sonuçlar, olumlu çalışma ortamının ve dört yıldan uzun süreli yöneticilik deneyime sahip olmanın yönetici hemşire iş performansını artırdığını gösterdi. Otuz yaşından büyük olmanın ise performansı olumsuz etkilediğini ortaya koydu. Hastanelerde yönetici hemşirelerin bireysel iş performansını artırmak için çalışma ortamlarının iyileştirilmesine gereksinim vardır. Ayrıca yöneticilik deneyim süresi az olan ve yaşı büyük olan yönetici hemşirelerin iş performansını artırmak için stratejiler geliştirilmesi yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yönetici hemşire, çalışma ortamı, bireysel iş performansı

The Effect of Work Environment and Work-Related Characteristics on the Individual Work Performance of Nurse Managers: A Cross-sectional Study

Purpose: This study was conducted to examine the effects of the working environment and work-related characteristics of nurse managers on their individual work performances.

Methods: This study was a cross-sectional and descriptive online survey study conducted between March and May 2022. The 219 unit nurse managers from a private chain hospital group in Turkey participated in the study. Demographic and professional characteristics form, Nurse Manager Practice Environment Scale and Individual Work Performance Questionnaire were used in data collection. Descriptive statistics, Spearman correlation analysis and multiple linear regression (backward) analysis were used in data analysis.

Results: Nurses participating in the study 80.4% were women, with a mean age of 31.8 ± 8.7 and an average management experience of 4.2 ± 4.3 years. The mean score of the manager nurse work environment scale was 4.94 ± 0.74 and the individual work performance scale score was 4.24 ± 0.54. There was a positive and significant correlation between both scale scores (r: .453, p < 0.001). In the regression analysis, it was determined that the individual work performance level of the manager nurses was affected by five independent variables (1st, 3rd and 8th subscale of the Nurse Manager Practice Environment Scale, the duration of managerial experience and age) and these variables explained 32.3% of the total variance (R²: 0.323). F: 16,889, p < 0.001, Durbin–Watson: 1.963).

Conclusions and Suggestions: These results showed that a positive work environment and more than four years of managerial experience increased the work performance of nurse managers. It was revealed that being over the age of 30 had a negative effect on performance. In order to increase the individual work performance of nurse managers in hospitals, there is a need to improve the working environment. In addition, it would be beneficial to develop strategies to increase the work performance of nurses who have short managerial experience and being older.

Keywords: Nurse manager, working environment, individual work performance

Hemşirelik Hizmetlerinde Denetim Kültürü Ölçeği: Hemşire Versiyonunun Geliştirilmesi

Ebru ÖZEN BEKAR¹, Ülkü BAYKAL², Şengül CANGÜR³

¹Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelikte Yönetim Ad, Düzce, Türkiye

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Ad İstanbul, Türkiye

³Düzce Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Ve Tıbbi Bilişim Ad, Düzce, Türkiye

Sorumlu Yazar: ebrubekar@duzce.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik hizmetlerinde denetim kültürünün belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçeğin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, metodolojik tasarımda gerçekleştirilmiştir. Bir özel hastane, iki devlet hastanesi ve iki üniversite hastanesi olmak üzere beş hastanede çalışan hemşireler araştırmanın evrenini, araştırmaya katılmayı kabul eden 501 hemşire ise örnekleme oluşturmaktadır. Ölçek maddeleri, araştırmacılar tarafından yapılmış nitel çalışmaların sonuçları değerlendirilerek oluşturulmuştur. Ölçeğin değerlendirmesini yapmak için on uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşleri alındıktan sonra 53 maddelik, beşli likert tipi taslak ölçek hemşirelere uygulanmıştır. Bu hemşirelerden rastgele seçilen 30 kişiye ölçeğin test-retest güvenilirlik analizi için ilk uygulamadan yaklaşık 4 haftalık süre sonrasında ikinci kez ulaşılmıştır. Oluşturulan ölçek için içerik ve yapı (açıklayıcı faktör analizi-EFA, doğrulayıcı faktör analizi-CFA) geçerlik ve güvenilirlik (Cronbach alfa katsayısı, test-retest) analizleri yapılmıştır.

Bulgular:

İlk olarak 53 madde için ortalama ve geleneksel içerik geçerlik indeksleri sırasıyla 0.99, 0.89 ve uzmanlar arasında ortalama uyum oranı 0.99 olarak hesaplandı. Bu değerlere göre içerik geçerliğinin sağlandığı ve uzmanların arasında da mükemmel düzeyde bir uyum olduğu sonucuna ulaşıldı. EFA uygulamaları sonucunda denetim sürecinin amaçları, işleyişi ve etkisi olmak üzere 18 madde için üç boyutlu (DSA, DSİ, DSE) bir model elde edildi ve toplam açıklanan varyans oranı ise %60.81 idi. Elde edilen faktör yapısının geçerliğini incelemek için modifikasyon indekslerini de dikkate alarak uygulanan CFA sonucunda model anlamlı bulunmasa ($c^2=178.69$, $df=108$, $p<0.001$) da modelin uyum indeksleri ($c^2/df=1.65$, $RMSEA=0.036$, $SRMR=0.029$, $CFI=0.99$, $NNFI=0.96$, $GFI=0.96$, $AGFI=0.94$) incelendiğinde önerilen modelin "kabul edilebilir" veya "iyi uyum gösterdiği" kabul edildi. İncelenen 18 maddenin tümü ölçek üzerinde pozitif ve anlamlı etkiye sahipti. Tüm maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayıları 0.50 ve üzerindedi. Geliştirilen ölçeğin her bir alt boyutuna (DSA, DSİ, DSE) ve toplam ölçeğe ait Cronbach alfa katsayıları sırasıyla 0.84, 0.80, 0.91 ve 0.93 olarak bulundu. Bu değerlere göre güvenilirlik düzeylerinin DSA ve DSİ, boyutları için iyi düzeyde, DSE boyutu ve toplam ölçek için ise mükemmel düzeyde olduğu söylenebilir. Test-retest katsayısı ise 0.75 (%95 CI: 0.61-0.87 $p<0.001$) idi ve bu değer de orta düzeyde güvenilirliği göstermekteydi.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik Hizmetlerinde Denetim Kültürü Ölçeği: Hemşire Versiyonu iyi bir güvenilirlik ve geçerliliğe sahiptir. Hemşirelik hizmetleri denetim kültürünü, denetim sürecinin amaçları, işleyişi ve etkisi olmak üzere üç alt boyutta değerlendirmek üzere kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Denetim, Hemşire, Ölçek

Control Culture Scale in Nursing Services: Developing the Version for Nurses

Aims: In this study, it was aimed to develop a valid and reliable scale to determine the control culture in nursing services.

Methods: The study was carried out in methodological design. The sample group is comprised of 501 nurses who agreed to participate in the study. Scale items were formed after evaluating the results of previous qualitative studies. To evaluate the scale, ten experts were asked for advice. After getting expert opinions, a five-point Likert-type draft scale with 53-items was presented to the nurses. For the test-retest reliability analysis of the scale, 30 randomly selected nurses were contacted for the second time, approximately 4 weeks after the first application. Content, face and construct (exploratory factor analysis-EFA, confirmatory factor analysis-CFA) validity and reliability analyses were performed for the developed scale.

Results: Firstly, the average and universal content validity indices for 53 items were calculated as 0.99, 0.89, and the average proportion of agreement across experts was 0.99, respectively. Based on these findings, it was concluded that content validity was ensured and there was an excellent level of agreement among experts. As a result of EFA applications, a three-dimensional (GCP, OCP, ICP) model was obtained for 18 items and the total explained variance ratio was 60.81%. Although the model was not found significant as a result of CFA applied by considering the modification indices to examine construct validity of the factor ($c^2=178.69$, $df=108$, $p<0.001$), the proposed model was seen as "acceptable" or "good fit", when the fit indices of the model were examined ($c^2/df=1.65$, $RMSEA=0.036$, $SRMR=0.029$, $CFI=0.99$, $NNFI=0.96$,

GFI=0.96, AGFI=0.94). All 18 items examined had a positive and significant effect on the scale. The corrected item-total correlation coefficients of all items were 0.50 and above. The Cronbach's alpha coefficients for each sub-dimension and the total scale of the developed scale were found out 0.84, 0.80, 0.91 and 0.93, respectively. According to these values, it can be mentioned that the reliability levels are good for the GCP and OCP dimensions, and excellent for the ICP dimension and the total scale. The test-retest coefficient was found out 0.75 indicating moderate reliability.

Conclusions and Suggestions: Control Culture Scale in Nursing Services, the Nurse Version has good reliability and validity. Nursing services can be used to evaluate the control culture in three sub-dimensions, which are the goal, operation and impact of control.

Keywords: Control, Nurse, Scale

Akciğer Kanseri Olan Hastaların Sigara İçme Arzusu ve Dispne Durumu: Kesitsel Tanımlayıcı Çalışma

Selda ARSLAN², Deniz ÖZDEMİR¹, İrem ÖNER³

¹Konya Şehir Hastanesi, Tıbbi Onkoloji, Eğitim Birimi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

³Dr. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Sorumlu Yazar: dnzzzdmr@gmail.com

Amaç: Akciğer kanseri olan hastalarda dispnenin oluşturduğu olumsuz etkiler ve sigara içme arzusu arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipte olan araştırmanın örneklemini akciğer kanseri tanılı, ankete katılmayı kabul eden 157 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Dispne-12 Ölçeği ve Sigara İçme Arzusu Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, sayı, yüzde, ortalama, Kruskal-Wallis testi, Mann-Whitney U testi, spearman korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Sigara bırakılan süre ile sigara içme arzusu arasında negatif yönde orta düzeyde, sigara içilen yıl ile sigara içme arzusu arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki bulunmuştur ($p=0,000$). Akciğer kanseri hastalarının sigara içme arzusunun dispne durumunu anlamlı yordadığı bulunmuştur ($p<0,05$). Akciğer kanseri olan hastaların sigara içme arzusu puanı ile dispne ölçeği arasında analiz sonuçlarına göre ise dispnenin sigara içme arzusunu pozitif yönde etkilediği saptanmıştır ($p<0,05$). Sigara içme arzusu arttıkça dispne artmakta, dispne arttıkça sigara içme arzusu artmaktadır.

Sonuç ve öneriler: Akciğer kanseri olan hastalarda sigaraya devam eden sayısının ihmal edilmemesi gereken oranda olduğu, bırakanlarda sigara içme arzusunun devam ettiği bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda tüm aktif içiciler özellikle akciğer kanseri taraması veya tedavisi gören kişilerde sigarayı bırakmaya teşvik edilmelidir. Sigarayı bırakma müdahaleleri sunmak için onkoloji hemşireleri ideal bir konumdadır. Sürdürülebilir değişim, tutum ve inançları ele alan eğitim programları uygulayarak bu sorun başarılabılır.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri, sigara içme arzusu, dispne, hemşirelik

Smoking Desire and Dyspnea Status of Patients with Lung Cancer: A Cross-sectional Descriptive Study

Objective: It was aimed to examine the relationship between the negative effects of dyspnea and the desire to smoke in patients with lung cancer.

Method: The sample of the descriptive cross-sectional study consisted of 157 patients diagnosed with lung cancer who agreed to participate in the survey. The data of the study were collected using the Personal Information Form, Dyspnea-12 Scale, and the Desire to Smoking Scale. In the analysis of the data, number, percentage, mean, Kruskal-Wallis test, Mann-Whitney U test, spearman correlation and regression analysis were used.

Results: There was a moderate negative correlation between the duration of smoking cessation and the desire to smoke, and a weak positive correlation between the year smoked and the desire to smoke ($p=0,000$). It was found that the desire to smoke in lung cancer patients significantly predicted the dyspnea status ($p<0,05$). According to the results of the analysis between the smoking desire score of the patients with lung cancer and the dyspnea scale, it was determined that dyspnea had a positive effect on the desire to smoke ($p<0,05$).

Conclusions and Suggestions: It was found that the number of patients who continue to smoke in patients with lung cancer should not be neglected, and the desire to smoke continues in those who quit. In line with these results, all active smokers should be encouraged to quit smoking, especially those undergoing screening or treatment for lung cancer. Oncology nurses are in an ideal position to provide smoking cessation interventions. This problem can be achieved by implementing educational programs that address sustainable change, attitudes and beliefs.

Keywords: Lung cancer, desire to smoke, dyspnea, nursing

COVID-19 Pandemisinin Yaşlı Bireylerde Depresyon Üzerine Etkilerinin İncelenmesi

Serap BAYRAM¹, Ezgi ÖZSARI¹, Hatice KÖKPINAR¹, Kübra YAZICI¹, Yusuf HALBİLİR¹, Abdullah ERSOY¹, Semih ÖZCAN¹, Elif ÇAYAN¹, Enes Buğra İŞLEK¹, Şevval AY¹, Nadire BAYRAMOĞLU¹

¹Düzce Üniversitesi

Sorumlu Yazar: serapbayram.3481@gmail.com

Amaç: Pandemiler gibi kritik dönemlerde yaşlı nüfusun ruh sağlığı ihtiyaçları halk sağlığı hizmetlerinin odak noktalarından biri olmalıdır. Bu çalışma COVID-19 pandemisinin Türkiye’de yaşlı bireylerde depresyon üzerindeki etkilerinin incelenmesi amacı ile planlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü bilinmeyen yaygınlık=%50, GA=%95,0, örnekleme hatası=%5,0, dikkate alınarak 510 kişi olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya 60 yaş ve üzeri olan, ilde en az bir yıldır ikamet eden, şiddetli psikiyatrik veya nörolojik bozukluk geçmişi olmayan, şiddetli klinik veya psikiyatrik bozukluğu olmayan ve evinde yaşayan yaşlı bireyler alınmıştır. Veriler soru formu, Demans Tarama Formu (AD-8) ve Geriatrik Depresyon Ölçeği-Kısa Form (GDÖ-15) ile toplanmıştır. Veriler SPSS v.21 programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Yaşlı bireylerin %58’i 60-69 yaşları arasında, %47’si kadın, %64’ü evli olup, GDÖ ortalama skorları 4,1 (SD 3,4) bulunmuştur. Pandemi sürecinde yaşlı bireylerde depresyon üzerinde sosyo-demografik özellikler ile ilgili faktörlerin (70-79 yaş grubu, kadın cinsiyeti, eşi olmaması, örgün eğitiminin olmaması) yanısıra pandemi öncesi sağlık durumu ile ilgili faktörlerin ve hastalığın sağlığa olumsuz etkileri ile ilgili faktörlerin (pandemi öncesi orta/zayıf sağlık düzeyi, ruhsal sağlığın kötüleşmesi, pandemi sırasında ihtiyaçlarını karşılamada zorluk yaşama) belirleyici etkiye bulunduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Yaşlı bireylerde depresyon COVID-19 pandemisinin doğrudan etkilerinden daha çok onları pandemi öncesinde de savunmasız hale getiren diğer birçok faktörün etkisi altındadır. Bu nedene toplumda yaşlıların sağlık ve sosyal yönden güçlendirilmesi sadece pandemi değil, diğer tüm toplumsal krizlerden de yaşlıları korumaya yönelik en birincil müdahale olmalıdır. Pandemilerin etkileri küresel olarak tek tip kabul edilemez ve bu nedenle yaşlıları korumaya yönelik müdahaleler ülkeye veya etnik kökene özgü olmalı ve yaşlıların sağlık inançları, tutumları, davranışları vb. algılamalarına dayanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Depresyon, Yaşlı Bireyler, Yaşlanma.

Investigation of the Effects of the COVID-19 Pandemic on Depression in Elderly Individuals

Purpose: In critical periods such as pandemics, the mental health needs of the elderly population should be one of the focal points of public health services. This study was planned to examine the effects of the COVID-19 pandemic on depression in elderly individuals in Turkey.

Method: It is a cross-sectional and descriptive- analytical research. The sample size of the study was calculated as 510 people, taking into account the unknown prevalence=50%, CI=95.0%, sampling error=5.0%. Elderly individuals aged 60 and over, residing in the province for at least one year, no history of severe psychiatric or neurological disorders, no severe clinical or psychiatric disorders, and living at home were included in the study. Data were collected with a questionnaire, Dementia Screening Form (AD-8) and Geriatric Depression Scale-Short Form (GDS-15). The data were analyzed in SPSS v.21 program.

Results: 58% of the elderly individuals were between the ages of 60-69, 47% were women, 64% were married, and their mean GDS score was 4.1 (SD 3.4). It has been determined that factors related to socio-demographic characteristics (70-79 age group, female gender, lack of spouse, lack of formal education) as well as factors related to pre-pandemic health status and factors related to the negative effects of the disease (pre-pandemic moderate/poor health level, deterioration of mental health, difficulty in meeting their needs during the pandemic) on health have a decisive effect on depression in elderly individuals during the pandemic process (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: Depression in older people is under the influence of many other factors that made them vulnerable even before COVID-19 pandemic, rather than the direct effects of the pandemic. For this reason, the health and social empowerment of the elderly in the society should be the primary intervention to protect the elderly not only from the pandemic, but also from all other social crises. The effects of pandemics cannot be considered uniform globally, and therefore interventions to protect the elderly must be country- or ethnic-specific and must be based on the health beliefs, attitudes, behaviors, etc. of the elderly.

Keywords: COVID-19, Depression, Elderly Individuals, Aging.

Tip 2 Diyabetli Bireylerde Sosyal Desteğin Hastalığı Kabul Düzeylerine Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma

Nurten TERKEŞ¹, Çiğdem ÖKTEN², Dilek VICDAN³

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

²Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

³Özel Vicdan Beslenme Ve Diyet Danışmanlığı

Sorumlu Yazar: nurtenterkes@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada Tip 2 diyabetli bireylerde algılanan sosyal desteğin hastalığı kabul düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı biçimde, 10 Kasım 2021 – 1 Şubat 2022 tarihleri arasında bir ilçe devlet hastanesinin dahiliye servisinde tedavi gören 262 tip 2 diyabet hastası ile yürütülmüştür. Örneklem sayısı G-Power 3.1.9.7 programında correlation=0,2, $\alpha=0,050$, power (1- β) = 0,95 alınarak hesaplandı. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, Hastalığı Kabul Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, Mann Whitney U, Kruskal Wallis H ve Sperman Korelesyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan tip 2 diyabetli hastaların Hastalığı Kabul Ölçeği puan ortalaması 31,65±6,74, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puan ortalaması 67,41±15,98 olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılanların hastalığı kabul düzeyi ile yaş (p=0.000), cinsiyet (p=0.002), eğitim durumu (p=0.000) ve tanı süresi (p=0.000) arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, medeni durum, meslek, başka bir hastalığa sahip olma durumu, tedavi şekli ve açlık kan şekeri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Çalışmamızda katılımcıların sosyal destek düzeyleri ile yaş (p=0.000), cinsiyet (p=0.006), medeni durum (p=0.003), eğitim durumu (p=0.000), meslek (p=0.003) ve tanı süresi (p=0.000) arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, tedavi şekli, başka bir hastalığa sahip olma durumu ve açlık kan şekeri arasında anlamlı fark bulunmamıştır (p>0.05). Ayrıca çalışma bulgularımızda bireylerin Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ile Hastalığı Kabul Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif bir ilişki gösterilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, bireylerin algıladığı sosyal destek ve hastalığı kabul düzeyi yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek ve tanı süresi gibi değişkenlerden etkilendiği bulunmuştur. Ayrıca algılanan sosyal desteğin bireylerin hastalığı kabulü ile ilişkili olduğu görülmüştür. Sosyal desteğin iyileştirilebilmesi için uygun sosyal hizmetlerin planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Tip 2 Diyabet, Sosyal Destek, Hastalığı Kabul, Eğitim.

The Effect of Social Support on Acceptance of Illness Levels in Type-2 Diabetes: A Cross-Sectional Study

Sciences Students Purpose: This study aims to examine the effect of perceived social support on acceptance of illness levels in individuals with type-2 diabetes.

Method: This study was conducted descriptively with 262 type-2 diabetes patients treated in the internal diseases unit of a district public hospital between November 10, 2021 and March 1, 2022. The sample number was calculated by taking correlation=0.2, $\alpha=0.050$, power (1- β) = 0.95 in the G-Power 3.1.9.7 program. As data collection tools, Personal Information Form created by the researchers, Acceptance of Illness Scale, and Multidimensional Perceived Social Support Scale were used. Mean, standard deviation, Mann Whitney U, Kruskal Wallis H and Sperman correlation analysis were used in the analysis of the data.

Results: The mean score on the Acceptance of Disease Scale of patients with type 2 diabetes who participated in the study was 31.65±6.74, and the mean score on the Multidimensional Perceived Social Support Scale was 67.41±15.98. The relationship between the participants' acceptance of illness and social support levels and age (P<.001), gender (P=.002), educational status (P<.001), and diagnosis period (P<.001) was found statistically significant, while no significant difference was found between marital status, profession, presence/absence of concurrent disease, mode of treatment, and fasting blood glucose. A positive relationship was also demonstrated in our study results between Multidimensional Perceived Social Support Scale and Acceptance of Illness Scale mean scores.

Conclusions and Suggestions: Consequently, it was found that the perceived social support and acceptance of illness level of the individuals were affected by variables such as age, gender, educational status, profession, and diagnosis period. It was also observed that the perceived social support was associated with the acceptance of illness. It is recommended that appropriate social services are planned and implemented for improving social support.

Keywords: Nursing, Type-2 Diabetes, Social Support, Acceptance of Illness, Education.

Hemşireler Neden Göçüyor? Tanımlayıcı Bir Çalışma

Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU², Hatice ÇAMVEREN¹

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Ad,

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Ad, İzmir, Türkiye

Sorumlu Yazar: hatice.camveren@ksbu.edu.tr

Amaç: Bu çalışmanın amacı mezun durumunda olan/aktif şekilde kamu ya da özel sektörde çalışan hemşirelerin göç etme nedenlerini incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini oluşturan Türkiye’de hemşirelik lisans programlarından mezun durumunda olan/aktif şekilde kamu ya da özel sektörde çalışan hemşirelere çevrim içi anket aracılığıyla ulaşılmıştır.

Çalışmaya katılmaya gönüllü ve başka bir ülkeye göç etme niyeti ya da girişimi olan lisans mezunu kamu/özel sektörde aktif olarak çalışan hemşireler araştırma için davet edilmiştir. Hemşirelerden 245’i anketi doldurmuş, 237 veri analize uygun bulunmuştur.

Veriler Tanıtıcı Özellikler Formu ve göç etme planlarını ve nedenlerine ilişkin sorulardan oluşan Göç İlişkin Soru Formu ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında tanımlayıcı istatistikler kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Göç etme niyeti olan hemşirelerin (n:237) %83.1’i kadın, yaş ortalaması 32.50 (ss:7:30), %76’sı lisans mezunu, haftalık ortalama çalışma saati 49.51 (ss:11.99), son vardiyada sorumlu olduğu hasta sayısı ortalaması ise 21’dir. Hemşirelerin yabancı dil yeterlilikleri açısından %60’ının A2 ve B1 düzeyinde İngilizce, %37’sinin A1 düzeyinde Almancaya sahip oldukları belirlenmiştir. Çalışmaya katılan hemşireler en fazla Almanya ve Amerika’ya göçmeyi istemektedir. Hemşirelerin %35,9’u göç etmeyi son 1-2 yıldır düşünmekte, %39,7’si fırsat buldukları an göç etme niyetinde ve %73.8’i ise göç etme niyetinde olduğu ülkede kalıcı olarak yaşamayı planlamaktadır. Hemşirelerin Türkiye’den göç etme niyetlerinin en önemli beş nedeni sırasıyla; ekonominin kötü olması, mesleğin saygınlığı/değerinin olmaması, çalışma koşullarının kötü olması (ağır iş yükü, fazla çalışma saati), yaşam standartlarının düşük olması ve güvenlik koşullarının yetersizliği/şiddettir. Göç etme niyeti olan hemşirelere başka ülkelerde en fazla cazip gelen beş faktörün sırasıyla; ekonomik durumun iyi olması, yaşam kalitesinin yüksek olması, sosyal devlet anlayışı, çalışma koşullarının iyi olması (iş yükü az, çalışma saatleri az) ve hemşirelik mesleğine verilen değer olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Göç etme niyeti olan hemşirelerin büyük bir çoğunluğunun kalıcı bir şekilde göç ettiği ülkede yaşamayı planlaması Türkiye için acil ve öncelikli bir sorun olduğunu göstermektedir. Türkiye’de ulusal hemşire iş gücünün korunmasına yönelik çalışma koşullarını iyileştirici uygulamaların hayata geçirilmesi sağlık sistemi için en önemli zorunluluktur. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde mevcut hemşire yetersizliği sorununa, hemşirelerin göç etmesi de eklenince durumun toplum sağlığı açısından daha da kritik bir hale gelebileceği öngörülebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Göç Niyeti, Göç Nedenleri

Why Do Nurses Migrate? A Descriptive Study

Aim: This study is aimed at investigating why graduate or actively working nurses migrate.

Method: The population of this descriptive-cross-sectional study includes nurses who graduated from nursing undergraduate programs or who were actively working in the public/private sector in Turkey. They were reached through an online questionnaire. Nurses actively working in the public/private sector with undergraduate degrees, willing to participate in the study and intending to migrate were invited to the study. Of them, 245 filled the questionnaire and 237 data were considered suitable for the analysis. The data collected with the Descriptive Characteristics Form and the Migration Questionnaire, including questions about the plans and reasons for migration were analyzed using descriptive statistics in the SPSS.

Results: Of the participating nurses intending to migrate (n:237), 83.1% were women. Their mean age was 32.50 (SD:7:30) years, 76% was Bachelor’s Graduate, average weekly working hours was 49.51 (SD:11.99). The average number of patients they were responsible for in the last shift was 21. In terms of foreign language proficiency of the nurses, it was determined that 60% of them had English at A2 and B1 levels, and 37% had German at A1 level. The nurses participating in the study mostly wanted to migrate to were Germany and America. Of them, 35.9% had been considering migrating for the last 1-2 years, 39.7% intended to migrate when they had the opportunity, and 73.8% planned to live permanently in the country they migrated. The five leading reasons to migrate from Turkey to another country were bad economy, lack of prestige/value of the profession, bad working conditions (heavy workload, overtime), low living standards and inadequate security conditions/violence respectively. The five leading factors attracting the participating nurses were good economy, high quality of life, social state concept, good working conditions (low workload, less working hours) and the value given to the nursing profession.

Conclusion and Recommendations: That the majority of the participants planned to live in the country they migrated permanently is an urgent and priority problem for Turkey. Implementing practices to improve working conditions to keep the national nurse workforce in Turkey is the priority for the health system. The situation may become even more critical in terms of public health when nurses’ migration is added to the current nurse shortage problem in developing countries such as Turkey.

Keywords: Nurse, Intention to Migrate, Reasons for Migration

Sorumlu Hemşirelere Yönelik Otantik Liderlik, Güçlendirme ve Hasta Güvenliğine Temellendirilmiş Eğitim Programının Değerlendirilmesi

Hasan Fehmi DİRİK¹, Şeyda SEREN İNTEPELER¹

²Dokuz Eylül Üniversitesi

Sorumlu Yazar: seyda.sere@deu.edu.tr

Amaç: Hasta güvenliğinin iyileştirilmesi, otantik liderlik özelliklerinin geliştirilmesi ve hemşirelerin güçlendirilmesi hasta-hemşire çıktıları ile sağlıklı çalışma ortamı açısından önem taşımaktadır. Ancak, hasta güvenliği iklimi, otantik liderlik ve güçlendirmeye ilişkin yürütülen girişimsel çalışmaların oldukça sınırlı olduğu belirtilmektedir. Buradan hareketle, “hasta güvenliği iklimi”, “otantik liderlik” ve “güçlendirme”ye temellendirilmiş çok-yönlü bir eğitim programı tasarlanmış ve etkililiği değerlendirilmiştir.

Yöntem: Çalışma, bir üniversite hastanesinde, tek grup ön test-son test tasarımıyla Aralık 2018 - Ocak 2020 arasında yürütülmüştür. Programa 36 sorumlu hemşire katılmıştır. Programın dolaylı etkilerini belirlemek üzere, sorumlu hemşirelerin birlikte çalıştığı 153 hemşire çalışmaya dâhil edilmiştir. Programı takiben altı aylık izlem yapılmıştır. Programın etkililiği sorumlu hemşirelerde tekrarlı ölçümlerde varyans analiziyle, hemşirelerdeki etkililiği ise bağımlı gruplarda t-testi ile analiz edilmiştir. Otantik liderlik ile güçlendirmenin güvenlik iklimini yordayıcılığı hiyerarşik regresyon analiziyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Sorumlu hemşirelerde güvenlik iklimi ile otantik liderlik puan ortalamaları, hemşirelerde ise güvenlik iklimi ve otantik liderliğin yanı sıra yapısal ve psikolojik güçlendirme puan ortalamaları program sonrası istatistiksel olarak anlamlı şekilde artmıştır. Otantik liderlik ile yapısal güçlendirmenin güvenlik ikliminin yordayıcıları olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular ışığında, katılımcıların programdan memnun kaldığı ve yapılan müdahalelerin program temalarına ilişkin katılımcılarda olumlu değişiklikler yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Hasta güvenliği, otantik liderlik ve hemşire güçlendirme konularının yer aldığı eğitim programının sağlık kurumlarında uygulanması, iyileştirme süreçleri kapsamında yararlı olacaktır. Bu süreçte, programların etkililiği açısından tepe yönetimi desteği ile katılımcıların motivasyonunun önemli olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Güçlendirme, Hasta Güvenliği, Hemşire, Otantik Liderlik, Program.

Evaluation of the Training Program for Charge Nurses based on Authentic Leadership, Empowerment and Patient Safety

Purpose: The development of authentic leadership characteristics and empowerment of nurses is significant for improving patient safety and patient-nurse outcomes and establishing a healthy work environment. However, few interventional studies have examined patient safety climate, authentic leadership, and nurse empowerment. Thus, the study aimed to investigate the effectiveness of the multi-faceted training program given to charge nurses based on patient safety climate, authentic leadership, and nurse empowerment.

Methods: This study with a one-group pretest-posttest design was conducted in a university hospital between December 2018 and January 2020. The participants were followed for 6 months. The program involved 36 charge nurses (leaders) and 153 staff nurses (followers). The effectiveness of the program was evaluated using repeated measures analysis of variance (ANOVA), dependent sample t-tests, and hierarchical regression analysis.

Results: After the intervention, safety climate and authentic leadership scores increased among both charge and staff nurses, while among staff nurses structural and psychological empowerment scores also increased. Authentic leadership and structural empowerment were found to be predictors of safety climate.

Conclusions and Implications: In light of the findings, we can conclude that participants were satisfied with the program, and interventions produced positive changes in participants regarding program themes. Healthcare organizations can implement similar multi-faceted training programs covering patient safety, authentic leadership, and nurse empowerment to improve institutional processes. In these processes, motivating participants with the support of the top management within the scope of the institutional opportunities will play a facilitating role in achieving effective results.

Keywords: Authentic Leadership, Educational Program, Empowerment, Nurses, Patient Safety.

COVID-19 Pandemi Sürecindeki Bireylerde COVID-19 Korkusu, Manevi Yönelim ve Umutsuzluk Arasındaki İlişki

Serpil SU¹, Gülden BASİT¹, Kübra Nur KÖSE ALABAY¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: kubranurkosee@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı COVID-19 pandemi sürecindeki bireylerde COVID 19 korkusu, umutsuzluk ve manevi yönelim arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma 628 kişi ile yapıldı. Araştırmanın verileri Google Forms üzerinde anket formu oluşturularak 05 Kasım- 25 Aralık 2020 tarihleri arasında toplandı. Veriler Kişisel Bilgi Formu, COVID-19 Korkusu Ölçeği, Beck Umutsuzluk Ölçeği, Manevi Yönelim Ölçeği kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde Bağımsız T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Bonferroni Düzeltmeli T Testi ve Pearson Korelasyon kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların %31.1'i 20-29 yaş aralığında, %68.9'u kadın, %50.5'i evli, %67.8'i üniversite mezunu, %73.7'si ilde yaşamakta, %86.3'ü kronik hastalık sahibi, %67.4'ü COVID -19 tanısı aldı. COVID-19 Korkusu Ölçeği puan ortalaması 9.02±5.25, Manevi Yönelim Ölçeği toplam puan ortalaması 96.18±17.57 ve Beck Umutsuzluk Ölçeği toplam puan ortalaması 13.13±4.02 olarak bulundu. COVID-19 korkusunun umutsuzluk üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir etkisi olduğu ($\beta=-0.232$, $p<0.05$) ve maneviyatın bu etkide aracı rolü olmadığı (-0.019, 0.036) belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada COVID 19 pandemi sürecindeki bireylerin orta düzeyde korku yaşadığı, manevi yönelimlerinin ve umutsuzluk düzeylerinin yüksek olduğu, COVID-19 korkusu yüksek olan bireylerin umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu ve umutsuzluğu azaltmada manevi yönelimin aracılık etmediği saptandı. Bu çalışmanın bulguları, gelecekteki pandemiler sırasında yüksek risk gruplarına yönelik herhangi bir psikososyal müdahaleyi önceden planlayarak halk sağlığının korunmasına katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, Korku, Umutsuzluk, Maneviyat

Relationship Between Fear of COVID-19, Spirituality and Hopelessness in People During the COVID-19 Pandemic

Aim: The aim of this study was to determine the relationship between fear of COVID-19, spirituality and hopelessness in people during the COVID-19 pandemic.

Methods: This descriptive study was carried out on 628 people. Data of the study was collected online with a questionnaire form created with Google Forms between the dates of November 5-December 25, 2020. Data were collected from the Personal Information Form, the Fear of COVID-19 Scale, the Beck Hopelessness Scale and the Intrinsic Spirituality Scale. Independent T Test, One Way Analysis of Variance, Bonferroni Corrected T Test and Pearson Correlation were used in the analysis of the data.

Results: In the study, 31.1% of the participants were between the ages of 20-29, 68.9% were women, 50.5% were married, 67.8% had a university degree, 73.7% lived in cities, 86.3% had chronic illnesses, 67.4% had been diagnosed with COVID-19. The mean Fear of COVID-19 Scale score was 9.02±5.25, the Intrinsic Spirituality Scale total score was 96.18±17.57, and the Beck Hopelessness Scale total score was 13.13±4.02. Fear of COVID-19 was found to have a statistically significant and negative effect on hopelessness ($\beta=-0.232$, $p<0.05$) and spirituality did not have a mediator role in this effect (-0.019, 0.036).

Conclusion and Suggestions: This study found that people experienced moderate level of fear during the pandemic, and had high level of hopelessness and spirituality, that people with high level of fear of COVID-19 had low level of hopelessness and spirituality did not play a mediator role in reducing hopelessness. The findings of this study can contribute to protection of public health by planning in advance any psychosocial intervention for high risk groups during future pandemics.

Keywords: Keywords: COVID-19 pandemic, Fear, Hopelessness, Spirituality

Hemşirelik Öğrencilerinde Sağlık Okuryazarlığı ile Aşı Tereddütü Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Yeşim CEYLANTEKİN¹, Sena ÇOBAN¹, Hümeysra ÇEVİK¹, Feyza DÜLGER¹, Beyza CAN¹, Atike Nur ÇENGELCI¹, Hatice Nur ÇIVAN¹, Tuğba ÇANLI¹, Muti ALMATAR¹

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: ceylan-tekim@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelik bölümü öğrencilerinin sağlık okuryazarlığı ile aşı tereddütleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 400 öğrenci oluşturmuştur. Evrenin tamamı örnekleme alınmıştır. Veriler sosyo-demografik Tanıtıcı Form, Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği (TSOY-32) ve Aşı Tereddütü Ölçeği ile yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Veriler SPSS 22.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. İstatistiksel analizlerde ki-kare testi, Man Whitney U testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Çalışmanın etik izni alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21±1.63 olup, %81.2'si kadındır. Öğrencilerin %30.9'u üçüncü sınıfta ve %44.8'i devlet yurdunda kalmaktadır. Öğrencilerin %86.4'ü sigara kullanmadığını ve %62.4'ü sağlığını iyi olarak algıladığını ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük kısmı (49.6) sağlıkla ilgili bilgilerini internetten ve sosyal medyadan edindiğini belirtmiştir. Öğrencilerin %38.8'i ders kitabı haricinde kitap okuma sıklığının ayda bir olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin TSOY-32 indeks ortalaması 55.91±16.02'dir. Öğrencilerin sağlık okuryazarlığı mükemmel seviyede (%80.2) olduğu belirlenmiştir. Tedavi ve hizmet alanı indeks puanı ortalamaları 30.83±8.98, hastalıklardan korunma ve sağlığın geliştirilmesi alanı indeks puan ortalamaları 27.21±8.45'dir. Kitap okuma sıklığı ile TSOY-32 arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.005). Aşı Tereddütü Ölçeği puan ortalaması 34.17±5.29 bulunmuştur. Öğrencilerin aşı tereddütü durumları düşük bulunmuştur. TSOY-32 indeksi ile aşı tereddütü düzeyi (r:-0,109; p: 0.084) arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin sağlık okuryazarlığı düzeyleri yüksek, aşı tereddütünün ise düşük seviyededir. Ancak sağlık okuryazarlığında hastalıklardan korunma ve sağlığın geliştirilmesi boyutunun geliştirilmesi gerekliliği önem kazanmaktadır. Toplumda her geçen gün artan aşı tereddütünü azaltmak için sağlık okuryazarlığının artırılması önem kazanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aşı tereddütü, Sağlık Okuryazarlığı, Halk sağlığı, Hemşirelik öğrencileri

Evaluation of the Relationship Between Health Literacy and Vaccine Hesitancy in Nursing Students

Sciences Students Purpose: This study was conducted to examine the relationship between health literacy and vaccination hesitations of nursing students.

Method: The research is a descriptive type of research. The population of the study consisted of 400 students studying in the nursing department of Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Health Sciences. The entire universe was sampled. The data were collected using the socio-demographic Descriptive Form, the Turkish Health Literacy Scale (TSOY-32) and the Vaccine Hesitancy Scale using face-to-face interview technique. The data were analyzed with SPSS 22.0 statistical package program. Chi-square test, Man Whitney U test and correlation analysis were used for statistical analysis. Ethical permission was obtained for the study.

Conclusions and Suggestions: Students' health literacy levels are high and vaccine hesitancy is low. However, the necessity of developing the dimension of prevention of diseases, improvement of health in health literacy gains importance. It is important to increase health literacy in order to reduce vaccine hesitancy that is increasing day by day in the society.

Keywords: Vaccine hesitancy, Health Literacy, Public health, Nursing students.

Hemşirelik Öğrencilerinde Konstipasyon ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi: Kesitsel Araştırma

Ebru KARAZEYBEK², Rabiye DEMİR IŞIK³, Gülşen AK SÖZER¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Antalya Türkiye

²Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Antalya, Türkiye

³Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, Antalya, Türkiye

Sorumlu Yazar: gulsenaksozer@gmail.com

Amaç: Konstipasyon bir hastalık değil, kişiden kişiye farklı şekillerde yorumlanan bir semptomdur. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin konstipasyon yaşama durumlarını ve konstipasyona neden olan faktörleri incelemektir.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu çalışma, bir üniversitenin hemşirelik fakültesinin 1 ve 2. sınıfına devam eden 317 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasından önce öğrencilerden yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Araştırmanın verileri, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Konstipasyon Ciddiyet Ölçeği (KCÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, SAS ve R paket programları kullanılmıştır. Araştırmada Tip 1 hata oranını azaltmak için Multivariate ANOVA testi uygulandı. Bu araştırmada, bulgular %95 güven aralığında ve $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Katılımcıların %60,9'unun 1. sınıf, %73,5'inin kadın, %77,6'sının ekonomik durumunun orta düzeyde olduğu, yarıdan fazlasının (%53,9) devlet yurdunda kaldığı, büyük çoğunluğunun (%86,4) defekasyona yardımcı ilaç kullanmadığı, %55,8'inin günlük yürüyüş yaptığı, %47,3'ünün bazı zamanlarda fast food tükettiği, %43,2'sinin haftada birkaç kez meyve veya sebze tükettiği, %28,1'inin günde 7-9 bardak arası sıvı tükettiği, %48,3'nün günde 1 kez defekasyon yaptığı ve %62,8'inin çok nadiren boşaltım ihtiyacını ertelediği belirlenmiştir. KCÖ puan ortalamaları, $23,92 \pm 8,49$ ve 8-55 arasında bir puan dağılımına sahiptir. Bu ortalama, ortanca değerinden üstündedir. Bulgularımıza göre, öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinden cinsiyet ile KCÖ toplam puanı arasında anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). KCÖ toplam puanı ile öğrencilerin beslenme ve boşaltım şekline ait özelliklerden günlük alınan sıvı miktarı, defekasyon sayısı, genellikle kabızlık yaşama ve son birkaç ayda kabızlık yaşama durumu arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Sonuç: Çalışmamızdan elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin ciddi düzeyde konstipasyon yaşamadıkları bulunmuştur. Ancak hemşirelik öğrencileri, kendi bağırsak alışkanlıklarının ve bunu etkileyen faktörlerin farkında olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Konstipasyon, Hemşirelik Öğrencisi, Defekasyon

Evaluation of Constipation and Affecting Factors in Nursing Students: Cross-Sectional Study

Objective: Constipation is not a disease, but a symptom that is interpreted differently from person to person. The aim of this study is to examine nursing students' constipation and the factors that cause constipation.

Material and Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted with the participation of 317 first and second year nursing faculty students in a university. Written and verbal consent was obtained from the students before data collection. The data study were collected by using the "Descriptive Information Form" and "Constipation Severity Scale (CSS)". SAS and R package programs were used. Multivariate ANOVA test was applied to reduce Type 1 error rate in the study. In this study, the results were accepted statistically significant at the 95% confidence interval and $p < 0.05$ significance level.

Results: 60.9% of the participants were 1st class, 73.5% were women, 77.6% had a medium level of economic status, more than half (53.9%) stayed in state dormitories, the vast majority (86.4%) did not use any medication to aid defecation, 55.8% took a daily walk, 47.3% consumed fast food some times, 43.2% consumed fruit or vegetables several times a week, 28.1% It was determined that they consumed between 7-9 glasses of liquid, 48.3% of them defecated once a day and 62.8% of them very rarely postponed their need for evacuation. The mean scores of CSS have a score distribution between 23.92 ± 8.49 and 8-55. This mean is above the median. According to our findings, there is a significant difference between the introductory characteristics of the students, gender and the total score of CSS ($p < 0.05$). It was determined that there was a significant difference between the total score of CSS and the characteristics of the students' nutrition and excretion pattern, the amount of fluid taken daily, the number of defecations, the state of generally experiencing constipation and experiencing constipation in the last few months ($p < 0.05$).

Conclusion: According to the results obtained from our study, it was found that the students did not experience severe constipation. However, nursing students should be aware of their own bowel habits and the factors that affect them.

Keywords: Constipation Nursing Student, Defecation

Covid-19 Pandemisi Sürecinde Kadınlarda Premenstrüel Sendrom ve Psikolojik Değişiklikler

Havva YEŞİLDERE SAĞLAM¹, Elif GÜRSOY¹, Atike KAYA¹,

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: atike20102011@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada COVID-19 pandemi sürecinde kadınlarda görülen premenstrual sendrom ve psikolojik değişikliklerin incelenmesi, premenstrual sendrom ve psikolojik değişiklikler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türde yapılan çalışma 18 yaş ve üzerinde Türkiye’de yaşayan 910 kadın ile gerçekleştirildi. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Premenstrual Sendrom Ölçeği, Depresyon, Anksiyete, Stres Ölçeği ile toplanmıştır. Literatür taraması sonucunda araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu’nda kadınların sosyodemografik özellikleri ve menstruasyon özelliklerine yönelik toplam 21 soru yer almaktadır. Gençdoğan (2006) tarafından geçerlilik ve güvenilirliği yapılan, kadınların premenstrual belirtilerinin şiddetini değerlendirmek amacıyla geliştirilen Premenstrual Sendrom ölçeği kullanılmıştır. Sarıçam (2018) tarafından oluşturulan Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama araçları yüzyüze görüşme yöntemiyle ve COVID-19 pandemisi nedeniyle yüzyüze yapılamadığı durumlarda Google forms aracılığıyla elektronik ortamda toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, bağımsız örnekleme t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanıldı. Ayrıca Premenstrüel sendrom ile depresyon anksiyete stres puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek korelasyon analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $\alpha = 0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Çalışmamızda Covid-19 pandemisi döneminde kadınların %68.8’inde premenstrual sendrom, %63.8’inde depresyon, %75.8’inde anksiyete, %39.3’ünde stres saptanmıştır. Premenstrual sendroma kadınların yaş, öğrenim durumu, medeni durum, sigara alkol kullanımı, menstruasyon düzeni, ailesel öykünün etkili olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Kadınlarda premenstrual sendrom düzeyleri ile depresyon, anksiyete, stres düzeyleri arasında pozitif yönde ileri düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < 0.001$).

Sonuç: Çalışmada Covid-19 pandemisinde kadınlarda Premenstrual sendrom prevalansı oldukça yüksek bulunmuştur. Pandemi sürecinde kadınlarda depresyon, anksiyete ve stres düzeylerindeki artışın premenstrual belirtilerin artışında etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, premenstrual sendrom, depresyon, anksiyete, stres

Premenstrual Syndrome and Psychological Changes in Women During The Covid-19 Pandemic

Aim: In this study, it was aimed to examine the premenstrual syndrome and psychological changes in women during the COVID-19 pandemic process, and to evaluate the relationship between premenstrual syndrome and psychological changes.

Method: The descriptive and cross-sectional study was conducted with 910 women aged 18 years and older living in Turkey. Data were collected with Personal Information Form, Premenstrual Syndrome Scale, Depression, Anxiety, Stress Scale. In the Personal Information Form created by the researchers as a result of the literature review, there are a total of 21 questions about sociodemographic characteristics and menstrual characteristics of women. The Premenstrual Syndrome scale, which was validated and reliable by Gençdoğan (2006) and developed to evaluate the severity of premenstrual symptoms of women, was used. The Depression Anxiety Stress Scale created by Sarıçam (2018) was used. Data collection tools were collected electronically through face-to-face interviews and Google forms in cases where it could not be done face-to-face due to the COVID-19 pandemic. Frequency, percentage, independent sample t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used to analyze the data. In addition, correlation analysis was used to determine the relationship between premenstrual syndrome and depression anxiety stress scores. Statistical significance level was accepted as $\alpha = 0.05$.

Results: In our study, during the Covid-19 pandemic period, premenstrual syndrome was found in 68.8% of women, depression in 63.8%, anxiety in 75.8%, and stress in 39.3%. Age, education level, marital status, cigarette alcohol use, menstruation pattern and familial history were found to be effective on premenstrual syndrome ($p < 0.05$). A highly significant positive correlation was found between women’s premenstrual syndrome levels and depression, anxiety, and stress levels ($p < 0.001$).

Conclusion: In the study, the prevalence of Premenstrual syndrome was found to be quite high in women during the Covid-19 pandemic. It has been concluded that the increase in depression, anxiety and stress levels in women during the pandemic process is effective in the increase of premenstrual symptoms.

Keywords: COVID-19, premenstrual syndrome, depression, anxiety, stress

Hemşirelerin Bireysel ve Mesleki Özellikleri ile Hemşirelik Çalışma Ortamının Hemşirelerin Tıbbi Hata Tutumlarına Etkisi

Şehrinaz POLAT², Nilgün GÖKTEPE¹, Begüm YALÇIN³, Emine TÜRKMEN³

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ordu, Türkiye

²İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye

³İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul Türkiye

Sorumlu Yazar: nilgungoktepe@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin bireysel ve mesleki özellikleri ile hemşirelik çalışma ortamının hemşirelerin tıbbi hata tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tasarımda bir araştırmadır. Araştırmanın evreni bir üniversite hastanesinde çalışan hemşireler oluşturmuş olup, örneklemini çalışmaya katılmayı kabul eden 355 hemşire oluşturmuştur. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Hemşirelik İş İndeksi-Hemşirelik Çalışma Ortamını Değerlendirme Ölçeği ve Tıbbi Hatalarda Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler, Spearman korelasyon analizi ve çoklu linear regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %82,54'ü kadın, %50,99'u evli, %67,89'u lisans mezunu, %28,73'ü dahili birimlerde, %60,56'sı vardiyalı çalışmaktadır. Hemşirelerin %48,73'ü iş yükünün fazla olduğunu, %65,07'si ise çalıştığı birimdeki hasta güvenliğinden memnun olduğunu bildirmiştir. Hemşirelerin tıbbi hata tutum ölçeği toplam ortalama puanı $3,50 \pm 0,39$, hemşirelik iş indeksi-hemşirelik çalışma ortamını değerlendirme ölçeği toplam ortalama puanı $2,60 \pm 0,45$ bulunmuştur. Hemşirelerin tıbbi hata tutumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik yapılan regresyon analizi sonucuna göre; hemşirelik çalışma ortamı iş indeksi ölçeği alt boyutlarından "yönetici hemşirelerin tutumu ve liderlik" ve "insan gücü ve diğer kaynakların yeterliliği" alt boyutları ile eğitim durumu, çalışılan birimdeki hasta güvenliği uygulamalarından memnuniyet, kurumda çalışma yılı ve yaş değişkenlerdir (R^2 : %12,8, F: 7.454 p: <0.001, Durbin-Watson: 1.820).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik çalışma ortamının ve hemşirelerin bazı bireysel özelliklerinin hemşirelerin tıbbi hata tutumlarını etkilediği belirlenmiştir. Yönetici hemşirelerin ve kurum yöneticilerinin hemşirelerin tıbbi hata tutumlarının geliştirilmesi için, liderlik, insan gücü ve kaynakların yeterliliği başta olmak üzere hemşirelik çalışma ortamına yönelik gerekli iyileştirme stratejilerini hayata geçirmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma ortamı, hemşire, tıbbi hata, tutum

The Effect of Nurses' Individual and Professional Characteristics and Nursing Work Environment on Nurses' Attitudes towards Medical Errors

Purpose: This study was conducted to determine the effects of nurses' individual and professional characteristics and the nursing working environment on nurses' attitudes towards medical errors.

Methods: The study was designed as a descriptive- and cross sectional study. The population of the study consisted of nurses working in a university hospital, and the sample consisted of 355 nurses who agreed to participate in the study. Data were collected with the Introductory Information Form, the Practice Work Environment Scale of the Nursing Work Index, and the Scale of Attitudes towards Medical Errors. Descriptive statistics, Spearman correlation analysis and multiple linear regression analysis were used in data analysis.

Results: Of the nurses participating in the research, 82.54% are women, 50.99% are married, 67.89% are undergraduate graduates, 28.73% are working in internal units, 60.56% are working in shifts. 48.73% of the nurses reported that their workload was high, while 65.07% reported that they were satisfied with the patient safety in their unit. The total mean score of the scale of attitudes towards medical errors was 3.50 ± 0.39 , and the total mean score of the Practice Work Environment Scale of the Nursing Work Index was 2.60 ± 0.45 . According to the results of the regression analysis conducted to determine the factors affecting the medical error attitude of nurses; Among the subscale of the practice work environment scale of the nursing work index, " nurse manager ability, leadership and support of nurse" and " staffing and resource adequacy" subscales, educational status, satisfaction with patient safety practices in the unit, working year and age in the institution are variables (R^2 : 12.8%, 12.8%). F: 7,454 p: <0.001, Durbin-Watson: 1,820).

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the nursing work environment and some individual characteristics of nurses affect the medical error attitudes of nurses. It is recommended that nurses managers and institution managers implement the necessary improvement strategies for the nursing work environment, especially the adequacy of leadership, manpower and resources, in order to improve the medical error attitudes of nurses.

Keywords: Work environment, nurse, medical error, attitude

Doğum Eyleminde Uygulanan Kontrollü Masajın Doğum Ağrısı ve Konforuna Etkisi

Hava ÖZKAN¹, Gültüzar SADE², Merve LAZOĞLU³

¹Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Tarsus Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

³Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar: havaorhan67@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma doğum eyleminde uygulanan kontrollü masajın doğum ağrısı ve konforuna etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Randomize kontrollü deneysel bir çalışma olarak yapılmıştır. Araştırma evrenini, Kasım 2021-Şubat 2022 tarihleri arasında bir Devlet Hastanesinde normal doğum yapacak primipar gebeler oluşturmuştur. Örneklem ise, seçim kriterlerine uygun 70 gebe (35 deney ve 35 kontrol) oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, ağrı algılama düzeyini belirlemek için de “Sözel Kategori Ölçeği ve doğumdaki konfor düzeyini tanılamak için “Doğum Konfor Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya alınan tüm gebelerin tanıtıcı özellikler bakımından benzer olduğu görülmüştür. Araştırmaya dahil edilen gebelerin yaş ortalaması 23.51±3.55 olarak belirlenmiştir. Araştırmaya alınan deney grubu gebelerin sözel kategori puan ortalaması 3.20±0.63, kontrol grubunun sözel kategori puan ortalaması 3.68±0.58 olarak saptanmış ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Gebelerin doğum konforu ölçek toplam puan ortalaması deney grubunda 35.25±5.79 olduğu kontrol grubunun ise 31.319±4.98 olarak bulunmuş ve grupların puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada kullanılan birey kontrollü masaj uygulamasının algılanan doğum ağrısı ve doğum konforu üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Masaj minderi ile yapılan kontrollü masaj algılanan doğum ağrısını azaltmak için ve doğum konforunu arttırmak için kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Doğum, doğum ağrısı, doğum konforu, kontrollü masaj, gebe.

The Effect of Controlled Massage Applied in Labor on Labor Pain and Comfort

Purpose: This study was conducted to evaluate the effect of controlled massage applied during labor on labor pain and comfort.

Method: It was conducted as a randomized controlled experimental study. The population of the research consisted of primiparous pregnant women who would give normal delivery in a State Hospital between November 2021 and February 2022. The sample consisted of 70 pregnant women (35 experimental and 35 control) who met the selection criteria. Data, Personal Information Form, “Verbal Category Scale” to determine the level of pain perception and “Birth Comfort Scale” were used to diagnose the comfort level at birth. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: It was observed that all pregnant women included in the study were similar in terms of introductory features. The mean age of the pregnant women included in the study was determined as 23.51±3.55. The verbal category mean score of the experimental group pregnant women included in the study was 3.20±0.63, the verbal category mean score of the control group was determined as 3.68±0.58, and the difference between the group and the group was statistically significant. The total mean birth comfort scale score of the pregnant women was 35.25±5.79 in the experimental group and 31.319±4.98 in the control group, and the difference between the mean scores of the groups was statistically significant (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: It was found that the individual-controlled massage application used in the study was effective on perceived labor pain and birth comfort. Controlled massage with a massage cushion can be used to reduce perceived labor pain and increase birth comfort.

Keywords: Birth, labor pain, birth comfort, controlled massage, pregnant.

Bu bildiri Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından destenlenmiştir.

Deliryumun Önlemesi ve Tespitinde Hemşirelik Bakımı

Çiğdem BERK ÖZCAN¹

¹Selçuk Üniversitesi

Sorumlu Yazar: cigdemberk03@gmail.com

Amaç: Deliryum, tıbbi ve psikolojik bir acil durum olarak kabul edilir ve genellikle akut bir tıbbi durumun belirtisidir. Deliryumun kesin nedeni kişiden kişiye değişir ve bir kişinin tetikleyici faktörlerle etkileşime girer. Deliryum, tıbbi ve psikolojik bir acil durum olarak kabul edilir ve genellikle akut bir tıbbi durumun belirtisidir. Deliryum sıklıkla akut bakım ortamlarında görülmesi yaygındır.

Yöntem: Bu literatür incelemesinde kullanılan veritabanları, 2010'dan 2022'ye kadar Google Scholar, CINAHL, UpToDate, Cochrane, PubMed'i içermektedir. Taramaya İngilizce yazılmış çalışmalar ve 18 yaş üzeri hastane bakım ortamlarındaki çalışmalar dahil edilmiştir. Çalışmada 18 yaşın altındaki katılımcıları içeren herhangi bir araştırmayı ve hastane ortamı dışındaki araştırmaları dışlanmıştır. Anahtar arama terimleri, deliryum, cerrahi hemşireliği, deliryum önleme, deliryum bakım standardı, hemşirelik eğitimi, deliryum tespiti ve hemşirelik bilgilerini içeriyordu. Terimler ayrı ayrı ve birbirleriyle kombinasyon halinde kullanılmıştır.

Bulgular: Literatür taramasına göre, teşhis edilmeyen deliryum yüzdesinin hastanede yatan hastaların %20 ila %64'ü arasında olduğunu bulmuştur. Kronik hastalığı olan demanslı hastalar ve daha önce deliryum tanısı almış hastalar, hassas bir popülasyonu temsil eder ve daha yakın gözetim gerektirir. Bu popülasyonun tekrar deliryum yaşaması, sağlıkta genel bir düşüş ve hafıza ve işlevde bozulma göstermesi daha olasıdır. Bilinmeyen, ancak potansiyel olarak daha endişe verici olan şey, deliryum teşhisi konmamış hastaların yüzdesidir. Çoğu araştırma, teşhis edilmeyen deliryum yüzdesinin hastanede yatan hastaların %20 ila %64'ü arasında olduğunu bulmuştur. Kronik hastalığı olan demanslı hastalar ve daha önce deliryum tanısı almış hastalar, hassas bir popülasyonu temsil eder ve daha yakın gözetim gerektirir. Bu popülasyonun tekrar deliryum yaşaması, sağlıkta genel bir düşüş ve hafıza ve işlevde bozulma gösterme riski vardır. Bu popülasyon tipik olarak bir deliryumun akut bakım ve hastane ortamında tanımlanması her zaman kolay olmadığı için uzun süreli bakım gerektirir. Tanı konmamış deliryum morbidite ve mortalitenin artmasına, hastanede kalış süresinin uzamasına ve sağlık bakım maliyetlerinin artmasına neden olur.

Sonuç ve Öneriler: Literatür taraması, akut bakım ortamında deliryumun belirgin olmasına rağmen, birçok hemşirenin hem deliryumu tam olarak anlamadığını hem de hastalarında deliryumu tanımlamadığını öne sürmektedir. Deliryumla ilişkili hasta bilşi ve dikkatindeki değişikliklerin tanımlanmasını hızlandırmak için deliryum ve tarama araçları konusunda artırılmış eğitime ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Deliryum, Cerrahi Hemşireliği, Deliryum Önleme, Deliryum Bakım Standardı, Hemşirelik Eğitimi, Deliryum Tespiti, Hemşirelik Bilgi Düzeyi

Nursing Care on Delirium Prevention and Detection

Sciences Students Purpose: Delirium, a medical and psychological emergency, is sometimes the only manifestation of a potentially life-threatening medical condition. The exact cause of delirium varies from person to person and depends on a person's predisposing factors interacting with the triggering factors. Although delirium can be found in any setting, it is most common in the acute care setting. Delirium is a sudden decompensation of cerebral function that results in a transient neuropsychiatric syndrome.

Method: Databases used in this literature review include Google Scholar, CINAHL, UpToDate, Cochrane, PubMed from 2010 to 2022. Studies written in English and studies in hospital care settings over the age of 18 were included in the survey. Any research involving participants under the age of 18 and research outside the hospital setting were excluded from the study. Key search terms included delirium, surgical nursing, delirium prevention, delirium care standard, nursing education, delirium detection, and nursing information. The terms have been used separately and in combination with each other.

Results: A literature review found that the percentage of undiagnosed delirium ranged from 20% to 64% of hospitalized patients. Patients with chronic disease with dementia and those previously diagnosed with delirium represent a vulnerable population and require closer surveillance. This population is more likely to experience delirium again, exhibit a general decline in health, and impaired memory and function. What is unknown, but potentially more worrying, is the percentage of patients who have not been diagnosed with delirium. Most studies have found that the percentage of undiagnosed delirium is between 20% and 64% of hospitalized patients. Patients with chronic disease with dementia and those previously diagnosed with delirium represent a vulnerable population and require closer surveillance. This population is at risk of experiencing delirium again, a general decline in health, and impaired memory and function. This population typically requires long-term care as a delirium is not always easy to identify in the acute care and hospital setting. Undiagnosed delirium causes increased morbidity and mortality, prolonged hospital stays and increased health care costs.

Keywords: Delirium, Medical Surgical Nursing, Delirium Prevention, Delirium Standard Of Care, Nursing Education, Delirium Detection, Nursing Knowledge

Kadınların Uyku Kalitesi ve İlişkili Faktörler

Özlem SÜZER¹, Hamide AYGÖR²

¹Konya Şehir Hastanesi, Göğüs Hastalıkları Yoğun Bakım Bölümü, Konya, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Bölümü, Konya, Türkiye

Sorumlu Yazar: ozlemsuzer343@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, kadınların uyku kalitesi ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde olan çalışma, dahil edilme kriterlerini karşılayan 215 kadın ile tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri 18 Temmuz - 4 Ağustos 2022 tarihleri arasında Google formlar kullanılarak Instagram, Facebook, Whatsapp gibi sosyal medya araçları üzerinden çevrimiçi olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında "Anket Formu" ve "Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi" kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması $35\pm 7,45$ ve çoğunluğu (%74,4) üniversite ve üstü mezundur. Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi puan ortalaması $6,20\pm 3,29$ olarak bulunmuştur. Gün içinde kısa süreli uyuma ($p=0,023$), müzik, televizyon vs. açıkken uyuma ($p=0,049$), geceleri yemek yeme alışkanlığına sahip olma ($p=0,007$), uyku öncesi aktif olarak televizyon ve bilgisayar kullanımı ($p=0,018$) ile uyku kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada kadınların uyku kalitesinin kötü düzeyde olduğu belirlenmiştir. Gün içinde kısa süreli uyuma, müzik, televizyon vs. açıkken uyuma, geceleri yemek yeme alışkanlığına sahip olma ve uyku öncesi aktif olarak televizyon, telefon ve bilgisayar kullanımının kadınların uyku kalitesini etkilediği saptanmıştır. Kadın sağlığını etkileyen önemli bir faktör olan uyku kalitesini geliştirmeye yönelik programlar düzenlenmesi ve kadınlara bu konuda eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyku, Uyku Kalitesi, Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi

Sleep Quality of Women and Related Factors

Aim: This study aimed to determine the sleep quality of women and related factors.

Method: The study, which was carried out as a descriptive and correlational research, was completed with the participation of 215 women who met the inclusion criteria. The data of the study was collected through social media tools such as Instagram, Facebook, Whatsapp using Google forms between 18 July – 4 August 2022. "Questionnaire Form" and "Pittsburgh Sleep Quality Index" were used to collect data. Data were analyzed with SPSS program.

Results: Mean age of women was 35 ± 7.45 and the majority (74.4%) was university and higher graduate. Mean score of Pittsburgh Sleep Quality Index was 6.20 ± 3.29 . There was a significant relationship between short sleep during the day ($p=0.023$), sleeping with music or television on ($p=0.049$), having the habit of eating at night ($p=0.007$), watching television or using telephone or computer actively before sleep ($p=0.018$) and sleep quality.

Conclusion and Recommendations: Sleep quality of women was found to be low in our study. It was determined that short sleep during the day, sleeping with music or television on, having the habit of eating at night, watching television or using telephone or computer actively before sleep affect sleep quality of women. It is recommended to prepare programs to improve sleep quality which is an important factor affecting female health and train women on this issue.

Keywords: Sleep, Sleep Quality, Pittsburgh Sleep Quality Index

Dahili Kliniklerde Yatan Hastaların Hemşirelik Bakımına Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Bilgen ÖZLÜK², Fatma Ezgi YORGANCILAR¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: ezgiyorgancilar@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, dahili kliniklerde yatan hastaların hemşirelik bakımına yönelik memnuniyet düzeylerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Bu çalışma Şubat-Mayıs 2020 tarihleri arasında tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir. Örneklem, bir tıp fakültesi hastanesinin dahili kliniklerinde yatan 130 hastadan oluşmuştur. Veriler, tanımlayıcı bilgiler soru formu ve Newcastle Hemşirelik Bakımından Memnuniyet Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma verileri, hastaların bakım almaya devam ettikleri süreçte olmaları nedeniyle, hastaların memnuniyetle ilgili gerçek görüşlerine ulaşabilmek adına yardımcı araştırmacı tarafından toplanmış ve hastalara gizlilik konusunda gerekli bilgi verilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Bulgular: Hastaların Hemşirelik Bakımından Memnuniyet Ölçeği'nin toplam puan ortalaması 71.12±20.84 olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan hastaların yarısından fazlasının erkek (%65.4), evli (%94.6), ortaöğretim mezunu (%53.1), il merkezinde yaşayan (%59.2) ve %36.2'sinin emekli olduğu saptanmıştır. Katılımcıların yaşlarının 21 ile 105 arasında değiştiği ve yaş ortalamasının 59.28±17.96 olduğu belirlenmiştir. Hastaların %29'u hemşirelik bakımından "tamamen memnun", %9'u ise "hiç memnun değil" olarak saptanmıştır. Hastaların hemşirelik bakımından memnuniyet düzeyleri ile yaş, cinsiyet, meslek, medeni durum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Hastaların hemşirelik bakımına yönelik memnuniyet düzeyleri ile eğitim düzeyi ve yaşadığı yer arasında anlamlı istatistiksel farklılık (p<.05) saptanmıştır. İl merkezinde yaşayan hastaların, ilçede yaşayan hastalara göre; üniversite mezunu hastaların ortaöğretim-lise mezunu hastalara göre anlamlı olarak daha memnun oldukları saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonucunda, hastaların hemşirelik bakımına yönelik memnuniyet düzeylerinin yüksek/yeterli olduğu bulundu. Araştırma verilerinin hastaların hastanede yatmakta oldukları sürede toplanması, sağlık bakım gereksinimlerinin farklılığı, bağımlılık/bağımsızlık durumları, refakatçi bulunma durumlarının değişkenliği ve çalışmanın tek bir kurumda yürütülmüş olması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Çalışmamızda, il merkezinde yaşayan ve üniversite mezunu hastaların memnuniyet düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar neticesinde, yerleşim yeri fark etmeksizin yataklı tedavi kurumlarında aynı bakım kalitesinin sağlanması ve ulaşılabilir olması adına gerekli yasal prosedürlerin sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, dahili klinik, hasta, hemşire, memnuniyet.

Evaluation of Satisfaction Levels of Nursing Care of Inpatients in Internal Clinics

Aim: This study was carried out to evaluate the satisfaction levels of inpatients' nursing care in internal clinics.

Method: This study was carried out in descriptive design between February and May 2020. The sample consisted of 130 patients hospitalized in the internal clinics of a medical school hospital. Data were collected with a descriptive information questionnaire and the Newcastle Nursing. The research data were collected by the co-researcher in order to reach the real opinions of the patients about satisfaction, since the patients were in the process of continuing to receive care, and the patients were given the necessary information about confidentiality.

Satisfaction Scale. Descriptive statistical analyzes, Kruskal Wallis and Mann-Whitney U test were used in the analysis of the data.

Results: The mean score of the Patients' Satisfaction with Nursing Care Scale was determined as 71.12±20.84. More than half of the patients participating in the study were male (65.4%), married (94.6%), secondary school graduate (53.1%), living in the city center (59.2%), and 36.2% were retired. It was determined that the ages of the participants ranged from 21 to 105 and the mean age was 59.28±17.96. It was determined that 29% of the patients were "totally satisfied" with regard to nursing, and 9% were "not at all satisfied". There was no statistically significant relationship between the patients' satisfaction with nursing care and age, gender, occupation, and marital status. A statistically significant difference (p<.05) was found between the satisfaction levels of the patients with regard to nursing care, their education level and the place of residence. According to the patients living in the city center, the patients living in the district; It was determined that university graduate patients were significantly more satisfied than secondary-high school graduate patients.

Conclusions and Suggestions: As a result of this study, it was found that the satisfaction levels of the patients towards nursing care were high/sufficient. The limitations of the study include the collection of research data during the hospitalization of the patients, the difference in health care needs, dependency/independence status, the variability of the presence of a companion, and the fact that the study was conducted in a single institution. In our study, satisfaction levels of patients living in the city center and university graduates were found to be higher. As a result of these results, it is recommended to provide the necessary legal procedures in order to ensure the same quality of care and to be accessible in inpatient treatment institutions, regardless of the place of residence.

Keywords: Care, internal clinic, patient, nurse, satisfaction.

Meme Kanseri Risk Faktörlerinin Belirlenmesinde Beslenme ve Fiziksel Aktivite: Vaka Kontrol Çalışması

Merve ŞEN¹, Tuba ÖZAYDIN², Burak BILGIN³

¹Konya Numune Hastanesi, Hemşire, Konya/Türkiye

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Yardımcı Doçent, Konya/Türkiye

³Konya Şehir Hastanesi, Tıbbi Onkoloji, Uzman Doktor, Konya/Türkiye

Sorumlu Yazar: merveen.9568@gmail.com

Amaç: Bu çalışma bir devlet hastanesine yönelik muayenehane 18-65 yaştan itibaren muayene olmak için ziyarette bulunmaktan memnun olmak meme kanserleri üzerinde detaylı incelemeler yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma vaka-kontrol türde bir donanımı vardır. Araştırmanın kontrol genel polikliniğine başvuran ve vaka sınıfı tıbbi onkoloji polikliniğe alınmayan ve meme kanser grubu toplam 196 kadınla 2021-Şubat 2022 Mayıs grubudur. Verilerin programında anket ve meme kanseri risk değerlendirmesi formülü kullanıldı. Veriler ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde olarak özetlenmiştir. Analizlerde Ki-kare testi ve lojistik regresyon kullanımı.

Memeliler1 yetiştiriciler 0, 3 kat fazla, et/yumurta yemiş/yağ fabrikaları 13,3 kat fazla, et/yumurta yemiş/yağmurlular/sert tohumlu yemшли ekim gruplarını yetiştirmek için yetiştirilecekler dört ve üzerinde olan 0,1 kat ve üzerinde olan 0,1, yeşil gıda seçimine sahip olan 0,1 doğal gıda seçimine özenn, iki üretimden 88, organik tüketimden 88,4 kat fazla, tüketilen miktarı 50 gr olan 16 kat fazla, doğal fazla- besin seçimine özenn 6,1 kat fazla, yemek pişirmeden kullanılan yemeklerden 15,5 kat fazla tüketir.

Sonuç: çalışma, uzun süre yaşanan yer, çalışma ortamına girme durumu, et/yumurta/sert kabuklu yemiş/yağlı tohum gruplarını yoksul, yeşil çevrede yaşam, tüketilen şeker miktarı, doğal-organik yaşam ve yemek pişirmek için basit teknikler meme kanserinde riski.

Anahtar Kelimeler: Beslenme davranışı, fiziksel aktivite, meme kanseri, risk faktörleri

Nutrition and Physical Activity in Determining Breast Cancer Risk Factors: A Case Control Study

Objective: This study was conducted to determine breast cancer risk factors in terms of nutrition and physical activity characteristics in women between the ages of 18-65 who applied to a state hospital.

Method: The study has a case-control type design. The study was carried out between May 2021 and February 2022 with a total of 196 women in the control group who applied to the General Surgery outpatient clinic and were not diagnosed with breast cancer, and the case group applied to the Medical Oncology outpatient clinic and was diagnosed with breast cancer. A questionnaire form and a breast cancer risk assessment form were used to collect the data. Data are summarized as mean, standard deviation, number, and percentage. Chi-square test and logistic regression analysis were used in the analyses.

Results: The risk of breast cancer is 0.1 times lower in working women, 5.7 times higher in women living in towns/villages for a long time, 13.3 times more in women who do not go through menopause, and the frequency of consumption of meat/eggs/legumes/nuts/oil seeds The frequency of consumption of green leafy vegetables is 0.1 times less in women with four servings or more, 88.4 times more in women with less than two and a half servings, 16 times more in women with daily consumption of sugar more than 50 g, those who do not pay attention to natural-organic food selection It was determined that it is 6.1 times more common in women and 15.5 times more in women who use the frying method, one of the cooking methods.

Conclusion: Working status, place of residence for a long time, menopausal status, frequency of consumption of meat/eggs/nuts/oil seeds, frequency of consumption of green leafy vegetables, amount of sugar consumed daily, consumption of natural-organic food and frying method in cooking methods risk in breast cancer.

Keywords: Breast cancer, feeding behavior, physical activity, risk factors

Karşılanamayan Hemşirelik Bakımı: Kesitsel ve Çok Merkezli Bir Çalışma, Türkiye Örneği

Fatma DURSUN ERGEZEN¹, Bahar ÇİFTÇİ², Hayat YALIN³, Emine GEÇKİL⁴, Aysegül KORKMAZ DOĞDU¹,
Mihrap İLTER⁵, Banu TERZİ¹, Emine KOL¹, Mağfiret KAŞIKÇI², Şule ECEVİT ALPAR⁶

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

³Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

⁴Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

⁵Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

⁶Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: ayseguldogdu@akdeniz.edu.tr

Amaç: Karşılanamayan hemşirelik bakımı (MNC) tüm dünyada yaygındır ve ciddi bir sorundur. Karşılanamayan hemşirelik bakımını tanımak ve önlemek oldukça önemlidir. Araştırmanın amacı farklı hastanelerden oluşan bir örnekleme karşılanamayan hemşirelik bakımını analiz etmektir.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel bir çalışmadır. Türkiye'de yedi kamu hastanesinde çalışan 477 hemşire ile Kişisel ve Mesleki Özellikler Veri Formu ve MISSCARE Anketini içeren yüz yüze anket uygulandı.

Bulgular: Duygusal destek, banyo yaptırma ve ambulasyon en sık tanımlanan MNC öğeleriydi. MNC'nin en önemli nedenleri, yardımcı personel ve eleman sayısının yetersiz olması ve hasta yoğunluğundaki beklenmedik artışı. MNC öğelerinin 21'inde, dokuz ilişkili faktör istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < .05$). Yedi MNC öğesinin çalışılan yer, çalışma yılı, çalışma saatleri, bir vardiyada bakım verilen hasta sayısı ve birimden ayrılma niyeti ile ilişkili olduğu ortaya koyuldu ($p < .05$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin tedavi ve hastalığa ilişkin hemşirelik bakımını karşılamama olasılıkları daha düşüktü. Daha uzun vardiya, daha fazla hemşire-hasta oranı ve yetersiz personel, MNC'ye katkıda bulundu. Hemşire yöneticiler, hemşirenin iş yükünü hafifletmek, hemşire kadrosunu artırmak, yeterli kaynakları sağlamak ve sağlıklı bir işyeri ortamı oluşturmak amacıyla stratejiler geliştirmelidir. Ayrıca, hemşirelerin kendilerini güçlü ve işe bağlı hissetmelerini sağlayan çözümler üretmelidirler.

Anahtar Kelimeler: karşılanamayan hemşirelik bakımı, hemşirelik, bakım, MISSCARE Ölçeği, Türkiye

Missed Nursing Care: A Cross-Sectional and Multi-Centric Study from Turkey

Aim: Missed nursing care (MNC) is a widespread and serious problem around the world. It's critical to recognize and prevent missing nursing care. To analyze missed nursing care in a sample of different hospitals.

Methods: This was a descriptive and cross-sectional study. A face-to-face survey was conducted with 477 nurses working in seven public hospitals in Turkey, which included an A Personal and Professional Characteristics Data Form and the MISSCARE Survey.

Results: Emotional support, patient bathing, and ambulation were the most frequently identified MNC elements. The most significant reasons for MNC were the inadequate number of assistive personnel and staff, as well as an unexpected rise in patient volume. In 21 MNC elements, nine predictive models were statistically significant ($p < .05$). The type of unit, the working year, working hours, the number of patients cared for in a shift, and the intention to leave the unit were all found to be significant predictors of seven MNC elements ($p < .05$).

Conclusion and Suggestions: Nurses were less likely to miss out on therapy and disease-specific nursing care. Longer shifts, a larger nurse-to-patient ratio, and understaffing all contributed to MNC. Nurse managers should develop strategies to reduce nursing workloads, increase nurse staffing, ensure enough resources, and foster a healthy workplace. They should also build solutions that allow them to feel empowered and engaged at work.

Keywords: missed nursing care, nursing, caring, MISSCARE Survey, Turkey

Hemşirelerin ve Hasta Yakınlarının Spiritüel İyi Oluş Durumları ile Hasta Mahremiyeti Tutumları

Serpil ÇELİK DURMUŞ¹, Filiz HİSAR²

¹Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: serpilcelik2010@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, bir devlet üniversite hastanesi'nde yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin ve hasta yakınlarının spiritüel iyi oluş durumları ile hasta mahremiyetine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmada, tanımlayıcı tasarım kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, Demografik veri formu, Üç Faktörlü Spiritüel İyi Oluş Ölçeği, Mahremiyet Ölçeği ile toplanmıştır. Spiritüellik ölçeğinden alınan puan arttıkça iyi oluş özelliği artmaktadır. Mahremiyet ölçeğinden 3-5 arası puan alınması mahremiyete gösterilen özenin arttığını, 3-1 arası puan alınması özenin azaldığını göstermektedir.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 29,09 ±8,49'dur. %82'si kadın, %64'ü bekar, %64'ü lisans mezunu, %73'ü dahili yoğun bakımlarda çalışıyor, Hasta yakınlarının yaş ortalaması 39,51 ±13,64, %70'i kadın, ve %100'ü 1. derece yakını ve hemşireler hasta mahremiyetine ne düzeyde önem veriyor sorusuna 10 üzerinden puan verildiğinde %65'i 10 puan verdiğini belirtmişlerdir. Hemşirelerin genel mahremiyet ölçeğinden aldığı puan ortalaması 4,52±,43 iken hasta yakınlarının 4,31±1,28 olarak saptanmıştır. Hemşirelerin genel spiritüellik ölçeğinden aldığı puan ortalaması 3,89±,26 iken hasta yakınlarının 4,19±,24 olarak saptanmıştır. Hemşirelerin spiritüellik ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalaması sırasıyla; aşkınlık 3,94±,34, doğayla uyum 4,03±,34, anomi 4,66±,36 olarak belirlenirken hasta yakınlarında ise sırasıyla; aşkınlık 4,20±,22, doğayla uyum 4,14±,60 ve anomi 4,19±,73 olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, hemşirelerin mahremiyet algıları hasta yakınlarına göre fazla olduğu söylenebilir. Bunun yanısıra hasta yakınlarında spiritüellik durumu hemşirelerden yüksek bulunmuştur. Ancak spiritüellik alt boyutlarından anomi boyutu hemşirelerde daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda girişimsel işlemlerin yoğun olarak uygulandığı, morbidite ve mortalite oranlarının yüksek olduğu yoğun bakımlarda spiritüel bakım ve spiritüel destek konusunda hemşireler eğitim almalı ve hemşire yöneticilerin bu konuda önem vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, mahremiyet, spiritüel, yoğunbakım

Attitudes of Spiritual Well-Being and Patient Privacy of Nurses and Relatives of Patients

Purpose: This study was conducted in a state university hospital to determine the attitudes of nurses working in intensive care units and patient relatives towards spiritual well-being and patient privacy.

Method: In the study, a descriptive design was used. The data of the research were collected with the Demographic data form, the Three-Factor Spiritual Well-Being Scale and the Privacy Scale. The higher the score on the spirituality scale, the higher the well-being trait. A score of 3-5 from the privacy scale indicates that the attention paid to privacy increases, and a score of 3-1 indicates that the carelessness decreases.

Findings: The average age of the nurses was 29.09 ±8.49 years. 82% are women, 64% are single, 64% have bachelor's degree, 73% are working in internal intensive care units. The average age of the relatives of the patients was 39.51 ±13.64, 70% of them were women, 100% of them were 1st degree relatives, and when the nurses gave a score out of 10 to the question of how much importance they attach to patient privacy, 65% of them stated that they gave 10 points. While the average score of the nurses from the general privacy scale was 4.52±.43, it was determined as 4.31±1.28 for the relatives of the patients. While the average score of the nurses from the general spirituality scale was 3.89±.26, it was determined as 4.19±.24 for the relatives of the patients. The mean scores of the nurses from the sub-dimensions of the spirituality scale, respectively; While transcendence was determined as 3.94±.34, harmony with nature 4.03±.34, anomie 4.66±.36, respectively; transcendence was 4.20±.22, harmony with nature 4.14±.60, and anomie 4.19±.73.

Conclusion and Suggestions: As a result, it can be said that nurses' perception of privacy is higher than that of patient relatives. In addition, the spirituality status of the relatives of the patients was found to be higher than that of the nurses. However, the anomie dimension, one of the spirituality sub-dimensions, was found to be higher in nurses. In line with these results, it is suggested that nurses should receive training on spiritual care and spiritual support in intensive care units where interventional procedures are applied intensively and morbidity and mortality rates are high, and nurse managers should pay attention to this issue.

Keywords: Nurse, privacy, spiritual, intensive care

Gebelerde Travmatik Doğum Algısı ve Etkileyen Faktörler

Reyhan BÖREKÇİOĞLU¹, Emel EGE¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: reyhanbrkcglu3@gmail.com

Bu proje **gebe** kalacak travmatik amaç için tasarlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni ni Türkiye'nin herhangi bir ilinde yaşamakta olan evli ve hamile kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma örneklemini katılmayı kabul eden 306 gebe oluşturulmuştur. Veriler web anket formülü ve Travmatik Doğum Algısı Ölçeği (TDAÖ) ile toplanmıştır. Veriler SPSS -22 analiz edilmiştir.

planlamaya göre yaş ortalaması 27.91± 5.65 olarak bulundu. Çalışmadaki görelî yaş ve gebelik haftası travmatik kazatik doğumunun görüldüğü görülüyor. %71.2'sinin çalışma ve gördüğü kişi tarafından görülebilen daha yüksek bir hayalına sahip olduğu, 4 ve üzerinde büyüdüğün gerçekliğine sahip olduğu, 4 ve üzerinde büyüdüğün hakkında daha fazla olduğu anlaşılan 3 ya da başka bir şey olduğu kesin olarak tespit ediliyor. %5'inin 2,2'si için herkes tarafından kabul edilmiştir. Kadınların annelerinin doğumu zor olarak okunan travmatik algısını artırmaktadır. Yaşamakta olan sağlık sorunu yaşayan kadınlarda daha yüksek bir travma yaşanmış olarak görülüyor. Eşlerinin kullanılabilir durumda olduğu durumda, onun iki tarafında oyun durumda duruma göre daha fazla travmatik doğana sahip olduğu anlaşıldı (p=.00). Çalışmada TDAÖ toplam puan 71.66± 27.55 olarak hesaplandı.

Sonuç ve Öneriler: Gebelerin travmatik doğuma yönelik duyuları travmatik doğum algısını artırmaktadır. Gebe'de yapılan izlemlerde öğrenim desteğiyle travmatik doğar algısını azaltabilecek kapasitede.

Anahtar Kelimeler: Gebe, Kadın, Travmatik Doğum

Perception of Traumatic Birth in Pregnant Women and Affecting Factors

Objective: This study was carried out to determine the affecting factors and the traumatic childbirth perception of women.

Material and methods: This is a diagnostic study. Mainly consisting of married and pregnant women living in any city in Turkey. The subjects, totally 306, are the ones who accepted to participate in this study. The statistics were achieved by means of web questionnaire form and Traumatic Childbirth Perception Scale (TDAO). The data were analyzed through SPSS 22 programme.

Results: As for as the results of the study are concerned, the average age of the participants were 27± 5.65. According to the results, it was found out that as the women live through more pregnancy weeks and their age increases, they have less traumatic childbirth perception. It is clear from the results that %71.2 of the women participating in this study do not work and in comparison with the working ones, they have more traumatic childbirth perception; moreover, giving 4 or more birth reduces the traumatic childbirth perception; in addition, women with 3 or more alive children become less traumatic in comparison with the others. %52.2 of the women in this study declared that they had enough information before they gave birth and thus they had less traumatic childbirth perception. The mother of the women describing childbirth as a difficult process increases the traumatic childbirth perception. It was found out that women with health troubles during pregnancy had higher traumatic childbirth perception. In a condition where women do not aspire a baby but their husbands, women have more traumatic childbirth perception in comparison with the ones where both partners aspire a baby (p=.00). In this study, the total TDAO score was calculated as 71.66± 27.55.

Conclusions and Suggestions: The information considering the traumatic childbirth perception of the pregnant women increases the traumatic childbirth perception. As a result of the observation carried out on the pregnant women, it is suggested that psychological support should be taken into consider as it may reduce the traumatic childbirth perception.

Keywords: Pregnant, Women, Traumatic Childbirth

Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği (SÇRKBÖ)'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Mahmut AY², Bilgen ÖZLÜK¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

²Beyhekim Eğitim Ve Araştırma Hastanesi
Sorumlu Yazar: bilgenozluk@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada, "Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği"ni Türkçeye uyarlayarak geçerliğinin ve güvenirliliğinin sınanması amaçlandı.

Yöntem: Bu çalışma, Ağustos-Ekim 2021 tarihleri arasında 348 hemşire ile çevrimiçi olarak metodolojik türde gerçekleştirildi. Orijinal ölçeğin örneklem gurubunu hemşireler oluşturduğu için çalışma hemşireler ile yürütüldü. Çalışmada veri toplama aracı olarak "Tanımlayıcı Bilgi Formu" ve "Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği" kullanıldı. Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği, 33 madde ve üç alt boyuttan oluşan 10'lu likert tipi bir ölçektir. Ölçek geçerliği için dil, kapsam ve yapı geçerliği analizleri hesaplanırken ölçek güvenirliliği için madde analizleri, iç tutarlılık kapsamında Guttman Split-Half ve Cronbach alfa değerleri hesaplandı. Ölçekten herhangi bir madde çıkarılmadı.

Bulgular: Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği'nin, dil geçerliği için Türkçeye çevirisi ve geri çevirisi yapıldı. Kapsam geçerliği için 14 uzmandan görüş alındı ve kapsam geçerlik indeks değerlerinin 0.83-1.00 arasında değiştiği bulundu. Yapı geçerliğini sağlamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi yapıldı ve keşfedilen üç faktör doğrulandı. Bu analizde uyum indeksleri $\chi^2/sd = 3.59$, RMSEA= 0.08, SRMR=0.06, IFI =0.91, CFI= 0.91 ise TLI = 0.90 olarak saptandı. Güvenirliliği değerlendirmek amacıyla ölçeğin Cronbach alfa güvenirlilik katsayısına bakıldı ve tüm ölçek için 0.98 hesaplandı. Ölçeğin Guttman Split-Half değeri 0.95 olarak bulundu. Ölçek maddelerinin madde-toplam puan korelasyon katsayıları $r = 0.61$ ile 0.87 arasında olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada "Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği"nin Türk toplumu için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlendi. Ölçeğin, sağlık çalışanlarının radyasyondan korunma bilgisini değerlendirmek amacıyla kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geçerlik ve güvenirlilik, ölçek uyarlama, radyasyon bilgi ölçeği, radyasyondan korunma, sağlık çalışanları.

Adaptation of Healthcare Professional Knowledge of Radiation Protection Scale (HPKRPS) into Turkish: A Validity and Reliability Study

Sciences Students Purpose: This study aimed to test the validity and reliability of the "Healthcare Professional Knowledge of Radiation Protection Scale" by adapting it to Turkish.

Method: This study was conducted online methodologically with 348 nurses between August and October 2021. Since the sample group of the original scale consisted of nurses, the study was conducted with nurses. In the study, "Descriptive Information Form" and "Healthcare Workers' Radiation Protection Information Scale" were used as data collection tools. The Radiation Protection Knowledge Scale of Healthcare Professionals is a 10-point Likert-type scale consisting of 33 items and three sub-dimensions. While language, content and construct validity analyzes were calculated for scale validity, item analyzes were calculated for scale reliability, and Guttman Split-Half and Cronbach alpha values were calculated for internal consistency. No item was removed from the scale.

Results: For the language validity of the Healthcare Professionals' Radiation Protection Knowledge Scale, it was translated into Turkish and back-translated. For content validity, opinions of 14 experts were obtained and the content validity index values were found to vary between 0.83-1.00. Confirmatory Factor Analysis was performed to ensure construct validity and the three factors discovered were confirmed. In this analysis, fit indices were determined as $\chi^2/sd = 3.59$, RMSEA = 0.08, SRMR = 0.06, IFI =0.91, CFI = 0.91 and TLI = 0.90. To evaluate the reliability, the Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale was checked and it was calculated as 0.98 for the whole scale. The Guttman Split-Half value of the scale was found to be 0.95. The item-total score correlation coefficients of the scale items were determined to be between $r = 0.61$ and 0.87 .

Conclusions and Suggestions: This study showed that the "Healthcare Professional Knowledge of Radiation Protection Scale" is a valid and reliable measurement tool for Turkish society. It is recommended to assess the validity and reliability of this scale in different occupational groups and students in health systems.

Keywords: Validity and reliability, scale adaptation, radiation information scale, radiation protection, healthcare professionals.

Plasenta Perkreta Olgusunda Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Pelin CALPBİNİCİ¹, Aynur KIZILIRMAK¹, Nur Şifa YAVUZ¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Sorumlu Yazar: pelince@nevsehir.edu.tr

Giriş: Plasental adezyon anormalliklerinin en az görülen alt tipi olan plasenta perkreata, plasentanın tüm uterus duvarı ve komşu organlara invazyonu ile karakterize bir durumdur. Bu durum, önemli obstetrik kanama ve mesane yaralanması riskini artırır. Son dönemlerde insidansı artmakla birlikte yaklaşık olarak 1/530– 1/2500 oranında görülmektedir.

Amaç: Bu çalışmada intraoperatif dönemde Plasenta Perkreta tanısı konan ve TAH operasyonu gerçekleştirilen komplike bir vakanın incelenmesi ve verilen hemşirelik bakımının ele alınması amaçlanmıştır.

Olgu: 25 yaşında F.E., evli, ortaokul mezunu ve ev hanımıdır. Hasta obstetrik hikayesinde sezaryen doğum ile 3100 gr ağırlığında, miadında bir bebek dünyaya getirdiği ve doğumunda herhangi bir sıkıntı yaşamadığını ifade etmiştir. Herhangi bir sistemik hastalık ya da kaza geçirmemiş, sürekli kullandığı bir ilaç, sigara ve alkol gibi alışkanlıkları bulunmamaktadır. F.E., 06.05.2022 tarihinde, saat 10:30'da rutin kontrol için hastaneye başvurmuştur. Yapılan ultrasonografi muayenesinde ölçümleri 35 gebelik haftası ile uyumlu olan, canlı, baş geliş bir fetus saptanmıştır. Hastanın NST'sinin reaktif, minimal kontraksiyon pozitif olması ve servikal efasmanın %30, dilatasyonun 1 cm olması sonucu kadın doğum servisine yatışı yapılmıştır. Hastanın takibi sırasında efasman ve dilatasyonun ilerlemesi sonucu spinal anestezi ile sezaryen doğuma alınmıştır. F.E., saat 15:39'da 2500 gram ağırlığında sağlıklı erkek bebek dünyaya getirmiştir. Operasyon sırasında mesane üzerinde plasental invazyonun görülmesi ve plasentanın spontan ayrılmaması nedeniyle plasenta perkreta tanısı konulmuştur. Bu sırada hastanın hemoglobinin düzeyi 7.4 g/dL'ye düşmesi ve INR düzeyininin 1.43 olması nedeniyle hastaya acil dört ünite eritrosit süspansiyonu ve iki ünite taze donmuş plazma replasmanı uygulanmıştır. Eş zamanlı olarak hasta entübe edilmiştir. Kanamanın artışı ve durdurulamaması nedeniyle total abdominal histerektomi kararı alınmıştır. Operasyon sonrası yoğun bakım ünitesine alınan hastaya iki ünite eritrosit süspansiyonu ve iki ünite taze donmuş plazma replasmanı uygulanmıştır. Post-operatif üçüncü günde vital bulgularının ve kan-biyokimyasal parametrelerinin stabil olması ile hastanın kadın doğum servisine transferi gerçekleştirilmiştir. Serviste hastanın bakımında ele alınan hemşirelik tanıları ve girişimler NANDA'ya göre planlanmıştır. F.E'ye "Akut Ağrı", "Kanama Riski", "Tromboemboli Riski", "Üriner Retansiyon", "Korku", "Yorgunluk", "Spiritüel Distress", "Durumsal Düşük Benlik Saygısı", "Enfeksiyon Riski", "Post-travma Sendrom Riski", "Aile Süreçlerinde Bozulma Riski", "Düşme Riski", "Kesintiye Uğramış Emzirme" hemşirelik tanıları doğrultusunda girişimler uygulanarak sonuçlar değerlendirilmiştir.

Sonuç: Hastaya verilen hemşirelik bakımı sonucunda doğum sonu herhangi bir komplikasyon gelişmemiş, verilen eğitimler sonucunda hastanın uyumunun arttığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Plasenta Perkreata, Hemşirelik Bakımı, Plasenta Previa

Nursing Care in a Case of Placenta Percreta: A Case Report

Introduction: Placenta percreta, the least common subtype of placental adhesion abnormalities, is a condition characterized by invasion of the placenta to the entire uterine wall and adjacent organs. This increases the risk of significant obstetric bleeding and bladder injury. Although its incidence has increased in recent years, it is seen at a rate of approximately 1/530 - 1/2500. **Objective:** In this study, it was aimed to examine a complicated case who was diagnosed with Placenta Percreta in the intraoperative period and underwent TAH operation and to discuss the nursing care provided.

Mature: 25 years old, F.E is married, secondary school graduate and a housewife. In her obstetric history, the patient stated that she gave birth to a term baby with a weight of 3100 g by cesarean section and that she did not experience any problems during her delivery. F.E. applied to the hospital for routine control on 06.05.2022 at 10:30. The patient was admitted to the obstetrics ward as the NST was reactive, minimal contraction positive, and cervical effacement was 30% and dilatation was 1 cm. F.E. gave birth to a healthy male baby weighing 2500 grams at 15:39. A diagnosis of placenta percreta was made because placental invasion was observed on the bladder during the operation and the placenta did not separate spontaneously. Meanwhile, because the patient's hemoglobin level decreased to 7.4 g/dL and her INR level was 1.43, four units of erythrocyte suspension and two units of fresh frozen plasma were applied to the patient. Total abdominal hysterectomy was decided because the bleeding increased and could not be stopped. After the operation, the patient was taken to the intensive care unit, and two units of erythrocyte suspension and two units of fresh frozen plasma were applied. After the vital signs and blood-biochemical parameters were stable on the third postoperative day, the patient was transferred to the obstetrics service. Nursing diagnoses and interventions handled in the care of the patient in the service were planned according to NANDA. F.E. Acute Pain, Bleeding Risk, Thromboembolism Risk, Urinary Retention, Fear, Fatigue, Spiritual Distress, Situational Low Self-Esteem, Infection Risk, Post-trauma Syndrome Risk, Risk of Disruption in Family Processes, Risk of Falling, Interrupted Breastfeeding interventions were applied and the results were evaluated.

Result: As a result of the nursing care given to the patient, no postpartum complications developed, and it was observed that the patient's compliance increased as a result of the training provided.

Keywords: lacenta Percreata, Nursing Care, Placenta Previa

Gençlerde Cinsel Sağlık Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması

Melek Hava KÖPRÜLÜ¹, Zübeyde EKŞİ GÜLOĞLU¹

¹Marmara Üniversitesi

Sorumlu Yazar: melekkoprulu@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, 18-25 yaş arası gençlerde cinsel sağlığa yönelik tutumları değerlendirmek amacıyla ölçek geliştirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Metodolojik olarak planlanan çalışma 01.01.2021-01.07.2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Gaziantep ili Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde öğrenim gören 4000 öğrenci ve Gaziantep ili Dr. Beşir Öke Aile Sağlığı Merkezine araştırma uygulaması tarihleri arasında başvuran 1800 birey oluşturmuştur. Araştırmaya örneklem kriterlerine uyan; toplam 721 kişi alınmıştır. Araştırmanın verileri; Kişisel Bilgi Formu ve Gençlerde Cinsel Sağlık Tutum Ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya 18-25 yaş aralığında toplam 721 kişi katılmıştır ve bu katılımcıların yaş ortalamaları 21.09±2.17 yıldır. Çalışmanın Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçlarına göre; Madde faktör yükleri 0.404-0.887 arasında değişen kabul edilebilir değerler almıştır. AFA sonucunda, toplam varyansın %56,29'unu açıklayan ve özdeğer katsayısı 1'in üzerinde toplam 7 alt boyuttan oluşan ölçek yapısı elde edilmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizinde ise, ölçek maddelerinin faktör yük değerleri 0,63-0,92 arasında değişen kabul edilebilir değerler almıştır. Ölçeğin uyum indeksleri, CMIN/df= 2,553, RMSEA 0.066, NFI 0.85, CFI 0.90, IFI 0.90, RFI 0.83 olarak kabul edilebilir düzeyde uyum sağlamıştır. Ölçeğin Cronbach α değeri 0.94 ve alt boyutlarının Cronbach α değerlerinin 0.72 ile 0,91 arasında değiştiği ve yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin madde-toplam puan korelasyon katsayılarının 0.300-0.741 arasında değiştiği ve tüm maddelerin 0.30'un üzerinde değer aldığı yani iyi derecede ayırt etme özelliğine sahip olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Yapılan analizler sonucunda, Gençlerde Cinsel Sağlığa Yönelik Tutum Ölçeği'nin, gençlerin cinsel sağlığa yönelik tutumlarını belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu bulunmuştur. Bu doğrultuda ölçek Türkiye'de konuyla ilgili yapılan çalışmalarda başarıyla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Genç, Cinsel Sağlık, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik

Sexual Health Attitude Scale Development Study in Young People

Objective: This study was conducted with the aim of developing a scale to evaluate attitudes towards sexual health among young people between the ages of 18-25.

Material and Methods: The methodologically planned study was carried out between 01.01.2021 and 01.07.2022. The population of the research consisted of 4000 students studying at Hasan Kalyoncu University in Gaziantep and 1800 individuals who applied to Dr. Beşir Öke Family Health Center in Gaziantep between the dates of the research application. A total of 721 people who met the sampling criteria were included in the study. The data of the research; It was collected with "Personal Information Form" and "Sexual Health Attitude Scale Among Young People".

Results: A total of 721 people between the ages of 18-25 participated in the study and the mean age of these participants was 21.09±2.17 years. According to the Explanatory Factor Analysis (EFA) results of the study; Item factor loads took acceptable values ranging from 0.404 to 0.887. As a result of EFA, a scale structure consisting of a total of 7 sub-dimensions with an eigenvalue coefficient above 1 and explaining %56,29% of the total variance was obtained. In the Confirmatory Factor Analysis, the factor loading values of the scale items took acceptable values ranging from 0.63 to 0.92. The fit indices of the scale were CMIN/df= 2,553, RMSEA 0.066, NFI 0.85, CFI 0.90, IFI 0.90, RFI 0.83, with an acceptable level of agreement. It was found that the Cronbach α value of the scale was 0.94 and the Cronbach α values of the sub-dimensions ranged between 0.72 and 0.91 and had a high degree of reliability. It was determined that the item-total score correlation coefficients of the scale ranged from 0.300 to 0.741, and all items had a value above 0.30, that is, they had a good discrimination feature.

Conclusion: As a result of the analyzes, it was found that Sexual Health Attitude Scale Among Young People is a valid and reliable measurement tool in determining the attitudes of young people towards sexual health. Accordingly, the scale can be successfully used in studies conducted in Turkey on the subject.

Keywords: Young, Sexual Health, Scale Development, Validity, Reliability

Birinci Basamakta Yaşlı Bireylerin Sağlık Algısı Ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi

Nesime DEMİRÖREN¹, Fatma Zehra GENÇ¹, Kübra Sultan DENGİZ¹, Zeynep SAÇIKARA¹,

Dilek CINGİL¹, Filiz HISAR¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Sorumlu Yazar: nesimeden@gmail.com

Amaç: Bu tanımlayıcı araştırma yaşlı bireylerde sağlık algısı ve yaşam kalitesinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmaya Konya İli üç merkez ilçesine bağlı Aile Sağlığı Merkezlerine (ASM)'ne başvuran 65 yaş üzeri 360 birey dahil edildi. Veriler 01.03.2022-30.06.2022 tarihleri arasında "Sosyo Demografik Özellikler Formu", "DSÖ Yaşam Kalitesi Yaşlı Modülü WHOQOL-OLD Ölçeği" ve "Sağlık Algısı Ölçeği" kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler olarak sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma olarak verilmiştir. Gruplar arası karşılaştırmalarda bağımsız gruplarda t testi, varyans ve korelasyon analizlerinden yararlanıldı. İstatistiksel analizlerde güvenilirlik düzeyi % 95, hata payı % 5 dikkate alındı. Örneklem evrenin bilinmediği durumlarda kullanılan formülden yararlanılarak ($n=12.t/2/d2$) hesaplanmış ve çalışmaya 380 yaşlı dahil edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 71.0 ± 5.4 idi. Yaşlıların % 54.2'si kadın, % 63.1'i eşiyle birlikte yaşamakta, % 94.7'si çocuk sahibi, %56.9'u ilköğretim mezunu, % 81.1'i kronik hastalık sahibi, % 44.2'si Covid-19 geçirmiştir. WHOQOL-OLD ölçeğinin ortalaması 78.4 ± 8.7 iken, Sağlık Algısı Ölçeğinin ortalaması 48.3 ± 7.5 idi. WHOQOL-OLD ölçeği puan ortalaması ile cinsiyet, kronik hastalık varlığı, Covid-19 geçirme durumu, birlikte yaşama durumu fark yok iken ($p > 0.05$); çocuk sahibi olma, eğitim durumu istatistiksel olarak farklı bulunmuştur ($p < 0.05$). Sağlık Algısı ölçeği puan ortalaması ile cinsiyet, çocuk sahibi olma, kronik hastalık varlığı, Covid-19 geçirme durumu fark yok iken ($p > 0.05$); birlikte yaşama durumu, eğitim durumu istatistiksel olarak farklı bulunmuştur ($p < 0.05$). WHOQOL-OLD ölçeği ve Sağlık Algısı ölçeği puan ortalaması arasında pozitif yönde düşük düzeyde ($r = 0.260$) ve ileri derecede anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Eğitim düzeyi hem yaşam kalitesi hem de sağlık algısı için önemli bir değişkendir. Birinci basamak sağlık hizmetleri sunulan kurumlarda yaşlılarda yaşam kalitesi ve sağlık algısının birlikte değerlendirilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Algısı, Yaşlı, Yaşam Kalitesi, Hemşirelik

Evaluation of Elderly's Health Perception and Quality of Life in Primary Care

Aim: This descriptive study was conducted to determine the perception of health and quality of life in elderly individuals.

Method: 360 individuals over the age of 65 who applied to Family Health Centers (FHC) in three central districts of Konya were included in the study. Data were collected between 01.03.2022 and 30.06.2022 by face-to-face interview method using the "Socio-Demographical Characteristics Form", "WHO Quality of Life Elderly Module WHOQOL-OLD Scale", and "Health Perception Scale". In the analysis of the data, descriptive statistics are given as a number, percentage, mean and standard deviation. For comparison between groups, t-test, variance, and correlation analyses were used in independent groups. In statistical analyses, 95% confidence level and 5% margin of error were considered. It was calculated using the formula used in cases where the sample population was unknown ($n=12.t/2/d2$) and 380 elderly people were included in the study.

Results: The mean age of the participants was 71.0 ± 5.4 . 54.2% of the elderly are women, 63.1% live with their spouses, 94.7% have children, 56.9% are primary school graduates, 81.1% have chronic diseases, and 44.2% have had Covid-19. The mean of the WHOQOL-OLD scale was 78.4 ± 8.7 , while the mean of the Health Perception Scale was 48.3 ± 7.5 . While there was no difference between the WHOQOL-OLD scale mean score and gender, presence of chronic disease, Covid-19 status, coexistence ($p > 0.05$); having children, and educational status were found to be statistically different ($p < 0.05$). While there was no difference between the Health Perception scale mean score and gender, having a child, presence of chronic disease, and Covid-19 ($p > 0.05$); cohabitation and education status were found to be statistically different ($p < 0.05$). There is a low level ($r = 0.260$) and highly significant positive correlation ($p < 0.001$) between the WHOQOL-OLD scale and the Health Perception scale mean score. **Conclusion and Suggestions:** Education level is an essential variable for both quality of life and health perception. It is recommended that the quality of life and health perception of the elderly should be evaluated together in institutions providing primary health care services.

Keywords: Elderly, health perception, quality of life, nursing

Terminal Dönem Hastaların Ailelerinin Manevi Bakım Beklentileri Ve Dini Başa Çıkma Yöntemleri

Zuhal ÇETİN², Betül ÖZEN¹

¹Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Erciyes Üniversitesi Hastaneleri

Sorumlu Yazar: betulozen@erciyes.edu.tr

Araştırma terminal dönem hastaların ailelerinin manevi bakım beklentilerini ve dini başa çıkma yöntemlerini saptamak amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikte yapılmıştır. Araştırma grubu, Türkiye’de bir hastanede Anesteziyoloji ve Reanimasyon Yoğun Bakım Ünitesinde tedavi gören, terminal dönem tanısı alan hastaların ailelerinden oluşan 147 kişiden oluşturmaktadır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Hasta yakınlarının yaş ortalaması 38.84±11.19 yıl olup % 78.2’si evlidir. Hasta yakınlarının %63.3’ü herhangi bir işte çalışmaktadır. Çalışanların ise %23,2’sinin memur olduğu saptanmıştır. Hasta yakınlarının Maneviyat ve Manevi Bakım Dereceleme Ölçeğinden toplam 57.16±6.41 puan aldıkları ve araştırmaya katılan aile üyelerinin Pozitif Dini Başa Çıkma alt ölçeği ile Negatif Dini Başa Çıkma alt ölçeği puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde korelasyon olduğu saptanmıştır (r=0.226, p=0.006). Maneviyat ve Manevi Bakım Dereceleme Ölçeği dinsellik alt boyut puan ortalamasının 15.84±2.60 olduğu saptanmıştır. Araştırmada hasta yakınlarının büyük çoğunluğu hastalık karşısında dini baş etme yönelimi arttıkça kaygı, endişe gibi duyguların azaldığı gözlenmiştir. Terminal dönem hastasına bakım veren aile üyelerinin günlük yaşam aktiviteleri kesintiye uğramakla birlikte mesleki rollerinde aksamalar meydana gelmektedir. Çalışma popülasyonumuzun çoğunluğunu herhangi bir işte çalışan kesim oluşturmaktadır (n=93). Bu araştırma, günümüzde hizmet sağlayan hospis bakım, palyatif bakım merkezleri artırılmalı, sağlık çalışanlarının sayısal yeterliliğinin sağlanması, hastaya verilen manevi bakım kadar hasta yakınının da manevi destek ihtiyacı karşılanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: terminal dönem, maneviyat, dinsellik, ölüm

Spiritual Care Expectations and Religious Coping Methods of The Families of Terminal Period Patients

The research was conducted in a descriptive and relationship-seeking manner in order to determine the spiritual care expectations and religious coping methods of the families of terminal patients. The research group consists of 147 people, who were treated in the Anesthesiology and Reanimation Intensive Care Unit in a hospital in Turkey, and consisted of the families of the patients diagnosed with the terminal period. The data were collected by face-to-face interview technique. SPSS program was used in the analysis of the data. The mean age of the relatives of the patients was 38.84±11.19 years and 78.2% of them were married. 63.3% of patient relatives work in any job. It was determined that 23.2% of the employees were civil servants. It was determined that the relatives of the patients got a total score of 57.16±6.41 from the Spirituality and Spiritual Care Rating Scale, and there was a low level of positive correlation between the Positive Religious Coping subscale and the Negative Religious Coping subscale scores of the family members participating in the study (r=0.226, p=0.006). Spirituality and Spiritual Care Rating Scale religiosity sub-dimension mean score was found to be 15.84±2.60. In the study, it was observed that as the majority of patients' relatives increased their religious coping orientation in the face of the disease, feelings such as anxiety and worry decreased. Although the daily life activities of family members who care for terminal patients are interrupted, their professional roles are disrupted. The majority of our study population consists of those working in any job (n=93). This research shows that hospice care and palliative care centres that provide services today should be increased, the numerical competence of health workers should be ensured, and the moral support needs of the patient's relatives should be met as well as the moral care given to the patient.

Keywords: palliative care; religious coping; spirituality; terminal period

Trakeostomili Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Evde Bakımda Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi

Hatice DÖNMEZ¹, Elif GÖZETİCİ²

¹Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi

²Seydişehir Devlet Hastanesi

Sorumlu Yazar: hbasdonmez@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada evde trakeostomi ile takip edilen çocukların ebeveynlerinin evde bakımda yaşadıkları sorunların fenomenolojik olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden Hussersl's fenomenolojisi kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme üniversite hastanesinin çocuk göğüs polikliniğinde takip edilen 23 trakeostomili çocuğa sahip ve evde bakım veren ebeveyn dahil edildi. Veriler demografik özelliklerin alınmasından sonra yapılan derinlemesine görüşmeler ile toplandı. Görüşmeler sırasında ses kaydı alındı ve sonrasında yazılı dokümanlara dönüştürüldü.

Bulgular: Araştırmada çocukların yaş ortalaması 3,43±3,326, trakeostomi açılma yaş ortalaması 2,8±2,508, olup çocukların 12'si kadın, 11'i erkekti. Çocukların 17 tanesi ventilatörde takip edilmekteydi. Çalışmaya katılan ebeveynlerin tamamı anneydi ve yaş ortalamaları 32,34±6'dı ve annelerin %52,2'si ilkokul mezunuydu. Yapılan derinlemesine görüşmelerden sonra (1) sosyal izolasyon, (2) Engeller, (3) Zorlu kişisel gelişim ve (4) Ebeveynlik karmaşası olmak üzere 4 ana tema, 11 alt tema belirlendi.

Sonuç. Araştırma trakeostomili çocuğa sahip ebeveynlerin çocuklarının evde bakımını sürdürmede yaşadıkları birçok soruna açığa çıkardı. Ebeveynlerin sağlık davranışlarını yönetmede özellikle zorlu kişisel gelişim temasının ve ebeveynlik rolünde meydana gelen karmaşanın buz dağının altındaki bilinmeyenler olduğu kanaatindeyiz. Trakeostomili çocukların sağlık bakım hizmetlerinin planlanmasında ve uygulanmasında ebeveynlerin yaşadıkları sorunların dikkate alınmasının evde yaşanabilecek komplikasyonların azalmasında ve bakım kalitesinin artmasına neden olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynler, Çocuk, Trakeostomi, Deneyim, Bakım, Hemşirelik

Problems Experienced by Parents During the Home Care of Their Children with Tracheostomies

Aim: This phenomenological study aimed to determine the problems experienced by parents during the home care of their children with tracheostomies.

Method: This study adopted Husserl's phenomenology, which is a qualitative research method. The sample consisted of 23 parents and their children with tracheostomies (12 girls and 11 boys) from the pediatric pulmonary polyclinic of a university hospital. Data were collected using a sociodemographic questionnaire and a semi-structured interview questionnaire. All interviews were recorded and transcribed.

Results: Children had a mean age of 3.43±3.326 years. The mean age of tracheostomy insertion was 2.8±2.508 years. Seventeen children were on ventilator support. All parents were mothers with a mean age of 32.34±6 years. Half the mothers had primary school degrees. The interviews yielded four main themes [(1) social isolation, (2) obstacles, (3) challenging personal development, and (4) role confusion] and 11 subthemes.

Conclusion: Parents experience numerous problems when providing home care to their children with tracheostomies. We think that challenging personal development and role confusion are only the tips of the iceberg. Parents of children with tracheostomies have difficulty planning and implementing care. Healthcare professionals should consider this to make sure that those parents encounter fewer problems and provide better home care.

Keywords: Parents, Child, Tracheostomy, Experience, Care, Nursing

Periton Diyaliz Tedavisi Alan Hastalarda Beden İmajı ve Cinsel Yaşam; Tanımlayıcı Bir Çalışma

Tuba Korkmaz ARSLAN¹, Işın CANTEKİN¹, Rukiye BURUCU¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: i_cantekin@hotmail.com

Amaç: Periton diyaliz tedavisi alan hastaların beden imajı ve cinsel yaşantılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir araştırmadır. Çalışma 70 periton diyaliz tedavisi alan kişi ile tamamlanmıştır. Araştırmanın evrenini kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılabilen periton diyalizi tedavisine devam eden hastalar oluşturmuştur. Örneklem 0,85 güç, 0,677 etki büyüklüğü ve 0,05 hata payı ile belirlenmiştir. Veriler, Sosyodemografik Tanıtım Formu, Beden İmajı Ölçeği ve Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların BİÖ puan ortalaması 113.84±26.71, CYÖ puanı ise 17.37±5.11, periton diyalizi uygulama süresi 3.09±1.88 yıl, günlük diyaliz değişim sıklığı 3.43±1.25'dir.

Sonuç: Beden imajı gelir düzeyinden, cinsel yaşam ise cinsiyet, sigara, alkol kullanım durumu ve çalışma durumundan etkilenmektedir. Her iki ölçek puanını; bireyin eğitim düzeyi ve eş tarafından küçümsenme durumu etkilemektedir. Ölçek puanları arasında bir ilişki yoktur. Yaş, çocuk sayısı ve hastalığın süresinin artması cinsel yaşamı olumsuz etkilemektedir.

Öneriler: Periton diyaliz hastalarının cinsel yönden sorgulanması, eş desteği yönünden değerlendirilmesi, kadın hastaların, eğitim seviyesi düşük olan grubun takibinde daha hassas davranılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Periton diyalizi, Beden imajı, Cinsel yaşam

Body Image and Sexual Life in Patients Receiving Peritoneal Dialysis Treatment; A Descriptive Study

Objective: It was aimed to determine the body image and sexual life of patients receiving peritoneal dialysis treatment.

Method: It is a descriptive and relation-seeking research. The study was completed with 70 peritoneal dialysis patients. The population of the study consisted of patients who continued on peritoneal dialysis treatment, which could be reached by snowball sampling method. The sample was determined with a power of 0.85, an effect size of 0.677, and a margin of error of 0.05. Data were collected using the Sociodemographic Description Form, Body Image Scale, and Arizona Sexual Experiences Scale.

Results: The participants' mean BIS score was 113.84±26.71, SEX score was 17.37±5.11, duration of peritoneal dialysis was 3.09±1.88 years, daily dialysis exchange frequency was 3.43±1.25.

Conclusion: Body image is affected by income level, and sexual life is affected by gender, smoking, alcohol use and employment status. Both scale scores; The level of education of the individual and being underestimated by the spouse affect the situation. There is no relationship between scale scores. Age, the number of children and the increase in the duration of the disease affect the sexual life negatively.

Recommendations: It can be suggested that peritoneal dialysis patients should be questioned sexually, evaluated in terms of spousal support, and more sensitive in the follow-up of female patients with a low education level.

Keywords: Peritoneal dialysis, Body image, Sex life

Serbest bildiri - E-poster

SP1

Erkeklerin Prostat Kanseri Taramalarına İlişkin Tutumları ve Bilgi Düzeyleri

İpek KÖSE TOSUNÖZ¹, Sevgi DENİZ DOĞAN²

¹Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Abd, Hatay, Türkiye

²Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uluborlu Selahattin Karasoy Myo, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Evde Hasta Bakımı Programı, Isparta, Türkiye

Sorumlu Yazar: kosepek@hotmail.com

Amaç: Prostat kanseri, dünyada akciğer kanserinden sonra erkeklerde en sık görülen kanser türüdür. Prostat kanserinde erken tanılama, kansere bağlı mortalite ve morbidite oranlarının azaltılması açısından önemlidir. Bu çalışma, erkeklerin prostat kanseri taramalarına ilişkin tutumlarını ve bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma 40 yaş ve üstü 369 erkek birey ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi" kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmada katılımcıların yaş ortalamaları 49.36±8.19 olup %78.3'ü evlidir. Erkeklerin %93.2'sinin herhangi bir prostat sorunu yaşamadığı, %65.6'sının PSA (Prostat Spesifik Antijen) testini bilmediği, %82.4'inin PSA testi yaptırmadığı, %53.9'unun yaptırmak istediği ve %85.9'unun yakınlarında prostat kanseri tanılı birey olmadığı belirlenmiştir. Erkeklerin PKTBT puan ortalamaları 3.63±2.59 ve %92.4'ü düşük düzeyde bilgilidir. Erkeklerin Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi puan ortalamaları ile yaş, yaşanılan yer, eğitim durumu, daha önce PSA testi ile ilgili bilgi alma, daha önce PSA testi yaptırmama ve yakınlarında prostat kanseri tanılı birey varlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak prostat kanseri açısından yaş olarak riskli grupta yer alan erkeklerin, prostat kanserine ve taramasına ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Erkeklerle bu konuda toplum temelli sağlık eğitimlerinin verilmesi ve bilgilendirmelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Düzeyi, Prostat Kanseri, Kanser Taramaları

Male's Attitudes and Levels of Knowledge about Prostate Cancer Screening

Purpose: Prostate cancer is the second most frequent malignancy after lung cancer in men worldwide. Early diagnosis of prostate cancer is important in terms of reducing cancer-related mortality and morbidity rates. This study was conducted to determine the attitudes and knowledge levels of men about prostate cancer screening.

Method: The study was conducted with 369 male individuals aged 40 and over. The data of the study were collected using the "Descriptive Information Form" and the "Knowledge About Prostate Cancer Screening Questionnaire". The research data were collected in the form of an online questionnaire with the snowball sampling method.

Results: The mean age of the participating men were 49.36±8.19 years, and 78.3% of them were married. It was determined that 93.2% of the men did not experience any prostate problems, 65.6% did not know the PSA (Prostate Specific Antigen) test, 82.4% did not have the PSA test, 53.9% wanted to have the test, and 85.9% did not have a prostate cancer diagnosis in their relatives. The mean Knowledge About Prostate Cancer Screening Questionnaire score of the men was 3.63±2.59 and 92.4% had a low level of knowledge. It was determined that there was a statistically significant difference between Knowledge About Prostate Cancer Screening Questionnaire mean scores of the men and age, place of residence, education level, getting information about PSA test before, having PSA test before, and the presence of individuals diagnosed with prostate cancer in the relatives (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: As a result, it was determined that the level of knowledge about prostate cancer and prostate cancer screening is low in men who are in the risk group for prostate cancer in terms of age. It is recommended that men be provided with community-based health education and information on this issue.

Keywords: Knowledge Level, Prostate Cancer, Cancer Screenings

Primer Beyin Tümörlü Hastalarda Önceliğe Alın(A)mayan Duygular: Ölüm Kaygısı ve Nüks Korkusu

Nimet Sena KÜÇÜK¹, Sevil GÜLER²

¹Ankara Gülhane Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar: nimetsena_67@hotmail.com

Amaç: Dünya Sağlık Örgütü 2020 yılı verilerine göre; dünya genelinde yeni tanı konulan kanserlerin %2.6'sı ve kanser nedeniyle olan ölümlerin %4'ü beyin tümörlerine bağlı olmaktadır. Beyin tümörleri yaşam kalitesini önemli ölçüde bozan, tedavisi zor olan, sakatlıklara ve hatta ölüme neden olan tümörlerdir. Bu nedenle hastaların psikolojik dayanıklılığının artırılabilmesi ile ilgili faktörlerin belirlenmesi önemlidir. Nöro-onkoloji araştırmalarının seyrek olması nedeniyle, primer beyin tümörü (PBT) olan hastalarının yaşadığı duygusal sorunlar ve ölümlle ilgili kaygılar baş edilmesi gereken 'öncelikli sorunlar' arasına alınamayabilmektedir. Bu derlemenin amacı PBT olan hastalarda ölüm kaygısı ve kanser nüksü korkusu duygularını ele almak ve bu sorunları yaşayan hastalara verilecek hemşirelik bakımını güncel literatür doğrultusunda incelemektir.

Giriş: PBT fiziksel, psikolojik, sosyal, bilişsel ve fonksiyonel kayıplara neden olarak hasta ve ailesinin yaşamını olumsuz etkilemektedir. Özellikle uygun psikolojik destek ve kaynaklar olmaksızın kanser teşhisi alan hastaların zihinsel ve fiziksel sağlıkları risk altındadır. Bu hastalar, yaşamları için savaşırken, işlevsel ve bilişsel eksikliklerle mücadele ederken hastalığın ilerlemesi hızlı bir şekilde gerçekleşebilir. İlerleyen zamanlarda iyileştirici olmayan tedavi rejimi ve kötü prognoz, PBT'li hastalarda ölüm kaygısı ve kanser nüksü korkusunu tetiklemektedir. Özellikle PBT tanısı konulduktan sonra ölüm kaygısı ile yüzleşmeye başlayan hastalar, tedaviden sonra kanser nüksü korkusu yaşamaya başlamaktadır. Hastaların ölüm kaygısı ve kanser nüksü korkusu ile baş etmelerinde, tanı aşamasından itibaren hemşirenin önemli rolleri bulunmaktadır. Hemşireler, hasta ve yakınlarına ölüm kaygısını ve nüks korkusunu azaltmak ve olumsuz duyguları ortadan kaldırmak için psikolojik bakımını ön planda tutan çok yönlü ve kapsamlı hemşirelik bakımı vermelidir.

Sonuç ve Öneriler: PBT'leri hastalar üzerinde yıkıcı fiziksel, bilişsel ve psikososyal etkilere sahip olabilen ciddi bir hastalıktır. Bu yüzden nöro-onkoloji hastasına bakım veren hemşirelerin; hastalık, bakım ve tedavinin neden olduğu ölüm kaygısı ve nüks korkusunun farkına olmalı, ortaya çıkan sorunların çözümlenmesine yönelik bakım girişimlerini iyi bilmeli, hasta ve ailesine erken dönemden itibaren uygulamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Beyin tümörü, ölüm kaygısı, nüks, korku, hemşirelik bakımı, psiko-onkoloji

Emotions That Are Not (or Can Not Be) Prioritized in Patients With Primary Brain Tumors: Death Anxiety and Fear of Relapse

Objective: According to the World Health Organization (2020), 2.6% of newly diagnosed cancers and 4% of cancer-related deaths worldwide are due to brain tumors. Brain tumors are tumors that significantly reduce the quality of life of patients and cause disability and even death. For this reason, it is important to determine the factors related to increasing the psychological resilience of patients. There is little neuro-oncology research on the main problems caused by primary brain tumors (PBTs). Therefore, emotional problems and death-related concerns experienced by patients with PBT may not be considered primary problems to be dealt with. The aim of this review is addressing death anxiety and fear of cancer relapse in patients with PBT and examining nursing care in line with the current literature.

Background: PBTs cause physical, psychological, social, cognitive, and functional losses and negatively affect the lives of patients and their family members. Patients are at risk of mental and physical health problems, especially diagnosed with cancer without appropriate psychological support and source. The disease progresses rapidly as they fight for their lives and struggle with functional and cognitive deficits. Non-curative treatment regimens and poor prognosis trigger death anxiety and fear of cancer relapse in patients with PBT. Patients start to face death anxiety after being diagnosed with PBT and fear relapse after treatment. Nurses help PBT patients cope with death anxiety and fear of relapse. Nurses should communicate effectively with patients and encourage them to express what they think about death to help them experience less death anxiety. Nurses should provide education and counseling to help them experience less fear of cancer relapse. Nurses should provide versatile and comprehensive nursing care that prioritizes their psychological care in order to reduce death anxiety and fear of relapse of patients and their relatives and to remove negative emotions.

Conclusion and recommendations: PBTs have adverse physical, cognitive and psychosocial effects. Therefore, neuro-oncology nurses should recognize the death anxiety and fear of relapse caused by the disease, care, and treatment. They should be familiar with care interventions and apply them to patients and their family members from an early stage.

Keywords: Brain tumor, death anxiety, relapse, fear, nursing care, psycho-oncology

Total Diz Protezi Ameliyatı Olan Hastalarda Covid-19 Sonrası Hızlandırılmış İyileşme (ERAS) Protokollerine Bakış

Nilgün ÖZBAŞI¹

¹Bozok Üniversitesi

Sorumlu Yazar: nilgun.ozbas06@gmail.com

Total Diz Protezi (TDP) ameliyatları elektif yapılan ameliyatlardır ve Covid-19 pandemisi TDP ameliyatlarında azalmaya neden olmuştur. Ameliyatlarda ertelemelere gidilmiş ve düzenli operasyonlara dönmeye başlandığında büyük bir hasta hacmi ile karşılaşmaktadır. Bu durum ise kısa hastane kalışlarına vurgu yapmaktadır. Hastalar kısa sürede evlerine dönmek istemektedirler ve artan komplikasyon ve yeniden yatış riski olmadan taburcu olabilmek için gerekli tıbbi, hemşirelik ve terapi aşamalarına ulaşmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durum ise mevcut kapasitenin en üst düzeye çıkarılmasını gerektirmektedir. Ameliyatla ilişkili riskleri azaltmak ve iyileşmeyi hızlandırmak için stratejilere ihtiyaç duyulmaktadır. ERAS protokollerinin ameliyat sonrası hastanede kalış süresini güvenli bir şekilde azalttığı kanıtlanmıştır; ancak, Covid-19 pandemisi ile birlikte ERAS protokolleri hem hasta hem de çalışanların güvenliğini sağlamak için uyarılma gerektirebilir. Olası COVID-19 kaynaklarına maruz kalma riski sınırlandırılmalı ve bu nedenle hastane ziyaretleri en aza indirilmelidir. Ameliyat öncesi ve sonrası eğitim sağlamak için akıllı telefon uygulamaları, rehabilitasyona yardımcı olmak için giyilebilir aktivite izleyicileri ve ayakta tedavi randevularını tamamlamak için tele tıp kullanımı, taburculuk sonrası takip kontrollerinin telefon veya görüntülü takip yoluyla yapılması gibi teknolojik uygulamalar kullanılabilir. Ayrıca, pek çok kurumda ERAS henüz standart bir bakım hizmeti değildir. Bu nedenle ERAS protokollerinin çok bileşenli olduğu ve cerrahi stres yanıtını en aza indirmek için her bileşenin hayati önem taşıdığı bilinci kurumlarda oluşturulmalıdır. ERAS' ın odak noktası, yalnızca daha hızlı bakım değil, daha iyi hizmet sunmaya odaklanmalıdır. Birimler, mevcut ERAS protokollerinin uygulanmasını veya uyarlanmasını hızlandırmak için geçmişten öğrenerek ve mevcut durumu göz önüne alarak uyarlamalıdır. Hızlı iyileştirme çabalarını gerçekleştirebilmek için ise, güçlü liderlik, destekleyici bir organizasyon kültürü, profesyoneller arası etkin iletişime dayalı bir yaklaşım ve güçlü bir kalite iyileştirme yöntemi çalışmaları oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: ERAS, Total Diz Protezi, Covid-19

Overview of Accelerated Recovery After Covid-19 (ERAS) Protocols in Patients Undergoing Total Knee Replacement Surgery

Total Knee Replacement (TDP) surgeries are elective surgeries and the Covid-19 pandemic has caused a decrease in TDP surgeries. Postponements have been made in the operations and when the return to regular operations is started, a large patient volume is encountered. This situation emphasizes short hospital stays. Patients want to return to their homes in a short time and need to reach the necessary medical, nursing and therapy stages in order to be discharged without the increased risk of complications and readmission. This situation requires maximizing the existing capacity. Strategies are needed to reduce the risks associated with surgery and accelerate recovery. ERAS protocols have been proven to safely reduce postoperative hospital stays; however, with the Covid-19 pandemic, ERAS protocols may require adaptation to ensure the safety of both patients and staff. Exposure to potential sources of COVID-19 should be limited and therefore hospital visits should be minimized. Technological applications such as smartphone applications to provide pre- and post-operative education, wearable activity trackers to assist rehabilitation, and the use of telemedicine to complete outpatient appointments, post-discharge follow-up checks via telephone or video surveillance can be used. In addition, ERAS is not yet a standard care service in many institutions. For this reason, the awareness that ERAS protocols are multi-component and each component is vital to minimize the surgical stress response should be created in institutions. The focus of ERAS should be on providing better service, not just faster maintenance. Units should adapt by learning from the past and taking into account the current situation to accelerate the implementation or adaptation of existing ERAS protocols. In order to realize rapid improvement efforts, strong leadership, a supportive organizational culture, an approach based on effective communication between professionals and a strong quality improvement method are very important.

Keywords: ERAS, Total Knee Replacement, Covid-19

Ortopedi Servisinde Yatan Bireylerde Görülen Psikososyal Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı

Sümevra TEMEN¹, Hülya KÖK EREN²

¹Bilecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: temensumeyra@gmail.com

Ortopedi servisinde bulunan hasta bireyler cerrahi işlem öncesi ve sonrasında birtakım sorunlar yaşayabilmektedir. Bu sorunlar her zaman fiziksel değil bireyin ruhsal durumunu da etkileyebilen psikososyal sorunları da içermektedir. Yabancı bir ortamda bulunma, tıbbi cihazlar, hastalığın günlük hayata uyumu zorlaştırması psikososyal sorunların temel nedenleri arasındadır. Özellikle ortopedi servisinde görülen kemik yapısının bozulması, yumuşak doku deformiteleri bireylerde hareket kısıtlamasına neden olabilmektedir. Hareket kısıtlaması, ağrı, beslenme de bozulma, öz bakım yetersizliği gibi fiziksel değişikliklerin sonucunda ortaya çıkan durumlar bireyin ruhsal durumunu da olumsuz etkilemektedir ve psikososyal sorunların görülmesine neden olmaktadır. Psikososyal sorunlar arasında başta anksiyete, uyku bozukluğu, depresyon olmakla birlikte korku, stres, yorgunluk, umutsuzluk, manevi kaygı, gibi sorunlarda görülebilmektedir. İleri yaş ve komorbid hastalıklara sahip bireylerde deliryum görülme riski de artmaktadır. Psikososyal sorunların tespit edilerek ortadan kaldırılması morbitide ve mortalite oranını azaltarak hasta bireylerin hastaneye yatış ya da cerrahi girişimler gibi müdahalelerden daha az etkilenmesine neden olacaktır. Bu sorunların tespit edilmesi ve müdahale edilmesinde hemşirenin etkili iletişim yollarını kullanması ve iyi bir gözlemlerle bireyin ihtiyaçlarını belirlemesi gerekmektedir. Hemşire, bireye fiziksel tedavisiyle doğru orantılı bir psikososyal bakım planı geliştirmeli ve sunmalıdır. Psikososyal müdahaleler gevşeme egzersizleri, nefes egzersizleri, mobilizasyon egzersizleri, aromaterapi, terapötik müzik dinletme, yoga, refleksoloji, elektroterapi, manuel terapi, eylem gözlem tedavisi, mizah kullanımı gibi çeşitli girişimlerden oluşmaktadır. Hemşirelerin bu durumda terapötik sistem kurmaları, psikoeğitimler vermeleri ve bireyi bilgilendirerek cesaretlendirmeleri, psikososyal bakım sunma konusunda uzmanlaşmalarını ve becerilerini daha ileri derece de geliştirerek hasta bireyler üzerinde olumlu etkiler bırakmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Psikososyal bakım, Psikososyal sorun, Hemşire, Ortopedi Servisi

Psychosocial Problems in Inpatients in the Orthopedics Clinic and Nursing Care

Patients in the orthopedics clinic may experience some problems before and after the surgical operation. These problems include not only always physical problems, but also psychosocial problems that can affect the mental state of the individual. Being in a foreign environment, medical devices, and the fact that the disease makes it difficult to adapt to daily life are among the main causes of psychosocial problems. Deterioration of bone structure, and soft tissue deformities, especially seen in the orthopedics clinic, can cause movement restrictions in individuals. Situations that arise as a result of physical changes, such as movement restriction, pain, nutrition disorders, and lack of self-care, also negatively affect the mental state of the individual and lead to the appearance of psychosocial problems. Psychosocial problems include anxiety, sleep disturbance, and depression, but they can be seen as problems such as fear, stress, fatigue, decadence, and spiritual anxiety. The risk of delirium also increases in individuals with advanced age and comorbid diseases. Detecting and eliminating psychosocial problems will reduce morbidity and mortality, resulting in patients being less affected by interventions such as hospitalization or surgical interventions. Detecting and eliminating psychosocial problems will reduce morbidity and mortality, resulting in patients being less affected by interventions such as hospitalization or surgical interventions. The nurse should develop and administer a psychosocial care plan that is directly proportional to the individual's physical treatment. Psychosocial interventions consist of various interventions such as relaxation exercises, breathing exercises, mobilization exercises, aromatherapy, therapeutic music listening, yoga, reflexology, electrotherapy, manual therapy, action observation therapy, and humor use. In this case, nurses' establishing a therapeutic system ensure to leave a positive impression on patients by providing psychoeducation, encouraging the individual by informing them, making it possible for themselves to specialize in providing psychosocial care and improving their skills further.

Keywords: Psychosocial care, Psychosocial problem, Nurse, Orthopedics Clinic

Basınç Yaralarının Ağrı Yönetiminde Topikal Sevofluran

Sabri Okan DEMİRYÜREK¹, Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN²

¹Kastamonu Üniversitesi

²Hacettepe Üniversitesi

Sorumlu Yazar: okandemiryurek@kastamonu.edu.tr

Amaç: Basınç yaraları sık görülmeleri, kronik olmaları, ekonomik maliyetleri ve hastalarda yaşam kalitelerinin düşmesine sebep olmaları nedeniyle önemli bir sağlık sorunudur. Basınç yaralarında eksudanın fazla olması, ağrının ve kokunun olması, maliyetin ve hastanede yatış süresinin artması hastalarda yaşam kalitesini ve bakım yükünü etkileyen en büyük unsurlardır. Yara bölgesinin ağrı kontrolünde ve iyileşmesinde son dönemlerde kullanılmaya başlanan topikal ürünlerden biri de sevoflurandır. Bu çalışma, basınç yaralarında topikal sevofluran kullanımının yararlarının derlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışmada, “PubMed”, “Cochrane” ve “Google Akademik” veri tabanlarında, “basınç yaralanması”, “sevofluran”, “ağrı”, “kronik yara”, “yara iyileşmesi” anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılan, 2017-2022 yılları arasında yayınlanmış ve konu dahilinde olan çalışmalar değerlendirmeye alınarak incelenmiştir. Derlemeye 6 çalışma dahil edilmiştir.

Bulgular: Basınç ülserlerinin tedavisi karışık olmakla beraber, temel olarak ağrı kontrolü ve enfeksiyonun önlenmesi boyutları tedavi ve bakımda en önemli konuları oluşturmaktadır. Basınç yaralarının ağrı yönetiminde, nonsteroid antiinflamatuvar ilaçlar, morfin sülfat, fentanil gibi farmakolojik ajanlar genellikle ilk tercih olmaktadır. Basınç yaralarında büyük bir sorun olan ağrı için topikal sevofluran kullanımının, periferik nosiseptörlere kısmi basınç uygulayarak periferik analjezik etkiye sahip olduğu öne sürülmüştür. Çalışmalar sevofluranın, standart dozlardaki opioidlerle karşılaştırıldığında daha erken etki gösterdiğini, temizleme ve debridmanla ilişkili ağrıda daha yoğun bir analjezik etkisi sağladığını göstermiştir. Sevofluran ayrıca, *S.Aureus*, *P. Aeruginosa* ve *E.Coli* gibi çoklu ilaca dirençli bakterilere karşı in vitro hızlı etkiye ve antimikrobiyal etkiye sahiptir. Literatürde yara bölgesine uygulanan sevofluranın, *S.Aureus* ile süperenfekte yara bölgesinde 5 hafta içerisinde iyileşme sağladığı bildirilmiştir. Sevofluran kullanımının yara iyileşmesi üzerine etkisi net olarak bilinmese de yara bölgesinde hiperemiye sebep olduğu ve bu durumun vazodilatasyon ile yara yatağına kan akışını artıracığı ve yara iyileşmesi sürecini iyileştireceği düşünülmektedir. Çalışmalar ayrıca, sevofluranın, sağlıklı dokuda tahriş edici etkiye sebep olmakla beraber yara bölgesinde kullanımının güvenli olduğunu bildirmektedir. Maliyet açısından bakıldığında ise sevofluranın, geleneksel analjeziklere göre daha az maliyetli olduğu bulunmuştur. Ayrıca, topikal sevofluranın kullanımı sonucunda ortaya çıkan anestezik inhalerler, sağlık profesyonelleri için anesteziyeye maruz kalma limitlerinin altında bulunduğundan güvenli olarak görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Topikal sevofluranın, basınç yaralarının tedavi ve bakımında ağrı yönetimine ve yara iyileşmesi sürecine olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir. Topikal sevofluran, basınç yaralarının bakımında bir alternatif olabilir.

Anahtar Kelimeler: Sevofluran, ağrı, kronik yara, basınç yarası, yara iyileşmesi

Topical Sevofluran In Pain Management Of Pressure Injuries

Purpose: Pressure injuries are an important health problem because they are common, chronic, economically costly and cause a decrease in the quality of life of patients. Excess exudate in pressure sores, presence of pain and odor, increased cost and length of hospital stay are the biggest factors affecting the quality of life and burden of care in patients. Sevoflurane is one of the topical products that have recently been used in the pain control and healing of the wound area. The aim of this study is to create a review about the benefits of using topical sevoflurane in pressure sores.

Method: The study was examined by evaluating the studies within the topic and between 2017-2022 from the studies found by searching keywords “pressure injury”, “sevoflurane”, “pain”, “chronic wound”, “wound healing” in the “PubMed”, “Cochrane” and “Google Scholar” databases. A total of 6 articles were included in the review.

Results: Although the treatment of pressure injuries is complex, it mainly includes the dimensions of pain control and infection prevention. Pharmacological agents such as NSAIDs, morphine sulfate, fentanyl are usually the first choices for pain management. It has been suggested that the use of topical sevoflurane for pain, which is a major problem in pressure injuries, has a peripheral analgesic effect by applying partial pressure to peripheral nociceptors. Studies show that sevoflurane acts earlier than opioids at standard doses and provides a more intense analgesic effect in pain associated with cleansing and debridement. On the other hand, sevoflurane has in vitro rapid action and antimicrobial effect against multi-drug resistant bacteria such as *S.Aureus*, *P.Aeruginosa* and *E.Coli*. In the literature, it was reported sevoflurane applied to the wound area healed within 5 weeks of the superinfected wound with *S.Aureus*. Although the effect of sevoflurane on

wound healing is not known clearly, it was reported sevoflurane application caused hyperemia and vasodilation. It is thought that vasodilation and hyperemia will improve the wound healing process by increasing blood flow to the wound bed. Studies reported sevoflurane has been found to be safe to use in the wound area, although it causes an irritant effect on healthy tissue. In terms of cost, sevoflurane was found to be less costly than traditional analgesics. In addition, anesthetic inhalers resulting from the use of topical sevoflurane are considered safe as they are below the exposure limits for healthcare professionals.

Conclusions and Suggestions: Topical sevoflurane has positive effects on pain management and wound healing process in the treatment and care of pressure injuries. Topical sevoflurane may be an alternative in the care of pressure injuries.

Keywords: Sevoflurane, pain, chronic wound, pressure injury, wound healing

Sağlık İnsan Gücü Planlamasında Hemşire Yardımcıları

Rukiye Kevser SAĞLAM¹, Bilge KALANLAR¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı
Sorumlu Yazar: rkyesaglam@gmail.com

Amaç: Hemşire yardımcılığı mesleği; lisans mezunu hemşire personelinin yönetimi altında temel bakım ve destek sağlayan veya bu konuda yardımcı olan eğitilmiş yardımcı hemşirelik personeli olarak tanımlanmaktadır. Çalışmada amaç Türkiye’de görev yapan hemşire yardımcılarının sağlık insan gücü planlamasındaki yeri ve görevleri üzerinde tartışmaktır.

Yöntem: Sağlık Bakanlığı ve Bağlı kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 24’üncü Maddesi ile 18 Ocak 2014’te yayımlanan 28886 sayılı Resmi Gazete’de yer alan hali incelenmiştir. Türkiye’de, Sağlık Bakanlığı’nın hemşire yardımcılığı alanındaki 2023 hedefleri incelenmiştir.

Bulgu : 18 Ocak 2014 tarihli 28886 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan kanuna göre hemşire yardımcısı, sağlık meslek liselerinde hemşire yardımcılığı programından mezun olan ve hemşire gözetiminde hemşirelere yardımcı olarak çalışan, hastaların günlük yaşam aktivitelerinin yerine getirilmesi, hastaların beslenme programlarının uygulanması, hastaların kişisel bakım ve temizliğinin sağlanması gibi konularda yardımcı olan ve refakat eden sağlık teknisyeni olarak tanımlanmıştır.

Türkiye’de Resmi Gazete’de yayımlanan hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları arasında; hastanın yatağını yapma, hemşirenin gözetimi altında hastanın oral ilaçlarını hastaya verme, hastanın günlük yaşam aktivitelerini yerine getirme, hastayı mobilize etme, hastanın idrar torbasını boşaltma, ölüm sonrası hastaya bakım verme, yatak yarasını önlemek için hastaya koruyucu önlemler almada hemşireye yardımcı olma, hastanın kişisel bakım ve temizliğini sağlama, steril olmayan dışkı ya da idrar örneği alma gibi görevleri bulunmaktadır. Türkiye’de, Sağlık Bakanlığı’nın hemşire yardımcılığı alanındaki 2023 hedefi; 23.900 öğrenciyi bu alanda istihdam etmektir. Böylelikle 1000 kişi başına düşecek hemşire yardımcısı sayısı 0.30 olacaktır.

Sonuç öneri: Türkiye’de, hemşire sayısındaki yetersizlik ve az maliyetle sağlık bakımını sağlama gibi gerekçeler nedeniyle 2014 yılında sağlık meslek liselerinde hemşire yardımcılığı eğitimi başlamıştır. Planlamalar hemşire yardımcılarının eğitim ve istihdamına önem verileceğini göstermektedir. Bu kapsamda etkin iş gücü planlamasının, hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları düşünülerek yapılması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Asistanları, Sağlık İşgücü, Sağlık İnsangücü

Nurse Assistants in Health Manpower Planning

Purpose: Nurse assistant profession; It is defined as trained assistant nursing personel who provide or assist with basic care and support under the management of undergraduate nurse personnel. The aim of the study is to discuss the place and duties of nurse assistants working in Turkey in health manpower planning.

Method: Article 24 of the Law on the Amendment of Certain Laws with the Degree Law on the Organization and Duties of the Ministry of Health and its Affiliates and its version in the Official Gazette No. 28886 published on January 18, 2014 were examined. In Turkey, 2023 targets of the Ministry of Health in the field of nurse assistant were examined.

Results: According to law published in the Official Gazette dated January 18, 2014 and numbered 28886, assistant nurse is a person who graduated from the assistant nurse program in health vocational high schools and works as an assistant to nurses under the supervision of nurses, performing the daily activities of the patients, implementing the nutrition programs of the patients, providing the personal care and cleaning of the patients. It is defined as a health technician who helps and accompanies such matters.

Among the duties and responsibilities of nurse assistants published in the Official Gazette in Turkey; making the patient’s bed, giving the patient’s oral medications under the supervision of the nurse, performing the patient’s daily activities, mobilizing the patient, emptying the patient’s bladder, caring for the patient after death, helping the nurse in taking protective measures to prevent bed sores, personal care for the patient and cleaning, taking non-sterile stool or urine samples. In Turkey, the 2023 target of the Ministry of Health in the field of nurse assistant; to employ 23.900 students in this field. Thus, the number of nurse assistants per 1000 people will be 0.30.

Conclusions and Suggestions: In Turkey, nurse assistant training started in health vocational high schools in 2014 due to reasons such as insufficient number of nurses and providing health care at low cost. The plans show that the training and employment of nurse assistants will be given importance. In this context, it is important that effective workforce planning is done by considering the duties and responsibilities of nurse assistants.

Keywords: Nursing Assistants, Health Workforce, Health Manpower

Tekrarlı Lomber Disk Hernisi Cerrahisi Sonrası Güçlüklerle Başetme: Olgu Sunumu

Nimet Sena KÜÇÜK¹, Sevil GÜLER², Keziban ÖZTÜRK², Hülya BULUT²

¹Ankara Gülhane Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar: nimetsena_67@hotmail.com

Amaç: Tekrarlayan LDH, lomber diskektomi ameliyatı sonrası kötü sonuçların yaygın bir nedeni olup, görülme oranı %5-15'tir. Bu olgu sunumunda tekrarlı lomber disk hernisi ameliyatı yapılan bir hastanın ameliyat öncesi ve sonrası dönemde verilen hemşirelik bakımı ile taburculuk sonrası hastanın yaşadığı güçlükleri değerlendirmek amaçlanmaktadır.

Yöntem: Hasta ile ilgili veriler, Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne dayalı olarak hazırlanmış olan bir form aracılığı ile toplanmıştır. Hastanın hem sözlü, hem de yazılı olarak anamızı alınmıştır.

Olgu: Bayan M.D. 40 yaşında, bekar, iki çocuklu, ilköğretim mezunu ve ev hanımıdır. 2020 yılında bel ve bacak bölgesinde yaşadığı ağrı şikayetleri ile bir üniversite hastanesine başvurmuş ve yapılan tetkikler sonucunda LDH tanısı konulmuştur. Hastaya Temmuz 2020'de L4 Parsiyel Hemilaminektomi ve L4-5 Mikrodiskektomi ameliyatı yapılmıştır. M.D., Ağustos 2021'de LDH'nin nüks etmesi üzerine ikinci kez ameliyat olmuş, ancak bir süre sonra şikayetleri yine tekrarlamıştır. Mart 2022'de yeniden hastaneye başvuran hastaya, 22.04.2022'de üçüncü kez LDH ameliyatı (L4-5 Mikrodiskektomi ve sol L4-5 Foraminotomi) yapılmıştır. Hasta Nöroşirurji kliniğinde 10 gün yatmış, daha önceki yatışlarında vücut mekaniklerine kısa dönem dikkat ettiği ve önemsemediği saptanmıştır. M.D.'ye, vücut mekaniklerini doğru kullanma ve günlük yaşamda dikkat edecekleri konusunda eğitim verilmiş ve taburculuk sonrası 45 gün boyunca telefonla izlemi yapılmış ve günlük yaşamında yaşadığı güçlükler değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bayan M.D.'nin hemşirelik bakımı için ameliyatı öncesi ve sonrasında hemşirelik bakım planı yapılmış ve hemşirelik tanılarına uygun girişimlerde bulunulmuştur. Hastanın taburculuk sonrası izlemlerinde beden mekaniklerine uygun hareket etme, yara yeri bakımını sağlama ve ağrı sürecini yönetme konusunda güçlük yaşadığı belirlenmiş olup, bu konularla ilgili eğitim ve danışmanlık verilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Tekrarlı LDH cerrahisinin en sık nedenlerinden biri olan ameliyat sonrası evde günlük yaşam aktiviteleri sırasında vücut mekaniklerine dikkat etmeme, hemşirelerin hasta ve yakınlarına etkin eğitim ve danışmanlık vermesi, ameliyat sonrası telefonla izlem yapması ile önlenabilir.

Anahtar Kelimeler: Lomber disk hernisi, tekrarlı ameliyat, taburculuk, hemşirelik bakımı, olgu sunumu

Coping With Challenges After Recurrent Lumbar Disc Herniation Surgery: A Case Study

Objective: Recurrent lumbar disc herniation (LDH) is a common cause of poor outcomes after lumbar discectomy. The incidence of recurrent LDH is 5-15%. This case report had two objectives: (1) evaluating the pre- and post-operative nursing care provided to a patient who underwent recurrent LDH surgery and (2) identifying her post-discharge challenges.

Method: Data were collected using a survey developed based on Gordon's Functional Health Patterns Model. Both verbal and written consent was obtained from the patient.

Case: The patient (M.D.) was a forty-year-old woman, married with two children. She was a housewife with a primary school degree. In 2020, she was admitted to a university hospital due to pain in the lower back and legs. She was diagnosed with LDH. She underwent L4 Partial hemilaminectomy and L4-5 microdiscectomy surgery in July 2020. She had surgery for the second time in August 2021 after LDH relapsed. However, after a while, she developed symptoms again. She was admitted to the hospital again in March 2022. She had LDH surgery (L4-5 microdiscectomy and left L4-5 foraminotomy) for the third time on 22.04.2022. She was hospitalized in the neurosurgery clinic for ten days. It was determined that she did not pay much attention to her body mechanics in her previous hospitalizations. She was trained on how to use her body mechanics correctly and what to pay attention to in daily life. After discharge, she was followed up for 45 days by telephone to evaluate the difficulties she experienced.

Findings: Nursing care plans were made before and after the surgery and we carried out appropriate nursing interventions that were based on the nursing diagnosis. After discharge, she had difficulty acting in accordance with her body mechanics, providing wound care, and managing pain. She was provided with training and consultancy on these issues.

Conclusion and recommendations: Failure to pay attention to body mechanics during activities of daily living at home after surgery is one of the most common causes of recurrent LDH surgery. Nurses should follow patients up by telephone after surgery and provide them and their family members with effective training and counseling.

Keywords: Lumbar disc herniation, repeated surgery, discharge, nursing care, case report

Kızlık Zarı İncelemesi ve Etik Boyutu

Sıla GÜL¹, Fatma YILDIRIM², Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN²

¹Kastamonu Üniversitesi

²Hitit Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sgul@kastamonu.edu.tr

Bekâret, cinsel ilişkiye hiç girmemiş olmak anlamına gelen kültürel, sosyal ve dini bir yapıdır. Kızlık zarı (hymen) ise anatomik olarak vajinal kanalın distal kısmında ince bir şekilde bulunan zar kıvrımıdır. Kızlık zarı ve bekâret ile ilgili yanlış düşünceler toplumlardaki eğitim eksikliğinden dolayı günümüze kadar devam etmektedir. Kızlık zarı incelemesi, vajinal muayene olarak da adlandırılan bekâret testi, bireyin cinsel ilişkiye girip girmediğini saptamak amacıyla kadın cinsel organının incelendiği jinekolojik muayenedir. Kızlık zarı incelemesi görsel olarak ya da iki parmak testi muayenesi ile gerçekleştirilmektedir. Çağımızda kızlık zarı incelemesi önem arz eden, insan hakları ve aynı zamanda ciddi bir demokrasi sorunudur. Her boyutu ile şiddet içeren bekâret denetimi veya kızlık zarı muayenesi, ataerkil toplumlarda kadınlar üzerinde mevcut bir yaptırım aracıdır. Birçok toplum, kızlık zarı incelemesi ile beraber kadınlar ve erkekler arasında cinsiyet eşitsizliklerinin ortaya çıktığını düşünmektedir. Yapılan uygulama ile kadın cinselliği denetlenebilir bir araç haline gelerek kadının kendi bedeni üzerindeki söz hakkını ortadan kaldırıp namus cinayetlerine ve intiharlara yol açmaktadır. Kızlık zarı incelemesinin uygun koşullar altında gerçekleşmemesi üriner ve genital enfeksiyon hastalıklarının oluşması için de ortam hazırlamaktadır. Yasal bir dayanak veya gerekçesi olmaksızın bir hekimin kızlık zarı incelemesi yapması bireyin bedensel ve ruhsal bütünlüğüne bir saldırı olmaktadır. Alıkoyma ya da tecavüz gibi olaylarla ilgili olarak savcı ve yargıçlarca istenecek adli başvuruların haricinde doktorların kızlık zarı muayenesi gerçekleştirmesi yasal değildir. Etik ilkelerin göz ardı edilmesine sebep olan bu durumlar için görev ve sorumlulukları etik boyutu ile düzenleyen uluslararası ve ulusal çözümler oluşturulmuştur. Biyotıp Sözleşmesi, Dünya Tabipler Birliği Bildirgeleri, Hasta Hakları Yönetmeliği, Nelson Mandela Kuralları ve Çocuk Hakları Sözleşmesi bu çözümler içerisinde yer almaktadır. Bu derlemede kızlık zarı incelemesi ve etik boyutu ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kızlık Zarı, Etik, Bekâret, Etik İlkeler

Hymen Analysis and Ethics

Virginity is a cultural, social and religious construct that means never having sexual intercourse. The hymen is anatomically a thin membrane fold in the distal part of the vaginal canal. Misconceptions about hymen and virginity continue to this day due to the lack of education in societies. Virginity test, also called hymen examination, vaginal examination, is a gynecological examination in which the female genitalia is examined in order to determine whether the individual has had sexual intercourse. The examination of the hymen is carried out visually or with the two-finger test examination. In our age, the examination of the hymen is an important issue of human rights and at the same time a serious problem of democracy. Violent in all its aspects, virginity check or hymen examination is a tool of sanction on women in patriarchal societies. Many societies think that gender inequalities between men and women emerge with the examination of the hymen. With the practice, women's sexuality becomes a controllable tool, abolishing women's right to have a say over their own body, leading to honor killings and suicides. Failure to perform hymen examination under suitable conditions also prepares the environment for the formation of urinary and genital infectious diseases. A physician's examination of the hymen without a legal basis or justification is an attack on the physical and mental integrity of the individual. It is not legal for doctors to perform a hymen examination, except for judicial applications to be requested by prosecutors and judges in relation to events such as detention or rape. For these situations, which cause the ethical principles to be ignored, international and national solutions have been created that regulate the duties and responsibilities with the ethical dimension. Biomedicine Convention, World Medical Association Declarations, Patient Rights Regulation, Nelson Mandela Rules and Child Rights Convention are among these solutions. In this review, the examination of the hymen and its ethical dimension will be discussed.

Keywords: Hymen, Ethics, Virginity, Ethical Codes

Demans Hastalarının Bakımında Yeni Bir Yaklaşım: Entegre Bakım

Münevver ÖZCAN¹

¹Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü

Sorumlu Yazar: munevverozcan1@gmail.com

Ülkemizde ve dünyada yaşlı nüfusun giderek artmasına bağlı olarak Demans hastalığının görülme sıklığı da artmaktadır. Demans, kişinin bellek, akıl yürütme, oryantasyon, dikkat, konsantrasyon, konuşma, düşünme, fiziksel koordinasyon gibi birçok fiziksel yeteneğin giderek kötüleşmesinin yanı sıra bireyde gelişen bilişsel bozukluklar sonucunda mizaç, davranış ve kişilikte bozulmaların görüldüğü bir hastalıktır. Demans hastalığının görülme sıklığının giderek artması, hastaların bakımının sağlanması için bakım verenlerin desteklenmesini ve hasta bireyin yararlanabileceği hizmetlerin ulaşılabilir olmasını gerektirmektedir. Demans hastalarının bakım sürecinde hem sağlık hem de sosyal hizmetlere gereksinim duyulmaktadır. Demans hastalarının sıklıkla sağlık ve sosyal hizmetlere aynı anda gereksinimleri olmasına karşın, hastaların bu hizmetlere ulaşımı aynı anda olamamaktadır. Bu durum, Demans hastalarının gereksinim duydukları hizmetlere bölünmüş olarak ulaşmaları ile sonuçlanarak, hizmetlere ulaşabilmelerinin azalması, hastaneye transfer sürecinde sorunlarla karşılaşmaları gibi sorunlara neden olmaktadır. Demans hastalarının sağlık ve sosyal hizmetlere ulaşımında aksamaların olması sonucunda bireyin yaşam kalitesinin azalması ile sonuçlanmaktadır. Ülkemizde Demans hastaları bu iki hizmetten ayrı ayrı zamanlarda yararlanabilmekte olup, bu hizmetlerin sürekliliğini sağlamakta zorluklar yaşamaktadırlar. Oysaki Demans hastalarının bakım sürecinde gereksinim duydukları hizmetlere bir arada ulaşmaları büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda Demans hastalarının desteklenmesi; hizmetlere ulaşımın kolaylaştırılması amacıyla entegre bakım kavramı gündeme gelmektedir. Entegre bakım, hasta bakımı ile hizmetlerin koordinasyonunun daha iyi sağlanması amacıyla birden fazla hizmetin bir araya getirilmesi olarak tanımlanabilmektedir. Entegre bakımın en güçlü yönü sağlık profesyonelleri arasında işbirliği ve iletişimi güçlendirerek hasta bakımına ilişkin bilgilerin paylaşılması ile hastanın biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarına yönelik kapsamlı bir planının oluşturulmasıdır. Kapsamlı bir plan oluşturmak amacıyla vaka yönetimi, bakım koordinasyonu, sosyal yardım, multidisipliner ekiplerin olması ve ekiplerin her hastaya ulaşabilmesi gibi yöntemler kullanılarak entegre bakımın sağlanması ve sonuçlarının iyileştirebilmesi sağlanabilmektedir. Entegre bakım, Demans hastalarının desteklenmesinde giderek popüler olan bir yaklaşımdır. Bakım hizmetlerinin entegrasyonu ile Demans hastalığının yönetimi, sosyal bakımının desteklenmesi ve iyileştirilmesi sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Demans, Entegre Bakım

A New Approach to the Care of Patients with Dementia: Integrated Care

Due to the increasing elderly population in our country and the world, the incidence of dementia is increasing. Dementia is a disease in which many physical abilities such as memory, reasoning, orientation, attention, concentration, speech, thinking, and physical coordination worsen gradually, as well as deterioration in temperament, behavior, and personality as a result of cognitive disorders that develop in the individual. The increasing incidence of dementia requires the support of caregivers to provide care for patients and the availability of services that the patient can benefit from. Both health and social services are needed in the care process of dementia patients. Although dementia patients often need health and social services at the same time, patients cannot access these services at the same time. This situation results in dementia patients accessing the services they need in a divided manner, causing problems such as reduced access to services and problems in the transfer process to the hospital. As a result of the disruptions in the access of individuals with dementia to health and social services, it results in a decrease in the quality of life of the individual. In our country, dementia patients can benefit from these two services at different times, and they have difficulties in ensuring the continuity of these services. However, it is of great importance for dementia patients to access the services they need together in the care process. Supporting dementia patients in recent years; To facilitate access to services, the concept of integrated maintenance comes to the fore. Integrated care can be defined as bringing together more than one service to better coordinate patient care and services. The strongest aspect of integrated care is to strengthen cooperation and communication among health professionals, share information about patient care, and create a comprehensive plan for the patient's biological, psychological and social needs. To create a comprehensive plan, it is possible to provide integrated care and improve its results by using methods such as case management, care coordination, social assistance, multidisciplinary teams, and teams to reach every patient. Integrated care is an increasingly popular approach to supporting patients with dementia. With the integration of care services, the management of dementia disease, support, and improvement of social care will be possible.

Keywords: Dementia, Integrated Care

Çocuklarda Dijital Oyun Bağımlılığı

Sümeyye Nur GÜNEŞ¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

¹Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: sumeyyenurgunes42@hotmail.com

Çocukların geçmişten günümüze hayatının temelinde yer alan oyun zaman içinde değişim göstermiş ve dijital mecrada yerini almıştır. Dijital oyunların çoğunluğu bilişsel beceri gerektirdiği için çocuklar bu oyunları oynarken zamanın nasıl geçtiğini fark edememektedir. Bu durum ise bağımlılık seviyesine ulaşarak çocukta dijital oyun bağımlılığını ortaya çıkarmaktadır. Günümüz çocuklarının, bilgisayar, tabletler ve akıllı telefonlar gibi önceki nesillere göre daha geniş bir teknoloji yelpazesine sahip olduğu bilinmektedir. Bu teknolojik araçların kullanımı çocuklar için oyun oynamak, ödev yapmak, ders videoları izlemek, arkadaşlarla sohbet etmek, aile ile görüşmeler yapmak, dizi/film seyretmek vb. gibi aktivitelerin yapıldığı bir araç haline gelmiştir. Pandemi dönemi yaşanan kısıtlamalar nedeniyle çocukların çok daha fazla süre evde kalmasına, okul derslerini dahi evde bilgisayar başında geçirmek zorunda kalmasına neden olmuştur. Pandemi sürecinde yapılan Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'nda, internet kullanımının, 6-15 yaş grubundaki çocuklarda %82,7'ye çıktığı belirlenmiştir. Bu süreçte düzenli internet kullanan çocukların oranı artarken, dijital ortamı en fazla çevrimiçi derse katılma, ödev yapma ve oyun oynama amaçlı kullandıkları görülmüştür. Covid-19 pandemisinde bu teknolojik araçlarda oyun oynamaların artmasıyla birlikte, çocuklarda dijital oyun bağımlılığında da artış olmasından endişe edilmektedir. Yapılan çalışmalarda Pandemi sürecinde çocukların dijital oyunlara daha fazla yöneldiği ve çocukların dijital oyun bağımlılığı eğilimlerinde artış olduğu belirlenmiştir. Bu durum, çocukların hayatına dokunan ebeveynler, öğretmenler, çocuk gelişimciler, pediatristler tarafından dikkate alınması gereken bir sorundur. Çocukları bağımlılığa iten nedenlerin belirlenerek ortadan kaldırılması, alternatif oyun oynama ortamlarının oluşturulması, çocukların ilgisini çekebilecek motor aktivitelerin de içerisinde olan dijital oyunların çocuğun her türlü gelişimini destekler nitelikte yapılandırılması ve durumun multidisipliner olarak ele alınması bu sorunun çözümünde etkili olacaktır. Bu çalışma Covid-19 pandemisinde Dijital Oyun Bağımlılığı sorununu incelemek, çocuklar üzerindeki etkisini anlamak ve buna yönelik çözüm önerileri sunmak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Dijital Oyun, Dijital Oyun Bağımlılığı, Covid-19

Digital Game Addiction in Children

The game, which is the basis of children's lives from past to present, has changed over time and has taken its place in the digital medium. Since the majority of digital games require cognitive skills, children do not realize how time passes while playing these games. This situation reaches the level of addiction and reveals digital game addiction in children. It is known that today's children have a wider range of technologies than previous generations such as computers, tablets and smartphones. The use of these technological tools is for children to play games, do homework, watch lesson videos, chat with friends, meet with family, watch TV series / movies, etc. It has become a tool for activities such as Due to the restrictions experienced during the pandemic period, children have to stay at home for much longer, even having to spend their school lessons at home in front of the computer. In the Information Technologies Usage Research conducted during the pandemic process, it was determined that internet use increased to 82.7% in children aged 6-15 years. While the percentage of children using the internet regularly increased in this process, it was observed that they used the digital media mostly for online lessons, doing homework and playing games. With the increase in playing games in these technological tools in the Covid-19 pandemic, there is concern that there will be an increase in digital game addiction in children. In the studies, it has been determined that children tend to digital games more during the pandemic process and there is an increase in children's digital game addiction tendencies. This is a problem that should be taken into account by parents, teachers, child development experts and pediatricians who touch the lives of children. Identifying and eliminating the causes that push children to addiction, creating alternative play environments, structuring digital games, which are among the motor activities that may attract children, in a way that supports all kinds of development of the child, and addressing the situation in a multidisciplinary manner will be effective in solving this problem. This study was carried out to examine the problem of Digital Game Addiction in the Covid-19 pandemic, to understand its effect on children and to offer solutions for it.

Keywords: Child, Digital Game, Digital Game Addiction, Covid-19

Orem Öz Bakım Eksikliği Hemşirelik Kuramı'na Göre İntrakranial Kitle Cerrahisi Geçiren Hastanın Kavram Haritası İle Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Dilek TALHAOĞLU¹

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Sorumlu Yazar: dilektalhaoglu@gmail.com

İntrakranial Kitleler (İKK) hastanın yaşam kalitesini ciddi şekilde etkileyen, tedaviye etkin yanıt alınmaması durumunda yaşamı tehdit eden önemli bir hastalıktır. Hemşireler hastaların bu süreçlerinde hastalıklarına uyum sağlamasını sağlayarak ve hastalık yönetimini planlayarak önemli rol alırlar. Orem'e göre hemşirelik, yardıma ve rehberliğe ihtiyacı olan bireylere bilimsel bilgiler ışığında verilen hemşirelik hizmetidir. Bu olgu sunumunda İntrakranial Kitle tanısı ile hastaneye yatırılıp yapılan 62 yaşındaki hastanın Orem' in Öz Bakım Yetersizlik Modeline göre öz bakım gereksinimleri üç alt grupta incelenerek hemşirelik tanıları planlanmış ve uygulanmıştır. Yoğun bakım ünitesinde takip edilen hastanın Orem'in "Öz Bakım Teorisi'ne" göre öz bakım gereksinimleri belirlenmiş ve kuramın her bir basamağına göre hemşirelik bakım planının sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orem, İntrakranial Kitle, Hemşirelik Bakımı, Kavram Haritası

Nursing Care With A Concept Map Of Patients Undertaking Intracranial Mass Surgery According To Orem Self-Care Lack Of Nursing Theory: A Case Report

Intracranial Masses (ICM) is an important disease that seriously affects the quality of life of the patient and threatens life if there is no effective response to treatment. Nurses play an important role in this process by ensuring that patients adapt to their diseases and planning disease management. According to Orem, nursing is the nursing service given to individuals who need help and guidance in the light of scientific knowledge. In this case report, the self-care needs of a 62-year-old patient who was hospitalized with the diagnosis of Intracranial Mass, according to Orem's Self-Care Insufficiency Model, were examined in three subgroups, and nursing diagnoses were planned and applied. The self-care needs of the patient followed in the intensive care unit were determined according to Orem's "Self-Care Theory" and it was aimed to present a nursing care plan according to each step of the theory.

Keywords: Orem, Intracranial Masses, Nursing Care, Concept Map

Evde Hastasına Bakım Verenlerde Stres Düzeyi ve Stresle Başa Çıkma Sosyal Desteğin Etkisi

Elif KAYA AYDOĞDU¹, Sibel KARACA SİVRİKAYA², Hicran YILDIZ³

¹Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

²Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir, Türkiye

³Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bursa, Türkiye

Sorumlu Yazar: kayaelif4310@gmail.com

Amaç: Çalışma evde hastasına bakım verenlerin sosyo demografik özelliklere göre stres düzeyini ölçmek ve stresle başa çıkma sosyal desteğin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırmanın örneklemini bir ilçe devlet hastanesi Evde Sağlık Hizmetleri Birimine kayıtlı 120 bakım veren oluşturmuştur. Veriler; bakım veren tanıtım formu, bakım veren stres indeksi, stresle başa çıkma tarzları ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki korelasyon analizi ile incelenirken Kolmogorov-Smirnov, MAann-Whitney U, Kruskal-Wallis H testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre bakım verenlerin stres düzeyini; eğitim durumu, kiminle yaşadığı, aylık gelir durumu ve bakım verme süresinin etkilediği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Stres düzeyi ile stresle başa çıkma tarzları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($p<0,05$). Kendine güvenli yaklaşım tarzı ve iyimser yaklaşım tarzı arttıkça stres düzeyinin azaldığı görülmüştür ($p<0,05$). Stres düzeyi ile çok boyutlu algılanan sosyal destek düzeyi arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0,715$) ($p<0,05$). Bakım verenlerin; aileden ve özel bir insan tarafından algıladığı sosyal desteğin stres düzeyini azalttığı görülmüştür ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bakım verenlerin stresle başa çıkma tarzları ve algıladığı sosyal desteğin stres düzeyini etkilediği belirlenmiştir. Hasta ve bakım verenlerle birebir iletişim halinde olan hemşireler tarafından, bakım vermenin sebep olduğu stres düzeyini azaltacak ve algılanan sosyal desteği artıracak faktörlerin değerlendirilmesi, bu konuda gerekli eğitim ve danışmanlık programlarının düzenlenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Evde Bakım Hizmetleri, Stres, Stresle Başa Çıkma, Algılanan Sosyal Destek

Stress Level in Home Caregivers and the Effect of Social Support on Coping with Stress

The Aim Of Study: The study was conducted to measure the stress level of caregivers at home according to their socio-demographic characteristics and to determine the effect of social support on coping with stress.

Method: The sample of this descriptive study consisted of 120 caregivers registered in the Home Health Services Unit of a district state hospital. Data was collected by means of "Caregiver Introduction Form", "Caregiver Stress Index", "Stress Coping Styles Scale" and "Multidimensional Perceived Social Support Scale. Analysis of data was done using SPSS program. While the relationship between the variables was analyzed by correlation analysis, Kolmogorov-Smirnov, MAann-Whitney U, Kruskal-Wallis H test were analyzed.

Results: According to the research findings, the stress level of people who gives care; It has been determined that education level, with whom he lives, monthly income and duration of care are affected. ($p<0,05$). It has been determined that the level of stress and the styles of coping with stress have a positive and significant relationship ($p<0,05$). It was observed that the stress level decreased as the self-confident and optimistic approach style increased. ($p<0,05$). A negative and significant relationship was found between the level of stress and the level of perceived multidimensional social support ($r=-0,715$) ($p<0,05$). It is seen that the social support perceived by the family and a special person reduces the stress level ($p<0,05$).

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the way caregivers cope with stress and the perceived social support are effective on stress. Nurses who communicate face to face with patients and caregivers suggested that to organize necessary consultancy and training programs in order to reduce the stress level caused by caregiving and increase the perceived social support.

Keywords: Nursing, Home Care Services, Stress, Coping with Stress, Perceived Social Support

Papadopoulos Tilki Taylor (PTT) Kültürel Yeterliliği Geliştirme Modeli

Ebru DİĞRAK¹, Ayfer TEZEL²

¹*İzmir Ekonomi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye*

²*Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

Sorumlu Yazar: ebrudigrak@gmail.com

Papadopoulos, Tilki ve Taylor (PTT) modeli 1990'lı yıllarda Birleşik Krallık'ta kültürel yeterliliğin geliştirilmesine yönelik geliştirilmiştir. Modele göre kültürel yeterlilik, "insanların kültürel inanç, davranış ve ihtiyaçlarını dikkate alarak etkili sağlık bakım hizmeti sunmasını sağlamak" olarak tanımlanmakta ve ömür boyu hem gelişen bir süreç hem de çıktı olarak görülmektedir(1,2). Model, sağlık hizmetlerinde eşitlik ve insan hakları temelli anlayışının karar vermede bireysel ve toplum katılımının değerini açıkça vurgulamaya odaklandığı için diğer klinik / tıbbi modellerden farklıdır. Modelinin temel ilkelerinden biri, baskıcı ve ayrımcılık karşıtı uygulamaların önlenmesine yönelik olmasına teşvik etmesidir ve bu temel ilke, müşteri/hastaların sağlık hizmeti kararlarına katılımını vurgulamaktadır. Sağlık bakım hizmetlerinde sağlık hizmeti sağlayıcıları ve kullanıcılarının bakış açısı geliştirilip farkındalıkları artırılabilir(3). Model, kültürel farkındalık, kültürel bilgi, kültürel duyarlılık ve kültürel uygulama (yeterlilik) olarak dört aşamadan oluşur. Kültürel farkındalık, kültürel yeterliliğin geliştirilmesinde ilk aşamadır. Hemşirelik kültürel kimlik ve etnik merkezlilik konusundaki bilgilerini artırmak için kendi kişisel değer ve inançlarını incelemesi, verdiği bakımın etkisinin farkında olması ve anlaması gerekir. Kültürel bilgi aşaması, hemşirelerin sağlık inançları ve davranışları üzerine çeşitli şekillerde multidisipliner bilgi kazanması, farklı kültürlerden bireylerle ilişkide olması, farklılıkları, eşitsizlikleri anlaması, farklı sağlık sorunlarını ve davranışlarını kültüre dayandırmasını içerir. Kültürel duyarlılık aşaması, uygun iletişim becerilerinin geliştirilmesini içerir. Hemşire-hasta ilişkisi, empati, güven, saygı ve kabul gerektiren gerçek bir ortaklık olmalıdır. Son olarak, kültürel yeterlilik önceki tüm aşamaların sentezi ve uygulanmasını gerektirir(1). Papadopoulos, Tilki ve Lees PTT modeline dayanarak geliştirdikleri Kültürel Yeterlilik Değerlendirme Ölçeğini geliştirmiştir. Ölçekte, kültürel farkındalık, kültürel bilgi, kültürel duyarlılık ve kültürel uygulama alanlarını belirlemişler ve kültürel yeterliliğin geliştirilmesi için bu kavramlara odaklanmışlardır(4,5).

Kaynaklar

- 1.PAPADOPOULOS I.(2006). *Transcultural health and social care: Development of culturally competent practitioners*. Churchill Livingstone, London, England.
- 2.REPO H, VAHLBERG T, SALMİNEN L, PAPADOPOULOS I, LEİNO-KİLPİ H (2016). *The cultural competence of graduating nursing students*. *Journal of Transcultural Nursing*,1(1):1-10.
- 3.BOYLE PJ.(2012). *An assessment of cultural competence of community public health nursing in lifeseid health service area, Dublin*. Final Project: Doctor of Professional Studies, Middlesex University, London.
- 4.PAPADOPOULOS I, LEES S.(2002). *Developing culturally competent researchers*. *Journal of Advanced Nursing*,37(3):258-264.
- 5.PAPADOPOULOS I, TILKI M, LEES S.(2004). *Promoting cultural competence in healthcare through a research-based intervention in the UK*. *Diversity in Health and Social Care*,1:107-116.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kültür, Kültürel Yeterlilik, Model

Papadopoulos Tilki Taylor (PTT) Cultural Competence Development Model

The Papadopoulos, Tilki and Taylor (PTT) model was developed in the 1990s for the development of cultural competence in the United Kingdom. According to the model, cultural competence is defined as "to enable people to provide effective health care services by taking into account their cultural beliefs, behaviors and needs" and is seen as both an evolving process and an output throughout life (1,2). The model differs from other clinical/medical models in that it focuses on clearly emphasizing the value of individual and community participation in decision-making based on equity and human rights-based understandings in healthcare. One of the key principles of its model is that it encourages the prevention of oppressive and anti-discrimination practices, and this core principle emphasizes the involvement of clients/patients in healthcare decisions. Health care providers and users' perspectives can be developed and their awareness can be increased in the delivery of health care services (3). The model consists of four stages: cultural awareness, cultural knowledge, cultural sensitivity and cultural practice (competence). Cultural awareness is the first stage in the development of cultural competence. Nursing needs to know their own personal values and beliefs and be aware of the impact of the care they provide in order to increase their knowledge of cultural identity and ethnocentrism. Cultural knowledge stage includes nurses gaining multidisciplinary knowledge on health beliefs and behaviors in various ways, being in contact with

individuals from different cultures, understanding differences and inequalities, basing different health problems and behaviors on culture. The cultural sensitivity phase includes the development of appropriate communication skills. The nurse-patient relationship must be a genuine partnership that requires empathy, trust, respect and acceptance. Finally, cultural competence requires the synthesis and application of all previous stages (1).

Papadopoulos, Tilki, and Lees developed the Cultural Competence Assessment Scale based on the PTT model. In the scale, they identified the areas of cultural awareness, cultural knowledge, cultural sensitivity and cultural practice and focused on these concepts for the development of cultural competence (4,5).

Keywords: *Cultur, Cultural Competency, Model, Nursing*

Total Larenjektomi Ameliyatı Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Nursena KARAOĞLAN¹, Sevil GÜLER², Burçin IRMAK³

¹Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

³Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: nursesena.karaoglan.3@gmail.com

Giriş ve Amaç: Larenks kanseri tüm dünyada en sık görülen kanser türleri arasında 20. sıradadır. Türkiye’de ise tüm kanser türlerinin yaklaşık %2’sini oluşturmaktadır. Hastaların tedavisinde sıklıkla total larenjektomi ameliyatı yapılmakta ve bu hastalar Kulak Burun Boğaz Kliniği’nde uzun süre yatmaktadırlar. Bu nedenle hastalar ameliyat sonrasında fiziksel, psikososyal ve ekonomik sorunlar deneyimlemekte, yaşam kaliteleri olumsuz etkilenmektedir. Bu olgu sunumunun amacı; total larenjektomi ameliyatı olan hastanın hemşirelik bakımının Gordon’un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli doğrultusunda ve kavram haritası yöntemi kullanılarak sunulmasıdır.

Olgu: Bay A.K., 62 yaşında, evli, iki çocuk sahibi ve emeklidir. Hastanın 50 yıldır günde iki paket sigara içme öyküsü bulunmaktadır. Ses kısıklığı ve boğaz ağrısı şikayetleriyle Aralık 2021’de dış merkezdeki bir üniversite hastanesine başvurmuş, yapılan biyopsi işlemi sonucunda larenks kanseri tanısı almıştır. Tanıyı reddederek cerrahi tedaviyi kabul etmeyen hasta üç ay sonra Ankara il merkezindeki bir üniversite hastanesine başvurmuştur. Yapılan muayene ve tetkikler sonucunda hasta tekrardan aynı tanıyı almış ve cerrahi tedavi planlanmıştır. Hastaya 06.05.2022 tarihinde total larenjektomi ve bilateral boyun diseksiyonu ameliyatı yapılmıştır. Hasta ameliyat sonrası bir gün yoğun bakım ünitesinde izlendikten sonra üç hafta süreyle Kulak Burun Boğaz Kliniğinde takip edilmiştir. Bu süreçte hastaya; akut ağrı, doku bütünlüğünde bozulma, sağlığı sürdürmede etkisizlik, öz-bakım eksikliği, sözel iletişimde bozulma, uyku örüntüsünde bozulma, anksiyete ve bilgi eksikliği mevcut hemşirelik tanıları ile spontan ventilasyonu sürdürmede yetersizlik riski, oral müköz membranda bozulma riski, beden imajında bozulma riski, yara yeri iyileşmesinde gecikme riski, kan şekeri regülasyonunda dengesizlik riski, enfeksiyon riski, kanama riski, düşme riski ve tıbbi araç ilişkili basınç yaralanması riski olası tanılarına yönelik hemşirelik girişimleri uygulanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Total larenjektomi nedeniyle ameliyat olan hastaların karşılaştığı sorunların giderilmesinde Gordon’un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli ve kavram haritasıyla yapılandırılmış hemşirelik bakımı ve hasta eğitimi verilmesi hastanın sorunlarıyla baş etmesini kolaylaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Larenjektomi, Hemşirelik Bakımı, Hemşirelik Modeli, Kavram Haritası, Postoperatif Bakım

Nursing Care of the Patient Who Underwent Total Laryngectomy According to The Model of Functional Health Patterns: Case Report

Introduction and Purpose: Laryngeal cancer is the 20th most common cancer type in the world. It constitutes approximately 2% of all cancer types in Turkey. Total laryngectomy surgery is frequently operated on the treatment of patients who are hospitalized in the Otorhinolaryngology Clinic for a long time. Thus, patients experience physical, psychosocial and economical problems after surgery and their quality of life is affected adversely. The aim of this case report is to present the nursing care of a patient who underwent total laryngectomy surgery with Gordon’s Functional Health Patterns Model and using the concept map method.

Case: Mr. A.K. 62 years old, married with two children and a retired. He had a history of smoking two packs of cigarettes per day for 50 years. In December 2021, he applied to a university hospital in an external center with complaints of hoarseness and sore throat. As a result of the biopsy procedure, he was diagnosed with laryngeal cancer. He refused the diagnosis and surgical treatment and applied to a university hospital in Ankara three months later. As a consequence of the examinations and tests, he received the same diagnosis again and surgical treatment was planned. On May 6th, 2022 total laryngectomy and bilateral neck dissection surgery was operated. He was followed up in the intensive care unit for a day postoperatively and then in the otorhinolaryngology clinic for three weeks. In this process, acute pain, impaired tissue integrity, ineffective health maintenance, lack of self-care, impaired verbal communication, impaired sleep pattern, anxiety and lack of information were diagnosed as current nursing diagnoses. In addition, risk of inability to sustain spontaneous ventilation, risk of impaired oral mucous membranes, risk of impairment in body image, risk of delay in wound healing, risk of imbalance in blood glucose regulation, risk of infection, risk of bleeding, risk of fall and risk of medical device-related pressure injury were determined as potential nursing diagnoses.

Conclusion and Recommendations: For the patients undergoing total laryngectomy operation providing nursing care and patient education structured with Gordon’s Functional Health Patterns Model and concept map ease to cope with the difficulties.

Keywords: Laryngectomy, Nursing Care, Nursing Model, Concept Map, Postoperative Care

Hemşirelikte Etik İlkeler ve Covid-19 Pandemisinde Hemşirelikte Etik İkilemler

Sıla GÜL¹, Remziye CICI²

¹Kastamonu Üniversitesi

²Hitit Üniversitesi

Sorumlu Yazar: silagull55@gmail.com

Etik bireylerin hareketlerini ve davranışlarını kontrol eden ahlaki ilkeler bütünüdür. Etik aynı zamanda sağlık profesyonellerinin görev ve sorumluluklarını en iyi ve en doğru nasıl yapacakları konusunda rehber olan bir kavramdır. Etik ilkeler ise eyleme ve niyete yön verebilen temel ahlaki doğrular olarak karşımıza çıkmaktadır. Hemşireler hasta tercihlerine saygı göstermek, hastalar arasında ayırım yapmamak, hastaların kendi bakımlarına katılmasına imkân sağlamak gibi özerklik, yarar sağlama, zarar vermeme, dürüstlük, gizlilik, adalet etik ilkelerini uygulayarak bakım vermektedir. Ancak bakım ve tedavi sırasında etik ikilemler de ortaya çıkabilmektedir. Özellikle Covid-19 pandemisinin yaşandığı günümüzde etik sorunlar ve ikilemler ile daha sık karşılaşabilmektedir. Bu etik ikilemlerden bazıları; sağlık hizmetlerinde bulunan sınırlı sayıda kaynağı hangi önceliğe göre nasıl dağıtılacağı ve sağlık hizmetindeki kaynaklardan faydalanamayan bireylere karşı yarar sağlayamamadır. Ayrıca bir diğer etik ikilem de Covid-19 pandemisi döneminde hem enfeksiyonun bulaş riskini azaltmak hem de toplum sağlığını korumak adına yapılan sokağa çıkma yasakları ve karantina uygulamalarının bireylerin özgürlük alanını daraltmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu durum da yarar sağlama ilkesi ile özerklik ilkesi arasında etik ikilem meydana getirmektedir. Pandemi döneminde iyileşme şansı yüksek olan hastalara diğer hastalara göre öncelik verilip, bakımının yerine getirilmesi etik ikilem ortaya çıkaran başka bir durum olmuştur. Diğer hastalara hizmetin gecikmesi veya verilmemesi zarar vermeme ve adalet etik ilkeleri ile de çelişmektedir. Pandemi sürecinde hastalığa yakalanma korkusu özellikle bebek ve çocuk sahibi ailelerin sağlık kurum ve kuruluşlarına başvurularında azalmaya neden olmuştur. Hizmetlerde yaşanan aksaklıklar sağlıklı bir neslin devamını sağlamak açısından önemli riskler meydana getirerek yarar sağlama ilkesi ile ters düşmektedir. Covid-19 döneminde kullanılan mobil uygulamalar da bir yandan bölgelerin risk durumunu saptayarak bireylere hastalığa karşı önleyici uyarılar verirken, diğer yandan hastaların mahremiyet alanına girerek nerede olduklarını ve konum bilgilerini ele geçirerek etik ikilem ortaya çıkarmıştır. Sonuç olarak, hemşireler profesyonel bir şekilde bakım vermek için etik ilkeleri bilmeli ve bunlara uygun hareket etmelidir. Etik ikilem yaşadığı durumlarda ise sahip olduğu mesleki bilgi ve becerileri kullanarak ahlaksal tutum ve davranışlara uygun bir şekilde görevini yerine getirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Hemşirelik, COVID-19, Etik İlkeler

Ethical Principles in Nursing and Ethical Dilemma in Nursing in the Covid-19 Pandemic

Ethics is the set of moral principles that control the actions and behavior of individuals. Ethics is also a concept that guides health professionals on how to best and most accurately perform their duties and responsibilities. Ethical principles, on the other hand, appear as basic moral truths that can guide action and intention. Nurses provide care by applying the ethical principles of autonomy, benefiting, not harming, honesty, confidentiality and justice, such as respecting patient preferences, not discriminating between patients, and allowing patients to participate in their own care. However, ethical dilemmas may also arise during care and treatment. Ethical problems and dilemmas can be encountered more frequently, especially today, when the Covid-19 pandemic is experienced. Some of these ethical dilemmas are; how the limited number of resources available in health services will be distributed according to what priority and the inability to provide benefits to individuals who cannot benefit from the resources in health services. In addition, another ethical dilemma emerged during the Covid-19 pandemic, when curfews and quarantine practices, which were imposed both to reduce the risk of transmission of infection and to protect public health, narrowed the freedom of individuals. This situation creates an ethical dilemma between the principle of benefit and the principle of autonomy. Giving priority to patients with a high chance of recovery during the pandemic period and performing their care was another situation that created an ethical dilemma. Delaying or not providing the service to other patients also contradicts the ethical principles of no harm and justice. inconsistent with the principle. The mobile applications used during the Covid-19 period, on the one hand, determined the risk status of the regions and gave preventive warnings to the individuals against the disease, on the other hand, they entered the privacy area of the patients and captured their location and location information, thus creating an ethical dilemma.

As a result, nurses should know and act in accordance with ethical principles in order to provide professional care. In cases where he/she has ethical dilemmas, he/she should fulfill his/her duty in accordance with moral attitudes and behaviors by using his professional knowledge and skills.

Keywords: Ethics, Nursing, COVID-19, Ethical Codes

COVID-19 Pandemi Sürecinde Cerrahi Süreç ve Hasta Bakımı

Meral TAŞKIN¹, Şerife KUŞUN KURAL²

¹Konya Şehir Hastanesi

²Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: merdal0742@gmail.com

Son yirmi yıldır dünyada görülen “şiddetli akut solunum sendromu korona virüs (SARS-CoV- Severe Acute Respirator Syndrome), H1N1 influenza ve Ortadoğu solunum sendromu corona virüsü (MERS-CoV- Middle East Respiratory Syndrome-Coronavirus)” viral enfeksiyonlar küresel salgınlara neden olmuştur. Bu viral salgınlara son olarak Çin’de görülen ve diğer ülkelere yayılan Coronavirüs Hastalığı 2019 (COVID-19) pandemisi de eklenmiştir (Cascella ve ark 2020). Hastalık hakkında bilinen bilgilerin yanında bilinmeyen birçok bilginin olması endişe vermektedir (Kaptan ve ark 2020). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre pandeminin ilanına kadar toplam 114 ülkede 118.000’den fazla sayıda vaka bildirilmiş ve 4291 ölüm kaydı yapılmıştır (DSÖ 2021 a). Salgın durumunun ilerlemesiyle hastanelerde yoğunluk artmış ve bulaş riski açısından hastaneler önemli yerler haline gelmiştir (Kaptan ve ark 2020). Hastanelerde bulunan sağlık profesyonelleri, her salgında olduğu gibi mesleklerinin doğası gereği riske en fazla maruz kalan grup olduğu için, salgınla mücadele ederken enfeksiyondan korunma önlemleri alınmalıdır (Gök ve ark 2020). Hastanelerin yüksek riskli alanlar olması, özellikle ameliyathanelerin riskli bölgeler olması nedeniyle pandemi sürecinde, sağlık sistemi ve cerrahi süreç ile ilgili hizmetlerde olumsuz etkilenmeler yaşanmıştır (Kaptan ve ark 2020). Bu etkilenmeler sonucunda cerrahi birimlerde şüpheli veya kesin tanı konmuş COVID-19 vakalarında cerrahi müdahaleler planlı olanları ertelenmiştir. Fakat bazı vakalar geciktirilemeyeceği için, sağlık çalışanlarının COVID-19 şüpheli veya tanı konmuş hastanın cerrahi sürecini nasıl sürdüreceğine dair çalışmalar yayınlanmıştır (Gök ve ark 2020). Bu derlemenin amacı; rehberler (Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi), yönergeler ve bilimsel veriler ışığında COVID-19 pandemi sürecinde şüpheli veya kesin COVID-19 tanılı hastaların cerrahi girişim öncesi, sonrası ve sonrası dönem hasta bakımına ilişkin güncel bilgileri paylaşmaktır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi Süreç, COVID-19, Pandemi

Surgical Process and Patient Care in the COVID-19 Pandemic Process

"Severe acute respiratory syndrome corona virus (SARS-CoV- Severe Acute Respirator Syndrome), H1N1 influenza and Middle East respiratory syndrome corona virus (MERS-CoV- Middle East Respiratory Syndrome-Coronavirus)" viral infections seen in the world for the last two decades have caused global epidemics. Lastly, the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) pandemic, which was seen in China and spread to other countries, was added to these viral epidemics (Cascella ve ark 2020). The fact that there is a lot of unknown information besides the known information about the disease is worrying (Kaptan ve ark 2020). According to the World Health Organization (WHO) data, more than 118,000 cases were reported in 114 countries and 4291 deaths were recorded until the declaration of the pandemic (DSÖ 2021 a). With the progress of the epidemic situation, the density in hospitals has increased and hospitals have become important places in terms of the risk of transmission (Kaptan ve ark 2020). As health professionals in hospitals are the group most exposed to risk due to the nature of their profession, as in every epidemic, precautions should be taken to prevent infection while fighting the epidemic (Gök ve ark 2020). Due to the fact that hospitals are high-risk areas and operating rooms are risky areas, negative effects have been experienced in the health system and services related to the surgical process during the pandemic process (Kaptan ve ark 2020). As a result of these effects, planned surgical interventions were postponed in suspected or definitively diagnosed COVID-19 cases in surgical units. However, since some cases cannot be delayed, studies have been published on how healthcare professionals will continue the surgical process of patients with suspected or diagnosed COVID-19 (Gök ve ark 2020). The purpose of this review; In the light of guidelines (Ministry of Health COVID-19 Guidelines), guidelines and scientific data, the aim is to share up-to-date information on patient care before, during and after surgical intervention of patients with suspected or definite COVID-19 diagnosis during the COVID-19 pandemic process.

Keywords: Surgical Process, COVID-19, Pandemic

Küreselleşme ve Sağlık - Sözlü Sunum

KS1

COVID 19 Enfeksiyonu Geçiren ve Geçirmeyen Sağlık Çalışanlarında Depresyon, Anksiyete ve Stres

Zeynep DEMİR¹, Kamer GÜR¹

¹Marmara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye
Sorumlu Yazar: zeynepgilmez687@gmail.com

Giriş: COVID 19 virüsünün farklı sağlık sorunlarına neden olabildiği bildirilmektedir. Bunlar bedensel sağlık problemleri olabildiği gibi ruhsal sorunlarda olabilir. Sağlık çalışanları, pandemi döneminde, olağan görevlerinin yanı sıra farklı ve ağır yükler sırtlanmak zorunda kalmıştır.

Amaç: COVID 19 enfeksiyonu geçiren ve geçirmeyen sağlık çalışanlarının depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini belirlemektir.

Yöntem: Haziran – Ağustos 2021 tarihleri arasında yapılan bu çalışma bir vaka kontrol çalışmasıdır. Çalışmanın örneklemini, İstanbul'da bir şehir hastanesinde çalışan, COVID 19 enfeksiyonu geçiren (Vaka grubu n: 371) ve COVID 19 enfeksiyonu geçirmemiş olan (kontrol grubu n:112) 483 sağlık çalışanı oluşturmuştur. Veri toplama araçları Kişisel Bilgi Formu ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeğidir. Etik kurul izni, katılımcı onamı ve ölçeği geliştiren Akın' dan izin alınmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Vaka grubunun %61,5' i kadın %38,5' i erkek, kontrol grubunun ise %57,1' i kadın %42,9 erkek. Vaka grubunun %17,3' ü doktor, %53,'i hemşire %29,4' ü diğer sağlık çalışanıdır. Kontrol grubunun ise %8,8'i doktor, %67'si hemşire %24,2' si diğer sağlık çalışanıdır. Fiziki koşulların yeterliliğine, vaka grubunun %7,8 i evet, %74,4'ü hayır, %17,8' i kısmen yeterli, kontrol grubunda ise %17'si evet, %66'sii hayır, %17'si kısmen cevabını verdi. İş sağlığı ve güvenliği biriminin yeterli girişimde bulunma durumuna vaka grubunun %2,4'ü evet, %11,3'ü kısmen, %86,3 hayır, kontrol grubunun %4,5'i evet, %3,6'sı kısmen, %92'si hayır cevabını verdi. Vaka grubunun %55,8'i aşı olmuş, %27,8' i aşı olduktan sonra COVID 19 olmuş, %16,4 ü aşı olmamıştır. Kontrol grubunu %93'ü aşı olmuş, %15,2's, aşı olmamıştı. Vaka grubunun, %60,4'ü uyku sorunu yaşıyorum, %12,9'u COVID 19 olduktan sonra uyku problemi yaşamaya başladım derken, kontrol grubunun %75,9'u uyku sorunu yaşıyorum, %23,1'u hiçbir zaman problem yaşamadım cevabını vermiştir.

Katılımcıların meslekleri, fiziki koşulların yeterliliği, iş sağlığı ve güvenliği biriminin yeterli girişimde bulunma, aşı olma ve uyku durumu ile depresyon, anksiyete, stres puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı(p<0,05).

Vaka grubunun depresyon puan ort. 13,62 ± 8,83(hafif), anksiyete 14,01±8,09(orta), stres 15,25± 8,76 (hafif) dir. Kontrol grubunun depresyon puan ort. 12,79±5,26(hafif), anksiyete 14,34±4,81, (orta) ve stres 15,06±5,5,(hafif) dir. Puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0,05).Sonuç olarak, pandemi, COVID 19 enfeksiyon geçirsin veya geçirmesin tüm sağlık çalışanlarında depresyon, anksiyete ve strese benzer düzeyde neden oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: COVID 19, Sağlık çalışanları, Depresyon, Anksiyete, Stres

Depression, Anxiety and Stress in Healthcare Workers with and Without COVID 19 Infection

Introduction: It is reported that the COVID 19 virus can cause different health problems. These can be physical health problems as well as mental problems. Healthcare workers had to shoulder different and heavy burdens in addition to their usual duties during the pandemic period.

Purpose: To determine the depression, anxiety and stress levels of healthcare workers with and without COVID 19 infection.

Results and Conclusion: 61.5% of the case group was female, 38.5% was male, and 57.1% of the control group was female and 42.9% male. 17.3% of the case group are doctors, 53% are nurses, 29.4% are other health workers. In the control group, 8.8% are doctors, 67% are nurses, and 24.2% are other health workers. According to the adequacy of the physical conditions, 7.8% of the case group yes, 74.4% no, 17.8% partially sufficient, in the control group 17% yes, 66% no, 17% partially gave the answer. 2.4% of the case group yes, 11.3% partly, 86.3% no, 4.5% of the control group yes, 3.6% partially, 92% answered no. 55.8% of the case group were vaccinated, 27.8% got COVID 19 after vaccination, 16.4% were not vaccinated. Of the control group, 93% were vaccinated, 15.2% were not vaccinated. Of the case group, 60.4% said I had sleep problems, 12.9% said I started having sleep problems after COVID 19, 75.9% of the control group said I had sleep problems, 23.1% never had a problem. He replied that he did not live.

There was a statistically significant difference between the participants' occupations, adequacy of physical conditions, adequate intervention of the occupational health and safety unit, vaccination and sleep status, and depression, anxiety, and stress scores (p<0.05). Depression score mean of the case group.13.62 ± 8.83 (mild), anxiety 14.01±8.09 (moderate), stress 15.25± 8.76 (mild). The mean depression score of the control group was 12.79±5.26 (mild), anxiety 14.34±4.81 (moderate), and stress 15.06±5.5 (mild). There is no statistically significant difference between the mean scores (p>0.05). In conclusion, the pandemic caused a similar level of cause for depression, anxiety and stress in all healthcare workers, whether they had COVID 19 infection or not.

Keywords: COVID 19, Healthcare workers, Depression, Anxiety, Stress

Onkoloji Kliniğine Yatan Hastalarda Oral Mukozit Görülme Sıklığı ve Etkileyen Faktörler

Ayşe YACAN KÖK¹, Serpil İNCE¹

¹Akdeniz Üniversitesi

Sorumlu Yazar: ayseyacan13@gmail.com

Amaç: Bu araştırma Tıbbi Onkoloji Kliniğinde yatan hastalarda oral mukozit (OM) gelişme durumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel olarak yürütülen çalışmanın örneklemini, Şubat 2018 ve Ağustos 2018 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin onkoloji kliniğinde yatan 387 hasta oluşturmuştur. Veriler “Hasta Tanıtım Formu” ve “Günlük Hasta Değerlendirme Formu” ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre hastaların yatış gün ortalaması 8 ± 6 (3-47) olarak tespit edilmiştir. Hastaların %22.3’ünde kliniğe yatarken OM varlığı belirlenmiş olup, %10.33 oranında hastanın yatışı sırasında OM geliştiği saptanmıştır. Klinikte yatan hastaların %57.9’u ağız bakımını düzenli yapmaktadır. Yatış sırasında OM olan hastalarda ağız bakımını hemşirenin yapma oranı daha yüksek bulunmuştur. Yatış sürecinde gelişen hastalarda ağız bakımını yakının yapma oranı daha yüksek belirlenmiştir. Ağız bakımını kendisi veya yakını gerçekleştiren hastaların OM gelişim riskinin hemşireler tarafından yapılanlara göre daha az olduğu görülmüştür. Ağız bakımını OM olmayan hastaların düzenli yapma oranı daha yüksek belirlenmiştir (%68.8) Bununla birlikte araştırmada OM öyküsü olma ve beslenme türü OM gelişiminde risk faktörü olarak saptanmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hastaların yatış gün sayısının OM varlığında arttığı, OM indeksi yüksek olan hastalarda taburculuk nedenlerinde yoğun bakım ve ölüm oranının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin yatan hastalarda OM indeksi arttıkça ağız bakım uygulamalarını gerçekleştirme oranlarının arttığı saptanmıştır. Ağız bakım uygulamalarını hasta yakınlarının üstlendiği durumlarda ise OM önlemeye ilişkin uygulamaların düzenli olarak yapılmadığı belirlenmiştir. Hemşirelerin OM önleme ve değerlendirmeye ilişkin eğitimlerle desteklenmesi ve onkoloji hasta ve yakınlarına ağız bakımı ve OM önlemeye ilişkin eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oral Mukozit, Kanser, Onkoloji Hemşireliği

The Frequency of Oral Mucositis in Patients Admitted to the Oncology Clinic and Affecting Factors

Purpose: This study was conducted to determine the developmental status of oral mucositis (OM) and the factors affecting it in patients hospitalized in the Medical Oncology Clinic.

Method: The sample of the descriptive cross-sectional study consisted of 387 patients hospitalized in the oncology clinic of a university hospital between February 2018 and August 2018. The data were collected with the “Patient Identification Form” and the “Patient Daily Evaluation Form”. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: According to the research findings, the average hospitalization days of the patients were determined as 8 ± 6 (3-47). The presence of OM was determined in 22.3% of the patients while they were hospitalized, and it was found that OM developed in 10.33% of the patients. 57.9% of patients hospitalized in the clinic regularly perform oral care. The rate of nurses performing oral care in patients with OM during hospitalization and the rate of oral care by a relative in patients who developed OM during hospitalization were found to be higher. It has been observed that the risk of developing OM in patients who perform oral care by themselves or their relatives is lower than those performed by nurses. The rate of regular oral care in patients without OM was determined to be higher (68.8%). However, in the study, having a history of OM and diet were not found to be risk factors for the development of OM.

Conclusion and Suggestions: It was determined that the number of days of hospitalization increased in the presence of OM, and the rates of intensive care and death were higher in patients with a high OM index. It has been determined that as the OM index of inpatients increases, the rate of performing oral care practices of nurses increases. In cases where the relatives of the patients undertake the oral care practices, it has been determined that the practices related to the prevention of OM cannot be carried out regularly. It is recommended to support nurses with trainings on OM prevention and evaluation, and to organize trainings on oral care and OM prevention for oncology patients and their relatives.

Keywords: Oral Mucositis, Cancer, Oncology Nursing

Üriner İnkontinans Tanılı Yaşlı Kadınlara Uygulanan Kegel Egzersizi Odaklı Girişimin İnkontinansa Etkisi

Hilal Gamze HAKBİLEN¹, Serpil INCE²

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Akdeniz Üniversitesi

Sorumlu Yazar: HGamzeHakbilen@gmail.com

Amaç: Bu çalışma üriner inkontinans tanılı yaşlı kadınlara uygulanan kegel egzersizi odaklı girişimin inkontinans, yaşam kalitesi ve algılanan etki düzeyine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tek kör randomize kontrollü deneysel araştırma tasarımındaki çalışma Antalya Büyükşehir Belediyesi Evde Sağlık Birimi'ne kayıtlı olan, üriner inkontinans tanısı almış, örnekleme dahil edilme kriterlerine uyan 30 girişim, 30 kontrol grubu olmak üzere toplam 60 yaşlı kadın hasta ile Aralık 2017-Mart 2019 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplama aracı olarak Hasta Tanıtım Formu, Standardize Mini Mental Test, ICIQ-SF (International Consultation on Incontinence Questionnaire Short Form) ve Haftalık Egzersiz Takip Formu kullanılmıştır. Girişim grubundaki hastalara yaşadıkları evlerde gerçekleştirilen ziyaretlerle araştırmacı tarafından hazırlanmış Kegel Egzersiz Bilgilendirme El Kitabı ve kegel egzersizi eğitimi verilmiştir. Hastaların egzersizi uygulama durumları haftalık telefon görüşmeleriyle takip edilmiştir. Veriler girişim öncesinde ve girişimden sonra 6. ve 12. haftada toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS for Windows 23.0 paket programında yapılmıştır.

Bulgular: Uygulama sonrasında girişim grubunda yer alan hastalarda kontrol grubuna göre yapılan her tekrarlı ICIQ-SF değerlendirmesinde idrar kaçırma miktarı ve sıklığı puanının azaldığı, yaşam kalitesi düzeyinin arttığı, ölçek toplam puan ortalamasının azaldığı saptanmıştır. Girişim grubundaki hastaların %83.3'ü uygulama sonrasındaki algılanan etki değerlendirmesinde inkontinansa ilişkin şikayetlerinin azaldığını ifade etmiştir. Girişim grubunda yer alan hastalardan %73.3'ünün egzersizi her gün düzenli olarak uyguladığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarında üriner inkontinans tanılı yaşlı kadınların evlerinde birebir eğitim ve sık takiple gerçekleştirilen kegel egzersizi odaklı girişimin inkontinans düzeyini, algılanan şikayetlerini azalttığı; yaşam kalitesini arttırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: üriner inkontinans, kegel egzersizi, hemşirelik

The Effect of Kegel Exercise-Based Intervention on Incontinence in Elderly Women with Urinary Incontinence

Objective: This study was carried out to evaluate the effect of kegel exercise oriented initiative on incontinence, quality of life and perceived effect on elderly women diagnosed with urinary incontinence.

Method: This single blind, randomized controlled, experimental research design study was carried out between December 2017 and March 2019 with 30 intervention and 30 control groups, a total of 60 elderly women patients who were registered to Antalya Metropolitan Municipality Home Health Center, diagnosed as urinary incontinence, complying with inclusion criteria. Patient Information Form, Standardized Mini Mental Test, ICIQ-SF (International Consultation on Incontinence Questionnaire Short Form), and Weekly Exercise Follow-up Form were used as data collection tools. Kegel Exercise Training Information Handbook prepared by researcher and kegel exercise training information were given to the patients in the intervention group in their houses. The exercise practice situations of the patients was monitored by weekly phone calls. Data were collected before information and 6-12 weeks after the intervention. The statistical analysis of the data was done by SPSS for Windows 23.0.

Results: It was determined in the intervention group according to the control group, each repeated ICIQ-SF evaluation showed that the incidence of urinary incontinence and frequency decreased, the quality of life score increased and the scale total score decreased. 83.3% of the intervention group patients stated that their complaints about incontinence decreased in the perceived effect evaluation after the application. The patients in the intervention group, 73.3% of the patients applied the exercise regularly every day.

Conclusion: The results of the study was determined that the kegel exercise oriented initiative performed by one-to-one education in their houses and frequent follow-up in the elderly women patients reduces the incontinence level, perceived complaints. And it has shown that it improves the patients quality of life.

Keywords: urinary incontinence, kegel exercise, nursing

Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formunun Geçerlilik ve Güvenirliliğinin İncelenmesi

Hafize DAĞ TÜZMEN¹, Kamile ALTUNTUĞ²

¹*1Kto Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye*

²*2Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye*

Sorumlu Yazar: hafizem1992@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada, Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formunun (GÜYFÖ-K) Türkçe 'ye uyarlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma 20-29. haftasında olan 300 gebe ile yapılan metodolojik bir araştırmadır. Çalışma verileri "Veri toplama formu" ve "Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formu" ile toplanmıştır. Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği; Farkındalıkla hareket etme, Yargılamama ve Tepki vermeme alt boyutlarından oluşan 12 maddelik bir ölçektir. Verilerin geçerlik analizi; kapsam geçerlik indeksi, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi ile güvenilirlik analizi; madde analizleri ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ile yapılmıştır.

Bulgular: Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formunun yapı geçerliğini sınamak için varimax eksen döndürmesi kullanılarak temel bileşenler yöntemi ile yapılan açımlayıcı faktör analizi yürütülmüştür. Barlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde verinin küresellik varsayımını karşıladığı görülmektedir ($\chi^2 (66) = 850,864, p < .001$). Analiz sonucunda 0.79 KMO değerine sahip olan ve toplam varyansın % 45.75'ini açıklayan ve özdeğeri 1'in üzerinde olan iki faktörlü bir yapının elde edildiği görülmektedir. Orijinal ölçekten farklı olarak, Yargılamama ve Tepki vermeme alt boyutlarına ait maddeler bir araya gelmiş ve tek bir boyutu oluşturmuşlardır. Farkındalıkla hareket etme alt boyutunun maddeleri orijinal ölçekte olduğu gibi tek faktör altında yük almıştır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .80 ile .54 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı Farkındalıkla hareket etme alt boyutu için .75, Yargılamama ve Tepki vermeme alt boyutu için .76 olarak hesaplanmıştır. Bütün ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı değeri ise .78'dir. Ölçeğin alt boyutları olan farkındalıkla hareket etme, yargılamama ve tepki vermeme ile ölçek toplam puanı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu görülmektedir (sırasıyla, $r = .71, p < .001$; $r = .89, p < .001$). Ayrıca alt boyutlar arasında da düşük düzeyde ama pozitif bir ilişki vardır ($r = .30, p < .001$).

Sonuç ve Öneriler: Yapılan araştırma sonucunda Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formunun Türkiye'de gebelerin farkındalık düzeyini ölçmede geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: gebelik, farkındalık, hemşirelik, geçerlik, güvenilirlik

Evaluation of the Validity and Reliability of Three Facet Mindfulness Questionnaire-Short Form in Pregnant Women

Aim: This study aimed to adapt Three Facet Mindfulness Questionnaire in Pregnant Women Short Form (TFMQ-SF) to Turkish.

Method: This was a methodological study conducted with 300 pregnant women at the 20-29. week of gestational age. Study data were collected with "Data Collection Form" and "Validity and Reliability of Three Facet Mindfulness Questionnaire Short Form in Pregnant Women". Three Facet Mindfulness Questionnaire in Pregnant Women is a 12-item scale that contains the sub-dimensions of acting with awareness, non-judging, and non-reacting. Validity analysis of the data was performed with content validity index, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis with reliability analysis, item analysis, and Cronbach Alpha reliability coefficient.

Results: Exploratory factor analysis was performed with the principal components method using varimax rotation to test the construct validity of the Three Facet Mindfulness Questionnaire Short Form in Pregnant Women. When the results of the Barlett test for the sphericity were reviewed, it was seen that data meet sphericity hypothesis ($\chi^2 (66) = 850.864, p < 0.001$). At the end of the analysis, there appeared a two-factor construct that has a 0.79 KMO value and which accounts for 45.75% of total variance and the eigenvalue is >1 . Unlike the original scale, the items belonging to non-judgment and non-response sub-dimensions came together and formed a single dimension. Items of acting with awareness sub-dimension were loaded under single factor similar to the original scale. Factor load of scale items varied between 0.80 and 0.54. Cronbach Alpha internal consistency coefficient for acting with awareness and non-judgment & non-response sub dimensions of scale were 0.75 and 0.76, respectively. Cronbach Alpha's internal consistency coefficient of all scale was 0.78. There was a highly positive relationship between total scale score and individual scores of acting with awareness, non-judgment & non-response sub-dimensions ($r = 0.71, p < 0.001$; $r = 0.89, p < 0.001$, respectively). In addition, there was a weak positive relationship between sub-dimension scores ($r = 0.30, p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: At the end of the study, it was determined that Three Facet Mindfulness Questionnaire Short Form for Pregnant Women is a valid and reliable tool to measure the awareness level of pregnant women in Turkey.

Keywords: pregnancy, awareness, nursing, validity, reliability

Türkiye’de Covid-19 Pandemisi Gerçeği Ve Hemşirelik Yönetimi: Bir Kamu Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Örneği

Yasin ALDEMİR¹, Zeynep DEMİR²

¹*Istanbul Okan Üniversitesi*

²*Sağlık Bilimleri Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: yasinaldemir@hepsen.org.tr

Giriş: Pandeminin ulusal sağlık sistemine ağır bir sorumluluk getirdiği açıktır. Bu sorumluluğu temelde hemşireler üstlendiğinden, her kurumun hemşireleri ve hemşirelik yöneticileri zor bir sınav vermektedir. Hemşirelik yöneticileri pandemi sürecinin tüm seyrinde etkili olmaktadır.

Gereç ve Yöntem: 2019 yılı ile 2022 yılları arasında, bir kamu eğitim ve araştırma hastanesinin hemşirelik hizmetleri yöneticilerinin pandemi süreci boyunca aldığı birtakım tedbirler bu çalışmada irdelenmiştir.

Bulgular: Pandemi ile artan iş yükü ve istihdam yetersizliği kurum içindeki iş bölümü dengelerini zedelemiş, hemşirelerin Covid-19’a yakalanmasıyla nitelikli iş gücü azalmıştır. Alınan kararlar ile klinikler kapatılarak pandemi klinikleri açılmıştır. Hemşirelerin hastalık ve izin gereksinimi olduğu durumlarda hizmete mecbur tutulması, istifalarının yasaklanması, yasaklarda ulaşım ve erişim sorunu yaşamayı iş doyumunu fazlasıyla olumsuz etkilemiş, tükenmişliği artırmıştır. Stok yönetiminin sıkılaştırılması ile adet ve imza karşılığı verilen maske ve koruyucu ekipmanların güvenilirliği sorgulanmıştır. Yapılan bazı çalışmalarda bazı Ffp2 ve Ffp3 maskelerin koruyucu nitelikte olmadığı ortaya çıkmış, bu nedenle bazı hemşireler tarafından maske dışındaki ekipmanların tercih edilmediği gözlemlenmiştir.

Hastanelere ziyaretçi kabul edilmemiş, Kliniklerin tamamı enfekte hastaları kabul etmeye başlamıştır. Kamuda esnek çalışma saatleri genelgesinin yayınlanmasıyla, hemşirelerin listeleri güncellenmiş, mümkün olduğunca kliniğe az gelmesi kararlaştırılmış, mesai vardiyaları 24 saatlik vardiyalar olarak sabitlenmiştir. ek kullanımlık vücut koruyucu önlükler yerine box önlüğü denilen ve yıkanabilir sağlam kumaştan üretilen boydan boya önlükler fazlasıyla dikilmiş ve kliniklere temin edilmiştir. Yoğun bakım üniteleri ise tulum kullanmıştır.

Sonuç: Toplum sağlığı açısından genel anlamda başarılı çıktılar elde edilse de hemşireler açısından arzu edilen politikalar uygulanmamış, iş sağlığı ve güvenliği, özlük hakları, adaletli gelir dağılımı, ek ödeme katsayıları konusunda mağduriyetler yaşanmıştır. Hemşirelerin taleplerine dikkat kesilmesi, özlük haklarının iyileştirilmesi, görüş ve fikirlerine danışılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *hemşirelik, yönetim, covid-19*

Covid-19 Pandemic Truth And Nursing Management In Turkey: An Example Of Public Training And Research Hospital

Introduction: It is clear that the pandemic has placed a heavy responsibility on the national health system. Nurses and nursing managers of each institution give a difficult test, as nurses take on this responsibility. Nursing managers are effective in the entire course of the pandemic process.

Materials and Methods: Between the years 2019 and 2022, some measures taken by the nursing services managers of a public education and research hospital during the pandemic process were examined in this study.

Results: The increased workload and lack of employment due to the pandemic damaged the balance of division of labor within the institution, and the qualified workforce decreased as nurses caught Covid-19. With the decisions taken, clinics were closed and pandemic clinics were opened. The fact that nurses were compelled to serve in cases of illness and leave, the prohibition of their resignation, and the problems of transportation and access during prohibitions greatly negatively affected job satisfaction and increased burnout. With the tightening of stock management, the reliability of masks and protective equipment given in return for number and signature was questioned. In some studies, it was revealed that some Ffp2 and Ffp3 masks were not protective, therefore it was observed that equipment other than masks was not preferred by some nurses.

Visitors were not accepted to the hospitals, and all of the clinics started to accept infected patients. With the publication of the circular on flexible working hours in the public sector, the lists of nurses were updated, it was decided to come to the clinic as little as possible, and the working shifts were fixed as 24-hour shifts. Instead of disposable body protective aprons, aprons called box apron and made of washable durable fabric were sewn and supplied to clinics. Intensive care units used overalls.

Conclusion: Although successful outcomes have been achieved in terms of public health in general, the desired policies for nurses have not been implemented, and grievances have been experienced in terms of occupational health and safety, personal rights, fair income distribution, and additional payment coefficients. It is understood that nurses should pay attention to their demands, improve their personal rights, and consult their opinions and ideas.

Keywords: *nursing, management, covid-19*

Endokrin Bozucular Tutum Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Mukaddes TURAN MIRAL¹, Rojjin MAMUK², Melike DIŞSIZ³, Şükriye Pınar İŞGÜVEN⁴

¹*Istanbul Kültür Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

²*Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimagosa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti*

³*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Bölümü, İstanbul, Türkiye,*

⁴*Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Endokrinoloji Bölümü, Sakarya, Türkiye*

Sorumlu Yazar: m.miral@iku.edu.tr

Amaç: Endokrin bozucular bireyin endokrin sistemini etkileyerek kendisinde ve gelecek neslinde obezite, diyabet, astım, infertilite, intrauterin gelişme geriliği, davranış bozuklukları, bağışıklık sorunları gibi birçok sağlık etkilerine neden olan eksojen maddelerdir. Ancak hem toplumun hem de sağlık personelinin endokrin bozucular konusunda farkındalık düzeyi düşüktür. Mevcut çalışmalar, etkili bir eğitim için, endokrin bozucular konusunda yapılacak eğitimler öncesinde bireyin bilgi, beceri ve tutumunun değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ancak, literatürde bireylerin endokrin bozuculara yönelik tutumunu belirleyen standart bir ölçme aracı bulunmamaktadır. Bu çalışma yetişkin bireylerin endokrin bozuculara yönelik tutumlarını ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amacı ile yapıldı.

Yöntem: Metodolojik tipte tasarlanmış olan bu çalışma 366 kişi ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında "Katılımcı Tanıtım Formu" ve "Endokrin Bozucular Tutum Ölçeği" kullanıldı. Veriler, tanımlayıcı istatistikler, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi, bağımlı gruplarda t testi, Pearson Korelasyon analizi ve Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı ile değerlendirildi.

Bulgular: Ölçek taslağında bulunan 35 maddenin madde-toplam puan korelasyonları incelendiğinde, 0.30'dan küçük ve negatif değer alan 14 madde ölçekten çıkartıldı. Geriye kalan tüm maddelerin korelasyon katsayılarının pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptandı ($p < 0.001$). Test ve tekrar test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı ($p > 0.05$). Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı *Tüketici davranışları* alt boyutu için $\alpha = .81$; *Beslenme ve hijyeni* için $\alpha = .80$ ve tüm ölçek için $\alpha = .85$ olarak saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu ve yetişkin bireylerin endokrin bozuculara yönelik tutumlarını belirlenmesinde kullanılabilmesi sonucuna varıldı. Üreme sağlığı, diyabet, çocuk sağlığı, halk sağlığı gibi alanlarda hizmet veren hemşireler endokrin bozucular konusundaki eğitimlerinde ve araştırmalarda bu ölçeği kullanabilir. Endokrin bozuculara karşı tutumu ölçmek ve değerlendirmek için tüm toplumda veya farklı gruplarda Endokrin bozucular tutum ölçeğinin kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anket, Çevre, Endokrin bozucular, Toplum Sağlığı, Tutum

Endocrine Disruptors Attitude Scale: A Scale Development Study

Purpose: Endocrine disruptors are exogenous substances that affect the endocrine system of the individual and cause many health effects such as obesity, diabetes, asthma, infertility, intrauterine growth retardation, behavioral disorders, immune problems in herself and the next generation. However, the awareness level of both the society and the health personnel about endocrine disruptors is low. Existing studies emphasize that for an effective education, the knowledge, skills and attitudes of the individual should be evaluated before training on endocrine disruptors. On the other hand, a standard measurement tool that determines the attitudes of individuals towards endocrine disruptors was not in the literature. This study was conducted with the aim of developing a valid and reliable measurement tool that measures the attitudes of adults towards endocrine disruptors.

Method: This study, which was designed in a methodological type, was conducted with 366 individuals. "Participant Introduction Form" and "Endocrine Disruptors Attitude Scale" were used to collect data. Data were evaluated with descriptive statistics, exploratory and confirmatory factor analysis, dependent samples t-test, Pearson correlation analysis, and Cronbach's alpha internal consistency coefficient.

Results: When the item-total score correlations of 35 items in the draft scale were examined, 14 items with less than 0.30 and negative values were removed from the scale. The correlation coefficients of all the remaining items were found to be positive and statistically significant ($p < 0.001$). There was no statistically significant difference between test and retest mean scores ($p > 0.05$). Cronbach's alpha reliability coefficient was determined as $\alpha = .81$ for the Consumer behavior sub-dimension, $\alpha = .80$ for Nutrition and hygiene, and $\alpha = .85$ for the whole scale.

Conclusions and Suggestions: It was concluded that the scale is a valid and reliable tool and can be used to determine the attitudes of adults towards endocrine disruptors. Nurses serving in areas such as reproductive health, diabetes, child health and public health can use this scale in their education and research on endocrine disruptors. It can be suggested to use endocrine disruptors attitude scale in the whole society or different groups to measure and evaluate the attitude towards endocrine disruptors.

Keywords: Attitude, Endocrine Disruptors, Environment, Community Health, Questionnaire

Vajinal Doğuma Katılan Babaların Deneyimleri Üzerine Niteliksel Bir Araştırma: Gerçek Hayat Deneyimleri

Umut SAÇAN¹, Çiğdem BİLGE¹, Meltem MECDİ KAYDIRAK², Aytuğ TÜRK³, Dilek ÇELİK⁴

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

³Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

⁴Muğla Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Sorumlu Yazar: cigdemaydinbilge@gmail.com

Amaç: Babaların doğuma katılımı, yalnızca eşlerini desteklemelerine yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda ebeveyn uyumunu ve baba-bebek bağlanmasını da artırır. Doğum sırasında anneye babanın eşlik etmesi, annenin korku, kaygı ve yalnızlığını azaltarak, daha olumlu bir doğum deneyimi yaşanmasına neden olmaktadır. Bu araştırma, eşi/partneri ile vajinal doğuma katılan babaların duygu, düşünce ve deneyimlerini belirlemek amacıyla fenomenolojik bir yaklaşımla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma fenomenolojik yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak 22 baba ile bir doğumhanede gerçekleştirilmiştir. Veriler doğumdan sonraki dört saat içinde yüz yüze derinlemesine görüşme yöntemiyle doğum yapan babalardan ayrı ayrı elde edilmiştir.

Bulgular: Veriler beş temada kategorize edildi: doğumda yer alan babaların duyguları, düşünceleri ve deneyimleri; katılım amacı; babaların olumlu ve olumsuz duyguları, rolleri ve sorumlulukları; sağlık profesyonellerinden beklentiler; ve bebekle ilk kez tanışmak. Doğumhaneye ilk girdiklerinde kafası karışan babalar, özellikle aktif dönemin son evresi ve ekspulsiyon evresinde değişken duygular yaşadılar.

Sonuç ve Öneriler: Ebeveynlerin olumlu bir doğum deneyimi yaşaması, eşler arasındaki ilişkinin güçlenmesi, aile yaşamının olumlu yönde etkilenmesi ve yenidoğanların kendilerini güvende hissettikleri bir ortamda dünyaya gelmeleri için babalar doğum sürecine dahil edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Babalar; Yeni doğan; doğum; Doğum Odaları

A Qualitative Study on the Experiences of Fathers Involved in Vaginal Delivery: Real-Life Experiences

Objective The involvement of fathers in the delivery not only helps them to support their partners, but also increases parental adaptation and paternal bonding. The father who accompanies the mother during labor will help to reduce the fear, anxiety, and loneliness of the mother and help her to have a more favourable childbirth experience. This study was conducted with a phenomenological approach to determine the emotions, thoughts, and experiences of fathers participate vaginal delivery his wife/partner.

Methods This study was carried out through the phenomenological approach. This study occurred in a delivery room with 22 fathers using the qualitative research approach. The data were separately obtained from fathers involved in the delivery using the face to face in-depth interview method within four hours after delivery.

Results The data were categorized into five themes: emotions, thoughts, and experiences of fathers involved in delivery; purpose of involvement; positive and negative feelings, roles, and responsibilities of fathers; expectations from health professionals; and meeting the baby for the first time. The fathers who were confused when they first entered the delivery room experienced ambivalent feelings, especially during the last phases of the active period and the expulsion phase.

Conclusions Fathers should be involved in the childbirth process so that the parents can experience a favourable childbirth experience, the relationship between partners strengthens, the family life is affected positively, and the newborns are born into an environment in which they feel safe.

Keywords: Fathers; Newborn; Childbirth; Delivery Rooms

Salgın hastalarının hemşirelik iş yüküne etkisi: Literatür taraması

Elif KILIÇ GÜNER¹, Yasemin GÜNER¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi

Sorumlu Yazar: yasemin-kul@hotmail.com

Dünya üzerinde geçmişten günümüze birçok salgın yaşanmıştır. SARS (Şiddetli Akut Solunum Yolu Sendromu), MERS (Orta Doğu Solunum Yolu Sendromu), Ebola, Sifiliz, İspanyol gribi gibi örnek verilebilir. En son olarak tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 pandemisi 2019 da ortaya çıkmıştır. Pandemi başta sağlık olmak üzere eğitim, turizm ve çalışma sektörünü etkilemiştir. Hastanelerin ve sağlık sektöründe çalışanların iş yükü önemli şekilde arttırmıştır. Özellikle insan gücünün büyük çoğunluğunu oluşturan hemşireler pandemide ön safta çalışarak virüsün yayılmasını önleme ve mücadele çabalarında etkin görev almıştır. Salgın sürecinde çok sayıda insanın enfekte olması ile hastanelerin doluluk oranının artmasına neden olmuştur ve nitelikli hemşirelere duyulan ihtiyacı artırmıştır. Hastayla yüz yüze etkileşimi en yoğun olan hemşireler virüse maruziyet riski taşımalarının yanı sıra ayrıca çalışma ortamı, uzun ve tempolu çalışma gibi sebeplerden dolayı fiziksel ve psiko-sosyal sorunlarla karşılaşmıştır. Aynı zamanda kesin tanıya ya da şüpheli hastaların tedavi ve bakımında son derece zor ve stresli koşullarda çalışmış olup, mesleki risklerle karşı karşılaşmışlardır. Salgın sürecinde Uluslararası Hemşireler Konseyinin (International Council of Nurses-ICN) belirttiği gibi pandemi döneminde birçok hemşire enfeksiyona maruz kalmış ve 600'den fazla hemşire hayatını kaybetmiştir. Dolayısıyla hemşireler, koronavirüs tanısı almış hastaların tanı, tedavi ve bakımıyla doğrudan ilgilendiği için hasta sayılarının artmasıyla birlikte hemşirelerin sorumluluğu daha da artmış ve bu kaçınılmaz olarak iş yükünü artırmaktadır. Covid 19 hastalarının monitörizasyon ve yoğun bakım ihtiyacının artması ile artan iş yükü, hasta güvenliği ve bakım kalitesini de etkilemektedir. Artan hemşirelik iş yükünün tükenmişliğe neden olabileceğini ve dolayısıyla iş tatminsizliği sonucunda hemşirelerin refahını azaltabileceğini göstermiştir. Sonuç olarak; Covid 19 pandemisinde görüldüğü gibi salgın hastalıklarda nitelikli hemşirelere olan gereksinim artmaktadır. Bu doğrultuda ilgili karar vericilere hemşirelik iş gücünü planlamalı ve hemşireleri, iyilik hallerini destekleyecek programlar ile desteklemelidir.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, Hemşirelik, Hemşirelik iş gücü, Pandemi, Salgın hastalık

The effect of epidemic patients on nursing workload: Literature review

There have been many epidemics in the world from past to present. Examples are SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome), MERS (Middle East Respiratory Syndrome), Ebola, Syphilis, Spanish flu. Most recently, the Covid 19 pandemic, which affected the whole world, emerged in 2019. The pandemic has affected the education, tourism and labor sectors, especially health. The workload of hospitals and employees in the health sector has increased significantly. In particular, nurses, who make up the majority of the workforce, have taken an active role in efforts to prevent and combat the spread of the virus by working at the forefront of the pandemic. The fact that a large number of people were infected during the epidemic caused an increase in the occupancy rate of hospitals and increased the need for qualified nurses. Nurses, who have the most intense face-to-face interaction with the patient, faced the risk of exposure to the virus, as well as physical and psycho-social problems due to reasons such as working environment, long and fast-paced work. At the same time, they worked in extremely difficult and stressful conditions in the treatment and care of definitively diagnosed or suspected patients, and they faced occupational risks. As stated by the International Council of Nurses (ICN) during the epidemic, many nurses were exposed to infections during the pandemic period and more than 600 nurses died. Therefore, since nurses are directly involved in the diagnosis, treatment and care of patients diagnosed with coronavirus, the responsibility of nurses has increased with the increase in the number of patients, and this inevitably increases the workload. The increased workload with the increase in the need for monitoring and intensive care in Covid 19 patients also affects patient safety and quality of care. It has been shown that increased nursing workload can cause burnout and thus reduce nurses' well-being as a result of job dissatisfaction. As a result; As seen in the Covid 19 pandemic, the need for qualified nurses increases in epidemics. In this direction, the relevant decision makers should plan the nursing workforce and support the nurses with programs that will support their well-being.

Keywords: Covid 19, Nursing, Nursing workforce, Pandemic, Epidemic disease

Sağlık Ekonomisinde Sağlık Harcamalarının Yeri Ve Önemi

Feyza ÇETINKAYA KUTUN², Burcu ÖZKAN¹

¹*Istanbul Kent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

²*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sultan Abdulhamid Han Eğitim Ve Araştırma Hastanesi*

Sorumlu Yazar: burcu.ozkan@kent.edu.tr

Sağlık kavramı son yıllarda, hastalığın olmayışından çok bireyin esenlik düzeyine ulaşmasına odaklanmaktadır. Böylelikle bireylerin kendi hayatlarını en iyi şekilde yaşamalarına katkı sağlayacak yeteneklerini geliştirme ve kullanma konusu da önem kazanmaktadır. Sağlık hizmetlerinin toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hizmet sunması, aynı zamanda da hastanın taleplerini gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte toplumun talepleri ve sağlık hizmetleri sunumu değişmiştir. Kaynaklar var olduğu sürece talepler karşılanabilmekte, ancak kimi zaman kaynaklar tüm ihtiyaçlar için yeterli olmamaktadır.

Ekonomi, kaynaklar yetersiz kaldığında ihtiyaçların nasıl karşılanacağı ile ilgilenen bilim dalı olup, belirli bir bütçe ile bireylerin refah düzeyini en iyi hale getirmek için mal ve hizmetler arasında yapılan seçimleri inceler. Sağlık ise, verimliliği artırarak ekonomiye katkı sağlar. Sağlık ve ekonomi pozitif etkileşim içerisindedir. Her ikisinde de gerçekleşen büyüme ve ilerleme birbirini etkilemektedir. Sağlık ve toplumsal refah arasındaki etkileşim birçok unsura bağlı olarak değişmekle birlikte, toplumun sağlık düzeyi de toplumsal refah düzeyinden ve ekonomideki değişimlerden etkilenmektedir. Sağlık üretimi, tüketimi ve toplumsal refah üzerindeki etkileri sağlık ekonomisinin temelini oluşturmaktadır.

Sağlık ekonomisi, toplumun refah düzeyine ulaşması için sağlık hizmetlerinde yapılan ekonomik analiz ve tekniklerin bütünü olarak tanımlanabilir. Sağlık ekonomisinin konularından birisi de sağlık hizmetlerinin ekonomik analizidir. Sağlık hizmetlerinde esas amaç, ekonominin etkinliğinin sağlanması ve hizmetlerin adaletli paylaşımıdır. Ancak maliyet etkinliğinin yetersizliği, kamu kaynaklarının yetersiz kullanımı ve alınan hizmetlerin faydalarının eşit dağılması nedeniyle bu pek mümkün olmamaktadır.

Sağlık harcamalarında, sağlık hizmetlerine ayrılan kaynakların etkin bir şekilde kullanılması çok önemlidir. Gelişmiş ülkeler sağlık hizmetleri sunumu için kaynaklarını en üst düzeyde kullanarak toplumun sağlık ve refah düzeyini yükseltmek için devamlılığı sağlamayı amaçlamışlardır. Gelişmekte olan ülkelerde ekonomik kaynakların yetersiz olması nedeniyle sağlık hizmetlerine ayrılan bütçenin daha etkin ve dikkatli kullanımını gerektirirken, yapılan harcamaların da daha dikkatli ele alınmasını gerektirir.

Sağlık ekonomisinin en önemli hedeflerinden birisi, sağlık sektöründe etkinliği arttırmak için düşük maliyetlerle farklı seçenekler geliştirerek yüksek düzeyde yarar sağlamaktır. Bu hedefe ulaşmada kaynakların kısıtlı miktarda olması, sağlık hizmetindeki arz-talep dengesizliği, hizmette önceliklerin yanlış belirlenmesi ve sağlık hizmetleriyle ilgili planların kısa süreli olması gibi kısıtlılıklar söz konusudur. Sağlık ekonomisi değerlendirilirken bu unsurlar göz önünde bulundurularak var olan durum tanımlanmalı, sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulmalı ve ihtiyaçlar belirlenmelidir.

Sonuç olarak, sağlık hizmetlerinin sağlanması ve sunulması sırasında kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasının yanı sıra uygulanan tedavilerin fayda maliyet analizi yapılarak farklı seçeneklerin kullanımı sağlanmalıdır. Böylelikle sağlık harcamalarının azaltılması hedeflenerek sağlık ekonomisine katkı sağlanacaktır. Sağlık hizmeti ile ilgili sonuçların sadece bireylere değil topluma da fayda sağladığı düşünülecek olursa sağlık hizmetlerinin etkinliği artırıldığında toplumun refah düzeyinin de artması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık hizmetleri, sağlık ekonomisi, sağlık harcamaları

The Role And Importance Of Health Expenditure In Health Economics

In recent years, the concept of health has focused on achieving well-being rather than the absence of disease. It is expected that health services will serve the needs of the society and at the same time fulfill the demands of the patient. With the development of technology, the demands of the society and the provision of health services have changed.

Economics is the science that deals with how needs are met when resources are scarce, and it studies the choices made between goods and services to optimize the well-being of individuals with a given budget. Health contributes to the economy by increasing productivity. Health and economy are in a positive interaction. The effects of health on production, consumption and social welfare form the basis of health economics.

Health economics can be defined as the whole of economic analysis and techniques in health services for the welfare of the society. One of the subjects of health economics is the economic analysis of health services. The main purpose of health services is to ensure the efficiency of the economy and to share services fairly. However, this is not possible due to

insufficient cost-effectiveness, inadequate use of public resources and unequal distribution of the benefits of services received.

It is very important to use the resources allocated to health services effectively in health expenditures.

One of the most important goals of health economics is to provide high-level benefits by developing different low-cost options to increase efficiency in the health sector. While evaluating the health economy, the current situation should be defined, solutions for the problems should be presented and the needs should be determined by considering these factors.

As a result, during the delivery of health services, besides the effective use of resources, the cost-benefit analysis of the treatments applied should be made and the use of different options should be ensured. Thus, health expenditures will be reduced and a contribution to the health economy will be made. Healthcare outcomes are beneficial not only to individuals but also to society. When the efficiency of health services is increased, the welfare level of the society will also be increased.

Keywords: *Health services, health economy, health expenditures*

Erişkinlerin Koronavirüs Korku Düzeyi ile Aşı Olma Niyetlerinin Değerlendirilmesi

İsa ÇELİK², Seçil DURAN¹, Murat BEKTAŞ², Deniz Sümeyye YORULMAZ³

¹Gümüşhane Üniversitesi

²Dokuz Eylül Üniversitesi

³Artvin Çoruh Üniversitesi

Sorumlu Yazar: secilduran.91@gmail.com

Amaç: Bu çalışma erişkinlerin koronavirüs korku düzeyi ile bireylerin aşı olma niyetlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tasarıma sahip olan bu çalışma gelişigüzel ve kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak 18 yaş ve üzeri 640 kişi ile gerçekleştirildi. Katılımcıların koronavirüs korku düzeyi "COVID-19 Korkusu Ölçeği" ile değerlendirildi. Çalışma verileri SPSS 26 programı ile analiz edildi. Katılımcıların aşı olma niyetleri ile koronavirüs korku düzeyi puan ortalamaları arasındaki fark tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelendi.

Bulgular: Katılımcıların %48.7'si kadındı. Yaş ortalamaları 27.44 ± 8.41 'di. Şehir merkezinde yaşayanların oranı %56.0 idi. Gelirinin giderine eşit olduğunu bildirenlerin oranı %41.5 idi. Katılımcıların %13.6'sı COVID-19 tanısı almıştı. Aşı olacağım diyenlerin oranı %44.8, aşı olmayacağım diyenlerin oranı %16.3 idi. ANOVA analizi sonucu kişilerin aşı olma niyetleri ile COVID-19 korkusu ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı ($F = 11.930, p < 0.001$). Aşı olmayacağım diyenlerin korku ölçeği puan ortalaması (13.55 ± 5.75) hem aşı olacağım diyenlerden (16.65 ± 6.41) hem de aşı olup olmama konusunda kararsızım diyenlerden (17.09 ± 6.55) daha düşüktü ve aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı ($p < 0.001$).

Sonuç ve Öneriler: COVID-19 gibi pandemilerin önüne geçilmesinde bireylerin aşı olması çok önemlidir. Bireylerin aşı olma niyetleri ise birçok faktörden etkilenmektedir. Aşı olmayacağım diyenlerin COVID-19 korku ölçeği puanı daha düşüktü. COVID-19 korku düzeyini bilgi kaynağı veya aşı karşıtı gruplar ile iletişimde olma etkilemiş olabilir. Aşı olma niyetini etkileyen faktörleri sistematik bir şekilde inceleyen çalışmalar COVID-19 benzeri pandemi durumlarına toplulukların daha hazırlıklı olmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Aşı, Korku, Niyet

Evaluation of Adults' Coronavirus Fear Level and Intentions to Vaccinate

Objective: This study was conducted to evaluate the coronavirus fear level of adults and their intention to be vaccinated.

Method: This study, which has a descriptive and cross-sectional design, was carried out with 640 people aged 18 and over using random and snowball sampling method. The coronavirus fear level of the participants was evaluated with the "COVID-19 Fear Scale". Study data were analyzed with the SPSS 26 program. The difference between the participants' intention to be vaccinated and their coronavirus fear level mean scores was analyzed with one-way analysis of variance (ANOVA).

Results: 48.7% of the participants were women. The mean age was 27.44 ± 8.41 . The rate of people living in the city center was 56.0%. The rate of those who stated that their income was equal to their expenses was 41.5%. 13.6% of the participants were diagnosed with COVID-19. The rate of those who said they would be vaccinated was 44.8%, and the rate of those who said they would not be vaccinated was 16.3%. As a result of the ANOVA analysis, there was a statistically significant difference between the individuals' intention to be vaccinated and the total scores of the fear of COVID-19 scale ($F = 11.930, p < 0.001$). The fear scale mean score of those who said they would not be vaccinated (13.55 ± 5.75) was lower than those who said they would be vaccinated (16.65 ± 6.41) and those who said they were undecided about whether to get vaccinated (17.09 ± 6.55), and the difference was statistically significant ($p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: It is very important for individuals to be vaccinated in preventing pandemics such as COVID-19. Individuals' intention to be vaccinated is affected by many factors. Those who said they would not be vaccinated had a lower COVID-19 fear scale score. The level of fear of COVID-19 may have been affected by the source of information or being in contact with anti-vaccine groups. Studies that systematically examine the factors affecting the intention to be vaccinated will contribute to better preparedness of societies for pandemic situations such as COVID-19.

Keywords: COVID-19, Vaccine, Fear, Intention

Sosyal Görünüş Kaygısı, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ve Beden İmajının Gebelikte Kozmetik Ürün Kullanımı Üzerine Etkisinin Belirlenmesi

Gülçin NACAR², Simge ÖZTÜRK¹, Sermin TİMUR TAŞHAN²

¹Bartın Üniversitesi

²İnönü Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sozturk@bartin.edu.tr

Amaç: Bu araştırma sosyal görünüş kaygısı, olumsuz değerlendirilme korkusu ve beden imajının gebelikte kozmetik ürün kullanımı üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Türkiye' nin kuzeyinde bulunan bir devlet hastanesine başvuran, araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan gebe kadınlar dahil edilmiştir. Araştırma 157 kişi üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın verileri kişisel tanıtım bilgi formu, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği, Olumsuz Değerlendirilme Kaygısı Ölçeği, Gebelikte Beden İmajı Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler, ki-kare testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada gebelerin yaş ortalamasının 27.44 ± 5.41 olduğu, %64.3' ünün gelirinin giderine eşit olduğu, %64.3' ünün ev hanımı olduğu, %31.2' sinin lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Gebelerin %81.5' inin üçüncü trimesterde olduğu bulunmuştur. Gebelerin %39.5' inin göz makyaj ürünü, %29.9' unun dudak makyaj ürünü, %24.2' sinin fondöten, %20.4' ünün tırman makyaj ürünü ve oje aseton ürünleri, gibi kozmetik ürünleri haftada bir kullandığı bulunmuştur. Gebelerin her gün şampuan, diş macunu, deodorant, ıslak mendil, sabun, nemlendirici kullandıkları belirlenmiştir. Gebelerin kozmetik/kişisel bakım ürünü kullanma nedenleri başlıca psikolojik olarak tatmin olma, sağlıklı olma, eş isteği, striaları azaltma olarak belirlenmiştir. Gebeler, kozmetik ürün seçerken kaliteli olmasına, güvenilir olmasına, organik olmasına, içeriğindeki maddelere, sağlık personelinin önerisine önem verdiklerini belirtmişlerdir. Gebelerin iki günde bir şampuan, duş jeli kullandıkları belirlenmiştir. Gebelerin olumsuz değerlendirme korkusunun artması sabun, fondöten, tırnak makyaj ürünü, bitkisel ürün, kullanımını artırmıştır (p)

Anahtar Kelimeler: Sosyal görünüş kaygısı, olumsuz değerlendirilme, beden imajı, gebelik

Determining the Effects of Social Appearance Anxiety, Fear of Negative Evaluation, and Body Image on Use of Cosmetics During Pregnancy

Sciences Students Purpose: This research was conducted to determine the effects of social appearance anxiety, fear of negative evaluation and body image on the use of cosmetic products during pregnancy. Method: It is a descriptive-relation-seeking research. Pregnant women who applied to a state hospital in the north of Turkey and met the inclusion criteria were included in the study. The research was conducted on 157 people. The data of the study were obtained by using the personal introduction information form, the Social Appearance Anxiety Scale, the Negative Evaluation Anxiety Scale, and the Body Image During Pregnancy Scale. Descriptive statistics and chi-square tests were used in the analysis of the data of the study. Results: In the study, it was determined that the mean age of the pregnant women was 27.44 ± 5.41 years, 64.3% of them were equal to their income, 64.3% were housewives, and 31.2% were high school graduates. It was found that 81.5% of the pregnant women were in the third trimester. It was found that 39.5% of the pregnant women use eye make-up products, 29.9% use lip make-up products, 24.2% use foundation powder, 20.4% use cosmetics such as climbing make-up and nail polish acetone products once a week. It has been determined that pregnant women use shampoo, toothpaste, deodorant, wet wipes, soap and moisturizer every day. The reasons for pregnant women to use cosmetic/personal care products were determined as psychological satisfaction, being healthy, partner desire, and reducing striae. Pregnant women stated that they give importance to the quality, reliability, organic content, the ingredients and the suggestions of the health personnel when choosing a cosmetic product. It was determined that the pregnant women used shampoo and shower gel every other day. The increase in the fear of negative evaluation of pregnant women increased the use of soap, foundation, nail make-up product, herbal product (p)

Keywords: Social appearance anxiety, negative evaluation, body image, pregnancy

Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarının İncelenmesi

Funda AKDURAN², Öznur ADADIOĞLU², Bahar EMİROĞLU¹

¹Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

²Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: bahar.emiroglu@ogr.sakarya.edu.tr

Amaç: Hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Bu çalışma bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 349 öğrenci ile gerçekleştirildi. Veriler; Kişisel Bilgi Formu ile Demir ve Cicioğlu tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılan, 21 madde ve 4 alt faktörden oluşan Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği (SBİTÖ) kullanılarak, Google Form aracılığı ile Haziran-Temmuz 2022 tarihinde toplanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için, ilgili Üniversite Rektörlüğü'nden etik kurul izni (2022/48-04) ile Sağlık Bilimleri Fakültesinden kurum izni alınmıştır. Öğrencilere e-posta yolu ve cep telefonlarına mesaj yolu ile anket formu linki gönderilerek çalışmanın amacı açıklanmıştır. Veril analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin; %86,2'si (n=301) kadın, %13,8'i (n=48) erkek, %64,8'i (=226) 18-20 yaş aralığında, %33,5'i (n=117) 1.sınıf, %34,4'ü (n=120) 2.sınıf, %17,2'si (n=60) 3.sınıf ve %14,9'u (n=52) 4.sınıftır. Öğrencilerin, %80,2'si (n=280) beslenme haberlerini takip ettiğini, %85,1'i (n=297) sigara kullanmadığını, %90,3'ü (n=315) alkol kullanmadığını, %73,6'sı (n=257) düzenli fiziksel aktivite yapmadığını, %71,6'sı (n=250) öğün atladığını, %65,9'u (n=230) sağlıklı beslendiğine inanmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 69,06 ±8,24 "yüksek" olarak belirlenmiştir. Sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun yaş, cinsiyet, gelir durumu, sınıf düzeyi, beslenme haberlerini takip etme, öğün atlama, sağlıklı beslendiğine inanma durumu, barınma yeri, fiziksel aktivite, sigara ve alkol kullanma durumuna göre istatistiksel açıdan farklılık göstermediği saptanmıştır (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Sağlıklı beslenme konusunda hemşirelik öğrencilerinin bilgilendirilmeleri, tüm toplumun bilinçlendirilmesi ve hastalıklardan korunabilmesi için önemli olabilecektir. Sağlıklı beslenme hakkında güncel bilgiler paylaşılarak öğrencilerin konuyla ilgili farkındalıkları artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, sağlıklı beslenme, sağlıklı beslenmeye ilişkin tutum

Examination of Nursing Students' Attitudes towards Healthy Nutrition

Purpose: Determine the attitudes of the Nursing Department students towards healthy nutrition.

Method: Study was carried out with 349 students studying in the nursing department of a state university. The data were collected in June-July 2022 via Google Form using the Personal Information Form and the Attitude Scale for Healthy Nutrition (ASHN) consisting of 21 items and 4 sub-factors, the validity and reliability study of which was conducted by Demir and Cicioğlu. To carry out the study, the ethics committee permission (2022/48-04) was obtained from the relevant University Rectorate, and institutional permission was obtained from the Faculty of Health Sciences. The survey form link was sent to the students via e-mail and SMS. The purpose of the study was explained to the students and they were informed that participation in the study was voluntary. The data were analyzed using and descriptive statistics, Mann-Whitney U test, and Kruskal Wallis H test was used.

Findings: Of the students, 86.2% were female, 13.8% were male, 64.8% were between the ages of 18-20, 33.5% were in the 1st grade, 34.4% were in the 2nd grade, 17.2% were in the 3rd grade, and % 14.9 of them are in the 4th grade. Of the students, 80.2% followed the nutrition news, 85.1% did not smoke, 90.3% did not use alcohol, 73.6% did not do regular physical activity, 71.6% skipped meals, and 65.9% stated that they did not believe that they had a healthy diet. The attitude scale for healthy nutrition mean score of the students was found to be 69.06 ±8.24, "high". It was determined that the attitudes of students toward healthy nutrition did not differ statistically according to age, gender, income status, grade level, following the nutrition news, skipping meals, state of believing that they have healthy nutrition, place of residence, physical activity, smoking and alcohol use (p>0.05).

Conclusion and Recommendations: Study had determined that nursing students' attitudes toward healthy nutrition were at a high level. It is important to inform nursing students about healthy nutrition, to raise awareness of the whole society, and to protect it from diseases. By sharing up-to-date information about healthy nutrition, students' awareness of the subject can be increased.

Keywords: Nursing student, healthy nutrition, attitude towards healthy nutrition

Maden İşçilerinin Covid-19 Salgınına Yönelik Algı ve Tutumları

Büşra TURAN¹, Nurcan KOLAÇ¹

¹Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: nkolac@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma maden işçilerinin COVID-19 salgınına yönelik algı ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türde bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Karadeniz bölgesinde devlete bağlı bir maden kömür işletmesinde çalışan 786 yeraltı 143 yer üstü olmak üzere toplam 929 işçinin tamamı oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimi yapılmayıp Şubat – Mart 2022 tarihleri arasında araştırmaya gönüllü olan 305 maden işçisi araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Veriler Kişisel Bilgi Formu, COVID-19 Algısı Ölçeği, COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği, COVID-19’ dan Kaçınma Tutumları Ölçeği, COVID-19’ un Kontrolü Algısı Ölçeği, COVID-19’ un Nedenleri Algısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. **Araştırmaya başlamadan önce Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'ndan (25.11.2021/100) izin alınmıştır.** Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: İşçilerin %50.2 si lise mezunudur, %31,5 COVID-19’a yakalanmıştır. İşçilerin %71,9’u COVID-19’a iş yerinde temas yoluyla yakalandığını belirtmişlerdir. İşçilerin çocuk sayısı ile COVID-19 Algısı ölçeğinin tehlikelilik alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). İşçilerin kronik hastalığının olması, buna bağlı ilaç kullanıyor olması ve madede çalışma süresi ile COVID 19 aşısına yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). İşçilerin eğitim durumu, medeni durumu ve COVID -19 ‘dan kaçınma tutumları ölçeğinin bilişsel alt boyutları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). İşçilerin medeni durumu çocuk sayısı ve sosyal mesafeyi koruma durumları ile COVID-19 Algısı ölçeğinin inanç alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve öneriler: Her üç maden işçisinden biri COVID -19 ‘a yakalanmıştır. İşçilerin çocuk sayısı arttıkça hastalığı tehlikeli bulmuşlardır. İşçilerin herhangi bir kronik bir hastalığa sahip olması ve sürekli bir ilaç kullanıyor olması COVID -19 aşısına yönelik olumlu tutum oluşturmuştur. İşçilerin eğitim düzeyi ve medeni durumları COVID -19 hastalık algısına ait inançlarını olumlu yönde etkilemiştir. İş sağlığı hemşireleri, çalışma yaşamında riskli bir grupta yer alan maden işçilerine ve ailelerine COVID -19 konusunda bilgi ve danışmanlık hizmeti vermesi, hastalığın önlenmesi ,erken tanınması ve tedavisi konusunda vereceği hizmetleri planlaması önerilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 Algısı, COVID -19 Tutumları, Maden İşçileri, İş Sağlığı Hemşiresi

Perceptions and Attitudes of Mine Workers towards the COVID-19 Outbreak

Aim: This research was conducted to determine the perceptions and attitudes of mine workers towards the COVID-19 outbreak.

Method: It is a descriptive study. The universe of the research consisted of a total of 929 workers, 786 underground, 143 above ground, working in a state-owned mining, coal enterprise in the Black Sea region. Sample selection wasn't made in the research, 305 mine workers volunteered for the research between February-March 2022, formed the sample of the research. Data were collected using the personal information form, the COVID-19 Perception Scale, the Attitudes towards COVID-19 Vaccine Scale, COVID-19 Avoidance Attitudes Scale, Control Perception of COVID-19 Scale, Causes of COVID-19 Perception Scale. **Before starting the research, permission was obtained from the Ethics Committee of the Faculty of Health Sciences of Marmara University (25.11.2021/100).**The data were analyzed in the SPSS program.

Results: 50.2% of the workers are high school graduates, 31.5% of them have been caught in COVID-19. 71.9% of workers stated that they caught COVID-19 through contact at work. A statistically significant difference was found between the number of children of workers and the dangerousness sub-dimension scores of the COVID-19 Perception scale ($p<0.05$) A statistically significant difference was found between the workers' chronic disease, using drugs related to it, working time in the mine and their attitudes towards the COVID -19 vaccine ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between the cognitive sub-dimensions scores of the workers' education status, marital status, attitudes to avoid COVID-19 ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between the marital status of the workers, the number of children, their status of maintaining social distance, the belief sub-dimension scores of the COVID-19 Perception Scale ($p<0.05$).

Conclusion and Suggestions: One out of every three workers has been found to be infected with COVID -19. The fact that workers have children has affected their situation of finding the disease dangerous. The fact that the workers have any chronic disease and use a drug continuously has created a positive attitude towards the COVID-19 vaccine. The education level and marital status of the workers affected their beliefs about the perception of the disease .Occupational health nurses are recommended to provide information and consultancy services to mine workers and their families, who are in a risky group in working life, about COVID -19, and to plan their services for the prevention, early diagnosis and treatment of the disease.

Keywords: COVID-19 Perception, COVID-19 Attitudes, Miners, Occupational Health Nurse

Bu bildiri TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

Adölesanların Toplumsal Cinsiyet Rollerine Karşı Tutumlarının Sağlık Davranışlarında Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Etkisinin Belirlenmesi

Berna BAYIR¹, Figen TÜRK DÜDÜKCÜ¹, Zehra KOÇAK¹

¹Kto Karatay Üniversitesi

Sorumlu Yazar: berna.bayir@karatay.edu.tr

Amaç: Bu araştırma adölesanların planlanmasıyla ilgili rollerle karşı tutumlarının yapıldı.

Yöntem: Ocak-Mayıs 20 Yöntem22 arasında yapılan araştırmalardan türetilmiş kesitsel ipucu bir araştırmadır . Evrenini 18-24 yaş arası adölesan oluşturdu. Örneklem hesap G-Power 209 analizi, örneklem kullananları oluşturdu. Katılımcılara kartopu örnekleme yöntemi ile çevrimiçi platformlar aracılığıyla ulaşıldı. Veri toplama aracı olarak Sosyodemografik Özellikler Form, Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum-Ölçeği ve Çocuk- Ergenleri Sosyal Destek Ölçeği Sağlık Ölçeği. Veriler yüzdeler, analizleriyle ve regresyon testi yapıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması 20.86 ±1.56 olan öğrencilerden olan sosyal destek algılarına göre sosyal destek alan adölesanlarla Eşitlikçi Cinsiyet Rolü (p=0.013), öğretmeninden alan ile evlilikte Cinsiyet Rolü (p=0.012) ve Toplam Ölçek Skoru (p=0.018), yakın arkadaşlardan alanlarla arasındaki eşitlikçi Cinsiyet Rolü pozitif (p=0.008), Erkek Cinsiyet Rolüyle ilgili konular bir açıdan bellidir (p=0.008). Çocuk- Ergen Sağlık Davranışları Sosyal Destek Ölçeği Toplam Skoru ile Eşitlikçi Cinsiyet Rolü alt boyutu arasında bir uzaklık açısından görülmektedir (p=0.036). Özlükçi bakış açısına sahip olan kişilerden sağlık sosyal destek düzeyin doğru bir şekilde görünüşte belirlenir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın son olarak inceleme görünüşünün, anneyle ve arkadaşla sosyal iletişimin önemsenme artırıcı ve sağlığna yönelik algılanan sosyal destek artırdığı belirlendi. Bu genel bakış açısını yansıtmalarını, bakış açılarının bakış açısıyla ilgili olarak varıldı.

Anahtar Kelimeler: Ergen, Hemşirelik, Koruyucu sağlık davranışı, Sosyal cinsiyet, Sosyal destek

Determining the Effect of Adolescents' Attitudes Towards Gender Roles on the Level of Perceived Social Support in Health Behaviors

Purpose: The present research was conducted in order to determine the effect of adolescent attitudes against social gender roles on social support level perceived in healthcare behaviors

Methods: This cross-sectional type of descriptive research type was carried out between January and May 2022. The research sample consisted of adolescents between 18 and 24 years of age. The sample size was calculated through G-Power analysis and 209 participants created the sample group of the research. Participants were reached through online platforms using the snowball sampling method. Socio-demographic Characteristics Form, Gender Roles Attitude Scale, and Child-Adolescent Health Behaviors Social Support Scale were used as data collection tools. Data were tested through percentile, correlation, and regression analysis.

Results: According to the social support perceptions of the participants whose mean age was 20.86±1.56 years, there is a positive correlation between adolescents who often receive social support from their mothers for the Egalitarian Gender Role (p=0.013), in those who receive support from their teacher for the Gender Role in Marriage (p=0.012) and the Total Scale Score (p=0.018), and the Egalitarian Gender Role with those who receive support from their close friends (p=0.008), and a negative correlation was detected for the Male Gender Role (p=0.008). It was observed that there was a significant positive correlation between the Child-Adolescent Health Behaviors Social Support Scale Total Score and the Egalitarian Gender Role sub-dimension. It was determined that the level of social support for health behaviors of participants with an egalitarian perspective increased proportionally.

Conclusions and Suggestions: It was determined at the end of the study that the egalitarian perspective increased the importance of social communication with mothers and friends and the perceived social support level for health behaviors. It was concluded that social gender views of the adolescents whom we expect to present healthy behaviors should be evaluated.

Keywords: Adolescent, Nursing, Protective health behavior, Social gender, Social support

Genç Kadınların Evlilik Öncesi Riskli Cinsel Davranışları ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi

Umut SAÇAN¹, Fatmanur DEMİR¹, Çiğdem BİLGE¹, Meltem MECDİ KAYDIRAK²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: umutsa8@gmail.com

Amaç: Bu araştırma genç kadınlar için evlilik öncesi riskli cinsel davranışları belirlemek ve bu davranışları etkileyen faktörleri incelemek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ilişki arayıcı tasarımda 01.09.2021-01.03.2022 tarihleri arasında Türkiye'deki 30 büyükşehirde üniversite eğitimi gören genç kadınlarla yapılmıştır. Krejcie ve Morgan (1970), değerlendirmelerin oranlara göre yapılacağı araştırmalarda evren hacminin büyüklüğüne karşılık örneklem büyüklüğünün ne kadar alınması gerektiğine ilişkin bir tablo önermişlerdir. Söz konusu tabloda güven düzeyi %95, $\alpha=0.05$, örneklem hatası $H\pm 0.05$ ve $p=0.05$, $q=0.5$ verilmiştir. Evren büyüklüklerine karşılık örneklem büyüklüğü tablosuna göre 2019 TÜİK raporuna göre 6 milyon 309 bin 412 genç kadın olduğu bilinmektedir. Bu veriye göre planlanan çalışmada örneklem sayısının en az 384 genç kadın olması belirlenmiştir. Araştırmaya dahil edile kriterleri; 18-24 yaş (genç nüfus) arası kadın olmak, araştırmaya katılmaya gönüllü olmak, Türkçe okuyup – anlayabilmek, bekar ve büyükşehirde yaşamaktır. Araştırma etiğine göre 18 yaş altı genç kadınların araştırmaya dahil edilebilmesi için veli onamı gerekmektedir. Araştırma konusunun cinsel davranışlardaki risk olması nedeniyle doğru cevap alınmayacağı düşünüldüğü için araştırmaya 18 yaşından küçük kadınlar dahil edilmemiştir. Araştırma Covid-19 pandemi sürecinde yapılmış ve çalışmada maksimum çeşitlilik sağlanması amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırma verileri online olarak toplanmıştır. Araştırma, kartopu yöntemiyle, araştırmaya dahil edile kriterlerine uyan 1430 genç kadın ile online google survey aracıyla yapılmıştır. Araştırmanın amacı ayrıntılı olarak google anket formunda yer verilmiş ve form WhatsApp programıyla katılımcılara iletilmiştir. Anketin cevaplanma süresi ortalama 15 dakikadır. Araştırma verileri Google anket aracılığıyla online platformda kartopu yöntemiyle toplanmıştır. ArIBM-SPSS (Sosyal Bilimler İstatistik Paketi) program sürümü verileri analiz etmek için 22.0 kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel veriler şunları betimsel analiz yöntemleri kullanılarak değerlendirilir (ör. araçlar, standart sapmalar ve frekanslar). Toplam puan ve alt ölçek için Kolmogorov-Smirnov analizi yapılmıştır- verilerin normal dağılımını incelemek için boyut puanları parametrik olmayan testlerden iki gruba sahip sayısal değişkenler arasındaki farkın incelenmesinde Mann Whitney U testi, ikiden fazla gruba sahip sayısal değişkenler arasındaki farkın incelenmesinde ise Kruskal wallis testi kullanılmıştır. Post hoc analiz için Tamhane's T2 testi kullanıldı. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni ne düzeye etkilediğini lojistik regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Ayrıca ölçeğin güvenilirliğini belirleyebilmek için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Muğla Sıtkı Koçman Üniversite Etik İnceleme Kurulundan etik onay alınmıştır. (No:210098/120) 06 Haziran 2021. Her bir katılımcıdan gönüllülük formu online olarak alınmıştır. Google anket, Helsinki bildirgesine uygun olarak hazırlanmıştır. Bunun yanında anket başlangıcında, katılımcılar aydınlanmış onam metnini "okuyup anladım ve araştırmaya katılmaya gönüllüyüm" seçeneğine tıkladıktan sonra veri toplama formlarına erişebilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan genç kadınların yaş ortalaması 20.85 ± 1.66 , %42.2'si ($n=603$) yaşamının büyük çoğunu büyükşehirde geçirdiği ve %49.6'sının ($n=709$) gelir düzeylerinin giderlerine eşit olduğu belirlenmiştir. Genç kadınların yaş ile ölçek toplam puanı ve alt boyutları arasında negatif bir korelasyon olduğu belirlenmiştir. Genç kadınların annelerinin %39.2'si ($n=561$) ve babalarının %32.3'ü ($n=462$) ilkökul mezunu olduğu bulunmuştur. Ebeveynlerin eğitim durumlarının genç kadınların ölçekten aldığı puan ve alt boyut puan ortalamasıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir ($p<0.001$). Araştırmaya katılan genç kadınların aileleri çoğunlukla %34.2 ($n=489$) Marmara Bölgesi ve %23.1 ($n=330$) Ege Bölgesi'nde yaşadığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin yaşadığı coğrafi bölge ile ölçek toplam ve alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.001$) bulunmuştur. Genç kadınlar cinsellik ile ilgili bilgiyi en fazla (%44, $n=1144$) internet-medyadan en az babadan edindiği (%2.9, $n=41$) gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmaya katılan kadınların %2'si ($n=28$) çok yüksek, %13.8'i ($n=197$) yüksek olasılıkla riskli cinsel davranış göstermekte olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca genç kadınların yaşı ve ebeveynlerinin eğitim durumu azaldıkça riskli cinsel davranış oranı artmaktadır. Bunun yanında ülkenin doğusunda yaşayan veya yaşamının çoğunu köy-kasabada geçiren kadınlar daha az riskli cinsel davranış göstermektedir. Cinselliği medya-internet, arkadaş veya babadan öğrenen genç kızlarda da riskli cinsel davranış görülme oranı yükselmektedir.

Genç kadınların riskli cinsel davranışları çeşitli riskleri beraberinde getirdiği dikkate alındığında, cinsel eğitimin okul müfredatına eklenmesini, bu konuda uzman sağlık profesyonelleri tarafından kapsamlı cinsel eğitimin gençlere sunulmasını, bu eğitimin ücretsiz ve kolay ulaşılabilir olmasını ve riskli cinsel davranış konusunda toplumda farkındalığın artırılmasını önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik, cinsel davranış, gençler, kadın, yüksek-riskli cinsellik

Identification of Risky Premarital Sexual Behaviors of Young Women and Associated Factors *

Purpose: This study was planned to determine risky premarital sexual behaviors for young women and to examine the factors affecting these behaviors.

Methods: This research was conducted in a descriptive relationship-seeking design with young women studying at university in 30 metropolitan cities in Turkey between 01.09.2021 and 01.03.2022. Krejcie and Morgan (1970) proposed a table on how much the sample size should be taken versus the size of the population in studies where evaluations will be made according to the ratios. Confidence level of 95%, $\alpha=0.05$, sampling error $H\pm 0.05$ and $p=0.05$, $q=0.5$ are given in the table in question. According to the sample

size table against the population sizes, it is known that there are 6 million 309 thousand 412 young women according to the 2019 TÜİK report. Based on this data, the sample size of the planned study was determined to be at least 384 young women. Inclusion criteria for the research; Being a woman between the ages of 18-24 (young population), volunteering to participate in the research, Being able to read and understand Turkish means being single and living in a big city. According to research ethics, parental consent is required for young women under the age of 18 to be included in the study. Women under the age of 18 were not included in the study, as it was thought that a correct answer could not be obtained due to the risk of sexual behaviors. The research was carried out during the Covid-19 pandemic and it was aimed to provide maximum diversity in the study. For this reason, research data were collected online. The research was conducted with the snowball method, with 1430 young women who met the inclusion criteria, with the online google survey tool. The purpose of the research was given in the google questionnaire form in detail and the form was conveyed to the participants via the WhatsApp program. The average time to answer the questionnaire is 15 minutes. Research data was collected by snowball method on the online platform through Google survey. ArİBM-SPSS (Social Science Statistics Package) program version 22.0 was used to analyze the data. Quantitative data from the study were evaluated using descriptive analysis methods (eg means, standard deviations and frequencies). Kolmogorov-Smirnov analysis was performed for total score and subscale – Mann Whitney U test was used to examine the difference between numerical variables with two groups from non-parametric tests with dimension scores to examine the normal distribution of data, and Kruskal Wallis test was used to examine the difference between numerical variables with more than two groups. Tamhane's T2 test was used for post hoc analysis. The extent to which the independent variables affected the dependent variable was evaluated by logistic regression analysis. In addition, Cronbach's alpha coefficient was calculated to determine the reliability of the scale. Ethical approval was obtained from Muğla Sıtkı Koçman University Ethics Review Board. (No:210098/120) 06 June 2021. Volunteering form was received online from each participant. The Google survey was prepared in accordance with the Declaration of Helsinki. In addition, at the beginning of the survey, the participants were able to access the data collection forms after clicking the "read and understand the informed consent text and I am willing to participate in the research" option. 210098/120) 06 June 2021. Volunteering form was received online from each participant. The Google survey was prepared in accordance with the Declaration of Helsinki. In addition, at the beginning of the survey, the participants were able to access the data collection forms after clicking the "read and understand the informed consent text and I am willing to participate in the research" option. 210098/120) 06 June 2021. Volunteering form was received online from each participant. The Google survey was prepared in accordance with the Declaration of Helsinki. In addition, at the beginning of the survey, the participants were able to access the data collection forms after clicking the "read and understand the informed consent text and I am willing to participate in the research" option.

Results: It was determined that the mean age of the young women participating in the study was 20.85 ± 1.66 , 42.2% (n=603) spent most of their lives in metropolitan cities and 49.6% (n=709) had income levels equal to their expenses. It was determined that there was a negative correlation between age and scale total score and sub-dimensions of young women. It was found that 39.2% of the mothers (n=561) and 32.3% (n=462) of the fathers of the young women were primary school graduates. It was determined that the educational status of the parents was related to the score of the young women from the scale and the mean score of the sub-dimension ($p < .001$). It was determined that the families of the young women participating in the research mostly lived in the Marmara Region 34.2% (n=489) and 23.1% (n=330) in the Aegean Region. It was found that there was a statistically significant relationship ($p < .001$) between the geographical region where the parents lived and the scale total and sub-dimension mean scores. It was observed that young women obtained information about sexuality the most (44%, n=1144) from the internet-media and the least from their fathers (2.9%, n=41).

Conclusion and Suggestions: It was determined that 2% (n=28) of the women participating in the study showed very high risk sexual behavior, and 13.8% (n=197) high-risk sexual behavior. In addition, as the age of young women and the educational status of their parents decrease, the rate of risky sexual behavior increases. In addition, women living in the east of the country or spending most of their lives in the village-town show less risky sexual behavior. The rate of risky sexual behavior increases among young girls who learn about their sexuality from the media-internet, from their friends or from their father. Providing comprehensive sexual education to young people by. Considering that the risky sexual behavior of young women brings with it various risks, we recommend that sexual education be added to the school curriculum, comprehensive sexual education should be offered to young people by specialist health professionals, this education should be free and easily accessible, and awareness should be raised in the society about risky sexual behavior.

Keywords: *Sexuality, Sexual Behavior, Youth, Women, High-Risk Sexuality*

Bu araştırma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı ile desteklenmektedir.

Covid-19 Kaynaklı Pnömoni Hastalarında Derin Solunum ve Öksürme Egzersizlerinin Solunum Parametrelerine Etkisi

Özge UÇAR¹, Sevim ÇELİK¹, Suna UZUN², Elif KARAHAN¹, Sibel KÖSTEKLİ¹

¹Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Bartın Devlet Hastanesi

Sorumlu Yazar: sevimakcel@gmail.com

Amaç: Araştırma COVID-19 hastalığına bağlı gelişen pnömonili hastalarda derin solunum ve öksürme egzersizlerinin solunum parametreleri üzerine etkisini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Randomize kontrollü klinik araştırma 326 hasta ile yapılmıştır. Katılımcılar blok randomizasyon yöntemi ile 1:1 olarak olgu (n=163) ve kontrol (n=163) gruplarına ayrılmıştır. Olgu grubuna triflo ile derin solunum ve öksürük egzersizi yaptırılarak yatış anı, 5.gün, 10 gün ölçümler gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubuna ise rutin tedavi uygulanmıştır. Veriler kişisel bilgi formu ve Dispne-12 ölçeği ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Çalışma için bir üniversitenin sosyal ve beşeri bilimler etik kurulundan onay alınmıştır. Çalışmanın yapıldığı hastaneden yazılı izin ve hastalardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada olgu ve kontrol gruplarının hemodinamik parametreler, demografik ve klinik özellikler açısından homojen olduğu saptanmıştır (p>0,05). Hastaların dispne-12 puanı 10. gün ölçümlerinde olgu grubunda ortalama 15 puan düşüş ile 7,01 olmuştur. Her iki grupta dispne-12 puanı istatistiksel anlamlı şekilde düşmekle birlikte olgu grubunda kontrol grubundan istatistiksel anlamlı olarak daha fazla düşmüştür (p<0,001). Benzer şekilde SpO₂, PO₂ düzeyleri 10. günde her iki grupta istatistiksel anlamlı şekilde artmıştır, ancak istatistiksel ve klinik olarak anlamlı artış olgu grubunda olmuştur (p<0,001). Araştırmada 10. günde olgu grubundaki hastaların PCO₂ düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı düşüş gözlenirken kontrol grubunda artış olduğu saptanmıştır (p<0,001). Her iki gruptaki hastaların solunum sayıları klinik sınırlar içerisinde istatistiksel anlamlı şekilde düşmüştür (p<0,001).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, COVID-19 hastalığına bağlı gelişen pnömonili hastalarda triflo ile yapılan derin solunum ve öksürme egzersizi solunum parametrelerinin daha hızlı sürede iyileştiği, dispne şiddetinin rutin bakım grubuna göre daha hızlı şekilde azaldığı belirlenmiştir. COVID-19 hastalarının tedavi ve bakımına triflo ile derin solunum ve öksürük egzersizlerinin eklenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pnömoni, Solunum egzersizi, Öksürme egzersizi, Bakım

The Effect of Deep Breathing and Coughing Exercises on Respiratory Parameters in Patients with Covid-19 Induced Pneumonia

Purpose: The research was carried out to determine the effect of deep breathing and coughing exercises on respiratory parameters in patients with pneumonia due to COVID-19 disease.

Method: A randomized controlled clinical trial was conducted with 326 patients. Participants were divided into case (n=163) and control (n=163) groups as 1:1 by block randomization method. In the case group, deep breathing and coughing exercises were performed with triflo, and measurements were made at the time of hospitalization, on the 5th day, and on the 10th day. Routine treatment was applied to the control group. Data were collected with a personal information form and Dyspnea-12 scale. The data were analyzed in the SPSS program. The study was approved by the social and human sciences ethics committee of a university. Written permission and informed consent from the patients were obtained from the hospital where the study was conducted.

Results: In the study, it was determined that the case and control groups were homogeneous in terms of hemodynamic parameters, demographic and clinical characteristics (p>0.05). The dyspnea-12 score of the patients on the 10th day was 7.01 with a mean decrease of 15 points in the case group. Although the dyspnea-12 score decreased statistically in both groups, it was significantly lower in the case group than in the control group (p<0.001). Similarly, SpO₂, PO₂ levels increased statistically in both groups on the 10th day, but a statistically and clinically significant increase occurred in the case group (p<0.001). In the study, a statistically significant decrease was observed in the PCO₂ levels of the patients in the case group on the 10th day, while an increase was found in the control group (p<0.001). The respiratory rate of the patients in both groups decreased statistically within clinical limits (p<0.001).

Conclusions and Suggestions: In the study, It was determined that deep breathing and coughing exercise with triflo improved respiratory parameters in patients with pneumonia due to COVID-19 disease, and decreased the severity of dyspnea faster than the routine care group. It is recommended to add deep breathing and coughing exercises with triflo to the treatment and care of Covid-19 patients.

Keywords: Covid-19, Pneumonia, Breathing exercise, Coughing exercise, Care

Bu bildiri Bartın Üniversitesi BAP tarafından 2021-FEN-A-016 nolu proje kapsamında desteklenmektedir.

Hemşire Yardımcılığı: Türkiye’de ve Dünyada Güncel Durum

Rukiye Kevser SAĞLAM¹, Bilge KALANLAR¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı
Sorumlu Yazar: rkyesaglam@gmail.com

Amaç: Çalışmada amaç hemşire yardımcılığı konusunda yapılmış olan ulusal ve uluslararası literatürdeki çalışmalara yer vererek konu hakkında yapılmış çalışmaları ortaya koymaktır.

Yöntem: ‘Hemşire yardımcılığı, nursing assistant, health care assistant, nursing aids, certified nursing assistants’ kavramları ile tarama yapılmıştır. Tarama için, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, DergiPark, CINAHL, PubMed, Web of Science veri tabanları kullanılmış olup, çalışmada 2014-2022 tarihi aralığındaki çalışmalar taranmıştır.

Bulgular: Amerika’da 2019 yılında yaklaşık olarak 1.73 Milyon hemşire yardımcısı görev yapmakta, Avrupa Birliği’nde ise bu sayının 2018 yılında 4,67 Milyon olduğu bilinmektedir. Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezi (Centers For Disease Control And Prevention, CDC) verilerine göre huzurevlerinde çalışmış olan hemşire yardımcılarının sayısı 680.800’dir. Amerika’da hemşire yardımcılarının sayısında 2016 ve 2026 yılları arasında %11’lik artış beklenmektedir. Avusturalya’da, 2017’de 92.700 hemşire yardımcısının istihdam edildiği bilinmektedir. 2022 yılında ise, 105.900 hemşire yardımcısının istihdam edilmesi beklenmektedir. Finlandiya, 100.000 nüfus başına en yüksek sayıda hemşire yardımcısına sahiptir. Birleşik Krallık, Finlandiya’dan sonra en fazla hemşire yardımcısı sayısına sahip ülkedir. Türkiye’de, hemşire yardımcılığı alanında istihdamın artırılması hedeflenmektedir. Yapılan çalışmalarda, hemşirelerin, hemşire yardımcılarının görevleri hakkındaki düşüncelerinin incelendiği, bununla birlikte lisans düzeyinde eğitim gören hemşire öğrencilerin ve hemşire olarak çalışanların, hemşire yardımcılarını hakkındaki düşüncelerine yer verildiği görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Hemşire yardımcılarının eğitimi çalışma alanları, niceliği ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Hemşirelerin sayısındaki yetersizlik, hasta sayısındaki artış, maliyet kısıtlaması hemşire yardımcılarının istihdamında artışa neden olmuştur. Ayrıca hemşirelerin görevlerinde meydana gelen değişiklik (örneğin; hemşirelerin çalışma koşullarında teknik beceri ve roller gibi görevlerde artış görülmesi ya da evrak işlerinde hemşirelerin aktif rol alması) hemşire yardımcılarında olan ihtiyacı artırmıştır. Böylelikle hemşirelerin hasta bakımına daha fazla zaman ayırması ve iş yüklerinin azalması sağlanmıştır. Türkiye’deki ve uluslararası alandaki güncel durum incelendiğinde gelecekte hemşire yardımcılığı konusunda eğitim ve istihdam çalışmalarının artacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Asistanları, Hemşirelik, Hemşire Yardımcıları

Assistant Nurse: Current Situation in Turkey and in the World

Purpose: The aim of the study is to present the studies on the subject by giving place to the studies in the national and international literature on nursing assistants.

Method: The concepts of ‘nursing assistant, health care assistant, nursing aids, certified nursing assistants’ were searched. For the research, the National Thesis Center of the Council of Higher Education, Google Academic, DergiPark, CINAHL, PubMed, Web of Science databases were used, and the study was carried out between 2014 and 2022.

Results: It is known that approximately 1.73 million nurse assistants worked in the USA in 2019, and this number is 4.67 million in the European Union in 2018. According to the Centers for Disease Control and Prevention, CDC, the number of nursing assistants working in nursing homes is 680.000. An 11% increase is expected in the number of American nurse assistants between 2016 and 2026. It is known that 92.700 nurse assistants were employed in Australia in 2017. In 2022, it is expected that 105.900 nursing assistants will be employed. Finland has the highest number of nursing assistants per 100.000 population. The United Kingdom has the second highest number of assistant nurses after Finland. It is aimed to increase employment in the field of assistant nurses in Turkey. In the studies, it was seen that the opinions of nurses about the duties of nurse assistants were examined, and the opinions of nurse students and nurses working at the undergraduate level about nurse assistants were included.

Conclusions and Suggestions: Nursing assistants’ training fields and quantity differ from country to country. The inadequacy of the number of nurses, the increase in the number of patients, and the cost restriction caused an increase in the employment of nurse assistants. In addition, the change in the duties of nurses (for example, the increase in duties such as technical skills and roles in the working conditions of nurses or the active role of nurses in paperwork) has increased the need for nurse assistants. Thus, it was ensured that nurses allocate more time to patient care and reduce their workload. Regarding the current situation in Turkey and in the international arena, it can be said that training and employment studies on assistant nurses will increase.

Keywords: Nursing assistants, Nursing, Nursing Aids

Hemşirelik Öğrencilerinin Akreditasyon Algılarının Belirlenmesi

Ferdane KOÇOĞLU¹

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Niğde, Türkiye
Sorumlu Yazar: ferdane_51@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin akreditasyon algılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören toplam 450 öğrenci oluşturmuştur. Evrenin tamamına ulaşılması hedeflenen çalışma 348 öğrenci (evrenin %77.3'ü) ile tamamlanmıştır. Bu araştırma online olarak yürütülmüştür. Araştırmanın uygulamasına, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı ve çalışmanın yapılacağı fakülteden yazılı izin alındıktan sonra başlanmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı açıklanmış ve onamları alınmıştır. Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu ve "Akreditasyon Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %70.4 'ü üniversitelerin uyguladıkları akreditasyon faaliyetlerinin gerekli olduğunu, %82.2'si bu faaliyetlerin üniversitedeki kaliteyi artırdığını ve %81.9'u faaliyetlerin üniversitenin markalaşmasına katkısı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %69.8'i akredite olmuş üniversiteler ve kendi üniversitesi arasında fark olduğunu ve bu farkın çoğunlukla sosyal faaliyet ve etkinliklere katılım/düzenleme (%25.9) ve öğrencilerin değerlendirmesi (%17) alanlarında olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan öğrencilerin "Akreditasyon Algısı Ölçeği" genel ortalamaları 3,31'dir. Kalite Güvencesi alt boyutu genel ortalaması 3,26 iken Kalite Değerlendirme alt boyutu genel ortalaması 3,34'tür.

Sonuç ve Öneriler: Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin Kalite Değerlendirmesi algılarının, Kalite Güvencesi algılarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akreditasyona ilişkin algılarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin orta düzeydeki akreditasyon algılarının artırılması amacıyla akreditasyon sürecindeki aşamaların ayrıntılarının anlatılacağı eğitim programları düzenlenmelidir. Ayrıca akreditasyon algılarını etkileyen değişkenleri belirleyecek araştırmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenciler, akreditasyon, algı

Determining the Accreditation Perceptions of Nursing Students

Purpose: This study was conducted to determine the perception of accreditation of nursing students.

Method: It is a descriptive study. The population of the research consisted of 450 students studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades of the Faculty of Health Sciences, Nursing Department, in the spring semester of the 2021-2022 academic year of a university. The study, which aimed to reach the whole universe, was completed with 348 students (77.3% of the universe). This research was conducted online. The implementation of the research was started after obtaining the ethics committee approval from the Niğde Ömer Halisdemir University Ethics Committee and written permission from the faculty where the study would be conducted. The purpose of the research was explained to the students and their consent was obtained. Personal information form and "Accreditation Perception Scale" were used to collect data. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: According to the research findings, 70.4% of the students stated that the accreditation activities implemented by the universities were necessary, 82.2% of them stated that these activities increased the quality of the university and 81.9% of them stated that the activities contributed to the branding of the university. 69.8% of the students stated that there is a difference between accredited universities and their own university, and this difference is mostly in the areas of participation/organization in social activities and activities (25.9%) and evaluation of students (17%). The general average of the "Accreditation Perception Scale" of the students participating in the study is 3.31. While the general average of the Quality Assurance sub-dimension is 3.26, the general average of the Quality Evaluation sub-dimension is 3.34.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the quality assessment perceptions of the health sciences faculty students are higher than the perceptions of Quality Assurance. It can be said that students' perceptions of accreditation are at a moderate level. In order to increase students' perceptions of medium-level accreditation, training programs should be organized in which the details of the stages in the accreditation process will be explained. In addition, studies should be conducted to determine the variables that affect the perceptions of accreditation.

Keywords: Nursing, students, accreditation, perception

Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Aşılama Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Aşı Karşıtlığı

Merve BAT TONKUŞ¹, Sezer KAYA¹, Zeliha KALIN¹

¹*Istanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: zelihakalin@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin aşılama hakkındaki bilgi düzeylerinin ve etkileyen faktörler ile aşı karşıtlığı durumunun belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Örneklemi 2020-2021 eğitim-öğretim yılında bir vakıf üniversitesinde aktif olarak eğitim gören araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 151 öğrencinin oluşturduğu bu araştırma tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Veriler öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Türkçe Aşı Karşıtlığı Ölçeği" ile çevrimiçi ortamda toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; SPSS 25.00 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %76,8'i kadın, %92,7'si orta gelir düzeyine sahip, %30,5'i dördüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %31,1'inin aşılama hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu görülürken; %43,7'sinin sahip olduğu bilginin yeterliliği konusunda kararsız olduğu saptandı. Çalışma grubunun Aşı Karşıtlığı Ölçeği puan ortalaması 46,34±13,13 olarak düşük bulunurken, aşılama konusunda yeterli bilgi sahibi olduğunu düşünme durumuna göre öğrencilerin aşı karşıtlığı incelendiğinde, öğrencilerin anlamlı derecede aşı karşıtı olmadıkları bulundu (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda aşılama konusunda bilgi sahibi olma durumunun aşılama yönelim olumlu tutum sergilenmesi ile ilişkili olduğu saptandı. İncelenen literatürde verilerin yüksek çeşitlilik gösterdiği görülmüştür. Günümüzde bilgi edinme amacıyla oldukça sık kullanılan sosyal medya platformlarında, eğitim kurumlarında aşılama ile ilgili doğru, bilimsel ve güncel bilgilerin aktarılması için çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Aşı, Aşı Karşıtlığı, Hemşirelik Öğrencileri*

Knowledge Level of Nursing Department Students about Vaccination and Opposition to Vaccination

Purpose: This research was carried out to determine the knowledge level of nursing students about vaccination, the factors affecting it, and the situation of anti-vaccination.

Method: This descriptive study, whose sample consisted of 151 students who were actively studying at a foundation university in the 2020-2021 academic year, and agreed to participate voluntarily in the research. The data were collected online with the "Personal Information Form" and the "Turkish Anti-Vaccination Scale", which were created to determine the sociodemographic characteristics of the students. In the evaluation of the data; SPSS 25.00 package program was used.

Results: Of the students participating in the study, 76.8% are women, 92.7% are middle-income students, and 30.5% are fourth-year students. It was determined that 31.1% of the students had sufficient knowledge about vaccination, while 43.7% of them were undecided about the adequacy of the knowledge they had. While the mean score of the study group on the Scale of Vaccine Hesitancy was found to be low as 46.34±13.13, it was found that the students were not significantly anti-vaccine when their anti-vaccination was analyzed according to the state of their thinking that they had sufficient knowledge about vaccines (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: As a result of the research, it was determined that having knowledge about vaccines was associated with a positive attitude towards vaccination. In the literature reviewed, it was observed that the data showed high variability. It is recommended to carry out studies in order to transfer accurate, scientific and up to date information about vaccination in educational institutions on social media platforms, which are frequently used for the purpose of obtaining information today.

Keywords: *Vaccination, Anti-vaccination, Nursing Students*

Hemşirelik Öğrencilerinin Özgüven Düzeylerinin, Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerine Etkisi

Merve BAT TONKUŞ¹, Şevval TOKMAK¹, Zeliha KALIN¹

¹*Istanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: batmerve@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin özgüven düzeylerinin, akıllı telefon bağımlılık düzeyleri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini, 2020-2021 akademik yılında bir vakıf üniversitesinin Hemşirelik Bölümünde eğitim alan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 165 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın verileri öğrencilere yönelik “Kişisel Bilgi Formu”, “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği” ve “Özgüven Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Karşılaştırmalarda $p < 0,05$ olan değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin Özgüven Ölçeği’nden aldıkları puana göre %77,6’sının yüksek özgüvene sahip oldukları; Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği’nden alınan puanlara göre ise toplam puan ortalaması $92,20 \pm 33,168$ olduğu belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların Özgüven Ölçeği toplam puan ortalamaları ile yaş ($p=0,956$), cinsiyet ($p=0,536$), sınıf ($p=0,241$), anne ve babanın eğitim durumu (sırasıyla; $p=0,380$, $p=0,609$), birlikte yaşanılan kişiler ($p=0,764$), akademik başarı ($p=0,285$), günlük telefon kullanım süresi ($p=0,773$) ve telefonu kullanma amacı ($p=0,570$) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Akıllı telefon bağımlılığı düzeyleri ile anne eğitim düzeyi ($p=0,039$), akademik başarı ($p=0,037$) ve günlük akıllı telefon kullanım süresine ($p=0,000$) göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda öğrencilerin Özgüven Ölçeği’ne göre orta düzey özgüvene sahip olanların Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puan ortalamaları yüksek düzey özgüvene sahip olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Akıllı telefon bağımlılık düzeyinin hemşirelik öğrencileri arasında yüksek olması dikkate alınarak, öğrencilerde akıllı telefon kullanımının azaltılmasına yönelik önlemler alınması gerekmektedir. Özgüven düzeyinin artmasına bağlı olarak akıllı telefon bağımlılığındaki azalma dikkate alınarak öğrencilerin özgüvenlerini artırıcı çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Telefon Bağımlılığı, Bağımlılık, Hemşirelik Öğrencileri, Özgüven.

Impact of Self-Confidence of Nursing Students on Smartphone Addiction Levels

Purpose: The research was conducted to determine the impact of self-confidence of nursing students on smartphone addiction levels.

Method: It is a descriptive study. The sample of the study consisted of 165 students continuing their education in the Nursing Department during 2020-2021 academic year. Data was collected by “Personal Information Form”, “Smartphone Addiction Scale” and “Self-Confidence Scale”. Data were analyzed in SPSS 25.0 program. In comparisons values of $p < 0.05$ were considered statistically significant.

Results: According to the scores of the students from the Self-Confidence Scale, 77.6% of them have high self-confidence; according to scores obtained from the Smartphone Addiction Scale, the total mean score was found to be 92.20 ± 33.168 . There is no significant difference between the level of self-confidence of the students and the age ($p=0.956$), gender ($p=0.536$), level of mother's and father's education (respectively; $p=0.380$, $p=0.609$), people living together ($p=0.764$), academic success ($p=0.285$), daily smartphone usage time ($p=0.773$) and purpose of use ($p=0.570$). There was a significant difference between smartphone addiction levels and maternal education level ($p=0.039$), academic success ($p=0.037$) and daily smartphone usage time ($p=0.000$).

Conclusions and Suggestions: The results of the study showed that, according to the Self-Confidence Scale, students with moderate self-confidence on the Smartphone Addiction Scale scored higher on average than students with high levels of self-confidence. Taking into account the high degree of smartphone addiction among nursing students, measures should be taken to reduce students’ use of smartphones. Considering that the increase in self-confidence leads to a decrease in smartphone addiction, it is recommended to conduct research to increase the self-confidence of students.

Keywords: Smartphone Addiction, Addiction, Nursing Students, Self-Confidence.

Sağlık Çalışanlarında Güncel Konu İncelemesi: Beyin Göçü

Melek KARATUZLA¹

¹Beykent Üniversitesi

Sorumlu Yazar: melekkaratuzla@gmail.com

Bir ülkenin sağlık sisteminin temel amacı hastalıkları tedavi ederken aynı zamanda sağlığı korumak ve geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda söz konusu ülke yeterli sayı ve nitelikte sağlık iş gücüne sahip olmalı ve bu kapasiteyi doğru yerde ve doğru zamanda istihdam edebilmelidir. Gelişmiş ülkeler sağlık sisteminin devamlılığı için yeterli iş gücüne ulaşamadığında uluslararası kaynaklara başvurmaktadır. Yeterli sağlık iş gücü ile sağlık çıktılarının ilişkili olduğu düşünülürse beyin göçü özellikle göç veren gelişmekte olan ülkelerin sağlık sistemleri için ciddi bir sorun teşkil edebilmektedir. Özellikle Türkiye’de çeşitli nedenlerle sağlık çalışanlarının göç oranlarının günden güne artış gösterdiğinden söz edilmektedir. Buna rağmen ulusal literatürde beyin göçünün konu olarak yeterince ele alınmadığı ve irdelenmediği gözükmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı yazım alanında söz edilen son yıllarda Türkiye’de artan tıbbi beyin göçüne vurgu yaparken aynı zamanda bireyleri beyin göçüne zorlayan olası nedenleri sunmak ve literatürde var olan eksikliğe dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: *Beyin Göçü, Sağlık Çalışanları, Uluslararası Hareketlilik.*

Current Issue Analysis in Healthcare Professionals: Brain Drain

The main purpose of a country's health system is to protect and promote health while treating diseases. For this purpose, the country in question must have a sufficient number and quality of health workforce and be able to employ this capacity in the right place and at the right time. When developed countries cannot reach sufficient workforce for the continuity of the health system, they apply to international resources. Considering that adequate health workforce and health outcomes are related, brain drain can pose a serious problem especially for the health systems of developing countries. Especially in Turkey, it is pointed out that the outflow rate of health workers is increasing every day for various reasons. Nevertheless, it seems that the brain drain has not been sufficiently addressed and studied in the national literature. In this context, the aim of this study is to highlight the increasing outflow of healthcare professionals in Turkey in recent years and at the same time to present the possible reasons that force individuals to leave and to draw attention to the shortage in the literature.

Keywords: *Brain Drain, Health Workers, International Mobility.*

Acil Servis Hemşirelerinin Fiziksel Muayene Bilgi ve Becerilerini Kullanma Durumları

Serap BİNGÖL¹, Serpil İNCE²

¹Akdeniz Üniversitesi Hastanesi

²Akdeniz Üniversitesi

Sorumlu Yazar: serapbingol11@gmail.com

Amaç: Araştırma, acil servis hemşirelerinin fiziksel muayene bilgi ve becerilerini kullanma durumlarını ve eğitim gereksinimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, Akdeniz Üniversite Tıp Fakültesi Hastanesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Atatürk Devlet Hastanesi ve Kepez Devlet Hastanesinin yetişkin acil servislerinde çalışan 130 hemşirenin katılımıyla 9 Ekim 2017- 22 Mayıs 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler “Hemşire Tanıtım Formu” ve “Fiziksel Muayene Becerileri Değerlendirme Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS ortamında sayı, yüzde, Bağımsız gruplarda t testi, Varyans analizi, Mann Whitney U, Kruskal Wallis testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan acil hemşirelerinin %67.7’si kadındır. Hemşirelerin %53.1’i lisans mezunudur ve %70.0’inin fiziksel muayeneye ilişkin eğitim almadıkları belirlenmiştir. Hemşirelerin önemli bir bölümü (%70.0) acil serviste fiziksel muayene yapmaya uygun ortam olduğunu, yarısından fazlasının (% 64.6) fiziksel muayenenin hemşirenin rolü olduğunu belirtmişlerdir. Hemşirelerin bilgi-beceri düzeyleri ve uygulama sıklığının en yüksek olduğu fiziksel muayene becerileri alt boyutlarından yaşamsal bulgular, cilt ve nörolojik değerlendirme olduğu, genitouriner sistem değerlendirmesi alt boyutunun ise en düşük olduğu belirlenmiştir. Hemşireler, en çok kalp-periferik vasküler sistem, toraks-akciğer ve nörolojik muayeneye ilişkin eğitim gereksinimlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Hemşirelerin çoğunlukla kullandıkları fiziksel muayene becerilerinin çoklu yöntem ve inspeksiyon olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada hemşirelerin fiziksel muayene becerilerini istenen düzeyde kullanmadıkları tespit edilmiştir. Hemşirelerin fiziksel muayene bilgi-beceri düzeyleri ile uygulama sıklıkları arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Fiziksel muayene yapmayı rolleri arasında gören hemşirelerin bazı sistemlere ilişkin fiziksel muayene bilgi-beceri düzeyleri ve uygulama sıklığı yüksek olmakla birlikte aynı alanlara ilişkin eğitim gereksinimlerinin de yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil hemşireliği, eğitim gereksinimi, fiziksel muayene

The Situation of Emergency Nurses' Use of Physical Examination Knowledge and Skills

Purpose: The research has been done to determine the level of information and skill about the physical examination and training requirements of emergency nurses.

Methodology: The descriptive research has been done with the participation of 130 nurses, who are working in adult emergency room of Akdeniz University Faculty of Medicine Hospital, Sağlık Bilimleri University Education and Research Hospital, Atatürk Government Hospital and Kepez Government Hospital. The data has been collected with “Nurse Information Form” and “Physical Examination Skills Assessment Form”. The data obtained from the study is evaluated by using SPSS, number, percentage, Independent Samples test, Variance analysis, Mann Whitney U, Kruskal Wallis test.

Results: 67.7% of emergency nurses were women. 53.1% of nurses were graduated from undergraduate programs and 70.0% of the nurses were not educated about physical examination. A significant number of nurses (70.0%) stated that there is a suitable environment for physical examination in the emergency room and more than half (64.6%) of them have physical examination role. It was determined that the physical examination skills of the nurses, which had the highest level of knowledge and skill, were vital findings, skin and neurological evaluation, and the evaluation of genitourinary system was the lowest. Nurses stated that they need training for heart-peripheral vascular system, thorax-lung and neurological examination. The most commonly used physical examination skills of nurses were found to be multiple methods and inspections.

Conclusion: In the research, it is determined that the nurses did not use physical examination skills at desired level. It was observed that there was a positive correlation between the frequency of the physical examination and the knowledge and skill levels of nurses about it. Although the physical examination knowledge and skill levels of some nurses were high and the frequency of application was high, it was found that the nurses who see physical examination among their roles were high in the training requirements related to the same fields.

Keywords: Emergency nursing, training requirement, physical examination

Bu çalışma yüksek lisans tezi olup, Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 2496 proje numarası ile desteklenmiştir.

Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin ve Travma Sonrası Stres Belirtilerinin İncelenmesi

Fatma YENER ÖZCAN¹, Burcu CEYLAN²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

²Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: fatmayener16@gmail.com

Amaç: Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 sürecinde psikolojik sağlık düzeylerini ve travma sonrası stres belirtilerini incelemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı bu araştırma 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi'ne bağlı iki fakültenin Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 591 hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirildi. Veriler, çevrimiçi ortamda 15 soruluk bilgi formu, Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği ve DSM-5 İçin Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kontrol Listesi ile toplandı. Veriler ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde olarak özetlendi. Veriler Normal dağılım gösterdiği için; iki bağımsız grubun ortalamalarının karşılaştırılmasında t testi, ikiden fazla bağımsız grup karşılaştırmalarında ise Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanıldı. Varyansların homojenliği Levene testi ile yapıldı. Varyansların homojenliği sağlamadığı durumlarda posthoc test olarak Games-Howell, varyansların homojen olduğu durumlarda ise posthoc test olarak Tukey yapıldı. Elde edilen sonuçlar p<0.05 anlamlılık düzeyinde sınıandı.

Bulgular: Öğrencilerin psikolojik sağlık düzeyi 18.74±4.47 ve travma sonrası stres düzeyi 39.05±18.21 bulundu. Öğrencilerin psikolojik sağlık ve travma sonrası stres düzeyi arasında orta düzey, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (r= -0.549, p<0.001). Buna göre, psikolojik sağlık arttıkça travma sonrası stres belirtilerinin azaldığı söylenebilir. Psikolojik sağlık ölçeği toplam puanı erkeklerde, 4.sınıfta okuyanlarda, gelir durumu giderden fazla olanlarda daha yüksekti (p<0.05). Travma sonrası stres ölçeği toplam ve alt boyutlarının puanının ortak olarak kadınlarda, 3.sınıfta okuyanlarda, gelir durumu giderden az olanlarda ve parçalanmış ailelerde daha yüksek olduğu bulundu (p<0.05). Ayrıca ölçeğin Tekrar Yeniden Yaşama ve Kaçınma alt boyutları puanı psikiyatrik tanısı olan öğrencilerde daha yüksek olarak saptandı (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 sürecinde psikolojik sağlık düzeyini ve travma sonrası stres belirtilerini cinsiyetin, okuduğu sınıfın, aile tipinin ve gelir durumunun etkilediği görülmüştür. Psikolojik sağlamlığın geliştirilebilmesi ve travma sonrası stres belirtilerinin erken dönemde tespit edilebilmesi için koruyucu ruh sağlığı hizmetlerinin ve eğitimlerinin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Psikolojik Sağlık, Travma Sonrası Stres

Investigation of Psychological Resilience Levels and Post-Traumatic Stress Symptoms of Nursing Students

Objective: The study was conducted to examine the psychological resilience levels and post-traumatic stress symptoms of nursing students during the COVID-19 process.

Method: This descriptive study was conducted with 591 nursing students studying in the Nursing Department of two faculties of Necmettin Erbakan University in the 2021-2022 academic year. Data were collected online with a 15-question fact sheet, the Brief Resilience Scale, and the Post Traumatic Stress Disorder Checklist for the DSM-5. Data were summarized as mean, standard deviation, number, and percentage. Since the data show Normal distribution; The t-test was used to compare the means of two independent groups, and one-way analysis of variance (ANOVA) was used for comparisons of more than two independent groups. Homogeneity of variances was done with Levene's test. Games-Howell was used as the posthoc test when the variances did not provide homogeneity, and Tukey was used as the posthoc test when the variances were homogeneous. Obtained results were tested at p<0.05 significance level.

Results: The psychological resilience level of the students was 18.74±4.47 and the post-traumatic stress level was 39.05±18.21. There is a moderate, negative and significant relationship between students' psychological resilience and post-traumatic stress level (r= -0.549, p<0.001). Accordingly, it can be said that as psychological resilience increases, post-traumatic stress symptoms decrease. The total score of the psychological resilience scale was higher in males, in the 4th grade, and in those with more income than expenditure (p<0.05). The scores of the total and sub-dimensions of the post-traumatic stress scale were found to be higher in women, in the 3rd grade, in those with less income than in the families, and in broken families (p<0.05). In addition, the scores of the re-experiencing and avoidance sub-dimensions of the scale were found to be higher in students with a psychiatric diagnosis (p<0.05).

Conclusion and Suggestions: It was observed that the level of psychological resilience and post-traumatic stress symptoms of nursing students during the COVID-19 process were affected by gender, class, family type and income. It is recommended to plan preventive mental health services and trainings in order to develop psychological resilience and to detect the symptoms of post-traumatic stress in the early period.

Keywords: COVID-19, Resilience, Post Traumatic Stress

Küresel Sağlık İşgücünde Toplumsal Cinsiyet

Yavuz TANRIKULU¹, Ebru ESENKAYA¹, Emine PİRİNÇ BAYRAKTAR¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: yavuz.tanrikulu@lokmanhekim.edu.tr

Giriş ve Amaç: Kadınlar Dünyada sağlık işgücünün %70'ini oluşturmaktadır. Ancak kadınların %75'i işgücünde yönetici rolünde görev almamakta, cinsel taciz, önyargı ve ayrımcılığa maruz kalmakta ve bu eşitsizlik ücret farkı oluşmasına da yansımaktadır. Sağlık sektöründe yaşanan bu toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri bakımın sağlanması tehdit etmektedir. Bu durum kadınların önemli oranda yer aldığı sağlık sektöründe Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşımı büyük oranda etkilemektedir. Bu derlemenin amacı küresel sağlık iş gücünde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ve sağlık bakımına etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu derleme doküman analizi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Sağlık işgücü, toplumsal cinsiyet ve sağlık bakımı gibi anahtar kelimeler kullanılarak Google Scholar, Science Direct, Pubmed veritabanları kullanılarak tarama yapılmıştır. Derleme kapsamında incelenen veriler ilgili veritabanları ile sınırlıdır.

Sonuç: Kadınlar küresel sağlık işgücünde önemli bir oranda yer almasına rağmen daha düşük oranda işgücü yönetici görevi bulunmaktadır. Bu durum küresel sağlık işgücünde kadınların geri planda olduğunu göstermektedir. Ayrıca sağlık işgücünde yaşanan güç dengesizliği ücret farkını yaratmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü 2019 verilerine göre cinsiyete dayalı ücret farkının %25 olduğu ve diğer sektörlerde göre ortalamanın üzerinde olduğu bulunmuştur. Cinsiyete dayalı eşitsizlikler kadınların sağlık işgücünde daha düşük statüde olarak algılanmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla kadınlara yönelik cinsel taciz, önyargı ve ayrımcılığa maruz kalma oranı artmaktadır. Kadınlara yönelik yapılan bu eşitsizlikler bireylerin motivasyonunu düşürürken kaliteli bakım verme potansiyelini olumsuz yönde etkilemektedir. Sağlık işgücünde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için sendikalarda çalışan kadın hakları savunuculuğuna yer verilmesi, mevcut politikaların yeniden düzenlenmesi ve küresel çapta ele alınması sağlanmalıdır. Aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık işgücü, toplumsal cinsiyet ve sağlık bakımı

Gender in the Global Health Workforce

Introduction and objective: Women constitute 70% of the health workforce in the world. However, 75% of women do not work as managers in the workforce, are subjected to sexual harassment, prejudice and discrimination, and this inequality is reflected in the formation of the wage gap. These gender inequalities in the health sector threaten the provision of care. This situation greatly affects the achievement of the Sustainable Development Goals in the health sector, where women are significantly involved. The aim of this review is to evaluate gender inequalities in the global health workforce and their impact on health care.

Method: This review was conducted using the method of tissue analysis. Health workforce, gender and health care were scanned using Google Scholar, Science Direct, Pubmed databases using keywords such as health care. The data examined within the scope of the review are limited to the relevant databases.

Conclusion: Although women participate in the global health workforce at a significant rate, there is a lower proportion of workforce manager positions. This situation shows that women are at the forefront of the global health workforce. In addition, the power imbalance experienced in the health workforce creates the wage gap. According to the World Health Organization 2019 data, the gender wage gap was found to be 25% and above the average compared to other sectors. Gender inequalities cause women to be perceived as having a lower status in the health workforce. Therefore, the rate of sexual harassment, prejudice and discrimination against women is increasing. These inequalities for women reduce the motivation of individuals and negatively affect the potential for providing quality care. In order to ensure gender equality in the health workforce, women's rights advocacy working in trade unions should be included, existing policies should be reorganized and addressed globally. At the same time, ensuring gender equality plays an important role in achieving the Sustainable Development Goals.

Keywords: Health workforce, gender and health care

Covid-19 Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin Kişisel Koruyucu Ekipmanla İlgili Sorunları ve Başetme Yöntemleri

Fatma GÖK¹, Serpil YÜKSEL², Gülay ALTUN UĞRAŞ³

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Karaman, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,

³Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Mersin, Türkiye

Sorumlu Yazar: fatmagok123@gmail.com

Amaç: Bu çalışmada, COVID-19 tanımlı hastalara bakım veren yoğun bakım hemşirelerinin kişisel koruyucu ekipman (KKE) kaynaklı sorunlarını ve baş etme yöntemlerini belirlemek amaçlandı.

Yöntem: Kesitsel tipteki araştırma, Türkiye’de yetişkin yoğun bakım ünitelerinde çalışan ve COVID-19 tanımlı hastalara bakım veren 103 yoğun bakım hemşiresi ile gerçekleştirildi. Veriler, 15 Nisan-15 Haziran 2021 tarihleri arasında online veri formu ile toplandı.

Bulgular: Araştırmaya katılan yoğun bakım hemşirelerinin yaş ortalaması 30.54 yıl olup, çoğunluğu kadındır (%80.6). Hemşireler bir vardiyada yaklaşık beş saat KKE ile kesintisiz çalıştıklarını, KKE’i çıkardıktan sonra ortalama dinlenme sürelerinin iki saat olduğunu belirtti. KKE’la çalışırken duygusal (%86.4) ve fiziksel (%95.1) sorunlar yaşadıkları, hemşirelik bakımı verirken zorlandıkları (%88.3) belirlendi. En sık yaşadıkları duygusal sorunların ekipman içinde nefes alamama korkusu ve tükenmişlik fiziksel sorunların ise aşırı terleme ve baş ağrısı olduğu saptandı. Hemşirelik bakımı verirken, damar yolu açma, hasta ile iletişim kurma ve pozisyon verme gibi girişimlerde zorlandıkları belirlendi. Kadınların fiziksel sorun yaşama oranının, altı ve daha fazla sayıda hastaya bakım verenlerin duygusal sorun yaşama oranının anlamlı olarak daha yüksek olduğu saptandı. Haftalık çalışma süresi 45 saat ve üzeri olanların ve KKE’ni çıkardıktan sonra dinlenme süresi kısa olanların hemşirelik bakım girişimlerinde anlamlı olarak daha fazla zorlandığı belirlendi. Hemşireler, yaşadıkları bu sorunlarla baş etmek için ellerini daha sık yıkadıklarını, iki kat maske ve eldiven taktıklarını, ekipmanı çıkarınca ıslak formlarını değiştirdiklerini ve bakım için arkadaşlarından yardım istediklerini belirtti.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulguları, tüm dünyayı etkileyen pandemi sürecinde, COVID-19 tanımlı hastalara bakım veren yoğun bakım hemşirelerinin baş etmek zorunda kaldığı çok sayıda duygusal ve fiziksel sorun yaşadığını, hastalara bakım verirken zorlandıklarını gösterdi. Bu ve benzeri salgınlarda yoğun bakım hemşirelerinin hem fiziksel hem de duygusal açıdan desteklenmesi, bakım verici rolünde karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik kurumsal düzenlemeler yapılması güvenli sağlık hizmeti verilebilmesi için gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Başetme, COVID-19, kişisel koruyucu ekipman, pandemi, yoğun bakım hemşiresi

The Problems and Coping Methods of Nurses who Work in Covid-19 Intensive Care Unite Regarding Personal Protective Equipment

Aim: This study aims to determine the personal protective equipment (PPE)-related problems and coping methods of intensive care nurses who give care to patients with COVID-19.

Methods: The cross-sectional study was conducted with 103 intensive care nurses working in adult intensive care units in Turkey and giving care to patients diagnosed with COVID-19. The data were collected through an online form between April 15 and June 15, 2021.

Results: The mean age of the intensive care nurses participating in the study was 30.54 years, and the greater part of them were women (80.6%). According to the nurses, they worked uninterruptedly with PPE for about five hours in a shift, and their average rest period was two hours after removing the PPE. It was determined that they had emotional (86.4%) and physical (95.1%) issues while working with the PPE, and had difficulties (88.3%) while giving nursing care. Among the most common emotional problems they experienced were the fear of not being able to breathe in the equipment and burnout, then again the most common physical problems were excessive sweating and headache. Accordingly, nurses had difficulties in interventions such as establishing vascular access, communicating with the patient, and patient positioning while providing nursing care. Also, the rate of experiencing physical problems for female nurses and the rate of emotional problems for nurses who care for six or more patients were significantly higher. Moreover, nurses with a weekly working time of 45 hours or more and nurses with a short rest period after removing the PPE had more difficulties in nursing interventions. In addition, the nurses stated that they wash their hands more frequently to cope with these problems, wear double masks and gloves, change their wet uniforms after removing the equipment, and ask their friends for help.

Conclusion and Recommendations: The study results showed that during the pandemic, which affected the whole world, intensive care nurses who gave care to patients with COVID-19 had to deal with many emotional and physical problems. In this or similar epidemics, it is necessary to support intensive care nurses both physically and emotionally, make institutional arrangements to work out the issues they encounter while giving care, and provide safe health care.

Keywords: Coping, COVID-19, personal protective equipment, pandemic, intensive care nurse

Yoğun Bakım Ünitesinde Hastası Olan Aile Üyelerinin Gereksinimlerinin Belirlenmesi

Serpil YÜKSEL¹, Maide YEŞİLYURT², Gülay ALTUN UĞRAŞ³

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

²Aksaray Üniversitesi

³Mersin Üniversitesi

Sorumlu Yazar: yukselserpil1977@gmail.com

Amaç: Bu araştırmada, yoğun bakım ünitesinde hastası olan aile üyelerinin gereksinimlerini belirlemek amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde tedavi ve bakım uygulanan hastaların aile üyeleri ile gerçekleştirildi. Araştırma kapsamına 260 aile üyesi dahil edildi. Araştırma öncesi ilgili kurumdan ve etik kuruldan yazılı izin alındı. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Aile Üyelerinin Gereksinimlerini Saptama Ölçeği ile Ocak 2019-Ocak 2020 tarihleri arasında toplandı.

Bulgular: Aile üyelerinin yaş ortalaması 38 yıl olup, %60.8'i kadındır. Çoğunluğu (%56.9) hastanın 1. derece yakınıdır ve Konya il merkezinde oturmaktadır (%56.9). Aile üyelerinin yarısı hastasının günde iki kez ziyaret ettiğini ve %80.8'i, hastasının bakımına katılmadığını ifade etti. Bakıma katılmama nedenlerinin sağlık profesyonellerinin izin vermemesi ve hastasına zarar verme kokusu olduğu belirlendi. Hastasına bakım verenlerin %48'inin günde iki kez bakıma katıldığı, hastasına yemek yedirme, vücudunu silme ve ekstremitte egzersizlerini yaptırma gibi bakım girişimlerini uyguladığı saptandı. Aile üyelerinin gereksinim puan ortalamasının yüksek olduğu (3.31±0.38), güven ve bilgi gereksinimlerinin daha fazla olduğu belirlendi. En önemli gereksinimlerinin sırasıyla, hastaya en iyi bakımın verildiğinden emin olmak, günde bir kez olsun hastanın durumuna ilişkin bilgi verilmesi ve hastaya ne yapıldığını tam bilmek olduğu belirlendi. Aile üyelerinin yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumunu ve yaşadığı yerin, gereksinim puanını anlamlı olarak etkilediği saptandı. Kadınların, yaşı 40'ın altında olanların, evli olanların, ilköğretim mezunu olanların ve Konya il merkezi dışında yaşayanların gereksinim puanının anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulundu.

Sonuç: Araştırma bulguları, yoğun bakımda hastası olan aile üyelerinin çoğunluğunun hastasının bakımına katılmadığını ve hastasına en iyi bakımın verildiğinden emin olma gereksinimlerinin yüksek olduğunu ortaya koydu.

Anahtar Kelimeler: Aile üyesi, gereksinim, hasta, yoğun bakım ünitesi

Determining the Needs of Family Members With Patients in Intensive Care Units

Aim: This study aimed to determine the needs of family members who have patients in the intensive care unit.

Method: This descriptive study was carried out with family members of patients who were treated and cared for in intensive care units of a university hospital. 260 family members were included in the study. Written permission was obtained from the relevant institution and the ethics committee before the study. Data were collected between January 2019- January 2020 with the Personal Information Form and the Family Member Needs Determination Scale.

Results: The average age of family members was 38 years and 60.8% of them were women. The majority (56.9%) were first degree relatives of the patient and lived in Konya city center (56.9%). Half of the family members stated that they visited their patient twice a day, and 80.8% did not participate in their patient's care. It was determined that the reasons for not participating in the care were the health professionals' refusal to give permission and the fear of harming the patient. 48% of the caregivers attended the care twice a day and applied care interventions such as feeding the patient, wiping their body, and doing extremity exercises. Results showed that the need for family members had a high mean score (3.31±0.38), and their needs for trust and information were higher. The conclusion was that the most crucial needs were to ensure that the best care was given to the patient, to be informed about the patient's condition once a day, and to know precisely what was done to the patient, respectively. It was determined that age, gender, marital status, educational status, and place of residence of family members significantly affected the need score. Findings showed that the need scores of women, those under the age of 40, married, primary school graduates, and those living outside the city center of Konya were significantly higher.

Conclusion: The research findings revealed that the majority of family members who have patients in the intensive care unit are unable to participate in their patient's care and have a high need to ensure that their patient is given the best care.

Keywords: Family Member, need, patient, intensive care unit

Yaşlılarda Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracının Türk Toplumunu İçin Geçerlilik ve Güvenirliliği

Serdar ULAK¹, Dilek CİNGİL², Hasan BAKIR¹

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Karaman, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye

Sorumlu Yazar: serdar3385@gmail.com

Amaç: Bu çalışma yaşlılarda sağlık riski değerlendirme aracı olarak Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracı'nın Türk toplumuna uyarlanması, geçerlik ve güvenirliliğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Metodolojik türde olan araştırmanın evreni Aile Sağlığı Merkezlerinden hizmet alan 65 yaş ve üzeri bireyler oluşturdu. Çalışmada örneklem büyüklüğü 230 olarak belirlendi. Ölçek kararlılığının değerlendirilmesi için 30 bireye test-tekrar test uygulandı. Veriler sosyo-demografik form, Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracı ve Katz Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği ile yüz yüze görüşme tekniği ile toplandı. Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracı için sorumlu yazardan alınan izin sonrası 3 (üç) bağımsız kişi tarafından çevirisi yapıldı, çeviriler sonucunda araştırmacılar tarafından ortak bir çeviri oluşturuldu. Ölçek çevirisinin değerlendirilmesi için 12 (on iki) uzmandan görüş istendi. Uzman görüşlerinin sonuçları ile yapılan Kendall W Uyum analizinde uzman görüşlerinin uyumlu olduğu saptandı ($p>0.05$). Uzman görüşleri sonucunda Lawshe Tekniğine göre ölçek kapsam geçerlik indeksi (0.74) olarak bulundu. Veriler SPSS programında analiz edildi.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre katılımcıların yaş ortalaması 71.99 ± 5.76 , %60.5'i erkek, %77.5'i evli, %15.5'i yalnız yaşamakta, %63'ü ilköğretim düzeyine sahip, %97'si herhangi bir işte çalışmamakta ve %92'sinin sosyal güvencesi vardır. Katılımcıların %71'inin kronik hastalığının olduğu saptandı. Bireylerin Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracı puanı 2.85 ± 2.04 , Katz Günlük Yaşam Aktiviteleri İndeksi puanı 6.62 ± 0.91 olarak bulundu. Paralel formlar arasındaki korelasyon anlamlı olarak saptandı ($p<0.05$). Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracı'nın Cronbach alfa katsayısı 0.71 olarak saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Yaşlılarda Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracı'nın Türk toplumu için geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Geriatri, Kısa Sağlık Riski, Geçerlilik ve Güvenirlilik

The Validity and Reliability of the Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool in Turkish Society

Purpose: This study was conducted to adapt the Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool (BRIGHT) as a determination of health risk assessment tool to elderly in Turkish society and examination of its validity and reliability.

Method: The population of the research, which is methodological, consisted of individuals aged 65 and over who received service from Family Health Centers. The sample size in the study was determined as 230. Test-retest was applied to 30 participants to evaluate the scale stability. Data were collected by face-to-face interview technique with socio-demographic form, Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool, and Katz Activities of Daily Living Scale. For the Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool) it was translated by 3 (three) independent people after getting permission by the corresponding author, and common translation was created by the researchers. Opinions of 12 (twelve) experts were expressed opinion about evaluation of scale translation. In the Kendall W Coherence analysis performed with the results of the expert opinions, it was found that the opinions of the experts were compatible ($p>0.05$). As a result of expert opinions, the content validity index of the scale was found to be (0.74) according to the Lawshe Technique. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: According to the research findings, the average age of the participants is 71.99 ± 5.76 , 60.5% are male, 77.5% are married, 15.5% live alone, 63% have primary school education, 97% of them do not have a job and 92% of them have social security. It was determined that 71% of the participants were chronic. Individuals' Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool score was 2.85 ± 2.04 and Katz Daily Life Activity Measures score was 6.62 ± 0.91 . The correlation between parallel forms was found to be significant ($p<0.05$). The Cronbach's alpha coefficient of Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool was 0.71.

Conclusions and Suggestions: Brief Risk Identification for Geriatric Health Tool can be used as a valid and reliable tool for Turkish society.

Keywords: Geriatrics, Brief Risk Identification, Validity and Reliability

Hemşirelik Yayınlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Katkı Sağlama Durumu

Seher BAŞARAN AÇIL¹, Gül Hatice TARAKÇIOĞLU ÇELİK¹, Merve MERT KARADAŞ¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sbasarannurse@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmada TR Dizinde yer alan hemşirelik dergilerinin 2021 yılı yayınlarının sürdürülebilir kalkınma amaçlarına katkıları açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı türde bir araştırmadır. Araştırmanın evreni TR dizinde 2021 yılında yayımlanan sekiz hemşirelik dergisinde yayımlanan 443 tane makale oluşturmaktadır. Veriler Dergi Tanımlayıcı Özellikleri ve Makale Tanımlayıcı Özellikleri olmak üzere iki veri toplama aracı ile 01-31 Temmuz 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Her bir dergide 2021 yılında yayımlanan makaleler indirilmiş ve Türkçe makaleler için ‘Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’, İngilizce makaleler için ‘Sustainable Development Goals’ anahtar kelimeleri ile makaleler incelenmiştir. Makale verileri sayı ve yüzde olarak sunulmuştur.

Bulgular: 439 makale, 2 editöre mektup, 1 editör yorumu ve 1 de çeviri makalesi incelenmiş olup, 1074 kadın, 110 erkek yazar bulunmaktadır. Yazarlardan 957 si hemşirelik ve 123 ü ise diğer alanlardandır. İncelenen makalelerden sadece 7 sinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’na atıf yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşireliğin var olma nedeni olan bakım işlevi, 17 SKA’nın tamamında yer alan bir kavramken, hemşirelerin tüm insanların sağlığını koruma ve iyileştirme görevleri ve bunu gerçekleştirirken bütüncül yaklaşımları tam da 2030’da ulaşılması planlanan SKA’nın her bir hedefine hizmet etmektedir Uluslararası Hemşireler Birliği (International Council of Nursing-ICN) 2017 yılının temasını, “Hemşireler: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Ulaşmada Öncü Ses” olarak belirlemiştir. Hemşire araştırmacılarının sürdürülebilir kalkınma amaçlarına hizmet ettikleri konusunda farkındalıklarının artırılması için hemşirelik lisans ve lisansüstü eğitimde sürdürülebilir kalkınma amaçlarına vurgu yapılması önerilmektedir. Ayrıca hemşirelik araştırmalarının sürdürülebilir kalkınma amaçlarına katkısının görünür olmasının artırılması için hemşirelik dergilerinin yayın politikalarına sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yer vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hemşirelik, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, TR Dizin

Contribution of Nursing Publications to Sustainable Development Goals

Purpose: In this study, it was aimed to examine the 2021 publications of the nursing journals in the TR Index in terms of their contributions to sustainable development goals.

Method: It is a descriptive type of research. The universe of the research consists of 443 articles published in eight nursing journals published in the TR index in 2021. The data were collected between 01-31 July 2022 with two data collection tools, Journal Descriptive Characteristics and Article Descriptive Characteristics. The articles published in each journal in 2021 were downloaded and the articles were examined with the keywords "Sustainable Development Goals" for Turkish articles and "Sustainable Development Goals" for English articles. Article data are presented as numbers and percentages.

Results: 439 articles, 2 letters to the editor, 1 editorial comment and 1 translation article were examined and there are 1074 female and 110 male authors. Of the authors, 957 are from nursing and 123 are from other fields. Sustainable Development Goals were cited in only 7 of the reviewed articles.

Conclusions and Suggestions: While the care function, which is the reason for the existence of nursing, is a concept included in all 17 SDGs, The duties of nurses to protect and improve the health of all people, and their holistic approach while doing this, serve every single goal of the SDG, which is planned to be reached in 2030. International Council of Nursing-ICN) has determined the theme of 2017 as “Nurses: Leading Voice in Achieving Sustainable Development Goals”. In order to increase the awareness of nurse researchers that they serve sustainable development goals, it is recommended to emphasize sustainable development goals in nursing undergraduate and graduate education. In addition, it is suggested that nursing journals should include sustainable development goals in their publication policies in order to increase the visibility of the contribution of nursing research to sustainable development goals.

Keywords: Nurse, Nursing, Nursing Publication, Sustainable Development Goals, TR Index

Covid-19 Pandemi Sürecinin Hemşirelik İmajı Üzerindeki Etkisi

Nazike DURUK², Ferzan KALAYCI EMEK¹

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Abd, Doktora Öğrencisi, Ankara

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Abd, Eskişehir

Sorumlu Yazar: ferzim.541@hotmail.com

Amaç: Araştırmada Covid 19 pandemi sürecinin toplumsal hemşirelik imajı üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı düzende yapılmıştır. Araştırma evrenini Türkiye’de yaşayan, akıllı telefona sahip, 18 yaş ve üzeri bireyler oluşturmuştur. Araştırmacıların telefon rehberlerinde kayıtlı olup akıllı telefon kullanan 18 yaş ve üstü yetişkin birey (827) ve bu bireylerin telefonunda kayıtlı olup akıllı telefon kullanan 18 yaş ve üstü bireylerden araştırmaya katılan 680 birey araştırmanın örneklemini oluşturmuştur (Araştırmaya katılan bireylerden kendi telefonlarında kayıtlı olan 18 yaş ve üstünde olan bireylere soruları göndermeleri istenmiştir). Araştırma verileri Google Forms uygulaması ile Ağustos 2020-Eylül 2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Form araştırmacılar tarafından çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin % 70.3’ü Covid-19 sürecinin hemşirelik imajı üzerindeki düşüncelerinde değişikliğe neden olduğunu ifade etmiştir. “Pandemi öncesinde hemşire deyince aklınıza gelen ilk üç kelime ne idi?” soruna verilen cevaplar sağlık çalışanı, doktor yardımcısı gibi ögeler üzerinde yoğunlaşmıştır. Pandemi süreci ve hemşirelik adına bir değerlendirme yaparak görüşlerinizi kısaca yazar mısınız? Sorusuna verilen cevapların çoğunlukla hemşirelere minnet ve teşekkür olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmadaki katılımcıların çoğu pandemi döneminin hemşireliğe olan bakış açılarında olumlu yönde değişiklik yarattığına ilişkin görüş bildirmiştir. Ayrıca pandemi dönemi ile birlikte hemşirelik mesleğini daha yakından tanıma fırsatı bulduklarını ve hemşirelere minnet duygularını belirtmişlerdir. Özetle Covid 19 pandemi dönemi toplumsal hemşirelik imajında değişikliğe neden olmuş ve hemşirelik adına toplumsal alanda farkındalık yaratmıştır denilebilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Hemşirelik, İmaj, Hemşirelik İmajı

Examination of the Effect of the Covid-19 Pandemic on the Image of Social Nursing

Aim: This study aimed to determine the effect of the Covid-19 pandemic on the social nursing image.

Methods: The study was designed in a cross-sectional and descriptive method. The data was collected through Google Forms.

Results: One of the research is multiple-choice (whether the pandemic process has an effect on your thoughts on the image of nursing; Yes/No) and two are open-ended (what were the first three words that came to mind when you said nurse before the pandemic?; Makes an assessment on the pandemic process and nursing, and briefly writes your opinions. Are you?) consists of three questions. When participants were asked "whether the pandemic process has an effect on your thoughts about the image of nursing", 70.3% of the participants stated that there was a change in their thoughts. Participants were asked, "What were the first three words that came to your mind when you said nurse before the pandemic?", and their answers were grouped under two main headings as abstract and concrete concepts. While concrete concepts are concentrated in the framework of professional elements (health worker, doctor's assistant, serum, etc.), abstract concepts are concentrated in positive definitions (sacrifice, interest, trust, etc.). Participants were asked, "Can you briefly write your opinions by making an assessment on the Covid-19 pandemic and nursing?" and their answers were examined under two main headings as acknowledgment and evaluation. Intensely, individuals made comments with gratitude and thanks to the nurses.

Conclusion: Most of the participants stated that the Covid-19 pandemic created a positive change in their perspectives on nursing. In addition, they stated that they had the opportunity to get to know the nursing profession more closely with the Covid-19 pandemic, and intensely talked about their feelings of gratitude and gratitude to the members of the profession. In summary, the Covid 19 pandemic has caused a change in the image of social nursing and has created awareness in society regarding nursing.

Keywords: Covid-19, Nursing, Image, Nursing Image

Bakım Dengesi Modelinin Hemşirelik Kuramlarıyla İlişkisi ve Birey, Aile, Sağlık Sistemine Etkileri

Semanur ÇELİK DEMİRYÜREK¹, Nilgün KAHRAMAN²

¹Kastamonu Üniversitesi

²Kastamonu Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sceliik@kastamonu.edu.tr

Hastayı ve sağlık sistemini bütüncül bakış açısıyla değerlendiren bir anlayış ve sonrasında ihtiyaçları destekleyici ve cevaplayıcı aktif bir süreç olarak değerlendiren pek çok yaklaşım, model ve kuram bulunmaktadır. Sağlık sisteminde belirli bir anlayış ve bakış açısı geliştirmeyi hedefleyen modellerden birisi de bakım dengesi modelidir. Belirli bir bölgede toplum sağlığına yönelik hizmetleri gerçekleştirmek üzere nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla mümkün olan en iyi kaynakları oluşturmada “bakım dengesi” ifadesi kullanılmaktadır. Bu ifade, bağımlılık durumlarına göre bakım ihtiyacı gelişebilecek olan bireylerin belirlenerek belirli bir alanda en uygun hizmet seçeneklerini oluşturmanın sistematik yoluna verilen bir addır. Bakım dengesi programı Central Community Care Access Centre (CCCAC)’ye göre, yaşam kalitesini iyileştirmeyi, hasta güvenliğini artırmayı, hastanın ailesi ve bakım verenleri için ek destek sağlamayı, uzun süreli bakım evlerine erken kabulü geciktirmeyi ve acil servislerde olan fazla yükü hafifletmeyi amaçlayan yenilikçi bir modeldir. Bakım ihtiyaçları daha uygun ortamlarda karşılanabilecek insan gruplarını belirlemeye ve bu bakımı sağlamanın kaynaklarını belirlemeye çalışmaktadır. Çoğu zaman ihtiyaçların toplumsal ve kurumsal bakım arasında bir seçim içeren alternatiflerle birden fazla yolla karşılanabileceği görülmektedir. Bu yaklaşım hizmet komisyoncularına, planlayıcılara ve sağlayıcılara, belirli alanda belirli bir grup için sağlık bakımında toplumsal ve kurumsal hizmetlerdeki olası değişiklikleri araştırmak için sistematik bir çerçeve sunmaktadır. Ayrıca bireylerin bakım ihtiyaçları uzun süreli bakım veren kurumlarda karşılanması yerine toplum temelli destekler sağlanarak giderilebilir. Bakım dengesi yaklaşımı sıklıkla yaşlı bireyler için kullanılmakla beraber yaşlıların kendilerine en uygun ortamda bakım almalarını desteklemekte, bakım veren kurumlarda da maliyetin etkin kullanılmasını sağlamaktadır. Maliyet faktörü kamu harcamalarında önem arz etmekte, bu sebeple bakım dengesi yaklaşımı yaşlı bireylerin bakım evlerinde veya hastanelerde uygun olmayan ve gereksiz yatış sürelerini önlemeye yönelik bakış açısı oluşturmaktadır. Literatür çalışmalarına baktığımızda, ruh sağlığı hizmetlerinin toplum temelli ve hastane merkezli yaklaşım dengesi içerisinde sürdürülmesi, demans hastalarının bakım yaklaşımının oluşturulması, artan yaşlı nüfusu ile ilgili sağlık bakım politikalarının yeniden gözden geçirilmesi ile ilgili çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu derleme çalışmada bakım dengesi modelinin kuramsal ve kavramsal çerçevede diğer hemşirelik model ve kuramlarla incelenerek açıklanması, birey, aile ve sağlık sistemine etkilerinin ele alınması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Politikası, Evde bakım hizmetleri; hemşirelik bakımı, hemşirelik süreci.

The Relationship of the Balance of Care Model with Nursing Theories and Its Effects on the Individual, Family, and Health System

There are many approaches, models and theories that evaluate the patient and the health system from a holistic perspective and then evaluate the needs as an active process that supports and responds. One of the models that aims to develop a certain understanding and perspective in the health system is the balance of care model. The term “balance of care” is used to create the best possible resources to meet the needs of the population in order to provide community health services in a particular region. This expression is the name given to the systematic way of creating the most appropriate service options in a particular area by identifying individuals who may develop care needs according to their addiction status. The balance of care program is an innovative approach that aims to improve quality of life, increase patient safety, provide additional support for the patient's family and caregivers, delay early admission to long-term care homes, and alleviate the burden on emergency departments, according to the Central Community Care Access Center (CCCAC). It tries to identify groups of people whose care needs can be met in more appropriate environments and to identify the sources of providing this care. It often seems that needs can be met in more than one way, with alternatives that involve a choice between community and institutional care. This approach provides service brokers, planners, and providers with a systematic framework to explore possible changes in community and institutional services in health care for a particular group in a given area. In addition, the care needs of individuals can be met by providing community-based support instead of meeting them in institutions that provide long-term care. Although the care balance approach is often used for elderly individuals, it supports the elderly to receive care in the most suitable environment for them, and ensures cost-effective use in caregiving institutions. The cost factor is important in public expenditures, therefore, the care balance approach creates a perspective to prevent inappropriate and unnecessary hospitalizations of elderly individuals in nursing homes or hospitals. When we look at the literature studies, it is seen that there are studies on maintaining mental health services in a balance of community-based and hospital-centered approach, creating a care approach for dementia patients, and revising health care policies related to the increasing elderly population. In this review, it is aimed to explain the balance of care model by examining it with other nursing models and theories in a theoretical and conceptual framework, and to discuss its effects on the individual, family and health system.

Keywords: Health Policy, Home care services; nursing care, nursing process

Gebe ve Emziren Kadınlarda Koronavirüs (Covid 19) Korkusu ve Aşı Tereddütü

Mukaddes TURAN MIRAL¹, Nurgül TURGUT², Ayşe GÜLDÜR², Zübeyde EKŞİ³

¹*Istanbul Kültür Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

²*Şişli Hamidiye Etfal Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

³*Marmara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Bölümü, İstanbul, Türkiye*
Sorumlu Yazar: m.miral@iku.edu.tr

Amaç: Bu çalışma ile gebe ve emziren kadınlarda aşılama, Covid 19 korkusu, Covid 19 aşı tereddüt düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı olarak planlanan çalışma 07.02.2022-22.04.2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Çalışma araştırmacıların online gebe eğitimi için oluşturdukları sosyal medya hesabı üzerinden yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini 700 gebe ve emziren kadın, örnekleme ise çalışmaya katılmayı kabul eden 360 kadın oluşturmuştur. Veriler; kişisel veri formu, koronavirüs (Covid-19) korkusu ölçeği ve pandemilerde aşı tereddüt ölçeği ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların 160'ı (%44,4) gebe, 200'ü (%55,6) emziren kadındır. Kadınların 124'ü (%34,4) aşı olmamıştır. 62 kadın aşıya güvenmediğini ifade ederken, 53 kadın da yetersiz ve yanlış bilgi nedeni ile aşı yaptırma konusunda tereddütü olduğunu bildirmiştir. Kadınların Covid 19 korkusu puan ortalaması 16,21±5,54'dür. Aşı olmayanların korku puanı aşı yaptırılardan daha düşüktür (p:0,00). Covid 19 aşısı tereddüt ölçeği puan ortalaması 29,29± 4,54'dür. Aşı olanların, aşı olmayanlardan Covid 19 aşı tereddüt puanı daha düşüktür (p:0,00). Kadınların Covid 19 korku puanı ile Covid 19 aşı tereddüt puanı arasında negatif yönlü zayıf ilişki görülmüştür (r(360)=-0,28;p=0,00).

Sonuç ve Öneriler: Aşı olmayan kadınlarda Covid 19 korkusu daha düşük, aşı tereddütü daha yüksektir. Gebe ve emziren kadınlarda aşı tereddütü nedenlerini aşıya güvenmeme, yetersiz ve yanlış bilgi oluşturmaktadır. Hemşireler gebe ve emziren kadınları Covid 19'da aşılamanın önemi ve aşı güvenliği konusunda bilgilendirmelidir. Gebe ve emziren kadınlara yönelik ulusal düzeyde bilgilendirici aşı kampanyaları düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Aşı Reddi, Covid 19 Aşılama, Emzirme, Gebe, Korku

Fear of Coronavirus (Covid 19) and Vaccine Hesitancy in Pregnant and Breastfeeding Women

Purpose: In this study, it was aimed to determine the levels of vaccination, fear of Covid 19, and hesitancy of Covid 19 vaccine in pregnant and lactating women.

Method: The study, which was planned as a cross-sectional descriptive study, was carried out between 07.02.2022 and 22.04.2022. The study was carried out through the social media account created by the researchers for online pregnancy education. The population of the study consisted of 700 pregnant and lactating women, and the sample consisted of 360 women who agreed to participate in the study. Data; The personal data form was collected with the coronavirus (Covid-19) fear scale and the vaccine hesitancy scale in pandemics. Data were analyzed in SPSS program.

Results: Of the participants, 160 (44.4%) were pregnant and 200 (55.6%) were lactating women. 124 (34.4%) of the women were not vaccinated. While 62 women stated that they did not trust the vaccine, 53 women reported that they were hesitant about getting the vaccine due to insufficient and incorrect information. Women's fear of Covid 19 score average is 16,21±5.54. Fear scores of those who were not vaccinated were lower than those who had vaccinated (p:0.00). The mean score of the Covid 19 vaccine hesitation scale is 29.29±4.54. Those who were vaccinated had a lower Covid 19 vaccine hesitancy score than those who were not (p:0.00). There was a weak negative correlation between the Covid 19 fear score of the women and the Covid 19 vaccine hesitancy score (r(360)=-0.28;p=0.00).

Conclusions and Suggestions: Fear of Covid 19 is lower and vaccine hesitancy is higher in unvaccinated women. The reasons for vaccine hesitancy in pregnant and lactating women are lack of confidence in the vaccine, insufficient and incorrect information. Nurses should inform pregnant and lactating women about the importance of vaccination and vaccine safety in Covid 19. Informative vaccination campaigns should be organized at the national level for pregnant and lactating women.

Keywords: Breastfeeding, COVID-19 Vaccines, Fear, Pregnant, Vaccination Refusal

Covid 19 Pandemisi Sürecinde Hemşirelerde Merhamet Yorgunluğu ve Empati Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Sevil ŞAHİN², Ayten ARIÖZ DÜZGÜN², Alaettin ÜNSAL³, Ebru İNAN KIRMIZIGÜL¹, Aleyna ÖZDEMİR⁴

¹Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Halk Sağlığı Abd

⁴Ankara Şehir Hastanesi Çocuk Hastanesi

Sorumlu Yazar: inanebruli@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, hemşirelerin merhamet yorgunluğu durumlarının saptanması, ilişkili olduğu düşünülen bazı değişkenlerin incelenmesi ve empati düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma, Aralık 2021- Mayıs 2022 tarihleri arasında Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir şehir hastanesinde çalışan hemşireler üzerinde gerçekleştirilen tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Çalışma grubunu 616 hemşire oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Merhamet Yorgunluğu-Kısa Ölçeği" ve "Jefferson Empati Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler, yüzyüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin analizler için Student t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışma grubunu oluşturanların 499'u (%81.0) kadın, 117'si (%19.0) ise erkektir. Yaşları 20-51 arasında değişmekte olup, ortalama 29.2 ± 6.9 yıl idi. Hemşirelerin Merhamet Yorgunluğu-Kısa Ölçeğinden aldıkları puanlar 16-130 arasında değişmekte olup, ortalama 70.96 ± 25.04 puan idi. Kadınlarda, aile gelir durumu kötü olanlarda, haftalık çalışma süresi 40 saatten fazla olanlarda, mesleğini kendi isteği dışında tercih edenlerde, işinden hiç memnun olmayanlarda, COVID-19 hastası ile temas öyküsü olanlarda merhamet yorgunluğu düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır (her biri için; $p < 0.05$). Merhamet yorgunluğu ile empati düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r=0.92$; $p=0.220$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin merhamet yorgunluğu düzeylerinin orta derecede olduğu söylenebilir. Cinsiyet, aile gelir durumu, mesleği tercih etme nedeni, günlük bakım verilen hasta sayısı, işinden memnun olma durumu ve COVID-19 hastası ile temas öyküsü olmanın merhamet yorgunluk düzeyini etkileyen faktörler olduğu saptanmıştır. Hemşirelerde yaşanan merhamet yorgunluğu ve empati arasındaki ilişkiyi değerlendiren daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, merhamet yorgunluğu, empati.

Evaluation of Compassion Fatigue and Empathy Levels in Nurses During the Covid 19 Pandemic Process

Sciences Students Purpose: This study was carried out to determine the compassion fatigue of nurses, to examine some of the variables that are thought to be related, and to evaluate their empathy levels.

Method: The study is a descriptive study conducted on nurses working in a city hospital affiliated to the Ministry of Health between December 2021 and May 2022. The study group consisted of 616 nurses. "Personal Information Form", "Compassion Fatigue-Short Scale" and "Jefferson Empathy Scale" were used to collect data. Data were collected by face-to-face interview technique. Student t test, One Way Analysis of Variance and Multiple linear regression analysis were used for data analysis. $P < 0.05$ was accepted as statistical significance value.

Results: Of the study group, 499 (81.0%) were female and 117 (19.0%) were male. Their ages ranged from 20 to 51, with a mean of 29.2 ± 6.9 years. The nurses' scores on the Compassion Fatigue-Short Scale ranged from 16 to 130, with a mean score of 70.96 ± 25.04 . It was determined that the level of compassion fatigue was higher in women, those with poor family income, those with a weekly working time of more than 40 hours, those who chose their profession against their will, those who were not satisfied at all with their job, and those who had a history of contact with a COVID-19 patient (for each; $p < 0.05$). No significant relationship was found between compassion fatigue and empathy levels ($r=0.92$; $p=0.220$).

Conclusions and Suggestions: It can be said that the nurses' compassion fatigue levels are moderate. It was determined that gender, family income, reason for choosing the profession, number of patients given daily care, job satisfaction and contact history with a COVID-19 patient were the factors affecting the level of compassion fatigue. There is a need for more comprehensive studies evaluating the relationship between compassion fatigue and empathy in nurses.

Keywords: Nurse, compassion fatigue, empathy

Tip II Diyabetli Hastalarda Diyabet Farkındalığı Düzeylerinin İncelenmesi

Bekir KARASAKAL ¹, Emine EKİCİ²

¹Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye,

²Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye.

Sorumlu Yazar: emineekici@maltepe.edu.tr

Amaç: Bu çalışma Tip 2 diyabetli hastalarda, diyabet farkındalığı düzeylerinin belirlenmesi ve etkileyen bireysel ve hastalık özelliklerinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türde yapılan çalışmada veriler, Sağlık Bakanlığı'na bağlı sağlık hizmeti veren bir özel dal devlet hastanesinin dâhiliye polikliniğine başvuran hastalardan toplanmıştır. Veriler evreni bilinen örneklem hesaplama formülüne göre hesaplanmış, işleme kriterlerine uyan, çalışmaya katılmayı kabul eden 252 tip 2 diyabet hastasından toplanmıştır. Verilerin toplanmasında 25 sorudan oluşan bireysel ve hastalık özellikleri soru formu, Tip 2 Diyabet Bilgi/Farkındalık Düzeyi Anketi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 68±5, %48,4'ünün 50-79 yaş aralığında, %52,4'ünün erkek, %41,64'ünün okur-yazar olmadığı, %21'inin gelir durumunun düşük, %31,7'sinin bir yıldan az süredir diyabet hastası olduğu, %34,7'sinin HgA1C değerinin 8'den yüksek olduğu, %25,3'ünün 6-9 yıldır insülin kullandığı belirlenmiştir. Katılımcıların %38,5'nin tip 2 diyabet farkındalığı olmadığı bulunmuştur. Tip 2 Diyabet Bilgi/Farkındalık Düzeyi puan ortalamaları ile cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim durumu, beden kitle indeksi, günlük fizik aktivite yapma, sigara kullanma ve hastalık özellikleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Tip 2 diyabet hastası katılımcıların %38,5'nin tip 2 diyabet farkındalığı olmadığı bulunmuştur. Kadınların, üniversite mezunlarının, zayıf olanların, fizik aktivite yapanların, sigara kullanmayanların, kronik diyabet komplikasyonları olanların, son bir yılda diyabet eğitimi alanların, diyabet hastalığı süresi bir yıldan az olanların diyabet farkındalık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bu nedenle diyabet tanısı konulduğunda etkili, düzenli ve sürekli sağlık eğitim programlarının başlatılması, sürdürülmesi ve eğitim sonuçlarının izlemi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tip 2 diyabet, farkındalık, bilgi

Examination Of Diabetes Awareness Levels In Patients With Type II Diabetes

Sciences Students Purpose: In this study, it was aimed to determine the level of diabetes awareness inpatients with type 2 diabetes and to examine the individual and disease characteristics that affect it.

Method: The data were collected from patients who applied to the internal medicine outpatient clinic of a state hospital, which provides health services under the Ministry of Health. The data were collected from 252 type 2 diabetes patients, whose population was calculated according to the known sample calculation formula, and who met the inclusion criteria and agreed to participate in the study. Individual and disease characteristics questionnaire consisting of 25 questions and Type 2 Diabetes Knowledge/Awareness Level Questionnaire were used to collect the data. The data obtained within the scope of the research were analyzed with the SPSS 24 program.

Results: The mean age of the individuals participating in the study was 68±5, 48.4% of them were between 50-79 years of age, 52.4% were male, 41.64% were illiterate, 21% had low income, It was determined that 31.7% of them had diabetes for less than a year, 34.7% had a HgA1C value higher than 8, and 25.3% had been using insulin for 6-9 years. It was found that 38.5% of the participants had no awareness of type 2 diabetes. Significant differences were found between Type 2 diabetes Knowledge/Awareness Questionnaire level mean scores and gender, age, income status, educational status, body mass index, daily physical activity, smoking and disease characteristics.

Conclusions and Suggestions: Diabetes awareness levels were found to be higher among women, university graduates, those who are weak, those who do physical activity, those who do not smoke, those who have chronic complications, those who received diabetes education in the last year, and those who have diabetes mellitus for less than one year. For this reason, when diabetes is diagnosed, it is recommended to start and maintain regular and continuous health education programs and to follow up the education results.

Keywords: *Diabetes mellitus, awareness, knowledge*

Nomofobi ve Emzirme Öz- yeterliliği Arasındaki İlişki

Yeliz ÇAKIR KOÇAK ¹, Simge ÖZTÜRK¹

¹Bartın Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sozturk@bartin.edu.tr

Amaç: Ulusal ve uluslararası literatürde emzirme ve nomofobi ilişkisini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile nomofobi ve emzirme öz-yeterliliği incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmaya, 19 yaş ve üzeri, postpartum 0-6 ay döneminde olan, emziren kadınlar dahil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini %20 yedek örneklem ile 107 kişi oluşturmuş, örneklem G-power analizi ile belirlenmiştir. Veriler Kişisel Tanıtım Bilgi Formu, Nomofobi Ölçeği (NMP-Q), Emzirme Öz-yeterlilik Ölçeği kullanılarak olasılıksız örnek seçim yöntemi ile online platformda toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmış, normal dağılım, sayı-yüzde dağılımı, t test, korelasyon analizleri yapılmıştır. Etik izinler ve ölçek izinleri alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada kadınların yaş ortalamasının 28.77±4.93, %86.0'ının gelirinin giderine eşit, %53.3'ünün gelir getiren bir işinin olmadığı, %74.8'inin çekirdek aile tipine sahip olduğu, %30.8'inin eğitim düzeyinin lisans olduğu belirlenmiştir. Kadınların %100'ünün nomofobisinin olduğu ve akıllı telefonu kontrol etme sıklığının artması ile nomofobi düzeyi artışı arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.05). Kadınların 1/3'ünün emzirme sırasında akıllı telefon kullandığı saptanmıştır. NMP-Q toplam puanı ve akıllı telefonu kontrol etme sıklığı ile Emzirme Öz- Yeterlilik Ölçeği Teknik Boyutu arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulguları göstermektedir ki her tür bilgiye ve sosyal ağlara teknolojiyi kullanarak kolaylıkla ulaşım imkanı sunan ve her yere taşınabilir özellikteki akıllı telefonların fazla kullanımı emzirme öz-yeterliliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Akıllı telefonu kontrol etme sıklığı, nomofobi düzeyini artırmakta ve emzirme öz-yeterliliği teknik alt boyutunu negatif yönde etkilemektedir (p<0.05). Bu nedenle emzirme esnasında akıllı telefon kullanılmaması, hem kadınların hem sosyal destek sistemlerinin bilgilendirilerek desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, emzirme, öz-yeterlilik, postpartum

The Relationship Between Nomophobia and Breastfeeding Self-Efficacy

Purpose: No research has been found in the national and international literature examining the relationship between breastfeeding and nomophobia. The aim of this study was to examine nomophobia and breastfeeding self-efficacy.

Method: It is a descriptive-correlational study. Women who applied to a state hospital in the north of Turkey and who met the inclusion criteria in the study were included in the postpartum period of 0-6 months. The sample of the study was determined by G-power analysis and was determined as 88. However, considering that there may be losses, 122 people were included in the study, and 107 people were included in the study, including the missing. The data of the study were collected using the Personal Identification Information Form, the Nomophobia Scale (NMP-Q), and the Breastfeeding Self-Efficacy Scale. Descriptive statistics, t-test and correlation tests were used in the analysis of the research data.

Results: The average age of the women in the study was 28.77±4.93, 86.0% of them had an income equal to their expenses, 53.3% of them did not have an income generating job, 74.8% of them had nuclear family type, 30.8% of them had undergraduate level education. determined. It was determined that 63.6% of the women had moderate/extreme nomophobia, it increased depending on the frequency of checking the smartphone, 83.2% of them used a smartphone for 1-4 hours during the day, and 32.7% of them used a smartphone during breastfeeding. It was determined that the women's NMP-Q total score was 69.61±2.47, and the Breastfeeding self-efficacy scale total score was 140.25±1.52. A negative correlation was found between the NMP-Q total score and the frequency of checking the smart phone, and the technical dimension of the breastfeeding self-efficacy scale (p<0.05).

Conclusion and Suggestions: Research findings show that the excessive use of smartphones, which offer easy access to all kinds of information and social networks using technology and are portable everywhere, adversely affects breastfeeding self-efficacy. The frequency of smartphone control increases the level of nomophobia and negatively affects the technical sub-dimension of breastfeeding self-efficacy (p<0.05). For this reason, it is recommended not to use smartphones during breastfeeding and to inform and support both women and social support systems.

Keywords: Nomophobia, breastfeeding, self-efficacy, postpartum

Kırsal Alanda Yaşayan Bireylerin Kolorektal Kanser Taramasına Yönelik Sağlık İnançları, Etkileyen Faktörler

Kudret KAÇAN¹, Ayşegül ÖZCAN², Semra KOCAÖZ³

¹Fırat Üniversitesi Hastanesi

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra Ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

³Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,

Sorumlu Yazar: kudretkacan.21@gmail.com

Amaç: Bu çalışma kırsal alanda yaşayan kadın ve erkeklerin kolorektal kanser taramasına yönelik sağlık inançları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini Nevşehir ili Derinkuyu ilçe merkezinde yaşayan 50-70 yaş arasında, araştırmayı kabul eden 451 kişi oluşturmuştur. Örneklem, evreni belli olan örneklem genişliği formülü esas alınarak hesaplanmıştır. Türkiye'de asemptomatik bireylerde yapılan bir çalışmada KRK taramalarına katılım oranı (%8.8) dikkate alınmıştır. Örneklem büyüklüğü; $n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 18 p q$ formülüne göre %95 güven aralığı, %5 kabul edilebilir hata payı ile örneklem büyüklüğü 451 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada veriler Kişisel Bilgi Formu, Kolorektal Kanser Sağlık İnanç Modeli Ölçeği ve Harvard Kanser Risk İndeksi kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi Bağımsız Örneklem T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Tukey çoklu karşılaştırma testi, Ki Kare Fisher's Exact Testleri ve İki Durumlu Lojistik Regresyon Modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre katılımcıların Sağlık İnanç modeli alt boyut ölçek puan ortalaması; Güven Yarar Algısı 43.88±6.28 (22.00-55.00), Duyarlılık Algısı 14.16±5.32 (6.00-30.00), Engel Algısı 17.16±4.77 (6.00-30.00) ve Sağlık Motivasyon algısı 16.07±2.75 (10.00-25.00) olarak saptanmıştır. Araştırmada erkek katılımcıların kolorektal Kanser taramalarına katılım oranları anlamlı derecede daha fazla bulunmuştur ($p<0.05$). Katılımcıların duyarlılık algısı orta ve düşük düzeyde olup, kolorektal kanser taraması yaptıran kişilerin güven yarar algısı, duyarlılık algısı, ciddiye algısı, sağlık motivasyon algısı puan ortalamaları daha yüksek, engel algısı puan ortalaması daha düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Kanser ortalama riskin üzerinde olan katılımcıların engel algısı anlamlı derecede daha fazla, sağlık motivasyon algısı anlamlı derecede daha az bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Bu bulguları doğrultusunda sağlık profesyonelleri ile kanserde erken tanı ve taramalara ilişkin eğitimlerin, farkındalıkların artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kolorektal Kanser, Sağlık İnanç Modeli, Yaşam Tarzı Faktörleri

Health Beliefs and Affecting Factors for Colorectal Cancer Screening of Rural Women and Men

Objective: This study was conducted to determine the health beliefs of women and men living in rural areas towards colorectal cancer screening and the affecting factors.

Method: It is a descriptive-relation-seeking research. The sample of the research consisted of 451 people between the ages of 50-70, living in the town of Derinkuyu in Nevşehir province, who accepted the research. The sample was calculated on the basis of the sample size formula of which the universe is known. In a study conducted with asymptomatic individuals in Turkey, the rate of participation in CRC screenings (8.8%) was taken into account. sample size; According to the formula $n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 18 p q$, the sample size was calculated as 451 with a 95% confidence interval and an acceptable margin of error of 5%. Data in the study were Personal Information Form, Colorectal Cancer Health Belief Model Scale and Harvard Cancer Risk Index was used. The data were analyzed in the SPSS program. Independent Sample T-Test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Tukey multiple comparison test, Chi-Square Fisher's Exact Tests and Two-state Logistic Regression Model were used to evaluate the data.

Results: According to the research findings, the participants' Health Belief Model sub-dimension scale score average; Perception of Confidence Benefit 43.88±6.28 (22.00-55.00), Perception of Sensitivity 14.16±5.32 (6.00-30.00), Perception of Obstacles 17.16±4.77 (6.00-30.00), and Perception of Health Motivation 16.07±2.75 (10.00-25.00). In the study, participation rates of male participants in colorectal cancer screening were found to be significantly higher ($p<0.05$). The sensitivity perception of the participants was medium and low, and the mean score of trust, benefit perception, sensitivity perception, seriousness perception, health motivation perception of people who had colorectal cancer screening was found to be higher, and the mean of obstacle perception was lower ($p<0.05$). It was found that the perception of disability was significantly higher and the perception of health motivation was significantly lower in the participants who were above the average risk of cancer.

Conclusions and Suggestions: In line with the findings of this study, it is recommended to increase the awareness and education of health professionals about early diagnosis and screening in cancer.

Keywords: Colorectal Cancer, Health Belief Model, Lifestyle Factors

Türkiye'deki Hemşirelik Öğrencileri Arasında Covid-19 Aşı Kabulü, Tereddütü ve Reddi: Çok Merkezli Bir Anket Çalışması

Meyreme AKSOY¹, Semra KÖSE²

¹Siirt Üniversitesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: meryeme_072@hotmail.com

Amaç: Aşılama, COVID-19 gibi bulaşıcı hastalıkların yükünü azaltmada veya ortadan kaldırmada en etkili yollarından biridir. Ancak aşı tereddütü etkili sürü bağışıklığı sağlamanın önünde önemli engel olmaya devam etmektedir. Geleceğin sağlık bakım profesyonelleri olarak hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 aşısına yönelik düşünceleri, hastaları eğitmede, danışmanlık yapmada ve onları doğru klinik karara yönlendirmede belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki hemşirelik öğrencileri arasında COVID-19 aşı kabul, tereddüt ve red oranlarının ve etkileyen faktörlerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, 15.10.2021-15.03.2022 tarihleri arasında Türkiye'deki herhangi bir üniversitesinin hemşirelik bölümünde okuyan ve web veritabanı üzerinden hazırlanan online anketi cevaplayabilecek sosyal medya hesaplarına sahip 749 öğrenci ile yürütüldü. Veriler, araştırmacılar tarafından literatür ışığında aşı kabul, tereddüt ve red nedenlerini sorgulayan anonim online bir anket aracılığıyla toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, sayılar ve yüzdeler) kullanıldı.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin %65.3'nün kadın olduğu, %36.4'nün birinci sınıf öğrencisi olduğu saptandı. Hemşirelik öğrencileri arasında COVID-19 aşısını kabul etme oranı %87.8, aşı ile ilgili tereddüt oranı %53.8, aşığı red oranı ise %12.2 olarak hesaplanmıştır. Covid-19 aşısını kabul etme kararını etkileyen en önemli faktörlerin kendisinin, ailesinin ve toplum sağlığını korumak ve enfeksiyon kapsa bile aşı sayesinde daha hafif atlatacağını düşünüyor olması olduğu, aşı ile ilgili en önemli tereddütlerin aşının henüz yeni olması, aşı hakkında mevcut bilgilerin eksik olması olduğu, aşığı red etme kararını etkileyen en önemli nedenlerin ise aşının kalıcı sağlık sorunlarına yol açacağına inanması ve en iyi bağışıklığın hastalığı geçirerek elde edileceğini düşünme olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada Türkiye'deki hemşirelik öğrencileri arasında aşı kabulü, tereddütü ve red oranları uluslararası literatür ile benzerdi. Bildirilen en önemli red ve tereddütü nedenlerinin, aşının yeni olması, geliştirilme hızı ile ilgili olup, aşının güvenliği ve yan etkileri hakkında endişeye yol açtığı görülmektedir. Aşı reddine ve tereddütüne neden olan durumları aşmak ve hemşirelik öğrencileri arasında COVID-19 aşı kabulünü artırmak için sağlık politikalarına yön verenler, yetkili sağlık kuruluşları ve üniversitelerin ortak çabalarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Aşı, COVID-19, Hemşirelik öğrencisi

Covid-19 Vaccine Acceptance, Hesitation and Rejection Among Nursing Students in Turkey: A Multicenter Survey Study

Purpose: As future health care professionals, nursing students' thoughts on the COVID-19 vaccine play a decisive role in educating patients, counseling them and guiding them to the right clinical decision. The aim of this study is to investigate the rates of COVID-19 vaccine acceptance, hesitation and rejection among nursing students in Turkey and the influencing factors.

Method: This descriptive study was conducted with 749 students who were studying in the nursing department of any university in Turkey between 15.10.2021 and 15.03.2022 and had social media accounts that could answer the online anonymous questionnaire prepared through the web database. Data were collected by the researchers through an anonymous online questionnaire questioning the reasons for vaccine acceptance, hesitation, and rejection from the literature. Descriptive statistics (mean, standard deviation, range, numbers, and percentages) were used in the analysis of the data.

Results: It was determined that 65.3% of the nursing students were female and 36.4% were first year students. Among nursing students, the rate of accepting the COVID-19 vaccine was 87.8%, the rate of hesitation about the vaccine was 53.8%, and the rate of rejection of the vaccine was 12.2%. The most important factors affecting the decision to accept the Covid-19 vaccine are to protect the health of himself, his family and the community, and to think that he or she will recover better thanks to the vaccine even if the infection is involved, the most important hesitations about the vaccine are that the vaccine is still new, and the current information about the vaccine is lacking. It was determined that the most important reasons affecting the decision to refuse the vaccine were believing that the vaccine would cause permanent health problems and thinking that the best immunity would be obtained by having the disease.

Conclusions and Suggestions: In this study, vaccine acceptance, hesitancy, and rejection rates among nursing students in Turkey were similar to those in the international literature. The most important reasons for rejection and hesitation reported are related to the novelty of the vaccine, the speed of its development, and it seems that there is a concern about the safety and side effects of the vaccine. Joint efforts by government, authoritative healthcare organizations and universities are needed to overcome situations that cause vaccine rejection and hesitation and increase COVID-19 vaccine acceptance among nursing students.

Keywords: COVID-19, Vaccination, Nursing students

Tip 2 Diyabeti Olan Yaşlı Bireylerde Öz-Etkililik ve Fiziksel Aktivitenin Bilişsel Düzey ile İlişkisi

Büşra DURAN¹, Alime Selçuk TOSUN²

¹*1Kto Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye*

²*Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye*

Sorumlu Yazar: busra.duran@karatay.edu.tr

Amaç: Araştırma tip 2 diyabeti olan yaşlı bireyler bilişsel düzey, öz-etkililik ve fiziksel aktivite düzeyini belirlemek; bilişsel düzeyi etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ilişkisel türde planlanmıştır. Araştırma verileri anket yöntemi ile 1 Mart 2020-25 Aralık 2020 tarihlerinde Konya’da bir devlet hastanesinde toplanmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için etik kurul onayı (2019/14535) ve kurum izni alınmıştır. Ayrıca Katılımcılardan sözlü onam alınmıştır. Araştırmanın örneklem sayısı 170 yaşlı bireyden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında kişisel bilgi formu, Standardize Mini Mental Test (SMMT), Tip 2 Diyabet Öz-Etkililik Ölçeği, Yaşlılar İçin Fiziksel Aktivite Ölçeği (PASE) kullanılmıştır. Karşılaştırmalı analizlerde t testi, OneWay ANOVA testi, Mann Whitney-U, Kruskal Wallis testi, Backward metodu çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Bireylerin bilişsel düzey puan ortalaması 22.99±5.36 olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel aktivite toplam puanının, öz-etkililik toplam puanı, diyet + ayak kontrolü, tıbbi (medikal) tedavi ve fiziksel egzersiz öz-etkililik alt boyutunun bilişsel düzey üzerindeki değişimin %84,9’unu (Adjusted R²= 0,849) açıkladığı saptanmıştır (p<0,001). Yaşlı bireylerin sosyodemografik ve sağlık özelliklerinin bilişsel düzeyin yordayıcısı olduğu bulunmuştur (p<0,001). Etkili olan bu belirleyici faktörlerin bilişsel düzey üzerindeki değişimin %89,2’sini (Adjusted R²= 0,892) açıkladığı belirlenmiştir. Bilişsel bozukluğu olan ve olmayan yaşlı bireylerin fiziksel aktivite toplam, öz-etkililik toplam, diyet+ayak kontrolü, tıbbi (medikal) tedavi ve fiziksel egzersiz öz-etkililik alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Yaşlı bireylerin bilişsel düzey puan ortalamasının düşük olduğu tespit edilmiştir. Toplam fiziksel aktivite, toplam öz-yeterlik ve öz-yeterlik alt boyut puanlarının yaşlıların bilişsel düzeyinin bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçları doğrultusunda, tip 2 diyabeti olan yaşlı bireylerde bilişsel düzey açısından risk grupları belirlenebilir ve bu bireylerin izlemi yapılabilir. Ayrıca, bilişsel düzey ile ilişkisi olan öz-etkililik ve fiziksel aktivite düzeyinin artırılmasına yönelik müdahaleli çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öz-Etkililik, Tip 2 Diyabet, Fiziksel Aktivite, Yaşlı Birey, Bilişsel Düzey

The Relationship of Self-Efficacy and Physical Activity with Cognitive Level in Older Adults with Type 2 Diabetes

Purpose: This was conducted to determine the cognitive, self-efficacy, and physical activity levels of older adults with type 2 diabetes and examine the factors affecting the cognitive level.

Method: The research was planned in a descriptive relational type. The research data were collected in a state hospital in Konya between March 1, 2020 and December 25, 2020, using the survey method. Ethics committee approval (2019/14535) and institutional permission were obtained for the implementation of the study. In addition, verbal consent was obtained from the participants. The study sample consisted of 170 older adults. A personal information form, Standardized Mini-Mental Test, Type 2 Diabetes Self-Efficacy Scale, and Physical Activity Scale for the Elderly were used to collect research data. For comparative analyses, t test, one-way analysis of variance, Mann-Whitney U, and Kruskal-Wallis tests as well as backward method multiple regression analysis were used.

Results: The mean cognitive level score of the participants was 22.99 ± 5.36. It was determined that physical activity total score, self-efficacy total score, diet and diabetic foot control, medical treatment, and physical exercise sub-dimension of self-efficacy explained 84.9% (Adjusted R² = 0.849) of the variance in the cognitive level (p < 0.001). Sociodemographic and health characteristics of older adults were found to be predictors of the cognitive level (p < 0.001). It was determined that these determinants explained 89.2% (Adjusted R² = 0.892) of the variance in cognitive level. A statistically significant difference was found in terms of total physical activity, total self-efficacy, diet and diabetic foot control, medical treatment and physical exercise sub-dimensions of self-efficacy between older adults with and without cognitive impairment (p < 0.05).

Conclusions and Suggestions: It was determined that the cognitive level average score of the older adults is low. Total physical activity, total self-efficacy and self-efficacy sub-dimension scores were found to be a predictor of the cognitive level of the older adults. In line with the results of this study, risk groups in terms of cognitive level can be determined in older adults with type 2 diabetes and these individuals can be followed up. In addition, it is recommended to plan interventional studies to increase the level of self-efficacy and physical activity, which are related to cognitive level.

Keywords: Self-Efficacy, Type 2 Diabetes, Physical Activity, Older Adults, Cognitive Levels

Duygusal Özgürleşme Tekniği'nin Ebelik Öğrencilerinde Doğum Korkusu, Travmatik Doğum Algısı ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Üzerine Etkisi

Ebru BEKMEZCI¹, Büşra DURAN², Hediye KARAKOÇ², Halime Esra MERAM¹

¹Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

²Kto Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Ebelik Bölümü

Sorumlu Yazar: ebrubekmezci42@gmail.com

Amaç: Duygusal Özgürleşme Tekniği, duygusal sorunların çözülmesi ve doğum korkusu gibi olumsuz durumlarla başa çıkılması amacıyla kullanılabilir. Bu çalışma, ebelik öğrencilerinde Duygusal Özgürleşme Tekniği'nin doğum korkusu, travmatik doğum algısı ve travma sonrası stres bozukluğu üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tek kör randomize kontrollü deneysel tasarımda yapılan araştırma örnekleme 30 müdahale ve 33 kontrol grubundan oluşmaktadır. Araştırma Şubat 2022- Mayıs 2022 tarihleri arasında bir üniversitesinin ebelik bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Özel Rahatsızlık Birimi Ölçeği, Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kısa Ölçeği ve Travmatik Doğum Algısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi ve değerlendirilmesinde SPSS 20 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Kolmogorov-Smirnov, ki-kare, one-way ANOVA, Bonferroni, bağımlı ve bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi p<0.05 olarak kabul edilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce etik kurul onayı (14.01.2022 tarih ve 2022/011 sayılı) ve kurum izni alınmıştır. Ayrıca katılımcılardan sözlü onam alınmıştır.

Bulgular: Gruplar, demografik ve obstetrik değişkenler açısından homojenlik göstermektedir. Müdahale grubunun doğum korkusu, travmatik doğum algısı, travma sonrası stres bozukluğu ön test son test puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu, etki büyüklüklerinin sırasıyla 0.331, 0.359, 0.312 zayıf düzeyde olduğu belirlenmiştir. Gruplar ölçek ortalamaları bakımından karşılaştırıldığında ise anlamlı fark olduğu ve deney grubu puan ortalamalarının daha düşük olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma Duygusal Özgürleşme Tekniği'nin tekniğinin doğum korkusu, travmatik doğum algısı ve travma sonrası stres bozukluğu üzerine önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Özgürleşme Tekniği, Doğum Korkusu, Stres, Travmatik Doğum Algısı

The Effect of Emotional Freedom Technique on Childbirth Fear, Traumatic Childbirth Perception and Posttraumatic Stress Disorder in Midwifery Students

Aim: The Emotional Freedom Technique can be used to solve emotional problems and to cope with negative situations such as childbirth fear. This study was conducted to examine the effect of Emotional Freedom Technique on childbirth fear, traumatic childbirth perception and posttraumatic stress disorder in midwifery students.

Methods: The research sample, which was conducted in a single-blind randomized controlled experimental design, consists of 30 intervention and 33 control groups. The study was carried out with midwifery students of a university between February 2022 and May 2022. Data were collected using the Introductory Information Form, the Subjective Units of Distress scale, Posttraumatic Stress Disorder-Short Scale, and a Scale of Traumatic Childbirth Perception. The SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 20.0 package software was used to analyse data. The data were assessed using descriptive statistics, Kolmogorov-Smirnov test, chi-square, one-way ANOVA, Bonferroni test, dependent and independent samples t-tests. Statistically significance level was accepted as p<0.05. Before commencing the study, the ethics committee approval (dated 14.01.2022 and numbered 2022/011) and institutional permission were obtained. Moreover, verbal consent was obtained from the participants.

Results: Groups show homogeneity in terms of demographic and obstetric variables. There was a significant difference between the intervention group's pre-test post-test mean scores childbirth fear, traumatic childbirth perception, posttraumatic stress disorder, and effect sizes of 0.331, 0.359, and 0.312 were found to be weak, respectively. When the groups were compared in terms of scale averages, it was found that there was a significant difference and the experimental group averages were lower.

Conclusion: Research shows that Emotional Freedom Technique has a significant effect on childbirth fear, traumatic childbirth perception, and posttraumatic stress disorder.

Keywords: Emotional Freedom Technique, Childbirth Fear, Stress, Traumatic Childbirth Perception

Pandemi Döneminde Hemşirelerin Kişisel Koruyucu Ekipman Giyme -Çıkarma İşlem Basamaklarına Uyum Durumları; Gözlemsel Bir Çalışma

Selma ATAY³, Fatma YILMAZ KURT², Fatma ALDEMİR¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çanakkale Türkiye

Sorumlu Yazar: atayselma@gmail.com

Amaç: Covid-19 pandemisinin başından beri sağlık çalışanlarının korunmasında en önemli araçlardan biri Kişisel Koruyucu Ekipmanlar (KKE)'in kullanımı olmuştur. Bu çalışmada hemşirelerin KKE giyme ve çıkarma işlem basamaklarına uyum durumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Gözlemsel-tanımlayıcı çalışmanın örneklemini Türkiye'nin batısında bulunan bir Üniversite Hastanesinin COVID-19 Yoğun Bakım Ünitesinde çalışan 30 hemşire oluşturmuştur. Kişisel koruyucu ekipmanların giyme ve çıkarma işlem basamakları CDC, WHO ve Sağlık bakanlığının önerilerine göre oluşturulan gözlem formu ile gözlenmiştir. Araştırmaya başlamadan önce ilgili hastaneden kurum izni, Klinik Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik onay (09.06.2021 tarih ve 21-06 no'lu) alınmıştır. Araştırma verileri sayı ve yüzde ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen hemşirelerin %96.7'si KKE kullanımına ilişkin eğitim aldığını, %66.7'si ise bu eğitimlerin anlatım şeklinde yapıldığını belirtmiştir. Çalışmaya dahil edilen hemşirelerin tamamı aerosol-generating procedures sırasında N95/FFP2 maske kullandığını belirtmiştir. Hemşireler KKE'yi önerilen sırada (önlük, maske, gözlük, eldiven) giyme oranlarını sırası ile %29,6; %30; %15; %73,3 olarak; önerilen sırada çıkarma oranlarını (eldiven, gözlük, önlük, maske) ise sırası ile %88,5; %40; %29,2; %86.0 olarak bulunmuştur. Yapılan gözlem sonucunda ise hemşirelerin KKE giyme işlem basamaklarına uyumlarının en yüksek cerrahi maske ve eldiven kullanımında olduğu, en düşük uyumun ise el yıkama da olduğu gözlenmiştir. Çıkarma işlem basamaklarında ise en yüksek uyumun cerrahi maske ve el yıkama da olduğu gözlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelerin KKE giyme öncesi el yıkama oranının düşük olduğu, KKE giyme ve çıkarma sırasına dikkat etmedikleri ancak uygun şekilde giyip çıkardıkları gözlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelere KKE kullanımına ilişkin hizmet içi eğitimlerin belli aralıklarla tekrarlanması ve eğitimlerde farklı yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel koruyucu ekipman, giyme, çıkarma, COVID 19 , hemşire

Compliance of Nurses with Steps of Donning and Doffing Personal Protective Equipment During the Pandemic; an Observational Study

Purpose: The use of Personal Protective Equipment (PPE) has been one of the most important tools in protecting healthcare professionals since the onset of the COVID-19 pandemic. The aim of this study is to evaluate the compliance of nurses with steps of donning and doffing PPE.

Methods: The sample of this observational-descriptive study consisted of 30 nurses working in the COVID-19 Intensive Care Unit of a University Hospital located in western Turkey. The steps of donning and doffing the personal protective equipment were observed through the observation form prepared according to the recommendations of the CDC, the WHO and the Ministry of Health.

Findings: All of the nurses included in the study stated that they used N95/FFP2 masks during aerosol-generating procedures. The rates of nurses to don PPEs in the recommended order (gown, mask, goggles, and gloves) and doff them in the recommended order (gloves, goggles, gown, and mask) were 29.6%, 30%, 15%, and 73.3%, and 88.5%, 40%, 29.2%, and 86.0%, respectively. As a consequence of the observation, it was observed that while the nurses' compliance with the steps to don PPE was the highest in the using surgical masks and gloves, the lowest compliance was determined in hand washing. The highest compliance was observed in using surgical masks and hand washing among the steps for doffing PPEs. Institutional permission from the relevant hospital and ethical approval from the Clinical Research Ethics Committee (dated 09.06.2021 and numbered 21-06) were obtained before starting the study. Research data were evaluated with numbers and percentages.

Conclusion and Suggestions: Given those conclusions, it may be recommended that in-service trainings on the usage of PPE for nurses be repeated at regular intervals and different methods be employed in the trainings.

Keywords: Personal protective equipment, donning, doffing, COVID-19, nurse

Bu bildiri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje no: 3767.

Hemşirelik Öğrencilerinin Atık Yönetimi Konusundaki Bilgi Düzeyleri

Merve BAT TONKUŞ¹, Mert COŞKUN², Zeliha KALIN¹

¹*Istanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi*

²*Medipol Mega Hastanesi*

Sorumlu Yazar: zelihakalin@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin atık yönetimi hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Örneklemi 2020-2021 eğitim-öğretim yılında bir vakıf üniversitesinde aktif olarak eğitim gören araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 134 öğrencinin oluşturduğu bu araştırma tanımlayıcı tipte yapılmıştır. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulundan 2021/1-567 sayılı etik kurul kararı ile araştırmanın başlaması için gereken izin kurum izni ve katılımcı onamları alınmıştır. Veriler öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla literatür doğrultusunda oluşturulan "Anket Formu" ile çevrimiçi ortamda toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.00 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %76,9'u kadın, %26,1'i dördüncü sınıf öğrencisidir. Katılımcıların evsel atığın siyah poşete atılacağını yüksek oranda doğru bildiği (%77,6) ancak cam atıkların yeşil poşete atılacağını (%78,4) ve plastik atıkların sarı poşete atılacağını (%73,6) önemli oranda bilmedikleri belirlendi. Bununla beraber öğrencilerin %62,7'sinin hastane atık yönetimine yönelik eğitim aldığı ve atıklar ve renkleri konusunda %73,6'sının orta üst düzeyde bilgi sahibi olduğu ortaya koyuldu. Ayrıca katılımcıların %73,9'unun da klinikte atık takibini kim yapmaktadır sorusuna yanlış cevap verdikleri görüldü.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda çalışma grubundaki öğrencilerin atık yönetimi ile ilgili bilgi eksiklikleri olduğu belirlendi. İncelenen literatürde verilerin bu çalışma ile benzer olarak hemşirelik öğrencilerinde atık yönetimine yönelik bilgi eksiklikleri olduğu görülmüştür. Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde atık yönetimi konusuna yönelik eğitimlerin yoğunlaştırılması ve klinik uygulamalar çerçevesinde öğrenci hemşirelerin atık yönetimi konulu hizmet içi eğitim programlarına katılımının teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Atık Yönetimi, Hemşirelik, Öğrenci Hemşire*

Knowledge Levels of Nursing Students on Waste Management

Purpose: This research was conducted to examine the knowledge levels of nursing students about waste management.

Method: This research, whose sample consisted of 134 students who were actively studying at a foundation university in the 2020-2021 academic year, who agreed to participate voluntarily in the research, was conducted in a descriptive type. With the ethics committee decision numbered 2021/1-567 from Istanbul Yeni Yüzyıl University Science, Social and Non-Interventional Health Sciences Research Ethics Committee, the necessary permission, institution permission and participant consents were obtained to start the research. The data were collected online with the "Survey Form" created in line with the literature in order to determine the sociodemographic characteristics and knowledge levels of the students. SPSS 25.00 package program was used to evaluate the data.

Results: 76.9% of the students participating in the study were female and 26.1% were fourth-year students. It was determined that the participants were highly accurate (77.6%) that household waste would be disposed of in a black bag, but they did not know to a large extent that glass waste would be placed in a green bag (78.4%) and plastic waste would be placed in a yellow bag (73.6%). In addition, it was revealed that 62.7% of the students received training on hospital waste management and 73.6% of them had medium-high level knowledge about wastes and their colors. Furthermore, it was observed that 73.9% of the participants gave the wrong answer to the question of who monitors the waste in the clinic.

Conclusions and Suggestions: As a result of the research, it was determined that the students in the study group had a lack of knowledge about waste management. In the literature reviewed, it was seen that the data were similar to this study, and that there was a lack of knowledge about waste management in nursing students. In this context, it is recommended to intensify training on waste management in nursing education and to encourage student nurses to participate in in-service training programs on waste management within the framework of clinical practices.

Keywords: *Waste Management, Nursing, Student Nurse*

COVID-19 Pandemisinde Üniversite Öğrencilerinin Kan Bağışına Yönelik Uygulama ve Görüşlerinin Belirlenmesi

Ayşegül ÖZTÜRK BİRGE¹, Arzu KARABAĞ AYDIN²

¹Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: birge@ankara.edu.tr

Amaç: COVID-19 pandemisinde üniversite öğrencilerinin kan bağışına yönelik uygulama ve görüşlerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapıldı. Türkiye’deki iki üniversitede lisans düzeyinde öğrenim gören 424 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturdu. Araştırma verileri 15 Kasım 2021-15 Şubat 2022 tarihleri arasında kartopu yöntemi ile online olarak toplandı. Verilerin istatistiksel analizinde frekans, ortalama, standart sapma ve Ki-Kare(χ^2) test kullanıldı. Çalışmanın etik kurul onayı ve katılımcılardan gönüllü olur onamları alındı. Çalışmanın tüm prosedürleri STROBE yönergelerine bağlı kaldı.

Bulgular: Öğrencilerin şimdiye kadar kan bağışında bulunma oranları %30,7 iken pandemi sürecinde (%16,7) anlamlı olarak azaldığı saptandı ($p<0,001$). Pandemi döneminde kan transfüzyonuna gereksinimi olan öğrencilerin %47,9’unun kanı bulmakta zorlandığı belirlendi. Öğrencilerin pandemide kan bağışında bulunma durumlarını; erkek cinsiyetin, kanın güvenliğine yönelik endişe yaşama durumunun ve kan bağışında bulunmanın yararlı olduğuna yönelik olumlu görüşün anlamlı olarak arttırdığı saptandı ($p<0,05$). Öğrencilerin %35,4’ü pandemi döneminde kan bağışında bulunmaktan endişelendiğini ifade etti. Öğrencilerin kan bağışında bulunma nedenleri en sık “ihtiyacı olan birine yardım etmek” oldu. Öğrencilere göre pandemi sürecinde kan bağışına teşvikin; toplumun farkındalığını arttırmaya yönelik eğitim (%54,8), kamu spotları (%33,7) ve basılı görsellerle (%30,7) sağlanabileceğini düşündükleri belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonuçları verilerin toplandığı zamanla sınırlı olmakla birlikte, öğrencilerin pandemi döneminde kan bağışında bulunma durumlarında azalma olduğu belirlendi. Çalışmanın sonuçları sağlıklı genç yetişkinlere yönelik yapılacak kan bağışı kampanyalarının düzenlenmesine yol gösterebilir. Pandemi sürecinin kan bağışına etkisi ve bağış durumlarının değerlendirilmesi süreklilik gerektirmektedir. Çalışmanın farklı evren ve yaş gruplarında da yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, kan bağışı, pandemi, üniversite öğrencileri

Determining the Practices and Opinions of University Students on Blood Donation in the COVID-19 Pandemic

Objective: To determine the practices and opinions of university students regarding blood donation in the COVID-19 pandemic.

Method: A descriptive cross-sectional research design was used. A total of 424 undergraduate students from two universities in Turkey made up the sample of the research. Research data were collected online between November 15, 2021 and February 15, 2022 using the snowball method. Frequency and mean values and the Chi-Square (χ^2) test were used in the statistical analysis of data. Ethics committee approval of the study and voluntary consent of the participants were obtained. All procedures of the study adhered to the STROBE guidelines.

Results: While the rate of students donating blood was 30.7% until the pandemic, it was found that it decreased significantly (16.7%) during the pandemic period ($p<0.001$). It was determined that 47.9% of the students who needed a blood transfusion during the pandemic period had difficulty in finding blood. It was determined that male gender, the status of worrying about the safety of blood, and positive opinions about the benefits of donating blood increased the rates of students’ blood donation during the pandemic significantly ($p<0.05$). In the study, 35.4% of students stated that they were worried about donating blood during the pandemic. The most common reason for students to donate blood was "helping someone in need". According to students, encouraging blood donation during the pandemic process could be provided with education for increasing the awareness of society (54.8%), public announcements (33.7%), and printed visuals (30.7%).

Conclusion and Suggestions: Although the results of the study were limited to the time the data were collected, it was determined that there was a decrease in the students' ability to donate blood during the pandemic period. The results of the study may guide the organization of blood donation campaigns for healthy young adults. The impact of the pandemic process on blood donation and the evaluation of donation status require continuity. It is recommended that the study be carried out in different universe and age groups.

Keywords: Blood donation, COVID-19, pandemic, university students

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sağlık Algıları İle Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Cahide ÇEVİK¹, Gizem TELEK², Aleyna MÜLAZIMOĞLU², Aycan BULUT², Cansu TAŞCI², Duygu ÇAYLAN², Ebrar USLU², Hazar Nur ÖZEL²

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi

²Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi (Lisans Öğrencisi)

Sorumlu Yazar: cahide.cevik@afsu.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada sağlık bilimleri programlarında eğitim gören öğrencilerin sağlık algı düzeyleri ile sigara bağımlılığına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tip bir araştırmadır. Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik izin (01.04.2022 / 2022/187) ve katılımcılardan onam alındı. Araştırmanın evreni bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gören öğrenciler olup, bu evrenden olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak örneklem seçimi gerçekleştirildi. Çalışmada minimum örneklem büyüklüğü evrenin bilindiği durumlarda örneklem hesabı formülü kullanılarak 329 olarak hesaplandı. Eksik, hatalı ve güvenilirliği düşük veriler dikkate alınarak 450 öğrenciye ölçek uygulandı, ancak 418 öğrencinin verileri analize dahil edildi. Veriler kişisel bilgi formu, sağlık algısı ölçeği ve sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeği ile toplandı. Veriler SPSS programında analiz edildi. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde, aritmetik ortalama ve Sperman's korelasyon testi kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21,2 olup, %26,1'i hemşirelik, %36,6'sı fizyoterapi ve rehabilitasyon, %20,1'i sağlık yönetimi, %17,2'si beslenme ve diyetetik bölümünde eğitim görmekteydi. Öğrencilerin %35'i sigara kullandığı, %65'inin ise kullanmadığı, %58,2'sinin ailesinde sigara kullanım öyküsünün bulunduğu %41,8'nin ailesinde ise sigara kullanım öyküsünün olmadığı tespit edildi. Öğrencilerin ortalama sigaraya başlama yaşının 16,8 olduğu belirlendi. Öğrencilerin %33,6'sının sigarayı bırakmayı düşündüğü tespit edildi. Öğrencilerin sigara bağımlılığına yönelik tutum puan ortalaması 68,04±11,06, sağlık algı puan ortalaması ise 49,71±6,87' idi. Sağlık algısı ile sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin alt boyutları olan sigara kullanmaya ilişkin mitler ($r=0,190$; $p=0,000$), sigaranın zararları ($r=0,219$; $p=0,000$) ve sigara kullanmaya bakış ($r=0,251$; $p=0,000$) arasında zayıf pozitif ilişkinin olduğu tespit edildi.

Sonuç ve Öneriler: Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin sağlık algılarının ve sigara bağımlılığına yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Sigara bağımlılığına yönelik tutum ölçeğinin alt boyutu olan sigara kullanmaya ilişkin mitler, sigaranın zararları, sigara kullanmaya bakış ile sağlık algısı arasında zayıf pozitif ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır. Sağlık algısının sigara bağımlılığına yönelik tutum arasındaki ilişkiyi daha net ortaya koyabilecek daha büyük ve farklı örneklem üzerinde yapılacak çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sigara Bağımlılığı, Sağlık Algısı, Üniversite Öğrencileri

Investigation of the Relationship Between Health Perceptions and their Attitudes for Cigarette Addiction of Faculty of Health Sciences Students

Purpose: In this study, it was aimed to investigation of the relationship between health perceptions and their attitudes for cigarette addiction of faculty of health sciences students.

Method: This study is a descriptive and correlational research. Ethical approval (01.04.2022 / 2022/187) from Afyonkarahisar Health Sciences University Clinical Research Ethics Committee and consent from the participants were obtained. The population of the research consisted of students studying at the health sciences faculty of a university. Sample selection was carried out using the simple random sampling method, one of the probability sampling methods from this population. In the study, the minimum sample size was calculated as 329 using the sample calculation formula when the universe was known. The scale was applied to 450 students. But the data of 32 of 450 students were discarded in the analysis due to missing, erroneous and low-reliability data. Data were collected with a personal information form, health perception scale, and attitude scale towards smoking addiction. The data were analyzed in the SPSS program. Percentage, arithmetic mean and Sperman's correlation test were used to evaluate the data.

Results: The average age of the students was 21.2. They were student in nursing (26.1%), physiotherapy and rehabilitation (36.6%), health management (20.1%), and nutrition and dietetics (17.2%) departments. It was determined that 35% of the students smoked, 65% did not, 58.2% had a family history of smoking and 41.8% did not have a family history of smoking. It was determined that the average age of starting smoking of the students was 16.8. It was determined that 33.6% of the students thought about quitting smoking. The mean score of attitude towards smoking addiction for students was 68.04±11.06, and the mean score of health perception was 49.71±6.87. The relationship between health perception and

myths about smoking ($r=0.190$; $p=0.000$), harms of smoking ($r=0.219$; $p=0.000$) and view of smoking ($r=0.251$; $p=0.000$), which are sub-dimensions of the scale of attitude towards smoking addiction a weak positive relationship was found.

Conclusions and Suggestions: It was determined that the health perceptions and attitudes towards cigarette addiction of health sciences faculty students were above the medium level. It was concluded that there is a weak positive relationship between the myths about smoking, the harms of smoking, the view of smoking and health perception, which is the sub-dimension of the attitude scale towards smoking addiction. It is recommended to carry out studies on larger and different samples that can reveal the relationship between health perception and attitude towards smoking addiction.

Keywords: *Cigarette Addiction, Health Perception, University Students*

Covid-19 Pandemisinde Üniversite Öğrencilerinin Bulaşma/Bulaştırma Korkusunun Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerine Etkisi

Mahinur DURMUŞ İSKENDER¹, Ahmet GÜLSOY¹, Ebru ÖZCAN¹, Yusuf UYAN¹

¹Kastamonu Üniversitesi

Sorumlu Yazar: mahinurdurmus@gmail.com

Amaç: Üniversite öğrencileri sosyal hayatta oldukça aktiftir. Bulaşma/bulaştırma korkularının, kısıtlamaların ortadan kalkması ve bireysel sorumlulukların artması nedeniyle depresyon, kaygı ve stres düzeylerini etkileyeceği düşünülmektedir. Bu çalışma, Covid-19 pandemisi sürecinde üniversite öğrencilerinin bulaşma/bulaştırma korkusunun depresyon, kaygı ve stres düzeylerine etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel tiptedir. Araştırmanın örneklemini Nisan 2022 ile Mayıs 2022 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden ve kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenen üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Nicel veriler, Demografik Bilgi Formu, Bulaşma/Bulaştırma Korkusu Ölçeği (FCTS) ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği (DASS) kullanılarak çevrimiçi bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı alınmıştır. Örneklem büyüklüğü bilgisayar ortamında kullanılan OpenEpi örnek hesaplama programı ile %50 gözlem oranı, %5 standart sapma ve %99,99 güç aralığı ile hesaplanmış ve 1514 öğrencinin çalışma örneklemini oluşturacağı sonucuna varılmıştır. Dahil edilme kriterlerini karşılayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 3500 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin (51.22±33.82) normalin üzerinde olduğunu ve bu sonuçların daha çok kadın, kronik hastalığı olan ve bulaşma/bulaştırma korkusu yüksek olanlarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre FCTS ile DASS arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur ($r=.088$, $p<.001$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın bulguları, üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemisi sonrası psikolojik sağlıklarını destekleyecek önlem planları ve olası yeni pandemilerle mücadelede faydalı olabilir. Çalışmamızın bulguları göz önüne alındığında, genel olarak gençlere ve özel olarak üniversite öğrencilerine yönelik olarak depresyon, kaygı, stres ve korkularla baş etmeye yönelik eğitim programları planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: bulaştırma, depresyon, kaygı ve stres, bulaşma korkusu, üniversite öğrencileri.

The Effect of Fear of Contagion/Being Contagious on Depression, Anxiety, and Stress Levels of University Students during the Covid-19 Pandemic

Aim: University students are generally quite active in social life. It is thought that their fear of contagion/being contagious will affect their depression, anxiety, and stress levels due to the removal of restrictions and the increase in individual responsibilities. This study aims to determine the effect of fear of contagion/being contagious on depression, anxiety, and stress levels of university students during the Covid-19 pandemic.

Methods: This study, descriptive and cross-sectional. The sample of the study consisted of university students who accepted to participate in the study between April 2022 and May 2022 and were determined with the convenience sampling method. Quantitative data was collected through an online survey using the Demographic Information Form, the Fear of Contagion/Transmission Scale (FCTS), and the Depression-Anxiety-Stress Scale (DASS). Ethics committee approval was obtained to conduct the study. The sample size was calculated with the OpenEpi sample calculation program used in the computer environment, with a 50% observation rate, 5% standard deviation, and 99.99% power range, and resulted that 1514 students would constitute the study sample. The study was completed with 3500 students who met the inclusion criteria and agreed to participate in the study. Descriptive statistics were used for the presentation of the results.

Results: This study revealed that the depression, anxiety and stress levels (51.22±33.82) of university students were above normal, and these results were mostly associated with females, those with a chronic disease and high fear of contagion/being contagious. According to the results of the Pearson correlation analysis, a significant and positive relationship was found between FCTS and DASS ($r=.088$, $p<.001$).

Conclusion and recommendations: The findings of this study may be useful for precautionary plans to support the psychological health of university students after the Covid-19 pandemic and in the fight against possible new pandemics. Considering the findings of our study, educational programs should be planned for youth in general and university students in particular to deal with depression, anxiety, stress, and fears.

Keywords: being contagious, depression, anxiety, and stress, fear of contagion, university students.

Sefa Ahmet DEMİR¹, Zeynep TOSUN²

¹Sb Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye

²Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ, Türkiye
Sorumlu Yazar: sefahmedemir@gmail.com

Amaç: Bu çalışma; acil servis hemşirelerinin COVID-19 pandemi sürecinde tükenmişlik ve sağlığa ilişkin kaygı düzeyleri ile uyku kalitelerini belirleyebilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yöntem: Araştırma tanımlayıcı türdedir. Araştırma verileri Kasım 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında, İstanbul ilinde Sağlık Bakanlığı'na bağlı bulunan bir şehir hastanesinin acil servis biriminde çalışan hemşireler ile görüşülerek elde edilmiştir. Pandemi başından itibaren acil servis ünitesinde çalışan 142 hemşirenin tamamı araştırmaya katılmada gönüllü olmuştur. Veriler "Pittsburg Uyku Kalitesi Ölçeği", "Maslach Tükenmişlik Ölçeği" ve "Sağlık Anksiyetesi Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı, kurum izni, araştırmada kullanılan ölçekler için kullanım izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş gönüllü onamı alınmıştır.

Bulgular: Acil hemşirelerinin yaş ortalaması 29,30±6,77 yıl olup, %61,4'ü kadındı. Yarıdan fazlasının (%59,9) haftalık çalışma süresi 50 saat ve üzerinde idi. Çalışma verilerinin elde edildiği tarih itibari ile, pandeminin ilk 8 ayı geride kaldığında, acil hemşirelerinin %30,1'inde Covid-19 için PCR pozitifliği saptanmıştı. Acil serviste görev yapan hemşirelerin Maslach Tükenmişlik Ölçeği "Duygusal Tükenme" alt boyut puanı 22,02±7,30, "Duyarsızlaşma" alt boyut puanı 7,52±3,82, "Kişisel Başarı" alt boyut puanı 11,99±3,70 olarak hesaplandı. "Aşırı Duyarlılık" alt boyutundan 3,90±2,19, "Kaygı" alt boyutundan 17,70±6,32 olmak üzere Sağlık Anksiyetesi Ölçeği puanı 13,80±5,21 olarak bulundu. Hemşirelerin %89,4'ünün uyku kalitesi kötü olup, Pittsburg Uyku Kalitesi Ölçeği'nden aldıkları ortalama puan 8,47±3,04 idi. Maslach Tükenmişlik Ölçeği puanı üzerine kaygı puanı (p=0.006) 1.171 katsayı ile, uyku latansı (p=0.024) 2.541 katsayı ile, uyku ilacı kullanımı 4.502 (p=0.045) katsayı ile etkili olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Tek merkezli bu çalışmada pandemi döneminde acil hemşirelerinin çoğunlukla orta ve yüksek düzeyde tükenmişlik yaşadıkları, uyku kalitelerinin kötü olduğu, sağlık kaygısı düzeylerinin fazla etkilenmediği saptanmıştır. Uyku sorunları, tükenmişlik gibi pandeminin tetiklediği sorunlar bakım kalitesinin yanı sıra hemşirelerin yaşam kalitelerini olumsuz etkileyebileceğinden, uygun müdahalelerin yapılması için değerlendirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Acil Hemşireliği, Pandemi, Uyku Kalitesi, Tükenmişlik, Sağlık Anksiyetesi

The Effect of COVID-19 Pandemic on Anxiety, Burnout and Sleeping Problems in Emergency Nurses

Purpose: This study was performed to determine the burnout and health anxiety levels and sleep quality of emergency nurses during the COVID-19 pandemic.

Method: The research is a descriptive study. Research data were obtained by interviewing nurses working in the emergency department of a city hospital affiliated to the Ministry of Health in Istanbul between November 2020 and January 2021. All 142 nurses working in the emergency unit 1 since the beginning of the pandemic volunteered to participate in the research. Data were obtained by using the "Pittsburg Sleep Quality Scale", "Maslach Burnout Inventory" and "Health Anxiety Inventory". Before starting the research, ethics committee approval, institutional permission, permission to use the scales used in the study, and informed consent from participants were obtained.

Results: The mean age of the emergency nurses was 29.30±6.77 years, 61.4% of them were women. More than half of them (59.9%) had a weekly working time of 50 hours or more. As of the date of the study data, when the first 8 months of the pandemic were left behind, PCR positivity for Covid-19 was detected in 30.1% of the emergency nurses. The Maslach Burnout Inventory "Emotional Exhaustion" sub-dimension score of the emergency nurses is 22.02±7.30, "Depersonalization" sub-dimension score is 7.52±3.82, "Personal Achievement" sub-dimension score is 11.99±3.70. The Health Anxiety Inventory score was 13.80±5.21, with 3.90±2.19 for the "Oversensitivity" sub-dimension and 17.70±6.32 for the "Anxiety" sub-dimension. The sleep quality of 89.4% of the nurses was poor, and the average score they got from the Pittsburg Sleep Quality Scale was 8.47±3.04. Anxiety score (p=0.006) was found to be effective with a coefficient of 1.171, sleep latency (p=0.024) with a coefficient of 2.541, and use of sleeping pills with a coefficient of 4.502 (p=0.045) on the Maslach Burnout Inventory score.

Conclusions and Suggestions: In this single-center study, it was determined that during the pandemic period, emergency nurses mostly experienced moderate and high levels of burnout, their sleep quality was poor, and their health anxiety levels were not affected much. Since problems triggered by the pandemic, such as sleep problems and burnout, may adversely affect the quality of care as well as the quality of life of nurses, it is important to evaluate them for appropriate interventions.

Keywords: Emergency Nurses, Pandemic, Sleep Quality, Burnout, Health Anxiety

CPAP Uygulanan COVID-19 Hastalarının Ajitasyon Düzeyi ve Oksijen Satürasyonu Üzerine Uygulama Sırasında Dinletilen Müziğin Etkisi

Sümeyye BİLGİLİ¹, Reva BALCI AKPINAR²

¹Kovancılar Devlet Hastanesi

²Atatürk Üniversitesi - Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar: smeyyebilgili@gmail.com

Amaç: Bu çalışma CPAP uygulanan COVID-19 hastalarına uygulama sırasında dinletilen müziğin ajitasyon ve oksijen satürasyonu üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Randomize kontrol gruplu olan ve deneysel türde yapılan bu araştırmaya Elazığ'da bir hastanenin yoğun bakım ünitelerinde yatarak tedavi gören toplam 70 COVID-19 hastası alınmıştır. Deney grubundaki hastalara CPAP uygulaması boyunca müzik dinletilmiştir. Araştırmada hastaların ajitasyon düzeyini belirlemede Richmond Ajitasyon-Sedasyon Skalası (RASS) ile oksijen satürasyonu, solunum hızı, ve maske hava sızıntı miktarını belirlemede ise hasta takip monitörü kullanılarak toplanmıştır. Ölçümler deney ve kontrol grubunda uygulama başlamadan önce, uygulamanın 1.dk, 15.dk ve 30.dk.sında yapılmıştır. Verilerin analizinde, tek yönlü varyans analizi ve bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Hastaların RASS puan ortalaması deney grubunda uygulamaya başlamadan önce 2.14±0.69, uygulamanın 30.dakikasında 0.74±0.61'dir. Kontrol grubunda RASS puan ortalaması uygulama öncesinde 2.06±0.53, uygulamanın 30.dakikasında 1.46±0.61'dir. Deney ve kontrol grubunun RASS puan ortalamaları arasındaki fark grup içinde ölçüm zamanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05). RASS puan ortalamaları gruplar arasında karşılaştırıldığında uygulamanın 15. ve 30. dakikalarda deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir (p<0.05). Uygulama başlamadan önce deney grubunun solunum sayısı ortalaması 32.80±6.17, SpO2 ortalaması 77.86±6.97, kontrol grubunun ise solunum sayısı ortalaması 31.37±4.71, SpO2 ortalaması 78.20±6.43 olarak belirlenmiştir. Uygulamanın 30. dakikasında deney grubunda solunum sayısı ortalaması 23.60±5.26, SpO2 ortalaması 94.46±2.97, kontrol grubunun ise solunum sayısı ortalaması 27.94 ±6.14, SpO2 ortalaması 91.60±3.86 olarak bulunmuştur. Uygulamanın 30. dakikasında hava sızıntı miktarı deney grubunda 9.00±8.67 iken kontrol grubunda 20.03±14.14'tür. Solunum sayısı, SpO2 ortalaması ve hava sızıntı miktarı gruplar arasında 15. ve 30. dakikalarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir (p<0.05).

Sonuç: Uygulama sırasında müzik dinletilen hastaların ajitasyon düzeylerinin daha düşük ve hastaların oksijenlenmelerin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ajitasyon, COVID-19, CPAP, hemşirelik, müzik, oksijen satürasyonu

The Effect of Music Listened During the Practice on the Agitation Level and Oxygen Saturation of COVID-19 Patients Applied to CPAP

Aim: This study was conducted to determine the effect of music played during CPAP on agitation and oxygen saturation in COVID-19 patients.

Materials and Methods: A total of 70 COVID-19 patients who were hospitalized in the intensive care units of a hospital in Elazig were included in this experimental study with a randomized control group. The patients in the experimental group were listened to music during the CPAP application. In the study, the RASS was used to determine the agitation level of the patients. oxygen saturation, respiratory rate, and mask air leakage were collected using the patient monitor. Measurements were made in the experimental and control groups before the application started, at the 1st, 15th and 30th minutes of the application. One-way analysis of variance, and t test for independent groups were used in the analysis of data.

Results: The mean RASS score before the application in the experimental group was 2.14±0.69, at the 30th minute the application was 0.74±0.61, In the control group, was 2.06±0.53 before the application and 1.46±0.61 at the 30th minute. The difference between the RASS mean scores of the experimental and control groups was found to be statistically significant within the group according to the measurement times (p<0.05). When the RASS mean scores were compared between the groups, there was a statistically significant difference at the 15th and 30th minutes of the application (p<0.05). Before the start the application, the mean respiratory rate of the experimental group was 32.80±6.17, the mean of SpO2 was 77.86±6.97, the mean of respiratory rate of the control group was 31.37±4.71, SpO2 average was 78.20±6.43. At the 30th minute of the application, the mean respiratory rate was 23.60±5.26, the SpO2 average was 94.46±2.97 in the experimental group, and the average respiratory rate was 27.94 ±6.14, and the SpO2 average 91.60±3.86 in the control group at the 30th minute of the application. While the amount of air leakage at the 30th minute of the application was 9.00±8.67 in the experimental group, it was 20.03±14.14 in the control group. Respiratory rate, SpO2 mean and air leakage amount showed statistically significant differences between the groups at the 15th and 30th minutes (p<0.05).

Conclusion: It was concluded that the agitation levels of the patients who listened to music during the application were lower and the oxygenation of the patients was higher.

Keywords: 1,agitation 2,COVID-19 3,CPAP 4,music 5,nursing 6,oxygen saturation.

Atatürk üniversitesi bilimsel araştırma projeleri koordinasyon birimi tarafından desteklenmiştir.

Adölesanlarda Primer Dismenore Sıklığı Ve Baş Etmede Kullanılan Tamamlayıcı Ve Alternatif Yöntemler

Sinem BAĞCI ÇELİK¹, Kamile ALTUNTUĞ², Emel EGE²

¹NEÜ Meram Tıp Fakültesi Hastanesi Enfeksiyon Kontrol Komitesi. Konya/Türkiye

²NEÜ Hemşirelik Fakültesi Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği ABD. Konya/Türkiye

Amaç: Bu araştırma, adölesanlarda dismenore sıklığı ve baş etmede kullanılan tamamlayıcı ve alternatif tedavi (TAT) yöntemlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte bir çalışmanın evrenini bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinin bir eğitim öğretim döneminde birinci sınıfa kayıtlı 347 kadın öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 288 öğrenci araştırma örnekleme alınmıştır. Araştırmanın verileri Mart- Nisan 2018 tarihleri arasında Vizüel Analog Skalası (VAS) ve sosyo-demografik özellikler, menstrual ve dismenoreye ilişkin özellikler ve genç kadınların dismenore ile baş etmede kullandıkları TAT yöntemlerine yönelik 27 sorudan oluşan anket formu kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, ki-kare testleri kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Genç kadınların yaş ortalaması 18,81±0,39 (18-19 yaş), menarş yaşı ortalaması 13,25±1,12 olduğu, ve VAS'a göre ağrı şiddeti ortalaması 5,26±2,18 (0-10) olarak bulunmuştur (n:288). Genç kadınların %76'sının beden kütle indeksinin (BKI) normal (18.5-24.9) olduğu (288) tespit edilmiştir. Genç kadınların %67,7'sinin VAS ağrı puanının 5 ve üzerinde olduğu (195), %84,1'inin ağrının günlük yaşantısını etkilediği, %45,1'inin ağrı kesici kullandığı, %87,2'sinin TAT yöntemlerinden yararlandığı, %68,7'sinin TAT yöntemlerinin faydalı olduğuna inandığı belirlenmiştir (n:195). TAT yöntemi kullanan genç kadınların %71,2'sinin bu yöntemlerden yarar sağladığı belirlenmiştir (n:170). Genç kadınların ilaç dışı yöntemlerden en sık; yatarak dinlenme (%85,9), karına sıcak uygulama (%77,6), karın kısmını ovalamak (%76,5), sıcak duş alma (%75,9), çorap atlet giymeye özen göstermek (%75,9) bitkisel uygulamalar ve zihin beden uygulamaları gibi yöntemleri kullandıkları saptanmıştır (n:170). Genç kadınlar bu yöntemleri kendi/internet/televizyon/gazete'den öğrendiği belirlenmiştir. TAT kullanımı ile öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yer, yaş, menarş yaşı, ağrı şiddeti açısından aralarında anlamlı bir fark bulunmadığı belirlenmiştir (p<0,05).

Sonuç: Genç kadınların çoğunluğunun dismenore yaşadıkları, baş etme yöntemi olarak TAT yöntemlerini sıklıkla tercih ettikleri, bu yöntemlerin faydalı olduğuna inandıkları ve yarar sağladığını belirtmişlerdir. Bu yöntemlerin olumsuz ve istenmeyen yan etkilerinin belirlenmesi, yarar sağlayan yöntemlerin ortaya çıkarılması için farklı gruplarda ve kanıta dayalı daha fazla çalışma yapılması önerilir.

Anahtar Sözcükler: Dismenore, Tamamlayıcı Tedavi, Alternatif, Tedavi

Frequency of Primary Dysmenorrhea in Adolescents and Complementary and Alternative Methods of Coping

Objective: This study was conducted to determine the frequency of dysmenorrhea in adolescents and complementary and alternative treatment (CAM) methods used to cope with it.

Method: The population of a descriptive study consisted of 347 female students enrolled in the first year of a university health sciences faculty in an academic year. 288 students who agreed to participate in the study were included in the research sample. The data of the study were collected by face-to-face interview method using a questionnaire consisting of 27 questions on the Visual Analogue Scale (VAS) and socio-demographic characteristics, characteristics related to menstrual and dysmenorrhea, and CAM methods used by young women to cope with dysmenorrhea between March and April 2018. Data were evaluated using number, percentage, mean, and chi-square tests.

Results: The mean age of young women was 19.28±0.95 (18-24 years), the mean age of menarche was 13.25±1.12, and the mean pain intensity according to VAS was 5.26±2.18 (0-10) (n:288). 67.7% of young women had a VAS pain score of 5 or higher (195), 84.1% of them had pain affecting their daily life, 45.1% used painkillers, 87.2% benefited from CAM methods, It was determined that 68.7% of them believed that CAM methods were beneficial, and 95.4% benefited from CAM methods (n: 195). The most common non-drug methods among young women; lying down (74.9%), applying heat to the abdomen (67.7%), rubbing the abdomen (67.0%), taking a hot shower (66.2%), taking care to wear socks and underwear (66.2%) It was determined that they used methods such as (n: 195). It was determined that the young woman learned these methods from herself/internet/television/newspaper. It was determined that there was no significant difference between the use of CAM and the place where the students lived for the longest time, age, age at menarche, and pain severity (p<0.05).

Conclusion: They stated that the majority of young women experienced dysmenorrhea, they frequently preferred CAM methods as a coping method, they believed that these methods were beneficial and were beneficial. Further evidence-based studies in different groups are recommended in order to determine the negative and undesirable side effects of these methods and to reveal beneficial methods.

Keywords: Dysmenorrhea, Complementary Therapy, Alternative Therapy

Yaşlanan Toplumda Palyatif Bakım Üzerine Bir Derleme

Pınar DOĞAN¹, Tuba ÖZAYDIN²¹Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü²Selçuk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: pinaryilmazdogan@gmail.com

Bu derleme makalede yaşlılara yönelik palyatif bakımın önemi, amacı ve içeriğini değerlendirmek amaçlanmıştır. Palyatif bakım hasta popülasyonunun yarısından fazlasını yaşlılar oluşturmaktadır. Yaşlılığa bağlı işlevsellikte azalma, kronik hastalıklar, tedavi edilemeyen kanserler, beslenme bozuklukları, yaşam aktivitelerindeki bağımlılık palyatif bakım gereksinimi doğurmaktadır. Palyatif bakım fiziksel psikolojik ve manevi olarak iyilik halini sağlayıp yaşam kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Palyatif bakım toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir. Palyatif bakım ağrı başta olmak üzere hastalık ve yaşlılığa bağlı semptomları önlemekte ve takibinin yapılmasını sağlamaktadır. Palyatif bakım yaşlılar için genel olarak yaşam sonu bakım içermektedir. Ancak hastalığın erken dönemlerinde palyatif bakım planı yapmak yaşamı kolaylaştırmakta ve uyumu sağlamaktadır. Ölüm yaşamın bir parçasıdır ve iyi ölüm her bireyin hakkıdır. Yaşam sonu dönem ve sonrasında hasta ve ailesinin kültürel değerleri, istekleri ve manevi ihtiyaçları dikkate alınarak planlama yapılıp saygılı ve bütüncül bir bakım verme amaçlanır. Yaşlı nüfus artışı; yeni hastalıklar ve sağlık alanındaki teknolojik gelişimlerden etkilenmektedir. Örneğin 2019 yılından bu yana COVID-19 pandemisi sağlık sistemlerini etkilemiş ve yeni ihtiyaçlar doğurmuştur. Yapılan çalışmalar pandemiden sonra yaşlılara yönelik palyatif bakım ihtiyacının giderek arttığını göstermektedir. Palyatif bakım uygulamaları hastalığın tanı konulmasından başlayıp ölüm sonrası ailenin yas sürecinin tamamlanmasıyla bitmektedir. Hasta ve ailesi palyatif bakımın temel taşıdır ve katılımları esastır. Palyatif bakımın multidisipliner bir ekiple verilmesi ve ortak bir bakım planı oluşturulması önemlidir. Hasta değerlendirilmesi yapılırken akredite edilmiş değerlendirme ölçeklerinden yararlanılması tavsiye edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Palyatif bakım, Yaşlı, Hemşirelik**A Review on Palliative Care in an Aging Society**

In this review article, it is aimed to evaluate the importance, purpose and content of palliative care for the elderly. The elderly constitute more than half of the palliative care patient population. Decreased functionality due to aging, chronic diseases, incurable cancers, nutritional disorders, addiction in life activities lead to the need for palliative care. Palliative care aims to increase the quality of life by providing physical, psychological and spiritual well-being. Palliative care is shaped according to the needs of the society. Palliative care prevents symptoms related to disease and old age, especially pain, and provides follow-up. Palliative care generally includes end-of-life care for the elderly. However, making a palliative care plan in the early stages of the disease makes life easier and provides adaptation. Death is a part of life and a good death is the right of every individual. In the end-of-life period and after, it is aimed to provide a respectful and holistic care by taking into account the cultural values, wishes and spiritual needs of the patient and his family. Elderly population growth; affected by new diseases and technological developments in the field of health. For example, since 2019, the COVID-19 pandemic has affected health systems and created new needs. Studies show that the need for palliative care for the elderly has gradually increased after the pandemic. Palliative care practices begin with the diagnosis of the disease and end with the completion of the family's mourning process after death. The patient and family are the cornerstone of palliative care and their participation is essential. It is important to provide palliative care with a multidisciplinary team and to establish a common care plan. It is recommended to use accredited evaluation scales when evaluating patients.

Keywords: Palliative Care, Aged, Nursing

Kardiyak Operasyon Geçiren Bireylere Tele Hemşirelik Yoluyla Uygulanan Transteoretik Model Temelli Girişimlerin Sigara Bırakmaya Etkisi

Elif KARAKAN¹, Saime EROL¹

¹Marmara Üniversitesi

Sorumlu Yazar: elfdmr17@gmail.com

Amaç: Çalışmanın amacı, kardiyak operasyon geçiren bireylere tele hemşirelik yoluyla uygulanan transteoretik model temelli girişimlerin sigara bırakmaya etkisini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, yarı deneysel tasarım ile İstanbul'da bir kalp hastanesinde (Şubat-Kasım 2021) yürütüldü. Örnekleme, 60 deney, 60 kontrol, olmak üzere 120 kardiyak operasyon geçiren yetişkin birey oluşturdu. Deney grubu modelin değişim aşamalarına göre Whatsapp gruplarına ayrıldı. Her Whatsapp grubuna üç ay boyunca, haftada üç kez, model temelli eğitim sunusu, mesajlar, görseller, videolar, gönderildi ve her grup ile iki kez görüntülü görüşme yapıldı. Kontrol grubuna girişim uygulanmadı. Veriler, sosyo-demografik tanımlama, Fagerström nikotin bağımlılık, transteoretik model öz etkililik ve karar alma ölçekleri kullanılarak toplandı. Ön-test verileri yüz yüze, son test ve izlem test verileri ise Google form uygulaması ile toplandı. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney-U testi, Kruskal Wallis varyans analizi kullanıldı.

Bulgular: Girişim sonrası, deney grubunda sigara bırakma oranı %62,75, kontrol grubunda %26 bulundu ($p<0,05$). Deney grubunun öz etkililik ölçeği kilo kontrolü hariç diğer alt boyut puanları, kontrol grubuna göre anlamlı yüksek bulundu ($p<0,05$). Sigara içmenin yararları ölçeği puanları deney grubunda kontrol grubuna göre daha düşük, sigara içmenin zararları puanları daha yüksek bulundu ($p<0,05$). Deney grubu, kontrol grubuna göre değişim aşamalarında daha hızlı ilerledi ($p<0,05$). Deney grubunun nikotin bağımlılık ölçeği puan ortalaması izlem testte kontrol grubuna göre daha düşük bulundu ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonucunda, kardiyak operasyon geçiren bireylere tele hemşirelik yoluyla TTM temelli girişimlerin sigara bırakmada etkili bulundu. Bu yöntemin kardiyak operasyon geçiren bireylere sigarayı bıraktırmak amaçlı rutin olarak kullanılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Transteoretik model, Tele hemşirelik, Sigara, Koroner arter hastalığı

The Effect of Telenursing Interventions Based on the Transtheoretical Model on Smoking Cessation among Individuals Undergoing Cardiac Surgery

Aim: The aim of the study was to determine the effect of telenursing interventions based on the Transtheoretical Model (TTM) on smoking cessation among individuals undergoing cardiac surgery.

Method: The study was conducted in quasi-experimental design at a cardiology hospital in Istanbul (February-November 2021). The sample consisted of 120 adults—60 in the experimental group and 60 controls—who had undergone cardiac surgery. The experimental group was divided into WhatsApp groups according to the stages of change specified in the model. For a period of three months, each of the WhatsApp groups received a model-based training presentation, messages, visuals, videos three times a week; each group was also contacted via video call twice in the same period. No intervention was applied to the control group. Data were collected by means of a sociodemographic questionnaire, the Fagerström Nicotine Dependence Scale, and the self-efficacy and decisional balance constructs of the Transtheoretical Model. The pretest data were collected via face-to-face interviews; the posttest and follow-up data were collected with the Google form application. Descriptive statistics, the Mann-Whitney U test and the Kruskal-Wallis Analysis of Variance were used in the data analysis.

Results: At the conclusion of the intervention, the smoking cessation rate in the experimental group was 62.75% and 26% in the control group ($p<0.05$). The self-efficacy scale of the experimental group displayed significantly higher levels compared to the control group in the sub-scales, with the exception of weight control ($p<0.05$). Compared to the controls, the scores of the experimental group on the pros of smoking scale were lower and higher in the cons scale ($p<0.05$). The experimental group progressed more rapidly than the control group in the stages of change ($p<0.05$). The mean scores of the experimental group on the nicotine dependence scale and on the follow-up test were lower than those of the control group ($p<0,05$).

Conclusion and Recommendations: We found at the end of the study that TTM-based telenursing was effective in achieving smoking cessation among individuals undergoing heart surgery. It is recommended that this method be used routinely for individuals undergoing cardiac surgery to quit smoking. This method is recommended to be used routinely for individuals undergoing cardiac surgery to quit smoking.

Keywords: Nursing, Transtheoretical Model, Telenursing, Smoking, Coronary Artery Disease

Yatan Hasta Düşme Riski Önlemeye Yönelik Kanıta Dayalı Klinik Karar Destek Sistemi

Nuran AYDIN ATEŞ¹, İlker KÖSE², Gözde KÜĞCÜMEN², Sinem CECE³, Ayşe Mehlika ALP⁴

¹*Istanbul Medipol Üniversitesi*

²*Istanbul Medipol Üniversitesi*

³*Istanbul Medipol Üniversitesi*

⁴*Mega Medipol Üniversite Hastanesi*

Sorumlu Yazar: naydin@medipol.edu.tr

Bu çalışmanın amacı; düşmeye yönelik hemşirelik kayıtlarının geriye dönük incelenmesi ve klinik karar destek sistemi oluşturulmasıdır. Bir özel hastanenin yatan hasta katlarında son bir yılda meydana gelen 95 düşme olayına ilişkin hemşireler tarafından yapılan olay bildirim kayıtları incelenmiştir. Veriler, demografik özellikler, düşme nedenleri, düşme önlemleri başlıkları altında sınıflanmış istatistik analizi yapılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar ve literatürde düşmeye yönelik kanıtlar doğrultusunda düşmenin önlenmesine yönelik klinik karar destek sistemi algoritması oluşturulmuştur.

Bulgular: Düşme olaylarına ilişkin 1 Ocak 2018-1 Ocak 2019 yılları arasında hemşireler tarafından yazılmış 95 olay bildirimini tespit edilmiştir. Düşme olaylarının %80'inin yatan hasta katlarında meydana geldiği, erkek hastalarda düşmenin daha fazla gerçekleştiği (%62,1), düşenin görüldüğü vardiyalar arasında fark olmadığı, olayların %66,3 ünün hasta yanında biri varken gerçekleştiği, hastaların çoğunlukla (%83,2) yatak dışındayken düştüğü belirlenmiştir. Düşme olay bildirimini alan hastaların %15,8 nin düşme öncesinde, %13,7'sinin düşme sonrasında düşme riski değerlendirmesi yapılmadığı, düşme öncesi değerlendirilmesi yapılanların %63,8 ninin yüksek düşme riski olarak puanlandığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmadan yola çıkılarak mevcut literatür taranmış ve düşme riski için bir klinik karar destek sistemi algoritması geliştirilmiştir. KKDS de UML (Unified Modelling Language, Birleşik Modelleme Dili) yazılım modellenmesi ve planlanması kullanılmıştır. UML, bir diyagram koleksiyonunu kullanarak bir yazılım programını görselleştirmenin bir yoludur.

Mevcut UML standartları 13 farklı türde diyagram tipine sahiptir. Bunlar; class, activity, object, use case, sequence, package, state, component, communication, composite structure, interaction overview, timing, and deployment olarak sınıflandırılmaktadır. UML diyagramlarının çizimleri için online ve offline olarak kullanılan çeşitli programlardan yararlanılmaktadır. Bu programlara örnek olarak; Creately, Lucidchart, YUML, Visio, Umbrello, vb. verilebilir. Bu çalışmada, UML çizimleri visio uygulamasında yapılmıştır. UML standartları olarak class ve activity diyagramları kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Düşme Riski, Yatan Hasta, Klinik Karara Destek Sistemi*

Evidence-Based Clinical Decision Support System For Patient Fall Risk Prevention

Incident reporting records made by nurses regarding 95 falls that occurred in the last year on the inpatient floors of a private hospital were examined. Statistical analysis was performed on the data classified under the headings of demographic characteristics, causes of falls, and precautions for falls. In line with the results and the evidence for falls in the literature, a clinical decision support system algorithm was created for the prevention of falls.

Results: 95 incident reports written by nurses between January 1, 2018 and January 1, 2019 regarding fall events were identified. It was observed that 80% of the falls occurred on the floors of the inpatients, the falls occurred more frequently in male patients (62.1%), there was no difference between the shifts in which the fall was seen, 66.3% of the incidents occurred in the presence of a patient, and the majority of the patients (83%, 2) it was determined that it fell while out of bed. It was determined that 15.8% of the patients with a fall event report were not evaluated for fall risk before falling, 13.7% after falling, and 63.8% of those who were evaluated before falling were scored as high fall risk.

Based on this study, the existing literature was reviewed and a clinical decision support system algorithm was developed for the risk of falling. UML (Unified Modeling Language) software modeling and planning was used in KKDS. UML is a way to visualize a software program using a collection of diagrams.

Current UML standards have 13 different types of diagrams. These; It is classified as class, activity, object, use case, sequence, package, state, component, communication, composite structure, interaction overview, timing, and deployment. Various online and offline programs are used for drawing UML diagrams. Examples of these programs are; Creately, Lucidchart, YUML, Visio, Umbrello, etc. can be given. In this study, UML drawings were made in visio application. Class and activity diagrams are used as UML standards.

Keywords: *Fall Risk management, Evidence Based Clinical Decision System*

Kanıt Dayalı Elektronik Karar Destek Sistemi Geliştirme Eğitimi Projesi

Nuran AYDIN ATEŞ¹, İlker KÖSE², Meryem KAPANCI³

¹*Istanbul Medipol Üniversitesi*

²*Istanbul Medipol Üniversitesi*

³*Medipol Mega Üniversite Hastanesi*

Sorumlu Yazar: naydin@medipol.edu.tr

Hemşirelere ve ebelere kanıt dayalı elektronik karar destek sistemi hazırlama eğitiminin uygulamalı olarak verilmesi amacı ile geliştirilmiş bir projedir. Bu sunumda birinci aşaması tamamlanmış olan proje süreçleri ve birinci basamak sonuçları paylaşılması, önerilerin alınması ve benzer çalışmalara örnek olunması amaçlanmaktadır.

Elektronik karar destek sistemleri; bir karar durumunda karar vericilere, olası tüm seçenekleri, tercihe göre önem, uygulanabilirlik, son kanıt gibi kriterler dahilinde sunan, karar verme süreçlerini kolaylaştıran interaktif bilişim sistemleridir. Bu sistemler ilgili karara ilişkin tüm verileri, bilgiyi, belgeyi, iletişim ve bilgi teknolojilerini kullanarak problemleri tanımlar ve çözüm önerileri oluşturur. Hemşireler ve ebeler diğer tüm sağlık profesyonelleri gibi en son ve geçerli kanıtı kullanarak en güvenli ve kaliteli bakımı vermek isterler. Verinin kaydedilmesinden işlenmesine, bilginin oluşturulmasına, denenmesine ve tüm aşamaların ölçülmesine, raporlanmasına kadar süreçlerde dijital çözümler kullanımı bakım alanında da yaygınlaşmaktadır. Bu dijital çözümlerden biri olan elektronik karar destek sistemlerinin hazırlanmasında hemşirelik bilgisi ve bilişim bilgilerinin bir arada kullanımı önemlidir. Elektronik karar destek sistemlerinin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi ve kendisini yenileyebilir bir süreç haline getirebilmesi için hemşirelerin hemşirelik bilgisi ile birlikte, temel araştırma süreçlerine ve bilişim becerilerine gereksinimleri vardır.

Hastaneler grubunun dijital dönüşümünde çok büyük kısmını oluşturan bakım algoritmalarını hazırlayabilecekleri, yazılım mühendisleri ile çalışmada kullanabilecekleri ortak bir dil olan UML (Unified Modelling Language, Birleşik Modelleme Dili) yazılım modellenmesi öğrenip kullanabilecekleri, bu süreçlerde kullanacakları tüm bilgilerin kanıt düzeylerini takip edebilecekleri bilgi ve becerileri kazandırmak amacı ile geliştirilen projenin 3 aşaması vardır ve toplam süresi 4 yıldır. Birinci yıl hedefleri olan; veri, veri ayıklama, alan okuması yapma, değişkenlerin oluşturulması, değişkenlerden yola çıkılarak durum analizlerinin yapılması, konuya ilişkin kanıtların toplanması, algoritmaların kanıt dayalı yazılması tamamlanmıştır. İkinci kısımda projelerin paylaşılması ve fizibilitesinin yapılması, üçüncü aşamada uygulama ve sonuçlarının değerlendirilmesi yer alacaktır.

Lisans ya da yüksek lisans mezunu alanda aktif çalışan 33 hemşire ve ebe, 10 akademisyenin katıldığı çalışmada toplam 13 adet elektronik karar destek sistemi oluşturulmuştur. Birinci aşamanın sonunda hemşirelerin tamamı ve akademisyenlerin tamamı UML (Unified Modelling Language, Birleşik Modelleme Dili) yazılım modellenmesi kullanabilir hale gelmiştir. Bu çalışmada, UML çizimlerinde visio uygulamasında yapma becerisi kazanmışlardır. UML standartları olarak class ve activity diyagramları kullanılmıştır. Aynı zamanda 5N1K yöntemi ile problem tanımlama, kanıt toplama ve klinik kullanımlarını programa yerleştirmeyi öğrenmişlerdir.

Sonuç olarak hemşire ve ebelerinin yazılım mühendisleri ile kolay iletişim kurabilecekleri standart bir dil öğrendikleri, bir diyagram koleksiyonu kullanarak algoritmalarını yazabildikleri, kanıt kullanarak elektronik karar destek sistemi basamaklarını oluşturabildikleri, tüm eğitim süreçlerini gerekçeleri ile açıklayıp ifade edebildikleri söylenebilir. Bu doğrultuda projenin birinci aşaması başarılı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Elektronik Karar Destek Sistemi, Hemşirelik, Ebelik, Birleşik Modelleme Dili

Evidence-Based Electronic Decision Support System Development Training Project

This presentation aims to share the project processes and first step results of which the first phase has been completed, to receive suggestions, and to set an example for similar studies like EDSSbased on evidence

EDSS's are interactive information systems that facilitate decision-making processes by presenting all possible options to decision-makers in a decision situation, according to criteria such as importance, applicability, and final evidence. The use of digital solutions in processes from recording data to processing, creating and testing information, measuring and reporting all stages is also becoming widespread in the field of maintenance. It is important to use nursing knowledge and informatics information together in the preparation of EDSS, which is one of these digital solutions. Nurses need basic research processes and informatics skills together with nursing knowledge to prepare, implement and evaluate EDSS and make it a renewable process.

The aim is to provide the hospital group with the knowledge and skills to learn and use software modeling, which is a common language that they can use in working with software engineers, to prepare the care algorithms that make up a large

part of the digital transformation of the hospital's group and to follow the evidence levels of all the information they will use in these processes. The project has 3 phases. First-year goals; Data, data extraction, field reading, creation of variables, situation analysis based on variables, collection of evidence on the subject, and evidence-based writing of algorithms have been completed. In the second part, the sharing of the projects and their feasibility, and in the third part, the evaluation of the implementation and results will take place.

A total of 13 EDSS were created in the study with the participation of 33 nurses and midwives and 10 academics working actively in the field with undergraduate or graduate degrees. At the end of the first stage, all of the nurses and the academicians became able to use UML (Unified Modeling Language) software modeling. In this study, they gained the ability to make UML drawings in the Visio application. As a result, it can be said that nurses and midwives can easily communicate with software engineers, learn a standard language, write their algorithms using a collection of diagrams, create EDSS steps using evidence, and explain and express all educational processes with their justifications.

Keywords: *Electronic decision Support System, Nursing, Midwifery, Unified Modeling Language*

Pediatric Nurses' Individual Innovation Profiles

Gülstan GÜLMEZ¹, Rahime ÇÖMLEKÇİ², Semra KÖSE³

¹Konya Şehir Hastanesi

²Konya Neü Meram Tıp Fakültesi Hastanesi

³Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Konya, Türkiye
Sorumlu Yazar: glstn_glmz_97@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma pediatri kliniğinde çalışan hemşirelerin bireysel yenilikçilik durumunun değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma Mayıs-Ağustos 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Konya'da bulunan hastanelerin pediatri kliniklerinde çalışan hemşireler oluşturmuştur, araştırmanın örneklemini internet erişimine sahip araştırmaya katılmaya gönüllü hemşireler oluşturmuştur. Veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Formlar, Konya'da bulunan hastanelerin pediatri kliniklerinde çalışan hemşirelerle online olarak kartopu yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; ortalama, bağımsız gruplarda t testi vb. gerekli istatistiksel analizler kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı alınmıştır. Çalışmada örneklem büyüklüğünü hesaplamak amacıyla "G.Power 3.1.9.2" programı kullanılmıştır. Baksi ve ark.'nın çalışmasından (2020) elde edilen veriler ile 0.5 orta etki büyüklüğü, % 95 güç ve 0,05 hata payı ile toplam örneklem büyüklüğü n=128 olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda çalışma 130 hemşire ile tamamlanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %86,9'u kadın, %54,6'sı evli, %73,2'si lisans mezunu ve yaş ortalaması 27,82±5,12'dir. Hemşirelerin %44,6'sı 1-6 yıldır pediatri kliniğinde, %35,4'ü Çocuk YB/KVC kliniğinde çalışmakta ve %55,4'ü mesleğini sevmektedir. Hemşirelerin bireysel yenilikçilik ölçek puan ortalaması 64.46±11.48'dir. Hemşirelerin eğitim durumu, pediatri kliniğinde çalışma süreleri, hemşirelik mesleği ile ilgili etkinliklere katılma, hemşirelik mesleği ile ilgili araştırma faaliyetlerine katılma, inovasyon kelimesini daha önce duyma durumları, hemşirelik mesleğinin inovasyona ihtiyacı olduğu düşüncesi, inovatif uygulamaların gelecekte hemşirelik uygulamalarını etkileyeceği düşüncesi ve sağlık bakım sistemindeki yenilikçi uygulamaları takip etme durumu bireysel yenilikçi ölçek puan ortalamasında etkili olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada bireysel yenilikçi puan hesaplamasına göre hemşirelerin sorgulayıcı grubunda oldukları belirlenmiştir. Ayrıca bazı değişkenlerin pediatri hemşirelerinin bireysel yenilikçi davranışlarında etkili olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda pediatri hemşirelerinin bireysel yenilikçilik açısından hizmet içi eğitimlerle bilgilendirilmesi ve yenilikleri uygulama açısından özgür olması ve desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Yenilikçilik, Hemşire, İnovasyon, Pediatri

Individual Innovation Profiles of Pediatric Nurses

Aim: This study is intended to assess the individual innovation situation of nurses working in the pediatric clinic.

Method: This descriptive research was conducted between may and August 2022. The study was created by nurses working in pediatric clinics of hospitals in Konya, and the sample of the study was created by nurses who were willing to participate in research with internet access. The data is collected using the "Propulsion Information Form" and "individual Innovation Scale". The forms were collected online by snowball method with nurses working in pediatric clinics of hospitals in Konya. In evaluating data, mean, t-testing in independent groups, etc. statistical analysis required has been used. Prior to the investigation, the approval of the ethics board was taken. In the study, the program "G. Power 3.1.9.2" was used to calculate the sample size. Baksi and Arc.' the data obtained from the operation of the (2020) and the 0.5 medium impact magnitude, 95% power, and 0.05 margin of error, and the total sample size are calculated as n=128. In this respect, the work is completed with 130 nurses.

Results: The participants were female (86,9%), married (54,6%), undergraduate (73,2%) and with a mean age of 27.82±5.12 years. While 44.6% of the nurses had been working at the pediatric clinic on duty between 1-6 years, 35.4% had been working at the Pediatric YB/KVC clinic and 55.4% love their profession. The average of individual innovation scale points for nurses is 64.46 ± 11.48. Nurses' education status, pediatric clinic working times, attending nursing profession activities, attending nursing profession research activities, hearing the word innovation before, thinking that the nursing profession needs innovation, the idea that innovative practices will affect nursing practices in the future and that the monitoring of innovative practices in the health care system has been found to have an impact on the average of individual innovative scale points (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: According to the individual innovative score calculation in the research, nurses were identified as in the interrogator group. It has also been determined that some variables have been effective in the individual innovative behavior of pediatric nurses. In line with these results, it is recommended that pediatric nurses be informed by in-service training in terms of individual innovation and be free and supported in terms of implementing innovations.

Keywords: Individual innovation, Nurse, Innovation, Pediatrics

İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatörlü Hastaların Yaşam Deneyimleri: Nitel Bir Araştırma

Ayşe UÇAR¹, Selda ARSLAN¹, Alpay ARIBAŞ¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi

Sorumlu Yazar: akkolucar@gmail.com

Amaç: İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör (ICD), tıp teknolojisi alanında yapılan gelişmeler arasındadır ve her geçen gün kullanımı artmaktadır. ICD'ler sol ventrikül sistolik disfonksiyonu olan hastalarda ve önceden kalp durması veya devam eden ventriküler taşiaritmi olan seçilmiş hastalarda aritmik ölüm ve toplam ölüm riskini azaltmaktadır. ICD klinik olarak etkili olmasına karşın, hasta ve ailesi için bir dizi fiziksel ve psikososyal zorluğu da beraberinde getirmektedir. Çalışmamız, hastaların ICD ile yaşam deneyimlerini tanımlamayı, bu deneyimlerden yola çıkarak bakım ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı fenomenolojik kalitatif tasarımda yürütülmüştür. Amaçlı örneklem yöntemiyle ICD kontrolüne gelen 14 hasta araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler yüz yüze, derinlemesine görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veri analizinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan ICD hastalarının yaşları 32-75 arasında değişmektedir. İmplantasyon süreleri ise 4-21 yıl arasındadır. Görüşmelerden elde edilen veriler ICD şok deneyimi (alt temalar, şok alma deneyimi ve durumdan haberdar olmama), ICD olumlu deneyimler (alt temalar, güven duygusu, semptomları gidermesi ve endişelerin azalması), ICD olumsuz deneyimler (alt temalar, rahatsızlık hissi ve tedavi almada yaşanan sorunlar), endişeler (alt temalar, pilin çalışmaması-devre dışı kalması, şok yaşamaya karşı endişe ve koruyamama endişesi), sosyal destek (alt temalar, algılanan pozitif sosyal destek ve abartılı-baskıcı sosyal destek), farkındalık (alt temalar, koruyucu uygulamalar ve yaşam tarzı değişikliği) ve bilgi alma isteği (alt temalar, pil ile ilgili merak edilenler ve ortak yaşam deneyimleri) olmak üzere yedi ana tema altında toplanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hastalar, pil ile ilgili daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduklarını, daha önce ICD takılan hastalarla görüşme sağlayanların pil takılma sürecini daha olumlu deneyimledikleri ve diğer ICD takılı olan hastalarla deneyimlerini paylaşmak için etkileşimde bulunmak istediklerini belirtmişlerdir. ICD bulunan hastaların, pil ile ilgili daha fazla bilgi ve kendileri gibi ICD bulunan diğer hastalarla yaşam deneyimlerini tartışabilecekleri ortak-düzenli bir platforma ihtiyaçları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bakım Gereksinimleri, İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatör, Nitel Araştırma, Yaşam Deneyimleri

Life Experiences of Patients with Implantable Cardioverter Defibrillator: A Qualitative Study

Object: The Implantable Cardioverter Defibrillator (ICD) is among the developments in the field of medical technology and its use is increasing day by day. ICDs reduce the risk of arrhythmic death and total death in patients with left ventricular systolic dysfunction and in selected patients with pre-existing cardiac arrest or ongoing ventricular tachyarrhythmia. Although ICD is clinically effective, it also brings with it a range of physical and psychosocial challenges for the patient and their family. Our study aimed to describe the life experiences of patients with ICD and to determine their care needs based on these experiences.

Method: The research was conducted in descriptive phenomenological qualitative design. The sample of the study consisted of 14 patients who came to ICD control with the purposeful sampling method. The data were collected by face-to-face, in-depth interview method. Thematic analysis method was used in data analysis.

Results: The ages of the ICD patients included in the study ranged from 32 to 75 years. Implantation periods are between 4-21 years. Data obtained from interviews ICD experience of shock (sub-themes, experience of being shocked and being unaware of the situation), ICD positive experiences (sub-themes, feeling of confidence, relief of symptoms and reduction of anxiety), ICD negative experiences (sub-themes, feeling of discomfort, and experience of receiving treatment) problems), concerns (sub-themes, battery not working-deactivation, worry about shock and not being able to protect), social support (sub-themes, perceived positive social support, and exaggerated-oppressive social support), awareness (sub-themes, protective practices and lifestyle change) and the desire to get information (sub-themes, battery curiosities and common life experiences).

Conclusion and Suggestions: The patients stated that they needed more information about the battery, that those who interviewed the patients who had an ICD before had a more positive experience of the battery insertion process, and that they wanted to interact with other patients with ICDs to share their experiences. Patients with ICD need more information about the battery and a co-organized platform where they can discuss their life experiences with other patients with ICDs.

Keywords: Care Requirements, Implantable Cardioverter Defibrillator, Qualitative Research, Life Experiences

Dijital Oyun Destekli Web Temelli Emzirme Eğitim ve Danışmanlığının Emzirme Öz Yeterliliği, Emzirme Başarısı ve Meme Sorunlarına Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Çalışmanın Protokolü

Özlem Ülkü BULUT^{1*}, Zehra GÖLBAŞI²

¹Lokman Hekim Üniversitesi, Ebelik Bölümü, Ankara, Türkiye

²Lokman Hekim Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

*Sorumlu Yazar: ozlemulkuyuksel@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, dijital oyun destekli web temelli emzirme eğitim ve danışmanlığının emzirme öz yeterliliği, emzirme başarısı ve meme sorunlarına olan etkisini belirlemek amacıyla yapılacaktır.

Yöntem: Bu çalışma randomize kontrollü ön test- son test paralel gruplu deneysel bir çalışma olup deney grubuna 30, kontrol grubuna 30 kadın dahil edilecektir. Çalışmada Gebe Kadınların Bireysel ve Obstetrik Özelliklerini Değerlendirme Formu, Emzirme Öz Yeterliliği Ölçeği Kısa Form (EÖYÖ), Emzirme Değerlendirme Ölçeği (IBFAT), Emzirme Davranışı ve Meme Sorunlarını Değerlendirme Formu kullanılacaktır. Veriler SPSS programında analiz edilecektir.

Dijital Oyun Destekli Web Temelli Emzirme Eğitim ve Danışmanlığı Programı'nda araştırmacı tarafından hazırlanmış olan eğitim içeriği, oyunlaştırma tekniği ile tasarlanan oyun programına entegre edilecektir. Deney grubundaki kadınlara gebelik ve doğum sonrası dönemde eğitim programı uygulanacaktır. Kontrol grubundaki kadınlar ise hastanedeki standart emzirme eğitimini alacaklardır. Tüm katılımcılara doğum öncesi bir kez, doğum sonrası iki kez olmak üzere toplam üç kez ölçüm araçları uygulanacaktır.

Sonuç ve Öneriler: Planlanan bu çalışmada kadınlara emzirmeyi dijital ortamda eğlenceli bir yolla öğretmek amaçlanmıştır. Dijital oyun destekli web temelli emzirme eğitim ve danışmanlığının emzirme öz yeterliliği, emzirme başarısı ve meme sorunlarına olumlu etkisi olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oyunlaştırma, emzirme öz yeterliliği, emzirme başarısı, meme sorunları.

The Effect of Digital Game Supported Web Based Breastfeeding Education and Counseling on Breastfeeding Self-Efficacy, Breastfeeding Success and Breast Problems: Protocol of a Randomized Controlled Study

Purpose: This study will be conducted to determine the effect of digital game supported web-based breastfeeding education and counseling on breastfeeding self-efficacy, breastfeeding success and breast problems.

Method: This is an experimental study with a randomized controlled pretest-posttest parallel group, and 30 women will be included in the experimental group and 30 women in the control group. In the study, Pregnant Women's Individual and Obstetric Characteristics Evaluation Form, Breastfeeding Self-Efficacy Scale Short Form (EÖYÖ), Breastfeeding Evaluation Scale (IBFAT), Breastfeeding Behavior and Breast Problems Evaluation Form will be used. The data will be analyzed in SPSS program.

In the Digital Game Supported Web-Based Breastfeeding Education and Counseling Program, the educational content prepared by the researcher will be integrated into the game program designed with the gamification technique. An education program will be applied to the women in the experimental group during pregnancy and postpartum period. Women in the control group will receive the standard breastfeeding training in the hospital. Measurement tools will be applied to all participants for a total of three times, once before birth and twice after birth.

Conclusion and Suggestions: In this planned study, it was aimed to teach women about breastfeeding in a digital environment in a fun way. It is thought that web-based breastfeeding education and counseling supported by digital games will have a positive effect on breastfeeding self-efficacy, breastfeeding success and breast problems.

Keywords: Gamification, breastfeeding self-efficacy, breastfeeding success, breast problems.

Hemşirelik Öğrencilerinin Triyaj Uygulama Başarısı ve Karar Verme Becerilerinin Geliştirilmesinde Web Tabanlı Simülasyonun Etkisi

Mustafa DEMİR¹, Pınar DOĞAN²

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

²İstanbul Medipol Üniversitesi

Sorumlu Yazar: mdemir@subu.edu.tr

Amaç: Triyaj, hemşirelerin zaman baskısı ile klinik karar verme becerisini kullandığı bir uygulamadır. Bu nedenle acil serviste hızlı ve güvenli bakımın sağlanabilmesi için bu becerinin lisans eğitiminden başlanarak kazandırılması gerekmektedir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin triyaj uygulaması ve karar verme becerilerinin geliştirilmesinde web tabanlı simülasyonun etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma Ekim-Aralık 2021 tarihleri arasında dördüncü sınıfta öğrenim gören ve çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan 169 öğrenci hemşire ile ön test son test kontrol gruplu deneysel olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada girişim grubuna web tabanlı simülasyon ile eğitim verilirken kontrol grubuna müfredatta yer alan rutin eğitim programı takip edilmiştir. Çalışma verileri "Bireysel Özellikler Formu", "Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği", "Hemşirelikte Triyaj Uygulamalarına Yönelik Bilgi Düzeyi Değerlendirme Formu", "Öğrenmede Öğrenci Memnuniyeti ve Özgüven Ölçeği" ve "Web Tabanlı Simülasyon Uygulama Modülü" ile toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan girişim ve kontrol grubu öğrencilerinin bireysel özelliklerinin benzer nitelikte olduğu belirlenmiştir. Çalışmada girişim ve kontrol grupları arasında klinik karar verme ve bilgi puanları açısından anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Web tabanlı simülasyon ortamında triyaj başarıları değerlendirildiğinde, girişim grubunun yeşil ve sarı alanlara yönelik puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenirken ($p<0,05$), kırmızı alana yönelik gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Ek olarak çalışmada girişim grubunda öğrenci memnuniyet oranlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç: Web tabanlı simülasyonun bilgi düzeyi ve klinik karar vermenin geliştirilmesinde etkisi sınırlı iken, triyaj uygulama başarısının geliştirilmesinde önemli etkisinin olduğu belirlenmiştir. Buna göre web tabanlı simülasyonların kullanılmasının öğrencilerin mesleki becerilerinin geliştirilmesinde faydalı olacağı, tekrarlı simülasyonlar ile klinik karar verme becerisinin de güçlendirileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Klinik karar verme, Triyaj, Web tabanlı simülasyon

The Effect of Web-Based Simulation on the Improvement of Nursing Students' Triage Practice Success and Decision-Making Skills

Objective: Triage is an application of using clinical decision-making skills of women with time pressure. In order to provide this skill quickly and warmly in the emergency room, this skill should be gained starting from the training. It is not intended to complete the web-based simulation in the demonstrations regarding the acceptance of this study and the triage application of the decision.

Method: The study was carried out experimentally with a pre-test post-test control group with 169 fourth-year student nurses who met the inclusion criteria between October and December 2021. In the study, while training was given to the intervention group with web-based simulation, the routine training program in the curriculum was followed to the control group. Study data were collected with "Individual Characteristics Form", "Clinical Decision Making Scale in Nursing", "Knowledge Level Evaluation Form for Triage Practices in Nursing", "Student Satisfaction and Self-Confidence Scale in Learning" and "Web Based Simulation Application Module". **Results:** It was determined that the individual characteristics of the intervention and control group students participating in the study were similar. In the study, no significant difference was found between the intervention and control groups in terms of clinical decision making and knowledge scores ($p>0.05$). When triage achievements were evaluated in a web-based simulation environment, it was determined that the mean score of the intervention group for the green and yellow areas was significantly higher ($p<0.05$), while there was no significant difference between the groups for the red area ($p>0.05$). In addition, it was found that student satisfaction rates were significantly higher in the intervention group ($p<0.05$). **Conclusion:** While the effect of web-based simulation on the development of knowledge level and clinical decision making is limited, it has been determined that it has a significant effect on improving the success of triage practice. Accordingly, it is predicted that the use of web-based simulations will be beneficial in improving students' professional skills, and clinical decision-making skills will be strengthened with repeated simulations.

Keywords: Nursing students, Clinical decision making, Triage, Web-based simulation

Dijital Sağlık Teknolojilerinin Uygulanmasında Hemşirelik

Meryem TUTUŞ¹, Gülnur AKKAYA²

¹Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: meryem.tutus@hacettepe.edu.tr

Bilgi çağı ya da dijital çağ olarak nitelendirilen bilgi ve iletişim teknolojilerinin yoğun kullanıldığı bu yüzyılda sağlık bakım hizmetlerinin etkilenmesi kaçınılmazdır. En iyi hizmet ve olanaklardan yararlanma anlayışı, rekabet ortamı, sosyoekonomik güçlükler, küresel sağlık sorunları gibi birtakım olaylar sağlıkta değişimi ve dönüşümü doğurmuştur. Özellikle bu değişim Covid-19 pandemisi ile birlikte hızlı bir dijitalleşmeyi zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk sağlık ekosisteminde dijital sağlık teknolojilerinin tasarlanması ve uygulanmasını hızlandırmıştır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin dönüştürücü gücü konumunda olan dijital sağlık teknolojileri; giyilebilir cihazlar, tele tıp, mobil sağlık uygulamaları, artırılmış sanal gerçeklik teknolojileri, yapay zeka, robotik uygulamalar, elektronik sağlık kayıtları, sanal bakım modelleri vb. teknolojileri ve uygulamaları kapsamaktadır. Dijital sağlık teknolojileri sağlık hizmetlerinin tüm bileşenleri olan hasta, hasta yakını ve sağlık profesyonellerinin sağlığını koruması ve hastalıkların iyileştirilmesinde ortak hareket etmelerini sağlayarak iyilik halini yükseltmekte, aynı zamanda bireylerin kendi sağlık durumlarını takip etme fırsatı sunmaktadır. Öte yandan iyi teknolojik altyapıya sahip olmayan sistemler ya da dijital teknolojiyi çok iyi kullanamayan sağlık uygulayıcıların varlığı dijital sağlık teknolojilerinin uygulanmasındaki büyük engelleri oluşturmaktadır. Dijital sağlık teknolojilerinin uygulanması çoğu dünya ülkesi için henüz emekleme aşamasındadır. Ancak sağlığın dijitalleşmesi insan sağlığının geleceğini oluşturmaktadır. Gerçek bir dijital dönüşüm bu süreci başarıyla yönetebilecek yeterliklere sahip liderler ve ekibiyle oluşmaktadır. Hemşireler sağlık hizmet sunumunda en kalabalık sağlık profesyonelleri olmaları, hem de hizmet alıcılarla en çok temas etmeleri nedeniyle dijital sağlık teknolojilerinin uygulanmasında en büyük kullanıcı durumundadırlar. Bu nedenle dijital sağlık teknolojilerinin uygulanmasında hemşire liderliğinin oluşturulması gerekmektedir. Nitekim sağlık otoriteleri 21. yüzyılın en önemli yeterliliğinin teknolojiyi etkin ve doğru kullanmak olduğunu ifade etmişlerdir. Hemşireler yenilikçi dijital teknoloji ve yaklaşımları diğer profesyoneller, hastalar ve yakınları ile tasarlamalı, teknolojideki değişimleri fark edip uygulamalıdır. İnsan odaklı hizmet veren sağlık sektöründe bu dijitalleşmenin insan unsurunu kaybetmeden, kaliteli, güvenli ve her defasında hizmet sunabilmesi için hemşirelik gücüne ihtiyacı vardır. Bu çalışma dijital sağlık teknolojilerinin neler olduğu, dijital dönüşüm sürecinde hemşirelik mesleğine yansımaları ve uygulanmasında, hemşire liderliğinin önemini vurgulamak için ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital sağlık teknolojileri, hemşire

Nursing in the Application of Digital Health Technologies

Inevitably, health care services characterized as the information age or digital age will be affected in this century, where information and communication technologies are used intensively. Some events such as the understanding of benefiting from the best services and opportunities, the competitive environment, socioeconomic difficulties, and global health problems have led to change and transformation in health. Especially, this change has necessitated a rapid digitalization with the Covid-19 pandemic. This necessity has accelerated the design and implementation of digital health technologies in the health ecosystem. Digital health technologies are the transformational force of information and communication technologies such as wearable devices, telemedicine, augmented virtual reality technologies, artificial intelligence, electronic health records, and virtual care models cover technologies and applications. Digital health technologies increase the well-being of patients, their relatives, and health professionals, by enabling them to act jointly in the protection of health and the improvement of diseases, and also provide the opportunity for individuals to monitor their own health status. On the other hand, systems do not have a good technological infrastructure, or the presence of health practitioners who cannot use digital technology very well constitute major obstacles in the implementation of digital health technologies. The implementation of digital health technologies is still in its infancy for most countries. However, the digitalization of health constitutes the future of human health. A true digital transformation consists of leaders and their teams who have the competencies to manage this process successfully. Nurses are the largest users in the application of digital health technologies, as they are the most crowded health professionals in the provision of health services and the most contact with service recipients. For this reason, it is necessary to establish nurse leadership in the application of digital health technologies. Health authorities have stated that the most important competence of the 21st century is to use technology effectively and correctly. Nurses should design innovative digital technologies and approaches with other professionals, patients, and their relatives, and notice and apply changes in technology. In the health sector that provides people-oriented services, this digitalization needs nursing power to provide quality, safe, and every time services without losing the human element. This study is discussed to emphasize the importance of nurse leadership in reflecting and applying digital health technologies to the nursing in the digital transformation process.

Keywords: Digital health technologies, nurse

Hemşireler Yeniliğe Hazır Mı ? Gelecek Yüzyılda Hemşirelik Bilimi

Tuğba OLUC¹, Arzu SARIALIOĞLU²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: tugbahemsire1305@gmail.com

Gelişen teknoloji birçok meslek dalında beraberinde yenilikleri ve zorunlu değişiklikleri getirmiştir. Önceki zamanlarda klasik yöntemlerle yapılan birçok işlev günümüzde çok kısa bir sürede hatta hiçbir efor sarfetmeden hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Hemşirelik mesleği de gelişen ve yaygınlaşan teknoloji ile birçok yeniliğe kapısını açmış ve yavaş yavaşta olsa değişikliklere başlayan meslek dallarından biridir. Geçmişte meslekte kullanılan birçok teknik günümüze ulaşmadan önemini yitirmiş, yenilerini bünyesine eklemiş ve eklemeye de devam etmektedir. Peki hemşireler bu gelişen teknoloji ve yeniliklere uyuma hazır mı ? Bu soruya verilecek cevap hemşireliğin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Cevap verilmesi gereken bir diğer önemli soru da bu yeniliği yönetmek mümkün mü ? Burada amaç hemşirelik mesleğinde bilim ve teknoloji ile doldurulabilecek boşlukları en etkin biçimde doldurmak ve hemşirelik bilimine önemli katkılar sunmaktır. Bu kapsamda ; ScienceDirect ,Web of Science, Scopus,Reserch Gate, Google Akademik gibi bilimsel tarama motorları ‘nursing innovation, new approach to nursing, nursing and technology’ anahtar kelimelerle literatür ayrıntılı olarak irdelenmiş, hemşirelik bilimine katkı sunabilecek özellikle son yıllardaki çalışmalar derlemeye dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen birçok çalışmada ; hemşirelerin kendilerini yeniliklere kapattıkları fark edilmiştir. Hemşirelerin yeniliklere açık olmaları hemşirelik biliminin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Yenilik, Teknoloji

Are Nurses Ready For Innovation? Nursing Science In The Next Century

Developing technology has brought innovations and mandatory changes in many professions. Many functions performed by classical methods in previous times are realized quickly in a very short time or even without any effort today. The nursing profession has also opened its doors to many innovations with the developing and widespread technology and is one of the branches of the profession that has started to change gradually. Many techniques used in the profession in the past have lost their importance before reaching the present, they have added new ones to their structure and continue to add them. So, are nurses ready to adapt to these developing technologies and innovations? The answer to this question is very important in terms of the development of nursing. Another important question that needs to be answered is is it possible to manage this innovation ? The aim here is to fill the gaps that can be filled with science and technology in the nursing profession in the most effective way and to offer important contributions to nursing science. In this context, ; ScienceDirect ,Web of Science, Scopus,Reserch Gate, Google Scholar, scientific scanning engines, such as ‘nursing innovation, new approach to nursing, nursing and technology’ keywords reviewed in detail the literature, able to contribute to nursing science, especially in recent years studies have been included in compilation. In many studies included in the study; it has been noticed that nurses close themselves to innovations. The fact that nurses are open to innovations plays an important role in the development of nursing science.

Keywords: Nursing, Innovation, Technology

Hemşirelik Eğitiminde Etkin Bir Model Örneği; Hemşirelikte İnovasyon Atölyesi

Yeliz DOĞAN MERİH¹, Merdiye ŞENDİR¹

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Sorumlu Yazar: yelizmrh@gmail.com

Amaç: Hemşireler hizmet sunumlarında etkin ve istendik sonuçları yakalayabilmek için sürekli değişime ayak uydurmak ve inovasyon sürecini hizmetlerine entegre etmek zorundadırlar. Hemşirelikte inovasyon sürecinin önemi dahilinde, SBÜ Hamidiye Hemşirelik Fakültesi'nde "Hemşirelikte İnovasyon Atölyesi" kurulmuştur. Kapsamı açısından alanında ilk olma özelliği taşıyan Atölye ile öğrencilerin inovasyon süreçlerine aktif katılımları sağlanmıştır. Bu çalışma ile "Hemşirelikte İnovasyon Atölyesi" çalışmalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Hemşirelikte inovasyon çalışmalarının daha bütüncül ve etkin yürütülmesi için öncelikle atölyenin fiziksel yapılandırılması sağlanmıştır. Öğrencilerin inovasyon konusunda farkındalığını artırmak için tüm sınıfların katılımının sağlandığı birinci düzey eğitimler yapılmış ve sürece aktif katılım sağlamak isteyen öğrencilerin atölyeye katılımları sağlanmıştır. Atölye öğrencileri arasında gruplar kurulmuş, inovasyon süreçlerinde ekip çalışmasının aktifleştirilmesi sağlanmış ve mentörlük ile gruplar arasında motivasyonu artırıcı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Çalışma dahilinde öğrencilerin inovasyon sürecine katılımları, inovatif ürün geliştirme ve uygulama gibi faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Bulgular: Atölye çalışmaları içerisinde; ileri düzey inovasyon süreç eğitimleri ve uygulama eğitimleri ile süreci pekiştirmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerin saha gözlemleri ve stajlarında ihtiyaç olarak belirledikleri çok farklı alanlarda hemşirelik bakım kalitesini artıran inovatif ürünler geliştirdikleri belirlenmiştir. 2021-2022 Eğitim Öğretim dönemi içinde öğrencilerin toplam 25 inovatif ürün geliştirdiği, ürünlerin prototiplerini oluşturduğu, patent başvuru süreçlerini gerçekleştirdiği ve ürünleri ile TÜBİTAK projelerine başvurduğu saptanmıştır. Bunun yanında atölye öğrencilerinin kurum dışı yarışmalarda geliştirdikleri inovatif ürünler ile birçok ödül aldığı ve inovasyon konusunda yaptıkları başarılı çalışmalar ile fakültelerinin "2022 Yılı En İnovatif Okul Ödülü"nü almasına destek oldukları belirlenmiştir.

Sonuç: "Hemşirelikte İnovasyon Atölyesi"nde yürütülen çalışmalar ile öğrencilerin inovasyon süreç basamaklarında ve uygulama aşamasında aktif rol almaları sağlanmıştır. Öğrencilerin inovasyon süreçlerinde yaptıkları başarılı çalışmalarda; yürütülen düzenli eğitimlerin, süreci tanıtacak, yol gösterecek bilimsel aktivitelerin, yarışmaların ve mentörlüğün yeri büyüktür.

Anahtar Kelimeler: Atölye, Eğitim, Hemşirelik, İnovasyon, Öğrenci

An Effective Model in Nursing Education; Innovation Workshop in Nursing

Aim: Nurses have to keep up with constant change and integrate the innovation process into their services in order to achieve effective and desired results in their service delivery. Within the scope of the importance of the innovation process in nursing, the "Innovation Workshop in Nursing" was established at SBU Hamidiye Faculty of Nursing. With the workshop, which is the first in its field in terms of its scope, active participation of students in innovation processes was ensured. With this study, it is aimed to evaluate the "Innovation Workshop in Nursing" studies.

Method: First of all, the physical structuring of the workshop was provided in order to carry out more holistic and effective innovation studies in nursing. In order to increase students' awareness of innovation, first-level trainings were held with the participation of all classes, and students who wanted to actively participate in the process were allowed to participate in the workshop. Groups were established among the workshop students, teamwork was activated in innovation processes, and motivational activities were carried out between the groups through mentoring. Within the scope of the study, students' participation in the innovation process, innovative product development and application activities were evaluated.

Results: Within the workshops; It was ensured that they consolidated the process with advanced innovation process trainings and application trainings. It has been determined that the students have developed innovative products that increase the quality of nursing care in many different areas that they have identified as needs during their field observations and internships. During the 2021-2022 academic year, it was determined that the students developed 25 innovative products, created prototypes of the products, carried out the patent application processes and applied to TÜBİTAK projects with their products. In addition, it was determined that the workshop students received many awards with the innovative products they developed in external competitions, and they supported their faculties to receive the "The Most Innovative School Award of the Year 2022" with their successful work on innovation.

Conclusion: With the studies carried out in the "Innovation Workshop in Nursing", students were enabled to take an active role in the innovation process steps and in the implementation phase. In the successful work of the students in the innovation processes; Regular trainings, scientific activities that will introduce and guide the process, competitions and mentorship have a great place.

Keywords: Workshop, Education, Nursing, Innovation, Student

Hemşirelik Öğrencilerinin Tele-Hemşirelik Konusundaki Bilgi ve Algıları: Geleceğin Hemşireleri Tele-Hemşirelik İle Bakım Sunmaya Hazır Mı?

Kadriye PEHLIVAN¹, Ayla YAVA¹, Aynur KOYUNCU¹

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye
Sorumlu Yazar: kadriye.pehlivan@hku.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin tele-hemşirelik konusunda bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini 20 – 25 Aralık 2021 tarihleri arasında bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde 2021-2022 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturdu (N=387). Araştırmanın örnekleme, araştırmaya katılmayı kabul eden tüm öğrenciler davet edildi ve çevrimiçi olarak sunulan formları dolduran öğrencilerin verileri analiz edildi. Araştırmada 281 öğrenciye ulaşıldı (%72.6). Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan soru formuyla toplanmıştır. Veriler SPSS 25 programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %85.1'i gelecekte tele-hemşirelik ile bakım vermek istediğini belirtti. Katılımcıların %60.9'unun tele-sağlık tanımını, %87.5'inin tele-hemşirelik tanımını doğru bildiği belirlendi. Katılımcıların %48.4'ü tele-hemşireliğin en önemli avantajının "Mesafelere rağmen bakım hizmetine kolay ulaşım" olduğunu belirtirken, %32'si tele-hemşireliğin "dezavantajı olmadığını" belirtti.

Sonuç ve Öneriler: Geleceğin sağlık profesyonelleri hemşirelik öğrencilerinin tele-hemşireliğe karşı tutumlarının olumlu olduğu belirlendi. Hemşirelik eğitim müfredatına tele-hemşirelik ile ilgili derslerin eklenmesi bilgi düzeylerinin artması ve tutumlarının iyileştirilmesi için önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Tele-hemşirelik, Tele-sağlık, Hemşirelik Öğrencileri

Nursing Students' Knowledge and Perceptions on Telenursing: Are the Nurses of the Future Ready to Provide Care with Telenursing?

Aim: In this study, it was aimed to evaluate the knowledge and attitudes of nursing students about tele-nursing.

Method The population of this descriptive study consisted of students studying in the nursing department of a foundation university in the 2021-2022 academic year between 20 and 25 December 2021 (N=387). All students who agreed to participate in the study were invited to the sample of the study, and the data of the students who filled in the online forms were analyzed. In the study, 281 students were reached (72.6%). The data were collected with a questionnaire created by the researchers. The data were analyzed in SPSS 25 program.

Results: 85.1% of the nursing students participating in the study stated that they want to provide care with tele-nursing in the future. It was determined that 60.9% of the participants knew the definition of tele-health correctly and 87.5% of them knew the definition of tele-nursing correctly. While 48.4% of the participants stated that the most important advantage of tele-nursing is "Easy access to care service despite distances", 32% stated that tele-nursing "has no disadvantages".

Conclusions and Suggestions: It was determined that the attitudes of future health professionals nursing students towards tele-nursing were positive. Adding courses related to tele-nursing to the nursing education curriculum can be recommended to increase their knowledge level and improve their attitudes.

Keywords: Tele-nursing, Tele-health, Nursing Students

Kardiyovasküler Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Uzayan Yatıştaki Hastaların Kuruma Maliyetinin Belirlenmesi

Melek ÜÇÜNCÜOĞLU¹, İsmail Hakki OCAK²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi

²Avrasya Üniversitesi

Sorumlu Yazar: ucuncuoglumelek@gmail.com

Amaç: Sağlık hizmetlerinin sunumunda sınırlı kaynakların en etkin ve verimli şekilde kullanılması, kaynakların optimal şekilde değerlendirilmesi ve üretimde etkinliğin sağlanması noktasında sağlık kurumlarının bir işletme olarak algılanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle maliyet bilgileri; hastane işletmelerinde kaynakların en verimli şekilde değerlendirilmesini ve yöneticilerin karar alma mekanizmalarını en doğru şekilde kullanmasını sağlamaya olanak tanır. Bu çalışmada, bir üniversitesi hastanesinin kardiyovasküler cerrahi yoğun bakım ünitesinde, uzayan yatış hastalarının üç yıllık süreçte, hastaneye olan maliyetlerinin belirlenerek karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamız retrospektif olarak gerçekleştirilmiştir. XXX hastanesinde üçüncü düzey kardiyovasküler cerrahi yoğun bakım ünitesindeki yatışlar sosyal güvenlik kurumunun belirlediği uzayan yatış kriterlerine göre incelenmiştir. Toplamda üç yılda 29 uzayan yatış hasta faturası belirlenmiştir.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen uzayan yatış hastalarının yaş aralığı 39-84, yaş ortalaması 67 dir. Çalışmamız kapsamında alınan üç yıla ait kardiyovasküler cerrahi yoğun bakım ünitesinde uzayan yatış hastalarının hastane maliyetlerine ilişkin; toplam yatış süresi 680 gün, toplam ortalama yatış günü 18,64, toplam maliyet 103,713,68 TL'dir. Toplam maliyet dağılımı incelendiğinde ise; sırasıyla ilaç maliyetleri, genel uygulamalar ve girişim maliyetleri ve tıbbi sarf malzemesi maliyetleri olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda, uzayan yatış hastalarının maliyetlerinin incelenerek; hastanenin yapısı ve işleyişinin anlaşılmasında etkili olabilecek bilgi kaynakları elde edilmiştir. Hasta yatış süresi ve tedavi sürecindeki maliyet artışı özellikle ilaç, genel uygulamalar ve girişim, tıbbi sarf giderlerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle hastaların hastanede kalış sürelerini kısaltıcı tedbirlerin alınması önem taşımaktadır. Önemli bir maliyet kalemi oluşturan ilaç maliyetlerinin de azaltılmasına yönelik önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hastane işletmesi, maliyet kontrolü, uzayan yatış

Determination of the Institutional Cost of Patients with Prolonged Hospitalization in the Cardiovascular Surgeon Intensive Care Unit

Objective: Using the limited resources with most effectiveness and efficiency in the provision of health services necessitates the perception of health institutions as an enterprise in terms of optimal use of resources and efficiency in production. Therefore, cost information, allows the most efficient use of resources in hospital businesses and the most accurate use of decision-making mechanisms by managers. In this study, it was aimed to determine and compare the hospital costs of prolonged hospitalization patients in the cardiovascular surgery intensive care unit of a university hospital over a three-year period.

Method: Our study was carried out retrospectively. Hospitalizations in the third level cardiovascular surgery intensive care unit in XXX hospital were examined according to the criteria for prolonged hospitalization determined by the social security institution. In total, 29 prolonged hospitalization bills were determined in three years.

Results: The age range of patients with prolonged hospitalization included in the study is 39-84, and the age average is 67. Regarding the hospital costs of the patients who were hospitalized in the cardiovascular surgery intensive care unit for three years within the scope of our study; The total hospitalization period is 680 days, the total average hospitalization days is 18,64, the total cost is 103,713,68 TL. When the total cost distribution is examined; drug costs, general practices and intervention costs, and medical consumables costs, respectively.

Conclusion and Suggestions: As a result of the study, by examining the costs of prolonged hospitalization patients, information resources that can be effective in understanding the structure and operation of the hospital have been obtained. The increase in the cost of hospitalization duration and the treatment process is mainly due to drug, general practices and intervention, medical consumables' expenses. For this reason, it is important to take measures to shorten the length of stay of patients. Measures about drug costs, which is an important cost item, should be taken to reduce.

Keywords: Hospital business, cost control, prolonged hospitalization

Hemşirelik Öğrencilerinde Yenilikçi Davranışların Değerlendirilmesi

Zümrüt AKGÜN ŞAHİN¹, Mehtap KAVURMACI², Ayşenur SARIASLAN¹

¹Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: aysnrclk2525@gmail.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinde yenilikçi davranışların değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türdeki araştırma Ocak 2022-Haziran 2022 tarihleri arasında tanıtıcı özellik formu ve Yenilikçi Davranış Ölçeği kullanılarak online yapılmıştır. Araştırmaya 255 öğrenci katılmıştır. Örneklem büyüklüğü Power analizi sonucu 0.890 (yüksek) olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS 22.0 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı testler, t testi, Kruskal Wallis testi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi p<0.05 olarak kabul edilmiştir

Bulgular: Öğrencilerin % 13.3'ü 1. sınıfta, % 49.4'ü 2. sınıfta, % 19.6'sı 3. sınıfta, % 17.6'sı 4. sınıftadır. Yaşlarının ortalaması 21.33±1.59 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin % 65.5'i kadın, % 53.3'ünün geliri giderine denk, % 54.5'i şehir merkezinde yaşıyor, % 78.8'i Anadolu lisesi mezunu, % 39.6'sının annesi okuryazar-ilkokul mezunu, % 42'sinin babası okuryazar-ilkokul mezunudur. Yenilikçi Davranış Ölçeği'nden alınabilecek en yüksek puan 115, en düşük puan ise 23 tür. Yenilikçi Davranış Ölçeği genel puan ortalamasının 85.94±14.47 olup hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ölçek alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının 14.93±3.08 puan ile engellerin üstesinden gelme alt boyutuna en düşük puan ortalamasının 10.73±2.37 puan ile yenilikçi çıktılar alt boyutuna ait olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, öğrenim gördüğü sınıf düzeyi, mezun olunan lisenin türü ile Yenilikçi Davranış Ölçeği ve alt boyutlarına ait puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Cinsiyet, sınıf ve mezun olunan lise öğrencilerde yenilikçi davranışların belirlenmesini etkilemektedir. Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranışlarının geliştirilmesi, hemşirelerin yetkinliklerinin ve performanslarının gelişmesine, mesleki ilerlemeye ve kurumsal rekabete katkı sağlayacaktır. Bu çalışmaların daha büyük gruplarda tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencileri, Yenilik, Yenilikçi Yaklaşım

Evaluation of Innovative Behaviors in Nursing Students

Sciences Students Purpose: This study was conducted to evaluate innovative behaviors in nursing students.

Method: The descriptive research was conducted online between January 2022 and June 2022 using the descriptive feature form and the Innovative Behavior Scale. 255 students participated in the research. As a result of the power analysis, the power was calculated as 0.890. The data obtained as a result of the research were evaluated using the SPSS 22.0 program in computer environment. Descriptive tests, t test, Kruskal Wallis test and Mann-Whitney U test were used in statistical analysis. Significance level was accepted as p<0.05.

Results: 13.3% of the students are in the 1st grade, 49.4% are in the 2nd grade, 19.6% are in the 3rd grade and 17.6% are in the 4th grade. The mean age was found to be 21.33±1.59 years. 65.5% of the students are women, 53.3% of them have income equal to their expenses, 54.5% live in the city center, 78.8% of them are Anatolian high school graduates, 39.6% of their mothers are literate-primary school graduates, 42% of them are literate-primary school graduates. The highest score that can be obtained from the Innovation Behavior Scale is 115 and the lowest score is 23. The mean score of the Innovative Behavior Scale was 85.94±14.47, and it was determined that the innovative behavior levels of nursing students were high. When the mean scores of the scale sub-dimensions of the students were examined, It was determined that the highest mean score of 14.93±3.08 points belonged to the innovative outputs sub-dimension with the lowest mean score of 10.73±2.37 points in the sub-dimension of overcoming obstacles. It has been determined that there is a statistically significant relationship between the students' gender, the level of education, the type of high school they graduated from, and the mean scores of the Innovative Behavior Scale and its sub-dimensions.

Conclusions and Suggestions: Gender, class and graduated high school affect the determination of innovative behaviors in students. Developing the innovative behaviors of nursing students will contribute to the development of nurses' competencies and performances, professional progress and institutional competition. It is recommended that these studies be repeated in larger groups.

Keywords: Nursing Students, Innovation, Innovative Approach

Dijital Hemşirelik Uygulamalarında Farklı Kuşakların Etkilerinin İncelenmesi

Rukiye TÜRK DELBALTA¹, Şevin AKGÜN¹

¹Kafkas Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sevin_akg36@hotmail.com

Günümüzde, sağlık bakım ihtiyaçlarının dijitalleştirilmesi ile çağın getirileri sağlığa entegre edilmeye çalışılmış, bakımın kalitesini arttırmak ve sürdürmek hedeflenmiştir. Yaşanan son teknolojik gelişmeler ve neden olduğu toplumsal değişimler bireylerin mesleki değerlerinde aynı kuşaklar üzerinde bile farklılıklara neden olmuştur. Bu nedenle de kuşak farklılıklarının dikkate alınması gerekmektedir. Hemşirelik iş gücünde artık eşi benzeri görülmemiş beş nesil birlikte çalışmaktadır. Hemşirelik işgücüne girecek en yeni nesil, mezun olacak hemşirelik öğrencileri, hemşirelik asistanları ve genç gönüllüler olan İ kuşağıdır. Y, X, bebek patlaması ve sessiz kuşaklar meslektaşlarına katılarak şimdiye kadarki en çeşitli hemşirelik işgücünü oluşturmuşlardır. Bununla birlikte, kuşaklar arasındaki farklılıklar mesleki memnuniyetsizliği ve devam eden hemşirelik sıkıntısı sorununu arttıran bir faktör olarak kabul edilmiştir. Aynı zamanda kuşak farklılıkları ve mesleğe yönelik farklı beklentilerin karşılanamaması, hemşirelik alanında mesleki doyumsuzluğu ve işten ayrılmaları beraberinde getirmektedir. Örneğin, son dönemlerde dijitalleşme sürecinde olan hastanelerin tercih ettiği "Klinik Karar Verme Destek Sistemi" bebek patlaması ve X kuşağı hemşireleri tarafından güvenli bulunmadığı, Y kuşağı hemşireleri hasta bakımı ile ilgili hızlı karar verme süreçlerini kolaylaştırması gerekçesi ile tercih edildiği belirtilmektedir. Yeni teknolojileri ve elektronik belgeleri tanıtırken, hemşirelik mesleki gelişim eğitimsi, teknoloji konusunda daha az rahat olan hemşireleri daha usta olanlarla eşleştirmeyi düşünebilir. Gen X, Y ve Z'deki hemşireler genellikle bilgisayar ve dijital teknoloji hakkında daha derin bilgiye sahiptir ve bunu hayatlarının birçok yönüne dahil etmişlerdir. Bu hemşireler, bebek patlaması ve sessiz kuşak meslektaşlarına rehberlik edebilir. Uyumlu bir ekip olarak çalışabilmek için her neslin iletişim tercihlerini ve referans çerçevesini anlamak önemlidir. Kuşak farklılıklarını keşfetmek, kuşaklar arası katkılara saygı duymak, olumlu takım dinamikleri geliştirmek açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Farklı Kuşaklar, Dijital Hastane

Investigation of the Effects of Different Generations in Digital Nursing Practices

Today, with the digitalization of health care needs, the benefits of the age have been tried to be integrated into health, it is aimed to increase and maintain the quality of care. The social changes caused by the latest technological developments have caused differences in the professional values of individuals even over the same generations. Therefore, generational differences should be taken into account. An unprecedented five generations are now working together in the nursing workforce. The newest generation to enter the nursing workforce are graduating nursing students, nursing assistants, and young volunteers. Y, X, baby boomers and silent generations have joined their colleagues to form the most diverse nursing workforce ever. However, generational differences have been recognized as a factor that increases the problem of professional dissatisfaction and ongoing nursing shortage. At the same time, generational differences and the inability to meet different expectations for the profession bring along professional dissatisfaction and resignation in the nursing profession. For example, it is stated that the "Clinical Decision Support System" preferred by hospitals that are in the digitalization process recently, is not safe for baby boomers and X generation nurses, and Y generation nurses prefer it because it facilitates rapid decision-making processes related to patient care. When introducing new technologies and electronic documentation, the nursing professional development educator may consider matching nurses who are less comfortable with technology with those who are more adept. Nurses in Gen X, Y, and Z often have a deeper knowledge of computers and digital technology and have incorporated it into many aspects of their lives. These nurses can guide their baby boomer and silent generation colleagues. It is important to understand each generation's communication preferences and frame of reference in order to work as a cohesive team. It is important to explore generational differences, to respect intergenerational contributions, and to develop positive team dynamics.

Keywords: Nursing, Different Generations, Digital Hospital

Hemşirelerin Uygulama Eğitiminde Yeni Çağ: Sanal Gerçeklik

Sabri Okan DEMİRYÜREK¹, Semanur ÇELİK DEMİRYÜREK¹

¹Kastamonu Üniversitesi

Sorumlu Yazar: okandemiryurek@kastamonu.edu.tr

Amaç: Sağlık alanında önemli bir role sahip olan hemşireler, sürekli değişim geçiren ve hızlı bir tempoya sahip ortamda çalışabilecek bilgi ve becerilerle eğitilmişlerdir. Son dönemlerde sağlık profesyonellerinin eğitimsel süreçlerinde meydana gelen değişiklikler, sağlık hizmetlerinin uygulanması kapsamında daha büyük bir teknolojik devrime yol açmıştır. Tıpkı bilgi teknolojisinin tıbbi hataların önlenmesine ve kaliteli bakımın teşvik edilmesine yardımcı olması gibi, teknolojik yenilikler de çeşitli simülasyon teknolojisi ve sanal öğrenme dahil olmak üzere hemşirelik eğitimini etkilemiştir. Bu çalışmada, bir simülasyon tekniği olan sanal gerçekliğin, hemşirelerin klinik uygulamalarında sağlayabileceği getirilerin derlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada "PubMed" ve "Google Akademik" veritabanlarında anahtar kelimeler aratılarak, dışlama kriterlerimize uygun olan ve 2018-2022 yılları arasındaki çalışmalar değerlendirmeye alınarak incelenmiştir.

Bulgular: Birçok ülkede simülasyona dayalı öğrenme, hemşirelerin eğitiminde yaygın olarak kullanılan ve tanınan bir yöntemdir. Basit, düşük kaliteli simülasyonlardan yüksek kaliteli simülasyonlara kadar çok çeşitli teknolojiler aracılığıyla gerçek yaşam deneyimlerini taklit edebilmektedir. Bu bağlamda yeni gelişen yöntemlerden birisi olan sanal gerçeklik (VR), bir bilgisayar aracılığı ile üç boyutlu görüntülerin canlandırılması ve belirli donanımlar ile birlikte kişiye "gerçek bir dünya" gibi yansıtılmasını sağlayan simülasyon sistemidir. Beceri laboratuvarlarıyla karşılaştırıldığında, VR daha uygun maliyetlidir, daha az kaynak gerektirir, konum veya zamana bağlı değildir. Diğer simülasyon tekniklerine alternatif bir yaklaşım sunan VR teknolojisi riskin düşük olduğu bir ortamda düşük kaygı ile öğrenmeyi sağlar. Yapılan araştırmalar, sanal gerçeklik uygulamalarının sağladığı "barışçıl" ortamın öğrencilerin ve hemşirelerin kendine güvenlerini ve performanslarını önemli ölçüde arttırdığını ve uygulamalardaki korkularının azaldığını göstermektedir. Sanal gerçeklik uygulamaları geleneksel eğitim yöntemleriyle beraber kullanıldığında daha iyi sonuçlar elde edildiği ve katılımcıların da sanal gerçeklik uygulamalarını geleneksel eğitim yöntemleriyle tercih ettikleri görülmüştür. Yapılan çalışmalar hemşirelerde VR eğitiminin sürekli eğitimi destekleyen bir araç olduğunu ve bu eğitimin yüz yüze eğitim kadar kabul edilebilir olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca sanal gerçeklik uygulamalarının hemşirelerde eğitim performansını, öğrenme isteğini ve eğitim memnuniyetini arttırdığı görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler: Literatürdeki çalışmaların çoğu öğrenci hemşireler üzerinde yapılmış olup, hemşirelerle yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. İncelenen çalışmalarda sanal gerçeklik uygulamalarının diğer uygulama yöntemlerine göre sağladığı faydalar ortaya konulmuştur. Sahadaki hemşirelerin pratik becerilerinin geliştirilmesi ve hasta bakım kalitesinin artırılması amacıyla hemşirelere yönelik sanal gerçeklik uygulamalarıyla ilgili yapılacak çalışmaların literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Sanal Gerçeklik, Eğitim Teknolojileri

A New Age In Nurses Practice Education: Virtual Reality

Purpose: Nurses, who have an important role in the field of health, are trained with the knowledge and skills to work in an environment that is constantly changing and has a fast pace. Lately, developments in the educational processes of healthcare professionals have led to a greater technological breakthrough in the implementation of health services. Nursing education has been affected by technological developments, such as simulation technology and virtual learning, in the same way that information technology helps reduce medical mistakes and promotes quality care. In this article, we aimed to compile the benefits that virtual reality, which is a simulation technique, can provide in the clinical practice of nurses.

Method: The study was examined by evaluating the studies within the subject and between 2018 and 2022 from the studies found by searching keywords in the "PubMed" and "Google Scholar" databases.

Results: Simulation-based education is a commonly used and accepted technique in nursing education in many countries. Real-life experiences can be imitated through a wide variety of technologies, from simple low-quality simulations to high-quality simulations. In this sense, virtual reality (VR) is a simulation system that allows 3D visuals to be generated by a computer and mirrored to a person as a "real world" with certain equipment. VR technology can provide a different perspective to other simulation techniques. This technology is more cost-effective than skills labs, requires less resources, is not reliant on place or time, and offers the student with the benefits of low-risk and low-anxiety learning. Studies show that the "peaceful" environment provided by virtual reality applications significantly increases the self-confidence and performance of students and nurses, and their fears in practice are reduced. It has been found that better results are obtained

when virtual reality applications are used together with traditional education methods, and the participants also prefer virtual reality applications and traditional education methods together in their trainings. Recent studies show that VR training among nurses is a tool that supports continuing education and that this education method is as acceptable as face-to-face training. In addition, it has been found that virtual reality applications increase the educational performance, learning desire and educational satisfaction of nurses.

Conclusion and Suggestions: Most of the studies in the literature have been done on student nurses, and studies with nurses are limited. In the studies examined, the benefits of virtual reality applications compared to other application methods have been revealed. We also think that studies on virtual reality applications on nurses will contribute the literature in order to improve the practical skills of nurses in the field and to increase the quality of patient care.

Keywords: *Nursing, Virtual Reality, Educational Technologies*

Bariatrik Cerrahi Geçiren Hastalarda E-Mobil Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerinin Öz Bakım Gücü, Beden İmajı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi

Sevgi DENİZ DOĞAN¹, Sevban ARSLAN²

¹Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

²Çukurova Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sevgidenizcu@gmail.com

Amaç: Bu araştırma bariatrik cerrahi geçiren hastalarda, e-mobil eğitim ve danışmanlık hizmetinin öz bakım gücü, beden imajı ve yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü girişimsel olarak gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini Isparta Şehir Hastanesi Obezite Merkezinde, örneklem seçim kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 51 (26 uygulama, 25 kontrol) hasta oluşturmuştur. Uygulama grubundaki hastalara, ameliyat öncesinden başlanarak 3 ay boyunca bariatrik cerrahiye özgü geliştirilen mobil uygulama ile e-mobil eğitim ve danışmanlık hizmeti verilmiştir. Araştırmanın verileri literatür doğrultusunda hazırlanan Kişisel bilgi formu, Öz Bakım Gücü, Beden İmajı, Moorehead Ardelit Yaşam Kalitesi II (MA-II) Ölçekleri kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra Ki-Kare, Bağımsız Örneklem T testi, Tekrarlı Ölçümlerde ANOVA, Mann-Whitney U ve Friedman testi kullanılmıştır.

Bulgular: Uygulama ve kontrol grubu hastalarının süreçlere göre Öz Bakım Gücü, Beden İmajı, MA-II ve BKİ puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Gruplar arasında ameliyat öncesi, 1, 2 ve 3.ay Öz Bakım Gücü, Beden İmajı ve MA-II ölçeği puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Gruplar arasında 1., 2.ve 3.ay BKİ ortalamaları açısından uygulama grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular bariatrik cerrahi uygulanan hastalara verilen e-mobil eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin BKİ ölçümlerinde etkili olduğunu ancak öz bakım gücü, beden imajı ve yaşam kalitesi üzerinde etkili olmadığını göstermiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda bariatrik cerrahi sonrası etkin kilo kaybı için mobil sağlık uygulamalarının kullanılması önerilebilir. Ayrıca bariatrik cerrahiye özgü geliştirilen e-mobil uygulamanın etkisini değerlendirmek için daha uzun süren araştırmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bariatrik Cerrahi, Danışmanlık, Hasta Eğitimi, Hemşirelik, Mobil Uygulama.

The Effects of E-Mobile Education and Counselling Services on Self-Care, Body Image and Quality of Life of Bariatric Surgery Patients

Purpose: This study was conducted as a randomized controlled trial to determine the effects of e-mobile education and counselling service on self-care agency, body image, and quality of life in patients undergoing bariatric surgery.

Method: The sample of the study consisted of 51 (26 experiment, 25 control) patients who met the sample selection criteria and volunteered to participate in the study in Isparta City Hospital Obesity Center. The patients in the experimental group received e-mobile training and consultancy services with the mobile application developed specifically for bariatric surgery that started before the operation and lasted for 3 months. The data of the study were collected using the Personal Information Form, Self-Care Agency, Body Image, and Moorehead Ardelit Quality of Life II (MA-II) Scales prepared in accordance with the literature. In addition to descriptive statistics, Chi-Square, Independent Samples t-test, Repeated Measures, Mann-Whitney U and Friedman tests were used to evaluate the data.

Results: A statistically significant difference was found in the mean scores of Self-Care Strength, Body Image, MA-II and BMI of the patients in the experimental and control groups according to the processes ($p<0.05$). There was no statistically significant difference between the groups in terms of preoperative, 1st, 2nd, and 3rd month Self-Care Power, Body Image and MA-II scale mean scores ($p>0.05$). There was a statistically significant difference between the groups in favour of the experimental group in terms of the 1st, 2nd, and 3rd month BMI averages ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: The findings indicated that e-mobile training and counselling services given to patients undergoing bariatric surgery were effective in BMI measurements, but not on self-care power, body image and quality of life. Based on these results, using mobile health applications for effective weight loss after bariatric surgery is recommended. In addition, conducting longer studies to evaluate the effects of the e-mobile application developed specifically for bariatric surgery is recommended.

Keywords: Bariatric Surgery, Counselling, Patient Education, Nursing, Mobile Application.

Bu bildiri, Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından TDK-2020-12894 nolu proje olarak desteklenmiştir.

Hemşirelik Öğrencilerinde E-Sağlık Okuryazarlığı İle Sağlığı Geliştirici Ve Koruyucu Davranışları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Ebru ÖZTÜRK ÇOPUR¹, Seda Sibel IŞIK¹, Zehra CAN¹

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: zehracan@kilis.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinde e-Sağlık okuryazarlığı düzeyi ile sağlığı geliştirici ve koruyucu davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinde öğrenim gören toplam 384 hemşirelik öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü %95 güven aralığı ile 193 kişi olarak belirlenmiştir. Çalışma 01.04.2021-01.05.2021 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 279 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Tanıtım Formu, e-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği ile Sağlığı Geliştirici ve Koruyucu Davranışlar Ölçeği (SGKDÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %47.7'sinin 22 yaş ve üzerinde olduğu, %69.2'sinin kadın, %36.2'sinin günlük ortalama hem 1-3 saat ve hem de 3-5 saat internet kullandığı, %94.3'ünün kronik bir hastalığa sahip olmadığı, %33.7'sinin sağlık bilgisini sağlık kurumlarından aldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf, baba eğitim durumu, günlük ortalama internet kullanım saati ve sağlık bilgisini hangi kaynaktan aldığı ile e-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). Öğrencilerin yaş ve yaşadıkları yer ile SGKÖ toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). e-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği toplam puan ortalamasının 28.97±6.32, SGKÖ toplam puan ortalamasının 76.34±10.02 olduğu belirlenmiştir. e-Sağlık Okuryazarlığı düzeyleri ile Sağlığı Geliştirici ve Koruyucu Davranışları arasında pozitif yönlü çok zayıf şiddette anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda hemşirelik öğrencilerinin e-Sağlık okuryazarlığı konusunda mezuniyet öncesi eğitim programında sağlık okuryazarlığı eğitimine yer verilmesi, sağlığı geliştirici davranışlar ile ilgili eğitim programlarının düzenli olarak yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi; e-Sağlık okuryazarlığı; sağlığı geliştirme

Determining the Relationship Between E-Health Literacy and Health Promotion and Protective Behaviors in Nursing Students

Purpose: In this study, it is aimed to determine the relationship between e-Health literacy level and health promoting and protective behaviors in nursing students.

Method: The population of the descriptive study consists of 384 nursing students studying at a state university. The sample size was determined as 193 people with a 95% confidence interval. The study was conducted with 279 nursing students who agreed to participate in the study between 01.04.2021 and 01.05.2021. Personal Introduction Form which was prepared by the researchers, e-Health Literacy Scale and Health Promotion and Protective Behaviors Scale (HPPBS) were used in the study.

Findings: In the study, it was determined that 47.7% of the nursing students were 22 years old and over, 69.2% were women, 36.2 of them use the internet for 1-3 hours and 3-5 hours on average daily., 94.3% did not have a chronic disease, and 33.7% got health information from health institutions. A statistically significant difference was found between the students' grade of education, father's education level, daily average internet usage time, and the source of health information was obtained, and the e-Health Literacy Scale total score (p<0.05). A statistically significant difference was found between the age and place of residence of the students and the total score of HPPBS (p<0.05). It was determined that the e-Health Literacy Scale total score average was 28.97±6.32, and the HPPBS total score average was 76.34±10.02. A positive, very weak and significant relationship was found between e-Health Literacy levels and Health Promotion and Protective Behaviors.

Conclusion and Recommendations: In line with the findings obtained from the study, it is recommended to include health literacy education in the pre-graduate education program on e-Health literacy of nursing students, and to conduct training programs on health promoting behaviors regularly.

Keywords: Nursing students; e-Health literacy; health promotion

Hastalara Yönelik Bilgi Güvenliği Sorunlarının Pareto Analizi İle Değerlendirilmesi: Hemşire ve Doktorların Görüşleri

Bilgen ÖZLÜK¹, Kübra GÜLPINAR²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Konya, Türkiye.

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi, Konya, Türkiye.

Sorumlu Yazar: bilgenozluk@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, hastalara yönelik bilgi güvenliği sorunlarını pareto analizi ile değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışmanın evrenini bir üniversite hastanesinde çalışan hemşireler ve doktorlar oluşturmuştur (N:790). Çalışmada herhangi bir örneklem yöntemine gidilmeyip evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmiş ve 380 hemşire ve doktordan veri toplanmıştır. Araştırma verileri, "Sizce hastalara yönelik bilgi güvenliği sorunlarının en önemli üç sebebi nedir?" sorusu ile toplanmıştır. Katılımcılar bazen iki, bazen üç sorun yazarak soruya cevap vermişlerdir. Veriler Excel programında değerlendirilmiştir. Çalışma için etik onam, kurum izni ve katılımcılardan sözel izin alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %52.6'sının hemşire, %47.4'ünün ise doktor olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların toplamda belirttiği 523 adet sorun listelenmiş ve benzer olanlar araştırmacılar tarafından gruplanmıştır. Gruplama sonucunda toplam 22 sorun elde edilmiştir. Pareto analizinde bilgi güvenliğine yönelik sorunlarının %20'sini oluşturan nedenler sırasıyla; 1) Bilgisayar şifrelerinin paylaşılması ve bilgisayarların açık bırakılması (kümülatif yüzde %41.9), 2) Çalışanların bilgi güvenliği konusunda bilgi eksikliği (kümülatif yüzde %59.3), 3) Bilgiye ulaşmada kullanıcılara göre yetkilendirilme yapılmaması (kümülatif yüzde %66.7), 4) Bilgi paylaşımında hastadan onam alınmaması (kümülatif yüzde %73.6) ve 5) Hasta dosyalarının herkesin ulaşabileceği şekilde ortallıklarda durması (kümülatif yüzde %79.7) olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonucunda pareto analizine göre bilgi güvenliği sorunlarının %20'sini oluşturan nedenlerin çözümü için; bilgisayarların şifrelerinin paylaşılmaması, çalışanlara bilgi güvenliği konusunda eğitim verilmesi, bilgiye ulaşmada sağlık çalışanları arasında yetkilendirme yapılması, bilgi paylaşımında hastadan onam alınması ve hasta dosyalarının herkesin ulaşımına açık olmaması gerekmektedir. Bu öneriler ile hastalara yönelik bilgi güvenliği sorunlarının %80'inin çözümleneceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Güvenliği, Hasta, Pareto Analizi, Hemşire, Doktor.

Evaluation of Information Security Problems for Patients with Pareto Analysis: Opinions of Nurses and Doctors

Purpose: This study was carried out as a descriptive study in order to evaluate information security problems for patients with Pareto analysis.

Method: The population of the study consisted of nurses and doctors working in a university hospital (N:690). In the study, no sampling method was used, and it was aimed to reach the entire universe, and data were collected from 380 nurses and doctors. Research data, "What do you think are the three most important causes of information security problems for patients?" was collected with the question. The participants answered the question by writing sometimes two, sometimes three questions. The data were evaluated in the Excel program. Ethical consent, institutional permission, and verbal consent from the participants were obtained for the study.

Results: It was determined that 52.6% of the participants were nurses and 47.4% were doctors. A total of 523 problems stated by the participants were listed and similar ones were grouped by the researchers. As a result of grouping, a total of 22 problems were obtained. In the Pareto analysis, the reasons that constituent 20% of the information security problems are respectively; 1) Sharing computer passwords and leaving computers unlocked (41.9% cumulative), 2) Lack of information about information security of employees (59.3% cumulative), 3) Not being authorized by users in accessing information (cumulative percent, 66.7%), 4) Information sharing It was determined that the patient's consent was not obtained (73.6% cumulative percent) and 5) Patient files were kept around in a way that everyone could access (cumulative percent 79.7%).

Conclusions and Suggestions: As a result of the study, for the solution of the reasons that make up 20% of the information security problems according to the Pareto analysis; Passwords of computers should not be shared, employees should be trained on information security, authorization should be made among healthcare professionals in accessing information, consent should be obtained from the patient for information sharing, and patient files should not be accessible to everyone. It is thought that 80% of information security problems for patients will be resolved with these recommendations.

Keywords: Information Security, Patient, Pareto Analysis, Nurse, Doctor.

Doğum Sonu Dönemde Verilen Hemşirelik Bakımının ve E-Mobil Eğitimin Doğum Sonu Fiziksel Semptom ve Emzirme Öz-Yeterliliğe Etkisi

Seda KARAÇAY YIKAR¹, Evşen NAZİK¹

¹Çukurova Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sedakrcyyikar@gmail.com

Amaç: Doğum sonu dönemde verilen hemşirelik bakımının ve e-mobil eğitimin doğum sonu fiziksel semptom ve emzirme öz yeterliliğe etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü girişimsel olarak gerçekleştirilmiştir.

Metot: Çalışmada 10 evde bakım, 10 kontrol ve 10 e-mobil eğitim grubu olmak üzere 30 kadın alınarak G.Power programında güç analizi yapılmıştır ve 63 örnek sayısı yeterli bulunmuştur. Araştırmaya vajinal yolla doğum yapan 75 (25 evde bakım, 25 kontrol ve 25 e-mobil eğitim) kadın alınmıştır. Evde bakım grubundakilere ev ziyaretleri, e-mobil eğitim grubundakilere doğum sonu bakıma özgü geliştirilen mobil uygulama ile e-mobil eğitim hizmeti verilmiştir. Kadınlarla doğum sonu 1.günde hastanede tanışılmıştır. Doğum sonu 3.günde, 1.,2.,3.,4.,5.,6., ve 7.haftada kontrol grubundakilerle telefonla, evde bakım grubundakilerle ev ziyaretleriyle ve mobil uygulama grubundakilerle de mobil uygulama üzerinde görüşülerek toplam 9 görüşme yapılmıştır. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Postpartum Fiziksel Semptom Şiddeti Ölçeği ve Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği (EÖYÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Evde bakım, e-mobil eğitim ve kontrol grubundaki kadınların doğum sonu tüm görüşmelerde gruplar arasında Postpartum Fiziksel Semptom Şiddeti Ölçeği ve EÖYÖ toplam puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0,05) Yapılan tüm görüşmelerde evde bakım grubunun Postpartum Fiziksel Semptom Şiddeti Ölçeği toplam puan ortalamalarının en düşük olduğu ve EÖYÖ toplam puan ortalamalarının en yüksek olduğu ve ardaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Bu sonuçlar doğrultusunda postpartum fiziksel semptomları azaltmak ve emzirme öz-yeterliliği artırmak için evde bakım ve mobil sağlık uygulamalarının kullanılması önerilebilir. Doğum sonu sürecin daha az sorunla atlatılması için kadınlara gebelik döneminde eğitim ve danışmanlık hizmetlerine başlanması önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: Doğum Sonu Bakım, Fiziksel Semptom, Emzirme Öz- Yeterliliği, Mobil uygulama

Effects Of The Nursing Care And E-Mobile Training Given In The Postpartum Period On The Postpartum Physical Symptoms And Breastfeeding Self-Efficacy

Objective: This randomized-controlled, interventional study aims to determine the effects of nursing care and e-mobile training given in the postpartum period on the postpartum physical symptoms and breastfeeding self-efficacy.

Methods:

In the study, 30 women, including 10 home care, 10 control and 10 e-mobile training groups, were recruited and power analysis was performed in the G.Power program and the number of 63 samples was found to be sufficient. 75 (25 home care, 25 control and 25 e-mobile training) women who gave birth vaginally were included in the study. Home visits were provided to those in the home care group, and e-mobile training services were provided to those in the e-mobile training group with a mobile application developed specifically for postpartum care. The women were met at the hospital on the 1st postpartum day. A total of 9 interviews were conducted on the 3rd day of postpartum, 1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, and 7th weeks, by telephone with the control group, by home visits with the home care group, and through the mobile application with the mobile application group. The participants were administered 9 interviews. Data were collected through the Personal Information Form, the Postpartum Physical Symptom Severity Scale, and the Breastfeeding Self-efficacy Scale (BSES).

Results: It was determined that there was a statistically significant difference between the groups in terms of the Postpartum Physical Symptom Severity Scale and the total score averages of the BSES in all postpartum interviews of the women in the home care, e-mobile education and control groups (p<0.05). In all interviews, it was found that the postpartum Physical Symptom Severity Scale total score averages of the home care group were the lowest and the total score averages of the BSES were the highest (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: In line with the results of this study, the use of home care and mobile health applications is recommended to decrease physical symptoms and increase breastfeeding self-efficacy. Training and consultancy services are recommended to decrease postpartum period problems.

Keywords: Postpartum care, Physical Symptoms, Breastfeeding Self-efficacy, Mobile Application

Bu bildiri Çukurova Üniversitesi BAP birimi tarafından TDK-2020-12883 nolu doktora projesi olarak desteklenmiştir.

İnovatif Bir Ürünün Geliştirilmesi; Konforlu Doğum Masası (CONFODESK)

Mehlika ASLAN¹, Miyase UZUNALIOĞLU¹, Zeynep KARAARSLAN¹, Yeliz DOĞAN MERİH¹

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Sorumlu Yazar: yelizmrh@gmail.com

Amaç: Doğum eyleminde annenin pozisyonu; anne-fetüs sağlığını doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Coalition For Improving Maternity Services, kanıta dayalı sağlıklı doğum uygulamalarında “doğum süresince yürüme, hareket etme ve pozisyon değiştirme” ile “sırtüstü doğum yapmaktan kaçınma ve ıknmada bedenini izleme”nin önemine dikkat çekmiştir.

Günümüzde doğum masaları ile yaşanan sorunlar dikkate alınarak planlanan çalışmada, doğum sürecinde gebelerin konforunu artırmak hedeflendi. “Konforlu Doğum Masası (CONFODESK)” ile ağrı sürecinde nonfarmakolojik etki sağlamak, anne bebek etkileşimini desteklemek, dizaynı ile sağlık profesyonelleri için kolaylık sağlamak da amaçlandı.

Yöntem: Çalışmada inovatif bir ürün olan "Konforlu Doğum Masası"nın geliştirilmesi planlandı. Doğum sürecinde yaşanan sorunlar, bu süreçte annelerin ve sağlık profesyonellerinin ihtiyaçları saptandı, literatür taraması yapıldı ve yeni buluş özelliği taşıyan "CONFODESK" dizayn edildi. Ürün özellikleri, çizimi ve dizayn aşaması araştırmacılar tarafından gerçekleştirildi. Ürüne ait patent alma çalışmaları organize edildi ve ürünün prototip geliştirme aşaması için TÜBİTAK 2209/B proje süreci başlatıldı.

Bulgular: Geliştirilen inovatif CONFODESK ile gebelere doğum sırasında pozisyon özgürlüğü sağlanacak, sırt ve bel gölgesine yerleştirilen masaj ve ısı değişim sensörleri ile annenin konforu artırılabilecektir. Masa içine entegre edilmiş açılıp kapanabilen bebek beşiği ile anne bebek etkileşimi sağlanacaktır. Gebelerin doğum sürecinde rahatlamasını sağlayan aromaterapi ve müzik sistemi masada yer almaktadır. Doğum masası sağlık profesyonellerine doğum sürecinde kolaylık sağlamak için kendinden ışık kaynağı bulunmaktadır. Masada ayrıca acil durumlar için masanın pozisyonunun, hastaya müdahale edilmesini sağlayacak şekilde hızlıca değişmesini sağlayan CPR destek paneli bulunmaktadır.

Sonuç: AR-GE sürecine yönelik sonuçlar değerlendirildiğinde; CONFODESK'in bütüncül, hem hasta konforunu hem de sağlık profesyonellerinin konforunu artıran inovatif ve sahip olduğu özellikler ile alanında özgün bir ürün özelliği taşıdığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Bebek, Doğum, Doğum Masası, Gebe, İnovatif Ürün, Konfor*

Development of an Innovative Product; Comfortable Birth Table (CONFODESK)

Aim: Position of the mother in labor; It is an important factor that directly affects maternal-fetal health. Coalition For Improving Maternity Services drew attention to the importance of “walking, moving and changing positions during birth” and “avoiding supine delivery and following the body while straining” in evidence-based healthy birth practices.

In the study, which was planned considering the problems experienced with birth tables today, it was aimed to increase the comfort of pregnant women during the birth process. With the "Comfortable Birth Table (CONFODESK)", it was also aimed to provide a non-pharmacological effect in the pain process, to support mother-infant interaction, and to provide convenience for health professionals with its design.

Method: In the study, it was planned to develop an innovative product "Comfortable Birth Table". The problems experienced during the birth process, the needs of mothers and health professionals during this process were determined, the literature was searched and "CONFODESK", which has the feature of a new invention, was designed. The product specifications, drawing and design phase were carried out by the researchers. The patenting studies for the product were organized and the TUBITAK 2209/B project process was initiated for the prototype development phase of the product.

Results: With the developed innovative CONFODESK, position freedom will be provided to pregnant women during birth, and the comfort of the mother will be increased with massage and heat exchange sensors placed on the back and waist canopy. A mother-baby interaction will be provided with the foldable baby cradle integrated into the table. Aromatherapy and music system, which helps pregnant women to relax during the birth process, are on the table. The birth table has a self-light source to facilitate the birth process of healthcare professionals. There is also a CPR support panel on the table, which allows the table to be positioned quickly for emergency situations to allow intervention to the patient.

Conclusion: When the results for the R&D process are evaluated; It has been determined that CONFODESK is a unique product in its field with its holistic, innovative features that increase both patient comfort and the comfort of healthcare professionals.

Keywords: *Baby, Birth, Birth Table, Pregnant, Innovative Product, Comfort*

KİAB İşlemi Sırasında Yaşanan Anksiyete ve Ağrı Üzerine Sanal Gerçekliğin Etkisi

Emine KORKMAZ¹, Sevil GÜLER²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kayseri Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Ad.

Sorumlu Yazar: eminebes@gmail.com

Emine KORKMAZ^{1*}, Doç. Dr. Sevil GÜLER²

Amaç: Bu araştırma Kemik İliği Aspirasyon ve Biyopsi (KİAB) işlemi sırasında yaşanan ağrı ve anksiyete üzerine Sanal Gerçeklik Gözlüğünün (SGG) etkisini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Bu randomize kontrollü deneysel çalışma üçüncü basamak bir şehir hastanesinin hematoloji kliniği ayaktan tedavi ünitesinde KİAB işlemi uygulanan 18 yaş ve üzeri bireylerde Kasım 2020 - Mayıs 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Etik kurul onayı, kurum izni ve hasta onamı alınan bu çalışmada, deney (SGG) (n=35) ve kontrol (n=40) grubundaki bireyler, demografik özellikler açısından benzer seçilmiştir (p>0.05). Verilerin toplanmasında Hasta Tanıtım Formu, Görsel Kıyaslama Ölçeği (GKÖ), Durumluk ve Sürekli Anksiyete Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada her iki grupta yer alan bireylere KİAB işlem öncesi Hasta Tanıtım Formu, GKÖ, Durumluk ve Sürekli Anksiyete Ölçeği uygulanmıştır. Deney grubundaki bireylere KİAB işlemi sırasında SGG ile video izletilmiştir. Her iki gruptaki hastaların hissedilen ağrı düzeyi KİAB işlem bitiminden 1 dk sonra GKÖ ile belirlenmiştir. Ağrı değerlendirmesinin ardından her iki gruba da Durumluk Anksiyete Ölçeği tekrar uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Shapiro Wilk, Pearson ki-kare, Paired t testi ve varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada KİAB öncesi her iki grupta da bireylerin benzer oranda sürekli anksiyetesinin olduğu belirlenmiştir (p>0.05). SGG grubunda KİAB işlem sonrası durumluluk anksiyete puan ortalaması (p=0.022) ve ağrı puan ortalaması kontrol grubuna göre daha düşük bulunmuştur (p<0.001). KİAB işlem sonrası ağrı ile işlem öncesi durumluluk anksiyete değişkeni arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur (r=0.477).

Sonuç ve Öneriler: Bu sonuçlara göre; SGG ile video izletilmesinin KİAB işlem sırasında hissedilen ağrıyı ve anksiyeteyi azalttığı belirlenmiştir. Non-farmakolojik bir hemşirelik girişimi olan SGG'nün KİAB işlemi uygulanan bireylerde ağrı ve anksiyete kontrolünde kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı; Anksiyete; Kemik iliği Aspirasyonu; Kemik iliği Biyopsisi; Sanal gerçeklik gözlüğü

The Effect Of Virtual Reality On Anxiety And Pain Experienced During BMAB Procedure

Purpose: This randomized controlled experimental study was conducted to determine the efficacy of Virtual Reality Goggles (VRG) on pain and anxiety during Bone Marrow Aspiration and Biopsy (BMAB) procedure.

Methods: This is a randomized controlled experimental study was conducted in patients aged 18 years and older who underwent BMAB procedure in the outpatient unit of an adult hematology clinic of a tertiary care university hospital. 35 patients in the experimental (VRG) group and 40 patients in the control group were included into the study. Patient identification form, visual analogue scale (VAS), state and trait anxiety inventory (STAI), and VRG were used to collect the data.

Results: Post-procedural state anxiety mean scores were found to be statistically significantly higher in control group than the VRG group (p=0.022). A statistically significant difference was found between groups in terms of procedure-related pain (p=0.002). The post-procedural mean pain scores were found to be statistically significantly higher in control group than the VRG group (p<0.001). A statistically significant but moderate positive correlation was found between the post-procedural pain and pre-procedural state anxiety variable (r=0.477). A statistically significant and strong positive correlation was found between the post-procedural pain and the post-procedural state anxiety variable (r=0.657). A statistically significant but moderate positive relationship were found between pre-procedural and post-procedural state anxiety variables (r=0.519).

Conclusion: We determined that video streaming with VRG reduces pain and anxiety felt by adult patients during the BMAB procedure. VRG can be recommended to use in controlling pain and anxiety in patients undergoing a BMAB procedure.

Keywords: Bone marrow examination; anxiety; pain; virtual reality goggles.

Astımlı Hastalara Yönelik Geliştirilen Web Tasarımlı Eğitimin İlaç Uyumu, Astım Kontrolü ve Yorgunluk Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Eylül Gülnur ERDOĞAN¹, Özlem ÖRSAL¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
Sorumlu Yazar: eylulgulnurerdogan@gmail.com

Amaç: Astımlı hastalara yönelik geliştirilen web tasarımlı eğitimin ilaç uyumu, astım kontrolü ve yorgunluk üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tek merkezli ön test-son test kontrol gruplu randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, Eskişehir ili aile sağlığı merkezlerine kayıtlı astım tanısı almış hastalar oluşturmaktadır. Araştırmada müdahale (n=100) ve kontrol (n=100) olmak üzere iki grup bulunmaktadır. Veriler İlaç Uyumunu Bildirim Ölçeği (İUBÖ), KOAH ve Astım Yorgunluk Ölçeği (KAYÖ), Astım Kontrol Testi (AKT) ve inhalasyon cihazlarını kullanım becerilerinin değerlendirme formu ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: İUBÖ puanlarında grup zaman ana etkisi ve etkileşimi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0.05). Müdahale grubunda KAYÖ son test puanlarının anlamlı düzeyde düştüğü, AKT son test puanlarının yüksek olduğu, aynı zamanda grup ana etkisi ve grup*zaman tekrarlı ölçümlerinde de istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Ayrıca müdahale grubunda son test AKT sonuçlarında astımı kontrolsüz olanların (%67,4) kontrol grubuna (%94,9) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur (p=0,001).

Müdahale grubunda ölçülü doz inhaler, kuru toz inhaler -1, kuru toz inhaler -2 ve nebül son test puanlarının arttığı aynı zamanda nebül hariç grup ana etkisi ve grup*zaman tekrarlı ölçümlerinde de istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Astımlı hastalara yönelik geliştirilen web tasarımlı eğitim hastaların ilaç uyumu üzerinde olumlu bir etki yaratmamıştır. Ancak hastalara doğru teknikte inhaler kullanımını öğrettiği, yorgunluk düzeyleri ve astım kontrolleri üzerinde olumlu bir etki yarattığı görülmüştür. Uygulamanın farklı yaşlardaki kullanıcıların ilgisini çekecek şekilde farklı ekranlar sunarak tasarlanması, web tasarımlı astım eğitiminin farklı parametrelere etkisini değerlendiren randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Astım, astım kontrol, ilaç uyumu, yorgunluk, web tasarımlı eğitim, astım eğitimi, halk sağlığı hemşireliği

Evaluation of the effect of web-designed training developed for asthma patients on drug compliance, asthma control, and fatigue

Purpose: To be determined the effect of web-designed training developed for asthma patients on drug compliance, asthma control, and fatigue.

Method: This research is a randomized controlled experimental study with a single center pretest-posttest control group. The population of the study consists of patients diagnosed with asthma registered in family health centers in Eskişehir. There are two groups in the study as intervention (n=100) and control (n=100). The data were collected with the Medication Compliance Notification Scale (IDAS), the COPD and Asthma Fatigue Scale (CAD), Asthma Control Test (ACT), and the evaluation form of inhalation device use skills. Data were analyzed in SPSS program.

Results: Group time main effect and interaction were not found statistically significant in IDAS scores (p>0.05). In the intervention group, the CAD post-test scores were significantly lower, the ACT post-test scores were higher, and it was also statistically significant in group main effect and group*time repeated measurements (p<0.05). In addition, patients with uncontrolled asthma (67.4%) in the post-test ACT results in the intervention group were found to be statistically significantly lower than the control group (94.9%) (p=0.001).

Metered-dose inhaler, dry powder inhaler -1, dry powder inhaler -2, and nebule post-test scores increased in the intervention group, and it was also statistically significant in group main effect and group*time repeated measurements excluding nebula (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: The web-designed education developed for asthmatic patients did not positively affect drug compliance. However, it has been observed that it teaches patients to use inhalers with the right technique and positively affects fatigue levels and asthma control. It is recommended to design the application by presenting different screens to attract the attention of users of different ages, and to conduct randomized controlled studies evaluating the effect of web-designed asthma education on different parameters

Keywords: Asthma, Asthma Control, Drug Compliance, Fatigue, Web-Based Education, Asthma Education, Public Health Nursing

Organ Nakli Olan Hastalarda Dijital Sağlık Uygulamaları

Adile SAVSAR¹, Hatice AYHAN²

¹*İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü*

²*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi*

Sorumlu Yazar: adilesavsar17@gmail.com

Organ nakli son dönem organ yetmezliğinde hayat kurtarıcı olup, en etkili tedavilerden biridir. Organ nakli sonrası hastanın eşlik eden diğer hastalıklarını yönetmek ve organ kaybını önlemek için ömür boyu takip gerektirmektedir. Nakil sonrası dönemde, hastaların kendi kendine yönetimi, bakıma katılmaları ve hastaların sağlık çalışanı ile işbirlikçi olması son derece önemlidir. Dijital sağlık uygulamaları (DSU) organ nakli olan hastaların kendi kendine yönetimini kolaylaştırabilmektedir ve sağlık profesyonellerine kronik hastalıkların teşhisinde ve yönetiminde yardımcı olmaktadır.

Bu derleme, organ nakli olan hastaların kendi kendine yönetimini veya hasta-sağlık çalışanı ilişkisini destekleyen ve klinik sonuçları iyileştirmeyi amaçlayan DSU'nun rolünü vurgulamak amacıyla yazılmıştır.

Sağlık hizmetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler DSU'nun gelişmesine yol açmış ve sağlık hizmetlerinin sağlanmasında devrim yaratmıştır. DSU; e-sağlık, 3 boyutlu yazıcılar, mobil sağlık, giyilebilir teknoloji, yapay zekâ, dijital hastane ve teletıp kavramları şeklinde sınıflanmaktadır. Özellikle 3 boyutlu yazıcıların artan organ nakli ihtiyacının karşılanması için umut vaat edici olması nedeniyle organ nakli ameliyatlarının yeni bir çağa girmiştir. Web tabanlı platformlar, mobil uygulamalar, video konferans, sohbet, uzaktan yaşamsal belirti izleme veya bu kombinasyonların çeşitli kombinasyonları ile teletıp kavramları organ nakli sonrası hasta takibinde kullanılmaktadır. Organ nakli sonrası hastalar hayatlarının geri kalanında tıbbi yönetime ihtiyaç duymaktadır ve ilaç yönetimi, tıbbi randevuları takip etme ve semptomları düzenli olarak izleme gibi öz bakım davranışlarında bulunmalıdır. DSU organ nakli hastalarını öz bakım davranışlarında destekleyebilmekte ve yaşam kalitelerini artırmaktadır. Yapılan çalışmalarda DSU'nun özellikle akciğer, kalp ve böbrek naklinde kullanıldığı, karaciğer nakli hastalarında DSU'nun etkinliği konusunda çalışmalara gereksinim olduğunu belirtilmiştir. Akıllı telefon uygulamalarının etkinliği konusundaki çalışmalar daha çok akciğer ve böbrek nakli üzerine olduğu belirtilmektedir. DSU'nun kısa süreli ilaç uyumunu ve kendi kendini izleme davranışını sağlayabileceğini gösteren hastayla ilgili önemli uzun vadeli sonuçları ele almak için, daha fazla çalışmaya gereksinim vardır.

Sonuç olarak DSU'larının sürdürülebilir etkilerini kolaylaştıracak stratejilerin araştırılması önerilmekte ve çalışmalarda gereksinim duyulan organ nakli popülasyonlarına odaklanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: organ nakli, dijital sağlık

Digital Health Applications in Transplant Patients

Organ transplantation is life-saving and one of the most effective treatments in end-stage organ failure. After transplantation, lifelong follow-up is required to manage other comorbidities of the patient and to prevent organ loss. In the post-transplant period, it is extremely important for patients to self-manage, participate in care and cooperate with the healthcare worker. Digital health apps (DSA) can facilitate the self-management of transplant patients and assist healthcare professionals in the diagnosis and management of chronic diseases.

This review was written to highlight the role of DSA in promoting the self-management of transplant patients or the patient-caregiver relationship and aiming to improve clinical outcomes.

Advances in information and communication technologies in healthcare have led to the development of DSA and revolutionized the delivery of healthcare services. DSA; It is classified as e-health, 3D printers, mobile health, wearable technology, artificial intelligence, digital hospital and telemedicine concepts. Organ transplantation surgeries have entered a new era, especially since 3D printers are promising to meet the increasing need for organ transplantation. Web-based platforms, mobile applications, video conferencing, chat, remote vital signs monitoring or various combinations of these and telemedicine concepts are used in patient follow-up after organ transplantation. Post-transplant patients need medical management for the rest of their lives and must engage in self-care behaviors such as medication management, keeping track of medical appointments, and monitoring symptoms regularly. DSA can support organ transplant patients in their self-care behaviors and increase their quality of life. It has been stated in the studies that DSA is used especially in lung, heart and kidney transplantation, and there is a need for studies on the effectiveness of DSA in liver transplant patients. It is stated that studies on the effectiveness of smartphone applications are mostly on lung and kidney transplantation. There is low evidence to suggest that DSA can improve short-term medication adherence and self-monitoring behavior; More studies are needed to address important long-term patient outcomes, including graft health and mortality.

As a result, it is recommended to investigate strategies that will facilitate the sustainable effects of DSAs, and studies focus on the organ transplant populations needed.

Keywords: organ transplant, digital health.

Türkiye’de Mobil Sağlık Uygulamalarının Hasta Bakım Sonuçları Üzerine Etkilerini Değerlendiren Hemşirelik Tezlerinin İncelenmesi: Sistematik Derleme

Sevgi DENİZ DOĞAN¹, İpek KÖSE TOSUNÖZ²

¹Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

²Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sevgidenizcu@gmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de mobil sağlık uygulamalarının hasta bakım sonuçları üzerine etkisini inceleyen hemşirelik alanında yapılmış lisansüstü tezleri incelemektir.

Yöntem: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı kullanılarak sistematik bir tarama yapılmıştır. Yıl sınırlaması olmaksızın deneysel ve yarı deneysel desendeki tezler çalışmaya dahil edilmiştir. Veri çıkarma ve kalite değerlendirmeleri iki bağımsız araştırmacı tarafından yapılmıştır. Verilerin toplanmasında “Tez Değerlendirme Formu” kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmaya toplam 10 tez dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen ve mobil sağlık uygulamalarının hasta bakım sonuçları üzerindeki etkilerini inceleyen tezlerde; yaşam kalitesini, semptom kontrolünü, ilaç ve tedavi uyumu artırdığı, emosyonel durumu olumlu yönde etkilediği, anksiyete düzeyini, distres düzeyini, komplikasyonları ve ameliyat sonrası yaşanan semptomları azalttığı belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Türkiye’de mobil sağlık uygulamaları ile ilgili tezlerin son yıllarda yapılmaya başlandığı ve hasta bakım sonuçları üzerine pek çok olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda mobil sağlık uygulamalarının sağlık bakım hizmetlerinde kullanımını artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, mobil sağlık, sistematik derleme.

Investigation of Nursing Theses Evaluating the Effects of Mobile Health Applications on Patient Care Outcomes in Turkey: A Systematic Review

Purpose: The aim of this study is to examine the postgraduate theses in the field of nursing examining the effects of mobile health applications on patient care outcomes in Turkey.

Method: A systematic search was conducted using The National Thesis Center Database of the Council of Higher Education. Only experimental and quasi-experimental theses were included without year limit. Data extraction and quality assessment were performed by two researchers independently. “Thesis Evaluation Form” was used in data collection.

Results: A total of 10 theses were included in this study. In the studies included in the research examining the effects of mobile health applications on the health care outcomes of patients; It has been determined that it increases the quality of life, symptom control, adherence to medication and treatment, satisfaction with education, positively affects the emotional state, reduces the level of distress, anxiety, complications and post-operative symptoms.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the theses on mobile health applications in Turkey have started to be made in recent years and have many positive effects on patient care outcomes. In this context, it is recommended to increase the use of mobile health applications in health care services.

Keywords: Nursing, mobile health, systematic reviews.

Hemşirelik İnovasyon Merkezleri Ve Önemi

Tuğba OLUC¹, Arzu SARIALIOĞLU²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: tugbahemsire1305@gmail.com

Günümüzde internet teknolojisi altın çağlarını yaşarken, bundan mesleklerin etkilenmemesi elbette ki düşünülemez. Hemşirelik mesleği de teknolojiden etkilenen mesleklerden biridir. Yakın zamanda yaşanan Covid-19 pandemisi, hemşirelik bakımının ne denli önemli olduğunu bizlere gösterdi. Kaliteli bakıma artan talep farklı fikirlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu fikirlere örnek olarak hemşirelik inovasyon merkezleri ve ofisleri verilebilir. Hemşirelik inovasyon merkezleri ve ofisleri yurtdışında oldukça popüler durumdadır. Bu inovasyon ofisleri, hemşirelik mesleğinin inovatif fikirler ile nasıl zenginleşebileceğini, öğrencilerin öğrenmeye istekli katılımlarının nasıl artırılacağını açıkça bizlere göstermektedir. Bu kurumların destekleri ,genel olarak bağışlar ve hibelerdir. Bu kurumlar öğrencilerine çeşitli destekler ve burslarda sağlamaktadır. Yeni nesil öğrenme teknikleri ile donatılan bu kurumlar, zaman zaman inovasyon fikirleri ile ilgili yarışmalar düzenlemekte ve gücüne güç katmaktadırlar. Bu kapsamda literatür irdelenmiş, ülkemizde de bu ofislerin kurulabilmesi açısından önemli çalışmalar alınmıştır. Yurtdışında olan bu ofislerin ülkemizde de kurulması ve yaygınlaşması, hemşirelik mesleğinin güçlenmesi ve ülkemizde de hemşirelik inovatif düşüncelerin yaygınlaşması için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İnovasyon Merkezleri, İnovasyon

Nursing Innovation Centers and Their Importance

Today, while internet technology is in its golden age, it is of course unthinkable that professions should not be affected by it. The nursing profession is one of the professions affected by technology. The recent Covid-19 pandemic has shown us how important nursing care is. The increasing demand for quality care has paved the way for the emergence of different ideas. Examples of these ideas are nursing innovation centers and offices. Nursing innovation centers and offices are very popular abroad. These innovation offices clearly show us how the nursing profession can be enriched with innovative ideas and how to increase students' willingness to learn. The support of these institutions is generally donations and grants. These institutions provide their students with various supports and scholarships. Equipped with new generation learning techniques, these institutions organize competitions on innovation ideas from time to time and strengthen their power. In this context, the literature has been examined and important studies have been taken in terms of establishing these offices in our country. It is important for the establishment and expansion of these offices abroad in our country, for the strengthening of the nursing profession and for the spread of innovative nursing ideas in our country.

Keywords: Nursing, Innovation Centers, Innovation

Hemşirelik Mesleğinde Yapay Zekâ Ve Robotların Kullanımı

Kadriye TUZCU¹, Doç. Dr. Rukiye TÜRK DELİBALTA²

¹Erzurum Bölge Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: tzckdry2@gmail.com

Yapay zekâ, insanların yaptığı işlerde verimi ve hızı arttıran; maliyeti azaltan sistemlerdir. Yapay zekâ ile güçlendirilen robotların insansı özelliklerle donatılarak hizmet sunması olanaklı hale getirilmiştir. Sağlık hizmetlerinde yapay zekâ ve robotlar sağlık alanında erken teşhis, tanı karar verme, araştırma, tedavi, eğitim ve sağlığın korumak ve sürdürmede kullanılmaktadır. Ayrıca rutin işlerin kolaylaştırılması amacıyla ilaçların ve tedavi planlarının oluşturulması gibi pek çok alana da hizmet etmektedir. Bununla birlikte, COVID-19 pandemisinde sağlık personeli ile hastalar arasındaki teması en aza indirmek için robotlar kullanılmıştır. Bu robotlar vücut ısısı, oksijen doygunluğu ve nabız hızı gibi hayati ölçümler yapabilmektedir. Aynı zamanda gıda, ilaç ve diğer malzemelerin karantinadaki hastalara dağıtımını gibi görevleri de gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda, robotlar en çok hastalara pozisyon verme ve hastanın hareket ettirilmesi gibi alanlarda kullanılmıştır. Hemşirelik mesleğinde ise yapay zekâ, hemşirelerin iş yükünün azaltılmasında yarar sağlamaktadır. Hemşire gözetiminde mekanik işleri robotların yapması, hemşirelerin bakıma yönelik ayıracağı zamanı arttıracığı ve mesleki sakatlık/hastalıkların oluşma riskini en düşük düzeye indirebileceği bilinmektedir. Tüm bunların yanı sıra yapay zekâ ile programlanan insan hareketlerini taklit eden robotların hemşirelik mesleği için risk teşkil edebileceği belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Meslek, Yapay Zekâ, Robot Kullanımı

The Use Of Artificial Intelligence And Robots In The Nursing Profession

Artificial intelligence is a system that increases efficiency and speed, while reducing cost, in the works performed by people. Robots powered by artificial intelligence and equipped with humanoid features are now able to provide services. Artificial intelligence and robots in health care are used in early diagnosis, diagnostic decision-making, research, treatment, training, health protection, and maintaining wellbeing in the field of health care. Moreover, it also serves many areas to facilitate routine work, as preparations of medications, and treatment plans. However, robots were also used to reduce contact between health care professionals and patients, during the COVID-19 pandemic. These robots can perform vital measurements such as body temperature, oxygen saturation, and pulse rate. Moreover, they also performed tasks such as the distribution of food, medicines, and other supplies to patients in quarantine. In addition, robots were most often used in areas such as positioning and moving patients. In the nursing profession, artificial intelligence provides benefits in reducing the workload of nurses. It is known that robots that perform mechanical work under the supervision of nurses will increase the time nurses will devote to care and reduce the risk of occupational disabilities/diseases to a minimum. However, it is stated that robots that mimic human movements programmed with artificial intelligence may pose a risk to the nursing profession.

Keywords: Nursing, Profession, Artificial Intelligence, Use of Robots

Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri, Algılanan Stres ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi

Sevda ARSLAN ŞEKER¹

¹Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tunceli, Türkiye
Sorumlu Yazar: svdrsln@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri, algılanan stres ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel nitelikte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümü 1., 2., 3., ve 4. Sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma, 01.05.2021-01.06.2021 tarihleri arasında araştırmayı kabul eden 137 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler tanıtıcı özellikler formu, Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri Ölçeği (UEYGÖ), Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) ve Tükenmişlik Ölçeği Kısa Versiyonu (TÖ-KV) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Student t testi, Tek yönlü Varyans Analizi, Pearson Korelasyon analizi, Bonferroni Post-Hoc testi, çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada, UYGÖ puan ortalaması 44.85±7.14; ASÖ puan ortalaması 44.56±12.15; TÖ-KV puan ortalaması ise 43.51±13.90 olarak bulunmuştur. UYGÖ ile ASÖ arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişki ($r=-.194$, $p=0.023$); ASÖ ile TÖ-KV arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki ($r=0.569$, $p=0.000$) saptanmıştır. Ayrıca, tükenmişlikteki, 1 birimlik artışın, algılanan stres üzerinde 1.067'lik artışa neden olduğu belirlenmiştir ($\beta=1.067$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin orta, algılanan streslerinin ve tükenmişliklerinin yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Uzaktan eğitim sürecine ilişkin eksiklik ve yetersizlikler, öğrenci-öğretim elemanı etkileşimi, fiziki alt yapı sorunları, teknik destek alamama gibi öğrencilerde uzaktan eğitim ile ilgili stres oluşturabilecek dışsal engelleyici faktörlerin kurumlar tarafından iyileştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Algılanan Stres, Tükenmişlik, Hemşirelik, COVID-19

Investigation of Nursing Students' Views on Distance Education, Perceived Stress and Burnout Levels

Purpose: This research was conducted to examine nursing students' views on distance education, their perceived stress and burnout levels.

Method: It is a descriptive-cross sectional research. The population of the research consisted of students studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades of the nursing department of a state university. The research was carried out with 137 students who agreed to participate in the research between 01.05.2021 and 01.06.2021. The data were collected with the introductory features form, the Views of Distance Education Students on Distance Education, the Perceived Stress Scale (PSS), and (The Burnout Measure Short Version (BMS). Student's t test, One-way Analysis of Variance, Pearson Correlation analysis, Bonferroni Post-Hoc test, multiple regression analysis were used to evaluate the data.

Results: In the study, the mean score of the Views of Distance Education Students on Distance Education was 44.85±7.14; PSS mean score was 44.56±12.15; The mean BMS score was found to be 43.51±13.90. Negative and low-significant relationship between WDESDE and PSS ($r=-.194$, $p=0.023$); A highly significant correlation ($r=0.569$, $p=0.000$) was found between PSS and BMS. In addition, it was determined that a 1-unit increase in burnout caused a 1.067 increase in perceived stress ($\beta=1.067$).

Conclusions and Suggestions: It was found that the views of nursing students towards distance education were moderate, and their perceived stress and burnout were high. It is recommended that institutions should improve the external barriers that may create stress on distance education, such as deficiencies and inadequacies in the distance education process, student-instructor interaction, physical infrastructure problems, and inability to receive technical support.

Keywords: Distance Education, Perceived Stress, Burnout, Nursing, COVID-19

Ameliyathanede Hasta Güvenliği: Pnömatik Turnikeler

Atiye AYDIN¹, Nevin KANAN²

¹Sağlık Bakanlığı Taksim Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar: aydinatiye@gmail.com

Cerrahi tedavinin uygulandığı yerler olan ameliyathaneler, stresli çalışma ortamı ve kullanılan tıbbi cihazların çeşitliliğiyle birlikte özel bilgi, beceri ve donanım gerektiren karmaşık hizmet sunum alanlarından biridir. Bu özellikleri nedeniyle ameliyathanelerin hasta güvenliğini tehdit edebilecek birçok unsuru bünyesinde barındırdığı ve bu unsurlar incelendiğinde özellikle tıbbi cihazların akılcı yönetimi konusunda uluslararası normları yakalayacak kurumsal oluşumlara ihtiyaç olduğu görülebilir. Bu amaçla çalışma, ekstremitte cerrahisinde sıklıkla kullanılan pnömatik turnikelerin, ameliyathanelerde yaygın kullanımına ve bu doğrultuda ameliyathanede hasta güvenliği uygulamalarına yönelik planlama yapılırken cihaz-ekipman güvenliğine dikkat çekebilmek amacıyla güncel literatür eşliğinde incelenmiş ve tartışılmıştır.

Alt ve üst ekstremitte cerrahi uygulamalarında kansız bir cerrahi alan yaratarak, anatomik yapıların daha iyi görünmesine böylelikle cerrahi girişimin daha doğru ve güvenli yapılmasına olanak sağlaması nedeniyle, pnömatik turnikelerin kullanımı kaçınılmaz hale gelmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte pnömatik turnikelerin, basınç ayarlarının yapılabilmesi, manşetlerin alt ve üst ekstremitlerde kullanılacak özellikler taşıması ve alarm sisteminin bulunması gibi avantajları, kullanımındaki riskleri azaltmıştır.

Turnikenin kullanımında en önemli konu kuşkusuz hastanın güvenliğidir. Pnömatik turnikenin iyi belgelenmiş yararları ve avantajlarının bulunmasına karşın kullanımı risksiz ve komplikasyonsuz değildir. Turnike altındaki ekstremitede derin ve yüzeysel doku hasarları görülebilmektedir. Komplikasyonlar arasında, cilt yanığı, sıyrık, bül, şişlik, kızarıklık, sertlik, kasın eski gücüne kavuşmasında gecikme, vasküler hasar, ödem, hassasiyet, derin ven trombozu, rabdomiyoliz, pulmoner emboli hatta kardiyak arrest görülebilmektedir. Turnikenin bu komplikasyonları nedeniyle hastanın iyileşme süreci gecikebilmekte hastanede yatış süresi uzayabilmektedir.

Turnikeler teknolojik açıdan gelişmiş olsalar da hasta güvenliği bakımından risk taşımaları nedeniyle kullanımından önce güncel bilgi ve rehberler eşliğinde talimatların oluşturulması ve uygulanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Pnömatik turnike, ortopedi, cilt komplikasyonları, ön çapraz bağ, koruyucu ped

Patient Safety in the Operating Room: Pneumatic Tourniquets

Operating rooms, which are the places where surgical treatment is applied, are one of the complex service delivery areas that require special knowledge, skills and equipment, together with the stressful working environment and the variety of medical devices used. Due to these features, it can be seen that operating rooms contain many elements that may threaten patient safety, and when these elements are examined, it can be seen that there is a need for institutional formations that will catch up with international norms especially on the rational management of medical devices. For this purpose, the study was examined and discussed in the light of current literature in order to draw attention to device-equipment safety while planning for the widespread use of pneumatic tourniquets, which are frequently used in extremity surgery, in operating rooms and accordingly, patient safety practices in the operating room.

The use of pneumatic tourniquets in surgery has become essential as they create a bloodless surgical field in lower and upper limb applications and allow the anatomical structures to be better visualized. This facilitates a more accurate and safer surgical intervention. The below-mentioned technological developments have reduced the risks of using pneumatic tourniquets: adjustable pressure settings, safety alarm system, manufacture of more fitting cuffs for use in lower and upper limbs.

The most important issue in the use of the tourniquet is undoubtedly the safety of the patient. While pneumatic tourniquets have well-documented benefits and advantages, their use is not without risks or complications. Deep and superficial tissue damage can be seen in the limb under the cuff. Associated complications include skin burns, abrasions, blisters, swelling, redness, stiffness, delayed muscle recovery, vascular damage, edema, tenderness, deep vein thrombosis, rhabdomyolysis, pulmonary embolism, and even cardiac arrest. These complications have the potential to cause delays in the healing process and prolong the duration of hospitalization.

Although tourniquets are technologically advanced, it is recommended to create and implement instructions with up-to-date information and guides before using them because they carry risks in terms of patient safety.

Keywords: Pneumatic tourniquet, orthopedics, skin complications, anterior cruciateligament, protective pad

Öğrencilerin Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlara Yönelik Bilgileri ve Cinsel Eğitime Yönelik Tutumları

Didem KAYA¹, Ayşe ARIKAN DÖNMEZ², Ayşegül Tuğba YILDIZ³

¹Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum Ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye.

²Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.

³Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye.

Sorumlu Yazar: didemkaya86@gmail.com

Amaç: Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yönelik bilgi düzeyleri ve cinsel eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan çalışmanın evrenini Kayseri ilinde yer alan bir üniversitede eğitim gören 2239 lisans öğrencisi, örneklemini ise 785 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği (CYBHBÖ) ve Cinsel Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği (CEYTÖ) ile toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 23.0 paket programı ile yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilk normallik testi ve Q-Q grafikleri ile değerlendirilmiş olup, parametrik test varsayımlarının karşılanmadığı bulunmuştur. Buna göre bağımsız ikili grup farklılıkların karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, üç veya daha fazla sayıda grup farklılıklarının karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.37±2.23 idi. Öğrencilerin %73.9'u kadın, %57.5'i sağlık bilimleri fakültesi ve %35.3'ü 2. sınıf öğrencisiydi. Öğrencilerin %67'si öncesinde herhangi bir cinsel sağlık eğitimi almadıklarını ifade etti. Öğrencilerin CYBHBÖ toplam puan ortalaması 21.92±7.19 ve CEYTÖ toplam puan ortalaması 95.58±17.27 idi. Öğrencilerin cinsiyet, fakülte, sınıf ve önceden cinsel sağlık eğitimi alma durumları ile CYBHBÖ ve CEYTÖ puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (p<0,05). Öğrencilerin CEYTÖ'nün farkındalık, kaçınma ve yönelme alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları ise sırasıyla 39.77±8.53, 35.06±6.75 ve 20.74±4.80 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetine göre CEYTÖ farkındalık ve kaçınma alt boyut puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunurken (p<0,05), yönelme alt boyutu için bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur (p>0,05). Öğrencilerin önceden cinsel sağlık eğitimi alma durumları ile tüm alt boyut puanları arasındaki farkın ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçekler arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=.339; p=0.000).

Sonuç ve Öneriler: Araştırma bulgularına göre cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi düzeyleri arttıkça cinsel eğitime yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgilerini arttırmaya ve böylelikle olumlu tutumlar geliştirmelerine yönelik stratejilerin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: üniversite öğrencileri, cinsel eğitim, bulaşıcı hastalık.

University Students' Information on Sexually Transmitted Infections and Attitudes Towards Sex Education

Objective: The aim of this study is to determine the knowledge levels of university students about sexually transmitted infections and their attitudes towards sexual education.

Method: The population of the descriptive and cross-sectional study consisted of 2239 undergraduate students studying at a university in Kayseri, and the sample consisted of 785 undergraduate students. Data were collected with Personal Information Form, Sexually Transmitted Diseases Information Scale (STDIS) and Sex Instruction Attitude Scale (SIAS). Statistical analyzes were made with SPSS 23.0 package program. The conformity of the data to the normal distribution was evaluated with the Shapiro Wilk normality test and Q-Q graphs, and it was found that the parametric test assumptions were not met. Accordingly, the Mann-Whitney U test was used to compare independent pairwise group differences, and the Kruskal Wallis-H test was used to compare three or more group differences.

Results: The mean age of the students was 21.37±2.23. 73.9% of the students were women, 57.5% were health sciences faculty and 35.3% were second year students. 67% of the students stated that they had not received any sexual health education before. The total mean score of STDIS of the students was 21.92±7.19, and the mean total score of SIAS was 95.58±17.27. It was found that the difference between the gender, faculty, class and previous sexual health education status of the students and their STDIS and SIAS scores were statistically significant (p<0.05). The mean scores of the students regarding the awareness, avoidance, and orientation sub-dimensions of SIAS were found to be 39.77±8.53, 35.06±6.75 and 20.74±4.80, respectively. While the difference between SIAS awareness and avoidance sub-dimension scores according to the gender of the students was statistically significant (p<0.05), this difference was not statistically significant for the orientation sub-dimension (p>0.05). The difference between the students' previous sexual health education and all sub-dimension scores was found to be statistically significant. A moderately significant positive correlation was found between the scales (r=.339; p=0.000).

Conclusion and Suggestions: According to the research findings, it was found that the attitudes towards sexual education were positive as the level of knowledge about sexually transmitted diseases increased. It is recommended to develop strategies to increase students' knowledge of sexually transmitted diseases and thus develop positive attitudes.

Keywords: university student, sexuality education, infectious disease

Ülkemizde En Sık Kullanılan Hemşirelik Tanıları:Sistemik İnceleme

Metin ÇELİK², Demet İNANGİL³, Rümeysa DEMİR¹, Merdiye ŞENDİR³

¹*Stambul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul*

²*Metin Sabancı Baltalimanı Kemik Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul*

³*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, İstanbul*
Sorumlu Yazar: rdisci@medipol.edu.tr

Amaç: Bu sistemik derleme ülkemizde hemşirelik bakımı sırasında sıklıkla kullanılan hemşirelik tanıları belirlemek için, hemşirelik sürecini inceleyen çalışmaları sistemik olarak incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Sistemik derlemede PRISMA-P (Preferred Reporting Items for Systematic review and Meta-Analysis Protocols) rehber esas alınmıştır. Araştırma veri tabanları olarak Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi kullanılmıştır. Derlemede “hemşirelik tanısı”, “hemşirelik öğrencisi”, “hemşirelik bakım planı”, “klinik uygulama”, “hemşirelik süreci” ve “tanı belirleyebilme” anahtar kelimeleri kullanılarak makale ve tezler taranmıştır. Katılımcılar için herhangi bir sosyodemografik özellik seçilmemiş olup hemşirelik eğitimi alan ve kliniklerde çalışan hemşireler dahil edilmiştir. Hemşirelik sürecinin kullanıldığı ve hemşirelik tanıların incelendiği kesitsel, retrospektif ve tanımlayıcı tipte araştırmalar inceleme kapsamına alınmıştır. Araştırmacıların incelemeleri sonucu tanımlanan 98 araştırma analiz edilerek sistemik inceleme için örneklem olarak 10 çalışmanın tam metinleri alınmıştır.

Bulgular: Bu sistemik derleme çalışmasında dahil edilme kriterlerine uyan on çalışma yer almaktadır. İncelenen araştırmaların yazarı, yılı, tasarımı, örneklem büyüklüğü, ölçüm araçları, yapılan girişimleri, bulgu ve sonuçları incelenmiştir. İncelenen tüm araştırmaların beş tanesi retrospektif-tanımlayıcı çalışma, üç tanesi tanımlayıcı, iki tanesi kesitsel çalışma şeklinde dizayn edilmiştir. On çalışmada toplam 935 hemşirelik öğrencisi ve 55 hemşirenin oluşturmuş olduğu 785 bakım planı ve 733 hemşirelik tanısı çalışmaya dahil edilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin belirlemiş olduğu tanıları konu alan altı çalışma hemşirelerin çalıştığı birimlerde belirlemiş olduğu hemşirelik tanıları konu alan iki çalışma ve kesitsel çalışma çerçevesinde belirlenen hemşirelik tanıları konu alan iki çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre sıklıkla kullanılan hemşirelik tanıları arasında Enfeksiyon riski, ağrı, anksiyete, düşme riski ve bilgi eksikliği tanılarının yer aldığı bulgulanmıştır.

Sonuç ve öneriler:Çalışmalar hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin sıklıkla kullandığı 10 hemşirelik tanısının yer aldığını göstermektedir. Bu sistemik derleme sonuçlarının hemşirelik sınıflama sistemlerinden yararlanılarak sıklıkla kullanılan hemşirelik tanılarına yönelik çalışmalara temel oluşturması ve hemşirelik bilgi sistemlerinde iyileştirmeler sağlanmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: *hemşirelik bakım planı, hemşirelik öğrencisi, hemşirelik süreci, hemşirelik tanısı*

The Most Commonly Used Nursing Diagnoses in Our Country: Systemic Review

Aim: This systematic review was made to determine the nursing diagnoses that are frequently used during nursing care in our country and to systematically examine the studies examining the nursing process.

Method: The systematic review was based on the PRISMA-P guideline. Google Scholar and YÖK Thesis Center were used as research databases. In the review, articles and theses were scanned using the keywords "nursing diagnosis", "nursing student", "nursing care plan", "clinical practice", "nursing process" and "diagnosis". No sociodemographic characteristics were selected for the participants, and nurses who received nursing education and worked in clinics were included. Cross-sectional, retrospective and descriptive studies in which the nursing process was used, and nursing diagnoses were examined were included in the scope of the study. 98 studies identified as a result of the researchers' examinations were analyzed and the full texts of 10 studies were taken as a sample for systematic review.

Results: This systematic review includes ten studies that met the inclusion criteria. The author, year, design, sample size, measurement tools, attempts, findings and results of the reviewed studies were examined. Of all the studies reviewed, five were designed as retrospective-descriptive studies, three as descriptive studies, and two as cross-sectional studies. In ten studies, 785 care plans and 733 nursing diagnoses created by 935 nursing students and 55 nurses were included in the study. There are six studies about the diagnoses determined by nursing students two studies about the nursing diagnoses determined by the nurses in the units they work, and two studies about the nursing diagnoses determined within the framework of the cross-sectional study. According to the results obtained from these studies, it has been found that the most frequently used nursing diagnoses include infection risk, pain, anxiety, risk of falling, and lack of knowledge.**Conclusion and recommendations:** Studies show that there are 10 nursing diagnoses frequently used by nurses and nursing students. This systematic review suggests that the results of nursing classification systems should be used as a basis for studies on nursing diagnoses that are frequently used and that improvements should be made in nursing information systems

Keywords: *nursing care plan, nursing student, nursing process, nursing diagnosis*

KOAH'lı Bireylere ROY Adaptasyon Modeline Göre Verilen Eğitimin Yaşam Kalitesine Etkisi

Sema SARIKAYA¹, Sibel KARACA SİVRİKAYA², Hicran YILDIZ³

¹Finike Devlet Hastanesi, Antalya, Türkiye

²Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir, Türkiye

³Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bursa, Türkiye

Sorumlu Yazar: semaersil@gmail.com

Amaç: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalarına Roy Adaptasyon Modeline göre verilen eğitimin yaşam kalitesine etkisini belirlemektir.
Metot: Araştırma kontrol gruplu yarı deneysel model tipindedir. Araştırmanın evreni bir devlet hastanesinin dahiliye polikliniklerine başvuran en az 6 aydır KOAH tanılı ve başka herhangi bir kronik hastalığı olmayan hastalar olmuştur. Örneklem ise Mayıs 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında polikliniğe başvuran hastalardan oluşmuştur. Veri toplama araçları olarak hasta tanıtım formu ve 'SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği' kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki hastalara ilk karşılaşmada bu araçlar ile ön test uygulanmıştır. Deney grubundaki hastalara ön test sonrasında araştırmacı tarafından Roy adaptasyon modeline göre hazırlanan 'KOAH Hasta Eğitim Kitapçığı' ile eğitim verilmiş ve her iki gruba da üç ayın sonunda son test uygulanmıştır. Roy adaptasyon modeli Sister Calistra Roy tarafından kişi, sağlık, çevre ve hemşirelik kavramları üzerine oluşturulmuş bir modeldir. Modele göre hemşireliğin amacı 4 alanla bireyin uyumunun sağlanmasıdır. Bunu altı aşamalı hemşirelik süreci ile gerçekleştirir. Bu aşamalar davranış ve uyarıların değerlendirilmesi, tanılama, amaçlar, planlama, uygulama ve değerlendirmedir. Veriler SPSS programında p<0.05 anlamlılık düzeyine göre analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre yaşam kalitesi ölçeğinin 8 alt boyutundan ağrı dışındaki alanlarda deney grubu hastalarında son test ortalamaları daha yüksek saptanmıştır. Ağrı alt boyutunda ise gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Deney grubu hastalarında hem ön test hem son test skor ortalamaları için en düşük puan ortalaması emosyonel rol gücüğü alanında saptanırken; her iki test için en yüksek puan fiziksel fonksiyon alanında hesaplanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: KOAH'lı bireylere Roy Adaptasyon Modeline göre verilen eğitimin yaşam kalitesini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda hasta bakımında planlı hasta eğitimine önem verilmesi gerektiği, hasta eğitiminde Roy Adaptasyon Modeli kullanımının yaygınlaştırılması, hemşirelerin hasta eğitiminde daha aktif yer almaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: KOAH, Roy Adaptasyon Modeli, yaşam kalitesi, hasta eğitimi

The Effect of Education Given to Individuals With COPD According to Roy Adaptation Model on Quality of Life

Purpose: To determine the effect of the education given to patients with COPD according to the Roy Adaptation Model (RAM) on the quality of life.

Method: The research is a quasi-experimental model type with a control group. The population of the study consisted of patients who applied to the internal medicine outpatient clinics of a state hospital with a diagnosis of COPD for at least 6 months and did not have any other chronic diseases. The sample consisted of patients who applied to the polyclinic between May 2017 and May 2018. Patient identification form and 'SF-36 Quality of Life Scale' were used as data collection tools. The patients in the experimental and control groups were pre-tested with these tools at the first encounter. After the pre-test, the patients in the experimental group were trained with the 'COPD Patient Education Manual' prepared by the researcher according to the RAM, and the post-test was applied to both groups at the end of three months. It is a model that provides the harmony of the individual with the six-stage nursing process created by RAM Sister Calistra Roy on the concepts of person, health, environment and nursing. The data were analyzed in SPSS program according to p<0.05 significance level.

Results: According to the research findings, the post-test averages of the patients in the experimental group were found to be higher in the 8 sub-dimensions of the quality of life scale, except for pain. There was no significant difference between the groups in the pain sub-dimension. While the lowest mean score for both pre-test and post-test score averages in the experimental group patients was found in the area of emotional role difficulty; The highest score for both tests was calculated in the area of physical function.

Conclusion and Recommendations: It has been concluded that the education given to individuals with COPD according to RAM improves their quality of life. In line with this result, it is suggested that planned patient education should be given importance in patient care, the use of RAM should be expanded in patient education, and nurses should take a more active role in patient education.

Keywords: COPD, Roy Adaptation Model, quality of life, patient education.

Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Bahar KULEYİN¹, Seher BAŞARAN AÇIL²

¹Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

²Hacettepe Üniversitesi

Sorumlu Yazar: bkuleyin@bandirma.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin uygulamaya hazır oluşuklarını değerlendirebilme ve uluslararası hemşirelik öğrencileriyle karşılaştırabilmek için Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ)'nin Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin uygulamaya hazır oluşuk düzeylerinin geçerlik ve güvenirliliğinin test edildiği bu araştırma metodolojik türde bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini, Ankara'da üç üniversitenin 179 hemşirelik son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Ölçek uyarlamasında geçerlik çalışması için dil (uzman görüş), kapsam (Kapsam Geçerlik İndeksi-KGİ) ve yapı geçerliği (Doğrulamalı Faktör analizi-DFA ve Açıklayıcı Faktör analizi-AFA); güvenirlilik için iç tutarlılık (Cronbach's alfa) ve zamana göre değişmezlik (test-tekrar test) analizleri yapılmıştır. Veriler Tanıtıcı Özellikler Formu ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ) ile toplanmıştır. Veriler SPSS 22.0 programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Ölçeğin KGİ puanı 0.94 olup kapsam geçerliği yeterlidir. Öncelikle yapılan doğrulamalı faktör ve güvenirlilik analizleri sonucunda, orijinal ölçeğin 20 maddeli ve dört alt boyutlu yapısının üç alt boyutta uygun değerde ($\alpha > 0,70$) bulunamaması nedeniyle açıklayıcı faktör analizi-AFA yapılmıştır. AFA sonucunda, açıklanan varyans değerlerine bakıldığında ölçek maddelerinin tek bir faktör altında toplandığı saptanmış ve güvenirlilik kat sayısı (α) düşük olan 5 madde (4, 5, 6, 8, ve 9) ölçekten çıkarılmıştır. Tek faktörde 15 maddeli olarak belirlenen ölçeğin, $X^2=170.65$ (serbestlik derecesi=90), $X^2/df =1.90$ ve $RMSEA=0.078$ bulunmuş olup modelin iyi uyuma işaret ettiği belirlenmiştir. 15 maddeli tek faktörlü ölçeğin toplam Cronbach's alfa katsayısı .881'dir.

Sonuç ve Öneriler: Bu sonuçlar; hemşirelik son sınıf öğrencileri için Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ) 15 maddeli ve tek faktörlü Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Pandemi sürecinin bu çalışmanın veri toplama aşamasıyla çakışması nedeniyle ölçeğin daha geniş bir örneklem grubu üzerinde uygulanması, pandemi sürecinin getirdiği kısıtlama koşullarının sona ermesi, teorik ve pratik eğitimlerin aktif bir şekilde yüz yüze yapılmaya başlanmasıyla tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, Hazır oluşuk, Hemşirelik eğitimi, Uygulamaya hazır oluşuk

Casey-Fink Readiness for Practice Scale: Turkish Validity and Reliability Study

Aim: In this study, it was aimed to adapt the Casey-Fink Readiness for Practice Scale (CFRPS) into Turkish in order to evaluate the readiness for practice of nursing senior students and to compare them with international nursing students.

Method: This is a methodological study, in which the validity and reliability of nursing senior students' readiness for practice is tested. The sample of the study consisted of 179 senior nursing students from three universities in Ankara. For the Construct validity was tested with a language validity (experts view), content validity index-CVI, and confirmatory-explanatory factor analyses. For the reliability the internal consistency (Cronbach's alpha), and with unchangeably for the times (test re-test) were used. Data were collected with the Descriptive Characteristics Form and the Casey-Fink Readiness for Practice Scale (CFRPS). The data were analyzed in SPSS 22.0 program.

Results: CVI score was found to be 0.94. This value showed that content validity of scale is efficient. First of all, according to confirmatory factor and reliability analyzes; the original scale's 20-item and four sub-dimensions could not be found at the appropriate value ($\alpha > 0.70$) in three sub-dimensions. Therefore, explanatory factor analysis-EFA was performed. As a result of EFA, when the explained variance values were examined, it was determined that the scale items were gathered under a single factor and 5 items with low reliability coefficient(α) were removed from the scale. $X^2=170.65(df=90)$, $X^2/df=1.90$ and $RMSEA=0.078$ were found for the scale, which was determined to have 15 items in one factor. This values showed that the model indicated a good fit. The total Cronbach's alpha coefficient of the 15 items and one factor scale was .881.

Conclusion and Suggestions: Turkish version of the CFRPS (15 items and one factor) for senior nursing students is a valid and reliable measurement tool. Since the pandemic process coincided with the data collection phase of this study, it is recommended to apply the scale on a larger sample group, to end the restriction conditions brought by the pandemic process, and to repeat the theoretical and practical trainings by actively conducting face-to-face training.

Keywords: Nursing student, Readiness, Nursing education, Readiness for practice

Covit-19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Alan Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi

Zümrüt AKGÜN ŞAHİN¹, Ayşenur SARIASLAN¹

¹Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: aysnrclk2525@gmail.com

Amaç: Araştırma Covit-19 sürecinde uzaktan eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutum ve memnuniyetlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türdeki araştırma Ocak 2022-Haziran 2022 tarihleri arasında tanıtıcı özellik formu, Salgın Döneminde Uygulanan Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği (SDUUEYTÖ) ve Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Memnuniyeti Ölçeği (ÜÖUEMÖ) kullanılarak online yapılmıştır. Araştırmaya 242 öğrenci katılmıştır. Örneklem büyüklüğü Power analizi sonucu 0.881 (yüksek düzey güç) olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS 22.0 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı testler, t testi, Kruskal Wallis testi ve Mann-Whitney U testi ve Korelasyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir

Bulgular: Öğrencilerin yaşlarının ortalaması 21.30 ± 1.79 , % 70.7'si kadın, % 11.6'sı 1. sınıfta, % 52.9'u 2. sınıfta, % 19.4'ü 3. sınıfta, % 16.1'i 4. Sınıfta, % 42.6'sının annesi okuryazar-ilkokul mezunu, % 43.4'ünün babası okuryazar-ilkokul mezunudur. ÜÖUEMÖ toplam puan ortalaması 21.52 ± 7.57 olarak hesaplanıp düşük düzeyde bulunmuş ve SDUUEYTÖ toplam puan ortalaması 67.61 ± 15.38 olarak hesaplanıp orta düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyet, medeni durum, annenin eğitim durumu her iki ölçekte ve ölçek alt boyutlarına ait puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlıdır. SDUUEYTÖ ve ÜÖUEMÖ arasında doğru yönde pozitif bir ilişki vardır.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin cinsiyet, medeni durum, annenin eğitim durumu, Covit-19 sürecinde uzaktan eğitime yönelik tutum ve memnuniyet düzeylerini etkilediği saptanmıştır. Covid-19 ile başlayan uzaktan eğitimin pandemi bitse dahi hibrit yöntemle devam edeceği güncel konular arasında yer almaktadır. Bu çalışmaların daha büyük gruplarda tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covit-19, Hemşirelik Öğrencileri, Pandemi, Uzaktan Eğitim

Evaluation of the Attitudes and Satisfaction of Nursing Students Receiving Distance Education in the Covit 19 Process

Sciences Students Purpose: The research was conducted to evaluate the attitudes and satisfaction of nursing students who received distance education during the COVID-19 pandemic.

Method: The descriptive study was conducted online between January 2022 and June 2022, using the descriptive feature form, the Attitude Scale for Distance Education Applied in the Epidemic Period (ADEDEAS), and the University Students' Distance Education Satisfaction Scale (USDESS). 242 students participated in the research. As a result of the power analysis, the power was calculated as 0.881 (high) The data obtained as a result of the research were evaluated using the SPSS 22.0 program in computer environment. Descriptive tests, t test, Kruskal Wallis test, Mann-Whitney U test and Correlation analysis were used in statistical analysis. Significance level was accepted as $p < 0.05$.

Results: The average age of the students was 21.30 ± 1.79 , 70.7% were female, 11.6% were in the 1st grade, 52.9% were in the 2nd grade, 19.4% were in the 3rd grade, 16.1% were in the 4th grade, 42.6% were mothers. literate-primary school graduates, fathers of 43.4% are literate-primary school graduates. The total mean score of USDESS was calculated as 21.52 ± 7.57 , and it was found at a low level, and the total mean score of ADEDEAS was calculated as 67.61 ± 15.38 , and it was found to be at a moderate level. Students' gender, marital status, and mother's educational status are statistically significant in both scales and the mean scores of the scale sub-dimensions. There is a positive relationship in the right direction between USDESS and ADEDEAS.

Conclusions and Suggestions: It was determined that students' gender, marital status, mother's education level, attitudes towards distance education during the Covid-19 process and their satisfaction levels were affected. It is among the current issues that distance education, which started with Covid-19, will continue with the hybrid method even if the pandemic is over. It is recommended that these studies be repeated in larger groups.

Keywords: Covid-19, Distance Education, Nursing students, Pandemic

Biyostatistik Öğretiminde Ters Yüz Sınıf ve Kahoot Uygulamasının Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerine Etkisi

Ayşegül ILGAZ¹

¹Akdeniz Üniversitesi

Sorumlu Yazar: aysegul_ilgaz@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmada, biyoistatistik öğretiminde etkileşimli videolar eşliğinde ters yüz uygulama modeli ve Kahoot uygulamasının öğrencilerin motivasyon düzeylerine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, nitel araştırma türlerinden eylem araştırması olarak planlanmıştır. Biyoistatistik dersini ilk defa alan hemşirelik öğrencileri ile yürütülen bu çalışmada, hem nicel (43 öğrenci) hem nitel yöntem (10 öğrenci) birlikte kullanılmıştır. Öğrencilerin motivasyon düzeylerini belirlemek için ön test ve son testlerde nicel veriler GÜdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği ile toplanmıştır. Dersle aktif olarak katılan öğrenciler ile bireysel görüşmeler yapılarak yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular ile nitel veriler toplanmıştır. Eylem sürecinde etkileşimli videolar ve ders notları öğrencilere bir hafta önce gönderilerek ters yüz sınıf modeli uygulanmıştır. Etkileşimli videolar Edpuzzle programında hazırlanmıştır. Ayrıca her dersin sonunda öğrencilere Kahoot programı uygulanmış, çoktan seçmeli sorular yöneltilmiştir. Girişim süresi 12 haftadır. GÜdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği ön test ve son testlerinden elde edilen puanların karşılaştırmasında bağımlı gruplarda t testi yapılmıştır. Nitel veriler için içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 20.53 ± 0.76 , %83.7'si kadındır. Ters yüz sınıf modeli ve Kahoot uygulamasından sonra öğrencilerin GÜdülenme ölçeği (ortalama fark:0.97; %95 GA:0.72-1.22) ve öğrenme stratejileri ölçeği (ortalama fark: 0.95, %95 GA: 0.71-1.17) toplam puan ortalaması artmıştır. GÜdülenme ölçeği alt boyutlarında (İçsel Hedef Düzenleme, Dışsal Hedef Düzenleme, Görev Değeri, Öğrenmeye İlişkin Kontrol İnancı, Öğrenme ve Performansla İlgili Öz Yeterlik ve Sınav Kaygısı boyutları) ve Öğrenme stratejileri ölçeğinin alt boyutlarında ön teste göre anlamlı bir artış saptanmıştır ($p < 0.05$). İçerik analizi sonucunda elde edilen temalar; öğrenmeye etki, akranlarla iletişim, öğrenme ortamı, özgüven ve motivasyona katkısı, yeni bir öğrenme içeriği olarak video ve oyun uygulaması, olumlu rekabet ortamıdır.

Sonuç ve Öneriler: Ters yüz sınıf ve Kahoot uygulaması öğrencilerin motivasyon düzeylerini artırmış, öğrenmesini kolaylaştırmış, öğrenme ortamını iyileştirmiş, özgüvene olumlu katkısı olmuştur. Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda, hemşirelik eğitimindeki diğer derslerde ve farklı öğretim yöntemleri ile etkisinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *motivasyon, hemşirelik eğitimi, biyoistatistik, ters yüz sınıf*

The Effect of Flipped Classroom and Kahoot Application on Students' Motivation Levels in Biostatistics Teaching

Aim: In this study, it was aimed to evaluate the effect of the flipped application model and Kahoot application on the motivation levels of students in biostatistics teaching accompanied by interactive videos.

Method: This study was planned as an action research, one of the qualitative research types. In this study, which was conducted with nursing students who took the biostatistics course for the first time, both quantitative (43 students) and qualitative methods (10 students) were used together. In order to determine the motivation levels of the students, quantitative data were collected with the Motivation and Learning Strategies Scale in the pre-test and post-tests. Qualitative data were collected with semi-structured open-ended questions by making individual interviews with the students who actively participated in the lesson. In the action process, interactive videos and lecture notes were sent to the students a week ago and the flipped classroom model was applied. Interactive videos are prepared in Edpuzzle program. In addition, at the end of each lesson, the Kahoot program was applied to the students and multiple-choice questions were asked. The intervention period is 12 weeks. In comparison of the scores obtained from the Motivation and Learning Strategies Scale pre-test and post-test, the t-test was performed on dependent groups. Content analysis was performed for qualitative data.

Results: The mean age of the participants was 20.53 ± 0.76 , 83.7% of them were women. After the flipped classroom model and Kahoot application, the students' total mean score on the motivation scale (mean difference: 0.97; 95% CI: 0.72-1.22) and learning strategies scale (mean difference: 0.95, 95% CI:0.71-1.17) increased. A significant increase was found in the sub-scale of the Motivation Scale (Internal Goal Setting, External Goal Setting, Task Value, Control Belief in Learning, Self-Efficacy in Learning and Performance, and Exam Anxiety) and in the sub-dimensions of the Learning Strategies Scale compared to the pre-test ($p < 0.05$). Themes obtained as a result of content analysis; impact on learning, communication with peers, learning environment, contribution to self-confidence and motivation, video and game application as a new learning content, positive competitive environment.

Conclusion and recommendations: The flipped classroom and Kahoot application increased the motivation levels of the students, facilitated their learning, improved the learning environment, and contributed positively to self-confidence. In future studies, it is recommended to evaluate its effect in other courses in nursing education with different teaching methods.

Keywords: *motivation, nursing education, biostatistics, flipped classroom*

Manevi Bakım Eğitiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Manevi Bakım Algıları ve Ölümüne Karşı Tutumlarına Etkisi

Türkan KARACA¹, Nilay ERCAN ŞAHİN²

¹Adıyaman Üniversitesi-Sağlık Bilimleri Fak.-Hemşirelik Böl.

²Hacettepe Üniversitesi-Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: turkan_20051@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma manevi bakım eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin manevi bakıma yönelik algı ve ölümüne ilişkin tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma yarı deneysel, iki grup deseninde gerçekleştirilmiştir. Veriler Maneviyat ve Manevi Bakım Derecelendirme Ölçeği ve Ölüm Tutum Profili-Revize Edilmiş ile toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini bahar yarıyılına kayıtlı 124 öğrenciden dahil edilme kriterlerini karşılayan 106 öğrenci oluşturmuştur. Öğrenciler, 2021-2022 eğitim öğretim yılında halk sağlığı hemşireliği dersini alan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı seçen deney (53) ve kontrol (53) grubuna rastgele atanmıştır. Manevi bakım eğitimi; temel kavramlar, palyatif bakımda manevi ihtiyaçlar, kayıp süreci ve türleri, ölüm ve iyi ölüm kavramı, yas süreci modelleri(Engel, Bowlby, Kübler-Ross), kayıp/ölüm/yas süreci ile ilgili hemşirelik tanısı ve eleştirel düşünme ve klinik akıl yürütme kullanarak vaka çalışması uygulaması ve analizini kapsamaktadır. Ders teorik anlatım, grup çalışması, beyin fırtınası ve soru-cevap teknikleri şeklinde yüz yüze olarak verilmiştir. Ders tamamlandıktan sonra her iki gruptaki öğrencilere farklı sınıflarda aynı veri toplama araçları uygulanmıştır. Yazılı onam formu alınan öğrencilere aynı anda Demografik Özellikler Formu, Maneviyat ve Manevi Bakım Derecelendirme Ölçeği ve Ölüm Tutum Profili uygulanmıştır. Her bir ifadeyi dikkatlice okuyup yanıtlamaları istenmiştir. Bu veri toplama anketlerinin tamamlanması yaklaşık 20-30 dakika sürmüştür.

Bulgular: Bu çalışmada ortalama Ölüm Tutum Profili-Revize puanı 125.46 ± 0.45 olarak saptanmıştır. Ölüm Tutum Profili-Revize ölçek genel puanı için hemşirelik öğrencilerinin toplam ölçek puan ortalamaları, DAP-R ölçeğinden elde edilebilecek alt ve üst değerlere göre orta düzeydedir. Bu çalışma için Maneviyat ve Manevi Bakım Derecelendirme Ölçeği ortalama puanı $3,46 \pm 3,11$ 'dir ve orta düzey olarak saptanmıştır. Kontrol grubu öğrencileri ile deney grubu öğrencilerinin Maneviyat ve Manevi Bakım Derecelendirme Ölçeği toplam puanları ile Ölüm Tutum Profili-Gözden geçirilmiş ortalama ölçek/alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark vardır ve deney grubu öğrencilerinin ölçek ve alt ölçek puan ortalamaları kontrol grubu öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Bu bulguya göre, literatürdeki diğer çalışmalarla uyumlu olarak, bu çalışmada verilen eğitimin sonuçlara olumlu etkisi olmuştur.

Sonuç: Hemşirelik müfredatında ilgili düzenlemeler yapılarak ve ölmekte olan hasta ve ailelerine bakım veren hemşirelere yardımcı olacak öğrenme becerilerine yönelik daha fazla eğitim olanakları geliştirilerek ders içeriklerinde ve stajlarda manevi bakım ve manevi bakımın önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Manevi Bakım, Ölüm, Hemşirelik öğrencileri

The Effect of Spiritual Care Education on Nursing Students' Perception of Spiritual Care and Attitudes towards Death

Purpose: To determine the perceptions and attitudes of nursing students towards spiritual care and the effect of spiritual care in palliative education.

Methods: This study was carried out as a quasi-experimental, two group design. Data were collected through the Spirituality and Spiritual Care Rating Scale and Death Attitude Profile-Revised.. The study group consisted of 106 students selected by simple random sampling from 120 students who met the inclusion criteria among 124 students enrolled in the spring semester. The students were randomly assigned to the experimental (53) and control group (53), who took the public health nursing course in the 2021–2022 academic year, and chose to participate in the study voluntarily and completed the instruments of the study. The palliative spiritual care course was a 28-hr course on spiritual care, which included 4 hrs. of spiritual care concepts, 4 hrs. on spiritual needs in palliative care, 4 hrs. on loss process and types, 4 hrs. on the concept of death and good death, 4 hrs. on models of the grief process (Engel, Bowlby, Kübler-Ross), 4 hrs. of nursing diagnosis related to loss/death/grief process and 4 hrs. of case study practice and analysis using critical thinking and clinical reasoning. The course was given face-to-face in the form of theoretical lectures, group work, brainstorming and question-and-answer techniques. Once the course was completed, the students in both groups were administered the same data-collection tools in different classrooms. The students, from whom written consent forms had been obtained, were administered the Demographic Features Form, the Spirituality and Spiritual Care Rating Scale, and the Death Attitude

Profile-Revised/DAP-R at the same time. They were asked to carefully read and respond to each of the statements. The completion of these data-collection surveys took about 20–30 min.

Findings: The overall Death Attitude Profile-Revised score for this study was 125.46 ± 0.45 . For the overall Death Attitude Profile-Revised score, the total scale point averages of the nursing students were moderate compared to the lower and upper values that can be obtained from the DAP-R scale. Spirituality and Spiritual Care Rating Scale score for this study was 3.46 ± 3.11 . The Spirituality and Spiritual Care Rating Scale score for this study was moderate. There was a significant difference between the total Spirituality and Spiritual Care Rating Scale and Death Attitude Profile-Revised mean scale scores of the control group students and those of the experimental group students. All scales and subscales mean scores of the experimental nursing students were slightly more positive than those of the control group nursing students. According to this finding, the education given in this study had a positive effect on the results, consistent with other studies in the literature.

Conclusions: The importance of spirituality and spiritual care be emphasized in course contents and internships by making relevant arrangements in the nursing curriculum and developing more training opportunities for learning skills that will assist nurses who care for dying patients and their families.

Keywords: *Spiritual Care, Death, Nursing Students*

Eyleme Geçmek: Hasta Eğitiminin Ana Anahtarı

Raheleh SABETSARVESTANI¹

¹Necmettin Erbakan University

Sorumlu Yazar: rahelehsabet88@gmail.com

Amaç: Hastalık ve hastaneye yatış, yardım ve eğitim ihtiyacını artıran durumlardır. Kötü eğitim, şu anda sağlık sektöründe hasta şikayetlerinin en yaygın kaynağıdır. Hasta eğitiminin hastane akreditasyonu için bir Joint Commission gerekliliği olduğu düşünüldüğünde, deneyimli hemşirelerin hasta eğitimi konusuna bakış açılarını ve önerilerini araştırmak bir önceliktir. Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı, İran'da hasta eğitimini iyileştirmek için hemşirelerin bakış açılarını ve önerilerini keşfetmektir.

Yöntem: Bu araştırma, nitel içerik analizi yaklaşımıyla nitel keşfedici bir desen izlemiştir. Sekiz baş hemşire ve 16 personel hemşire olmak üzere çalışma katılımcıları amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiştir. Veriler 2016 yılı boyunca yarı yapılandırılmış görüşmeler, odak grup oturumları ve gözlemler yoluyla toplanmıştır. Veriler, MAXQDA10 yazılımı ile geleneksel içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu çalışma, üniversitenin Etik Kurulu ve Araştırma Kurulu tarafından onaylandı.

Sonuç: Katılımcıların tamamı kadındı, yaş ortalaması 31.1 ± 4.8 yıl (aralık = 22-41 yıl), ortalama çalışma deneyimi 4.9 ± 5.6 (aralık = 2-8) yıl ve hemşirelikte lisans derecesi. Verilerin kodlanması ve analizi bir ana tema, iki alt tema ve dört kategori oluşturmuştur. Ana tema, hasta eğitimi için ana anahtardı. Alt temalar, toplam bağlılığın güçlendirilmesi ve altyapının yeniden yapılandırılması ve kategoriler, motivasyon faktörlerini geliştirmek, her ivmeyle değişimi kolaylaştırmak, faaliyetleri sistematik hale getirmek ve bağlamsal tanıttı.

Sonuçlar ve öneriler: Çalışma bulguları, hasta eğitiminin eksiksiz bir resmini sunar ve yöneticileri uygun değişiklikleri planlamak ve uygulamak için yeni stratejiler geliştirmeye zorlar. Bu nedenle, bu alanda hizmet içi eğitim şiddetle tavsiye edilir. Ayrıca, hasta eğitiminin standardizasyonu tamamen bağlama bağlı olduğundan, gelecekte eylem araştırması etkili hasta eğitiminin uygulanmasıyla ilgili zorlukların ele alınmasına odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hasta eğitimi, Hemşirelik, Nitel araştırma

Moving into Action: The Master Key to Patient Education

Aim: Illness and hospitalization are situations that increase the need for assistance and education. Poor education is currently the most common source of patient complaints in the health sector. Considering that patient education is a Joint Commission requirement for hospital accreditation, exploring the perspectives and recommendations of richly experienced nurses with regard to the issue of patient education is a priority. So, the aim of this study was to explore the perspectives and recommendations of nurses to improve patient education in Iran.

Method: This research followed a qualitative exploratory design with a qualitative content analysis approach. The study participants, including eight head nurses and 16 staff nurses, were selected through purposive sampling. The data were collected through semi-structured interviews, focus group sessions, and observations during 2016. Data were analysed using conventional content analysis via MAXQDA10 software. This study was approved by the Ethics Committee and Research Council of the university.

Result: All of the participants were female, with a mean age of 31.1 ± 4.8 years (range = 22-41 years), a mean working experience of 4.9 ± 5.6 (range = 2-8) years, and BSc degrees in nursing. Coding and analysis of the data generated one main theme, two subthemes, and four categories. The main theme was the master key for patient education. The subthemes were strengthening total commitment and reconstructing the infrastructure, and the categories were developing motivational factors, facilitating change by every impetus, systematizing activities, and contextual promotion.

Conclusions and suggestions: Study findings provide a complete picture of patient education and challenge managers to develop new strategies to plan and implement appropriate changes. Hence, in-service education in this field is highly recommended. Moreover, as the standardization of patient education depends entirely on the context, action research in the future should focus on addressing the challenges related to implementing effective patient education.

Keywords: Patient education, Nursing, Qualitative research

Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Mizah Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Fatma Nur SARI¹, Tuba KORKMAZ ASLAN¹, Burcu CEYLAN¹, Nesibe GÜNAY MOLU¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı Ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı
Sorumlu Yazar: fatmanuurs@outlook.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ile mizah tarzları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapılan bu araştırma, Konya'da bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2021-2022 eğitim - öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Etik Kurul izni ve Kurum izni alınan çalışmaya 298 hemşirelik öğrencisi katılmış ve bilgilendirilmiş gönüllü olurları alınmıştır. Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini sorgulayan Kişisel Bilgi Formu, Problem Çözme Envanteri ve Mizah Tarzları Ölçeği kullanıldı. Verilerin analizinde yüzdeler dağılımı, ölçeklerin toplam puan ortalamalarının belirlenmesinde aritmetik ortalama ve ölçeklerin karşılaştırılmasında pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalaması $116,07 \pm 15,52$ olarak bulunurken, Mizah Tarzları Ölçeği toplam puan ortalaması $118,9 \pm 21,05$ olarak hesaplanmıştır. Problem Çözme Envanteri toplam puan ortalaması ile Mizah Tarzları Ölçeği toplam puanı ve alt grupları arasında yapılan pearson korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu ve sınıf eğitim durumları arttıkça problem çözme becerilerinin arttığı tespit edilmiştir. Öğrencilere hem akademik hem de sosyal yaşamda problemleri durumlarda mizah tarzlarına yönelik farkındalık oluşturulmalı, problem ile baş etmeye ve mizah yöntemlerini kullanmaya yönelik sağlık davranışları kazandırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Problem çözme, Mizah, Hemşirelik öğrencileri.

Investigation of the Relationship Between Nursing Students' Problem Solving Skills and Humor Styles

Purpose: This research was conducted to examine the relationship between nursing students' problem-solving skills and their humor styles.

Material and Methods: This descriptive and relationship-seeking research was carried out with the participation of students studying in the nursing department of a university in Konya in the 2021-2022 academic year. Ethics Committee and Institution permission were obtained from the study, and 298 nursing students participated in the study and their informed consent was obtained. Personal Information Form, Problem Solving Inventory, and Humor Styles Scale were used to collect the data, questioning the sociodemographic characteristics of the students. Percentage distribution was used to analyze the data, arithmetic mean was used to determine the total score averages of the scales, and Pearson correlation analysis was used to compare the scales.

Results: While the total point average of the students' Problem Solving Inventory was 116.07 ± 15.52 , the total point average of the Humor Styles Scale was calculated as 118.9 ± 21.05 . No statistically significant correlation was found as a result of the Pearson correlation analysis performed between the Problem Solving Inventory total score average and the Humor Styles Scale total score and its subgroups.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the problem solving skills of nursing students are at a moderate level and their problem solving skills increase as their classroom education levels increase. Students should be made aware of humor styles in problematic situations in both academic and social life, and they should gain health behaviors for coping with problems and using humor methods.

Keywords: Problem solving, Humor, Nursing students.

COVID-19 Pandemi Sürecinde Kadınların Meme, Serviks ve Kolorektal Kanser Tarama Programlarına Katılımları ve Etkileyen Faktörler

Ferdane KOÇOĞLU¹, Özlem AŞCI², Semra KOCAÖZ³

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Niğde, Türkiye

²Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Niğde, Türkiye

³Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Niğde, Türkiye
Sorumlu Yazar: ferdane_51@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, COVID-19 pandemi sürecinde kadınların meme, serviks ve kolorektal kanser tarama programlarına katılımlarını ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, meme, serviks ve kolorektal kanser tarama programlarına katılabilecek durumda olan 30-70 yaş aralığında ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlar oluşturmuştur. Gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılan çalışma 409 kadın ile tamamlanmıştır. Araştırma online olarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya başlamadan önce Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu'ndan ve TC Sağlık Bakanlığı'ndan etik onay alınmıştır. Araştırmanın verileri toplanmadan önce kadınlara çalışmanın amacı açıklanmış ve onamları alınmıştır. Veriler Google Form aracılığı ile oluşturulan bir anket formu ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre kadınların %3.4'ünde kendisinde ve %12.7'sinde 1. Derece yakınında kanser öyküsü mevcuttur. Kadınların %24.2'si korona salgını başladıktan sonra tarama testlerinin yaptırmakta zorluk yaşadığını belirtmiştir. Zorluk nedenleri arasında kanserin erken taramasına yönelik hizmetlerin aksaması (%37.3) ve seyahat/sokağa çıkma kısıtlaması (%34.3) olduğu ifade edilmiştir. Pandemi öncesi test yaptıranların oranı pap-smear %35.4, klinik meme muayenesi %22.2, mamografi %31.2, gaitada gizli kan %16.7, kolonoskopi için ise %3.7'dir. Pandemi esnasında ise aynı testlere sırayla %17.0, %16.7, %15.8, %7.4 ve %3.7 oranında katılım olduğu tespit edilmiştir. Test yaptırmama nedenleri arasında testlerle ilgili bilgilerinin olmaması, Covid-19 virüsü alacağından korkma ve testle ilgili öneri eksikliği olduğu belirtilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Kadınların pandemi nedeniyle kanser erken tanı programlarına katılım oranları olumsuz yönde etkilenmiştir. Olası pandemi durumlarında testlere katılım oranlarının düşüşünü önlemek ve katılım oranlarını artırmak için yeni programlar geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, meme kanseri, serviks kanseri, kolorektal kanser, kanser taraması, kadın

Participation of Women in Breast, Cervical and Colorectal Cancer Screening Programs during the COVID-19 Pandemic and Affecting Factors

Purpose: This study was conducted to determine the participation of women in breast, cervical and colorectal cancer screening programs during the COVID-19 pandemic and the factors affecting this.

Method: It is a cross-sectional study. The population of the study consisted of women between the ages of 30-70 who were able to participate in breast, cervix and colorectal cancer screening programs and volunteered to participate in the research. The study, which used convenience sampling method, was completed with 409 women. The research was conducted online. Before starting this study, ethical approval was obtained from the Ethics Committee of Niğde Ömer Halisdemir University and the Ministry of Health of the Republic of Turkey. Before the data of the study were collected, the purpose of the study was explained to the women and their consent was obtained. The data were collected with a survey form created via Google Form. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: According to the research findings, 3.4% of women had a history of cancer in themselves and 12.7% in their first degree relatives. 24.2% of women stated that they had difficulty in getting screening tests after the corona epidemic started. It was stated that among the reasons for difficulty were the disruption of services for early cancer screening (37.3%) and travel/curfew restrictions (34.3%). The rate of those who had the test before the pandemic was 35.4% for pap-smear, 22.2% for clinical breast examination, 31.2% for mammography, 16.7% for occult blood in stool, and 3.7% for colonoscopy. During the pandemic, it was determined that there were 17.0%, 16.7%, 15.8%, 7.4% and 3.7% participation in the same tests, respectively. It was stated that the reasons for not having a test were the lack of information about the tests, the fear of getting the Covid-19 virus, and the lack of advice about the test.

Conclusion and Suggestion: Due to the pandemic, the participation rate of women in cancer early diagnosis programs has been adversely affected. In case of possible pandemics, new programs can be developed to prevent the decrease in test participation rates and to increase participation rates.

Keywords: COVID-19, breast cancer, cervical cancer, colorectal cancer, cancer screening, women

Yaratıcı dramanın hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik süreci bilgisi ve vaka analiz becerilerine etkisi

Handan EREN¹, Seyda CAN¹

¹Yalova Üniversitesi

Sorumlu Yazar: erennhandan@gmail.com

Amaç: Çalışmanın amacı, yaratıcı dramanın hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik süreci bilgisi ve vaka analiz becerilerine etkisini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Yarı deneysel türde olan çalışma, 59 hemşirelik birinci sınıf öğrencisi ile 02 Mayıs-30 Haziran 2021 tarihleri arasında yürütüldü. Öğrenciler genel not ortalamalarına göre deney (n=30) ve kontrol (n=29) gruplarına ayrıldı ve tüm öğrencilere aynı eğitmen tarafından çevrimiçi olarak hemşirelik sürecine ilişkin teorik eğitim verildi. Ardından, deney grubunda yer alan öğrencilerle yaratıcı drama eşliğinde vaka analiz çalışması, kontrol grubundakilerle ise standart vaka analiz çalışması yürütüldü. Veriler, tanımlayıcı özellikler formu, hemşirelik süreci bilgi formu, hasta tanılama formu, hemşirelik süreci formu, vaka değerlendirme formu ve geri bildirim formu ile toplandı. Veriler, sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımlı ve bağımsız gruplarda t testi, Ki kare testi ve korelasyon analizi ile değerlendirildi.

Bulgular: Deney grubunda yer alan öğrencilerin hemşirelik süreci bilgi puan ortalaması ve vaka analiz puan ortalamasının (sırasıyla 16.20 ± 2.51 and 22.73 ± 9.07) kontrol grubundaki öğrencilere göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksek olduğu görüldü ($p < .05$). Öğrencilerin hemşirelik süreci bilgi puan ortalaması ile vaka analiz puan ortalamaları arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki saptandı ($r = .986$, $p = .000$). Deney grubunda yer alan öğrenciler yaratıcı drama ile vaka analiz sürecinin iletişiminde yardımcı olduğu, eğlenceli, kullanışlı ve akılda kalır olduğunu ilettiler.

Sonuç: Yaratıcı dramanın hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik süreci bilgisi ve vaka analiz becerisinde etkili olduğu gözlemlendi. Bu nedenle yaratıcı dramanın hemşirelik eğitim programlarında ders olarak yer alması ve öğretim elemanları tarafından hem teorik hem de uygulamalı derslerde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik süreci, hemşirelik öğrencisi, yaratıcı drama, vaka analizi

The impact of creative drama on nursing students' knowledge of nursing processes and case analysis skills

Purpose: The study aims to determine the impact of creative drama on the nursing students' knowledge of nursing processes and case analysis skills.

Materials and Methods: This quasi-experimental study was carried out with 59 first-year nursing students between May and June, 2021. The students were divided into experimental (n=30) and control groups (n=29) according to their grade point averages, with all students simultaneously receiving online theoretical information on nursing processes from the same lecturer. The case analysis study was conducted with creative drama in the experimental group, and with the conventional lecture and discussion method in the control group. The data were collected with descriptive characteristics form, The Nursing process knowledge form, Patient diagnosis form, The nursing process form, case evaluation form and feedback form. And the data were evaluated by number, percentage, mean, standard deviation, t-test for independent and dependent groups, chi-square test and correlation analysis.

Results: The nursing process knowledge mean score and case analysis mean score (16.20 ± 2.51 and 22.73 ± 9.07 , respectively) of the students in the experimental group were found to be statistically significantly higher compared to the students in the control group (15.27 ± 3.28 and 15.14 ± 9.28 , respectively). A high level of positive statistical correlation was found between the nursing process knowledge mean scores and case analysis mean scores of the students ($r = .986$, $p = .000$). All students in the experimental group referred to the creative drama and case analysis process as helpful in communication (n=12), fun (n=11), useful (n=8) and memorable (n=10).

Conclusion: Creative drama was observed to be effective in the nursing process knowledge and case analysis skills of first-year nursing students. Therefore, it is recommended that creative drama be included as a course in nursing education programs and used by lecturers in both theoretical and applied courses.

Keywords: Case analysis, creative drama, nursing process, nursing students

Covid-19 Pandemisinin Klinik Eğitim Üzerindeki Etkileri: İntörn Hemşirelik Öğrencilerinin Merceğinden Bakmak

Handenur GÜNDOĞDU BAŞARAN², Rümeyza DEMİR¹, Fatma TANRIKULU², Mustafa DEMİR², Hürmüş KUZGUN³, Yurdanur DİKMEN²

¹*İstanbul Medipol Üniversitesi*

²*Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi*

³*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: rdisci@medipol.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Covid-19 pandemi döneminde klinik eğitim sürecinde olan intörn hemşirelik öğrencilerinin algılarını ve deneyimlerini incelemektir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik çalışma modelinde gerçekleştirildi. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul izni ve veri toplama sürecinden önce ise kurum izni alındı. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye’de bir vakıf üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 23 intörn hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan ve uzman görüşü alınan yarı yapılandırılmış soru formu ve bireysel özelliklere ilişkin soruları içeren form kullanılarak elde edildi. Yarı yapılandırılmış soru formu öğrencilerin Covid-19 pandemi döneminde klinik ortamda yaşadığı deneyimlerini ve algılarını belirlemeye yönelik beş sorudan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler bilgisayar ortamında kayıt edilerek, derinlemesine okunmuş ve içerik analizi yönetimi ile analiz edildi. Araştırmanın verileri belirli temalar ve alt temalar aracılığıyla kategorize edildi.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalaması 22.09±1.125 yıldır. Öğrencilerin %91.3’ü kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin Covid-19 döneminde klinik algıları ve deneyimlerine yönelik yapılan odak grup görüşmeleri ile elde edilen veriler doğrultusunda duygusal etkiler, sosyal etkiler, mesleki etkiler ve klinik eğitim ile ilgili öneriler olmak üzere 4 ana tema ve 11 alt tema belirlendi. Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin özellikle duygusal yönde etkilendikleri belirlendi. Birçok öğrenci (n=19) değersizlik, ümitsizlik, tükenmişlik gibi negatif duygularını ifade ederken öğrencilerin birkaçı (n=4) bu sürece alıştığını belirterek pozitif duygulardan bahsetti. Kliniklerin riskli alanlar olduğunu düşünen öğrenciler sosyal açıdan kendilerini izole ettiklerini belirtti. Öğrencilerin büyük bir kısmı (n=11) pandemi döneminde klinik eğitime devam etmenin yararlı olduğunu ve mezuniyet öncesi mesleki gelişimlerine katkı sağladığını ifade etti. Bununla birlikte öğrenciler ilerleyen dönemde meydana gelebilecek olası pandemi durumlarına karşı da deneyim kazandıklarını belirtti. Pandeminin klinik eğitimde yol açtığı problemlerin giderilmesi ve günümüz eğitim müfredatlarının yaşanabilecek benzer süreçlere hazır bulunuşlukları açısından olumlu etki yaratabilir.

Bu araştırma sonucunda Covid-19 pandemi sürecinde klinik eğitime katılan hemşirelik öğrencilerinin duygusal, sosyal ve mesleki olarak çeşitli açılardan etkilendiği, özellikle alınacak bazı önlemler ile bu sürecin daha kolay üstesinden gelinebileceği belirlendi. Dolayısıyla öğrencilerin önerilerine yönelik iyileştirmelerin üzerine çalışılması ve pandeminin klinik eğitimde yol açtığı problemlerin giderilmesi, yaşanabilecek benzer süreçlerde hemşirelik eğitimi veren kurumların hazır bulunuşlukları açısından olumlu etki yaratabilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, hemşire, öğrenci, fenomenoloji

The Effects of the Covid-19 Pandemic on Clinical Education: Looking Through the Lens of Intern Nursing Students

The purpose of this research is to examine the perceptions and experiences of intern nursing students who are in the clinical education process during the Covid-19 pandemic period. The research was carried out in the phenomenological study model, which is one of the qualitative research methods. Ethics committee permission was obtained before starting the research and institutional permission was obtained before the data collection process. The study group of the research consisted of 23 intern nursing students studying in the nursing department of the health sciences faculty of a foundation university in Turkey and accepted to participate in the research. The data of the study were obtained by using a semi-structured questionnaire created by the researchers and expert opinion, and a form containing questions about individual characteristics. The semi-structured questionnaire consists of five questions to determine the experiences and perceptions of the students in the clinical environment during the Covid-19 pandemic period. The data obtained within the scope of the research were recorded in the computer environment, read in-depth and analyzed with content analysis management. The data of the research were categorized through certain themes and sub-themes. The mean age of the students included in the study was 22.09±1.125 years. 91.3% of the students are female students. In line with the data obtained from the focus group

interviews on the clinical perceptions and experiences of the students during the Covid-19 period, 4 main themes and 11 sub-themes were determined, including emotional effects, social effects, professional effects and suggestions about clinical education. It was determined that students were especially affected emotionally during the Covid-19 pandemic period. While many students (n=19) expressed their negative feelings such as worthlessness, hopelessness, and burnout, a few of the students (n=4) stated that they were used to this process and mentioned positive emotions. Students who think that clinics are risky areas stated that they isolate themselves socially. Most of the students (n=11) stated that continuing clinical education during the pandemic period was beneficial and contributed to their professional development before graduation. In addition, the students stated that they gained experience against possible pandemic situations that may occur in the future. It can have a positive impact on the elimination of the problems caused by the pandemic in clinical education and the readiness of today's education curricula for similar processes that may be experienced. As a result of this research, it was determined that nursing students who participated in clinical training during the Covid-19 pandemic process were affected emotionally, socially and professionally in various aspects, and this process could be overcome more easily with some precautions to be taken. Therefore, working on improvements in students' suggestions and eliminating the problems caused by the pandemic in clinical education may have a positive effect on the readiness of nursing education institutions in similar processes that may be experienced.

Keywords: Covid-19, nurse, student, phenomenology

Türkiye’de Covid-19 Pandemisi İle İlgili Hemşirelik Alanında Yapılan Doktora-Yüksek Lisans Tezlerinin Değerlendirilmesi

Hakan KORKMAZ¹, Gökçe DEMİR¹

¹Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Sorumlu Yazar: Hknkrkmz8@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma, Türkiye’de Covid-19 pandemisi ile ilgili yapılan hemşirelikte doktora ve yüksek lisans tezlerinin özelliklerinin değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Retrospektif tanımlayıcı olarak yapılan çalışmada; tezlere Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) “Ulusal Tez Merkezi” veri tabanı Covid-19 terimi taranarak ulaşılmıştır. Araştırmada tam metnine ulaşılabilen hemşirelik doktora ve yüksek lisans tezleri taranmıştır. Tezler araştırmacılar tarafından literatür ışığında geliştirilen bir anket formu ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 programı kullanılarak sayı ve yüzdelik oranları değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada tam metnine ulaşılan 60 tez incelenmiştir. İncelenen tezlerin %95’ini yüksek lisans %5’ini ise doktora tezleri oluşturmaktadır. Tez danışmanlarının %53’ünü Dr. Öğretim Üyesi oluşturmaktadır. Tezlerin %96,7’ sinin ikinci tez danışmanı bulunmamaktadır. Tezlerin %43,3’ünde tanımlayıcı araştırma yöntemi kullanılırken %25’inde tanımlayıcı ve kesitsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tezlerin %41,7’sinin örneklem grubunu hemşireler oluşturmaktadır. Tezlerin %38,3’ünün örneklem sayısı 101-250 arasındadır. Tezlerin %86,7’si veri toplama aracı olarak anket ve ölçek kullanmıştır. Kullanılan ölçeklerin sayısına baktığımızda tezlerin %45’inde 2 ölçek, %26,7’sinde 1 ölçek kullanılmıştır. Tezlerin uygulama alanlarının %53,3’ü hastane de gerçekleştirilmiştir. Tezlerin veri toplama süresi %33,3 ile 2-3 ay arasında tamamlanmıştır. Tezlerin hemşirelik alanında dağılımına baktığımızda ise %35 ile ilk sırada Hemşirelik Ana Bilim Dalı, %20 ile bunu Halk Sağlığı Hemşireliği takip etmektedir.

Sonuç: Covid-19 pandemisi ile ilgili yapılan hemşirelik doktora ve yüksek lisans tezlerinin daha çok tanımlayıcı türde çalışmalar yapıldığı, vaka kontrol çalışmalarına az sayıda yer verildiği görülmüştür. Çalışma grubu olarak hemşireler üzerine ağırlık verdiği ve çalışmaların yarıdan fazlasının hastane kurumlarında gerçekleştiği, sahada ve aile sağlığı merkezlerinde çalışmaların yetersiz olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların bölümlerine bakıldığında ise acil tıp hemşirelik alanında çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Covid-19, Hemşirelik Doktora Tez, Hemşirelik Yüksek lisans Tez,

Evaluation of Doctorate-Master Theses in Nursing Related to the Covid-19 Pandemic in Turkey

Sciences Students Purpose: This research was carried out with the aim of evaluating the characteristics of doctorate and master's theses in nursing related to the Covid-19 pandemic in Turkey.

Method: In the retrospective descriptive study; The theses were reached by searching the "National Thesis Center" database of the Turkish Higher Education Council (YÖK) with the term COVID-19. Nursing doctorate and master's theses, whose full texts can be accessed, were scanned in the study. Theses were evaluated by the researchers with a questionnaire developed in the light of the literature. In the evaluation of the data, the number and percentage ratios were evaluated by using the SPSS 22.0 program.

Results: In this study, 60 theses whose full texts were reached were examined. 95% of the examined theses are master's theses and 5% are doctoral theses. 53% of thesis advisors are Dr. It is a faculty member. 96.7% of theses do not have a second thesis advisor. Descriptive research method was used in 43.3% of theses, while descriptive and cross-sectional research method was used in 25% of theses. Nurses constitute the sample group of 41.7% of theses. The sample size of 38.3% of the theses is between 101-250. 86.7% of the theses used questionnaires and scales as data collection tools. When we look at the number of scales used, 2 scales were used in 45% of the theses and 1 scale in 26.7%. 53.3% of the application areas of the theses were carried out in the hospital. The data collection period of the theses was between 33.3% and 2-3 months. When we look at the distribution of theses in the field of nursing, the Department of Nursing ranks first with 35%, followed by Public Health Nursing with 20%.

Conclusions and Suggestions: It has been observed that nursing doctorate and master's theses related to the Covid-19 pandemic are mostly descriptive studies, and case control studies are few. It was determined that the study group focused on nurses and that more than half of the studies were carried out in hospital institutions, and studies in the field and family health centers were insufficient. When the parts of the studies were examined, it was seen that the studies in the field of emergency medicine nursing were insufficient.

Keywords: Keywords: Nursing, Covid-19, Nursing Doctorate Thesis, Nursing Master's Thesis,

Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Öğrencilerinin Belirledikleri Hemşirelik Tanıları Ve Hemşirelik Tanıları Algılarının Belirlenmesi

Seda KARAÇAY YIKAR¹, Evşen NAZİK¹

¹Çukurova Üniversitesi

Sorumlu Yazar: sedakrcyyikar@gmail.com

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin kadın doğum servislerinde ve doğumhane uygulamalarında hastaların sorunlarına yönelik saptadıkları hemşirelik tanılarının ve hemşirelik tanılarına yönelik algılarının belirlemektir.

Metot: Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın evrenini Mayıs-Haziran 2019 tarihleri arasında bir üniversitenin Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği dersini alan 295 (birinci ve ikinci öğretim) öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden hastalara bakım planı yapan, araştırmaya katılmayı kabul eden ve bakım planlarını teslim eden 244 öğrenciyle tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında 'Kişisel Bilgi Formu' ve 'Hemşirelik Tanılarını Algılama Ölçeği (HTAÖ)' ve öğrencilerin saptadıkları tanıları belirlemek için de Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli (FSÖM)' ne göre tasarlanmış öğrenci bakım planları kullanılmıştır.

Bulgular: Cinsiyetlere göre ölçeğin diğer alt boyutları ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p < 0.05$). HTAÖ toplam puan ortalamaları bölümü isteyerek seçmeyenlerde daha yüksektir ve aradaki fark anlamlıdır ($p < 0.05$). Bölümü isteyerek seçmeyen öğrencilerin hemşirelik mesleğinin tanımı ve tanımını, hastanın durumunu açık bir şekilde tanımlama, kavramsal yön alt boyutu ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < 0.05$). Diğer değişkenler ile HTAÖ ve alt boyutları puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0.05$). Gordon'un FSÖM' ne göre öğrenciler tarafından en çok konulan tanılar; %67.1 enfeksiyon riski, %43.5 bilgi eksikliği, %40.2 beslenmede düzeninde değişiklik tanıları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak öğrencilerin hemşirelik Gordon'un FSÖM göre tanıları belirlerken bir çok farklı tanı koyduğu ve hemşirelik tanılarını algılama düzeylerinin orta olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel sağlık örüntüleri modeli, Gordon, Hemşirelik tanıları, Hemşirelik öğrencisi.

Nursing Students Determined According To The Functional Health Patterns Model Determining Nursing Diagnosis And Nursing Diagnosis Perceptions

Objective: The research was conducted to determine the nursing diagnoses of the nursing students regarding the problems of the patients in the gynecology services and delivery room practices and their perceptions of the nursing diagnoses

Methods: The universe of the descriptive study consisted of 295 (primary and secondary education) students who took the Obstetrics and Gynecology Nursing course of a university between May-June 2019. The study was completed with 244 students who made a care plan for the patients, agreed to participate in the study, and submitted their care plans without choosing a sample. 'Personal Information Form' and Perceptions of Nursing Diagnoses Survey (PNDS)' were used to collect the data, and student care plans designed in accordance with the Gordon's functional health patterns (FHP) were used to determine the diagnoses that students identified

Results: A statistically significant difference was found between the definition and promotion of the nursing profession, the clear description of the patient's condition, the conceptual aspect sub-dimension and the total score averages of the students who did not choose the department voluntarily ($p < 0.05$). No statistically significant difference was found in terms of mean scores of other variables and PNDS and its sub-dimensions ($p > 0.05$). According to Gordon's FHP, the most common diagnoses made by students are; The diagnoses were 67.1% risk of infection, 43.5% lack of information, 40.2% changes in diet.

Conclusion and Suggestions: As a result, it was determined that the students made many different diagnoses while determining the diagnoses according to the nursing Gordon's FHP and their perception levels of nursing diagnoses were moderate.

Keywords: Functional health patterns, Gordon, Nursing diagnosis, Nursing students

Hemşirelik Öğrencilerinin Gözünde Covid-19 Pandemisi'nin Hemşirelik İmajına Etkisi: Kesitsel Çalışma

Raziye ÇELEN¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU², Emriye Hilal YAYAN³, Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR⁴

¹Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği, Konya, Türkiye

²Elçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği, Konya, Türkiye

³İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği, Malatya, Türkiye

⁴İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği, İstanbul, Türkiye

Sorumlu Yazar: rturgut42@gmail.com

Amaç: Çalışma, Covid-19 pandemi sürecinin hemşirelik öğrencilerinin mesleğe yönelik imaj algıları üzerine etkisini belirlemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Kesitsel türdeki çalışma Türkiye'de 4 yıllık hemşirelik lisans eğitimi veren iki devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri ile yürütülmüştür. Etik Kurul izni, kurum izni alınan çalışmanın örneklemini 355 lisans öğrencisi oluşturmuş ve bilgilendirilmiş gönüllü olurları alınmıştır. Çalışma verileri Nisan- Temmuz 2020 tarihleri arasında, öğrencilerin mesleğe yönelik imaj algılarını değerlendirmek için bir online anket ile toplanmıştır. Veriler Öğrenci Bilgi Formu ve Hemşirelik İmaj Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik, tek yönlü ANOVA testi, bağımsız gruplar t testi ve çoklu linear regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %78,6'sı kadın ve yaş ortalaması 21,23±2,049 yıldır. Katılımcıların %63,4'ü hemşireliği isteyerek seçtiğini, %85,4'ü hemşirelik öğrencisi olduğu için gurur duyduğunu, %87,9'u pandemi sürecinde mesleğin toplumdaki imajının olumlu hale geldiğini, %92,7'si Covid sürecinde yapılan görsel ve sosyal medyadaki paylaşımların kendilerini mutlu ettiğini belirtti. Katılımcıların Covid-19 pandemi döneminde hemşirelik mesleğine yönelik imaj ölçeği puan ortalaması 148,51(16,5) dir. Bulgular, hemşirelik öğrencilerinin mesleğe yönelik imaj puanının %6'sını cinsiyet ve hemşirelik mesleğini isteyerek seçme değişkenleri tarafından açıklandığını gösterirken, %10'unu hemşirelik öğrencisi olduğu için gurur duyma değişkeni tarafından açıklandığını göstermektedir (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerin mesleğe yönelik imaj puanlarının iyi düzeyde olduğu ve bazı değişkenlerin (cinsiyet, mesleği isteyerek seçme, hemşirelik öğrencisi olmaktan gurur duyma) meslek imajını artırmada önemli bir yordayıcı olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Hemşirelik Öğrencileri, Mesleki İmaj

The Effect of the Covid-19 Pandemic on Nursing Image in the Eyes of Nursing Students: A Cross-Sectional Study

Purpose: This study investigated the impact of the COVID-19 pandemic on the image of the nursing profession in the eyes of nursing students.

Methods: Cross-sectional study was conducted two public universities in Turkey providing a four-year nursing education. The sample of the study, which received Ethics Committee permission and institutional permission, consisted of 355 undergraduate students and their informed consent was obtained. Data were collected online using a demographic characteristics questionnaire and the Scale for the Image of Nursing Profession. Descriptive statistics, one-way ANOVA test, independent groups t test and multiple linear regression analysis were used in the analysis of the data.

Results: The majority of the participants were women (78.6%). Participants had a mean age of 21.23±2.049 years. More than half the participants chose to pursue a career in nursing willingly (63.4%). Most participants were proud of being nursing students (85.4%). The majority of the participants stated that the COVID-19 pandemic had positively affected the image of nursing. Most participants noted that they were happy about the posts shared on social media platforms about nursing. Participants had a mean "Scale for the Image of Nursing Profession" score of 148.51 (±16.5). Gender and conscious choice of the nursing profession explained six percent of the total variance. Taking pride in being a nursing student explained ten percent of the total variance (p<0.05).

Conclusion and Suggestion: As a conclusion, nursing has a positive image in the eyes of nursing students during the COVID-19 pandemic. Some variables (gender, conscious choice of the profession, and taking pride in being a nursing student) are significant predictors of the image of nursing in the eyes of nursing students.

Keywords: COVID-19 Pandemic, Cross-Sectional, Nursing Students, Professional Image

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Alanında Simülasyon Yönteminin Kullanıldığı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Ebru İNAN KIRMIZIGÜL¹, Nurgül ŞİMAL YAVUZ¹, Didem ŞİMŞEK KÜÇÜKKELEPÇE¹, Zehra GÖLBAŞI¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi

Sorumlu Yazar: ebru.inan@lokmanhekim.edu.tr

Giriş: Simülasyon, klinik bir ortamı, yapılan işlemler ve ortamı açısından gerçekliğini, taklit eden uygulamalar olarak tanımlanmaktadır. Jinekoloji ve obstetri alanında hizmet veren hemşire ve ebeler tarafından simülasyon uygulamalarının kullanıldığı ve eğitim-öğretim sürecine birçok olumlu katkı sağladığı görülmektedir. Hemşirelik anabilim dallarından biri olan doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği, hem kadın/anne hem de fetus/yenidoğan sağlığının ele alındığı; bilgi birikimi, eleştirel düşünme, problem çözme ve klinik karar verme becerilerinin desteklemesi açısından simülasyonun sıkça kullanıldığı bir bilim dalıdır. Bu çalışmanın amacı, doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği alanında simülasyona dayalı yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir.

Yöntem: Tezler 20-31 Haziran 2022 tarihleri arasında taranmış, arama motoru olarak Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılmıştır. Bu literatür araştırmasında tarama yapılırken Türkçe dilinde “simülasyon” ve “hemşirelik” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Çalışmada dahil etme kriterleri, başlığında “simülasyon” kelimesinin yer alması, simülasyon yönteminin kullanılmış olması, Hemşirelik ve/veya Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı tarafından yapılmış olmasıdır. Dışlama kriterleri ise başlığında “simülasyon” kelimesi geçmesine rağmen tezlerin farklı disiplinler tarafından yapılmış olması ve simülasyon yönteminin kullanılmaması olarak belirlenmiştir. Yapılan tarama sonucunda toplam 2115 teze ulaşılmıştır. Bunlar arasından 2070’i başka alanlarda yapıldığı, 37’si doğum ve kadın hastalıkları dışındaki hemşirelik anabilim dallarında çalışıldığı için kapsam dışı bırakılmıştır. Böylece çalışma toplam 8 tez ile tamamlanmıştır.

Bulgular: İncelenen tezler 2015-2022 tarihleri arasında yürütülmüş olup 4’ü yüksek lisans, 4’ü doktora tezidir. Yapılan tezlerden biri kadınların eğitiminde kullanılırken, 7’si ise öğrencilerin eğitiminde kullanılmıştır. Bu eğitimler incelendiğinde öğrencilerin prenatal, postnatal, gebelik gibi süreçleri yönetme becerilerini, kadınların ise emzirme becerilerini geliştirmeye yönelik olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Simülasyon eğitiminin doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği alanında klinik uygulamalarda karar verme becerisini ve öz yeterliliği artırdığı, kaygı ve anksiyeteyi azalttığı, memnuniyeti artırdığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar kelimeler: Simülasyon, Hemşirelik, Doğum, Kadın hastalıkları, Kadın sağlığı

Investigation of Postgraduate Theses Using Simulation Method in the Field of Obstetrics and Gynecology Nursing

Introduction: Simulation is defined as applications that imitate the reality of a clinical environment in terms of the procedures and environment. It is seen that simulation applications are used by nurses and midwives serving in the field of gynecology and obstetrics and they make many positive contributions to the education process. Obstetrics and gynecology nursing, which is one of the departments of nursing, deals with both woman/mother and fetus/newborn health; It is a branch of science in which simulation is frequently used in terms of supporting knowledge, critical thinking, problem solving and clinical decision making skills. The aim of this study is to examine the postgraduate theses based on simulation in the field of obstetrics and gynecology nursing.

Method: Theses were scanned between 20-31 June 2022, and the National Thesis Center database of the Council of Higher Education (YÖK) was used as the search engine. The keywords "simulation" and "nursing" were used in the Turkish language while scanning this literature. Inclusion criteria in the study were that the word "simulation" was included in the title, the simulation method was used, and it was made by the Department of Nursing and/or Obstetrics and Gynecology Nursing. Exclusion criteria were determined as the theses being made by different disciplines and not using the simulation method. As a result of the scanning, a total of 2115 theses were reached. Of these, 2070 were excluded because they were conducted in other fields and 37 of them were studied in nursing departments other than obstetrics and gynecology. Thus, the study was completed with a total of 8 theses.

Results: The theses examined were carried out between 2015-2022 and 4 of them are master's and 4 are doctoral theses. While one of the theses was used in the education of women, 7 of them were used in the education of students. When these trainings are examined, it has been determined that the students' skills of managing processes such as prenatal, postnatal and pregnancy are aimed at improving the breastfeeding skills of women.

Conclusion: It is seen that simulation training increases decision-making skills and self-efficacy, reduces anxiety and anxiety, and increases satisfaction in clinical practices in the field of obstetrics and gynecology nursing.

Keywords: Keywords: Simulation, Nursing, Obstetrics, Gynecology, Women's health

Müziğin Hemşirelik Öğrencilerinde Beceri, Kaygı, Öz Güven Algısı ve Yaşam Bulguları Üzerine Etkisi

Serpil SU¹, Burcu CEYLAN², Fatma YENER ÖZCAN¹, Asude GÜNEY¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Sorumlu Yazar: asugny214@gmail.com

Amaç: Araştırma, müziğin hemşirelik öğrencilerinde beceri, kaygı, öz güven algısı ve yaşam bulguları üzerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Randomize kontrollü bu araştırma, Nisan 2022 tarihinde Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde gerçekleştirildi. Hemşirelik Esasları dersi alan birinci sınıf öğrencileri deney (n=30) ve kontrol grubuna (n=30) random atandı. Müzik tercihinde Türk Musikisini Araştırma ve Tanıtma Gurubu (TÜMATA)'ndan danışmanlık alındı. Kaygıyı azaltmak için; kendine güven ve kararlılık veren "Pentatonik melodiler" ve dikkati arttırmak için: konsantrasyon ve yaratıcılık duygusunu artırıcı "Acemaşiran" müzikleri kullanıldı. Veriler, yüzyüze Öğrenci Bilgi Formu, IV Beceri Kontrol Listesi, Durumluk Kaygı Ölçeği, Subjektif Özgüven Algısı Ölçeği, yaşam bulguları ölçümleri kullanılarak toplandı. Veriler ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde olarak özetlendi. Analizlerde grup içi değerlendirmede bağımlı gruplarda t testi, gruplararası değerlendirmede bağımsız gruplarda t testi kullanıldı. Elde edilen sonuçlar p<0.05 anlamlılık düzeyinde sınıandı.

Bulgular: IV Uygulama Beceri ortalaması deney ve kontrol grubunda sırasıyla 45.63±4.13 ve 45.17±6.69 bulundu. Müdahale sonrası deney ve kontrol grubunun durumluk kaygı son test puan ortalamaları sırasıyla 35.87±7.85 ve 44.93±12.75'ti. Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda bu iki grup arasında istatistiksel farklılık bulundu (t=-3.317, p=0.02). Ayrıca deney grubunda müzik uygulaması öncesi ve sonrası durumluk kaygı, özgüven algısı, yaşam bulguları ölçümleri açısından farklılık vardı (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada müziğin, beceri öğreniminde kaygının azaltılması, özgüvenin artırılmasında etkili olduğu bulundu. Bu doğrultuda, müziğin hemşirelik öğrencilerinin hem laboratuvar hem de klinik öğrenme deneyimleri sırasında kaygı düzeyini azaltmada ve özgüveni arttırmada kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Hemşirelik Öğrencisi, Kaygı, Yaşam Bulguları

The Effect of Music on Skills, Anxiety, Self-Confidence Perceptions and Vital Signs in Nursing Students

Aim: The study was conducted to evaluate the effect of music on nursing students skills, anxiety, self confidence perception and vital signes.

Method: This randomized controlled study was conducted in April 2022 at Necmettin Erbakan University, Faculty of Nursing. First year students who took the Nursing Fundamentals course were randomly assigned to the experimental (n=30) and control groups (n=30). Consultancy was received from the Turkish Music Research and Promotion Group (TÜMATA) in choosing music. To reduce anxiety; "Pentatonic melodies" that give self confidence and determination, and "Acemaşiran" music that increases the sens of concentration and creativity were used to increase attention. Data were collected using face to face Student information Form, IV Skills Checklist, State Anxiety Scale, Subjective Self Confidence Perception scale, vital signs measurements. The data has been summarised by using; average, standard deviation, numbers and percentage. In the analysis, the t test was used in the dependent groups in the between groups evaluation, and the t test in the independent groups was used in the between group evaluation. Obtained results were tested at p<0.05 significance level.

Results : In the IV Application Skills average experience and control group , 45.63 +/- 4.13 and 45.17+/-6.69 has been found. After the intervention ,state anxiety post-test mean scores of the experimental and control groups were 35+/- and 44.93+/-12.75 . As a result to the independent sample t test , a statistical difference has been found (t= -3.317, p=0.02). Moreover there was a difference between state anxiety,self-confidence perception,vital signs measurements in the test group after and before the music application (p<0.05).

Conclusion and Suggestions : In This study, it was found that music was effective in reducing anxiety and increasing self confidence in skill learning. In this direction, it is recommended that music should be used to reduce anxiety levels and increase self-confidence during both laboratory and clinical learning experiences of nursing students.

Keywords: Music, Nursing Student, Anxiety, Vital Signs

Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akran ve Öz Değerlendirme Becerilerinin Değerlendirilmesi

Feyzan GARIP¹, Merve KIRŞAN BÜYÜKTARAKÇI¹, Sevim ÇELİK¹

¹Bartın Üniversitesi

Sorumlu Yazar: feyzan980@gmail.com

Amaç: Araştırma öz, akran ve eğitmeni değerlendirmeleri ile hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin temel uygulama becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın evrenini Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencileri (N=72) oluşturmuştur. Herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamış olup, evrenin tümüne ulaşmak hedeflenmiştir. Öğrenciler randomizasyon yapılarak dört gruba ayrılmıştır. Her bir grupta uygulamalar (tansiyon ölçme, intramusküler uygulama, intravenöz uygulama, intravenöz kateter takma) aynı eğitmen tarafından gösterilerek uygulanmıştır. Öğrenciler her bir uygulamayı üç kez yaptıktan sonra kendisi, akran ve eğitmen tarafından değerlendirilmiştir. Araştırmada, Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar Dersi kapsamında, beceri uygulamalarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar Dersi Kontrol Listeleri” ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin tüm laboratuvar uygulamalarında öğrencinin öz değerlendirme puan ortalamalarının en yüksek, eğitmen değerlendirme puan ortalamalarının ise en düşük düzeyde olduğu belirlendi. Ayrıca öğrencilerin laboratuvar uygulamalarına ilişkin öz, akran ve eğitmen tarafından yapılan değerlendirmelerin tümünden en yüksek puanı tansiyon ölçme uygulamasından, en düşük olarak da intravenöz kateter takma uygulamasından aldıkları saptandı. Intravenöz kateter takma uygulaması ile yapılan öz, akran ve eğitmen değerlendirmesi puan ortalamalarının istatistiksel anlamlı farklılık göstermediği bulundu (p>0,05). Diğer tüm uygulamalara yönelik yapılan değerlendirmeler arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptandı (p<0,001). İntravenöz ve intramusküler uygulama ile tansiyon ölçmeye yönelik yapılan değerlendirmelerde, akran-eğitmen puan ortalamaları farklarının, öğrenci- eğitmen puan ortalamalarından daha az olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: : Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin öz değerlendirme puan ortalamalarının tüm uygulamalarda akran ve eğitmen değerlendirmelerine göre yüksek olduğu, eğitmen değerlendirmesi ile karşılaştırıldığında akran değerlendirmesinin daha uygun olduğunu gösterdi.

Anahtar Kelime: Öz değerlendirme; Akran değerlendirme; Hemşirelik öğrencileri; Temel uygulama becerileri

Amaç: Araştırma öz, akran ve eğitmeni değerlendirmeleri ile hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin temel uygulama becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın evrenini Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencileri (N=72) oluşturmuştur. Herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamış olup, evrenin tümüne ulaşmak hedeflenmiştir. Öğrenciler randomizasyon yapılarak dört gruba ayrılmıştır. Her bir grupta uygulamalar (tansiyon ölçme, intramusküler uygulama, intravenöz uygulama, intravenöz kateter takma) aynı eğitmen tarafından gösterilerek uygulanmıştır. Öğrenciler her bir uygulamayı üç kez yaptıktan sonra kendisi, akran ve eğitmen tarafından değerlendirilmiştir. Araştırmada, Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar Dersi kapsamında, beceri uygulamalarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar Dersi Kontrol Listeleri” ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin tüm laboratuvar uygulamalarında öğrencinin öz değerlendirme puan ortalamalarının en yüksek, eğitmen değerlendirme puan ortalamalarının ise en düşük düzeyde olduğu belirlendi. Ayrıca öğrencilerin laboratuvar uygulamalarına ilişkin öz, akran ve eğitmen tarafından yapılan değerlendirmelerin tümünden en yüksek puanı tansiyon ölçme uygulamasından, en düşük olarak da intravenöz kateter takma uygulamasından aldıkları saptandı. Intravenöz kateter takma uygulaması ile yapılan öz, akran ve eğitmen değerlendirmesi puan ortalamalarının istatistiksel anlamlı farklılık göstermediği bulundu (p>0,05). Diğer tüm uygulamalara yönelik yapılan değerlendirmeler arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptandı (p<0,001). İntravenöz ve intramusküler uygulama ile tansiyon ölçmeye yönelik yapılan değerlendirmelerde, akran-eğitmen puan ortalamaları farklarının, öğrenci- eğitmen puan ortalamalarından daha az olduğu belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: : Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin öz değerlendirme puan ortalamalarının tüm uygulamalarda akran ve eğitmen değerlendirmelerine göre yüksek olduğu, eğitmen değerlendirmesi ile karşılaştırıldığında akran değerlendirmesinin daha uygun olduğunu gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Öz değerlendirme; Akran değerlendirme; Hemşirelik öğrencileri; Temel uygulama becerileri

Evaluation of Peer and Self-Assessment Skills of Nursing First Year Students

Purpose The research was conducted to examine the basic practice skills of first-year nursing students with self, peer and educator evaluations.

Method: The population of this descriptive study was Bartın University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department first-year students (N=72). No sampling method was used, and it was aimed to reach the entire universe. Students were divided into four groups by randomization. In each group, applications (blood pressure measurement, intramuscular administration, intravenous administration, intravenous catheter insertion) were performed by the same instructor. After the students made each application three times, they were evaluated by themselves, their peers and the instructor. In the research, skill practices were evaluated within the scope of the Basic

Principles and Practices in Nursing Course. The data were collected with the "Introductory Information Form" and "Basic Principles and Practices in Nursing Course Checklists". The data were analyzed in the SPSS program.

Results: According to the research findings, it was determined that the students' self-evaluation averages were the highest and the instructor's evaluation averages were the lowest in all laboratory practices. In addition, it was determined that the students got the highest score from the blood pressure measurement application and the lowest from the intravenous catheter insertion application from all the self, peer and instructor evaluations regarding the laboratory practices. It was found that the mean scores of self, peer, and instructor evaluations performed with the application of intravenous catheterization did not show a statistically significant difference ($p>0.05$). A statistically significant difference was found between the evaluations made for all other applications ($p<0.001$). In the evaluations made for measuring blood pressure with intravenous and intramuscular administration, it was determined that the difference between peer-instructor mean scores was less than the student-instructor mean score.

Conclusions and Suggestions: The study showed that nursing students' self-evaluation mean scores were higher than peer and instructor evaluations in all practices, and peer evaluation was more accurate/appropriate compared to instructor evaluation.

Keywords: *Self-assessment; Peer evaluation; Nursing students; Basic practice skills*

KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı

Berna BAYIR¹, Hamza ÖZCİHAN², Burak Kaan KÜÇÜK³, Serap Nur ATALAY³, Leyla İrem YAVUZ³, Sibel KAMALI³, Ceren SAĞDIÇ³

¹Kto Karatay Üniversitesi

²Konya Numune Hastanesi

³Karatay Üniversitesi

Sorumlu Yazar: berna.bayir@karatay.edu.tr

Amaç: Bu çalışma sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel bir araştırmadır. Araştırmanın evreni KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'nda eğitim gören öğrenciler oluştururken, örneklem seçimine gidilmeyip evrenin tamamı örnekleme dahil edilmiştir. Veriler kişisel bilgi formu, Toplumsal Cinsiyet Algı Ölçeği (Perception of Gender Scale) ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Bu araştırmadaki katılımcıların %81,4'ü kadındır. Bu katılımcıların %54,5'ünü Hemşirelik bölümünü %18,6'sını Ebelik %9,9'unu Fizyoterapi ve Rehabilitasyon %5,5'ünü Çocuk Gelişimi %6,3 'ünü Beslenme ve Diyetetik %5,1'ini Odyoloji bölümü oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden en yüksek toplumsal cinsiyet algısı Ebelik ve Hemşirelik öğrencileri iken en düşük toplumsal cinsiyet algılarına sahip öğrenciler Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Çocuk Gelişimi bölümü öğrencileridir. Araştırmaya göre kadınlar ve erkekler arasında cinsiyet algısı bakımından anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Aile yapısı incelendiğinde parçalanmış aile sahip olan öğrenciler ile geniş aileye sahip olan öğrenciler arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sağlık bilimleri fakültesindeki kadın öğrencilerin ve parçalanmış aileye sahip öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısının daha çağdaş olduğu görülmüştür. Bu nedenle toplumsal cinsiyet algısı cinsiyetler, bölümler arası ve sınıflar arası farklılıkların belirlenebilmesi için kız ve erkek öğrencilerin çalışmaları kapsayan planların yapılması önerilebilir. Toplumsal cinsiyet ile ilgili düzenlenen açık oturum, toplu görüşmeler de toplum tarafından biçimlendirilen geleneksel görüşlerinin farkına varılması sağlanmalı ve eşitlikçi bakış açısı kazandırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Algısı, Cinsiyet, Üniversite Öğrencileri

KTO Karatay University School of Health Sciences Students' Perception of Gender

Sciences Students Purpose: This study was conducted to determine the gender perception of health sciences school students in terms of various variables.

Method: It is a descriptive-cross-sectional study. While the population of the research consisted of students studying at the School of Health Sciences of KTO Karatay University, the whole population was included in the sample without choosing the sample. The data were collected with a personal information form and the Perception of Gender Scale. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: 81.4% of the participants in this study were women. Of these participants, 54.5% Nursing 18.6% Midwifery 9.9% Physiotherapy and Rehabilitation 5.5% Child Development 6.3% Nutrition and Dietetics 5.1% Audiology forms the section. Among the students participating in the research, the students with the highest gender perception are Midwifery and Nursing students, while the students with the lowest gender perceptions are the students of the Physiotherapy and Rehabilitation and Child Development department. According to the study, there was a significant difference between men and women in terms of gender perception. When the family structure was examined, a significant difference was found between students with broken families and students with extended families ($p<0.05$).

Conclusions and Suggestions: It has been observed that the gender perception of female students in the faculty of health sciences and students with broken families is more contemporary. For this reason, it may be suggested to make plans covering the studies of female and male students in order to determine the gender perception, gender, differences between departments and between classes. It should be ensured that the traditional views shaped by the society in open sessions and collective meetings on gender should be realized and an egalitarian perspective should be gained.

Keywords: Gender Perception, Gender, University students

Ters Yüz Öğrenme Modeli ile Kan Basıncı Öğretiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgi Düzeyine ve Öz-Yönetimli Öğrenme Becerilerine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma

Şüle BIYIK BAYRAM², Emel GÜLNAR¹, Hüsna ÖZVEREN¹, Nurcan ÇALIŞKAN³

¹Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

³Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Sorumlu Yazar: imel84@hotmail.com

Amaç: Bu çalışma, ters yüz öğrenme modeli ile kan basıncı öğretiminin hemşirelik öğrencilerinin bilgi düzeyine ve öz-yönetimli öğrenme becerilerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma ön-test son-test randomize kontrollü deneysel olarak yapılmıştır. Bu araştırma Hemşirelik Bölümü birinci sınıfta öğrenim gören 94 (deney grubu= 48, kontrol grubu= 46) öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri “Tanıtıcı Özellikler Formu”, “Kan Basıncı Bilgi Testi (KBBT)” ve “Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖYÖBÖ)” kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere önce “Tanıtıcı Özellikler Formu”, KBBT ve ÖYÖBÖ doldurtulmuştur. Daha sonra öğrenciler basit randomizasyon yöntemiyle deney ve kontrol gruplarına ayrılmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilere geleneksel eğitim ile deney grubunda yer alan öğrencilere ise ters yüz öğrenme modeli ile kan basıncı öğretimi yapılmıştır. Ters yüz modelinde dersten iki hafta önce öğrencilere, araştırmacılar tarafından hazırlanan dijital materyal (edpuzzle, bulmaca, ders anlatım ve demonstrasyon videosu) linkleri WhatsApp üzerinden gönderilmiş ve bu kaynaklara çalışmalarını istenmiştir. Ders sırasında bir araştırmacı tarafından öğrenilen bilgiler özetlenmiş, hazırlanmış olan dijital kaynaklar (Quizizz, Kahoot ve kelime bulutu) ile soru-cevap ve tartışma yöntemleri kullanılarak öğretim yapılmıştır. Ders sonrasında tüm öğrenciler son testte KBBT ve ÖYÖBÖ’ni doldurmuş ve tekrar testi ise dersten iki ay sonra yapılmıştır.

Bulgular: Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin KBBT ön testinde bilgi puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark yokken, son test bilgi puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenmiştir ($p=0,011$). Deney grubunda ÖYÖBÖ puan ortalaması ön, son ve izlem testler arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p=0,009$). Deney grubundaki öğrencilerin öz izleme ($p=0,015$), güdülenme ($p=0,002$) ve özgüven ($p=0,016$) ölçek alt boyutlarının ön, son ve izlem puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Deney grubunda bulunan öğrencilerin son test kan basıncı bilgi puan ortalamasında istatistiksel açıdan anlamlı bir artış olduğu belirlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin öz-yönetimli öğrenme becerilerinin ve ölçek alt boyutlarından öz izleme, güdülenme ve özgüven düzeylerinin arttığı belirlenmiştir. Çalışma sonucunda hemşirelik eğitiminde kan basıncı konusunun öğretiminde ters yüz eğitim modelinin kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Ters Yüz Öğrenme Modeli, Öz-Yönetim, Hemşirelik Eğitimi, Kan Basıncı

The Effect of Blood Pressure Teaching with the Flipped Learning Model on Nursing Students’ Knowledge Level and Self-directed Learning Skills: A Randomized Controlled Study

Purpose: This study was conducted to determine the effect of flipped learning model and blood pressure teaching on nursing students’ knowledge level and self-directed learning skills.

Method: This study was conducted as a randomized, pre-post, controlled experimental trial. This research was conducted with 94 (experimental group=48, control group=46) students studying in the first year of a Department of Nursing. The data of the study were collected by using the “Descriptive Characteristics Form,” “Blood Pressure Information Test (BPIT),” and “Self-Managed Learning Skills Scale (SMLSS).” Afterward, students were divided into experimental and control groups by the simple randomization method. The students in the control group were taught traditional education, and the students in the experimental group were taught blood pressure with the flipped learning model. In the flipped model, two weeks before the lesson, the digital material (edpuzzle, puzzle, lecture, and demonstration video) links prepared by the researchers were sent to the students via WhatsApp, and they were asked to work on these resources. The information learned by a researcher during the lesson was summarized, and the teaching was carried out using the prepared digital resources (Quizizz, Kahoot, and word cloud) and question-answer and discussion methods. After the lesson and two months after the lecture, all students completed the BPIT and SMLSS in the post-test.

Results: While there was no statistically significant difference between the knowledge point averages of the students in the experimental and control groups in the KBBT pre-test, a statistically significant difference was found between the post-test information point averages ($p=0.011$). In the experimental group, it was determined that there was a significant difference between the pre-test, post-test, and follow-up tests ($p=0.009$). It was determined that there was a statistically

significant difference between the pre-, post- and follow-up mean scores of the students in the experimental group for the self-monitoring ($p=0.015$), motivation ($p=0.002$), and self-confidence ($p=0.016$) sub-dimensions.

Conclusion: It was determined that there was a statistically significant increase in the post-test blood pressure knowledge average score of the students in the experimental group. It was determined that the self-directed learning skills of the students in the experimental group and the self-monitoring, motivation, and self-confidence levels of the scale sub-dimensions increased. As a result of the study, it can be suggested to use the flipped education model in teaching the subject of blood pressure in nursing education.

Keywords: *Nursing Students, Flipped Classroom Approach, Self-Management, Nursing Education, Blood Pressure*

Türkiye’de Deliryum ile İlgili Yapılan Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK¹, Seyran Şevval ÇİMEN¹, Gizem KUBAT BAKIR²

¹*Istinye Üniversitesi*

²*Maltepe Üniversitesi*

Sorumlu Yazar: *seyransevval.cimen@gmail.com*

Amaç: Deliryum tablosu, tanınmaz ve tedavi edilmezse hastanede yatış süresini uzatan, morbidite ve mortaliteyi arttıran ciddi bir sorundur. Deliryumun önlenmesi, tanınması ve yönetiminden sorumlu olan hemşirelerin etkin ve kaliteli bakımı sunması için hemşireliğe özgü bilimsel bilgiye ihtiyaç vardır. Bu bilginin sağlanmasında lisansüstü tezler kritik bir noktadadır. Bu çalışmanın amacı ülkemizdeki deliryum ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Retrospektif tanımlayıcı tipte olan çalışmada Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan hemşirelik tezlerinden deliryum ile ilgili olanlar incelenmiştir. Araştırma kapsamında 2009-2022 yılları arasında yayınlanmış 27 teze ulaşılmıştır. Araştırmaya dahil edilen tezlerin verileri SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Tezlerin %54,5’inin 2019-2022 yıllarında yayınlandığı, %88’inin hemşirelik anabilim dalında yapıldığı, %66,7’sinin yüksek lisans tezi olduğu, %59,1’inin kantitatif ve tanımlayıcı olarak, %31,8’inin deneysel olarak yapıldığı, %54,5’inin örneklemini hemşirelerin, %41’inin deliryum tanısı konmamış hasta bireylerin oluşturduğu belirlenmiştir. Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında %13,6’sının standardize bir ölçek kullandığı, %45,5’inin ise ölçek ve bilgi formunu birlikte kullandığı gözlenmiştir. Tezlerin %31,8’inin deliryumun önlenmesi, %27,2’sinin hemşirelerin deliryum hakkındaki farkındalıkları ve deliryumun yönetilmesi, %13,6’sının ise deliryum risk faktörlerinin belirlenmesi üzerine yapıldığı saptanmıştır.

Sonuç: Deliryum ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların daha çok yüksek lisans düzeyinde olduğu, 2019 yılından itibaren deliryum alanında yapılan tezlerin arttığı, tezlerin daha çok tanımlayıcı olarak yapıldığı belirlenmiştir. Tezlerin örneklemine bakıldığında hasta bireyler ile yapılan tezlerin hemşireler ile yapılan tezlere sayıca yakın olduğu saptanmıştır. Tezlerin daha çok deliryumu önlemeye yönelik yapılmış olması koruyucu hizmetleri öne çıkarması yönünden önemli görülmüştür. Koruyucu hizmetlerin iyileştirilmesi, deliryumun risk faktörlerinin önlenmesi ve ortaya çıkan deliryum vakalarının yönetimi konusunda kanıt değeri yüksek deneysel çalışmaların planlanması ve bu çalışmaların sahaya aktarılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Tez, Deliryum, Hemşirelik

Investigation of Nursing Master's Theses Related to Delirium in Turkey

Purpose: Delirium is a serious problem that prolongs hospitalization and increases morbidity and mortality if it is not recognized and treated. Nurses, who are responsible for the prevention, recognition and management of delirium, need scientific knowledge specific to nursing in order to provide effective and quality care. Postgraduate theses are at a critical point in providing this information. The aim of this study is to examine the postgraduate theses on delirium in our country.

Method: In this retrospective descriptive study, those related to delirium among the nursing theses in the National Thesis Center were examined. Within the scope of the research, 27 theses published between 2009-2022 were reached. The data of the theses included in the research were evaluated using the SPSS program.

Results: 54.5% of the theses were published in 2019-2022, 88% were done in the department of nursing, 66.7% were master's thesis, 59.1% were quantitative and descriptive, 31.8% were It was determined that it was done experimentally and the sample of 54.5% consisted of nurses and 41% of patients who were not diagnosed with delirium. Considering the data collection tools used in the theses, it was observed that 13.6% used a standardized scale, and 45.5% used the scale and information form together. It was determined that 31.8% of the theses were on the prevention of delirium, 27.2% on the awareness of nurses about delirium and its management, and 13.6% on the determination of delirium risk factors.

Conclusions: Postgraduate studies on delirium are mostly at the graduate level, since 2019, the theses in the field of delirium have increased, it has been determined that theses are more descriptive. Considering the sample of theses, it was determined that the theses made with sick individuals were close in number to the theses made with nurses. The fact that the theses were made mostly for the prevention of delirium was considered important in terms of emphasizing the preventive services. Improving protective services, prevention of delirium risk factors and planning high-evidence experimental studies on the management of emerging delirium cases and it is recommended that these studies be transferred to the field.

Keywords: Academic Theses, Delirium, Nursing

Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline İlişkin Farkındalık Düzeyleri

Merve BAT TONKUŞ¹, Mehmet Turan ASLAN², Zeliha KALIN¹

¹*Istanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi*

²*Acıbadem Atakent Hastanesi*

Sorumlu Yazar: batmerve@gmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali konusundaki farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 akademik yılında bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenimine devam 1., 2., 3. ve 4. sınıflardan 132 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri; “Tanıtıcı Form” ve “Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanılanmasına Yönelik Ölçek Formu” kullanılarak çevrimiçi toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS programı kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerinin tanılanmasına yönelik genel ölçek bilgi puan ortalamaları $3,63 \pm 0,39$ olarak bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin öğrenim düzeyi arttıkça çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerini tanılama düzeylerinin arttığı ve gruplar arasındaki farkın önemli olduğu, çocuk istismarı ve ihmali konusunda eğitim ve bilgi alan hemşirelik öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerini tanılama düzeylerinin daha yüksek olduğu, hemşirelik öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali olgularını tanılama süreçlerinde zorluk yaşadıkları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Eğitimin, çocuk istismarı ve ihmaline yönelik öğrencilerin farkındalıklarını belirgin düzeyde arttırdığı görülmektedir. Bu nedenle tüm hemşirelik öğrencilerine çocuk sağlığı ve gelişimini tehdit eden istismar ve ihmal konusunda duyarlılığın artırılmasına yönelik eğitim programlarının planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Çocuk istismarı, Çocuk ihmali, Hemşirelik Öğrencileri.*

The Awareness Levels of Nursing Students Regarding Child Abuse and Negligence

Purpose: The research was conducted to determine the awareness levels of nursing students about child abuse and neglect.

Method: It is a descriptive study. The sample of the study consisted of 132 students who were 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students studying at a foundation university, nursing department in the 2020-2021 academic year. Data was collected online using the “Information Form” and “Scale Form for Diagnosing the Signs and Risks of Child Abuse and Neglect”. Data were analyzed in SPSS program.

Results: The students' general scale knowledge mean scores for diagnosing the symptoms and risks of child abuse and neglect were found to be 3.63 ± 0.39 . It has been determined that; as the education level of nursing students increases, the level of diagnosing the symptoms and risks of child abuse and neglect increases with a significant difference between groups, nursing students who received training and information on child abuse and neglect have higher level of diagnosing the symptoms and risks of child abuse and neglect, nursing students have difficulties in diagnosing cases of child abuse and neglect.

Conclusions and Suggestions: It is seen that education significantly increases students' awareness of child abuse and neglect. For this reason, education programs should be planned and implemented to increase awareness about abuse and neglect that threaten child health and development.

Keywords: *Child abuse, Child neglect, Nursing students.*

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Gözüyle Pandemi Dönemini Yaşayan Çocukların Oyun Davranışlarının ve Eğilimlerinin Belirlenmesi

Beytullah KILINÇAT¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

¹Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

²Selçuk Üniversitesi

Sorumlu Yazar: beytullahkilincat@gmail.com

Amaç: Çalışma Konya ilinde görev yapan covid-19 dönemini yaşayan okul öncesi dönem çocuklarının okul öncesi öğretmenlerinin gözüyle oyun davranışlarının ve oyun tercihlerine yönelik değişimin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan çalışmanın evrenini Konya ilinde yer alan okul öncesi okullarda görev yapan öğretmenler oluşturdu. Gelişigüzel örnekleme yöntemine göre evreni belirli örneklem hesabı kullanılarak toplam 368 öğretmen çalışmaya dahil edildi. Veri toplama aracı olarak Öğretmen tanıtıcı bilgi formu, Çocuklar İçin Oynama Eğilimi Ölçeği (ÇİOEÖ) ve Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği (PEAOÖ) kullanıldı. Veriler okul ortamında ders saatleri dışında öğretmenlerle yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Verilerin analizi SPSS 22 paket programında tanımlayıcı istatistikler ve korelasyon analizi ile yapıldı. Araştırmanın her aşamasında etik ilkeler gözetildi.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin %84'ü örgün eğitime geçtikten sonra çocuklarda oyun aktivitelerinin değiştiğini belirtti. Oyun aktivitelerindeki değişimi öğretmenlerin %48.6'sı "Daha bireysel oyunlara yönelim oldu", %41.3'ü "Dijital oyunlara eğilim arttı", %14.7'si "Sosyal etkileşime dayalı oyunlar tercih edildi" şeklinde tanımladı. Çocukların pandemi öncesinde tercih ettikleri oyun türü %70.1 oranla kaba motor becerileri geliştiren oyunlar ve %25.3 oranla ince motor becerileri geliştirici oyunlar iken pandemi kısıtlamaları kaldırıldıktan sonra okula dönüş sonrası %65.8 oranla dijital oyunlar ve %32.3 oranla kaba motor becerileri geliştiren oyunlar olarak değiştiği belirtildi. Çalışmada ÇİOEÖ toplam puan ortalaması ile PEAÖÖ'nin alt boyutlarından "Oyun Etkileşimi" ve "Oyundan Kopma" alt boyutları ile orta düzey ilişki ($r=0.668, 0.519$), "Oyunun bozulması alt boyutu ile düşük düzey ilişki ($r=0.278$) olduğu belirlendi ($p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak okul öncesi dönemi çocuklarının pandemi döneminde dijital oyunlara eğiliminin arttığı, fiziksel aktivite ve akranlar ile oynama isteğinde azalma olduğu saptandı. Çocukların oyun oynama eğilimlerinin ise etkileşimi olan akran oyunu oynamadan etkilendiği belirlendi. Öğrenciler için sosyal programların düzenlenmesi, motor ve bilişsel becerilere dayalı etkileşime dayalı oyunlara yönlendirilmeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, çocuk, oyun, oyun eğilimi, akran grubu, öğretmen.

Determining the Game Behavior and Tendencies of Children Who Are Experiencing the Pandemic Period Through the Eyes of Preschool Teachers

Purpose: The study was carried out in order to determine the change in play behaviors and play preferences of preschool children living in the covid-19 period working in the province of Konya, through the eyes of their pre-school teachers.

Method: The universe of the descriptive study consisted of teachers working in pre-school schools in Konya. A total of 368 teachers were included in the study by using the sampling method determined by the random sampling method. Teacher's descriptive information form, Children's Play Tendency Scale (CIAS) and Penn Interactive Peer Play Scale (PEAOS) were used as data collection tools. The data were collected by face-to-face interviews with teachers outside of class hours in the school environment. The analysis of the data was done by using descriptive statistics and correlation analysis in SPSS 22 package program. Ethical principles were observed at every stage of the research.

Results: According to the research findings, 84% of the teachers stated that play activities in children changed after they started formal education. 48.6% of the teachers defined the change in game activities as "There has been a tendency towards more individual games", 41.3% "The tendency to digital games has increased", 14.7% "Games based on social interaction were preferred". It was stated that while the type of play that children preferred before the pandemic was games that develop gross motor skills with 70.1% and games that develop fine motor skills with a rate of 25.3%, after the pandemic restrictions were lifted, it changed to digital games with a rate of 65.8% and games that develop gross motor skills with a rate of 32.3%. In the study, it was determined that there was a medium-level relationship ($r=0.668, 0.519$) with the sub-dimensions of "Game Interaction" and "Avoiding the Game", which are the sub-dimensions of PPIAS, and a low-level relationship with the "Disruption of the game" sub-dimension ($r=0.278$). ($p<0.001$).

Conclusions and Suggestions: As a result, it was determined that the tendency of preschool children to digital games increased during the pandemic period, and there was a decrease in physical activity and the desire to play with peers. It was determined that children's game playing tendencies were affected by peer play, which is an interaction. It is recommended to organize social programs for students and to direct them to interactive games based on motor and cognitive skills.

Keywords: Preschool period, child, play, game trend, peer group, teacher.

Web Tabanlı Zihin Haritası Öğrenme Tekniğinin Öğrencilerin Hemşirelik Sürecine İlişkin Bilgilerine Etkisi

Yadigar ORDU¹, Nurcan ÇALIŞKAN²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Çankırı, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye
Sorumlu Yazar: yadigar_usta_ordu@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik süreci öğretiminde web tabanlı zihin haritası öğrenme tekniğinin öğrencilerin hemşirelik tanısı, tanımlayıcı özellikler, etiyolojik ve risk faktörlerini belirleyebilmelerine etkisini amaçlamaktadır.

Yöntem: 2020-2021 öğretim yılında Türkiye'nin bir ilinde bulunan devlet üniversitesine kayıtlı 91 birinci sınıf hemşirelik öğrencisi deneysel araştırmaya katılmıştır. Veriler, hemşirelik tanısı ve tanıyı etkileyen faktörlere yönelik bilgi düzeyini belirleme testi, vaka örneği ve bakım planı ile toplanmıştır. Tüm öğrencilere hemşirelik sürecine yönelik teorik eğitim verildikten sonra vaka örneğine göre bakım planı hazırlama sürecinde deney grubu öğrencileri (n= 42) Popplet Web 2.0 aracı ile hazırlanan web tabanlı zihin haritası öğrenme tekniğini, kontrol grubu öğrencileri (n= 49) ise düz anlatım ve soru-cevap yöntemlerini deneyimlemiştir. Öğrencilerin bilgi düzeyinin değerlendirilmesinde, hemşirelik tanısı ve tanıyı etkileyen faktörlere yönelik bilgi düzeyini belirleme testi deney grubuna Quizizz Web 2.0 değerlendirme aracıyla, kontrol grubuna ise online test şeklinde uygulanmıştır. Beceri değerlendirmesinde ise öğrencilerin anemi vakasına göre hazırladıkları bakım planları incelenmiştir. Veriler, SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada, deney grubunun hemşirelik tanısı, tanımlayıcı özellikler, etiyolojik ve risk faktörlerini belirleyebilmelerine ilişkin ortalama puanları kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (p<0.05). Ayrıca, deney grubunun bazı hemşirelik tanımlarını belirlemede kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir (p <0.05).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik süreci öğretiminde kullanılan web tabanlı zihin haritası öğrenme tekniği öğrencilerin hemşirelik tanısı, tanımlayıcı özellikler, etiyolojik ve risk faktörlerini belirleyebilmelerini olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca, Quizizz'ın deney grubu öğrencilerin bilgi düzeylerini ve becerilerini geliştirmeye katkı sağladığı belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına dayanarak, hemşirelik süreci öğretiminde web tabanlı zihin haritası öğrenme tekniğinin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Tanısı, Quizizz, Tanıyı Etkileyen Faktörler, Zihin Haritası Uygulaması.

The Impact of a Web-Based Mind Map Learning Technique on Students' Nursing Knowledge of the Nursing Process

Sciences Students Purpose: This research aims to investigate the effects of web-based mind map learning techniques in the nursing process on students' ability to investigate the nursing diagnosis, descriptive characteristics, etiological and risk factors.

Method: In the 2020-2021 academic year, 91 first-year nursing students enrolled in a state university in a province of Turkey participated in the experimental research. Data were collected with a test for determining the level of knowledge about the nursing diagnosis and the factors affecting the diagnosis, case sample and care plan. After all students were given theoretical training on the nursing process, in the process of preparing a care plan according to the case sample, the experimental group students (n= 42) used the web-based mind map learning technique prepared with the Popplet Web 2.0 tool, and the control group students (n= 49) used plain lecture and question-answer methods. In the evaluation of the knowledge level of the students, the test to determine the level of knowledge about the nursing diagnosis and the factors affecting the diagnosis was applied to the experimental group with the Quizizz Web 2.0 evaluation tool, and to the control group as an online test. In the skill assessment, the care plans prepared by the students according to the anemia case were examined. Data were analyzed in SPSS program.

Results: The mean scores of the experimental group in terms of reaching the nursing diagnosis, descriptive characteristics, etiological and risk factors were significantly higher than the control group (p<0.05). The findings showed that the experimental group scored significantly higher than the control group in making accurate diagnoses (p<0.05).

Conclusions and Suggestions: The web-based mind map learning technique used in teaching the nursing process favorably affected the students' ability to determine the nursing diagnosis, descriptive characteristics, etiological and risk factors. In addition, it was determined that Quizizz contributed to the development of the knowledge levels and skills of the experimental group students. The findings suggest that the web-based mind map learning technique should be used in teaching the nursing process.

Keywords: Nursing Diagnosis, Quizizz, Factors Affecting The Diagnosis, Mind Map Application.

Sanal Oyun Simülasyonunun Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Tanısı Belirleme, Hedef Oluşturma ve Tanı Önceliklendirmesine Etkisi

Yadigar ORDU¹, Nurcan ÇALIŞKAN²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Çankırı, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye
Sorumlu Yazar: yadigar_usta_ordu@hotmail.com

Amaç: Bu araştırma, sanal oyun simülasyonunun hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik tanısı belirleme, hedef oluşturma ve tanı önceliklendirmeye etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Randomize kontrollü deneysel araştırmaya, bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümüne 2021-2022 bahar döneminde Hemşirelik Esasları II Dersi'ne kayıtlı 102 birinci sınıf öğrencisi alınmıştır. Öğrenciler, randomizasyon yöntemi ile 51 kontrol ve 51 müdahale olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Veriler, tanıtıcı özellikler formu, hemşirelik tanısı belirleme, hedef oluşturma ve tanı önceliklendirme formu, sanal değerlendirme simülasyonu ve sanal oyun simülasyonu değerlendirme formu ile toplanmıştır. Tüm öğrencilere teorik eğitim verildikten sonra kontrol grubuna apendektomi vakası ve bakım planı sınıfta anlatılmış, müdahale grubu ise aynı vakaya göre geliştirilen sanal eğitim simülasyonu bilgisayar laboratuvarında oynatılmıştır. Bir hafta sonra kontrol grubu kronik obstrüktif akciğer hastalığı vakasına göre hazırlanan hemşirelik tanısı belirleme, hedef oluşturma ve tanı önceliklendirme formunu sınıfta doldurmuş, müdahale grubu ise aynı vakaya göre geliştirilen sanal değerlendirme simülasyonunu bilgisayar laboratuvarında oynamıştır. Veriler, SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada, müdahale grubundaki öğrencilerin hemşirelik tanısı belirleme ve hedef oluşturma bilgi puan ortalamasının kontrol grubundaki öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Kontrol ve müdahale grubunun tanı önceliklendirme bilgi puan ortalamasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Müdahale grubunun sanal oyun simülasyonlarının kullanımı ile ilgili görsel olarak ortamı gerçekçiydi, kullanımı kolaydı, teknik sorunla karşılaşım ve çok uzundu şeklinde ifadeleri olmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerine, hemşirelik tanısı belirleme ve hedef oluşturma öğretmesinde sanal oyun simülasyonunun kullanılmasının olumlu etkileri olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik eğitiminde örgün eğitimi destekler nitelikte sanal oyun simülasyonunun kullanılması ve farklı vakalarda hemşirelik sürecinin tüm basamaklarını içeren sanal oyun simülasyonlarına yönelik çalışmaların tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Süreci, Hemşirelik Tanısı, Sanal Oyun Simülasyonu.

The Effect of Virtual Game Simulation on Nursing Diagnosis Determination, Goal Setting and Diagnostic Prioritization of Nursing First Year Students

Sciences Students Purpose: This research was conducted to determine the effect of virtual game simulation on nursing diagnosis, goal setting and diagnosis prioritization of first year nursing students.

Method: 102 first-year students enrolled in the Nursing Fundamentals II Course in the spring semester of 2021-2022 in the nursing department of a university's health sciences faculty were included in the randomized controlled experimental study. The students were divided into two groups, 51 control and 51 intervention, by randomization method. Data were collected with the descriptive features form, nursing diagnosis determination, goal setting and diagnosis prioritization form, virtual evaluation simulation and virtual game simulation evaluation form. After all students were given theoretical training, the appendectomy case and care plan were explained to the control group in the classroom, and the intervention group was played in the computer laboratory with a virtual training simulation developed according to the same case. One week later, the control group filled the nursing diagnosis identification, goal setting and diagnosis prioritization form prepared according to the chronic obstructive pulmonary disease case in the classroom, while the intervention group played the virtual evaluation simulation developed according to the same case in the computer laboratory. Data were analyzed in SPSS program.

Results: In the study, it was determined that the students in the intervention group had a statistically significantly higher mean score on determining the nursing diagnosis and setting goals than the students in the control group ($p < 0.05$). It was determined that there was no statistically significant difference in the diagnosis prioritization knowledge mean score of the control and intervention groups ($p > 0.05$). The response group's visual environment for the use of virtual game simulations was realistic, easy to use, encountered a technical problem, and it was too long.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that the use of virtual game simulation has positive effects in teaching nursing students to identify nursing diagnoses and set goals. It is recommended to use virtual game simulation that supports formal education in nursing education and to repeat studies on virtual game simulations that include all stages of the nursing process in different cases.

Keywords: Nursing Student, Nursing Process, Nursing Diagnosis, Virtual Gaming Simulation.

Hemşirelerin Mentorluk Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Meltem UĞURLU¹, Serap KORKMAZ²

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ankara, Türkiye

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Eğitim Birimi, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar: meltemugurlu17@gmail.com

Amaç: Bu araştırma bir eğitim araştırma hastanesinde çalışan hemşirelerin mentorluk uygulamasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Ankara'da bir eğitim araştırma hastanesinde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 81 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Veriler hemşirelerin sosyo-demografik özellikleri ve mentorluk uygulamasına ilişkin görüşlerin belirlemeye yönelik oluşturulan anket formu ile toplandı. Araştırmanın yapılması için gerekli etik kurul izni alındı. Verilerin SPSS 21.0 paket programında, uygun istatistiksel analizler kullanılarak incelenmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalamasının 32.5 ± 7.23 olduğu, %32.1'inin dahili kliniklerde, %53.1'inin cerrahi birimlerde ve %14.8'inin yoğun bakımda çalıştığı belirlendi. Hemşirelerin %87.7'si daha önce mentorluk yapmadığını, %12.3'ü (n=10) daha önce mentor hemşirelik yaptığını belirtti. Daha önce mentorluk yapan 10 hemşireden 6'sı tekrar mentorluk yapmak istediğini ifade etti. Hemşirelerin %7.4'ü mentorluk hakkında eğitim aldığını, %38.3'ü mentörlüğe ilişkin sertifikalı bir eğitime katılmak istediğini belirtti. Hemşirelerin %48.1'i iş yükü fazlalığı, %19.8'i öğrenci sayısı fazlalığı ve %22.'si bilgi eksikliğinin, %9.8'i ise bu faktörlerin tamamının mentor hemşireleri sınırlayan faktörler olduğunu ifade etti. Hemşirelerin %74.1'i mentor hemşirelik uygulamasını yararlı bulduğunu ifade etti. Mentör hemşirelerin rollerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; öğrencileri uygulama yaparken cesaretlendirme (%95.1), uygulama becerilerini gözlemleme (%91.4), öğrencilere rol model olma (%93.8), öğrenci ile klinik hemşireleri arasında etkili iletişimi sağlama (%95.1) rollerinde sorumlu olduklarını belirttiler. Hemşirelerin çalışma yılına göre mentor uygulamalarına ilişkin düşünceleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulundu ($p > 0.05$).

Sonuç: Bu araştırmaya göre hemşirelerin mentörlüğe ilişkin sertifikalı bir eğitime katılmak istediği, iş yükü fazlalığı, öğrenci sayısı fazlalığı ve bilgi eksikliğinin hemşireleri sınırlayan faktörler olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Mentor, Hemşirelik, Mentorluk, Hemşirelik öğrencileri

Evaluation of Nurses' Views on Mentoring Practice

Aim: This research was conducted to determine the views of nurses working in a training and research hospital on mentoring practice.

Method: It was conducted with 81 nurses working in a training and research hospital in Ankara and agreed to participate in the study. The data were collected with a questionnaire formed to determine the socio-demographic characteristics of the nurses and their views on the mentoring practice. Ethics committee approval was obtained to conduct the study. The data were analyzed in the SPSS 21.0 package program, using appropriate statistical analysis.

Results: It was determined that the mean age of the nurses was 32.5 ± 7.23 , 32.1% worked in internal clinics, 53.1% worked in surgical units and 14.8% worked in intensive care units. 87.7% of the nurses stated that they had not mentored before, and 12.3% (n=10) stated that they had mentored nursing before. 6 out of 10 nurses who previously mentored stated that they would like to mentor again. 7.4% of the nurses stated that they received training on mentoring, and 38.3% stated that they wanted to participate in a certified training on mentoring. 48.1% of the nurses stated that the workload was excessive, 19.8% the number of students, and 22% of the nurses stated that the lack of knowledge and 9.8% of them stated that all of these factors were the factors limiting the mentor nurses. 74.1% of the nurses stated that they found the mentor nursing practice useful. When the views of mentor nurses on their roles are examined; They stated that they were responsible for encouraging students while practicing (95.1%), observing their practice skills (91.4%), being a role model for students (93.8%), and providing effective communication between students and clinical nurses (95.1%). It was found that there was no statistically significant difference between the opinions of the nurses regarding mentoring practices according to the working year ($p > 0.05$).

Conclusion: According to this study, it was concluded that nurses wanted to participate in a certified training on mentoring, excess workload, high number of students and lack of knowledge were the factors limiting nurses.

Keywords: Mentor, Nursing, Mentoring, Nursing students

İlkokul Öğrencilerinin Ruhsal Sağlık Durumu ve Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi, İstanbul: Tanımlayıcı ve İlişki Arayıcı Bir Çalışma

Özlem KÖSEOĞLU ÖRNEK², Nurcan KOLACI¹

¹Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Occupational And Environmental Epidemiology & Netteaching Unit; Institute And Clinic For Occupational, Social And Environmental Medicine; University H

Sorumlu Yazar: nkolac@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmada, ilkökul öğrencilerinde anksiyete ve depresyonun görülme sıklığı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları durumu ve ilişkili faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir tasarımıdır. Çalışmanın katılımcıları, İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan bir ilköğretim okulu öğrencilerinden oluşmuştur. Veriler, tanımlayıcı form, çocuklarda Anksiyete Bozukluğu Ölçeği, Çocuklar için Depresyon Ölçeği ve Adölesan Yaşam Biçimi Ölçeği ile toplandı. Elde edilen verilere; tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplar için t-testi ve pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Bu araştırma, %51' kız ve %9'u Suriye kökenli ve çoğunluğu 5.sınıf (%37) öğrencileri olmak üzere toplam 544 kişiden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 12.9±0.84(min:11-max.15) olarak bulundu. Bu öğrencilerin %61'inin ağız-dış sağlığı problemi var ve %11'inin ise obez olduğu tespit edildi. Çocukların, yaşam biçimi davranışları, depresyon, toplam anksiyete ve anksiyete alt boyutları analizine göre okul fobisi ile yaşam biçimi davranışlarından kişilerarası ilişkiler, pozitif yaşam biçimi ve stres yönetimi arasında negatif yönlü ters ilişki olduğu bulundu (p=0.01). Depresyon puanı arttıkça toplam anksiyete ve anksiyete alt boyutlarından panik bozukluk ve belirtiler (p=0.01), okul fobisi (p<0.05) ve yaygın anksiyete (p<0.05) düzeyinin de arttığı görüldü. Öğrencilerin %76'sının depresyon ölçeğinin, ve Suriyeli çocukların %71'i (35 kişi) ise anksiyete ölçeğinin kesim noktasından yüksek puan aldığı görüldü.

Sonuç ve Öneriler Çocukların depresyonu artıkça anksiyete düzeyinin de arttığı görülmektedir. Kendi iç grubuna göre daha dezavantajlı olan Suriyeli çocukların anksiyete düzeyinin daha yüksek olduğu bulundu. Okul temelli ruhsal sorunlar ve yaşam biçimi davranışlarını inceleyen ulusal bazda epidemiyolojik araştırmaların yapılması önerilir. Sorunların yetişkinliğe taşınmasını önlemek ve sorunları erken dönemde çözmek amacıyla girişimsel programların yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencileri, okul çocukları, adölesanlar, depresyon, anksiyete, sağlıklı yaşam biçimi davranışları, obezite, diş çürükleri

Examining The Mental Health Status and Lifestyle Behaviors of Primary School Students, Istanbul: A Descriptive and Cross- Sectional Study

Aim: In this study, it was aimed to examine the prevalence of anxiety and depression in primary school students, healthy lifestyle behaviors and related factors.

Methods: This study has a descriptive and relation-seeking design. The participants of the study consist of primary school students located on the European side of Istanbul. Data were collected with the descriptive form, the Screen for Child Anxiety Related Emotional Disorders-SCARED, the depression scale for children, and the adolescent lifestyle scale. The data obtained; descriptive statistics, independent groups t-test and Pearson correlation analysis were applied.

Results: This research consists of 544 people, 51% of whom are girls and 9% of whom are of Syrian origin, and most of them are 5th grade (37%) students. The mean age of the students was found to be 12.9±0.84(min:11-max.15). It was determined that 61% of these students had oral-dental health problems and 11% were obese. According to the analysis of children's lifestyle behaviors, depression, total anxiety and anxiety sub-dimensions, a negative inverse relationship was found between school phobia and life style behaviors, interpersonal relationships, positive lifestyle and stress management (p=0.01). As the depression score increased, the panic disorder and symptoms (p=0.01), school phobia (p<0.05) and generalized anxiety (p<0.05) levels of the total anxiety and anxiety sub-dimensions also increased. It was seen that 76% of the students scored higher than the cut-off point of the depression scale, and 71% (35 people) of the Syrian children (35 people) of the anxiety scale.

Conclusions: It is seen that as the depression of children increases, the level of anxiety increases. It was found that Syrian children, who are more disadvantaged than their own internal group, have higher anxiety levels. It is recommended to conduct national epidemiological studies examining school-based mental problems and lifestyle behaviors. In order to prevent problems from being carried into adulthood and to solve problems, interventional programs can be recommended.

Keywords: Primary school students, school children, adolescents, depression, anxiety, healthy lifestyle behaviors, obesity, dental caries

Kadavradan Donör Kayıplarına Neden Olan Etkenlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Pilot Çalışma

Sevim BOZKUŞ ULUSAL¹, Muhammet Sait YÜCE², Mehmet Akif YAZAR³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Şehir Hastanesi, Yoğun Bakım Sorumlu Hemşiresi

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Şehir Hastanesi, Anesteziyoloji Ve Reanimasyon Kliniği

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya Şehir Hastanesi, Anesteziyoloji Ve Reanimasyon Kliniği
Sorumlu Yazar: sevim.bozkus123@gmail.com

Amaç: Bu çalışma yoğun bakım ünitelerinde kadavradan donör kayıplarına neden olan etkenlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışma retrospektif bir araştırma niteliğindedir. Araştırmanın evrenini, bir devlet hastanesindeki yoğun bakım ünitelerinde tespit edilen potansiyel ve uygun donörler oluşturmuştur. Araştırmada arşiv dosya taraması ve hastane bilgi yönetim sistemi kayıtlarından elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre potansiyel donörlerde olguların %40'ı sedasyon tedavisi nedeniyle nörolojik muayene yapılamadı. Olguların %6'sı beyin ölümü öncesi ön şartların sağlanmasında hemodinamik olarak stabil değil idi. Apne testi esnasında olguların %13'ü hemodinamik olarak stabil değil idi ve %6'sı apne testi esnasında hipoksi geliştirdi. Olguların %20'sinde ani kardiyak arrest gelişmesi ve %13'ü de COVID-19 enfeksiyonu olması nedeniyle olgular uygun donör olamadı. Uygun donör olgularında ise, olguların %89'unda bağış için aile reddi vardı. Olguların %8'i organ çıkarımına veya nakline engel tıbbi nedenlere (kanser veya enfeksiyon vb) sahip idi. Tüm uygun kadaverik donörlerin %3'ü uygun alıcının olmayışı nedeniyle aktüel donör olamamışlardır.

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırma sonucunda potansiyel donörlerin büyük çoğunluğunun sedasyon tedavisi altında olması ve sedasyon tedavisi kesildikten sonra bekleme sürecinde meydana gelen komplikasyonlar nedeniyle beyin ölümü tanısının konulamadığı belirlenmiştir. Ayrıca uygun donörlerde aile onayının olmaması kadavradan organ naklinin önündeki en sık engel olarak durmaktadır. Bu engellerin ortadan kaldırılması için hem sağlık çalışanlarına hem de halka yönelik eğitimler düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadavra Donör, Organ Nakli, Potansiyel Donör, Uygun Donör

Determining the Factors Causing Donor Loss in Deceased Donors: A Pilot Study

Purpose: This study was conducted to determine the factors causing deceased donor loss in intensive care units.

Method: This study is a retrospective study. The study population consisted of potential and eligible donors identified in the intensive care units of a state hospital. The research analyzed data obtained from archive file scanning and hospital information management system records.

Results: According to the research findings, in potential donors, 40% of the cases could not undergo neurological examination due to sedation treatment. 6% of the cases were hemodynamic unstable in meeting the preconditions before brain death. During the apnea test, 13% of the cases were hemodynamic unstable and 6% developed hypoxia during the apnea test. The cases could not be suitable donors because 20% developed sudden cardiac arrest and 13% had COVID-19 infection. In eligible donor cases, 89% of cases had family refusal to donate. 8% of the cases had medical reasons (cancer or infection, etc.) that prevented organ removal or transplantation. 3% of all eligible cadaveric donors could not become actual donors due to the lack of a suitable recipient.

Conclusion and Suggestions: As a result of this study, it has been determined that the diagnosis of brain death could not be made due to the fact that the majority of potential donors were under sedation treatment and complications that occurred during the waiting period after sedation treatment was discontinued. In addition, the lack of family approval in eligible donors stands as the most common obstacle to organ transplantation from deceased organ donors. In order to eliminate these obstacles, it is recommended to organize training for both healthcare professionals and the public.

Keywords: Deceased Donor, Organ Transplantation, Potential Donor, Eligible Donor

Klinik Dönem Öğrencilerin Hasta Güvenliğine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Belirlenmesi

Yasemin GÜNER¹, Kübra YILMAZ¹, Dilan YURTSEVEN¹, Tuğçe MÜMİN¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi

Sorumlu Yazar: yasemin-kul@hotmail.com

Amaç: Çalışmamız tıp fakültesi klinik dönem öğrencilerin hasta güvenliğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. **Yöntem:** Nicel ve nitel verilerin kullanıldığı karma desen çalışma olarak planlanmıştır. Tıp fakültesi 4,5 ve 6 sınıf öğrencilerine "Google Formlar" aracılığıyla oluşturulan "Öğrenci bilgi formu" ve "Hasta güvenliği kültürüne ilişkin tutum ölçeği" e-mail yolu ile gönderilmiştir. Nitel verilerin toplanmasının ardından her bir sınıftan 6 kişi ile yarı yapılandırılmış odak grup görüşme soruları eşliğinde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler Zoom programı aracılığı ile 45 dakika yapılmıştır. Görüşmelerde ses ve görüntü kaydı alınmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza katılan 125 öğrencinin %86 sı hasta güvenliği konusunda eğitim almadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %48'i hasta güvenliği tanımı kısmen bildiğini, %27.7 bilmediğini tespit edilmiştir. Çalışmamızın nitel verilerinde öğrencilerinin hasta güvenliği kavramı tanımları, öğrencilerin hasta güvenliğinin kapsamına yönelik bilgileri, Öğrencilerin karşıladığı hasta güvenliğini riske atan durumlar, Hasta güvenliğine yönelik eğitim süreçlerinde yaşanan aksaklıklar, hasta güvenliğine yönelik eğitim yaklaşımları önerileri olmak üzere 5 ana tema belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Ülkemizde tıp fakültesi lisans eğitimi sonrası hastanelerde (acil servis, evde bakım) ya da toplum sağlığı merkezinde (aile sağlığı merkezi) pratisyen hekim olarak çalışabilmektedirler. Hasta güvenliğine yönelik farkındalıklarının olmaması ciddi bir sorundur. Kurumuzda hasta güvenliğine yönelik bir eğitim modülü yapılandırılacaktır. Yapılan modül fakültemiz hemşirelik öğrencilerine de uygulanarak meslekler arası eğitim planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hasta güvenliği, tıp öğrencisi, tıp eğitimi

Determination of Attitudes and Views of Clinical Term Students towards Patient Safety

Objective: Our study was planned in order to determine the attitudes of medical faculty clinical term students towards patient safety.

Method: It was planned as a mixed design study using quantitative and qualitative data. The "Student Information Form" and "Attitude Scale Regarding Patient Safety Culture", which were created through "Google Forms", were sent to the 4th and 6th grade students of medical faculty via e-mail. After the qualitative data were collected, interviews were conducted with 6 people from each class, accompanied by semi-structured focus group interview questions. Interviews were held for 45 minutes via the Zoom program.. Audio and video recordings were taken during the interviews.

Results: 86% of 125 students who participated in our study stated that they did not receive training on patient safety. It was determined that 48% of the students partially knew the definition of patient safety, and 27.7% did not. In the qualitative data of our study, 5 main themes were determined: students' definitions of the concept of patient safety, students' knowledge of the scope of patient safety, situations that risk patient safety faced by students, disruptions in education processes for patient safety, and suggestions for educational approaches to patient safety.

Conclusion and Suggestions: In our country, after undergraduate education in medical school, they can work as general practitioners in hospitals (emergency service, home care) or in a community health center (family health center). Lack of awareness of patient safety is a serious problem. A training module for patient safety will be structured in our institution. Interprofessional education is planned by applying the module to the nursing students of our faculty.

Keywords: Patient safety, medical student, medical education

Halk Sağlığı Hemşireliği Öğrencilerine Vaka Temelli Verilen Öğretim Yönteminin Mesleki Yetkinlik ve Klinik Karar Verme Düzeylerine Etkisi

Adem SÜMEN¹, Derya ADIBELLİ¹

¹Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye
Sorumlu Yazar: adensumen@akdeniz.edu.tr

Amaç: Bu araştırma, vaka temelli öğretim yönteminin hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin mesleki yeterlilik ve klinik karar verme düzeylerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, tek grup ön-test son-test yarı deneysel tasarımda planlanmıştır. Araştırmanın evrenini bir Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Hemşirelik Bölümü dördüncü sınıfında öğrenim gören ve Halk Sağlığı Hemşireliği dersine kayıtlı 68 öğrenci oluşturmuş olup, çalışmaya 64 öğrenci katılmıştır. Halk Sağlığı Hemşireliği dersinde anlatılan konular esas alınarak 10 adet vaka hazırlanmış ve bu vakalar 12-13 kişilik gruplara bölünerek tartışılmıştır. Vaka temelli öğretim programı toplam 50 oturumda ve her bir eğitim yaklaşık 80-100 dakika arasında tamamlanmıştır. Veriler kişisel bilgi formu, Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği (HKKVÖ), Hemşirelik Öğrencilerinin Yetkinlik Ölçeği (HÖYÖ) ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi, bağımlı gruplarda t testi kullanılmıştır. Araştırma için Akdeniz Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (09/09/2020, KA EK-695). Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir (TSA-2021-5578).

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin son testte HKKVÖ toplam ($p<0.001$), seçenek ve fikirleri araştırmak ($p<0.001$), amaçları ve değerleri soruşturmak ($p<0.01$), sonuçları değerlendirmek ($p<0.01$), bilgiyi araştırmak ve yeni bilgiyi tarafsız olarak benimsemek ($p<0.01$) alt boyut puanları ve HÖYÖ toplam ($p<0.001$), klinik biyomedikal bilim ($p<0.05$), genel klinik beceriler ($p<0.01$), eleştirel düşünme ve akıl yürütme ($p<0.001$), bakım ($p<0.01$), etik ve sorumluluk ($p<0.001$), yaşam boyu öğrenme ($p<0.001$) alt boyut puanları yükselmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Vaka temelli öğretimin öğrencilerde hem klinik karar verme hem de mesleki yetkinlik düzeyine olumlu etkisinin olduğu belirlenmiştir. Derslerde her konu sonrası örnek vakanın vaka temelli öğretim yöntemi kullanılarak sunulması ve pandemi gibi olağanüstü hallerde klinik uygulamaya çıkamayacak öğrenciler için modelin müfredata entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vaka Temelli Öğretim, Mesleki Yetkinlik, Klinik Karar Verme, Halk Sağlığı, Hemşirelik

The Effect of Case-Based Teaching Method Given to Public Health Nursing Students on the Levels of Professional Competence and Clinical Decision Making

Purpose: This study was performed to examine the Faculty of Health Sciences student's state of substance use with their level of tendency to violence and state of Mental.

Method: The research was planned in a single group pre-test post-test quasi-experimental design. The population of the research consisted of 68 students studying in the fourth year of the Nursing Department of a Health Sciences Faculty and enrolled in the Public Health Nursing course, and 64 students participated in the study. Based on the topics covered in the Public Health Nursing course, 10 cases were prepared, and these cases were divided into groups of 12-13 and discussed. The case-based curriculum was completed in a total of 50 sessions and each training took approximately 80-100 minutes. Data were collected with a personal information form, the Clinical Decision Making in Nursing Scale (CDMNS), and the Nursing Students' Competence Scale (NSCS). The data were analyzed in the SPSS program. Descriptive statistics, independent sample t-test and paired samples t-test were used to evaluate the data. Approval for the study was obtained from the Akdeniz University Clinical Research Ethics Committee (09/09/2020, KA EK-695). This study was supported by Akdeniz University Scientific Research Projects Coordination Unit (TSA-2021-5578).

Results: According to the research findings, in the post-test, students' total CDMNS ($p<0.001$), searching for options and ideas ($p<0.001$), investigating goals and values ($p<0.01$), evaluating results ($p<0.01$), searching information and adopting new information objectively ($p<0.01$) sub-dimension scores and NSCS total ($p<0.001$), clinical biomedical science ($p<0.05$), general clinical skills ($p<0.01$), critical thinking and reasoning ($p<0.001$), care ($p<0.01$), ethics and responsibility ($p<0.001$), lifelong learning ($p<0.001$) sub-dimension scores increased.

Conclusions and Suggestions: It has been determined that case-based teaching has a positive effect on both clinical decision making and professional competence level of students. It is recommended that the case-based teaching method is presented after each subject in the lessons, and that the model should be integrated into the curriculum for students who cannot go to clinical practice in extraordinary situations such as pandemics.

Keywords: Case-Based Teaching, Professional Competence, Clinical Decision Making, Public Health, Nursing

“Yapıcı Değişim, Güçlü Etki”: Hemşirelik Öğrencilerinin Proaktif Kişilik Özellikleri ve Bakım Davranışları

Şenay ŞERMET KAYA¹, Yasemin GÜMÜŞ ŞEKERCI², Tuğba AYDIN YILDIRIM³

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra Ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Nevşehir, Türkiye

²Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hatay, Türkiye

³Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Karabük, Türkiye

Sorumlu Yazar: sermetkayasenay@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin proaktif kişilik özellikleri ile bakım davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişkisel tipteki araştırmanın evrenini bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması planlanmış ve toplam 193 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Proaktif Kişilik Ölçeği (KPÖ) ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 (BDÖ-24) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, Man-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve spearman korelasyon analizi kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırma için etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.1 ± 1.77 olup, %70.5'i kız ve % 39.4'ü ilde yaşamaktadır. Öğrencilerin KPÖ ve BDÖ toplam puan ortalamaları sırasıyla 54.8 ± 10.7 ve 5.01 ± 0.80 'dir. KPÖ toplam puan ortalaması ile BDÖ toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında orta düzeyde, pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = .508, .502, .498, .468, .446, p < 0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Hemşirelik öğrencilerinin proaktif kişilik özelliği ve bakım davranışı puanları yüksek bulunmakla birlikte, proaktif kişilik özelliğine sahip olmanın, bakım kalitesi algısını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim ve mesleki yaşantılarında hızla değişen koşulları yönetebilmesi, değişime liderlik edebilmesi, çevresini ve bakım davranışlarını yeni şartlara göre şekillendirebilme becerilerinin geliştirilebilmesi için proaktif kişilik özelliklerinin desteklenmesi ve güçlendirmeye yönelik girişimler planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değişim hemşireler, hemşirelik bakımı, hemşirelik öğrencisi, proaktif

“Constructive Change, Strong Impact”: Proactive Personality Features and Care Behaviours of Nursing Students

Aim: This study was conducted to examine the relationship between nursing students' proactive personality features and care behaviors.

Method: The population of the descriptive-relational study consisted of students studying in the nursing department of a university's faculty of health sciences. It was planned to reach the entire universe without selecting the sample, and a total of 193 students were included in the study. Personal Information Form, Proactive Personality Scale (PPS) and Caring Behaviors Inventory-24 (CBI-24) were used to collect data. In the evaluation of the data obtained from the research; descriptive statistics, Man-Whitney U test, Kruskal Wallis test and Spearman correlation analysis were used, and the level of significance was accepted as $p < 0.05$. Ethics committee approval and institutional permission were obtained for the research.

Results: The average age of the students is 21.1 ± 1.77 , 70.5% of them are girls and 39.4% of them live in the province. The total mean scores of the students for PPS and CBI were 54.8 ± 10.7 and 5.01 ± 0.80 , respectively. A moderate, positive and statistically significant correlation was found between the total mean score of PPS and mean score of CBI total and sub-dimension ($r = .508, .502, .498, .468, .446, p < 0.001$).

Conclusion and Suggestions: Although the proactive personality features and care behavior scores of nursing students were high, it was determined that having a proactive personality feature positively affected the perception of care quality. It is recommended to plan initiatives to support and strengthen proactive personality features so that nursing students can manage rapidly changing conditions in their education and professional lives, lead change, and develop their skills to shape their environment and care behaviors according to new conditions.

Keywords: Charce nurses, nursing care, nursing student, proactive

Kariyer Planlama Dersinin Hemşirelik Öğrencilerinin Kariyer Kararı Ve Yetkinliği Üzerine Etkisi

Sevil GÜLER¹, Sevda KORKUT¹, Emine KORKMAZ²

¹Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

²Kayseri Şehir Hastanesi

Sorumlu Yazar: sevilbicer@erciyes.edu.tr

Amaç: Tanımlayıcı ve kesitsel tasarımda yapılan bu araştırmanın amacı, kariyer planlama dersinin hemşirelik öğrencilerinin kariyer kararı verme ve yetkinliği üzerine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Araştırmanın evrenini, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında ikinci sınıfta öğrenim gören ve Kariyer Planlama dersini alan tüm öğrenciler (219 öğrenci) oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş olup, veri toplama formlarını eksik dolduran 2 öğrenci ve araştırma tarihlerinde devamsız olan bir öğrenci araştırma kapsamına alınmamıştır. Araştırma 216 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmada veri toplanmasında, "Sosyo-Demografik Özellikler Bilgi Formu" ve "Kariyer Kararı Ölçeği" ve "Kariyer Kararı Verme Yetkinliği Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 21.0 istatistik paket programında değerlendirildi.

Bulgular: Yapılan analizde verilen kariyer planlama dersinin bir sonucu olarak öğrencilerin Kariyer Kararı Ölçeği'nin toplam puan ortalaması ön testte 74.24±13.62, son testte 65.27±11.86 olarak belirlenmiştir. Kariyer Kararı Ölçeği son test puan ortalamasının azaldığı ve iki puan arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p=0.004). öğrencilerin Kariyer Kararı Verme Yetkinliği Ölçeği toplam puan ortalamasının ise ön testte 157.84±23.37, son testte 163.21±24.14 olarak bulunmuştur. Kariyer Kararı Verme Yetkinliği Ölçeği toplam puanı son test puan ortalamasının arttığı ve iki puan arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.002).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin kariyer kararsızlığının azaltılması ve kariyer kararı verme yetkinliğinin artmasında kariyer planlama dersinin etkili olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerine üniversite öğreniminin ilk yıllarında kariyer kararı verme yetkinliklerini desteklemeye yönelik danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi, hemşirelik öğrencilerinin kariyer karar verme yetkinliğini artırmak için üniversitelerin kariyer merkezlerinde kariyer planlaması ve gelişimine yönelik iş birliklerinin yapılması, Hemşirelik öğrencilerinin kariyer gelişimlerine katkıda bulunacak kongre, kurs, workshop gibi etkinliklere katılmalarının desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer Kararı, Kariyer Yetkinliği, Hemşirelik Öğrencisi

The Effect Of Career Planning Course On Career Decision And Competency Of Nursing Students

Purpose: The aim of this study, which was conducted in descriptive and cross-sectional design, is to determine the effect of career planning course on career decision making and competence of nursing students.

Method: The universe of the research consisted of all students (219 students) who were studying in the second year of the Erciyes University Faculty of Health Sciences Nursing Department in the 2021-2022 academic year and took the Career Planning course. Sample selection was not made in the study, and 2 students who filled in the data collection forms incompletely and a student who was absent during the research dates were not included in the scope of the study. The research was completed with 216 students. "Socio-Demographical Characteristics Information Form" and "Career Decision Scale" and "Career Decision Making Competence Scale" were used in data collection in the research. The data obtained from the research were evaluated in the IBM SPSS Statistics 21.0 statistical package program. Results: As a result of the career planning course given in the analysis, the total mean score of the Career Decision Scale of the students was determined as 74.24±13.62 in the pre-test and 65.27±11.86 in the post-test. It was determined that the mean score of the Career Decision Scale post-test decreased and the difference between the two scores was statistically significant. The mean score of the students' Career Decision Making Competence Scale was found to be 157.84±23.37 in the pre-test and 163.21±24.14 in the post-test. Career Decision Making Competence Scale total score posttest mean score increased and the difference between the two scores was statistically significant. Conclusion and Suggestions: It was determined that the career planning course was effective in reducing the career indecision of nursing students and increasing their career decision-making competence. Strengthening the counseling services to support the career decision-making competencies of nursing students in the first years of university education, making cooperations for career planning and development in the career centers of universities in order to increase the career decision-making competence of nursing students, participating in activities such as congresses, courses, workshops that will contribute to the career development of nursing students.

Keywords: Career Decision, Career Competence, Nursing Student

COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Eğitimi: Literatür Taraması

Bahar ÇOLAK¹, Yasemin GÜNER²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Trabzon, Türkiye

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon, Türkiye

Sorumlu Yazar: b.colak9367@gmail.com

COVID-19 pandemisinin ortaya çıkması ile birlikte birçok kurum kapatılmış, sosyal hayata kısıtlılıklar getirilmiş, sokağa çıkma yasakları ilan edilmiştir. Bu süreç birçok kurumu etkilediği gibi üniversite eğitimlerini de etkilemiştir. Üniversiteler pandeminin ilan edilmesi ile birlikte uzaktan eğitim sistemine geçiş yapmışlardır. Bu süreçte teknolojik imkânlar gündeme gelmiştir. Bu kapsamda birçok üniversitenin uzaktan eğitim sisteminin hazır olmaması birçok sorunu beraberinde getirirken özellikle hemşirelik gibi uygulamaya dayalı bir mesleğin eğitiminde uzaktan eğitim sürecinde bir takım yetersizlikler meydana gelmiştir. Pandeminin genel olarak verdiği korku ve stresin yanında hemşirelik öğrencileri eğitimlerine ilişkin de birçok olumsuz süreç yaşamışlardır. Bu doğrultuda bu araştırma; hemşirelik öğrencilerinin pandemi sürecinde yaşamış oldukları sorunları ve uzaktan eğitim sistemine ilişkin görüşlerini değerlendiren çalışmaların incelenmesi üzerine tasarlandı ve literatür taraması şeklinde yapıldı. Google Akademik arama motorunda "hemşirelik öğrencileri", "hemşirelik eğitimi", "COVID-19", "pandemi" ve "hemşirelik" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapıldı. Tarama sonuçlarında, pandemi sürecine yönelik hemşirelik öğrencileri ile yürütülen araştırmalar analiz edildi. Öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve uzaktan eğitime ilişkin görüşleri tespit edilerek; "uzaktan eğitime yönelik genel tutumlar", "uygulanabilir derslerin işleyişine yönelik düşünceler", "teorik derslere ilişkin düşünceler", "çevrimiçi eğitime ulaşımında yaşanan sorunlar", "eğitimin yeterliliğine ilişkin görüşler", "pandemi sonrası klinik süreçte yaşanan sorunlar" ve stres, kaygı gibi pandemi sürecinde öğrencilerin yaşadıkları "psikolojik sorunlar" şeklinde kategorize edildi. Çalışmada pandemi sürecinin hemşirelik eğitimine yansımaları, pandemi ile gelen ani değişimlerin eğitim sürecinde nasıl yönetildiği vurgulandı ve bu süreçte hemşirelik öğrencilerinin olumsuz deneyimlerine ve kazanımlarına yer verildi. Dolayısıyla çalışmada hemşirelik eğitiminin pandemi sürecindeki bir durum tespiti yapılarak güçlü ve zayıf yönler belirlenerek çıkarımlarda bulunuldu ve öneriler sunuldu.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Hemşirelik, Öğrenci, COVID-19

Nursing Education in the COVID-19 Pandemic: A Literature Review

With the emergence of the COVID-19 pandemic, many institutions were closed, restrictions were imposed on social life, and curfews were declared. This process has affected many institutions as well as university education. Universities have switched to the distance education system with the declaration of the pandemic. In this process, technological possibilities came to the fore. In this context, while the distance education system of many universities is not ready, it brings along many problems, and some inadequacies have occurred in the distance education process, especially in the education of a practice-based profession such as nursing. In addition to the general fear and stress of the pandemic, nursing students have also experienced many negative processes regarding their education. In this direction, this research; It was designed on the basis of the studies evaluating the problems of nursing students during the pandemic and their views on the distance education system, and it was conducted in the form of a literature review. Searches were made using the keywords "nursing students", "nursing education", "COVID-19", "pandemic" and "nursing" in the Google Scholar search engine. In the results of the screening, the studies conducted with nursing students regarding the pandemic process were analyzed. the problems experienced by the students and their views on distance education were determined; "general attitudes towards distance education", "thoughts on the functioning of applied courses", "thoughts on theoretical courses", "problems in accessing online education", "opinions about the adequacy of education", "problems experienced in the clinical process after the pandemic" and stress, anxiety It was categorized as "psychological problems" experienced by students during the pandemic process. In the study, the reflections of the pandemic process on nursing education, how the sudden changes that came with the pandemic were managed in the education process were emphasized, and the negative experiences and achievements of nursing students were included in this process. Therefore, in the study, a situation determination in the pandemic process of nursing education was made, strengths and weaknesses were determined, inferences were made and suggestions were presented.

Keywords: Education, Nursing, Students, COVID-19

Klinik Ortamda Fakülte Mezunları İle Son Sınıf Hemşirelik Öğrencilerinin Etkileşimi: Fenomolojik Bir Çalışma

Arzu USLU¹, Fatma Zehra GENÇ², Serpil YÜKSEL²

¹Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye

Sorumlu Yazar: arzu.uslu86@gmail.com

Amaç: Araştırmada mesleki uygulama dersi kapsamında, aynı klinik ortamda çalışan fakülte mezunları ile son sınıf hemşirelik öğrencilerinin birlikte çalışma deneyimlerini ve etkileşimlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Fenomolojik tipteki bu nitel araştırma, aynı fakülte mezunlarının çalıştığı birimlerde klinik eğitim alan son sınıftaki yedi hemşirelik öğrencisi ve bu birimlerde çalışan aynı fakülteden mezun beş hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma için kurumlardan, etik kuruldan ve katılımcılardan yazılı izin alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, bireysel derinlemesine görüşme yöntemi ile 20 Nisan - 20 Haziran 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde tümevarımcı içerik analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çoğunluğunu kadınların oluşturduğu öğrencilerin yaş ortalaması 22, hemşirelerin ise 27,8 yıldır. Öğrenciler tüm klinik eğitimden memnun olduğunu, klinik eğitimin mesleğe bakış açılarını olumlu etkilediğini, hemşirelik eğitimi için gerekli ve önemli olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler mesleki uygulama dersi kapsamında haftanın dört günü klinik ortamda olmaktan ve aynı fakülte mezunu ile çalışmaktan memnun olduklarını ifade etmiştir. Hemşireler, mezun oldukları fakültenin öğrencisi ile klinik ortamda birlikte çalışmaktan ve onlara rehberlik etmekten memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bireysel derinlemesine görüşmede elde edilen verilerin içerik analizi ile hemşire ve öğrencilerin görüşlerini belirleyen 83 kod, 13 kategori ve 5 tema oluşturulmuştur. Öğrenci görüşlerine ve deneyimlerine ilişkin temalar; “öğrencilerin aynı fakülte mezunu hemşireler ile çalışmaya yönelik görüşleri” ve “öğrencilerin fakülte mezunlarından beklentileri” olarak belirlenmiştir. Hemşirelerin görüşlerine ve deneyimlerine ilişkin temalar; “öğrenciler ile çalışmaya yönelik görüşleri”, “öğrencilerin mesleki hazır oluşluğuna ilişkin düşünceleri” ve “okul-hastane işbirliğine yönelik beklentileri” olarak saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma bulguları, klinik ortamda kendi fakültesinden mezun olmuş hemşirelerle çalışmanın son sınıf öğrencileri motive ettiğini, öğrenme sürecine olumlu katkı sağladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkileşim, Klinik Ortam, Hemşire, Mezun, Öğrenci

Interaction of Faculty Graduates and Senior Nursing Students in a Clinical Environment: A Phenomenological Study

Aim: In the research, it was aimed to reveal the experiences and interactions of faculty graduates and senior nursing students working in the same clinical environment within the scope of the professional practice course.

Method: This qualitative study of the phenomenological type was conducted with seven senior nursing students who received clinical training in the units where graduates of the same faculty work and five nurses who graduated from the same faculty working in these units. Written permission was obtained from the institutions, ethics committee and participants for the research. The data were collected by the researchers between April 20 and June 20, 2022, using the semi-structured interview form, with individual in-depth interview method. Inductive content analysis was used to analyze the data.

Results: The average age of the students, the majority of whom were women, was 22 years, and the nurses were 27.8 years. The students stated that they were satisfied with all clinical education, that clinical education positively affected their perspectives on the profession, and that it was necessary and important for nursing education. Students stated that they are satisfied with being in the clinical environment four days a week and working with the same faculty graduate within the scope of the professional practice course. The nurses stated that they were satisfied with working with and guiding the students of the faculty they graduated from in the clinical environment. With the content analysis of the data obtained in the individual in-depth interviews, 83 codes, 13 categories and 5 themes were created that determine the views of nurses and students. Themes related to student views and experiences; "Students' views on working with same faculty graduate nurses" and "Students' expectations from faculty graduates" were determined. Themes related to the views and experiences of nurses; "opinions about working with students", "Students' thoughts on their professional readiness" and "expectations for school-hospital cooperation" titles were detected.

Conclusion: Research findings showed that working with nurses graduated from their own faculty in a clinical setting motivates senior students and contributes positively to the learning process.

Keywords: Interaction, Clinical Environment, Nurse, Graduate, Student

Yeni Mezun Hemşireler Kendilerini Kültürel Olarak Yeterli Hissediyorlar mı?: Fenomenolojik Nitel Araştırma

Nilay ERCAN ŞAHİN², Türkan KARACA¹

¹Adıyaman Üniversitesi-Sağlık Bilimleri Fak.-Hemşirelik Böl.

²Hacettepe Üniversitesi-Hemşirelik Fakültesi

Sorumlu Yazar: tukan_20051@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmada yeni mezun hemşirelerin, hemşirelik eğitimi sonrası kendilerini kültürel olarak yeterli hissetmeye ve hemşirelik eğitimi sürecinde kültürel yeterliği öğrenmeye yönelik algı ve deneyimlerini ortaya koymak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Fenomenolojik niteliksel araştırma türünde olan çalışmada amaca yönelik örneklem yöntemi ile bir üniversitenin hemşirelik fakültesinde eğitim gören öğrencilerden veri doygunluğuna ulaşana kadar veri toplanmış olup, 21 yeni mezun hemşire örneklemini oluşturmuştur. Açık uçlu sorulardan oluşan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılarak derinlemesine bireysel görüşme ile veriler toplanmıştır. Bireysel derinlemesine ses kaydı altında yapılan görüşmelere ilişkin veriler ise araştırmacıların ayrı ayrı her bir görüşmeyi transkript etmesinin ardından, araştırmacılar belirledikleri ana ve alt temalar üzerinde görüşerek ortak karara vardıldıktan sonra tema ve alt temaların son şekli vermiştir.

Bulgular: Yeni mezun hemşireler ile yapılan görüşmeler doğrultusunda beş tane tema ve beş tane alt tema belirlenmiştir. Bunlar, “Kültürel Yeterliğin Anlamı”, “Kültürel Yeterliği Öğrenme”, “Kültürün Hemşirelik Uygulamasına Etkisi”, “Kültürel Olarak Yeterli Hissetmeme” ve “Dil Engeli”dir.

Sonuç ve Öneriler: Yeni mezun hemşireler kültürel gelişimlerine katkı sağlayacak bilgiyi teorik olarak aldıklarını ancak bunu klinik ortamında deneyimleyemedikleri için kendilerini kültürel olarak yeterli görmedikleri ortaya çıkmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin kültürel olarak yeterli düzeyde mezun olabilmeleri için hemşirelik ders müfredatında teorik bilginin yanı sıra öğrencilerin farklı kültür ortamlarını deneyimleyecekleri gelecek ya da simüle uygulama ortamları ile beceri gelişiminin sağlanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: *hemşire, kültürel yeterlik, nitel araştırma*

Do newly graduated nurses feel culturally competent? : A phenomenological study

Purpose: The aim of this study is to reveal the perceptions and experiences of newly graduated nurses to feel culturally competent and to learn cultural competence in the nursing education process.

Method: In the study, which is in the type of phenomenological qualitative research, data were collected from the students studying at the nursing faculty of a university with the purposeful sampling method until the data saturation was reached, and 21 newly graduated nurses participated. Data were collected through in-depth individual interviews using the Semi-Structured Interview Form consisting of open-ended questions. The data related to the interviews conducted under individual in-depth audio recordings, on the other hand, were finalized after the researchers reached a consensus by discussing the main and sub-themes they determined, after the researchers transcribed each interview separately.

Results: Five themes and five sub-themes were determined in line with the interviews with newly graduated nurses. These are “Meaning of Cultural Competence”, “Learning Cultural Competence”, “Impact of Own Culture on Nursing Practice”, “Feeling Culturally Competent” and “Language Barrier”.

Conclusions and Suggestions: It has been revealed that newly graduated nurses theoretically receive information that will contribute to their cultural development, but they do not see themselves as culturally sufficient because they cannot experience it in the clinical environment. In order for nursing students to graduate at a culturally sufficient level, it is important to provide skill development with real or simulated practice environments in which students will experience different cultural environments, as well as theoretical knowledge in the nursing course curriculum

Keywords: *hemşire, öğrenci, kültürel yeterlilik, qualitative research*

Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Meslek Seçimine Etkisinin Belirlenmesi

Berna BAYIR¹, Beyzanur AY², Hamza ÖZCIHAN³

¹Kto Karatay Üniversitesi

²Konya Şehir Hastanesi

³Konya Numune Hastanesi

Sorumlu Yazar: berna.bayir@karatay.edu.tr

Amaç: Araştırmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının meslek seçimi üzerindeki etkisi ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek hedeflenmiştir.

Yöntem: Araştırma gözlemsel araştırma türlerinden kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırma verileri Kasım-Şubat 2021 tarihleri arasında toplandı. Araştırmanın evrenini hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler oluşturdu. Örneklem büyüklüğü G*Power analiz yöntemiyle hesaplandı. Hemşirelik bölümünde okuyan ve 18 yaşının üstünde olan öğrencilere kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşıldı. Toplam 226 öğrenci örneklem grubunu oluşturdu. Verilerin toplanması için Kişisel Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeği, Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği kullanıldı. Araştırmanın istatistiksel analizinde yüzdellik, frekans, tek yönlü Varyans testi, Post Hoc Tukey, regresyon ve korelasyon analizleri yapıldı.

Bulgular: Katılımcıların büyük çoğunluğunun 17-25 yaş aralığında, kadın ve aileleriyle yaşayan öğrenciler olduğu belirlendi. Öğrencilerden yaşları ve aile türlerine göre toplumsal cinsiyet bakış açılarıyla aralarında istatistiksel fark tespit edildi. Öğrencilerin hemşirelik mesleğine uygunluk düzeyini belirleyen Hemşirelik meslek seçimi ölçeği ortalamaları, 26-35 yaş aralığındaki öğrencilerde $7,12 \pm 2,49$, İç Anadolu kültüründe yaşayanlarda $7,11 \pm 1,61$ ile daha yüksekti. Eşitlikçi rolün, öğrencilerin meslek seçiminde $0,95 \pm 0,47$ puan pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı etkisi olduğu belirlendi. Eşitlikçi cinsiyet rolü ile meslek seçimi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın sonunda eşitlikçi bakış açısına sahip olan hemşirelik öğrencilerinin mesleğe uygunluğunun daha yüksek olduğu, yaşanan yerde alınan kültürün ve yaşın toplumsal cinsiyet bakışını etkilemesiyle beraber mesleğin seçiminde de etkili olduğu görüldü. Bu doğrultuda üniversiteye girişte hemşirelik bölümü seçilmeden önce meslek hakkında halk eğitimlerinin yapılması önerilmektedir. Eğitimlerin, hemşirelik mesleğine uygun olan öğrencilerin seçim yapmasını sağlayacağı, bunun da mesleğin sevilerek yapılması ile hasta bakım kalitesine yansıtacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet Rolü, Hemşirelik, Mesleki İstek, Tutumlar

Determining the Effect of Nursing Students' Attitudes Towards Gender Roles on Choosing a Profession

Purpose: In the study, it was aimed to determine the effect of nursing department students' attitudes towards gender roles on their choice of profession and the relationship between them.

Methods: The research is a cross-sectional type of research from observational research types. Research data were collected between November and February 2021. The universe of the research was formed by the students studying in the nursing department. The sample size was calculated using the G*Power analysis method. The students who were studying in the nursing department and were over the age of 18 were reached by snowball sampling method. A total of 226 students formed the sample group. Personal Information Form, Gender Roles Attitude Scale and Nursing Career Choice Scale were used to collect data. In the statistical analysis of the study, percentage, frequency, one-way test of variance, Post Hoc Tukey, regression and correlation analyzes were performed.

Results: It was determined that the majority of the participants were students between the ages of 17-25, women and living with their families. A statistical difference was found between the students in terms of gender perspectives according to their ages and family types. Nursing profession choice scale mean, which determines the fitness level of students for the nursing profession, was higher with 7.12 ± 2.49 for students aged between 26-35 and 7.11 ± 1.61 for students living in Central Anatolian culture. It was determined that the egalitarian role had a statistically significant positive effect of 0.95 ± 0.47 points in students' choice of profession. It was determined that there was a positive and significant relationship between the egalitarian gender role and the choice of profession.

Conclusions and Suggestions: At the end of the study, it was seen that nursing students with an egalitarian perspective were more suitable for the profession, and the culture and age in the place of residence were also effective in choosing the profession, as well as affecting the gender perspective. In this direction, it is recommended to conduct public education about the profession before choosing the nursing department at university entrance. It is thought that the trainings will enable the students who are suitable for the nursing profession to make a choice, and this will be reflected in the quality of patient care by loving the profession.

Keywords: Gender Role, Nursing, Vocational Aspiration, Attitudes

Hemşirelere Yönelik Temel EKG Eğitiminin Etkinliği

Fatma İLTUŞ¹, Yasemin TOKEM², Serdar BAYATA³

¹Selçuk Üniversitesi, Kadir Yallagöz Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Akşehir, Konya, Türkiye

²İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

³İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği, İzmir, Türkiye
Sorumlu Yazar: fatmailtus@yahoo.com

Amaç: Bu çalışma hemşirelere yönelik temel elektrokardiyografi eğitiminin etkinliğinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Ön test-son test deneysel tasarımlı bir araştırmadır. Araştırma öncesinde İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik izin alındı. Araştırmanın evrenini İzmir ilinde yaşayan hemşireler oluşturdu. Temel EKG eğitimi duyurusu yapılarak eğitime katılmak isteyenlerin başvuruları online olarak alındı. Başvuru yapan hemşirelerin e-posta adreslerine Google formlar aracılığı ile anket gönderilerek sosyodemografik verilerine ek olarak EKG bilgi düzeyleri ve eğitimden beklentileri soruldu, bu anket sonucuna göre eğitim içeriği oluşturuldu. Eğitim altı saat sürdü, eğitim başlamadan önce ve eğitimden sonra bilgi düzeyini ölçen 14'er soruluk anket dolduruldu. Eğitime 80 hemşire katıldı, ön test anket formlarını 75, son test anket formlarını 59 hemşire doldurdu. Veriler SPSS 22.0 paket programında analiz edildi.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre hemşirelerin yaş ortalaması 30,2 (min:20- max:52), %12'si erkekti. Araştırmanın ön-test bilgi puanı ortalaması 6,52 (min:1-max:11), son-test bilgi puanı ortalaması 9,79 (min:5-max:13) olarak saptandı. Eğitim sonunda araştırmaya katılan hemşirelerin son test bilgi puanlarının ön test bilgi puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede arttığı saptandı (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Temel elektrokardiyografi eğitiminin etkili olduğu saptandı. Hemşirelik eğitimi sırasında verilen elektrokardiyografi eğitimleri mezuniyet sonrasında hem elektrodları doğru yerleştirme hem de EKG' yi yorumlayabilme yönünden düzenli aralıklarla tekrarlanan hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Elektrokardiyografi, Hemşirelik, Eğitim

Effectiveness of Basic ECG Training for Nurses

Purpose: This study was conducted to determine the effectiveness of basic electrocardiography training for nurses.

Method: The research was a pretest-posttest experimental design. Ethical approval was obtained from the İzmir Katip Çelebi University Non-Interventional Research Ethics Committee before the study. The population of the study consisted of nurses living in İzmir. The basic ECG training was announced and the applications of those who wanted to participate in the training were received online. A questionnaire was sent to the e-mail addresses of the nurses who applied, via Google forms, and in addition to their sociodemographic data, their ECG knowledge levels and their expectations from education were asked, and the training content was created according to the results of this questionnaire. The training took six hours. A 14-question questionnaire measuring the level of knowledge was filled before the training started and after the training. 80 nurses participated in the training, 75 nurses filled the pre-test questionnaires and 59 nurses filled the post-test questionnaires. The data were analyzed in the SPSS 22.0 package program.

Results: According to the research findings, the average age of the nurses was 30.2 (min: 20- max: 52), 12% of them were male. The mean pre-test knowledge score of the study was 6.52 (min:1-max:11) and the mean post-test knowledge score was 9.79 (min:5-max:13). At the end of the training, it was determined that the post-test knowledge scores of the nurses participating in the study increased statistically significantly compared to their pre-test knowledge scores (p<0.05).

Conclusion and Recommendations: It was determined that basic electrocardiography training was effective. Electrocardiography trainings given during nursing education should be supported with regular in-service trainings in terms of both correct placement of electrodes and interpretation of ECG after graduation.

Keywords: Electrocardiography, Nursing, Training

Hemşirelik Eğitiminde Fotoses Uygulaması: Diyabet Hemşireliği Örneği

İbrahim ÇETİN¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sorumlu Yazar: cetinibrahim1@hotmail.com

Amaç: Diyabetli hastalar ile çalışacak hemşireler ne ölçüde donanımlıysa hastaya olan katkısı da o oranda yüksek olmaktadır. Diyabet hemşireliği eğitimindeki yetersizlikler, hastanın aldığı sağlık bakım hizmetine olumsuz yansımaktadır. Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın amacı, diyabet hemşireliği dersinin yürütülmesinde yenilikçi bir eğitim aracı olan fotoses yönteminin kullanım deneyimini ortaya koymaktır. **Yöntem:** Araştırmanın evrenini Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencilerinden “diyabet hemşireliği” dersini alanlar oluşturmuştur. Kurum ve katılımcı izinlerinin sağlandığı çalışmada, dersi 59 öğrenci almış, bunlardan 38’i (%64,4) çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Fotoses etkinliğinin derste nasıl kullanılacağı konusunda öğrencilere dört haftalık sürede toplam 120 dakikalık eğitim verilmiştir. Oryantasyon eğitimi sonrasında yürütülen etkinlik sonucu elde edilen yazılı ve fotografik anlatılar bu araştırmanın verilerini oluşturdu. Veriler, içerik analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Öğrencilerin tamamı fotoses etkinliğinin dersi işlemede farklılık yarattığını ve etkili olduğunu ifade etmiştir. Yine, öğrencilerin %94,7’si diyabetli bireyi anlama ve empati kurma için bu etkinliğin derste kullanılabileceğini bildirmişlerdir. Öğrenciler genel olarak “beslenmede mahrumiyet”, “tehlikeli beslenme” ve “yaratıcı beslenme” öğelerine odaklanılmıştır. **Sonuç ve Öneriler:** Eğitimde inovatif öğretim stratejileri arasında gösterilen fotoses etkinliğinin Diyabet Hemşireliği eğitiminde kullanılabileceği ve fayda sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Hemşirelik eğitiminde çeşitli inovatif yöntemlerin denenmesi ve sonuçların bilimsel kanallar aracılığı ile paylaşımı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Fotoses, Diyabet hastalığı, Diyabet hemşireliği

Photovoice Application in Nursing Education: Diabetes Nursing Example

Purpose: The more equipped the nurses who will work with diabetic patients, the higher their contribution to the patient. Inadequacies in diabetes nursing education have a negative impact on the health care received by the patient. The purpose of this descriptive study is to share the experience of using the photovoice method, which is an innovative educational tool in the conduct of the diabetes nursing lecture. **Method:** The universe of the research consisted of the last year nursing students of Kocaeli University Faculty of Health Sciences who took the "diabetes nursing" lecture. In the study, in which institutional and participant permissions were provided, 59 students took the course, and 38 (64.4%) of them voluntarily participated in the study. A total of 120 minutes of training have been given to the students over a four-week period on how to use the photovoice activity in the lesson. Written and photographic narratives obtained as a result of the activity carried out after the orientation training formed the data of this research. The data have been evaluated by content analysis. **Results:** All of the students stated that the photovoice activity made a difference in teaching the lesson and was effective in learning. Moreover, 94.7% of the students reported that this activity could be used in the lecture to understand and empathize with the person with diabetes. Students have been generally focused on “deprivation in nutrition”, “hazardous eating” and “creative nutrition”. **Conclusion and Suggestions:** It has been concluded that the photovoice activity, which is one of the innovative teaching strategies in education, can be used and benefits in Diabetes Nursing education. It is recommended to try various innovative methods in nursing education and to share the results through scientific channels.

Keywords: Nursing education, Photovoice, Diabetes Mellitus, Diabetes nursing

Behçet Hastalığı Olan Bireylerde Algılanan Stres Düzeyi, Hastalık Aktivitesi Ve Uyku Kalitesi Arasındaki İlişki

Seyma KORUYUCU¹, Özlem CANBOLAT²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi

²Gazi Üniversitesi

Sorumlu Yazar: stanyal1996@gmail.com

Araştırma, Behçet hastalarında algılanan stres düzeyi, hastalık aktivitesi ve uyku kalitesi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı-ilişki arayıcı tipte yapılmıştır. Araştırma, Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi Romatoloji polikliniğine başvuran, araştırmaya alınma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 144 hasta ile yürütülmüştür. Veriler, Hasta Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ), Behçet Sendromu Aktivite Skoru (BSAS) ve Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi (PUKİ) kullanılarak Google Forms aracılığıyla online toplanmıştır. Bir üniversitenin etik kurulundan ve çalışmanın yapıldığı kurumdan yazılı izin alınmıştır. Google forms aracılığıyla oluşturulan ankette araştırmaya katılan bireylerden katılım onamları alınmıştır. Araştırmada hastaların ASÖ puan ortalamasının 19,37±6,49, BSAS toplam puan ortalamaları 31,94±20,83, PUKİ puan ortalamasının 7,75±4,14 olduğu bulunmuştur. ASÖ ile PUKİ arasında ($r=0,611, p<0,001$), BSAS ve PUKİ arasında ($r=0,564, p<0,001$) ve BSAS ve ASÖ ($r=0,382, p<0,001$) arasında da pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak; Behçet hastalarında algılanan stres düzeyi yükseldikçe hastalık aktivitesinin arttığı ve uyku kalitesinin azaldığı, ayrıca hastalık aktivitesi arttıkça da uyku kalitesinin de azaldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Behçet hastalığı, hastalık aktivitesi, hemşirelik, stres, uyku kalitesi

The Relationship Between Perceived Stress Level, Disease Activity And Sleep Quality In Individuals With Behçet's Disease

This descriptive relation-seeker study was conducted to determine the relationship between perceived stress level, disease activity and sleep quality in Behçet's patients. The study was carried out with 144 patients who applied to Necmettin Erbakan University Meram Faculty of Medicine Hospital Rheumatology outpatient clinic, met the inclusion criteria and volunteered to participate in the study. Data were collected online via Google Forms using the Patient Information Form, Perceived Stress Scale (PSS), Behçet's Syndrome Activity Score (BSAS) and Pittsburgh Sleep Quality Index (PUKI). In the study, the PSS scores were 19.37±6.49, the BSAS total score average was 31.94±20.83, and the PUKI score was 7.75±4.14. There was also a positive and highly significant difference between PSAS and PUKI ($r=0.611, p<0.001$), between BSAS and PUKI ($r=0.564, p<0.001$), and between BSAS and PSS ($r=0.382, p<0.001$). As a result; It was determined that as the perceived stress level increased in Behçet's patients, disease activity increased and sleep quality decreased, furthermore as disease activity increased, sleep quality decreased.

Keywords: Behçet's Disease, Disease Activity, Nursing, Stress, Sleep Quality

Psychometric Properties Of The Turkish Version Of The Academic Nurse Self-Efficacy Scale (Anses)

Harun ÖZBEY¹, Kazım BAĞCI¹, Metin KARABULUT¹, Meral BAYAT¹

¹Erciyes Üniversitesi

Corresponding Author: ozbeyharun@outlook.com

This methodological study established the Turkish validity and reliability of the 14-item Academic Nurse Self-Efficacy Scale (ANSEs) in nursing students. The sample consisted of 294 bachelor nursing students from a university in Turkey. The sample was more than 20 times the number of scale items to compensate for missing data. Data were collected using a student information form and ANSEs. The study was approved by an ethics committee, permission was obtained from the university, and informed consent was obtained from participants prior to the onset of research. Participants had a mean age of 19.95 ± 1.47 years. Of participants, 86.7% were women, 28.6% were first-year students. ANSEs had a content validity index (CVI) of 0.814. Confirmatory factor analysis (CFA) showed that the scale had factor loadings of 0.554 to 0.872, the goodness of fit indices of >0.85 , and a root mean square error of approximation (RMSEA) index of <3 . The total scale had a Cronbach's alpha of 0.910, while the subscales had Cronbach's alpha values of >0.70 . The total scale Tukey's test of additivity was $F=67.467$ ($p \leq 0.001$) and ANSEs had an Intraclass Correlation Coefficient (ICC) of 0.91. The results show that ANSEs is a valid and reliable measure for the Turkish sample.

Keywords: Academic self-efficacy, scale, reliability, validity

Türkiye'nin Doğusundaki ve Batısındaki İki Farklı Üniversitenin Hemşirelik Eğitimine Yönelik Örtük Programlarının Karşılaştırılması

Hülya ELMALI ŞİMŞEK², Meyreme AKSOY¹

¹Siirt Üniversitesi

²Fenerbahçe Üniversitesi

Sorumlu Yazar: meryeme_072@hotmail.com

Amaç: Ahlaki standartları yüksek, güvenilir bir meslek olarak görülen hemşirelik, hemşirelik eğitimi boyunca örtük müfredattan etkilenmektedir. Örtük müfredat, resmi müfredat uygulamalarında açıklanan amaç ve etkinlikler dışında öğrencilerin sahip olduğu bilgi, görüş, algı, uygulama ve değerleri içeren resmi olmayan, yazılı olmayan bir programdır. Örtük müfredat, hemşirelik öğrencilerinin mesleki kimliklerinin oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir. Bu çalışmada, Türkiye'nin iki farklı bölgesinde lisans düzeyinde hemşirelik eğitimi veren iki üniversitenin hemşirelik eğitimine yönelik örtük programlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırma, Türkiye'nin batısında yer alan bir vakıf üniversitesi ve Türkiye'nin doğusunda yer alan devlet üniversitesinde yürütüldü. Çalışmaya vakıf üniversitesinden 139 (evren =200, %69.5 katılım), devlet üniversitesinden 180 (evren=700, %25.7 katılım) gönüllü hemşirelik öğrencisi katıldı. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Hemşirelik Eğitiminde Örtük Program Değerlendirme Ölçeği (HEÖPDÖ) kullanarak hazırlanan anonim online bir anket aracılığıyla toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, aralık, sayılar ve yüzdeler), Student t testi, Whitney U, Anova testi ve Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmada katılımcıların yaş ortalamalarının 20.95±2.04 olduğu, büyük bir çoğunluğunun %67.1 kadın olduğu, %54.5'nin birinci sınıf öğrencisi olduğu tespit edildi. Vakıf üniversitesi öğrencilerinin HEÖPDÖ'den aldığı toplam puan ortalaması 163,31 ± 21,69, okul iklimi alt boyutu puan ortalaması 75,99 ± 10,16, mesleki kazanımlar alt boyutu puan ortalaması 50,97 ± 8,07, öğrenci-öğretmen-okul etkileşimi alt boyutu puan ortalaması ise 36,35 ±12,46 olarak, devlet üniversitesi öğrencilerinin HEÖPDÖ ve alt boyutlarından aldığı puan ortalamaları ise sırasıyla 145,50 ± 25,81; 62,33 ± 12,89; 44,22 ± 12,10 ve 38,94 ± 9,35 olarak hesaplandı. Katılımcıların sosyo- demografik özellikleri ile HEÖPDÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi. Fakat Türkiye'nin batısında yer alan vakıf üniversitesinde okuyan hemşirelik öğrencilerinin HEÖPDÖ toplam, okul iklimi ve mesleki kazanımlar alt boyut puan ortalamaları doğudaki devlet üniversitesinde okuyan hemşirelik öğrencilerinkilerden istatistiksel olarak daha yüksek iken, öğrenci-öğretmen-okul etkileşimi alt boyutu puan ortalamasının istatistiksel olarak daha düşük olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada katılımcıların örtük programa yönelik algılarının orta düzeyde olduğu saptandı. Ayrıca çalışmamızda daha iyi fiziki koşullara ve olanaklara sahip olan vakıf üniversitesi öğrencilerinin örtük programa yönelik algılarının daha iyi olduğu belirlendi. Bu doğrultuda okulların fiziki ortam ve olanaklarından etkilenen örtük programın öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla okulların fiziki olanaklarının iyileştirilmesi düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik eğitimi; Örtük program

Comparison of the hidden curriculum for nursing education of two different universities in the east and west of Turkey

Purpose: In this study, it is aimed to determine and compare the latent programs for nursing education of two universities that provide undergraduate nursing education in two different regions of Turkey.

Method: The descriptive and cross-sectional research was conducted at a foundation university located in western Turkey and a state university located in eastern Turkey. 139 (universe = 200, 69.5% participation) volunteer nursing students from a foundation university and 180 (universe = 700, 25.7% participation) from a state university participated in the study. Data were collected by means of an anonymous online questionnaire prepared using the Introductory Information Form, the Hidden Program Evaluation Scale in Nursing Education (HPESNE). Descriptive statistics (mean, standard deviation, range, numbers and percentages), Student's t test, Whitney U, Anova test and Pearson correlation analysis were used in the analysis of the data.

Results: In the study, it was determined that the mean age of the participants was 20.95±2.04, the majority of them were women, 67.1%, and 54.5% were first-year students. The total mean score of the foundation university students in the HPESNE is 163.31 ± 21.69, the mean score of the school climate sub-dimension is 75.99 ± 10.16, the mean score of the professional achievements sub-dimension is 50.97 ± 8.07, the student-teacher- School interaction sub-dimension mean score was 36.35 ±12.46, the mean scores of the state university students in the HPESNE and its sub-dimensions were

calculated as 145.50 ± 25.81 , 62.33 ± 12.89 , 44.22 ± 12.10 and 38.94 ± 9.35 , respectively. The difference between the socio-demographic characteristics of the participants and the mean scores of HPESNE was not statistically significant. However, while the total, school climate and professional achievements sub-dimension mean scores of nursing students studying at a foundation university located in the west of Turkey are statistically higher than those of nursing students studying at a state university in the east, the mean score of the student-teacher-school interaction sub-dimension is statistically lower. was found to be.

Conclusions and Suggestions: In the study, it was determined that the participants' perceptions of the hidden curriculum were at a moderate level. In addition, in our study, it was determined that foundation university students, who have better physical conditions and facilities, had better perceptions of the hidden curriculum. In this direction, it can be considered to improve the physical facilities of the schools in order to minimize the negative effects of the hidden curriculum, which is affected by the physical environment and facilities of the school, on the students

Keywords: *Nursing, Nursing education;Hidden program*

Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Yaşam Sonundaki Bireye Bakım Verme, Ölüm ve Saygın Ölüm Kavramlarına Karşı Tutum ve Görüşleri: Karma Yöntem Çalışması

Sevil ÖZKAN¹, Fatma TAŞ ARSLAN¹

¹Selçuk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya.
Sorumlu Yazar: nursevilozkan@gmail.com

Amaç: Bu çalışma; hemşirelik son sınıf öğrencilerinin yaşam sonundaki bireye bakım verme, ölüm ve saygın ölüm kavramlarına ilişkin tutum ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışma Konya ilinde bulunan bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik son sınıfı öğrencileri ile 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde karma yöntem kullanılarak yapılmıştır. Çalışma öncesinde etik kurul izni, kurum izni ve katılımcıların yazılı bilgilendirilmiş gönüllü oluru alınmıştır. Çalışmanın nicel verileri ön test-son test kontrol gruplu deneysel tasarıma sahip olup; 213 hemşirelik son sınıf öğrencisinden elde edilmiştir. İlk defa açılan “Palyatif Bakım” (Seçmeli) Dersine kayıtlı 106 öğrenci girişim grubunu (GG) oluştururken, ilgili dersi seçmeyen diğer öğrenciler (n =107) kontrol grubunu (KG) oluşturmuştur. Palyatif Bakım (Seçmeli) Ders programı ve müfredatı Yaşam Sonu Hemşirelik Eğitimi Konsorsiyumu’nun (ELNEC-Core) müfredat önerileri ile güncel literatüre göre hazırlanmıştır. Palyatif Bakım Seçmeli Dersi 14 hafta boyunca (toplam 28 saat) GG ile işlenmiştir. Her iki grubun son test verileri alındıktan sonra, çalışmaya katılan bütün öğrencilere 80 dakikalık “Saygın Ölüm” ile ilgili bir konferans düzenlenmiştir. Nicel veriler “Bilgi Formu” ile “Saygın Ölüm İlkelerine İlişkin Tutumların Benimsenme Ölçeği (SÖİTBÖ)”, “Ölüme Karşı Tutum Ölçeği (ÖKTÖ)” ve “Frommelt Ölmekte Olan Bireye Bakım Vermeye İlişkin Tutum Ölçeği (FÖOBBVİTÖ)” kullanılarak toplanmıştır. Nitel veriler, bireysel ve odak grup görüşmeleri (n = 9) yoluyla toplanmış ve veriler tematik analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma verileri SPSS 22.0 ve NVİVO 12 programları ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Yaşam sonu dönemdeki bireye hemşirelik bakımı konusunda GG’nin KG’ye göre kendisini daha yeterli hissettiği bulunmuştur (p = 0,008). GG’nin son test SÖİTBÖ (p < 0.001) ve ÖKTÖ’nin bir alt boyutuna (Tarafsız Kabullenme Yaklaşım Kabullenme) (p = 0.037) ait puan ortalamalarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın nitel boyutunda temel terimler (terminal dönemdeki hasta, kayıp ve yas, ölüm) ve yaşam sonu dönemde ki bireye verilen bakım (duygular, deneyim ve bakım verme isteği) ile ilgili temalar belirlenmiştir.

Sonuç: Palyatif Bakım (Seçmeli) Dersi GG’de farkındalık oluşmasını sağlamış olup; öğrencilerin yaşam sonu dönemdeki bireye bakım, saygın ölüm ve ölüm karşı tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Ölüme Karşı Tutum; Palyatif Bakım; Saygın Ölüm İlkeleri, Terminal Dönem; Yaşam Sonu Dönemde Bakım

Anahtar Kelimeler: Ölüme Karşı Tutum; Palyatif Bakım; Saygın Ölüm İlkeleri, Terminal Dönem; Yaşam Sonu Dönemde Bakım

Attitudes and Views of Senior Nursing Students toward Caring for Individuals at the End of Life, Dying with Dignity, and Death: A Mixed Methods Study

Purpose: This study was conducted to determine the attitudes and views of nursing senior students about the concepts of caring for individuals at the end of life, dying with dignity, and death.

Method: This mixed method study was carried out with senior nursing students (n= 213) at Faculty of Health Sciences in a university in Konya, in the spring semester of 2017-2018 academic year. Written approval of ethics committee, institutional permission and informed consent of the participants were obtained before the study. The quantitative data of the study has an experimental design with pretest-posttest control group. The intervention group (IG) consisted of 106 students who enrolled in the “Palliative Care Course” (Elective) which was opened for the first time; and the control group (CG) consisted of 107 students who did not choose the relevant course. Curriculum of Palliative Care (Elective) Course have been prepared according to the recommendations of End-of-Life Nursing Education Consortium-Core and current literature. Palliative Care Elective Course was taught with IG for 14 weeks (28 hours in total). After the post-test data of both groups were collected, an 80-minute conference on “Dying with Dignity” was held for all the students participating in the study. Quantitative data were collected using the "Information Form" and Assessment Scale of Attitudes Toward Principles about Dying with Dignity (ASAPDD), Death Attitude Profile-Revised (DAP-R), and Frommelt’s Attitude toward Caring for Dying Patients (FATCOD). Qualitative data were collected through individual and focus group interviews (n = 9), and data were analyzed using thematic analysis. Data were analyzed by SPSS 22.0 and NVIVO 12 programs.

Results: It was found that IG felt more competent than CG in terms of nursing care for the end-of-life individual (p = 0.008). The post-test scores of the ASAPDD (p < 0.001) and Neutral Acceptance and Approach Acceptance subscale of DAP-R (p = 0.037) were significantly higher in IG. In the qualitative aspect of the study, themes related to basic terms (patient in terminal term, loss and grief, and death) and care given to the individual in the end-of-life period (emotions, experience, and willing to care), were determined.

Conclusion: Palliative Care (Elective) Course has created awareness in IG; it had a positive effect on the students' attitudes towards end-of-life care, respectable death, and death.

Keywords: Attitude Toward Death; Palliative Care; Principles About Dying With Dignity Terminal Dönem, End-Of-Life Care

Bu çalışma Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinatörlüğünce (Proje No: 18401039) desteklenmiştir

14-19 Yaş Erkek Adölesanların Aile İçi İletişimlerinin Okula Uyum Düzeyleri İle İlişkisi

Mahsum KORKUTAN¹, Nesibe GÜNAY MOLU², Burcu CEYLAN³, Tuba KORKMAZ ASLAN⁴

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

³Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Tekirdağ, Türkiye

⁴Necmettin Erbakan Üniversitesi, Seydişehir Kamil Akkanat Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya,

Sorumlu Yazar: mahsumk256@gmail.com

Amaç: Bu çalışma, 14-19 yaş arası erkek adölesanların aile içi iletişimlerinin okula uyum düzeyleri ile ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türdeki bu çalışma, Konya il merkezinde bulunan bir Anadolu İmam Hatip Lisesinde yürütüldü. Çalışma için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu'ndan ve ilgili kurumdan izin alındı. Çalışmanın evrenini 434 erkek öğrenci oluştururken, örneklem grubunu 2021-2022 eğitim öğretim döneminde okula devam eden, ailelerinden yazılı onam alınan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 347 erkek öğrenci oluşturdu. Evrenin % 80'ine ulaşıldı. Verilerin toplanmasında adölesanların kişisel özelliklerini değerlendirmeye yönelik bilgi formu, aile içi iletişimlerini ölçmek için Aile Değerlendirme Ölçeğinin İletişim Alt Boyutu, okula uyum düzeylerini belirlemek için ise Okula Uyum Ölçeği kullanıldı. Veriler erkek öğrencilerden yüz yüze anket yöntemi ile toplandı. Veriler ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde olarak özetlendi. Analizlerde t testi, One Way ANOVA, Pearson Korelasyon testi kullanıldı. Elde edilen sonuçlar $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde sınıandı.

Bulgular: Öğrencilerin %32'si 9, %35.4'ü 10, % 32.6'sı ise 11. ve 12. sınıftaydı ve yaş ortalaması 15.87 ± 1.18 olarak bulundu. Öğrencilerin %65.4'ünün lise seçimini kendisinin, %29.7'sinin ailesinin ve %4.9'unun arkadaş ya da öğretmenlerinin isteği ile yaptığı, %18.4'ünün kendisinde ya da ailesinde fiziksel ya da ruhsal bir hastalık olduğu belirlendi. Öğrencilerin % 40.3'ünün ailelerinin iletişim becerilerinin işlevsel olmadığı, İletişim Alt Boyut puan ortalamasının 1.94 ± 0.48 ve Okula Uyum Ölçeği puan ortalamasının 23.49 ± 6.41 olduğu belirlendi. İletişim Alt Boyut Ölçeği ile Okula Uyum Ölçeği arasında negatif yönlü zayıf ilişki ($r = -0.206$, $p < 0.000$) olduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan araştırmada ergenlerin aile içi iletişimleriyle okula uyum düzeyleri arasında negatif yönlü zayıf ilişki saptandı. Ergenlerin karmaşık süreçlerden geçtiği düşünüldüğünde okula uyum sağlamalarını hem okul içi hem de okul dışı çevreleri etkileyebilmektedir Ergenlerin okula uyumu üzerinde belirleyici olan öğretmen, akran, okul yönetimi gibi diğer faktörlere de odaklanılmalıdır. Lise çağına denk gelen 14-19 yaş aralığındaki ergenlerin okula uyumları üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi için bu grup üzerinde çalışmaların yoğunlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Erkek Öğrenciler, Aile içi iletişim, Okula uyum

The Relationship Between Family Communications And School Adjustment Levels Of Male Adolescents Aged 14-19

Purpose: This study was conducted to descriptive the relationship between family communication and school adjustment levels of male adolescents aged 14-19.

Method: This descriptive and correlational study was conducted in an Anatolian Imam Hatip High School located in the city center of Konya. Permission was obtained from Necmettin Erbakan University Health Sciences Ethics Committee and the relevant institution for the study. The universe of the study consisted of 434 male students, while the sample group consisted of 347 male students who attended the school in the 2021-2022 academic year, whose families gave written consent and agreed to participate in the study. 80% of the universe has been reached. Data were collected using an information form describing the personal characteristics of the adolescents, a family evaluation scale to measure their intra-family communication and a school adjustment scale to measure their school adjustment level. Data were collected from male students by face-to-face survey method. Data were summarized as mean, standard deviation, number, and percentage. T test, One Way ANOVA, Pearson Correlation test were used in the analyses. Obtained results were tested at $p < 0.05$ significance level. Results: 32% of the students were in the 9th, 35.4% in the 10th, and 32.6% in the 11th and 12th grades, and the mean age was 15.87 ± 1.18 . It was determined that 65.4% of the students made their choice of high school at the request of themselves, 29.7% of their families and 4.9% of their friends or teachers, and 18.4% of them had a physical or mental illness in themselves or in their families. It was determined that the communication skills of the families of 40.3%

of the students were not functional, the Communication Sub-Dimensional score average was 1.94 ± 0.48 and the School Adjustment Scale average score was 23.49 ± 6.41 . It was determined that there was a weak negative correlation ($r = -0.206$, $p < 0.000$) between the Communication Sub-Dimension Scale and the School Adjustment Scale.

Conclusion and Suggestions: In the study, a weak negative correlation was found between the family communication of adolescents and their level of school adjustment. Considering that adolescents go through complex processes, both in-school and out-of-school environments can affect their adaptation to school. It is recommended to intensify studies on this group in order to determine the factors that affect the school adjustment of adolescents aged 14-19, which corresponds to the high school age

Keywords: Adolescent, Male students, Family communication, School adjustment.

Sağlık Bakım Uygulamaları, Hemşirelik ve Etik Duyarlılık

Havva ÜNALDI¹, Emine ERGIN²

¹Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi, Konya, Türkiye

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği, İstanbul, Türkiye

Sorumlu Yazar: hunaldi.752@gmail.com

Hemşireler, hemşirelik mesleğinin temeli olan sağlık bakım uygulamalarını yerine getirirken hastanın savunucusu olma yaklaşımlarını önemsemelidir. İyi bir bakımın verilebilmesi için hemşirelerin, hastalarının değer, inanç, tutum ve davranışlarını göz önüne almaları, karar verme süreçlerinde etik ilkelere ve mesleki değerlere bağlı olmaları gerekmektedir. Bu derleme sağlık bakım uygulamalarını yerine getirirken hemşirelerin karşılaştığı etik ikilemler karşısındaki davranışlarını ve etik duyarlılıklarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Konuyla ilgili yayınlar geriye dönük olarak taranmıştır. Hemşirelik, sağlık bakım uygulamaları, etik, etik ikilem ve etik duyarlılık gibi anahtar kelimelerle çeşitli kombinasyonlar yapılmıştır. Bu kombinasyonlar veri tabanlarında ulusal ve uluslararası yayınlar gözden geçirilerek tarama yapılmıştır. Literatür incelendiğinde hemşirelerin %15-20 'sinin etik sorunlarla karşı karşıya kaldıkları saptanmıştır. Literatürde sıklıkla yaşanan sorunlar; yaşam sonu bakım ünitelerinde hastaların acılarını dindirmede yaşanan çaresizlik, görev ve sorumlulukların net olmaması ve organizasyondaki maliyet artışlarına ilişkin talepleri karşılamada yaşanan güçlüklerden kaynaklı olarak nedenler ortaya çıkmaktadır. Hemşireler karşılaştıkları etik sorunlar ve ikilemler karşısında bakım ve tedavi ile ilgili uygulamaları sürdürmekten ve bunu sağlarken de hastaların yaşam kalitesini artırmaktan sorumludur. Bu bağlamda hemşireler bakım sırasında etik ikilemlerle karşılaştığında bu ikilemleri çözmek ve evrensel etik değer ve ilkelerin rehberliği altında çözümler bulmaya yönelik sistematik bir yaklaşım kullanmaları gerekir. Etik açıdan karar verme sürecinde rehber olan etik duyarlılık, aynı zamanda sorunun tanımlanması açısından da bir yol göstericidir. Bu özellikleri ile etik duyarlılık, etik ikilem ya da çatışmaların ortadan kaldırılmasında da etkilidir. Sağlık hizmeti sunumunda yer alan hemşirelerin etik değerleri benimsemeleri ve etik duyarlılık konusunda farkındalıklarının olması, gelişen sağlık teknolojisi içinde yaşayabilecekleri etik ikilem ve çatışmaların çözümünde etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık bakım uygulamaları, hemşirelik, etik, etik ikilem ve etik duyarlılık

Health Care Practices, Nursing and Ethical Sensitivity

Nurses should care about the approach of being the advocate of the patient while executing the health care practices that are the basis of the nursing profession. To provide good care, nurses ought to consider the values, beliefs, attitudes and behaviors of their patients and adhere to ethical principles and professional values in decision-making processes. This compilation was made to examine the behaviors and ethical sensitivities of nurses in the face of ethical dilemmas while performing health care practices. Publications on the subject were reviewed retrospectively. Various combinations were made with keywords such as nursing, health care practices, ethics, ethical dilemma and ethical sensitivity. These combinations were searched in databases by reviewing national and international publications. When the literature was examined, it was determined that 15-20% of the nurses faced ethical problems. Problems that are encountered oftenly in the literature; the reasons arise from the helplessness experienced in relieving the suffering of patients in end-of-life care units, the unclear duties and responsibilities and the difficulties experienced in meeting the demands for cost increases in the organization. Nurses are responsible for sustaining the practices related to care and treatment in the face of ethical problems and dilemmas, increasing the quality of patients' lives while providing this. In this context, when nurses face ethical dilemmas during care, they need to use a systematic approach to solve these dilemmas and find solutions under the guidance of universal ethical values and principles. Ethical sensitivity, which is a guide in the ethical decision-making process, is also a guide in terms of defining the problem. With these features, ethical sensitivity is also effective in eliminating ethical dilemmas or conflicts. The adoption of ethical values and awareness of ethical sensitivity by nurses involved in health service delivery will be effective in solving ethical dilemmas and conflicts that they may experience in the developing health technology.

Keywords: Health care practices, nursing, ethics, ethical dilemma and ethical sensitivity

Turkcell Diyalog Müzesi” Gezisinin Üniversite Öğrencilerinin Engellilere Yönelik Tutumlarına Etkisi

Seyran Şevval ÇİMEN¹, Beyza GÜL¹, Yaren ÖZKARACA¹, Gözel Rümeyza ALKAN¹, Burak :KAPLAN¹, Besti ÜSTÜN¹, Aydan AKKURT YALÇINTÜRK¹

¹Istinye Üniversitesi

Sorumlu Yazar: seyransevval.cimen@gmail.comözkanözkan

Amaç: Bu çalışma Turkcell Diyalog Müzesi gezisinin üniversite öğrencilerinin engelli bireylere yönelik tutumlarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrenciler oluşturmuş olup, örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 16 kişi oluşturmuştur. Ön testte öğrencilerden “Kişisel Bilgi Formu” ve “Özrümlülere Yönelik Tutum Ölçeğini” doldurmaları istenmiştir. Bir hafta sonra “Turkcell Diyalog Müzesi”ne gezi düzenlenmiştir. Bu geziden bir hafta sonra öğrencilerden son testte tekrar “Özrümlülere Yönelik Tutum Ölçeği”ni doldurmaları istenmiştir. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %75’inin kadın, yaş ortalamasının 20 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin ön testte “Özrümlülere Yönelik Tutum Ölçeği” alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde; Eğitim Ortamı alt boyutundan 13,88, Kişilerarası İlişkiler alt boyutundan 40,75, Çalışma Yaşamı alt boyutundan 39,56, Aile Yaşamı alt boyutundan 11,06, Kişisel Özellikler alt boyutundan 30,69, Yetkinlik ve Bağımsız Yaşam alt boyutundan 54,38 puan aldıkları belirlenmiştir. Son testte ise alt boyut puan ortalamalarının artarak Eğitim Ortamı alt boyutunun 14,31, Kişilerarası İlişkiler alt boyutunun 42,50, Çalışma Yaşamı alt boyutunun 40,93, Aile Yaşamı alt boyutunun 12,31, Kişisel Özellikler alt boyutunun 32,50, Yetkinlik ve Bağımsız Yaşam alt boyutunun 56,56 puan olduğu saptanmıştır. Öğrencilere deneyimledikleri gezi ile ilgili görüşleri sorulduğunda, “Bu tarz yaşamak ve engellerle karşılaşmak beni etkiledi, insanları daha iyi anlamaya başladım.”, “Dünyaya onlar gibi bakmış oldum, bilinmezliğin içinde gibi...” ifadelerini kullandıkları belirlenmiştir.

Sonuç: Çalışmada, Turkcell Diyalog Müzesi’nin üniversite öğrencilerinin engelli bireylere yönelik tutumlarını olumlu yönde değiştirdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Engelli, Engelli Bireylere Yönelik Tutum, Üniversite Öğrenci

“Turkcell Dialogue Museum” The Impact of University Students' Attitudes Towards Disabled People

Purpose: This study was carried out to examine the effects of the Turkcell Dialogue Museum tour on the attitudes of university students towards people with disabilities.

Method: The universe of the descriptive study was composed of students studying at a foundation university. the sample of which agreed to participate in the study, it consisted of 16 people. In the pre-test, students were asked to fill in the "Personal Information Form" and the "Attitude Scale towards Disabled Persons". One week after, a trip to the “Turkcell Dialogue Museum” was organized. One week after this trip, the students were asked to fill in the "Attitudes towards Disabled Persons Scale" again in the post-test. The data were analyzed in the SPSS program.

Results: 75% of the students were female. The mean age was determined to be 20. When the sub-dimension average scores of the students on the "Attitude Scale towards the Disabled" in the pre-test were examined; 13.88 from the Educational Environment sub-dimension, 40.75 from the Interpersonal Relations sub-dimension, 39.56 from the Working Life sub-dimension, 11.06 from the Family Life sub-dimension, 30.69 from the Personal Traits sub-dimension, 54.38 from the Competence and Independent Living sub-dimension received were determined. In the post-test, the mean scores of the sub-dimensions increased to 14.31 for the Educational Environment sub-dimension, 42.50 for the Interpersonal Relations sub-dimension, 40.93 for the Working Life sub-dimension, 12.31 for the Family Life sub-dimension, 32.50 for the Personal Traits sub-dimension, Competence and The Independent Living sub-dimension was found to be 56.56 points. When students were asked for their opinions about the trip they experienced, "Living this way and encountering obstacles affected me, I started to understand people better.", It has been determined that they use the expressions "I have looked at the world as they do, as if in the unknown...".

Conclusion: In the study, it was determined that the Turkcell Dialogue Museum changed the attitudes of university students towards disabled people in a positive way.

Keywords: Disabled, Attitude towards Persons with Disabilities, University Student

BİLİMSEL PROGRAM

23 Eylül 2022

Ana Salon

8.00-
9.00

Kayıt

9.00-
9.30

Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı - Açılış Konuşmaları

9.30-
9.45

Ney Dinletisi - Öğr. Gör. Mustafa Süha ÇUBUKÇU

9.45-
10.00

Mevlâna ve İnsan Değeri - Önemi - Esin ÇELEBİ BAYRU (Hz. Mevlana'nın 22.Kuşak Torunu)

10.00-
10.30

Kahve Arası

Hemşireliğe Yatırım Yapmak: Küreselden
Ulusala Yaklaşım

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Nurgün
PLATİN, Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ

10.30-
10.50

Doç. Dr. Gülten KOÇ

Neden Hemşireliğe Yatırım?

10.50-
11.10

Chief Executive Officer Howard
CATTON (ICN CEO)

Hemşireliğe yatırım yapmak: Küresel
perspektif

11.10-
11.30

Dr. Öğr. Üyesi Azize ATLI ÖZBAŞ

Hemşireliğe yatırım yapmak: Ulusal
perspektif

Hemşirelik Eğitimindeki Değişim

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Hülya
OKUMUŞ, Prof. Dr. Ayda
ÇELEBİOĞLU

11.30-
11.50

Dr. Jan ANDERSON

Bakım bilimi paradigması: Hemşirelik
müfredatlarında değişim gerekli mi?
Neden?

11.50-
12.10

Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER

Pandemi sonrası hemşirelik
fakültelerinin vizyonlarına eleştirel bir
bakış: Değişim önerileri

12.10-
12.30

Prof. Dr. Sultan TAŞCI

Hemşirelik eğitiminde yetkinliklere
ulaşmak için değişim olmalı mıdır?
Neden? Nasıl?

12.30-
13.30

Öğle Yemeği

Yükseköğretimde Eğitim ve Öğretim
Süreçleriyle İlgili Eğilimler

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Gülseren
KOCAMAN, Prof. Dr. Elif GÜRSOY

13.30-13.50	Dr. Therese ZHANG	Yükseköğretim alanında eğitim-öğretim süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik Avrupa ilkeleri ve kurumsal stratejiler
13.50-14.10	Prof. Dr. Sibel AKSU	Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretim süreçleri
14.10-14.30	Prof. Dr. Dilek ÖZMEN	Türkiye’de hemşirelik lisans programlarında eğitim-öğretim süreçleri
14.30-15.00	KAHVE ARASI	
	Hasta Kan Yönetiminde Yenilikçi Yaklaşımlar	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Emel EGE, Doç. Dr. Emine KOL
15.00-15.30	RN. Sherri OZAWA Society for the Advancement of Blood Management (SABM)	Özet İdeal Hasta Kan Yönetimi Nedir? ve Tedavi Algoritması / USA’daki Hasta Kan Yönetimi Gerçek Yaşam Verileri, Paydaşlara Faydaları
15.30-16.00	Prof. Dr. Serdar GÜNAYDIN	Hasta Kan Yönetimi Uygulamaları ve Tedavileri, Türkiye Veri Paylaşımı Hasta Kan Yönetiminde Multidisipliner Yaklaşım ve Hemşirenin Rolü
	Küresel Sağlık Öncelikleri	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Ayfer TEZEL, Prof. Dr. Nuran KÖMÜRCÜ
16.00-16.20	Prof. Dr. Sibel SAKARYA	21. Yüzyılda Değişen Küresel Sağlık Sorunları
16.20-16.40	Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ	Ruh Sağlığındaki Küresel Zorluklar ve Fırsatlar
16.40-17.00	Anette KENNEDY	Erişilebilir, Sürdürülebilir ve Doğru Sağlık Bakımı: Lider Hemşirelik
17.00-18.00	Ana Salon Sözlü Bildiri Oturum 1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Tuba KORKMAZ ASLAN
-	SS87 Serebral Palsili Çocuğa Bakım Veren Annelerin Yaşadıkları Deneyimler ve Baş Etme Mekanizmaları	Raheleh SABET SARVESTANI, <u>Semra KÖSE</u> , Abdullah CANBAL, Emine GEÇKİL

-	SS88	Hemşirelikte Kapnografi Kullanımı	<u>Çiğdem BERK ÖZCAN</u>
-	SS3	Tip 1 Diabetes Mellitusu Olan Hastaların Cinsellik Algıları ve Cinsel Bakım Gereksinimleri	<u>Sefika DEDEMOĞLU</u> , Serpil İNCE
-	SS4	Hemşirelik Yönetiminin Hastane Web Sayfasında Görünürlüğünün İncelenmesi	<u>Ayşegül KORKMAZ DOĞDU</u> , Ayşe YACAN KÖK, Gizem ÖZEN, Kamile ÇELİK, Emine KOL
-	SS89	İnvaziv Mekanik Ventilatör Desteğinde Takip Edilen COVID-19 Hastalarının Basınç Yaralanmasının Retrospektif İncelenmesi	<u>Zilan BARAN</u> , Dilek ÖZDEN
-	SS97	Duyguların Gerçeklerin Önüne Geçmesini İfade Eden Yeni Bir Kavram: Post-truth	<u>Fatma ÖZ</u> , Hilal Merve BELEN
-	SS137	Farklı Kültürden Hastalara Bakım Veren Pediatri Hemşirelerinin Kültürlerarası Yeterliliğinin Bakım Verici Tutumları ile İlişkisi	<u>Gizem KIVRAK</u> , Hacer ORUÇOĞLU, Semra KÖSE
-	Soru Cevap		
18.00-19.00	Ana Salon Sözlü Bildiri Oturum 2		Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sebahat GÖZÜM Doç. Dr. Dilek CİNGİL
-	SS45	Türkiye’de Hemşirelik Alanında Yazılmış Siberkondri ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	<u>Özlem ÇİÇEK</u> , <u>Duygu ÇİÇEK</u>
-	SS114	Epilepsi Hastalarına Uygulanan Progresif Kas Gevşeme Egzersizlerinin Depresyon Düzeyine, Uyku Ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Trial	Beyan ÖZDEN, <u>Gülcan BAHÇECİOĞLU TURAN</u>
-	SS58	HİPERTANSİYON HASTALARINA VERİLEN EĞİTİM VE TELEFON DANIŞMANLIĞININ İLAÇ TEDAVİSİ UYUMUNA VE AKILCI İLAÇ KULLANIMINA ETKİSİ: TEK KÖR RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA	<u>Havagül AYRUK</u> , Hacer GÖK UĞUR
-	SS20	Laparoskopik Kolesistektomi Sonrası Hastalara Yapılan Omuz Masajının Omuz Ağrısı Ve Uyku Kalitesine Etkisi	<u>Melis Kübra DURAN</u> , Şenay ÖZTÜRK

-	KS17	Covid-19 Kaynaklı Pnömoni Hastalarında Derin Solunum ve Öksürme Egzersizlerinin Solunum Parametrelerine Etkisi	Özge UÇAR, <u>Sevim ÇELİK</u> , Suna UZUN, Elif KARAHAN, Sibel KÖSTEKLİ
-	SS33	Eşlerin Uyguladığı Sırt Masajının Menopozal Yakınmalar, Uyku Kalitesi Ve Eş Uyumuna Etkisi	<u>Didem KAYA</u> , Mürüvvet BAŞER
-	BS6	Dijital Oyun Destekli Web Temelli Emzirme Eğitim ve Danışmanlığının Emzirme Öz Yeterliliği, Emzirme Başarısı ve Meme Sorunlarına Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Çalışmanın Protokolü	<u>Özlem Ülkü BULUT</u> , Zehra GÖLBAŞI
-	SS81	Orogastrik Tüpü Beslenme Sırasında Prematürelere Dinletilen Ninni ve Klasik Müziğin Bebeğin Serebral Oksijenizasyon Düzeyi, Vital Bulguları ve Rahatlığı Üzerine Etkisi	Esra BAĞLI, <u>Sibel KÜÇÜKOĞLU</u>
-	BS24	Astımlı Hastalara Yönelik Geliştirilen Web Tasarımli Eğitimin İlaç Uyumunu, Astım Kontrolü ve Yorgunluk Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi	<u>Eylül Gülnur ERDOĞAN</u> , Özlem ÖRSAL
-	SS172	Doğum Eyleminde Uygulanan Kontrollü Masajın Doğum Ağrısı ve Konforuna Etkisi	<u>Hava ÖZKAN</u> , Gülüzar SADE, Merve LAZOĞLU

- Soru Cevap

Çatal Höyük A Salonu

17.00-18.00	Çatal Höyük A Sözlü Bildiri Oturum 1	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Serpil SU Dr. Öğr. Üyesi Burcu CEYLAN	
-	SS139	Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Dersi Alan Öğrencilerin Cinsel Sağlık Bilgi Durumları ve Etkileyen Faktörler	Kamile ALTUNTUĞ, <u>Vesile KOÇAK</u> , Emel EGE
-	SS16	SAĞLIK KURUMLARINDA YÖNETİCİLERİN LİDERLİK YAKLAŞIMLARI İLE HEMŞİRELERİN İŞ DOYUMU VE PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI	<u>Tuğba GÜNGÖR</u> , Ülkü POLAT

-	SS86	Hemşirelik Öğrencilerinin Pandemi Sonrası Pediatri Kliniği Deneyimleri	Selmin ŞENOL, Betül YAVUZ, <u>Canan Sümeyra GÜN</u>
-	SS82	Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ve Transteoretik Modele Dayalı Sedanter Yaşam Biçimi Davranışları	<u>Gözde ÖZDEMİR</u> , Saime EROL
-	SS66	Astımlı Çocuğu Olan Ebeveynlere Verilen Hemşirelik Eğitiminin Ev Dizaynı Farkındalığı İle Çocuğun Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi	<u>Selen ÖZDEMİR</u> , Sonay BİLGİN
-	SS85	Yaşlı Bireylerde Sağlık Kaderciliğinin Sağlığı Geliştirici Davranışlara Etkisi	Öznur ADADIOĞLU, <u>Fatma ÖZKAL</u> , Sena DURMUŞ
-	SS18	Yaşlıların Ağız Sağlığını Değerlendirme Aracı: Metodolojik Çalışma	<u>Fatma Zehra GENÇ</u> , Dilek CINGİL , Filiz HISAR
-	ES43	Klinik Ortamda Fakülte Mezunları İle Son Sınıf Hemşirelik Öğrencilerinin Etkileşimi: Fenomolojik Bir Çalışma	<u>Arzu USLU</u> , Fatma Zehra GENÇ, Serpil YÜKSEL
-	Soru Cevap		
18.00-19.00	Çatal Höyük A Sözlü Bildiri Oturum 2		Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Serap SAYAR Dr. Öğr. Üyesi Tuba KORKMAZ ASLAN
-	ES22	Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Alanında Simülasyon Yönteminin Kullanıldığı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	<u>Ebru İNAN KIRMIZIGÜL</u> , Nurgül ŞİMAL YAVUZ, Didem ŞİMŞEK KÜÇÜKKELEPÇE, Zehra GÖLBAŞI
-	SS129	Covid-19 Hastalarıyla Çalışan Yoğun Bakım Hemşirelerinin Deneyimleri: Türkiye'de Kalitatif Bir Çalışma	Elif GÜRSOY, Havva YEŞILDERE SAĞLAM, <u>Nurgül ŞİMAL YAVUZ</u>
-	BS14	Hemşirelik Öğrencilerinde Yenilikçi Davranışların Değerlendirilmesi	Zümrüt AKGÜN ŞAHİN, Mehtap KAVURMACI, <u>Ayşenur SARIASLAN</u>
-	ES8	Covit-19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Alan Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi	Zümrüt AKGÜN ŞAHİN, <u>Ayşenur SARIASLAN</u>

-	SS148	KANSER HASTASINA BAKIM VERENLERİN BAŞA ÇIKMA TUTUMLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	Gözde ÖZDEMİR, Ayşe ÖZKARAMAN
-	SS138	Hastanede Yatan Çocuklarda Oyuncak Hijyenini Sağlamada Yapılan Uygulamalar	Oyagül AKSAY, Sibel KÜÇÜKOĞLU
	KS29	Hemşirelik Yayınlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Katkı Sağlama Durumu	Seher BAŞARAN AÇIL, Gül Hatice TARAKÇIOĞLU ÇELİK, Merve MERT KARADAŞ

- Soru Cevap

Çatal Höyük B Salonu

17.00-18.00		Çatal Höyük B Sözlü Bildiri Oturum 1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Selda ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Gulcan BAHCECIOGLU TURAN
-	SS65	Hemşirelerin Duygusal Zekâ ile Ahlaki Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Merve YÜCEKAYA, Gülhan ERKUŞ KÜÇÜKKELEPÇE
-	SS8	Ameliyat Öncesi ve Sonrası Dönemde Termal Battaniye Kullanımının Hastaların Yaşam Bulguları, Titreme Düzeyi, Üşüme Durumu ve Sıcaklık Konfor Algısı Üzerine Etkisi	İpek KÖSE TOSUNÖZ, Evşen NAZIK, Gülay İpek ÇOBAN
-	SS64	Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastaların Yakınlarında Görülen Transfer Anksiyetesinin Bakım Vermeye Hazır Oluşluk ile İlişkisi	Elmas MERMER, Selda ARSLAN
-	SS63	Göçmenlere Yönelik Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi	Hilal Merve BELEN, Meltem MERİÇ
-	SS5	Hasta Memnuniyeti Kavramının Bilimsel Haritalama Yöntemi İle İncelenmesi	Ümmühan YALÇINER, Şerife Didem KAYA
-	SS6	Gestasyonel Diyabetli Kadınlara Modele Dayalı Verilen Progresif Kas Gevşetme Eğitiminin Kaygı ve Kan Şekeri Düzeylerine Etkisi	Nilüfer TOK YANIK, Gül ERTEM, İlkay BOZ
-	SS179	Gebelerde Travmatik Doğum Algısı ve Etkileyen Faktörler	Reyhan BÖREKÇİOĞLU, Emel EGE
-		Soru Cevap	

18.00-19.00	Çatal Höyük B Sözlü Bildiri Oturum 2	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Türkan KARACA Dr. Öğr. Üyesi Vesile KOÇAK
-	SS134 Covid-19 pandemisinin çocukların fiziksel aktivite düzeyi ve ekran süresi üzerindeki etkisi: bir sistematik derleme ve meta-analiz	<u>İsa ÇELİK</u> , Seçil DURAN, Murat BEKTAŞ
-	SS92 Hemşirelerin Tıbbi Hata Tutumları ve Etkileyen Faktörler	<u>Merve TARHAN</u> , Pınar DOĞAN
-	SS49 Hemşirelik Öğrencilerinin COVID-19 Risk Algılarının Korunma Önlemlerine Uyumlarına Etkisi	<u>Esra DOĞAN YILMAZ</u>
-	SS48 Diz Protezi Cerrahisinde Bakım-Rehabilitasyon Algısı ve Evde Yaşanılan Sorunların Öngörücüsü Olarak Kırılgnlık	<u>Rahşan KOLUTEK</u> , <u>Gül den KÜÇÜKAKÇA ÇELİK</u>
-	SS47 Çocuklarda Ev Kazaları ile İlişkili Risk Faktörlerinin Belirlenmesi: Vaka- Kontrol Çalışması	<u>Raziye ÇELEN</u> , Tuba ÖZAYDIN, Alaaddin YORULMAZ
-	SS46 Hemşirelik Uygulamalarına Hazır Oluşluk Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi	Veysel Karani BARIŞ, Ayşegül YILMAZ, <u>İsa ÇELİK</u> , Ayşe YILDIZ KESKİN, Murat BEKTAŞ, Şeyda SEREN İNTEPELER
-	SS150 Toplumda Bilinçli Farkındalık ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	<u>Gülcan KENDİRKIRAN</u> , Esra USLU

- Soru Cevap

Kilistra Salonu

17.00-18.00	Kilistra Salonu Sözlü Bildiri Oturum 1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Gülten KOÇ Dr. Öğr. Üyesi Rukiye BURUCU
-	SS93 Ergenlerde Benlik Saygısı İle Hayır Diyebilme Arasındaki İlişki	<u>Sevil ALBAYRAK</u> , Elif AŞIK, Beyza AYDOĞDU, Ayşenur YAMAN, Enes ÜSTÜN
-	SS44 Hemşirelerin tıbbi hata eğilimlerine bilinçli farkındalık düzeylerinin etkisi	<u>Elif AŞIK</u> , Esra DOĞAN YILMAZ, Sevil ALBAYRAK
-	SS142 Annelerin Sağlık Okuryazarlığı Düzeylerinin İshali Olan Çocuklarda Geleneksel Yöntem Kullanımına Etkisi	<u>Edanur TAR</u> , Sibel KÜÇÜKOĞLU
-	SS69 Yenidoğanlarda Uyku	<u>Edanur TAR</u> , Sibel KÜÇÜKOĞLU

-	SS135	Primipar ve Multipar Gebelerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma	<u>Melike Beyza AKKAŞ</u> , Emel EGE
-	SS183	Gençlerde Cinsel Sağlık Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması	<u>Melek Hava KÖPRÜLÜ</u> , Zübeyde EKŞİ GÜLOĞLU
-	Soru Cevap		
18.00-19.00	Kilistra Salonu Sözlü Bildiri Oturum 2		Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Figen TÜRK DÜDÜKCÜ Öğr. Gör. Fatma Zehra GENÇ
-	SS103	Covid-19 Pandemisinde Kadınlarda Kişilik Özelliklerinin Menopozal Semptomların Yaşanma Düzeyi ile İlişkisi	<u>Halime Esra MERAM</u> , Ebru BEKMEZCI, Hediye KARAKOÇ, Hava ÖZKAN
-	SS54	Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Bakım Veren Annelerde Problem Çözme Becerisi ve Evlilik Uyumu	<u>Muhammed Akif Sami TOKER</u> , Nilüfer TUĞUT, Selma SABANCIOĞULLARI
-	SS153	Sağlık Bakım Hizmetlerinde Bilişim Teknolojileri Kullanımı	<u>Hilal UĞUZ</u> , Ayşenur ÇETİN ÜÇERİZ
-	SS53	Acil Servise Başvuran Yaşlıların COVID-19 Anksiyete ve Farkındalık Düzeylerinin Koronavirüs Korkusuna Etkisinin Belirlenmesi	Reha KARAKAYA, <u>Tuba ÖZAYDIN</u>
-	SS51	Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Madde Kullanım Riskine Etkisi	<u>Sevil ALBAYRAK</u> , Elif AŞIK, Hatice Kübra CANPOLAT, Semanur ÇİMEN, Sevde Nur GENÇ
-	SS50	ORGAN VE DOKU BAĞIŞI KOORDİNATÖRLERİNİN COVID-19 TECRÜBELERİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA	<u>Ufuk AKKURT</u> , İsa ÇELİK, Seçil DURAN, Murat BEKTAŞ
-	Soru Cevap		
Sille Salonu			
17.00-18.00	Sille Salonu Sözlü Bildiri Oturum 1		Oturum Başkanı: Prof. Dr. Fatma TAŞ ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Sibel KIYAK
-	SS61	Postpartum Bir Yıllık Dönemdeki Kadınlarda Doğum Hafızası ve Hatırlama ile Travmatik Doğum Algısı Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler	Kamile ALTUNTUĞ, <u>Sibel KIYAK</u> , Emel EGE
-	SS100	Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin İş Yaşamı Kalitesinin İncelenmesi	Bilgen ÖZLÜK, <u>Esmâ ASLAN SEKİ</u>

-	SS91	Aile İçi Şiddete Maruz Kalmanın Menstrüel Özelliklere Etkisinin İncelenmesi	<u>Semenay GEYLANI</u> , Özlem CAN GÜRKAN
-	SS9	Fibrosarkomlu Hastanın Hemipelvektomi Sonrası Henderson Hemşirelik Modeli'ne Göre Değerlendirilmesi, Olgu Sunumu	<u>İbrahim Hakkı ÇELİK</u> , Samed KAPU, Saide FAYDALI, İbrahim ÇETİN
-	SS67	Mesane Kanseri Tanısıyla İzlenen Hastasının Radikal Sistoprostatektomi Sonrası Roy Adaptasyon Modeline Göre Değerlendirilmesi, Olgu Sunumu	<u>Samed KAPU</u> , İbrahim Hakkı ÇELİK, Saide FAYDALI
-	SS60	Hemşirelerin İş Yükünün İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: İş Doyumu ve Örgütsel Özdeşleşmenin Aracı Rolü	<u>Esmâ ASLAN SEKİ</u> , Bilgen ÖZLÜK
-	SS11	COVID-19 Nedeni İle Hastanede Yatan Çocukların Annelerinin Sosyal Destek ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi	<u>Hatice ÇETİN</u> , Emine GEÇKİL
-	Soru Cevap		
18.00-19.00	Sille Salonu Sözlü Bildiri Oturum 2		Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Azize ATLI ÖZBAŞ Dr. Öğr. Üyesi Nesibe GÜNAY MOLU
-	SS151	Hastalığa Bağlı Presenteeism Ölçeği – Hemşire'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi	<u>Veysel Karani BARIŞ</u> , Şeyda SEREN İNTEPELER, Aysun ÜNAL
-	SS42	Hastanelerde Gerçekleşen Düşmelere Yönelik Önleyici Programın Maliyet Etkililiği: Yarı Deneysel Bir Araştırma	<u>Veysel Karani BARIŞ</u> , Şeyda SEREN İNTEPELER
-	SS143	Total Gastrektomi Ameliyatı Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	<u>Nursena KARAOĞLAN</u> , Sevil GÜLER, Burcu OPAK YÜCEL
-	SS41	Palyatif Bakım Hastalarına Bakım Veren Hasta Yakınlarının Spiritüalite ve Umutsuzluk Durumlarının İncelenmesi	<u>Seda KARAMAN</u> , Gülcan BAHÇECİOĞLU TURAN, Fatma DİNÇ
-	SS105	Hasta Güvenliğine Bir Bakış: Hemşirelerin Bilgi Güvenliği Farkındalık Düzeyinin Değerlendirilmesi	<u>Bilgen ÖZLÜK</u> , Melek ÇAKIR

- SS149 COVID-19 Yoğun Bakım Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma Zilan BARAN, Melike TEKİNDAL, Dilek ÖZDEN

- Soru Cevap

İvriz Salonu

- 17.00-18.00 İvriz Salonu Sözlü Bildiri Oturum 1 Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sibel KÜÇÜKOĞLU
Dr. Öğr. Gör. Nesime DEMİRÖREN
- SS10 Eş Desteğinin Annelerin Doğum Sonu Güvenlik Hisleri İle ilişkisi Gizem Nur KATI, Kamile ALTUNTUĞ
- SS154 Kranioplasti Sonrası Hastanın Levine'nin Koruma Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımının Değerlendirilmesi: Olgu Sunumu Zeliha BİRER, Saide FAYDALI
- SS12 Böbrek Nakli Olan Bireylerde, COVID-19 Pandemisi Sürecinde, Sağlık Algısı Düzeyinin, İmmüsupresif İlaç Kullanımına Uyum Düzeyi Üzerindeki Etkisi Ufuk AKKURT, Dilek ÇİLİNGİR, İsa ÇELİK, Ayşe ÖZKAN, Ebru GÜNER, Tuğba ÖZCAN
- SS156 KORONAVİRÜS ETKİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI Elif ÇİÇEK, Hacer GÖK UĞUR
- SS13 Akademisyenlerde Zoom Yorgunluğunun Zihinsel İş Yükü ve Yaşam Kalitesine Etkisi Meltem MERİÇ, Hilal Merve BELEN
- SS174 Kadınların Uyku Kalitesi ve İlişkili Faktörler Özlem SÜZER, Hamide AYGÖR

- Soru Cevap

- 18.00-19.00 İvriz Salonu Sözlü Bildiri Oturum 2 Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Berna BAYIR
Dr. Öğr. Üyesi Raziye ÇELEN
- SS40 Hasta Güvenliğinde "Hasta Katılım Aktiviteleri Anketi"nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Duru ÇETİN, Burcu CEYLAN
- SS146 İNTRAKRANİAL HEMORAJI TANISI İLE YOĞUN BAKIM ÜNİTESİN'DE YATAN HASTANIN GORDON'UN FONKSİYONEL SAĞLIK ÖRÜNTÜLERİ MODELİ'NE GÖRE HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU Yusuf MARANKOZ, Zümrüt AKGÜN ŞAHİN

-	SS107	Gebelikte Cinsel Mitlerin Cinsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi	<u>Melike ŞAHİNGÖZ</u> , Emel EGE
-	SS155	Acil Hemşirelerinde Dayanıklılık ve Dayanıklılığın Güçlendirilmesi	<u>Büşra ÇIRAK SAĞDIÇ</u> , Zeynep METE MERDİN, Sevil GÜLER
-	SS108	COVID-19 TANILI GEBE HASTANIN YOĞUN BAKIM SÜRECİNİN GORDON'UN FONKSİYONEL SAĞLIK ÖRÜNTÜLERİ MODELİ'NE GÖRE HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU	Yusuf MARANKOZ, <u>Zümrüt AKGÜN SAHİN</u>
-	SS109	Acil Hemşirelerinde İkincil Travmatik Stres Yönetimi	<u>Zeynep METE MERDİN</u> , Büşra ÇIRAK SAĞDIÇ, Sevil GÜLER
-	KS33	Covid 19 Pandemisi Sürecinde Hemşirelerde Merhamet Yorgunluğu ve Empati Düzeylerinin Değerlendirilmesi	Sevil ŞAHİN, Ayten ARIÖZ DÜZGÜN, Alaettin ÜNSAL, <u>Ebru İNAN KIRMIZIGÜL</u> , Aleyna ÖZDEMİR

- Soru Cevap

Eflatunpınar Salonu

17.00-18.00		Eflatunpınar Salonu Sözlü Bildiri Oturum 1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Hava ÖZKAN Dr. Öğr. Üyesi Serap BATI
-	SS57	Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Gözünden Aile Bireylerinin Evde Sağlık Davranışlarının Değerlendirilmesi	<u>Zeynep SAÇIKARA</u> , Dilek CİNGİL
-	SS56	Hemşirelik Mesleğinde Kanıta Dayalı Uygulamaların Kullanımı	<u>Yavuz TANRIKULU</u> , Ebru ESENKAYA, Emine PİRİNÇ BAYRAKTAR
-	SS15	Cerrahi Hastasında İstenmeyen Hipotermiyi Önlemek: Isıtma Yöntemi, Zamanı ve Süresi	<u>Fatma GÖK</u> , Serpil YÜKSEL
-	SS68	Farklı Kuşaktaki Hemşirelerin Yaşam Boyu Öğrenme Motivasyonlarının Belirlenmesi	<u>Güliden BASIT</u> , Dicle BAKIR
-	SS101	Temel Yaşam Desteği Eğitiminde Başarı; “Bireysel Eğitim Mi?”, “Grup Eğitimi Mi?": Ön Test - Son Test Randomize Kontrollü Çalışma	Maide YEŞİLYURT, <u>Saide FAYDALI</u>
-	SS17	Gebelerde Koronavirüs Anksiyetesi, Depresyon ve Stres Düzeylerinin Uyku Kalitesi ile İlişkisi	Halime Esra MERAM, Ebru BEKMEZCİ, <u>Züleyha Nur ÇİN</u>

-	SS55	Postpartum Dönemde Büyükanne Desteğinin Emzirme Öz Yeterlilik Düzeyine Etkisi: Kesitsel Bir Araştırma	<u>Gülsün AYRAN</u> , Semra KÖSE
-	Soru Cevap		
18.00-19.00	Eflatunpınar Salonu Sözlü Bildiri Oturum 2		Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra Mihrap İLTER Dr. Öğr. Üyesi Rukiye BURUCU
-	SS39	Family Resilience and Caregiver Burden among Primary Caregivers of Patients with Lung Cancer: A Cross-sectional Study	<u>Pınar ZORBA BAHÇELİ</u> , Mine KARACA
-	SS110	Covid-19 Pandemisinin Yetişkinlerin Uyku Kalitesine Etkisi	<u>Nazike DURUK</u> , Ferzan KALAYCI EMEK
-	SS111	Pandemi Sırasında İlk Kez Klinik Uygulamaya Çıkan Hemşirelik Öğrencilerinin Stres Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki	Serap SAYAR, Fatma GÜNDOĞDU, <u>Ayşenur DEMİR</u>
-	SS73	COVID-19 Pandemisinde Hemşirelerin Tükenmişlik ve Anksiyete Düzeyleri İle Başa Çıkma Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	<u>İpek Simge ŞAHİN</u> , Sevim ŞEN
-	SS162	COVID-19 Pandemisinin Yaşlı Bireylerde Depresyon Üzerine Etkilerinin İncelenmesi	<u>Serap BAYRAM</u> , Ezgi ÖZSARI, Hatice KÖKPINAR, Kübra YAZICI, Yusuf HALBİLİR, Abdullah ERSOY, Semih ÖZCAN, Elif ÇAYAN, Enes Buğra İŞLEK, Şevval AY, Nadire BAYRAMOĞLU
-	Soru Cevap		

24 Eylül 2022

Ana Salon

8.00-9.00	Sözel Bildiriler	
	Değişen Dünya, Göç ve Hemşirelik	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Mehmet KOÇ, Prof. Dr. Ayşe KARADAĞ
9.00-9.20	Uzm. Saliha ÖTÜĞEN	Göç Nedir, Göçün Topluma Yansıması Nasıldır?
9.20-9.40	Uzm. Dr. İsmail Hakkı TUNÇEZ	Göçmenlere Yönelik Sağlık Hizmet Sunumu ve Karşılaşılan Sorunlar
9.40-10.00	Prof. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU	Göçün Hemşirelik Boyutu
10.00-10.30	Kahve Arası	
	Akılcı İlaç Kullanımı	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Dilek ÖZMEN, Prof. Dr. Emine GEÇKİL
10.30-11.00		Konuşmacı: Prof. Dr. Ayşe Saide ŞAHİN
	İnovasyonda Mükemmelliğe Ulaştıran Yol Haritası	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Sebehat GÖZÜM, Doç Dr. Yeliz DOĞAN MERİH
11.00-11.20	Doç. Dr. Zeynep KARAMAN ÖZLÜ	Hemşirelikte Yapay Zekâ ve İnovasyon
11.20-11.40	Doç. Dr. Rukiye HOBEB AKARSU	Bir Fikrim Var!
11.40-12.00	Uzman Hemşire Özlem OKTAY	Ticarileştirme: Yenilikçi Ürünün İnovasyon Süreci
12.00-13.00	Öğle Yemeği	
	Hemşirelikte Bilişim	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Merdiye ŞENDİR, Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER
13.00-13.20	Dr. Öğr. Üyesi Nuran AYDIN ATEŞ	Hemşireler Bilişimin Değişim Baskısına Hazır mı?
13.20-13.40	Dr. Öğr. Üyesi İlker KÖSE	Sağlık Bilişiminde Birlikte Çalışmak
13.40-14.00	Bilişim Hemşiresi Çiğdem KARA	Bilişimle Nasıl Değiştik?

14.00- 14.30	Kahve Arası	
	Değişen Dünyada Hemşirelikte Liderliğin Önemi	Oturum Başkanları: Prof. Dr. Sevim SAVAŞER, Prof. Dr. Sultan TAŞCI
14.30- 14.50	Prof. Dr. Elif GÜRSOY	Liderlik ve Mesleki Güç
14.50- 15.10	Yönetici Hemşire Birgül ARMUTÇU	Klinik Boyutuyla
15.10- 15.30	Yönetici Hemşire Pakize DURMAZ	Yurtdışı Örneği
15.30- 16.30	Ana Salon Sözlü Bildiri Oturum 3	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayfer TEZEL Dr. Öğr. Üyesi Nesibe GÜNAY MOLU
-	KS41 Hemşirelik Öğrencilerinin Atık Yönetimi Konusundaki Bilgi Düzeyleri	Merve BAT TONKUŞ, Mert COŞKUN, <u>Zeliha KALIN</u>
-	ES30 Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline İlişkin Farkındalık Düzeyleri	<u>Merve BAT TONKUŞ</u> , Mehmet Turan ASLAN, Zeliha KALIN
-	ES31 Okul Öncesi Öğretmenlerinin Gözüyle Pandemi Dönemini Yaşayan Çocukların Oyun Davranışlarının ve Eğilimlerinin Belirlenmesi	<u>Beytullah KILINÇAT</u> , Sibel KÜÇÜKOĞLU
-	ES38 Klinik Dönem Öğrencilerin Hasta Güvenliğine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Belirlenmesi	<u>Yasemin GÜNER</u> , Kübra YILMAZ, Dilan YURTSEVEN, Tuğçe MÜMİN
-	ES42 COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Eğitimi: Literatür Taraması	<u>Bahar ÇOLAK</u> , Yasemin GÜNER
-	ES32 Web Tabanlı Zihin Haritası Öğrenme Tekniğinin Öğrencilerin Hemşirelik Sürecine İlişkin Bilgilerine Etkisi	<u>Yadigar ORDU</u> , Nurcan ÇALIŞKAN
-	ES33 Sanal Oyun Simülasyonunun Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Tanısı Belirleme, Hedef Oluşturma ve Tanı Önceliklendirmesine Etkisi	<u>Yadigar ORDU</u> , Nurcan ÇALIŞKAN
-	ES11 Eyleme Geçmek: Hasta Eğitiminin Ana Anahtarı	<u>Raheleh SABETSARVESTANI</u>
-	Soru Cevap	

16.30-17.30	Ana Salon Sözlü Bildiri Oturum 4	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Serap BATI
-	SS166 COVID-19 Pandemi Sürecindeki Bireylerde COVID-19 Korkusu, Manevi Yönelim ve Umutsuzluk Arasındaki İlişki	Serpil SU, Gülden BASIT, <u>Kübra Nur KÖSE ALABAY</u>
-	SS144 Kronik Nörolojik Hastalıklarda Bakım Veren Yükü, Umutsuzluk Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi	Kübra YENİ, <u>Sümeyye MUTLU</u>
-	SS83 Huzurevinde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Metabolik Sendrom ve Abdominal Obezite Durumu	Berna DİNCER, Elif YILDIRIM AYZAZ, Banu MESCİ, <u>Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR</u> , Sadrettin PENÇE, Işıl MARAL, Yaşar SERTBAŞ, Emel METE, Reyhan KAYGUSUZ, Gülser CİNBAZ, Esra KARACAN, Hatice İKİŞİK, Nesrin İLHAN, Erkan MESCİ, İsmail Hakan AKBULUT, Aysu OKTAY
-	SS14 ÇOCUK KLİNİĞİNDE REFAKATÇİ ANNELERE UYGULANAN NEFES EGZERSİZLERİNİN ANNELERİN STRES DÜZEYİNE ETKİSİ	<u>Beyza YÖNDEMLİ</u> , Figen TÜRK DÜDÜKCÜ
-	SS19 Yoğun Bakım Ünitelerinde Santral Kateter İlişkili Kan Dolaşımı Enfeksiyonlarını Önlemede Hemşire Merkezli Algoritmanın Etkisinin Değerlendirilmesi	<u>Aysun ACUN</u> , Nurcan ÇALIŞKAN
-	KS46 CPAP Uygulanan COVID-19 Hastalarının Ajitasyon Düzeyi ve Oksijen Satürasyonu Üzerine Uygulama Sırasında Dinletilen Müziğin Etkisi	<u>Sümeyye BİLGİLİ</u> , Reva BALCI AKPINAR

- Soru Cevap

19:00 - Sema Gösterisi (Mevlana Kültür Merkezi)

Çatal Höyük A Salonu

8.00-9.00	Çatal Höyük A Sözlü Bildiri Oturum 3	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Burcu CEYLAN Dr. Öğr. Üyesi Berna BAYIR
-	SS113 Cerrahi Hastada Postoperatif Deliryum ve Yönetimi	<u>Şenay GÖKDEMİR</u> , Saide FAYDALI

-	SS72	Hemşirelerin Venöz Tromboemboli Risk Faktörleri Ve Koruyucu Girişimlere Yönelik Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi	<u>Elif KARAHAN</u> , Suna UZUN
-	SS37	COVID-19 Pandemi Sürecinde Çocukların Yaşam Kalitesi ve Dijital Oyun Bağımlılığı: Web-Tabanlı Kesitsel Çalışma	<u>Raziye ÇELEN</u> , <u>Sümeyye Nur GÜNEŞ</u> , Sibel KÜÇÜKOĞLU
-	SS36	İntestinal Stomalı Bireylerin Spiritüel İyi Oluşlarının Özetkililik Düzeylerine Etkisi	<u>Hilal TÜRK BEN POLAT</u> , Rukiye BURUCU
-	SS35	Pandemi Sürecinde Hemşirelerin Standart ve İzolasyon Önlemlerine Uyum Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler	<u>Meral TAŞKIN</u> , Şerife KURŞUN KURAL
-	SS115	Duygusal Zeka ve Hemşirelik	<u>Hacer DURAN</u> , Gülnur AKKAYA
-	SS75	Üniversite Öğrencilerinde Bağımlılık: Sigara, Alkol, Madde, Oyun ve İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi	<u>Tuba KORKMAZ ASLAN</u> , Serap BATI
-	SS34	Kritik Hastaların Yeterli Beslenmesinin Önündeki Bariyerlerin Değerlendirilmesi Ölçeği Revize Formunun Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi	<u>Neşe YAVUZ</u> , Rana Elçin SEZER CEREN, Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN
-	KS14	Adölesanların Toplumsal Cinsiyet Rollerine Karşı Tutumlarının Sağlık Davranışlarında Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Etkisinin Belirlenmesi	<u>Berna BAYIR</u> , Figen TÜRK DÜDÜKCÜ, Zehra KOÇAK
-	SS80	Çocuklarda Perioperatif Çok Boyutlu Anksiyete Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	<u>Sevim ÇELİK</u> , Aylin KURT, Sibel KÖSTEKLİ, Özge UÇAR

- Soru Cevap

9.00-
15.30

15.30-
16.30

Çatal Höyük A Sözlü Bildiri Oturum 4

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Serpil YÜKSEL

Dr. Öğr. Üyesi Hilal TÜRK BEN POLAT

- SS74 Covid-19 Salgını Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Koronavirüs Anksiyesi ve El Hijyeni İnançları Arasındaki İlişki: Kesitsel Bir Çalışma

Pınar BEKAR, Duygu ARIKAN

-	SS116	TİP 1 DİYABETLİ ERGENLERDE YEME BOZUKLUKLARI: DERLEME	Harun ÖZBEY, Meral BAYAT
-	SS94	Üniversite Öğrencilerinin Namus Kavramına İlişkin Görüşleri: Karma Yöntemli Bir Çalışma	Kübra AKCAN, İpek TURHAN, Merve Gül ŞAHİN, Mürüvvet BAŞER
-	SS118	Erkeklerin Cerrahi Sterilizasyon Yöntemlerine Yönelik Tutum ve İnanışlarının İncelenmesi	Şeyda Sinem YAR, Özlem CAN GÜRKAN
-	SS119	Uzaktan Eğitimin Okul Çocuklarının Sağlık Davranışlarına ve İnternet Kullanımlarına Etkisi: Karma Araştırma	Seher YURT, Hasibe KADIOĞLU, Nurcan KOLAÇ, Fisun KUBILAY
-	SS120	Hemşirelerin Öz-duyarlık Düzeyleri ile Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Arif ÖZPARLAK, Dudu KARAKAYA, Hilal UÇAN, Esra ÇELİK
-	Soru Cevap		
16.30-17.30	Çatal Höyük A Sözlü Bildiri Oturum 5		Oturum Başkanı: Doç. Dr. Serpil YÜKSEL Dr. Öğr. Üyesi Raheleh SABETSARVESTANİ
-	SS152	Kırsal Kesimde Yaşayan Gebelerin Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi	Sezer AVCI, Dilek KAYTAN
-	SS2	Hemşirelerin Kendi Kendine İlaç Kullanım Davranışı: İlaç Kullanmaya İlişkin Tutum ve Sağlık Okuryazarlık İlişkisi	Betül UÇAR, Esra KOÇ, Bekir ERTUĞRUL, Feyza BARDAK
-	SS30	Ameliyathane Hemşirelerinin Bildirdiği Çevresel Sağlık Risk Faktörlerinin İncelenmesi	Çağla KUŞ, Aynur KOYUNCU, Kadiriye PEHLIVAN, Ayla YAVA
-	SS157	Dahili Kliniklerde Yatarak Tedavi Gören Hastaların Bakım Bağımlılıkları, Düşme Riskleri ve Etkileyen Faktörler; Tanımlayıcı Bir Çalışma	Rukiye BURUCU, Rumeysa ÇÖMLEKÇİ, Şeyma SAĞLAM, Yasemin PINAR
-	SS29	Pediyatrik Anestezi Sonrası Çocukların Ağrı Düzeyleri ve Hemşirelik Girişimlerinin Değerlendirmesi: Retrospektif Tanımlayıcı Çalışma	Sevinç AKKOYUN, Fatma TAŞ ARSLAN
-	SS131	Hemşirelerin Toplumsal Cinsiyet Hakkındaki Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma	İpek TURHAN, Kübra AKCAN, Oktay BEKTAŞ, Mehmet DOLANBAY

-	SS132 Hemşirelikte Maneviyat ve Manevi Bakım	<u>Siyabe ARSLAN</u> , Sezer AVCI
-	KS44 Covid-19 Pandemisinde Üniversite Öğrencilerinin Bulaşma/Bulaştırma Korkusunun Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerine Etkisi	<u>Mahinur DURMUŞ İSKENDER</u> , Ahmet GÜLSOY, Ebru ÖZCAN, Yusuf UYAN
-	Soru Cevap	

Çatal Höyük B Salonu

8.00-9.00	Çatal Höyük B Sözlü Bildiri Oturum 3	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Dilek CİNGİL Dr. Öğr. Üyesi Gülhan ERKUŞ KÜÇÜKKELEPÇE
-	SS121 Gençlerde ruh sağlığı okuryazarlığının mental iyi oluş ve yardım arama davranışı ile ilişkisi: sistematik derleme ve meta-analiz	<u>Arif ÖZPARLAK</u> , Dudu KARAKAYA, Zeynep ÖZER
-	SS122 Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	<u>Saadet ERZİNCANLI</u> , Funda ÇETİNKAYA
-	SS76 SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ YALNIZLIK VE DEPRESYON İLİŞKİSİ	<u>Kübra AKCAN</u> , Şerivan KARAKURT, Feray KABALCIOĞLU BUCAK
-	SS123 Rushton Ahlaki Dayanıklılık Ölçeğinin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	<u>Mustafa Sabri KOVANCI</u> , Azize ATLI ÖZBAŞ
-	SS124 Klinik Hemşirelerde Moral Distres ve Ahlaki Duyarlılık: Bir Yapısal Eşitlik Modelleme Çalışması	<u>Mustafa Sabri KOVANCI</u> , Azize ATLI ÖZBAŞ
-	SS125 Türkiye'de Meme Kanserinden Kurtulan Kadınların Tedavi Sonrası Deneyimleri: Kalitatif Bir Çalışma	<u>Ayyüce Tuba KOÇAK</u> , Selda ARSLAN Yeter İLİK
-	SS126 Kanserli Çocukların Ebeveynlerinin Psikolojik Dayanıklılığı ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi	<u>Eda ATAY</u> , Özlem IŞIL
-	SS77 Acil Cerrahi Hastasının Ameliyata Hazırlığında Kanıt Dayalı Uygulamalar	<u>Zeliha BİRER</u> , Saide FAYDALI
-	Soru Cevap	

9.00-15.30

15.30-16.30

Çatal Höyük B Sözlü Bildiri Oturum 4

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Rukiye HOBEL AKARSU

		Dr. Öğr. Üyesi Bilgen ÖZLÜK
-	SS127 Kadınlarda Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnanç ve Damgalamanın Kuşaklararası Aktarımı	<u>Ayşe Nur FİLİK</u> , Burcu CEYLAN
-	SS147 HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLILIĞA YÖNELİK İNANÇLARI VE EMPATİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	<u>Sümeyra Mihrap İLTER</u> , Özlem OVAYOLU
-	SS32 Anoreksiya Nervoza Sorularla Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	<u>Selen ÖZAKAR AKÇA</u> , Ahu Pınar TURAN, Esmâ Nur ÇINAR, Cansu BALOĞLU
-	SS130 Yoğun Bakım Hemşirelerinin Göz Bakımı Hakkındaki Görüşleri: Fenomenolojik Çalışma (2022)	<u>Ayşegül Tuğba YILDIZ</u> , Özlem CEYHAN
-	SS31 Koroner Arter Baypas Greft Cerrahisi Geçiren Hastalarda Uyku ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi	<u>Raife GÖKBAYRAK</u> , <u>Aynur KOYUNCU</u> , Ayla YAVA
-	SS95 Yoğun Bakım Hemşirelerinin Yaşam Sonu Bakımda Algıladığı Engeller ve Destekleyici Davranışlarının İncelenmesi	<u>Elif ASTAM</u> , Zülfünaz ÖZER
-	Soru Cevap	

16.30-17.30	Çatal Höyük B Sözlü Bildiri Oturum 5	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Zeynep KARAMAN ÖZLÜ Dr. Öğr. Üyesi. Hamide AYGOR
-	SS133 Akciğer Kanseri Nedeniyle Operasyon Geçiren Hastalar İçin Geliştirilen Öz Etkililik Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği	<u>Pınar AYKAÇ</u> , Rabia SAĞLAM AKSÜT
-	SS27 Hemşirelerin Fizik Muayeneye Yönelik Tutum ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi	<u>Azize ÖZDAŞ</u> , Öznur GÜRLEK KISACIK
-	SS26 Kronik Hastalığa Sahip Olan ve Dahili Kliniklerde Yatarak Tedavi Gören Bireylerin, Taburculuğa Hazır Olma Durumları ve Öğrenim Gereksinimlerinin Belirlenmesi; Tanımlayıcı Bir Çalışma	Rukiye BURUCU, <u>Sefanur YILDIZ</u> , Tuğçe UĞUR, Merve ŞAHİN
-	SS25 Kahkaha Terapisinin Hemşirelik Öğrencilerinin Genel Sağlık Durumu, Uyku Kalitesi ve Stres Düzeyine Etkisi	<u>Elif ÜNER</u> , Hasibe KADIOĞLU
-	SS1 Watson İnsan Bakım Modeli Temelli Öz Şefkatli Farkındalık Programının Hemşirelik Öğrencilerinin Beden ve Ruh Sağlığına Etkisi	Gizem BİDİK, <u>Fatma Nevin ŞİŞMAN</u>
-	SS24 Çocukların Gözüyle Bakım Kalitesi ve Hemşirelik Girişimlerine Karşı Duyulan Korku Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	<u>Esra TEKİNYILDIZ</u> , Selde YÜZER ALSAÇ
-	SS23 Covid-19 Döneminde Yoğun Bakımda Çalışan Hemşirelerin GETAT Yöntemlerine Yönelik Bilgi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi	<u>Hümeysra YÜKSEL</u> , Dilek TALHAOĞLU, Mürüvvet BAŞER
-	SS78 Diyabetik Ayak Nedeniyle Debridman Uygulanan Hastalarda Klorheksidin Solüsyonunun Mikroorganizma Üremesi Üzerine Etkisi	<u>Dilek TALHAOĞLU</u> , Gülsüm Nihal ÇÜRÜK
-	SS190 Periton Diyaliz Tedavisi Alan Hastalarda Beden İmajı ve Cinsel Yaşam; Tanımlayıcı Bir Çalışma	Tuba Korkmaz ARSLAN, <u>Işın CANTEKİN</u> , Rukiye BURUCU
-	Soru Cevap	

Kilistra Salonu

8.00-9.00	Kilistra Salonu Sözlü Bildiri Oturum 3	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Selda ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Vesile KOÇAK
-	SS158 Sanal Gerçeklik Gözlüğünün Kolonoskopi Yapılan Hastalarda Yaşamsal Bulgular ve Anksiyete Üzerine Etkisi	<u>Esra DOĞAN YILMAZ</u> , Nigar ÜNLÜSOY DİNÇER
-	SS159 Yönetici Hemşirelerin Bireysel İş Performansına Çalışma Ortamı ve İşle İlgili Özelliklerin Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma	Tuğba YEŞİLYURT, Emine TÜRKMEN, Nilgün GÖKTEPE, Nuray ERDEMİR ÇAKMAK, Eda Özlem ÜNAL, Esra ADIGÜZEL, Ramiz İŞÇİ
-	SS22 Hemşirelerin Hasta Güvenlik Kültürü Algıları ve Güvenlik Raporlama Sistemi Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi	<u>Rabia ARSLAN ÇAKMAK</u> , Bilgen ÖZLÜK
-	SS21 Bir Aile Sağlığı Merkezi Bölgesinde 0-6 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Sağlık Okuryazarlık Düzeyi ile Çocukların Antropometrik Ölçümlerinin İlişkisi	<u>Mine TOPÇU</u> , Özcan AYGÜN
-	SS90 Düşme Korkusu Kaçınma Davranışının Yaşam Kalitesine Etkisinde Kırılganlığın Aracı Rolü	<u>Damla ÖZTÜRK</u> , Zülfünaz ÖZER
-	KS22 Sağlık Çalışanlarında Güncel Konu İncelemesi: Beyin Göçü	<u>Melek KARATUZLA</u>
-	KS35 Nomofobi ve Emzirme Öz- yeterliliği Arasındaki İlişki	Yeliz ÇAKIR KOÇAK , <u>Simge ÖZTÜRK</u>
-	SS182 Plasenta Perkreta Olgusunda Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	<u>Pelin CALPBİNİCİ</u> , Aynur KIZILIRMAK, Nur Şifa YAVUZ
-	KS11 Sosyal Görünüş Kaygısı, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu ve Beden İmajının Gebelikte Kozmetik Ürün Kullanımı Üzerine Etkisinin Belirlenmesi	Gülçin NACAR, <u>Simge ÖZTÜRK</u> , Sermin TİMUR TAŞHAN
-	Soru Cevap	

15.30-16.30	Kilistra Salonu Sözlü Bildiri Oturum 4	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Halime Esra MERAM Dr. Öğr. Üyesi Alime SELÇUK TOSUN
-	KS3 Üriner İnkontinans Tanılı Yaşlı Kadınlara Uygulanan Kegel Egzersizi Odaklı Girişimin İnkontinansa Etkisi	<u>Hilal Gamze HAKBİLEN</u> , Serpil İNCE
-	KS23 Acil Servis Hemşirelerinin Fiziksel Muayene Bilgi ve Becerilerini Kullanma Durumları	<u>Serap BİNGÖL</u> , Serpil İNCE
-	KS2 Onkoloji Kliniğine Yatan Hastalarda Oral Mukozit Görülme Sıklığı ve Etkileyen Faktörler	<u>Ayşe YACAN KÖK</u> , Serpil İNCE
-	KS36 Kırsal Alanda Yaşayan Bireylerin Kolorektal Kanser Taramasına Yönelik Sağlık İnançları, Etkileyen Faktörler	<u>Kudret KAÇAN</u> , Ayşegül ÖZCAN, Semra KOCAÖZ
-	KS10 Erişkinlerin Koronavirüs Korku Düzeyi ile Aşılma Niyetlerinin Değerlendirilmesi	<u>İsa ÇELİK</u> , <u>Seçil DURAN</u> , Murat BEKTAŞ, Deniz Sümeyye YORULMAZ
-	KS4 Gebelerde Üç Yönlü Farkındalık Ölçeği Kısa Formunun Geçerlilik ve Güvenirliliğinin İncelenmesi	<u>Hafize DAĞ TÜZMEN</u> , Kamile ALTUNTUĞ
-	KS24 Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin ve Travma Sonrası Stres Belirtilerinin İncelenmesi	<u>Fatma YENER ÖZCAN</u> , Burcu CEYLAN
-	Soru Cevap	
16.30-17.30	Kilistra Salonu Sözlü Bildiri Oturum 5	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Türkan KARACA Dr. Öğr. Üyesi Sibel KIYAK
-	KS25 Küresel Sağlık İşgücünde Toplumsal Cinsiyet	<u>Yavuz TANRIKULU</u> , Ebru ESENKAYA, Emine PİRİNÇ BAYRAKTAR
-	KS26 Covid-19 Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin Kişisel Koruyucu Ekipmanla İlgili Sorunları ve Başetme Yöntemleri	<u>Fatma GÖK</u> , Serpil YÜKSEL, Gülay ALTUN UĞRAŞ
-	KS27 Yoğun Bakım Ünitesinde Hastası Olan Aile Üyelerinin Gereksinimlerinin Belirlenmesi	<u>Serpil YÜKSEL</u> , Maide YEŞİLYURT, Gülay ALTUN UĞRAŞ

-	KS28	Yaşlılarda Kısa Sağlık Riski Değerlendirme Aracının Türk Toplumuna İçin Geçerlilik ve Güvenirliliği	<u>Serdar ULAK</u> , <u>Dilek CİNGİL</u> , <u>Hasan BAKIR</u>
-	KS37	Türkiye’deki Hemşirelik Öğrencileri Arasında Covid-19 Aşı Kabulü, Tereddütü ve Reddi: Çok Merkezli Bir Anket Çalışması	<u>Meyreme AKSOY</u> , <u>Semra KÖSE</u>
-	KS30	Covid-19 Pandemi Sürecinin Hemşirelik İmajı Üzerindeki Etkisi	<u>Nazike DURUK</u> , <u>Ferzan KALAYCI EMEK</u>
-	KS9	SAĞLIK EKONOMİSİNDE SAĞLIK HARCAMALARININ YERİ VE ÖNEMİ	<u>Feyza ÇETINKAYA KUTUN</u> , <u>Burcu ÖZKAN</u>
-	Soru Cevap		

Sille Salonu

8.00-9.00	Sille Salonu Sözlü Bildiri Oturum 3		Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sibel KÜÇÜKOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Sevda ARSLAN ŞEKER
-	KS7	Vajinal Doğuma Katılan Babaların Deneyimleri Üzerine Niteliksel Bir Araştırma: Gerçek Hayat Deneyimleri	<u>Umut SAÇAN</u> , <u>Çiğdem BİLGE</u> , <u>Meltem MECDİ KAYDIRAK</u> , <u>Aytuğ TÜRK</u> , <u>Dilek ÇELİK</u>
-	KS16	Genç Kadınların Evlilik Öncesi Riskli Cinsel Davranışları ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi	<u>Umut SAÇAN</u> , <u>Fatmanur DEMİR</u> , <u>Çiğdem BİLGE</u> , <u>Meltem MECDİ KAYDIRAK</u>
-	KS6	Endokrin Bozucular Tutum Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması	<u>Mukaddes TURAN MIRAL</u> , <u>Rojjin MAMUK</u> , <u>Melike DIŞSIZ</u> , <u>Şükriye Pınar İŞGÜVEN</u>
-	KS19	Hemşirelik Öğrencilerinin Akreditasyon Algılarının Belirlenmesi	<u>Ferdane KOÇOĞLU</u>
-	SS71	Covid-19 Pandemisinden Korunmak için Kullanılan Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları: Türkiye’den Kesitsel Bir Çalışma	<u>Figen TÜRK DÜDÜKCÜ</u> , <u>Rabia ŞENER</u> , <u>Ayşe TÜRKMEN</u> , <u>Canan GAZEL</u>
-	SS117	Yaşlıların Aile Bakım Vericilerinde Merhamet Yorgunluğunun Bilinmeyen Yüzü: Fenomenolojik Araştırma	<u>Yeşim CEYLANTEKİN</u> , <u>Şerife Didem KAYA</u> , <u>Dilek CİNGİL</u>
-	SS167	Hemşirelik Öğrencilerinde Sağlık Okuryazarlığı ile Aşı Tereddütü Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi	<u>Yeşim CEYLANTEKİN</u> , <u>Sena ÇOBAN</u> , <u>Hümevra ÇEVİK</u> , <u>Feyza DÜLGER</u> , <u>Beyza CAN</u> , <u>Atike Nur ÇENGELCI</u> , <u>Hatice Nur ÇIVAN</u> , <u>Tuğba ÇANLI</u> , <u>Muti ALMATAR</u>

-	KS43	Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sağlık Algıları İle Sigara Bağımlılığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	<u>Cahide ÇEVIK</u> , <u>Gizem TELEK</u> , <u>Aleyna MÜLAZIMOĞLU</u> , <u>Aycan BULUT</u> , <u>Cansu TAŞCI</u> , <u>Duygu ÇAYLAN</u> , <u>Ebrar USLU</u> , <u>Hazar Nur ÖZEL</u>
-	Soru Cevap		
9.00-15.30	-		
15.30-16.30	Sille Salonu Sözlü Bildiri Oturum 4		Oturum Başkanı: Doç. Dr. Saide FAYDALI Öğr. Gör. Fatma Zehra GENÇ
-	KS21	Hemşirelik Öğrencilerinin Özgüven Düzeylerinin, Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerine Etkisi	<u>Merve BAT TONKUŞ</u> , <u>Şevval TOKMAK</u> , <u>Zeliha KALIN</u>
-	KS20	Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Aşılama Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Aşı Karşıtlığı	<u>Merve BAT TONKUŞ</u> , <u>Sezer KAYA</u> , <u>Zeliha KALIN</u>
-	KS1	COVID 19 Enfeksiyonu Geçiren ve Geçirmeyen Sağlık Çalışanlarında Depresyon, Anksiyete ve Stres	<u>Zeynep DEMİR</u> , <u>Kamer GÜR</u>
-	KS5	TÜRKİYE'DE COVID-19 PANDEMİSİ GERÇEĞİ VE HEMŞİRELİK YÖNETİMİ: BİR KAMU EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ	<u>Yasin ALDEMİR</u> , <u>Zeynep DEMİR</u>
-	BS2	YATAN HASTA DÜŞME RİSKİ ÖNLEMENE YÖNELİK KANITA DAYALI KLİNİK KARAR DESTEK SİSTEMİ	<u>Nuran AYDIN ATEŞ</u> , <u>İlker KÖSE</u> , <u>Gözde KÜĞCÜMEN</u> , <u>Sinem CECE</u> , <u>Ayşe Mehlika ALP</u>
-	BS3	KANITA DAYALI ELEKTRONİK KARAR DESTEK SİSTEMİ GELİŞTİRME EĞİTİMİ PROJESİ	<u>Nuran AYDIN ATEŞ</u> , <u>İlker KÖSE</u> , <u>Meryem KAPANCI</u>
-	BS4	Pediyatri Hemşirelerinin Bireysel Yenilikçilik Profilleri	<u>Gülistan GÜLMEZ</u> , <u>Rahime ÇÖMLEKÇİ</u> , <u>Semra KÖSE</u>
-	BS15	DİJİTAL HEMŞİRELİK UYGULAMALARINDA FARKLI KUŞAKLARIN ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	<u>Rukiye TÜRK DELBALTA</u> , <u>Şevin AKGÜN</u>
-	Soru Cevap		

16.30-17.30	Sille Salonu Sözlü Bildiri Oturum 5	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Halime Esra MERAM Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÇETİN
-	KS31 Bakım Dengesi Modelinin Hemşirelik Kuramlarıyla İlişkisi ve Birey, Aile, Sağlık Sistemine Etkileri	<u>Semanur ÇELİK DEMİRYÜREK</u> , Nilgün KAHRAMAN
-	KS8 Salgın hastalarının hemşirelik iş yüküne etkisi: Literatür taraması	Elif KILIÇ GÜNER, <u>Yasemin GÜNER</u>
-	KS34 Tıp II Diyabetli Hastalarda Diyabet Farkındalığı Düzeylerinin İncelenmesi	<u>Bekir KARASAKAL</u> , Emine EKICI
-	KS32 Gebe ve Emziren Kadınlarda Koronavirüs (Covid 19) Korkusu ve Aşı Tereddütü	<u>Mukaddes TURAN MIRAL</u> , Nurgül TURGUT, Ayşe GÜLDÜR, Zübeyde EKŞİ
-	KS38 Tıp 2 Diyabeti Olan Yaşlı Bireylerde Öz-Etkililik ve Fiziksel Aktivitenin Bilişsel Düzey ile İlişkisi	<u>Büşra DURAN</u> , Alime Selçuk TOSUN
-	KS18 Hemşire Yardımcılığı: Türkiye’de ve Dünyada Güncel Durum	<u>Rukiye Kevser SAĞLAM</u> , Bilge KALANLAR
-	KS39 Duygusal Özgürleşme Tekniği’nin Ebelik Öğrencilerinde Doğum Korkusu, Travmatik Doğum Algısı ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Üzerine Etkisi	<u>Ebru BEKMEZCI</u> , Büşra DURAN, Hediye KARAKOÇ, Halime Esra MERAM
-	KS12 Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	Funda AKDURAN, Öznur ADADIOĞLU, <u>Bahar EMİROĞLU</u>
-	Soru Cevap	

İvriz Salonu

8.00-9.00	İvriz Salonu Sözlü Bildiri Oturum 3	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Emine KOL Dr. Öğr. Üyesi Serpil SU
-	BS5 İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatörlü Hastaların Yaşam Deneyimleri: Nitel Bir Araştırma	<u>Ayşe UÇAR</u> , Selda ARSLAN, <u>Alpay ARIBAŞ</u>
-	BS18 Bariatrik Cerrahi Geçiren Hastalarda E-Mobil Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerinin Öz Bakım Gücü, Beden İmajı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi	<u>Sevgi DENİZ DOĞAN</u> , Sevban ARSLAN
-	BS13 Kardiyovasküler Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Uzayan Yatıştaki Hastaların Kuruma Maliyetinin Belirlenmesi	<u>Melek ÜÇÜNCÜOĞLU</u> , İsmail Hakki OCAK

-	BS12	Hemşirelik Öğrencilerinin Tele-Hemşirelik Konusundaki Bilgi ve Algıları: Geleceğin Hemşireleri Tele-Hemşirelik İle Bakım Sunmaya Hazır Mı?	<u>Kadiriye PEHLIVAN</u> , Ayla YAVA, Aynur KOYUNCU
-	BS11	Hemşirelik Eğitiminde Etkin Bir Model Örneği; Hemşirelikte İnovasyon Atölyesi	<u>Yeliz DOĞAN MERİH</u> , Merdiye ŞENDİR
-	BS10	Hemşireler Yeniliğe Hazır Mı ? Gelecek Yüzyılda Hemşirelik Bilimi	<u>Tuğba OLUÇ</u> , Arzu SARIALIOĞLU
-	BS9	Dijital Sağlık Teknolojilerinin Uygulanmasında Hemşirelik	<u>Meryem TUTUŞ</u> , Gülnur AKKAYA
-	BS8	Hemşirelik Öğrencilerinin Triyaj Uygulama Başarısı ve Karar Verme Becerilerinin Geliştirilmesinde Web Tabanlı Simülasyonun Etkisi	<u>Mustafa DEMİR</u> , Pınar DOĞAN

- Soru Cevap

9.00-
15.30

15.30-
16.30

İvriz Salonu Sözlü Bildiri Oturum 4

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Emine KOL
Dr. Öğr. Gör. Meyreme AKSOY

-	KS40	PANDEMİ DÖNEMİNDE HEMŞİRELERİN KİŞİSEL KORUYUCU EKİPMAN GIYME - ÇIKARMA İŞLEM BASAMAKLARINA UYUM DURUMLARI; GÖZLEMSEL BİR ÇALIŞMA	Selma ATAY, Fatma YILMAZ KURT, <u>Fatma ALDEMİR</u>
-	BS16	Hemşirelerin Uygulama Eğitiminde Yeni Çağ: Sanal Gerçeklik	<u>Sabri Okan DEMIRYÜREK</u> , Semanur ÇELİK DEMIRYÜREK
-	BS19	Hemşirelik Öğrencilerinde E-Sağlık Okuryazarlığı İle Sağlığı Geliştirici Ve Koruyucu Davranışları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	Ebru ÖZTÜRK ÇOPUR, Seda Sibel IŞIK, <u>Zehra CAN</u>
-	BS1	Kardiyak Operasyon Geçiren Bireylere Tele Hemşirelik Yoluyla Uygulanan Transteoretik Model Temelli Girişimlerin Sigara Bırakmaya Etkisi	<u>Elif KARAKAN</u> , Saime EROL
-	BS20	Hastalara Yönelik Bilgi Güvenliği Sorunlarının Pareto Analizi İle Değerlendirilmesi: Hemşire ve Doktorların Görüşleri	<u>Bilgen ÖZLÜK</u> , Kübra GÜLPINAR

-	ES39	Halk Sağlığı Hemşireliği Öğrencilerine Vaka Temelli Verilen Öğretim Yönteminin Mesleki Yetkinlik ve Klinik Karar Verme Düzeylerine Etkisi	<u>Adem SÜMEN</u> , Derya ADIBELLİ
-	ES17	Türkiye’de Covid-19 Pandemisi İle İlgili Hemşirelik Alanında Yapılan Doktora-Yüksek Lisans Tezlerinin Değerlendirilmesi	<u>Hakan KORKMAZ</u> , Gökçe DEMİR
-	KS47	ADÖLESANLARDA PRİMER DİSMENORE SIKLIĞI VE BAŞ ETMEDE KULLANILAN TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF YÖNTEMLER	<u>Sinem BAĞCI ÇELİK</u> , Kamile ALTUNTUĞ, Emel EGE
-	Soru Cevap		
16.30-17.30	İvriz Salonu Sözlü Bildiri Oturum 5		Oturum Başkanı: Prof. Dr. Fatma TAŞ ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Emine ERGİN
-	ES52	Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Yaşam Sonundaki Bireye Bakım Verme, Ölüm ve Saygın Ölüm Kavramlarına Karşı Tutum ve Görüşleri: Karma Yöntem Çalışması	<u>Sevil ÖZKAN</u> , Fatma TAŞ ARSLAN
-	ES23	Müziğin Hemşirelik Öğrencilerinde Beceri, Kaygı, Öz Güven Algısı ve Yaşam Bulguları Üzerine Etkisi	Serpil SU, Burcu CEYLAN, Fatma YENER ÖZCAN, <u>Asude GÜNEY</u>
-	ES1	Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri, Algılanan Stres ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi	Akgün YEŞİLTEPE, <u>Sevda ARSLAN ŞEKER</u>
-	ES12	Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Mizah Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	<u>Fatma Nur SARI</u> , Tuba KORKMAZ ASLAN, Burcu CEYLAN, Nesibe GÜNAY MOLU
-	ES10	Manevi Bakım Eğitiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Manevi Bakım Algıları ve Ölümüne Karşı Tutumlarına Etkisi	<u>Türkan KARACA</u> , Nilay ERCAN ŞAHİN
-	ES44	Yeni Mezun Hemşireler Kendilerini Kültürel Olarak Yeterli Hissediyorlar mı?: Fenomenolojik Nitel Araştırma	Nilay ERCAN ŞAHİN, <u>Türkan KARACA</u>
-	ES53	14-19 Yaş Erkek Adölesanların Aile İçi İletişimlerinin Okula Uyum Düzeyleri ile İlişkisi	<u>Mahsum KORKUTAN</u> , Nesibe GÜNAY MOLU, Burcu CEYLAN, Tuba KORKMAZ ASLAN

- ES3 Ameliyathanede Hasta Güvenliği: Pnömatik Turnikeler Atiye AYDIN, Nevin KANAN

- Soru Cevap

Eflatunpınar Salonu

8.00-9.00 Eflatunpınar Salonu Sözlü Bildiri Oturum 3 Oturum Başkanı: Prof. Dr. Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Gülden BASİT

- ES35 Hemşirelerin Mentorluk Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi Meltem UĞURLU, Serap KORKMAZ

- ES19 Hemşirelik Öğrencilerinin Gözünde Covid-19 Pandemisi'nin Hemşirelik İmajına Etkisi: Kesitsel Çalışma Raziye ÇELEN, Sibel KÜÇÜKOĞLU, Emriye Hilal YAYAN, Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR

- ES24 Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akran ve Öz Değerlendirme Becerilerinin Değerlendirilmesi Feyzan GARIP, Merve KIRŞAN BÜYÜKTARAKÇI, Sevim ÇELİK

- ES36 İlkokul Öğrencilerinin Ruhsal Sağlık Durumu ve Yaşam Biçimi Davranışlarının İncelenmesi, İstanbul: Tanımlayıcı ve İlişki Arayıcı Bir Çalışma Özlem KÖSEOĞLU ÖRNEK, Nurcan KOLAÇ

- KS13 Maden İşçilerinin Covid-19 Salgınına Yönelik Algı ve Tutumları Büşra TURAN, Nurcan KOLAÇ

- ES9 Biyoistatistik Öğretiminde Ters Yüz Sınıf ve Kahoot Uygulamasının Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerine Etkisi Ayşegül ILGAZ

- SS184 Birinci Basamakta Yaşlı Bireylerin Sağlık Algısı Ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi Nesime DEMİRÖREN, Fatma Zehra GENÇ, Kübra Sultan DENGİZ, Zeynep SAÇIKARA, Dilek CINGİL, Filiz HİSAR

- Soru Cevap

15.30-16.30 Eflatunpınar Salonu Sözlü Bildiri Oturum 4 Oturum Başkanı: Doç. Dr. Yeliz DOĞAN MERİH

Dr. Öğr. Üyesi Semra KÖSE

- ES7 Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Bahar KULEYİN, Seher BAŞARAN AÇIL

- ES14 COVID-19 Pandemi Sürecinde Kadınların Meme, Serviks ve Kolorektal Kanser Tarama Programlarına Katılımları ve Etkileyen Faktörler Ferdane KOÇOĞLU, Özlem AŞCI, Semra KOCAÖZ

-	ES6	KOAH'lı Bireylere ROY Adaptasyon Modeline Göre Verilen Eğitimin Yaşam Kalitesine Etkisi	<u>Sema SARIKAYA</u> , Sibel KARACA SİVRİKAYA, Hicran YILDIZ
-	ES5	Ülkemizde En Sık Kullanılan Hemşirelik Tanıları:Sistemik İnceleme	Metin ÇELİK, Demet İNANGİL, <u>Rümeysa DEMİR</u> , Merdiye ŞENDİR
-	ES26	KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı	<u>Berna BAYIR</u> , Hamza ÖZCİHAN, Burak Kaan KÜÇÜK, Serap Nur ATALAY, Leyla İrem YAVUZ, Sibel KAMALI, Ceren SAĞDIÇ
-	ES27	Ters Yüz Öğrenme Modeli ile Kan Basıncı Öğretiminin Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgi Düzeyine ve Öz-Yönetimli Öğrenme Becerilerine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma	Şüle BIYIK BAYRAM, <u>Emel GÜLNAR</u> , Hüsnü ÖZVEREN, Nurcan ÇALIŞKAN
-	BS21	Doğum Sonu Dönemde Verilen Hemşirelik Bakımının ve E-Mobil Eğitimin Doğum Sonu Fiziksel Semptom ve Emzirme Öz-Yeterliliğe Etkisi	<u>Seda KARAÇAY YIKAR</u> , Evşen NAZİK
-	ES18	Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Öğrencilerinin Belirledikleri Hemşirelik Tanıları Ve Hemşirelik Tanıları Algılarının Belirlenmesi	<u>Seda KARAÇAY YIKAR</u> , Evşen NAZİK
-	Soru Cevap		
16.30-17.30	Eflatunpınar Salonu Sözlü Bildiri Oturum 5		Oturum Başkanı: Prof. Dr. Handan ZINCİR Dr. Öğr. Gör. Nesime DEMİRÖREN
-	SS160	Hemşirelik Hizmetlerinde Denetim Kültürü Ölçeği: Hemşire Versiyonunun Geliştirilmesi	<u>Ebru ÖZEN BEKAR</u> , Ülkü BAYKAL, Şengül CANGÜR
-	SS161	Akciğer Kanseri Olan Hastaların Sigara İçme Arzusu ve Dispne Durumu: Kesitsel Tanımlayıcı Çalışma	Selda ARSLAN, <u>Deniz ÖZDEMİR</u> , İrem ÖNER
-	ES41	KARİYER PLANLAMA DERSİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER KARARI VE YETKİNLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ	<u>Sevil GÜLER</u> , Sevda KORKUT, Emine KORKMAZ

-	ES28	Türkiye’de Deliryum ile İlgili Yapılan Hemşirelik Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi	Aydan AKKURT YALÇINTÜRK, <u>Seyran Şevval ÇİMEN</u> , Gizem KUBAT BAKIR
-	ES37	Kadavradan Donör Kayıplarına Neden Olan Etkenlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Pilot Çalışma	<u>Sevim BOZKUŞ ULUSAL</u> , Muhammet Sait YÜCE, Mehmet Akif YAZAR
-	ES15	Yaratıcı dramının hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik süreci bilgisi ve vaka analiz becerilerine etkisi	<u>Handan EREN</u> , Seyda CAN
-	ES4	Öğrencilerin Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlara Yönelik Bilgileri ve Cinsel Eğitime Yönelik Tutumları	<u>Didem KAYA</u> , Ayşe ARIKAN DÖNMEZ, Ayşegül Tuğba YILDIZ
-	ES16	Covid-19 Pandemisinin Klinik Eğitim Üzerindeki Etkileri: İntörn Hemşirelik Öğrencilerinin Merceğinden Bakmak	Handenur GÜNDOĞDU BAŞARAN, <u>Rümeysa DEMİR</u> , Fatma TANRIKULU, Mustafa DEMİR, Hürmüş KUZGUN, Yurdanur DIKMEN

- Soru Cevap

Poster Sunum

8.00-9.00 Porter Sunum Oturumu Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Bilgen ÖZLÜK

- Dijital Pano 1

-	SP13	Evde Hastasına Bakım Verenlerde Stres Düzeyi ve Stresle Başa Çıkmada Sosyal Desteğin Etkisi	<u>Elif KAYA AYDOĞDU</u> , Sibel KARACA SİVRİKAYA, Hicran YILDIZ
-	SP1	Erkeklerin Prostat Kanseri Taramalarına İlişkin Tutumları ve Bilgi Düzeyleri	<u>İpek KÖSE TOSUNÖZ</u> , Sevgi DENİZ DOĞAN
-	SP9	Demans Hastalarının Bakımında Yeni Bir Yaklaşım: Entegre Bakım	<u>Münevver ÖZCAN</u>
-	SP8	Kızlık Zarı İncelemesi ve Etik Boyutu	<u>Sıla GÜL</u> , Fatma YILDIRIM, Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN
-	SP14	Papadopoulos Tilki Taylor (PTT) Kültürel Yeterliliği Geliştirme Modeli	<u>Ebru DIĞRAK</u> , Ayfer TEZEL

- Dijital Pano 2

-	SP15	Total Larenjektomi Ameliyatı Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	<u>Nursena KARAOĞLAN</u> , Sevil GÜLER, Burçin IRMAK
---	------	--	--

-	SP2	Primer Beyin Tümörlü Hastalarda Önceliğe Alın(A)mayan Duygular: Ölüm Kaygısı ve Nüks Korkusu	<u>Nimet Sena KÜÇÜK</u> , Sevil GÜLER
-	SP7	Tekrarlı Lomber Disk Hernisi Cerrahisi Sonrası Güçlüklerle Başetme: Olgu Sunumu	<u>Nimet Sena KÜÇÜK</u> , Sevil GÜLER, Keziban ÖZTÜRK, Hülya BULUT
-	SP11	Çocuklarda Dijital Oyun Bağımlılığı	<u>Sümeyye Nur GÜNEŞ</u> , Sibel KÜÇÜKOĞLU
-	SP6	Sağlık İnsan Gücü Planlamasında Hemşire Yardımcıları	<u>Rukiye Kevser SAĞLAM</u> , Bilge KALANLAR
-	SP5	BASINÇ YARALARININ AĞRI YÖNETİMİNDE TOPIKAL SEVOFLURAN	<u>Sabri Okan DEMİRYÜREK</u> , Zeliha ÖZDEMİR KÖKEN
-	Dijital Pano 3		
-	SP4	Ortopedi Servisinde Yatan Bireylerde Görülen Psikososyal Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı	<u>Sümeyra TEMEN</u> , Hülya KÖK EREN
-	SP16	Hemşirelikte Etik İlkeler ve Covid-19 Pandemisinde Hemşirelikte Etik İkilemler	<u>Sıla GÜL</u> , Remziye CICI
-	SP12	OREM ÖZ BAKIM EKSİKLİĞİ HEMŞİRELİK KURAMI'NA GÖRE İNTRAKRANIAL KİTLE CERRAHİSİ GEÇİREN HASTANIN KAVRAM HARİTASI İLE HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU	<u>Dilek TALHAOĞLU</u>
-	SP3	Total Diz Protezi Ameliyatı Olan Hastalarda Covid-19 Sonrası Hızlandırılmış İyileşme (ERAS) Protokollerine Bakış	<u>Nilgün ÖZBAŞ</u>
-	EP1	Sağlık Bakım Uygulamaları, Hemşirelik ve Etik Duyarlılık	<u>Havva ÜNALDI</u> , Emine ERGIN
-	EP29	Turkcell Diyalog Müzesi” Gezisinin Üniversite Öğrencilerinin Engellilere Yönelik Tutumlarına Etkisi	<u>Seyran Şevval ÇİMEN</u> , Beyza GÜL, Yaren ÖZKARACA, Gözel Rümeyisa ALKAN, Burak :KAPLAN, Besti ÜSTÜN, Aydan AKKURT YALÇINTÜRK
-	Dijital Pano 4		

-	BP2	Türkiye’de Mobil Sağlık Uygulamalarının Hasta Bakım Sonuçları Üzerine Etkilerini Değerlendiren Hemşirelik Tezlerinin İncelenmesi: Sistemik Derleme	<u>Sevgi DENİZ DOĞAN</u> , İpek KÖSE TOSUNÖZ
-	BP1	Organ Nakli Olan Hastalarda Dijital Sağlık Uygulamaları	<u>Adile SAVSAR</u> , Hatice AYHAN
-	BP4	HEMŞİRELİK MESLEĞİNDE YAPAY ZEKÂ VE ROBOTLARIN KULLANIMI	<u>Kadriye TUZCU</u> , Doç. Dr. Rukiye TÜRK DELİBALTA
-	BP3	Hemşirelik İnovasyon Merkezleri Ve Önemi	<u>Tuğba OLUÇ</u> , Arzu SARIALIOĞLU
-	SP17	COVID-19 Pandemi Sürecinde Cerrahi Süreç ve Hasta Bakımı	<u>Meral TAŞKIN</u> , Şerife KUŞUN KURAL
-	KP2	Yaşlanan Toplumda Palyatif Bakım Üzerine Bir Derleme	<u>Pınar DOĞAN</u> , Tuba ÖZAYDIN

25 Eylül 2022

Ana Salon

8.00-
9.00

Sözel Bildiriler

Hemşirelikte İyi Uygulama Örnekleri

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Handan ZİNCİR, Prof. Dr. Fatma TAŞ ARSLAN

9.00-
9.15

Prof. Dr. Nuran KÖMÜRÇÜ

Kültürlerarası Hemşireliğe İlişkin Bir AB Projesinin Kazanımları

9.15-
9.30

Doç. Dr. Emine KOL

Hemşirelik Uygulama ve Araştırma Merkezi Kapsamında Hemşire, Birey ve Aileye Yönelik Güçlendirme Programları

9.30-
9.45

Doç. Dr. Yeliz DOĞAN MERİH

İnovatif Hemşireler Her Yerde; Sağlıkta Çocuk Mucitler İş Başında Projesi

9.45-
10.00

Öğr. Gör. Dilek DEMİREZEN

İnovasyon & Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Açmak

10.00-
10.30

Kahve Arası

Sağlıkta Değişim: Yapay Zekâ

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Filiz HİSAR, Doç. Dr. Gülten KOÇ

10.30-
11.30

Konuşmacı: Doç. Dr. Yusuf YALÇIN İLERİ

11.30-
12.30

Kapanış ve Ödül Töreni

Gezi

Çatal Höyük A Salonu

8.00-
9.00

Çatal Höyük A Sözlü Bildiri Oturum 6

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Saide FAYDALI

Dr. Öğr. Üyesi Raheleh SABETSARVESTANİ

-

BS22

İnovatif Bir Ürünün Geliştirilmesi; Konforlu Doğum Masası (CONFODESK)

Mehlika ASLAN, Miyase UZUNALIOĞLU, Zeynep KARAARSLAN, Yeliz DOĞAN MERİH

-

BS23

KİAB İşlemi Sırasında Yaşanan Anksiyete ve Ağrı Üzerine Sanal Gerçekliğin Etkisi

Emine KORKMAZ, Sevil GÜLER

-

ES47

Hemşirelere Yönelik Temel EKG Eğitiminin Etkinliği

Fatma İLTUŞ, Yasemin TOKEM, Serdar BAYATA

-	SS52	Merley Mishel'in Hastalıkta Belirsizlik Kuramı'nın Hemşirelik Araştırmalarında Kullanımı	Ayşenur DEMİR, <u>Serap SAYAR</u>
-	SS70	Kemoterapi Alan Kanser Hastalarında Stres Yaratan Durumlar ve Stresle Baş Etme Stratejileri	<u>Zuhal SERBEST</u> , Serap SAYAR
-	SS43	Tip I Diyabetli Çocuklarda Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının ve Öz-Bakım Gücünün Çocuğun Hastalığa Yönelik Tutumuna Etkisinin İncelenmesi	<u>Duygu YOKUŞ</u> , Figen TÜRK DÜDÜKCÜ
-	SS38	Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinde Yılmazlık ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi	<u>Figen TÜRK DÜDÜKCÜ</u> , Berna BAYIR
-	SS112	Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Öğrencilerinin Meme Kanseri, Kendi Kendine Meme Muayenesi Sağlık İnançları ve Meme Kanseri Korkusu	<u>Serap SAYAR</u> , Fatma KOYAK

- Soru Cevap

Çatal Höyük B Salonu

8.00-9.00	Çatal Höyük B Sözlü Bildiri Oturum 6	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Figen TÜRK DÜDÜKCÜ Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÇETİN	
-	SS170	Covid-19 Pandemisi Sürecinde Kadınlarda Premenstrüel Sendrom ve Psikolojik Değişiklikler	Havva YEŞİLDERE SAĞLAM , Elif GÜRSOY, <u>Atike KAYA</u>
-	SS169	Hemşirelik Öğrencilerinde Konstipasyon ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi: Kesitsel Araştırma	Ebru KARAZEYBEK, Rabiye DEMİR IŞIK, <u>Gülşen AK SÖZER</u>
-	SS171	Hemşirelerin Bireysel ve Mesleki Özellikleri ile Hemşirelik Çalışma Ortamının Hemşirelerin Tıbbi Hata Tutumlarına Etkisi	Şehrinaz POLAT, <u>Nilgün GÖKTEPE</u> , Begüm YALÇIN, Emine TÜRKMEN
-	KS45	COVID-19 Pandemisinin Acil Hemşirelerinde Kaygı, Tükenmişlik Düzeyi ve Uyku Sorunlarına Etkisi	<u>Sefa Ahmet DEMİR</u> , Zeynep TOSUN
-	ES48	Hemşirelik Eğitiminde Fotoses Uygulaması: Diyabet Hemşireliği Örneği	<u>İbrahim ÇETİN</u>

-	ES49	BEHÇET HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE ALGILANAN STRES DÜZEYİ, HASTALIK AKTİVİTESİ VE UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	<u>Şeyma KORUYUCU</u> , Özlem CANBOLAT
-	SS178	Hemşirelerin ve Hasta Yakınlarının Spiritüel İyi Oluş Durumları ile Hasta Mahremiyeti Tutumları	<u>Serpil ÇELİK DURMUŞ</u> , Filiz HİSAR
-	SS188	Trakeostomili Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Evde Bakımda Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi	<u>Hatice DÖNMEZ</u> , Elif GÖZETICI

- Soru Cevap

Kilistra Salonu

8.00-9.00		Kilistra Salonu Sözlü Bildiri Oturum 6	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Gör. Hamide AYGOR Dr. Öğr. Üyesi Raziye ÇELEN
-	SS173	Deliryumun Önlemesi ve Tespitinde Hemşirelik Bakımı	<u>Çiğdem BERK ÖZCAN</u>
-	SS175	Dahili Kliniklerde Yatan Hastaların Hemşirelik Bakımına Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin Değerlendirilmesi	<u>Bilgen ÖZLÜK</u> , <u>Fatma Ezgi YORGANCILAR</u>
-	SS176	Meme Kanseri Risk Faktörlerinin Belirlenmesinde Beslenme ve Fiziksel Aktivite: Vaka Kontrol Çalışması	<u>Merve ŞEN</u> , Tuba ÖZAYDIN , Burak BILGIN
-	SS177	Karşılanamayan Hemşirelik Bakımı: Kesitsel ve Çok Merkezli Bir Çalışma, Türkiye Örneği	<u>Ayşegül KORKMAZ DOĞDU</u> , Bahar ÇİFTÇİ, Hayat YALIN, Emine GEÇKİL, Fatma DURSUN ERGEZEN, Mihrap İLTER, Banu TERZİ, Emine KOL, Mağfıret KAŞIKÇI, Şule ECEVİT ALPAR
-	SS181	Sağlık Çalışanlarının Radyasyondan Korunma Bilgisi Ölçeği (ŞÇRKBÖ)'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması	Mahmut AY, <u>Bilgen ÖZLÜK</u>
-	ES51	Türkiye'nin Doğusundaki ve Batısındaki İki Farklı Üniversitenin Hemşirelik Eğitimine Yönelik Örtük Programlarının Karşılaştırılması	Hülya ELMALI ŞİMŞEK, <u>Meyreme AKSOY</u>

- Soru Cevap

Sille Salonu

8.00-9.00	Sille Salonu Sözlü Bildiri Oturum 6	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Serap SAYAR Dr. Öğr. Üyesi Hilal TÜRK BEN POLAT
-	ES50 PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION OF THE ACADEMIC NURSE SELF-EFFICACY SCALE (ANSEs)	<u>Harun ÖZBEY</u> , Kazım BAĞCI, Metin KARABULUT, Meral BAYAT
-	SS84 LİSE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ALGILADIKLARI STRESİN GÜNDÜZ UYKULULUK DURUMUNA ETKİSİ	<u>Gözde TEVRAT YILDIRIM</u> , Gökçe DEMİR
-	ES40 “Yapıcı Değişim, Güçlü Etki”: Hemşirelik Öğrencilerinin Proaktif Kişilik Özellikleri ve Bakım Davranışları	<u>Şenay ŞERMET KAYA</u> , Yasemin GÜMÜŞ ŞEKERCI, Tuğba AYDIN YILDIRIM
-	SS163 Tip 2 Diyabetli Bireylerde Sosyal Desteğin Hastalığı Kabul Düzeylerine Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma	<u>Nurten TERKEŞ</u> , Çiğdem ÖKTEN, Dilek VICDAN
-	ES46 Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Meslek Seçimine Etkisinin Belirlenmesi	<u>Berna BAYIR</u> , Beyzanur AY, Hamza ÖZCIHAN
-	KS42 COVID-19 Pandemisinde Üniversite Öğrencilerinin Kan Bağışına Yönelik Uygulama ve Görüşlerinin Belirlenmesi	Ayşegül ÖZTÜRK BİRGE, Arzu KARABAĞ AYDIN
-	SS164 Hemşireler Neden Göçüyor? Tanımlayıcı Bir Çalışma	Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU, <u>Hatice ÇAMVEREN</u>
-	SS165 Sorumlu Hemşirelere Yönelik Otantik Liderlik, Güçlendirme ve Hasta Güvenliğine Temellendirilmiş Eğitim Programının Değerlendirilmesi	Hasan Fehmi DİRİK, <u>Şeyda SEREN İNTEPELER</u>
-	SS186 Terminal Dönem Hastaların Ailelerinin Manevi Bakım Beklentileri Ve Dini Başa Çıkma Yöntemleri	Zuhal ÇETİN, Betül ÖZEN
-	Soru Cevap	

7. ULUSLARARASI 18. ULUSAL
HEMŞİRELİK
KONFERANSI

DEDEMAN OTEL
22-25 EYLÜL 2022

**“Hemşirelikte Değişimi Yönetmek:
Yeni Dünya, Yeni Zorluklar, Yeni Yollar”**

www.hemsirelikkongresi.org

f t i / hemsirelikkongresi